

MARY DORIA RUSSELL
TANRININ
ÇOCUKLARI

roman

metis

Mary Doria Russell
TANRININ ÇOCUKLARI

1950'de Chicago'da doğdu. Kemik biyolojisi ve biomekanik konusunda uzman bir paleo-antropolog olarak Avustralya ve Hırvatistan'da araştırmalar yaptı. 1980'lerde akademik kariyerini bırakarak yazarlığa soyundu. Halen eşi Don ve oğulları Daniel ile Cleveland'da yaşamaktadır.

1996 yılında yayımlanan ilk romanı *Serçe* (Metis, 2003) büyük bir başarı kazandı. *Entertainment Weekly* tarafından yılın en iyi on kitabından biri seçildi ve 1997'de İngiliz Bilimkurgu Yazarları Kurumu tarafından En İyi Roman ödülüne layık görüldü. Russell yine aynı romanıyla James Tiptree Jr., Arthur C. Clarke ve John W. Campbell ödüllerinin de aralarında bulunduğu birçok ödül topladı. 1998'de *Serçe*'nin devamı niteliğindeki *Tanrının Çocukları*'nı yayımladı.

Metis Yayınları
İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul
e-posta: info@metiskitap.com www.metiskitap.com
Yayınevi Sertifika No: 10726

Metis Edebiyat
TANRININ ÇOCUKLARI
Mary Doria Russell

İngilizce Basımı: Children of God
Fawcett Books, The Random House Publishing Group

© Mary Doria Russell, 1998
Penguin Random House LLC bölümü
Random House, Ballantine Books yayınlarıyla yapılan
sözleşme temelinde yayımlanmıştır

Türkçe yayın hakları © Metis Yayınları, 2015
Çeviri Eser © Başak Bekişli, 2016

İlk Basım: Kasım 2016

Metis Edebiyat Yayın Yönetmeni: Müge Gürsoy Sökmen
Yayıma Hazırlayan: Özde Duygu Gürkan
Kapak Tasarımı: Emine Bora

Kapak Resmi:
Hieronymus Bosch, *Dünyevi Zevkler Bahçesi* (1503-1504)
Sol ve orta panelden detaylarla kolaj.

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: Metis Yayıncılık Ltd.İ
Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaacılık Ltd.
Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197 Topkapı, İstanbul
Matbaa Sertifika No: 11931

ISBN-13: 978-605-316-054-0

Eserin bütünüyle ya da kısmen fotokopisinin çekilmesi, mekanik ya da elektronik araçlarla çoğaltılması, kopyalanarak internette ya da herhangi bir veri saklama cihazında bulundurulması, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun hükümlerine aykırıdır ve hak sahiplerinin maddi ve manevi haklarının çiğnenmesi anlamına geldiği için suç oluşturmaktadır.

MARY DORIA RUSSELL

TANRININ ÇOCUKLARI

Çeviren:
BAŞAK BEKİŞLİ

metis

Kate Sweeney ve Jennifer Tucker'a

hermanas de mi alma

Giriş

TER VE MİDE BULANTISINDAN kıvranan Peder Emilio Sandoz, başını ellerinden geriye kalanlara dayamış, yatağının ucunda oturuyordu.

Pek çok şey beklediğinden daha zor olmuştu. Mesela, aklını yitirmek ya da ölmek. *Nasıl hâlâ hayatta olabilirim?* diye düşündü. Felsefi bir meraktan çok, tek istediği ölümken onu hayatta tutmak için güçbirliği yapan fiziksel dayanıklılık ve düpedüz talihsizliğe karşı derin bir öfke içindeydi. Gecenin karanlığında yalnız başına, “Birinden biri gidecek,” diye fısıldadı. “Akıl sağlığım ya da ruhum...”

Ayağa kalktı ve hareket ettikçe parmaklarının sarsılmasına engel olmak için harap olmuş ellerini koltukaltına alarak dolanmaya başladı. Karanlıkta kâbus görüntülerini aklından atamadığından, dirseğiyle ışık düğmesine bastı; böylece önündeki gerçek nesneleri net bir şekilde görebildi: çarşafı buruşmuş ve tere bulanmış bir yatak ile küçük, sade bir şifonyer. Beş adım at, geri dön, tekrar beş adım. Neredeyse Rakhat’taki hücreyle aynı...

Kapı tıklatıldı. Yakın bir odada kalan ve böyle gece yürüyüşlerine karşı her daim tetikte olan Peder Edward Behr’in sesi duyuldu. Sessizce, “İyi misin, Peder?” dedi.

İyi miyim? Sandoz ağlamak istiyordu. *Yüce İsa! Korkuyorum, sakat kaldım ve sevdiğim herkes öldü...*

Fakat, Sandoz’un kapısının öte yanındaki koridorda durduğu sırada Edward Behr’in aldığı tek cevap, “İyiyim, Ed. Sadece huzursuzum. Her şey yolunda,” oldu.

Peder Edward iç geçirdi, hiç şaşırılmamıştı. Neredeyse bir yıldır Emilio Sandoz'a gece gündüz bakıyordu. Pederin mutlak bir âcizlikten kurtulup, kırılğan bir özsaygıya ulaşmak için savaş verişini dehşet ve korku içinde izlerken, onun mahvolmuş bedeniyle ilgileniyor ve onun için dua ediyordu. Bu yüzden, Edward bu gece Sandoz'u kontrol etmek için daha koridoru geçerken bile, anlamsız bir soruya nazik bir cevap almayı bekliyordu.

Birkaç gün önce, Emilio o zamana dek konuşulamayanları niha yet anlattığında, Peder Edward, "Daha bitmedi, biliyorsun," diye uyarmıştı. "Böyle bir olayı bir anda atlatamazsın." Emilio da bunun doğruluğunu kabul etmişti.

Edward kendi yatağına döndüğünde yastığını yumruklayıp örtülerin altına girdi. Bir yandan da devam eden ayak seslerini dinliyordu. *Gerçeği bilmek ayrı konu*, diye düşündü. *Onunla yaşamaksa apayrı.*

Emilio'nun gecelerine hükmeden karabasanın habercisi olan ani, boğaz çatlatan çılgılığı Sandoz'un odasının tam aşağısında, İsa Cemiyeti'nin başpederi de duymuştu. Peder Edward'ın aksine, Vincenzo Giuliani artık Sandoz istemeden ona yardıma koşmuyordu, ama o ilk andaki şaşkınlıkla karışık korku hali ve kontrolü geri kazanmak için girişilen sessiz mücadele hafızasındaydı.

Vincenzo Giuliani aylar boyunca, Cizvitlerin ilk Rakhat misyonunun başarısızlığına ilişkin soruşturmaya başkanlık ederken, Emilio Sandoz o yabancı dünyada neler olduğunu anlatmak üzere huzura çıkarsa konunun çözülebileceğinden ve Emilio'nun da bir nebze huzura kavuşacağından şüphe etmemişti. Başpeder hem yönetici hem de rahipti; gerçeklerle yüzleşmenin –İsa Cemiyeti için olduğu kadar Sandoz'un kendisi için de– gerekli olduğuna inanıyordu. Bu yüzden de, doğrudan ve dolaylı yöntemlerle, yumuşak ve acımasız yollarla, hem tek başına hem de başkalarıyla birlikte, Emilio Sandoz'u gerçeklerin onu özgür bırakabileceği âna taşımıştı.

Sandoz her aşamada onlara karşı mücadele etmişti; hiçbir rahip, ne kadar çaresiz olursa olsun, bir başkasının inancını sarsmak iste-

mez. Fakat Vincenzo Giuliani'nin hatayı tahlil edip düzeltebileceği, başarısızlığı anlayıp affedebileceği, günahı dinleyip bağışlayabileceği konusunda kendine güveni tamdı.

Hazırlıksız olduğu şey masumiyetti.

Ağustos ayında, Güneş'in etkisiyle altın rengine bürünmüş bir ikinci vakti direnci nihayet kırıldığında Emilio, "İlk kez kullanılmamdan hemen önce ne düşündüm, biliyor musunuz? Tanrı'nın ellerinde olduğumu," demişti. "Tanrı'yı sevdim ve O'nun sevgisine inandım. Komik, değil mi? Tüm savunmamı bir kenara bıraktım. Kendim ve yaşananlar arasında Tanrı aşkı dışında hiçbir şey yoktu. Sonuçta tecavüze uğradım. Tanrı önünde çıplaktım ve tecavüze uğradım."

Biz insanları birbirimiz hakkında kötü düşünmeye bu kadar hevesli kılan nedir? Giuliani o gece kendine bunu sordu. Bizi buna aç hale getiren ne? Başarısız olmuş idealizm, diye tahmin yürüttü. Kendimizi hayal kırıklığına uğrattırıyor, sonra da etrafımızda başka başarısızlıklar arayıp kendimizi ikna ediyoruz: Bir tek ben değilim.

Emilio Sandoz günahsız değildi; hatta o da kendini pek çok konuda suçlu buluyordu, ama yine de... Onlara, "Tanrı'yı sevmek için Tanrı tarafından, bana görüldüğü üzere adım adım yönlendirildiysem, güzellik ve sevincin gerçek ve doğru olduğunu kabul ediyorsam, o zaman geriye kalan da Tanrı'nın iradesiydi ve bu da gücenme sebebidir, baylar," demişti. "Ancak, bir dolu eski halk hikâyesini gereğinden fazla ciddiye alan, kandırılmış bir maymundan fazlası değilsem, o halde tüm bunları benim ve yanımdakilerin başına ben açmışım demektir. Bana kalırsa ateizmle ilgili sorun şu ki, bu şartlar altında kendimden başka hor göreceğim kimse yok. Diğer yandan, eğer Tanrı'nın acımasız olduğuna inanırsam, bu durumda en azından Tanrı'dan nefret etmek bana teselli olur."

Üst kattaki ayak sesleri dur durak bilmeden devam ederken Vincenzo Giuliani, *Sandoz gerçekten kandırılmışsa, ben neyim?* diye düşündü. *Eğer onda sorun yoksa, peki Tanrı ne?*

Napoli

Eylül 2060

CELESTINA GIULIANI “iftira” kelimesini kuzeninin vaftiz töreninde öğrendi. Ağlayan adam dışında, törenle ilgili hafızasında en çok yer eden buydu.

Kilise güzeldi, şarkı söyleyenleri de beğenmişti, ama bebeğin Celestina’nın elbisesini giymesi adil değildi. Kendisi hiçbir şeyi izinsiz alma hakkına sahip değilken, kimse Celestina’nın müsaadesini istememişti. Annesi, tüm Giuliani bebeklerinin vaftiz edilirken bu elbiseyi giydiğini izah etti ve Celestina’nın isminin işlenmiş olduğu etek ucunu gösterdi. “Gördün mü, *cara*?* Burada senin de adın var; babanın, Carmella halanın ve kuzenlerin Roberto, Anamaria ve Stefano’nun da. Şimdi sıra yeni bebekte.”

Celestina mantıkla ikna edilecek havada değildi. *Bu bebek Dede’nin gelinlik giymiş haline benziyor*, diye karar verdi somurtarak.

Törenden sıkılan Celestina başı önde, bir süre eteğinin bir o yana bir bu yana savrulmasını izleyerek kollarını salladı. Arada bir de, tek başına bir köşede duran, ellerine makineler bağlı adama göz ucuyla bakıyordu. Sabah kiliseye gitmek için çıkmadan önce annesi ona, “O bir rahip, Giuliani Dede’nin Amerikalı kuzeni Don Vincenzo gibi,” diye açıklamıştı. “Uzun süredir hasta, elleri de pek tutmuyor; o yüzden, parmaklarını oynatmasına yardımcı olacak makineler kullanıyor. Ona gözünü dikip bakma, *carissima*.”

* *It.* canım –y.n.

Celestina gözünü dikmemişti. Ancak, çaktırmadan sık sık bakıyordu.

Adam dikkatini diğer herkes gibi bebeğe vermiyordu ve göz ucuyla baktığı bir an Celestina'yı gördü. Makineler korkunçtu, ama adam değildi. Yetişkinlerin çoğu gülümserken gözleri aslında gidip oynamanı istediklerini söylerdi. Makineli adamın yüzünde gülümseme yoktu, ama gözleri gülümsüyordu.

Bebek huysuzlandıkça huysuzlandı, sonra Celestina kaka kokusunu aldı. Dehşete kapılarak, "Anne!" diye bağırdı. "O bebek..."

Annesi sertçe, "Sus, *cara!*" diye fısıldadı ve makineli adam gibi uzun, siyah bir elbise giyen ve bebeğin başına su dökmekte olan Don Vincenzo bile dahil olmak üzere, büyüklerin hepsi güldü.

Nihayet tören bitti, herkes karanlık kiliseden günışığına çıktı. Merdivenlerden inip şoförün arabayı getirmesini bekledikleri sırada Celestina, "Ama anne, bebek bıraktı!" diye üsteledi. "Hem de benim elbiseme! Her tarafı kirlenecek şimdi!"

"Celestina," diye payladı annesi, "bir zamanlar sen de böyle şeyler yapıyordun! Bebek bez takıyor, tıpkı senin de o zamanlar yaptığın gibi."

Celestina'nın ağzı açık kaldı. Dört bir yanında büyükler gülüyordu. Hemen yanında durup, yüzünde Celestina'nın şokla karışık öfkesinin yansımalarıyla, onun boyuna inmek için çömelen makineli adam hariç... Adamın kulağına fısıldadıklarını tekrar ederek, "Bu bir iftira!" diye bağırdı.

Adam da yeniden ayağa kalktığı anda öfkeyle, "Korkunç bir karalama!" diye doğruladı. Celestina söyleneni pek anlamasa da, adamın gülmekte olan yetişkinlere karşı onun tarafını tuttuğunu biliyordu.

Sonra herkes Carmella Hala'nın evine gitti. Celestina *biscotti* yedi ve bindiği salıncağı Paolo Enişte'ye sallattı. Bir de gazoz içti; bu onun için özel bir ziyafetti, çünkü kemiklerini güçlendirmedığı için sadece partilerde gazoz içebiliyordu. Kuzenleriyle oynamayı düşündü, ama hiçbiri onun yaşında değildi. Anamaria hep anne olmayı, Celestina'nın da bebek olmasını istiyordu ve bu da sıkıcıydı. O yüzden anneannesi ona güzel olduğunu, annesi de gidip hintdomuzlarına bakmasını söyleyene kadar mutfağın ortasında dans etmeyi denedi.

Huysuzlandığında annesi onu arkadaki yatak odasına götürdü ve bir süre bir şarkı mırıldanarak yanında oturdu. Annesi bir mendil almak için uzanıp burnunu sildiğinde Celestina uykuya dalmak üzereydi.

“Anne? Babam bugün neden gelmedi?”

Gina Giuliani kızına, “İşi vardı, *cara*,” dedi. “Sen uyu.”

Onu vedalaşma faslı uyandırdı; kuzenleri, teyze ve halaları, amca ve dayıları, anneannesi, dedesi ve aile dostları, yeni bebekle anne babasına *ciao** ve *buona fortuna*** diye sesleniyordu. Celestina kalktı ve tualete gitti, bu da ona iftirayı hatırlattı. Sonra balonların bir kısmını eve götürüp götüremeyeceğini merak ederek avluya doğru ilerledi. Stefano yaygara koparıyor, çığlık çığlığa bağırıp ağlıyordu. Carmella Hala, “Biliyorum, biliyorum,” diyordu. “Bu kadar güzel vakit geçirdikten sonra herkesle vedalaşmak zor, ama artık parti sona eriyor.” Paolo Enişte ise Stefano’yu öylece kucaklayıp kaldırdı, gülümseyordu ama soytarıllığı sevmezdi.

Bu yaygarayı komik bulup hoşgörülü karşılayan yetişkinlerin hiçbiri Celestina’nın kapı aralığında durduğunu fark etmedi. Annesi, Carmella Hala’nın bulaşıkları toparlamasına yardım ediyordu. Anneannesi ve dedesi bahçede konukları uğurluyordu. Diğer herkesin dikkati ise, çığlıklar atıp dayılanarak debelenen ama gürültü için özür dileyerek onu uzaklaştıran babasının kollarında çaresiz durumdaki Stefano’nun üzerindeydi. Don Vincenzo’nun yüz ifadesindeki değişimi yalnızca Celestina fark etti. Ellerinde makineler olan adama baktığında onun ağladığını gördü.

Celestina annesinin ağladığını görmüştü, ama erkeklerin de ağladığını bilmiyordu. Bu onu korkuttu; çünkü garipti, ayrıca Celestina’nın karnı acıkmıştı, onun tarafını tutan adamdan hoşlanmıştı ve adamın ağlaması tanıdığı kimsenininkine benzemiyordu. Gözyaşları, açık duran gözlerinden ifadesiz yüzüne akıyordu.

Arabaların kapıları çarpıldı ve Celestina çakıltaşları üzerinden

* *İt.* hoşçakalın

** *İt.* iyi şanslar -y.n.

geçen lastiklerin çıkardığı çatırtıyı duydu. Tam o sırada annesi de başını masadan kaldırmıştı. Kızının bakışlarını takip ettiğinde Gina'nın da gülümsemesi soldu. İki rahibin olduğu tarafa bakarak, kısık sesle görüncesiyle konuştu. Carmella başını salladı, elinde bir yığın tabakla mutfığa doğru giderken Don Vincenzo'nun yanında durdu. "Koridorun sonundaki yatak odası olmaz mı?" diye önerdi. "Orada sizi kimse rahatsız etmez."

Don Vincenzo ağlayan adamı kolundan tutup, avlunun girişinden geçirerek Carmella'nın odasına doğru götürürken, Celestina önlerinden çekildi. Yanından geçtikleri sırada Don Vincenzo'nun, "Demek öyle?" diye sorduğunu duydu. "Çırpınışlarıyla eğlendiler ha?"

Celestina, ayak seslerini bastıran işlemeli kısa çoraplarıyla onları takip etti ve tam kapanmamış kapının ufacık aralığından içeri göz attı. Makineli adam köşede bir sandalyede oturuyordu. Don Vincenzo yakınında duruyor, hiçbir şey söylemeden pencereden dışarı, Cerce'nin ağılına bakıyordu. *Bu acımasızlık*, diye düşündü Celestina. *Don Vincenzo acımasız!* Kendisi ağladığında ve aptallık ettiğini söyleyip onunla ilgilenmediklerinde buna sinir olurdu.

Yatak odasına girdiğinde adam onu gördü ve giysisinin koluyla yüzünü sildi. Celestina daha da yaklaşarak, "Ne oldu?" diye sordu. "Niye ağlıyorsun?"

Don Vincenzo bir şey diyecek gibi oldu, ama adam başını iki yana sallayıp, "Bir şey yok, *cara*," dedi. "Sadece bir şeyleri hatırlıyordum... Başıma gelen kötü bir şeyleri."

"Ne oldu ki?"

"Bazı... adamlar canımı yaktı. Çok uzun zaman önceydi." Kötü adamların hâlâ evde olmasından korkan kızın gözleri kocaman olunca, adam ona güvence verdi: "Sen çok küçükken oldu, ama bazen hatırlıyorum."

"Kimse seni öptü mü?"

"*Mi scuzi?*"* Kız bunu söylediğinde adam gözlerini kırıştırdı ve Don Vincenzo bir an oldukça dikleşti.

"Geçmesi için?" dedi Celestina.

* *İt. pardon? -y.n.*

Makineli adam yumuşacık gözlerle gülümsedi. “Hayır, *cara*. Kimse geçmesi için öpmeydi.”

“Ben öpebilirim.”

“Bu çok iyi olur,” derken sesi ciddiydi. “Sanırım bir öpücük bana iyi gelebilir.”

Celestina öne eğildi ve onu yanağından öptü. Dokuz yaşındaki kuzeni Roberto öpmenin aptalca olduğunu söylüyordu, ama Celestina işin doğrusunu ondan iyi biliyordu. Adama, “Bu yeni bir elbise,” dedi. “Üzerine çikolata bulaştırdım.”

“Yine de çok güzel. Sen de öylesin.”

“Cece’nin yavruları oldu. Görmek ister misin?”

Adam kafasını kaldırıp Don Vincenzo’ya baktı, o da, “Cece bir hintdomuzu. Hintdomuzlarının işi gücü yavrulamak,” diye açıkladı.

“Ah. *Si, cara*. Bu hoşuma gider.”

Adam ayağa kalktı. Celestina da onu dışarı çıkarmak için elini tutmaya davrandı, ama sonra makineleri hatırladı. Onu giysisinin kolundan çekerken, “Ellerine ne oldu?” diye sordu.

“Bir tür kazaydı, *cara*. Endişelenme. Senin başına gelemez.”

“Acıyor mu?” Vincenzo Giuliani çocuğun Emilio Sandoz’u arka bahçeye çıkan bir kapıya doğru götürürken böyle sorduğunu duydu.

Sandoz yalnızca, “Bazen,” dedi. “Bugün acımıyor.”

Arka kapının çarpılarak kapandığını duymasından sonra sesleri kayboldu. Vincenzo Giuliani, ikinci vakti ağustosböceklerinden yükselen uğultuyu dinleyerek pencereye doğru bir adım attı ve Celestina’nın Emilio’yu hintdomuzlarının ağılına doğru sürüklemesini izledi. Emilio için yavruardan birini almak üzere tel örgünün üzerinden eğildiğinde, çocuğun dantel külotlu poposu birden tepeye dikildi. Tainolara özgü çıkık elmacıkkemiklerine dökülen siyah ve gümüş rengi saçlarıyla, gülümseyerek yerde oturan Emilio ise, Celestina’nın kucağına bıraktığı küçük hayvanı beğeniyle inceliyordu.

Celestina’nın iki dakikada öğrendiklerini Emilio Sandoz’dan duymak için dört rahibin sekiz aylık amansız baskısı gerekmişti. *Görünüşe göre*, diye gözlemledi Başpeder alaycı bir şekilde, *böyle bir iş için en uygun adam bazen dört yaşında bir kız çocuğu olabiliyor.*

Ve Edward Behr’in kalıp bunu görmüş olmasını diledi.

Peder Edward o sırada yaklaşık dört kilometre ötede, Napoli'de bulunan Cizvit dinlenme evindeki kendi odasında; Başpeder'in Emilio Sandoz'un inzivadan çıkışına vesile olarak bir vaftiz törenini seçmiş olmasına hâlâ hayret ediyordu.

Edward o sabah, "Şaka yapıyorsunuz herhalde!" diye bağırıyordu. "Vaftiz töreni mi? Başpeder, şu an Emilio Sandoz'un ihtiyacı olan en son şey bir vaftiz töreni!"

Vincenzo Giuliani, "Bu aile arasında, Ed. Basın yok, baskı yok," diye açıklamıştı. "Parti ona iyi gelecektir! Artık yeterince güçlü..."

"Fiziksel olarak, evet," diye doğrulamıştı Edward. "Ama duygusal olarak, buna hazır olmanın yakınından bile geçemez. Zamana ihtiyacı var!" diye üstelemişti. "Öfkesini yaşayacak zamana. Yas tutacak zamana! Başpeder, bunu aceleyle getiremezsiniz..."

Başpeder kibarca gülümseyerek, "Saat onda arabayı öne getirirsin, teşekkürler Edward," demişti. Konu da bu şekilde kapanmıştı.

İki rahibi kiliseye bıraktıktan sonra, Peder Edward geri dönüp günün geri kalanını Cizvit evinde, endişe içinde geçirdi. Saat öğleden sonra üç olduğunda, onları partiden almak için erken çıkmasının gerçekten gerekli olduğuna kendi kendini ikna etmişti. *Güvenlik kontrollerini hesaba katmak mantıklı olur*, diye düşündü. Şoförün ne kadar iyi tanındığına bakılmaksızın hiçbir araç, güneşten yanmış şüpheli adamlar ve patlayıcılarla kötü niyetlileri tespit etme konusunda eğitilmiş, kocaman, dikkatli köpekler tarafından özenle ve tekrar tekrar kontrol edilmeden Giuliani mülküne ya da Cizvit evine yaklaşamazdı. O yüzden Edward aslında on dakika sürebilecek yolculuk için kendine kırk beş dakika süre tanıdı ve sahile paralel yoldaki her kavşakta sorguya çekildi, köpeklerin burunlarına hedef oldu ve teftişten geçti. Giriş kapısında arabanın altı aynayla kontrol edilip kimliği dördüncü kez incelenirken, *Vaktim tamamen boşa gitmiş sayılmaz*, diye içinden geçirdi. Örneğin, birkaç farklı köpekten, tıknaz bir adamın bedeninde teoride nerelere silah saklanabileceği konusunda dikkate değer bazı şeyler öğrenmişti.

Başpeder'in Napoli'deki akrabalarının içtenliği her ne kadar tartışmalı olsa da, onların titizliğinin Emilio Sandoz'un menfaatine olduğunu bilmek insanın içini rahatlatıyordu ve sonunda Edward'ın arabayı, ön kapıdan görülen pek çok ev içinden, avlusu çiçek ve balonlarla şenlikli bir havaya bürünmüş en büyüğünün araç yoluna çekmesine izin verildi. Emilio ortada yoktu, ama çok geçmeden Başpeder genç, sarışın bir kadınla birlikte ufak bir gruptan ayrıldı. Giuliani, Behr'i selamlamak için elini kaldırdı ve sonra evdeki biriyle konuştu.

Birkaç saniye sonra Emilio görüldü; sırtı tutulmuş ve bitkin gibi bir hali vardı, Kızılderili dayanıklılığı ve İspanyol gururunun kasvetli bir karışımıydı. Yanında, oldukça buruşmuş bir parti elbisesiyle küçük bir kız vardı. Edward öfkeyle, "Biliyordum!" diye söylendi. "Bu çok ağır geldi!"

Peder Edward, bir astım hastasının altından kalkabileceği kadar derin bir nefes alıp heybetli cüssesiyle arabadan indi ve Başpeder'le Sandoz için kapıları açarak arabanın etrafında dolandı. O sırada Giuliani ev sahibi ve diğer konuklarla vedalaştı. Küçük kız bir şey söyledi, Emilio çömeliş kızın ona sarılmasına müsaade ederek elinden geldiğince karşılık verdiğinde Edward inledi. O vedalaşmadaki şefkate rağmen –hayır, aslında o şefkatin yüzünden– baş başa arabaya doğru geldikleri sırada iki rahibin arasında geçmekte olan sessiz konuşma Peder Edward'ı hiç şaşırtmadı.

"Eğer bunu bana bir daha yapacak olursan, seni orospu çocuğu... Kahretsin, Ed, tepemde dikilip durma!" Sandoz arka koltuğa geçerken Edward'ı tersledi. "Kapıyı kendim kapatabilirim."

Edward gerileyerek, "Evet, Peder. Üzgünüm, Peder," dedi, ama aslında halinden oldukça memnundu. Kendi kendine, *Haklı olmak gibisi yok*, diye düşündü.

Giuliani mülkünün araç yolundan çıktıkları sırada Sandoz, "Tanrı aşkına, Vince! Çocuklar ve bebekler!" diye hırladı. "Bu bana iyi mi gelecekti bir de?"

"Sana iyi geldi," diye ısrar etti Başpeder. "Emilio, sonlara gelene kadar iyiydin..."

"Kâbuslar yetmedi mi? Şimdi de beni geçmişe döndürmeyi mi

deniyoruz?”

“Kendi başına yaşamak istediğini söyledin,” dedi Başpeder sabırla. “Böyle şeyler mutlaka karşına çıkacak. Bunlarla başa çıkmayı öğrenmen...”

“Sen kim oluyorsun da bana neyle başa çıkacağımı söyleyebiliyorsun? Lanet olsun, bu ben uyanırken de olmaya başlarsa...”

Emilio’nun kullandığı dil yüzünden suratını buruşturan Edward, adamın sesi çatlayınca dikiz aynasına göz attı. *Ağla*, diye düşündü. *Baş ağrılarından iyidir. Devam et, ağla.* Fakat Sandoz sessizliğe gömüldü ve pencereden bakarak, geçmekte oldukları kırsal bölgeyi kuru gözlerle, öfke içinde izledi.

Başpeder sakince, “Şu anda dünyada on beş yaşı altına altı milyar insan var,” diye devam etti. “Hepsinden birden kaçman zor olacak. Eğer Carmella’nın evi gibi kontrollü bir ortamda bile bununla başa çıkamıyorsan...”

Sandoz sertçe, “*Quod erat demonstrandum,**” dedi.

“...o zaman belki de bizimle kalmayı düşünmelisin. Başka bir şey değilse bile, bir dilbilimci olarak.”

“Seni kurnaz, ihtiyar piç.” Sandoz güldü; kesik, sert bir sestti. “Bunu bana bilerek yaptın.”

Vince Giuliani nazıkçe, “İnsan aptal bir piç olarak İsa Cemiyeti’nin başpederi olmuyor,” dedi ve ifadesiz bir yüzle devam etti: “Aptal piçler ünlü dilbilimciler olup başka gezegenlerde götü kaptırır.”

“Kıskanıyorsun. En son ne zaman biriyle yattın?”

Peder Edward, Emilio’nun umutsuz blöfünün ardında yatanları okuyup, bu iki adam arasındaki ilişkiye hayret ederek sahil yoluna doğru sola döndü. Zenginlik ve sorgusuz sualsiz bir imtiyazın içine doğan Vincenzo Giuliani, yetmiş dokuz yaşında bedensel ve zihinsel açıdan hâlâ güçlü, uluslararası üne sahip bir tarihçi ve siyasetçiydi. Emilio Sandoz ise, kocası tam da La Famiglia Giuliani’nin eski kuşaklarını zengin etmiş maddelerin kaçakçılığını yaptığı için hapis yatarken bir başkasıyla ilişki yaşamış Porto Rikolu bir kadının gayrimeşru çocuğuydu. İki adam altmış yılı aşkın bir süre önce, ra-

* Lat. Gösterilmek istenen de buydu. -y.n.

hip olmak için eğitim alırken tanışmıştı. Yine de, Sandoz şu anda yalnızca –aşağı yukarı– kırk altı yaşındaydı. Emilio’nun durumunun pek çok garip yönünden biri, Alpha Centauri sistemine gidip dönerken, ışık hızının kayda değer bir yüzdesinde seyahatederek otuz dört yıl geçirmiş olmasıydı. Sandoz’a göre, Dünya’dan ayrılmasının üzerinden yalnızca altı yıl kadar geçmişti; doğru, bunlar zor yıllardı, ama artık Emilio’nun yırnni-otuz yaş büyüğü ve Cizvit örgütünde birkaç kademe üstü olan Vince Giuliani’nin geçirdiği yıllara kıyasla oldukça azdı.

“Emilio, şimdilik tek isteğim bizimle çalışman...” diyordu Giuliani.

“Tamam. Tamam!” diye haykırdı Emilio. Tartışamayacak kadar yorgundu. Peder Edward gözlerini kısarak, *Bu da günün faaliyetlerinin istenen sonucuydu şüphesiz*, diye düşündü. “Ama benim şartlarımla, lanet olsun.”

“Şartların neymiş?”

“İşlemciye bağlı, tümüyle entegre ses analiz sistemi. Ses kontrolüyle birlikte.” Edward aynaya göz attı ve Giuliani’nin başını salladığını gördü. “Özel bir ofis,” diye devam etti Emilio. “Artık klavye kullanamıyorum ve insanların beni duyabileceği bir yerde çalışmam.”

Giuliani, “Başka?” diyerek onu teşvik etti.

“Rakhati şarkılarına ait tüm bölümleri bendeki sisteme at. 2019’ dan beri radyo teleskoplarının yakaladığı ne varsa, tamam mı? *Stella Maris* ekibinin Rakhat’tan gönderdiği her şeyi indir.” Yine olumlu bir karşılık geldi. “Bir asistan. Anadili Déné veya Macarca olan biri. Ya da Euskara, yani Bask dili, tamam mı? Aynı zamanda Latince, İngilizce veya İspanyolca’yı da akıcı bir şekilde konuşuyor olması. Hangisi olduğu fark etmez.”

“Başka?”

“Kendi başıma yaşamak istiyorum. Bahçıvan kulübesine bir yatak koydur. Veya garaja. Umurumda değil. İstedğim şey dışarıda olmak değil, Vince. Sadece yalnız olabileceğim bir yer. Çocuklar, bebekler olmadan.”

“Peki, başka?”

“Makalelerin yayımlanmasını istiyorum. Hepsinin, gönderdiği-

miz her şeyin.”

“Dillerle ilgili olanlar olmaz,” dedi Giuliani. “Sosyoloji, biyoloji tamam. Diller olmaz.”

“Eh, o zaman ne anlamı var?” diye haykırdı Emilio. “Ne halt etmeye bu işi yapıyorum ben?”

Başpeder ona bakmadı. Gözleriyle Campano Takımadaları’nı tarayarak, Camorra’ya ait “balıkçı” teknelerinin Napoli Koyu’ndaki devriyesini izledi. Yanına yığılmış ufak tefek, zayıf adamı –rahip, fahişe ve çocuk katili Emilio Sandoz’u– sorguya çekmek için neredeyse her şeyi yapabilecek medya avcılarına karşı o teknelerin sağladığı koruma için minnettardı.

“Bana kalırsa, işi *ad maiorem Dei gloriam** yapıyorsun,” dedi Giuliani kaygısızca. “Eğer Tanrı’nın yüce ihtişamı artık seni motive etmiyorsa, gece gündüz koruma, ses analiz sistemleri ve araştırma desteğiyle birlikte, İsa Cemiyeti tarafından sana ücretsiz olarak sunulan odan ve yiyip içtiklerin karşılığında çalıştığını düşünebilirsin. O desteklerin yapımı için gereken mühendislik ucuz değildi, Emilio. Yalnızca hastane faturaları ve tedavi ücretleri için bir buçuk milyonu aşkın para harcadık. Bu artık elimizde olmayan bir meblağ; Cemiyet iflasın eşiğinde. Seni bu endişelerden korumaya çalıştım, ama sen gittiğinden beri işler kötüleşti.”

“O zaman en başta ne diye masraflı kıcıma tekme basmadın? Sana işin başında söyledim, benden bir halt olmaz, Vince...”

“Saçmalık,” diye kestirip attı Giuliani. Bakışları kısa bir an için dikiz aynasından Edward Behr’inkilerle buluştu. “Sen istifade etmeye niyetli olduğum bir kaynaksın.”

“Ah, harika. Peki benim karşılığında ne alıyorsun?”

“Özel olarak İsa Cemiyeti’ne ait Sandoz-Mendes programlarını kullanarak K’San ve Ruanja dillerinde eğitilmiş dört rahip için, ticari bir uzay aracında Rakhat’a yolculuk.” Vincenzo Giuliani, artık gözleri ışığa kapanmış olan Sandoz’a baktı. “İstediğin zaman gitmekte özgürsün, Emilio. Fakat bizimle kaldığın sürece, maddi olarak bize bağlı, bizim korumamız altında olduğun sürece...”

* Lat. Tanrı’nın yüce ihtişamı için –y.n.

“İki Rakhati dili Cemiyet’in tekelinde olur. Benim tercüman yetiştirmemi istiyorsun.”

“Biz de bu tekel sona erene kadar o tercümanları ticari, akademik ve diplomatik menfaatler için piyasaya sunacağız. Bu da ilk Rakhat misyonunu finansal olarak üstlenmemizden doğan masrafları tazmin etmemize katkıda bulunacak ve sizin ekibin başlattığı çalışmalara devam etmemizi sağlayacak, *requiescant in pace**. Kenara çek lütfen, Peder Edward.”

Edward Behr arabayı durdurdu ve enjeksiyon kabını almak için torpido gözüne uzandı, araçtan inmeden önce doz göstergesini kontrol etti. O arada Giuliani kaldırımın kenarında Sandoz’un yanına çömelmiş, yol kenarındaki çelimsiz otların arasına kustuğu sırada Emilio’yu tutuyordu. Edward teneke kabı Sandoz’un ensesine bastırdı. “Sadece birkaç dakika dayan, Peder.”

Silahlı iki Camorrista’nın görüş alanındaydılar. Biri onlara yaklaştı, ama Başpeder başını iki yana salladı ve adam görev yerine döndü. Bir öğürme krizi daha geçtikten sonra Emilio rahatlayarak oturdu. Darmadağın olmuş ve tükenmiş haldeydi, migren yüzünden çarpık gördüğü için gözlerini kapatmıştı. “Kızın adı neydi, Vince?”

“Celestina.”

“Geri dönmeyeceğim.” Neredeyse uykuya dalacaktı. Enjekte ederek verildiğinde ilaç onu hep yere yıkardı. Kimse nedenini bilmiyordu; fizyolojik durumu hâlâ normal değildi. “Tanrım,” diye mırıldandı, “bunu bana bir daha yapma. Çocuklar ve bebekler. Bunu bana bir daha yapma...”

Peder Edward Başpeder’le göz göze geldi. Birkaç dakika sonra kesin bir tonla, “Bir duaydı bu,” dedi.

Vincenzo Giuliani, “Evet,” diyerek ona katıldı. Artık yaklaşımları için Camorrista’lara işaret etti ve biri yerdeki kol bacak yığını toplayıp hafif, kendini bırakmış bedeni kaldırarak Sandoz’u yeniden arabaya taşıırken geride durup izledi. “Evet,” diye kabul etti, “korkarım öyleydi.”

* Lat. Huzur içinde yatsınlar. -y.n.

Peder Edward kapı görevlisine durumu haber vermek için önden aradı. Yuvarlak araç yoluna girip, etrafını saran gösterişli bahçeler sayesinde sadelikten kurtulan kocaman, hatırı sayılır taş binanın ön kapısında arabayı park ettiğinde onları bir sedye bekliyordu.

“Çok erken,” diye uyardı Peder Edward. Başpeder’le birlikte Emilio’nun yatağına taşınmasını izliyorlardı. “Buna hazır değil. Onu çok zorluyorsun.”

“Ben zorluyorum, o da direniyor.” Giuliani ellerini kaldırıp başına götürdü, onlarca yıldır orada olmayan saçları geriye doğru düzeltti. “Zamanım tükeniyor, Ed. Onları mümkün olduğunca oyalayacağım, ama o gemide bizim adamlarımız olsun istiyorum.” Ellerini indirdi ve batıdaki tepelere baktı. “Başka türlü ikinci bir misyonu karşılayamayız.”

Dudaklarını birbirine bastıran Edward başını iki yana salladı, ciğerlerinden belli belirsiz hırıltılar yükseliyordu. Astım yaz sonunda hep daha kötü olurdu. “Bu kötü bir pazarlık, Başpeder.”

Giuliani bir an için yalnız olmadığını unutmuş gibiydi. Sonra, dışarıdan bakıldığında sakın bir şekilde dikleşti ve yanında, oldukça yaşlı bir zeytin ağacının alacalı gölgesinde hırıldayan şişman, ufak tefek adama baktı. Başpeder kupkuru sesinde kesin bir ifadeyle, “Görüşün için teşekkür ederim, Peder Edward,” dedi.

Ağzının payını alan Edward Behr, garaja çekmek üzere tekrar arabaya binmeden önce Giuliani’nin uzaklaşmasını izledi. Camorra güvenliğini aşan herhangi biri, her gece şarj edilmesi gereken kadar eski model bir arabayla değil Emilio Sandoz’la ilgilenecek olsa da, arabayı prize bağladı ve alışkanlık eseri kilitledi.

Edward araç yolunda durmuş, kafasını kaldırarak perdenin henüz çekildiği bir yatak odasının penceresine bakarken, kedilerden biri karşısında biterek mırılayıp gerindi. Edward kedilerin güzelliğini kabul ederdi, ama onları kıvrak ve ölümcül tehlike dağıtım araçları olarak görmeyi öğrenmişti. “Git buradan,” dedi hayvana, ama tıpkı Başpeder gibi onun endişelerini önemsemiyor görünen kedi Edward’ın bacaklarına sürtünmeye devam etti.

Dakikalar sonra Vincenzo Giuliani ofisine girdi. Kapıyı sessiz, kontrollü bir tıkırtıyla kapatsa da, sandalyesine oturmaktan çok yığılır gibiydi. Dirseklerini ceviz masanın kusursuz, parıldayan yüzeyine, başını da ellerine dayadı ve kendi yansımasına bakmak konusundaki isteksizliğiyle gözlerini kapalı tuttu. Kendi kendine, *Rakhat'la ticaret kaçınılmaz*, dedi. *Biz ona yardım etsek de etmesek de Carlo gidiyor. Bu şekilde, belki hafifletici bir etkimiz olabilir...*

Kafasını kaldırdı ve tabletine uzandı. Bileğinin bir hareketiyle tableti açıp son üç gündür bitirmeye çalıştığı mektubu yeniden okudu. Mektup, “Papa Cenapları,” diye başlıyordu, ama Başpeder bunu yalnızca Papa için yazmıyordu. Bu mektup, insanoğlunun akıllı bir uzaylı türüyle ilk temasına ilişkin tarihin bir parçası olacaktı.

“Emilio Sandoz’un sağlığını ve durumunu sorma nezaketini gösterdiğiniz için teşekkür ederiz,” diye yazmıştı. “Eylül 2059’da Rakhat’tan Dünya’ya dönüşünden bu yana geçen bir yıl süresince, Peder Sandoz iskorbüt ve anemi rahatsızlıklarını atlattı; ancak kendisi hâlâ güçsüz ve duygusal olarak dengesiz durumda. Geçtiğimiz yıl Roma’daki Salvator Mundi Hastanesi’nden sızdırılan medya raporlarından da bildiğiniz gibi, Rakhat’ta olduğu sırada avuçlarındaki kemikler arasında bulunan kasları yerlerinden kesilip alınmış, böylece parmaklarının uzunluğu iki katına çıkmış ve kullanılamaz hale gelmiş. Sandoz’un kendisi de neden bilinçli bir şekilde sakat bırakıldığını tam olarak anlayamıyor; sonucu kesinlikle öyle olsa da, işkence amacıyla yapılmamış. Sandoz bu işlemin onun ileride daha fazla bahsedeceğim Supaari VaGayjur adında bir adama bağımlı ya da belki ait olduğunun göstergesi olduğuna inanıyor. Peder Sandoz’a harici biyoaktif destekler hazırlandı; kendisi kısıtlı bir el becerisi edinmek için çok sıkı çalıştı ve şu anda kişisel bakımının büyük kısmını kendi başına halledebiliyor.”

Artık onu Edward Behr’den ayırmanın vakti geldi, diye düşünen Başpeder, Peder Edward’ı yeni bir göreve atamayı aklının bir köşesine yazdı. *Belki Gambiya’daki şu yeni mülteci kampına*, diye dü-

şündü. *Ed'in toplu tecavüzün sonuçlarıyla baş etmek konusundaki deneyimi bir işe yarasın bari...* Daha dik oturdu ve silkinip kafasını toplayarak mektuba geri döndü.

“Misyondaki üstlerinin gözünde,” diye devam ediyordu, “Emilio Sandoz ilk temasın başlardaki başarısının büyük kısmından sorumluydu. Bir tercüman olarak olağanüstü becerisi ve dayanıklılığı, *Stella Maris* ekibinin tüm diğer üyelerine araştırmalarında yardımcı olmuş ve kendine has cazibesi onlara VaRakhati arasından pek çok dost kazandırmıştı. Buna ek olarak, misyonun ilk yılları boyunca ruhsal durumunun bariz güzelliği, ekibin Cizvit olmayan en az bir üyesine inancını yeniden kazandırmış ve yol arkadaşı olan rahiple-rinkini de zenginleştirmişti.

“Bununla birlikte, Peder Sandoz Rakhat'ta ortaya koyduğu öne sürülen hal ve hareketlerinden dolayı kamuoyunun şiddetli kınamasına maruz kaldı. Bildiğiniz gibi, başlıca çıkarları ticari olan Temas Birliği'nin sahip olduğu ve işlettiği *Magellan*, gemimizi takip ederek üç yıl sonra uzaya çıktı. Skandallar iyi iş yapar; korkunç raporları Rakhat'tan gönderilip Dünya'nın dört bir yanındaki dinleyicilere satıldığı için, bizim ekibimize karşı (ve özellikle de Peder Sandoz'a karşı) sansasyonel iddialar ortaya atmak Birliğe ekonomik kazanç sağlıyordu. İşin doğrusu, oraya ulaştıklarında *Magellan* ekibi Rakhat'a son derece yabancıydı ve pek çok konuda Supaari VaGayjur tarafından yanlış yönlendirildiklerine inanmak için geçerli sebepler bulunmakta. Daha sonra açıklanamayan sebeplerle ortadan kaybolmaları, onların da Rakhat'ta kaçınılması neredeyse imkânsız olan ölümcül hatalara yenik düştüğünü akla getiriyor.

“Sonuçta iki ayrı ekip olarak Rakhat'a giden on sekiz kişi içinden yalnızca Emilio Sandoz hayatta kaldı. Yoğun sorguların yürütüldüğü aylar boyunca Peder Sandoz, çoğu zaman büyük sıkıntılar yaşamak pahasına, elinden geldiğince bizimle işbirliği yaptı. Duruşmalarda konuşulanların tam dökümüyle birlikte, misyonun bilimsel makalelerinin tümünü ve destekleyen belgeleri Papa Cenapları'na sunacağım; burada ise henüz tamamlanan duruşmalar sırasında açığa çıkan çarpıcı noktaların kısa bir özetini dikkatinize arz ederim:

“İ. Rakhat’ta bir değil iki akıllı tür bulunuyor.

“*Stella Maris* ekibi başlangıçta ‘yabancı’ bir ticaret heyeti olarak Kashan köyünde hoş karşılanmıştı. Köylüler kendilerini basitçe ‘Halk’ anlamına gelen Runa olarak tanıtmıştı. Runalar bir nevi kangurular gibi denge sağlayan kuyruklarıyla iri, otobur iki ayaklılar; uzun, hareketli kulakları ve oldukça güzel gözlerinde çift gözbebekleri var. Yaradılış olarak uysal, fazlasıyla sosyal ve topluluk olarak yaşamaya eğilimliler.

“Ellerinde ikişer başparmakları var ve zanaatkârlıkları müthiş, ama Cizvit ekibinin bazı üyeleri Runaların genel olarak kısıtlı bir zekâya sahip olduğundan şüpheleniyordu. Kendi kültürleri, 2019’da Dünya’da radyo teleskobundan tespit edilen güçlü radyo yayını gerçekleştirilmek için fazla basit görünüyordu. Üstelik Runalar müzikten rahatsız oluyor ve korkuyordu; bizi Rakhat’ın varlığı konusunda uyaran ilk ipucunun koro yayınları olduğu göz önüne alındığında, bu durum bir çelişki yaratıyordu. Ancak Runa bireyleri oldukça akıllı görünüyordu ve varsayımsal olarak varılan sonuç, Kashan köyünün gelişmiş bir medeniyetin kuyusunda bir tür geri kalmış bölge olduğu yönündeydi. Kashan’da öğrenilecek çok şey olduğundan, bir süre orada kalmaya karar verilmişti.

“Ekibimizin büyük bir şaşkınlıkla öğrendiği üzere, Rakhat Şarkıcıları gerçekten ikinci bir bilinçli türdü. Jana’atalar Runalarla çarpıcı ama yüzeysel bir benzerlik taşıyor. Kavrama yeteneği olan ayakları ve ayılarınkilere benzer pençeli, üç parmaklı elleriyle etobur canlılar. Misyonun ilk iki yılında, Jana’atalar tek bir birey tarafından temsil edilmişti: Supaari VaGayjur. Kendisi yerleşim yeri Gayjur şehri olan bir tüccar. Rakhat’ın en büyük kıtasının merkezdeki üçte birlik bölümünü kaplayan güney İnbrokar eyaletinde, şehirlerden uzak kalan birkaç Runa köyü için aracılık yapıyor.

“Cizvit ekibinin Supaari’nin iyi niyetli bir adam olduğuna inanmak için her türlü sebebi vardı. Üstelik Runa köylüleriyle ilişkileri, Supaari’nin aracılığı ve yardımı sayesinde gelişmişti. Sandoz da Rakhat medeniyetine ilişkin anladıklarının çoğunu Supaari’nin sabırlı açıklamalarına bağlıyor. Supaari’nin Sandoz’un güvenine affedilmez şekilde ihanet etmesi, misyona ilişkin büyük merak konula-

rından biri olmayı sürdürüyor.

“2. İnsanlar araç gereçlerini kendileri yapıyor; Jana’atalar ise onları çiftleştirerek üretiyor.

“Runalar Jana’ataların elleri olma işlevini görüyor; hünerli zanaatkârlar, ev personeli ve işçiler, hatta sivil memurlar bile Runalardan oluşuyor. Fakat Jana’ata ile Runalar arasındaki statü farkı, ekibimizin de düşündüğü gibi, yalnızca sınıf ayrımına dayanmıyor. Runalar esasında evcilleştirilmiş hayvanlar. Bizim köpek yetiştirmemiz gibi, Jana’atalar da onları yetiştiriyor.

“Runalar, beslenme düzenleri bir tür kızışma dönemini beraberinde getiren kritik seviyedeki zenginliğe ulaşmadığı sürece üremiyor. Bu biyolojik olgu Rakhat ekonomisinin temelini oluşturuyor. Runalar Jana’atalarla ekonomik açıdan işbirliği yaparak çocuk sahibi olma hakkı ‘kazanıyor’. Bir köy şirketinin hesabı belli bir hedef rakama ulaştığında, Jana’atalar aşırı nüfus yüzünden çevresel bir bozulma riski olmaksızın gençlerin kontrollü bir şekilde üremesini sağlamak üzere fazladan kalorileri köy halkının erişimine sunuyor.

“Jana’ata toplumunun temel değerleri yönetim ve istikrar. Buna uygun olarak kendi üremelerini de kısıtlıyor, nüfuslarını toplam Runa nüfusunun yaklaşık yüzde 4’ü seviyesinde tutuyorlar. Sıkı veraset kurallarıyla devam eden soylar büyük ölçüde geleneksel bir hayat sürüyor ve çocuk sahibi olan herhangi bir Jana’ata çiftin yalnızca ilk iki çocuğu evlenip çoğalabiliyor. Daha sonra doğan yetişkinler kısırlaştırılmayı reddederse, ırklar arası cinsel ilişkide izinsiz çoğalma riski olmadığından, Runa cariyelerle cinsellik yaşamalarına izin veriliyor. Jana’ataların üçüncü çocukları büyük çoğunlukla ticaret, bilim ve belli ki fuhuşla ilgileniyor. Bu bağlamda, Supaari VaGayjur’un da üçüncü çocuk olduğunun belirtilmesi gerekir.

“Dahası ve en şaşırtıcı olanı, Jana’atalar Runaları yalnızca zekâları ve eğitilebilir olmaları sebebiyle değil, etleri için de üretmiş. Bu bilgiyi kaybedilen hayatlar pahasına edindik, Papa Cenapları.”

Giuliani önceki gece burada kalmış, bir süre Sandoz’un hemen yukarıdan gelen ayak seslerini dinlemişti. Beş adım at, dur; beş adım at, dur. En azından Emilio volta atarken insan onun henüz kendi canını da Rakhat misyonunun bilançosuna eklememişinden emin ola-

bilirdi... Giuliani iç geçirerek işine döndü.

“3. Jana’atalar Runaları ağılarda tutmuyor.

“Yetişkin Runalar kendi çocuklarını üreme çağına kadar büyütükten sonra, devriye gezen Jana’ata bölüklerine kendi istekleriyle teslim oluyorlar. Bu devriyeler belirli aralıklarla böyle yaşça büyük yetişkinleri ve standardın altında kalan küçük çocukları topluyor ve sonra hepsi kesiliyor.

“Papa Cenapları’nın şunu anlaması gerek: İtlafla görevli bölüğün köye gelip VaKashani bebekleri öldürmeye başlamasına tanık oldukları sırada, ekibimiz Runa ve Jana’ataların ilişkileri altında yatan gerçeklerden tümüyle bihaberdi. Durum karmaşıktı, sizi Sandoz’un ifadesinin dökümlerini okumaya davet ediyorum, ama *Stella Maris* ekibi bu olayı VaKashani Runalara karşı sebepsiz bir saldırı olarak algılamıştı. Ekibimiz Sofia Mendes önderliğinde direndi, pek çoğu masum çocukları savunurken öldü. Supaari VaGayjur’un Runaları isyana teşvik etmek diye nitelediği ve daha sonra Temas Birliği’nin de ekibin pervasızca Rakhati meselelerine karışmakla suçlu olduğu şeklinde kamuoyuna yansıttığı durum, aslında onların bu özverili cesaretleriydi. Öte yandan, kendi çocuklarını korumak için Sofia Mendes’in cesaretinden ilham alan pek çok Runa’nın bu başkaldırı sonucunda öldüğünü de kabul etmek gerekiyor.”

Başpeder sandalyesinde arkasına yaslandı. *İşte şimdi*, diye düşündü, *en kötü kısmı*.

“Kashan’daki katliamın ardından,” diye tekrar başladı, “*Stella Maris* ekibinden sadece iki kişi hayatta kaldı. Emilio Sandoz ve Peder Marc Robichaux, Jana’ata bölüğü tarafından esir alındı ve haftalarca cebri yürüyüşe maruz bırakıldı, bu süre boyunca ikisi de pek çok Runa’nın ölümüne tanıklık etti. Onlara her sabah yemek veriliyordu ve Sandoz Runa bebeklerinin etini yediğini bir süre fark etmemişti; durumu anladığında ise aklıktan ölüyordu ve eti yemeye devam etti. Bu kendisi için bir utanç ve üzüntü kaynağı olmayı sürdürüyor.

“Supaari VaGayjur onların yakalandığını öğrenince iki rahibin yerini buldu ve belli ki bölüğün komutanına rüşvet verdi, böylece onları himayesine aldı. Supaari’nin evine geldiklerinde, Sandoz’a

Robichaux ile birlikte ‘*hasta’akala*’yı kabul etmeye’ gönüllü olup olmadıkları soruldu. Sandoz kendilerine konukseverlik sunulduğuna inanıyordu ve kabul etti. Sandoz’un hiç beklemediği bir şekilde, onun ve Peder Robichaux’nun elleri anında kullanılmaz hale getirildi; bunun sonucunda Robichaux kan kaybından öldü. Yaklaşık sekiz ay sonra, Supaari VaGayjur Sandoz’u Hlavin Kitheri adında bir Janna’ata aristokrata sattı. Kitheri’nin himayesinde olduğu sırada Sandoz’un maruz kaldığı muameledeki gaddarlığı Papa Cenapları’nın hayal edemeyeceğini umuyorum.”

Başpeder ürpererek aniden ayağa kalktı ve yazdıklarına arkasını döndü. Emilio bir seferinde ona, “Bir fahişe, bedeni başkalarının zevki için harap edilen biri değil de nedir?” diye sormuştu. “Ben Tanrı’nın fahişesiyim ve harap oldum.” Giuliani bir süre gözünün önünde kileri görmeden ofisinde dolandı. Beş adım at, dön; beş adım at, dön. Ta ki geceler boyu hemen yukarısındaki yatak odasından duyduğu ayak seslerine istemsizce uyum sağladığının farkına varana dek. Kendi kendine, *Bitir şunu*, dedi ve yazmak için yeniden oturdu.

“Aylar sonra, *Magellan* Rakhat’ın yörüngesine girdiğinde, Temas Birliği üyeleri terk edilmiş *Stella Maris*’e bindi ve misyonumun ilk iki yılına ilişkin raporlara erişti. Cizvit ekibinin tamamı kayıptı ve öldükleri tahmin ediliyordu. *Magellan* ekibi Kashan köyü yakınlarına iniş yaptı ve *Stella Maris* ekibinin gördüğü sıcak karşılamayla tam bir tezat oluşturacak şekilde düşmanlık ve korkuyla karşılandı. Askama adında genç bir dişi Runa onlarla İngilizce konuşarak, Emilio Sandoz’un hâlâ hayatta olduğunu ve Gayjur şehrinde Supaari VaGayjur’un yanında kaldığını söyledi. Sandoz’un onlara yol gösterebileceğini uman *Magellan* ekibi, Sandoz’a bağlılığı açıkça görülen Askama’nın rehberliğinde o şehre gitti.

“Gayjur’a ulaştıklarında, Supaari Sandoz’un yakın zamana kadar kendi evinde kaldığını doğruladı. Onlara Sandoz’un şu anda kendi isteğiyle başka bir yerde yaşadığını söyledi. Aynı zamanda onları yabancıların yerel meselelere karışmasının pek çok ölüme yol açtığına inandırdı. Buna rağmen, Sandoz’un nerede olduğu konusunda kaçamak cevaplar vermiş olsa da, Supaari *Magellan* ekibine yardımcı oldu ve onlarla iş yapmaktan oldukça memnundu.

“Birkaç hafta sonra, Askama Sandoz’un yerini kendi başına buldu ve *Magellan* ekibinin kıdemli üyelerini ona götürdü. Sandoz’u Hlavin Kitheri’nin haremindedir buldular. Taşlarla süslü bir tasma ve kokulu kurdeleler dışında çıplaktı, sodomünün kanlı etkileri gözler önündeydi. Kendi itirafına göre, Sandoz o sırada cinayet işleyecek kadar çaresizliğe düşmüş durumdaydı. Bundan sonra rahat bırakılacak ya da idam edilecek kadar tehlikeli olduğunu göstermeyi umarak, o gün Yeftah’la aynı yemini etti: Gördüğü ilk kişiyi öldürecekti. Bu kişinin neredeyse bizzat büyüttüğü ve derin bir sevgi beslediği Runa çocuk Askama olacağını tahmin edemezdi.

“Sandoz Askama’nın cesedinden kafasını kaldırıp Birlik görevlilerini gördüğünde güldü. Sanırım onları Sandoz’un ahlaksız olduğuna ikna eden o an gülmesi idi. Elbette daha sonra Supaari VaGayjur’dan da onun kendi isteğiyle fahişelik yaptığı yönünde güvence aldılar. Ben şimdi kahkahasının histeri ve çaresizliğin göstergesi olduğuna inanıyorum, ama onlar o sırada bir cinayete tanık olmuştu ve *Magellan* ekibi o şartlar altında en kötü ihtimale inanmaya eğilimliydi.”

Giuliani bir kez daha ayağa kalkıp masasından uzaklaşırken, *Benim gibi*, diye düşündü.

Şimdi düşününce, bir grup insanın her şeyi ilk seferinde doğru yapabileceği fikri gülünçtü. Kendi kendine, *En yakın dostlar bile birbirini yanlış anlayabilir*, diye hatırlattı. İlk temas, adı üstünde, tam anlamıyla bilgisizlik içinde gerçekleşir; Öteki’nin ekolojisi, biyolojisi, dilleri, kültürü ve ekonomisi hakkında hiçbir bilgi yoktur. Rakhat’ta bu bilgisizlik felakete yol açmıştı.

Kendi ayak seslerini duyan ama Emilio’nunkileri hatırlayan Giuliani, *Bilemezdim*, diye düşündü. *Senin suçun değildi*.

Emilio olsa, *Bunu ölenlere anlat*, diye cevaplardı.

2

Trucha Sai, Rakhat

Dünya Tarihiyle 2042

SOFIA MENDES, Cizvitlerin Rakhat misyonu üyelerinin o gezegende tehdit altında bir tür olacağını en baştan biliyordu. *Stella Maris* sekiz kişilik bir mürettebatla yola çıkmıştı. Alan Pace inişten birkaç hafta sonra ölmüş ve yedi kişi kalmışlardı. Ardından, Cizvitlerin sorumlusu D.W. Yarbrough birkaç ay içinde hastalanmış ve bir daha iyileşememiş, ama sağlığı kötüye giderken on sekiz ay daha hayatta kalmıştı. Anlaşılır bir şekilde, hiçbir araştırma tesisi ve meslektaşı olmadığından, doktor Anne Edwards bakımıyla D.W.'nun ömrünü uzatmakla birlikte hastalığı bir türlü anlayamamıştı. Daha sonra Anne de D.W. ile birlikte öldürülmüştü ve ölümleri geride bıraktıkları ufak grup için sarsıcı bir darbe olmuştu.

Cizvitekibi talihsizlikler karşısında defalarca toparlanmıştı. Ciddi bir kazanın ardından yapılan basit bir hesaplama hatası ekibin Rakhat'ta mahsur kalmasıyla sonuçlandığında duruma uyum sağlamışlardı. Yiyecek ihtiyaçlarını karşılamak için bir bahçe kurmuş, egzotik ticari mallar temin ederek yerel ekonominin bir parçası olmuşlardı. Kashan köyünde, bazı ailelerin onlara akraba gibi hitap edeceği kadar kabul görmüşlerdi. Büyük mutluluklar yaşadıkları zamanlar da olmuştu. Bunların en başında Sofia'nın Jimmy Quinn'le evlenmesi ve bebek bekledikleri haberi geliyordu. Tam da her şeyin tersine dönmesinden hemen önce...

Pek çok Yahudi çocuk gibi Sofia Mendes de Mısırlı köle sahipleri, Babilliler, Asurlular ve Romalılar, Kazaklar, engizisyon üyeleri

ve öldürmeye gelen SS subayları kâbuslarıyla büyümüştü; savaşıarak karşı koyduğunu, onu yenmeye çalışanları geri püskürttüğünü hayal ederek çocukluğun yoğun, âciz korkusunu yenmişti. O yüzden Jana'ata bölüğü Kashan'a gelip yabancı bahçeyi yaktığında ve VaKashani Runalara bebeklerini getirmelerini emredip ardından çocukları sistemli bir şekilde öldürmeye başladığında, Sofia Mendes hiç tereddüt etmeden harekete geçmişti. VaKashanilere, "Biz çokuz. Onlar az," diye seslenmiş ve bir Runa bebeği kendi hamileliğinden şişmiş göğüslerine doğru kaldırmıştı.

"Biz," demiş ve kaderini Runalara –Rakhat'ın *untermenschen*'ine*– bağlamıştı.

Sofia'nın davranışı kısa bir süreliğine olayların akışını tersine çevirmişti; bir Jana'ata'nın koluyla indirdiği ezici darbeye yere yıkılması ise direnişi pekiştirmişti. Sonra, kazanamayacaklarına inanan Runa babalar çocuklarına siper olmak için onların üzerine kapanmıştı. Runa anneler Jana'ataların öfkesine kendilerini kurban etmiş, geride kalanları kurtarmak için şiddete göğüs germişti. Her şey olup bittiğinde, yığınlar halinde ve kanlar içinde çok sayıda ceset vardı; bunların büyük kısmı etleri için çabucak kesilmişti.

Bölük oradan ayrıldığında korku ve anlık zaferin emsalsiz sarhoşluğu, fikir birliğine varmayı imkânsız hale getirmişti. Kashan köyü, Runaların en temel hayatta kalma stratejilerine –bir arada kal, en büyük grubu korumak için halka oluştur, birlikte hareket et– ters düşecek şekilde bölünmüştü. Paniğin eşliğinde olan bireyler, kendileriyle benzer duyguları paylaşan birilerini arayıp mümkün olduğunca kısa sürede küçük, daha rahat savunabilecekleri gruplar oluşturdular. Aileleri öldürülenler kollarına ve boyunlarına kokulu kurdeleler bağladı, tepki veremeyecek kadar şaşkına dönmüşlerdi. Çoğu, artık Sofia hariç tüm yabancılar ve izinsiz bebeklerin büyük bölümü ölmüşken hayatın normale döneceğini umut etmekten fazlasını yapmadı. İçgüdülerini, Kashan'ın yeniden yasalara uyduğunun kanıtı olarak Sofia'yı Jana'ata hükümetine teslim etmek yönündeydi. "Birini harca, çoğunu kurtar," diye bağırdılar.

* Alm. altinsanlar –y.n.

Djalao adında bir kız ise, “Ama Fia bize zarar vermedi! Bunu *djanada* yaptı!” diye karşı çıktı. Henüz yetişkin olmadığından pek hükmü yoktu, ama o kargaşada birinin onlara yol göstermesine öyle ihtiyaç duyuyorlardı ki onu dinlediler. Djalao katliamın ardından koşuculara, “Mümkün olduğunca çok köyü uyarın. Onlara Kashan’da neler olduğunu anlatın,” dedi. “*Djanada* bölükleri geliyor, ama halka Fia’nın dediklerini söyleyin: Biz çokuz. Onlar az.”

Kanchay VaKashan da herkes kadar şaşkındı, ama Sofia’nın kurtardığı bebek onun kızı Puska olduğu için minnettardı. O yüzden, bebekleri hayatta kalan bir grup erkek kırmızı ışığa kadar bekleyip güvenlik için güney ormanına kaçmaya karar verdiğinde, Kanchay Sofia’yı da götürdü.

Sofia, sığınacakları yere doğru yolculuklarından yalnızca Runa bebeklerin ara sıra kısık sesle ağlamalarını, kendisini günlerce sırtında taşıyan Kanchay’ın sallantılı ve seri yürüyüşünü ve bozkır seslerinin orman seslerine dönüşmesini hatırlıyordu. İlk başta yüzü öyle çok acıyordu ki ağzını açamıyordu; o yüzden Kanchay yiyecekleri onun için macun haline getirip yağmur suyuyla karıştırmış, bu lapaı Sofia’nın sıkıldığı dişleri arasından ağzına vermişti. Sofia o şekilde mümkün olduğunca çok besin aldı. *Bebek*, diye düşündü. *Bebeğin ihtiyacı var*. Kan kaybından bembeyaz olmuş, acıdan serseme dönmüş haldeyken, henüz sevmeye cesaret ettiği tüm diğer insanlar gibi kaybetmediği bebeğine odaklandı. Yaşama gücünü, bebeğin hâlâ yaşamakta olduğu karnında topladı ve belli belirsiz her hareketi korku, güçlü her tekmeyi umut olarak hissetti.

Başlarda derin uyudu, hatta sonraları bile üç güneşin ağaçların arasından sızan ışıyla ısınarak epey uyukladı. Uyanık olduğunda hareket etmeden yatıyordu; Runalar uyumak için kurulan platformlar ve gölgeliklerle kullanışlı bir şekilde güzelleştirdikleri bir açıklığa yerleşirken, şekilleri samuray kılıçlarına benzeyen uzun ve sert yaprakların ritmik, hışırtılı hareketlerini dinliyordu: Bükülüyor ve birbirlerine karışıyor, tekrar bükülüyor ve birbirlerine karışıyorlardı. Yakınlarda bir dereye akan suların pürüzsüz taşlara döküldüğünü duydu; yukarıda ise esintiden eğilip bükülen *w’ralia* gövdelerinin gürültülü inlemelerini. Her taraftan Ruanja’nın yumuşak, bir çırpıda

sıralanan heceleri, aslında yaşamıyor olması gereken bebekleri seven Runa babaların aralıksız mırıltıları duyuluyordu.

Gücünü biraz daha topladığında nerede olduğunu sordu. “Trucha Sai,” cevabını aldı. Unut Bizi. “*Djanada* çok fazla kan kokusu aldığımda Runalar Trucha Sai’ye gelir,” diye açıkladı Kanchay. Çocukla konuşur gibi basitçe anlatıyordu. “Bir süre sonra unutulur. Biz-ve-de-sen o zamana kadar ormanda bekleyeceğiz.”

Sofia bunun bir açıklamadan fazlası olduğunu anladı. Kanchay sözcüklerini bilinçli olarak seçmişti. Emilio Sandoz bir seferinde *Stella Maris* ekibinin diğer üyelerine, “Birinci çoğul kişinin iki farklı şekli vardır,” demişti. “Biri hitap edilen kişiyi dışarıda bırakır, tamam mı? Biz-ama-sen-değil anlamına gelir. Diğeri ise biz-ve-de-sen. Eğer bir Runao kapsayıcı olanı kullanıyorsa, bunun önemli olduğundan ve bir dostluk kurmanın tadını çıkarabileceğinizden emin olabilirsiniz.”

İnbrokar’ın tüm güney bölümlerinden gelen Runa mülteciler, Trucha Sai’de VaKashanilere katıldı. Her erkek bir bebek taşıyordu; her bebek, beslenme düzenleri yabancılarınkı gibi bir bahçede yetişen bol yiyeceklerle desteklenmiş bir Runa çiftin çocuğuydu: Jana’ata denetimi dışında çiftleşme dönemine giren, Jana’ataların izni olmaksızın çiftleşen, Jana’ata yönetimini düşüncesiz bir sevinç ve kasıtsız bir başkaldırıyla atlatan bir çift. Trucha Sai’de yerleştikleri alan, sırtlarında üç uzun çizgi halinde, kısmen iyileşmiş yara izleri olan erkeklerle yavaş yavaş doldu. Canlı ve parlak bir pembelikteki yara izleri kalın ve soluk renkli kürklerini yarıp geçiyordu.

“*Sipaj*, Kanchay,” demişti Sofia bir gün. “Birini buraya kadar taşımak canını yakmış olmalı.” O yara izlerine bakıyor ve ormana yaptıkları yolculuğu hatırlıyordu. “Biri sana teşekkür ediyor.”

Runao’nun kulakları aniden düştü. “*Sipaj*, Fia! Birinin çocuğu senin sayende yaşıyor.”

Yeniden uzanıp ormanın bağırışlar, çığlıklar ve puslu yağmurdan sıırıslıklam olmuş hışırtılı yapraklardan meydana gelen senfonisini dinlerken, umutsuzca, *Bu da bir şeydir*, diye düşünmüştü. Talmud tek bir hayat kurtarmanın, zaman içinde tüm dünyayı kurtarmak olduğunu öğretiyordu. *Belki*, diye düşündü. *Kim bilir?*

Şimdi, Runa köyü Kashan'ın yarısının ölümüyle sonuçlanan katliamın üzerinden bir ay geçmişken, Sofia Mendes Rakhat'ta kendi türünün son örneği, Cizvit misyonunun sağ kalan tek üyesi olduğuna inanıyordu. Hissizlik içinde kapıldığı rehaveti dinginlikle karıştırdığından, keder içinde olmadığına da inanıyordu. Kendi kendine, deneyim kazandıkça gözyaşlarının ölümüne çare olmadığını kabullenecek noktaya geldiğini söylüyordu.

Şansına, hayatı hiç mutluluğun yükü altında ezilmemişti. Geçici bir hoşnutluk dönemi sona erdiğinde, Sofia Mendes bunu korkunç bir durum olarak değil, yalnızca hayatın normal akışına dönüşü olarak algıladı. Bu yüzden, katliamdan sonraki ilk haftalarda, ağlamayan ve ölenlerin arkasından ağıt yakmayanlardan biri olduğu için kendini şanslı saydı sadece.

“Yağmur herkese yağar; yıldırım bazılarını çarpar,” demişti arkadaşları Kanchay. Kayıtsızlıktan ziyade Sofia'nın da Rakhat'taki Runa köylüleriyle paylaştığı bir tür tevekkülle, “Elden bir şey gelmiyorsa unutmak en iyisi,” diye tavsiyede bulunmuştu. Kısacık çocukluğunda bir adaletsizlikten yakındığında babası ona hep, “Tanrı dünyayı yarattı ve onun iyi olduğunu gördü,” derdi. “Adil değil. Mutlu değil. Mükemmel değil, Sofia. İyi.”

Önceleri çocukça bir huysuzluk, daha sonra ise anlaşılmaz bir iç savaşın ortasında İstanbul sokaklarında çalışan on dört yaşında bir kadının yorgunluğu içinde sık sık, *Kimin için iyi?* diye düşünürdü.

Neredeyse hiç ağlamamıştı. Sofia Mendes, çocukluktan kadınlığa kadar, ağlamakla baş ağrısı dışında bir şey elde edememişti. Konuşmaya başlamasından itibaren, ailesi gözyaşlarını iradesiz insanların başvurduğu korkakça bir taktik olarak görmüş ve onu Sefaradların düzenli tartışma geleneğine göre eğitmişti; Sofia isteklerini ağlayıp sızlanarak değil, nörolojik gelişiminin sınırları dahilinde kendi fikrini elinden geldiğince mantıklı ve ikna edici şekilde savunarak elde ederdi. Daha ergenliğe yeni girmiş ve şehir savaşı gerçeğiyle çoktan acımasızlaşmışken, annesinin havan topu mermilerinden de-

lik deşik olmuş bedeninin başında durduğunda ağlayamayacak kadar şoka girmişti. Bir gün eve dönmeyip bir daha da ortaya çıkmayan babası için de ağlamamıştı; kaygılanmaya son verip yas tutmaya geçeceği belli bir zaman olmamıştı. Aynı şekilde, ağladıkları zaman diğer yoksul ve genç fahişelerin duygularını paylaşmamıştı. Kendine hâkim olmuş ve görüntüsünü şişmiş, kıpkırmızı olmuş bir suratla mahvetmemişti. Diğerlerinden daha düzenli beslenmişti ve bir müşteriyi onu kandırmaya ya da öldürmeye çalışırsa onu kaburgalarından bıçaklayacak kadar güçlüydü. Bedenini satmış ve fırsatını bulduğunda da –çok daha iyi bir fiyata– zekâsını satmıştı. Duygularına yenik düşmediği için hayatta kalmış, İstanbul’dan hayatını ve haysiyetini kaybetmeden kurtulmuştu.

Hamileliğinin yedinci ayında, bebeğinin gözünden kanlar boşalarak doğduğunu gördüğü kâbus olmasa hiç yas tutmayabilirdi bile. Dehşet içinde uyanıp karnında taşıdığı ağırlığı hissettiğinde, önce hâlâ hamile olduğu ve bir bebeğin gözleri o şekilde kanayamayacağı için içi rahatlayarak ağladı. Fakat etrafına ördüğü duvar artık yıkılmıştı ve sonunda devasa bir keder girdabının içine çekildi. Kaybettiklerinde boğulurken kollarını gergin, yuvarlak karnına doladı ve ağladıkça ağladı; onu koruyacak hiçbir söz, hiçbir mantık, hiçbir bilgi olmadan ve tüm hayatı boyunca –haklı sebeplerle– kaçtığı şeyin bu korku, bu acı olduğunu anlayarak ağladı.

Gözyaşlarına hiç aşına olmamasının yanı sıra, şu anda ağlayıp yüzünün yalnızca tek tarafının ıslandığını hissetmek korkunç bir durumdu. Bunu fark etmesiyle birlikte kederi histeriye dönüştü. Onun hıçkırıklarıyla paniğe kapılan Kanchay kaygıyla, “*Sipaj*, Fia, rüyanda ölenleri mi gördün?” diye sordu. Fakat Sofia cevap veremiyor, doğrulamak için çenesini bile kaldıramıyordu; o yüzden Kanchay ile kuzeni Tinbar onu hafifçe sallayarak kucakladılar ve biri *fierno* yaptığına göre başlaması kesinleşen fırtınayı bekleyerek gökyüzüne baktılar. Diğerleri de yanına geldi, o ağlarken ona kaybettiklerini sorup kolları için kendi kurdelelerini verdiler.

Sonunda, başka kimsenin yapamadığını yapıp onu kurtaran şey kendi yorgunluğu oldu. Nihayet duygularından arınmış olarak uykuya dalarken, *Bir daha asla*, diye yemin etti. *Bunun bana bir daha ol-*

masına izin vermeyeceğim. Sevgi bir borçtur, diye düşündü. Hesap geldiğinde kederinle ödersin.

Bebek itiraz eder gibi tekmeledi.

Kanchay'ın kolları arasında, Tinbar'ın kuyruğu da bacaklarına dolanmış halde uyandı. Kan ter içinde ve yüzü asimetrik olarak şişmiş bir halde kendini diğerlerinden ayırıp hantal hantal kalktı. Yakın zamanda bir orman *pigar*'ının geniş, düz kabuğundan yapılmış koyu renk bir *chaninchay*'la dereye doğru koca göbeğiyle yavaşça ilerledi. Bir süre ayakta durdu, sonra dikkatlice eğilip kabı doldurmak için dereye uzandı. Diz çökerek ellerini serin, tertemiz suya tekrar tekrar batırıp yüzünü yıkadı. Sonra, kabı bir kez daha doldurdu ve ayna yerine kullanmadan önce kapkara görünen suyun durulmasını bekledi.

Hayret içinde, *Ben Runa değilim!* diye düşündü.

Kendi görüntüsüne dair bilincini daha önce de böyle garip bir şekilde kaybetmişti. Kyoto'daki ilk denizaşırı yapay zekâ sözleşmesinin birkaç ayı sonunda, her sabah banyodaki aynaya bakıp çevresindeki herkes gibi Japon olmadığını keşfetmenin şaşkınlığını yaşar duruma gelmişti. Şimdi, burada, kendi insan yüzü çıplak; kara, karma-karışık saçları tuhaf; kulakları küçük ve yetersiz; tek gözbebeği olan gözü de fazla basit ve korkutucu şekilde dosdoğru bakıyor gibi görünüyordu. Ancak tüm bunlarla tam olarak yüzleştikten sonra gerisini algılamaya başladı: alnından çenesine kadar uzanan eğri, üç çizgiden oluşan yara izi. Kör, oyulmuş... yer.

Onu dereye kadar takip edip yanına oturan Kanchay'a, "Birinin başı ağrıyor," dedi.

"Meelo gibi," dedi Kanchay. Emilio Sandoz'un migren ağrılarına şahit olmuştu ve baş ağrısının üzüntü karşısında yabancıların normal tepkisi olduğunu düşünüyordu. Aşağı doğru incelen kalın, kaslı kuyruğunun üstüne yerleşti ve yukarıya uzanan bacaklarıyla bir tripod oluşturdu. "*Sipaj*, Fia, gel otur," diyerek onu çağırdı ve Sofia da ona doğru giderken dengesini sağlamasına yardımcı olsun diye elini Kanchay'a uzattı.

Kanchay parmaklarıyla Sofia'nın saçlarını tutam tutam tarayıp

düzeltilti, Runalara özgü hassas dokunuşuyla düğüm olan yerleri açtı. Sofia kendini ona bıraktı ve ormanın gün ortasında sıcak havanın etkisiyle sessizleşmesini dinledi. Küçük Askama'nın Emilio'nun kucağında otururken hep yaptığı gibi, o da kendi ellerini meşgul etmek için koluna bağlanmış üç kurdelenin ucunu alıp örmeye başladı. Askama sık sık Anne Edwards ve Sofia'nın saçları arasına kurdeleler takıp örmüştü, ama yabancıların hiçbirine vücutlarında taşıyabilecekleri kurdeleler verilmemişti. “Muhtemelen kıyafet giydiğimiz için,” diye düşünmüştü Anne, ama bu sadece bir tahmindir.

Sofia kafasını kaldırıp ona bakarak, “*Sipaj*, Kanchay, biri kurdeleleri merak ediyor,” dedi. Sol tarafından görmek için başını yana çevirdi. O gözü biraz miyoptu. Onu yarı yarıya kör bırakan Jana'ata'nın sağ elini kullanmayışının talihsizlik olduğunu düşündü; sağ elini kullansa bunun yerine daha az gören gözüne denk gelmiş olacaktı.

“Bunu sana Dee için verdik, bu da Ha'an için,” diye açıkladı Kanchay ona. Kurdeleleri birer birer kaldırıyor, nefesi bu hafta yediklerinin büyük kısmını oluşturan *njotao* yeşilliklerinin fundaları andıran kokusunu yayıyordu. “Bunlar Djordj ve Djimi için. Bunlar da Meelo ve Marc için.”

İsimleri dinlerken Sofia'nın boğazı sıkıştı, ama ağlama faslını kapatmıştı. O anda, D.W. ve Anne öldürüldükten sonra Askama'nın Emilio'ya iki kurdele bağlamaya çalıştığını ama Emilio'nun ilgilemeyecek kadar hasta olduğunu hatırladı. “O zaman güzel görüldüğü için değil de,” diye sordu, “ölenleri hatırlamak için mi?”

Kanchay homurdanır gibi güldü, kahkahası nazikti. “Hatırlamak için değil! Onları kandırmak için! Eğer hayaletler geri gelirse, kokuyu takip edip ait oldukları yere, yani havaya geri dönerler. *Sipaj*, Fia, eğer onları bir daha rüyanda görürsen birine söylemen lazım,” diyerek onu uyardı, çünkü Kanchay VaKashan ihtiyatlı bir adamdı. Sonra, “Bazen kurdeleler sadece güzel olduğu için takılır. *Djanada* onları sadece süs sanıyor. Bazen bu doğrudur,” diye ekledi. Yine güldü ve ona sır verir gibi, “*Djanada* da hayaletler gibidir. Onlar da kandırılabilir,” dedi.

Anne olsa hayaletlerin neden, ne zaman ve nasıl geri geldiğiyle ilgili sorularla işin peşini bırakmazdı; Emilio ve diğer rahipler ise

kokulu, ruh ve görülmeyen bir dünyayla temas kurulması gibi fikirlerden çok hoşlanırdı. Sofia kurdeleleri eline alıp saten gibi pürüzsüz parçaları parmaklarından geçirdi. Anne'in kurdelesini gümüşü bir beyazdı. Saçının rengine göre olabilir miydi? Ama hayır; George'un saçları da beyazdı ama kurdelesini parlak bir kırmızıydı. Emilio'nunki yeşildi ve Sofia bunun sebebini merak etti. Kocasını Jimmy'ninki açık ve berrak bir maviydi. Sofia onun gözlerini düşündü ve kokusuna bakmak için kurdeleyi yüzüne doğru kaldırdı. Samana benziyordu, ot gibi ve buruk bir kokuydu. Nefesi kesildi ve kurdeleyi bıraktı. *Hayır*, diye düşündü. *O öldü. Bir daha ağlamayacağım.*

Sonra, acıdansa öfkenin yeğ olduğuna karar vererek, "Neden, Kanchay?" diye sordu. "*Djanada* bölümünü neden bahçeleri yakıp bebekleri öldürdü?"

"Biri bahçelerin yanlış olduğunu düşünüyor. Halkın yemek yemeye yürüyerek gitmesi lazım. Yemeği eve getirmek yanlıştı. *Djanada* bizim çocuk sahibi olmamız için doğru zamanı biliyor. Biri herkesin kafasının karıştığını ve yanlış zamanda çocukları olduğunu düşünüyor."

Tartışmak kabalık olurdu, ama Sofia sıcaqlanmış, yorulmuş ve sırf sekiz yaşında bir Runao büyüklüğünde olduğu için Kanchay'ın ona çocuk muamelesi yapar gibi konuşmasından rahatsız olmuştu. "*Sipaj*, Kanchay, Jana'atalara kimin ne zaman çocuğu olacağını söyleme hakkını veren nedir?"

"Yasa," dedi Kanchay, bu kelime Sofia'nın sorusunu cevaplamaya yetmiş gibi. Sonra konuya ısınarak devam etti: "Bazen yanlış bebek bir kadının karnına yerleşebilir. Bazen bebeğin *cranil* olarak doğmuş olması gerekir örneğin. Eski zamanlarda, halk böyle bebekleri nehre götürür ve *cranil*'lere, *Sizin çocuklarınızdan biri yanlışlıkla bize doğdu*, diye seslenirdi. Bebeği suyun altında, *cranil*'lerin yaşadığı yerde tutardık. Zordu," diye anlattı. Sofia'nın saçındaki bir düğüme odaklanıp nazikçe, tel tel açarken uzun bir süre sessiz kaldı. "Artık bize kazara yanlış bir çocuk gelirse, zor şeyleri *djanada* yapıyor. *Djanada*, *Bu çocuk iyi*, dediğinde de hiç sorun olmayacağını biliyoruz. O zaman anne yeniden yola çıkabilir. Babanın kalbi sakinleşebilir."

“*Sipaj*, Kanchay, çocuklara ne söylüyorsunuz? Onları yemek olarak Jana’atalara vermeniz konusunda yani.”

Kanchay’ın işleyen elleri durakladı. Sofia’nın başını nazikçe göğsüne dayadı, sesi alçalarak ninni söyler gibi yumuşak bir mırıltıya dönüştü. “Onlara deriz ki, Eski zamanlarda, halkımız dünyada yapayalnızdı. Hiç tehlike olmadan istediğimiz her yere gidebilirdik, ama yalnızlık çekerdik. *Djanada* geldiğinde onları gördüğümüze çok sevindik ve onlara, *Yemek yediniz mi?* diye sorduk. Onlar da, *Açlıktan ölüyoruz!* dedi. O yüzden onlara yemek verdik; biliyorsun ya, gezginlerin karnını her zaman doyurmak gerekir. Fakat *djanada* düzgün beslenemiyordu ve bizim verdiğimiz yemekleri de almıyordu. O yüzden halkımız ne yapılacağını konuşup durdu; konukları aç bırakmak büyük kötülüktür. Biz konuşurken *djanada* çocukları yemeye başladı. Büyüklerimiz, *Onlar gezgin ve bizim misafirimiz. Onları doyurmamız lazım, ama kuralları biz koyacağız*, dedi. *Djanada*’ya, *Herhangi birini yiyemezsiniz*, dedik. *Yalnızca artık işe yaramayan yaşlıları yiyebilirsiniz*. İşte *djanada*’yı böyle eğittik. Artık bütün iyi çocuklar güvende ve sadece yaşlı, yorgun, hasta olanlar götürülüyor.”

Sofia ona bakmak için başını çevirdi. “Biri bunun çocukların rahat uyuyup bölük geldiğinde *fierno* yapmaması için anlatılan güzel bir hikâye olduğunu düşünüyor.” Kanchay çenesini kaldırdı ve yeniden Sofia’nın saçını taramaya başladı. “*Sipaj*, Kanchay, biri küçük ama gerçeklerden korunması gereken bir çocuk değil. *Djanada* çok yaşlı, hasta ve kusurlu olanları öldürüyor. Peki ama sorun çıkaranları da öldürüyor mu?” diye sordu. “*Sipaj*, Kanchay, onlara neden izin veriyorsunuz? Onlara bu hakkı veren ne?”

Kanchay’ın elleri bir an için durakladı, o sırada monoton bir teslimiyetle, “Zamanı geldiğinde bölükle gitmeyi reddedersek, diğerleri bizim yerimizi almak zorunda kalır,” dedi. Daha Sofia karşılık vermeden, Kanchay uzanıp kendi eşine yapacağı gibi karnını okşadı. “*Sipaj*, Fia, bu bebeğin vakti artık gelmiştir herhalde!”

Konu resmen değişmişti. Sofia, “Hayır,” dedi, “henüz değil. Belki altmış gece daha geçince.”

“Ne kadar uzun! Biri senin *datinsa* kabuğu gibi patlayacağını düşünüyor.”

“*Sipaj, Kanchay,*” dedi Sofia gergin bir gülüşle, “belki de öyle olur.”

Korku ve umut, korku ve umut, korku ve umut; bitmek bilmeyen bir döngüye girmişti. *Niye bu kadar korkuyorum? Ben Mendes'im,* diye düşündü. *Hiçbir şey yeteneklerimin ötesinde değil.*

Fakat aynı zamanda –ne kadar kısa süreliğine de olsa– mutlu bir Quinn de olmuştu. Absürd derecede uzun boylu, tuhaf şekilde insana huzur veren ve müthiş sevgi dolu, Katolik bir İrlandalı gökbilimcinin beklenmedik eşi olarak tek bir yaz boyunca gece gündüz mutluluğu yaşamıştı. Şimdi ise Jimmy ölmüştü, *djanada* onu öldürmüştü...

Kanchay'ın parmaklarını bir kez daha saçlarında hissederek sırtını ona yasladı ve açıklığın karşı tarafına, Kanchay'ın türünden olan diğerlerine baktı: Konuşuyor, yemek yapıyor, gülüyor, bebeklerle ilgileniyorlardı. O anda, *Daha kötü olabilirdi,* diye düşündü. Jimmy'nin kriz karşısında vermeyi âdet edindiği iyicil tepkileri hatırlıyor, onun bebeğinin tekmesiyle nefesini tutuyordu. *Ben Sofia Mendes Quinn'im ve işler daha kötü olabilirdi.*

3

Napoli

Eylül 2060

BAZEN, SESİNİ ÇIKARMAZSA, insanlar çekip giderdi.

Bir zamanlar burada dışarıdan gelen bir şoför kalmıştı. Garajın üstündeki oda evden yalnızca birkaç yüz metre uzaktaydı, ama bu çoğu zaman yeterli bir mesafeydi ve Emilio Sandoz burayı kendisini ni şaşırtan şiddetli bir istekle sahiplenmişti. Daireye çok az şey ilave etmişti –ışık ve ses donanımı, bir çalışma masası– ama orası ona aitti. Açıkta duran çatı kirişleri ve düz beyaz duvarlar. İki sandalye, bir masa, dar bir yatak; küçük bir mutfak; bir paravanın ardında duş kabini ve tuvalet.

Kontrol edemeyeceği şeyler olduğunu kabullenmişti. Kâbuslar. İnsanı mahveden nevralsi nöbetleri, ellerindeki hasar görmüş sinirlerin kollarından yukarı elektrik çarpar gibi gönderdiği ağrılar. Birdenbire başlayan ağlama krizlerine karşı koymayı bırakmıştı; Ed Behr haklıydı, karşı koymak yalnızca baş ağrılarını şiddetlendirmeye yarlıyordu. Burada, yalnızken, krizlere göğüs germeye çalışabilir, ağır darbeyi olduğı gibi karşılayıp kriz durulduğunda dinlenebilirdi. Herkes onu bir rahat bıraksa –işleri kendine göre bir hızda ve kendine uygun koşullarda halletmesine müsaade etse– sorun kalmayacaktı.

Gözleri kapalı, ellerinin üzerine eğilip sallanarak bekledi. Ayak seslerinin kapıdan uzaklaşmasını duymak için kendini zorluyordu. Kapı yeniden tıklatıldı. “Emilio!” Bu Başpeder’in sesiydi ve gülüm-

seddiği belli oluyordu. “Beklenmedik bir ziyaretçimiz var. Biri seninle tanışmaya geldi.”

Sandoz ayağa kalkıp ellerini koltukaltlarına sıkıştırırken, “Hey yarabbim,” diye fısıldadı. Gıcırdayan merdivenlerden inip aşağıda, yan taraftaki kapıya gitti ve hırıltılı bir nefes alıp yavaşça bırakarak kendini toparlamak için durdu. Dirseğinin hızlı ve keskin bir hareketiyle kapıdaki zincirin ucunu yuvasından çıkardı. İki büküm olmuş halde, sessizce bekledi. “Pekâlâ,” dedi sonunda. “Kapı açık.”

Araç yolunda Giuliani’yle birlikte dikilen uzun boylu bir rahip vardı. Sandoz ona doğru dürüst bakmadan, *Doğu Afrikalı*, diye düşündü. Dik bakışları onun yerine Başpeder’in yüzüne odaklanmıştı. “Uygun bir zaman değil, Vince.”

Giuliani alçak sesle, “Evet,” dedi, “belli ki değil.” Emilio duvara dayanıyor, kendini zar zor ayakta tutuyordu, ama elden ne gelirdi ki? Lopore önceden aramış olsaydı... “Üzgünüm, Emilio. Birkaç dakikanı alacağız. İzinle seni...”

“Swahili konuşabiliyor musun?” Sandoz bu soruyu ziyaretçiye, durup dururken hatırladığı Sudan aksanlı Arapçayla aniden sormuştu. Soru Afrikalıyı şaşırtmış gibiydi, ama başını sallayarak onayladı. “Başka?” diye sordu Sandoz. “Latince? İngilizce?”

“İkisini de. Birkaç tane daha biliyorum,” dedi adam.

“Güzel. Yeterince iyi. İşimi görür,” dedi Sandoz Giuliani’ye. Afrikalıya ise, “Bir süre kendi başına çalışman gerekecek,” diye anlatmaya başladı. “Ruanja için Mendes yapay zekâ programıyla başla. Şimdilik K’San dosyalarını elleme. Biçimsel analizde pek ilerleyemedim. Bir dahaki sefere gelmeden önce ara.” Kabalığı karşısında açıkça dehşete kapılmış durumdaki Giuliani’ye baktı. Özür diler gibi, “Ellerimin durumunu açıkla, Vince,” diye mırıldandı. O sırada odasına çıkmak için hareketlenmişti. “İkisi birden başladı. Düşünemiyorum.” *Ve davetsiz geldiğiniz için bu sizin kendi suçunuz*, diye düşündü. Fakat kafa tutamayacak kadar ağlamaklı ve neredeyse hemen ardından duyduklarını algılayamayacak kadar yorgundu.

Kalingemala Lopore, “Elli yıldır senin için dua ediyorum,” demişti. Sesi hayret doluydu. “Tanrı sana sert davranmış, ama eskiden kim olduğunu göremeyeceğim kadar değişmemişsin.”

Sandoz dairesine çıkarken durakladı ve döndü. Hâlâ iki büklüm, kollarını göğsünde kavuşturmuş halde duruyordu, ama şimdi Başpeder'in yanında duran rahibe yakından baktı. Altmışlı yaşlardaydı, belki Giuliani'den yirmi yaş genç ve onun kadar uzundu. Siyahi, ince ve uzun. Güçlü bir kemik yapısı ve Doğu Afrikalı kadınlara yaşlılıkta ayrı bir güzellik katan, bu adamın yüzünü de dikkat çekici kılan iri ve derin gözleri vardı. *Elli yıl*, diye düşündü. Bu adam o zaman kaç yaşında olabilirdi? On, on bir?

Emilio neler olduğunu anlayıp anlamadığını görmek için Giuliani'ye baktı, ama şimdi Başpeder de en az Sandoz kadar şaşkın ve ziyaretçinin sözleri karşısında onun kadar hayrete düşmüş görünüyordu. "Seni tanıyor muydum?" diye sordu Emilio.

Afrikalı içten içe aydınlanmış gibi göründü, sıradışı gözleri parlıyordu. "Beni hatırlaman için hiç sebep yok, ben de senin adını hiç öğrenemedim. Fakat daha annenin rahmindeyken Tanrı seni tanıyordu, tıpkı yine acımasızca davrandığı Yeremya'yı da tanıdığı gibi." Ardından iki elini birden uzattı.

Emilio merdivenlerden bir kez daha inmeden önce tereddüt etti. Ona acı bir şekilde hem tanıdık hem de garip gelen bir hareketle, yara izleri içinde ve gerçeküstü uzunluktaki kendi parmaklarını yabancı'nın solgun ve sıcak avuçlarına bıraktı.

Bunca yıl, diye düşünüyordu Lapore. Şaşkınlığı öyle büyüktü ki, kendini alıştırmaya zorladığı o yapmacık çoğul şahsı kullanmayı unutmuştu. Gülümseyerek, "Sihirbazlık numaralarını hatırlıyorum," dedi, ama sonra bakışlarını yere indirdi. Üzüntü içinde, "Böyle bir güzellik ve beceri mahvolmuş," dedi ve elleri dudaklarına götürerek, kendi konumunu hiç düşünmeden önce birini sonra da diğerini öptü. Sandoz sonradan, sanrısız nevrozlu atağına nihayet son veren şeyin belki de kan basıncındaki bir değişiklik, sinir ve kasların etkileşiminden kaynaklanan bir gariplik olduğunu düşünecekti; ama Afrikalı tam o anda kafasını kaldırıp baktı ve bakışları Emilio'nun afallamış gözleriyle buluştu. "Eller işin kolay kısmıydı sanırım."

Sandoz ağzını açmadan ve kaşlarını çatarak başını salladı, bir ipucu yakalamak için adamın yüzünü inceledi.

"Emilio," dedi Vincenzo Giuliani, gergin sessizliği bozarak. "Pa-

pa Cenapları'nı yukarı davet edeceksin herhalde.”

Sessiz bir an boyunca Sandoz hayret içinde boş boş baktı ve sonra pat diye, “Yüce İsa!” deyiverdi. Buna karşılık Roma Başpiskoposu, beklenmedik bir nüktedanlıkla, “Hayır, sadece Papa,” diye cevap verdi. Başpeder buna yüksek sesle gülerек müstehzi bir şekilde, “Peder Sandoz son yirmi-otuz yıldır dünyadaki gelişmelerden biraz uzak kaldı,” diye açıkladı.

Emilio serseme dönmüş halde tekrar başını salladı ve üst kata çıkarlarken onlara yol gösterdi.

Adil olmak gerekirse, Papa yalnız başına ve haber vermeden, en basit rahip giysileri içinde, Napoli'nin kuzeyindeki Cizvit evine kadar sıradan bir Fiat marka arabayı bizzat kullanarak gelmişti. Beşinci yüzyıldan bu yana papalığa seçilen ilk Afrikalı ve din değiştirdikten sonra bu makama gelen ilk kişi olan Kalingemala Lopore artık III. Gelasius'tu. Kayda değer bir papalık döneminin ikinci yılına giriyordu; Roma'ya hem din değiştirmiş bir adamın derin kanaatini hem de Kilise'nin evrenselliğine dair, ebedi hakikat ile kökleşmiş Avrupa geleneğini birbirine karıştırmayan, ileri görüşlü bir inanç getirmişti. Şafak sökerken Lopore, siyaseti ve diplomasinin katı kurallarını görmezden gelerek, Tanrı'nın diğer çocuklarını tanımış, Tanrı'nın başka yerlerde neler kurduğunu görmüş Emilio Sandoz adındaki bu adamla tanışması gerektiğine karar vermişti. O bu kararı vermişken, Vatikan'da onu durdurabilecek hiçbir bürokratik güç yoktu: III. Gelasius müthiş bir iradeye sahipti ve pişmanlıktan muaf bir pragmatizmle hareket ediyordu. Cizvitlerin dışında Sandoz'un Camorra korumalarını geçebilen tek kişiydi ve bunu da Başpeder'in ikinci dereceden kuzeni, Güney İtalya'nın taşsız kralı Don Domenico Giuliani'yle doğrudan konuşmaya hazır olduğu için başarmıştı.

Lopore içinden gülerек Sandoz'un dairesinin karmakarışık olduğunu fark etti. En yakındaki sandalyeye fırlatılmış havluyu alıp toplanmamış yatağa attı ve teklifsizce oturdu.

“Şey... bunlar için kusura bakmayın,” diye kekeledi Sandoz, ama Ruhani Lider elini sallayarak özrünü geçiştirdi.

“Kendi arabamızın olması için ısrarımızın bir sebebi de çılgınca hazırlıklara mahal vermeden insanları ziyaret edebilmektir,” diye belirtti III. Gelasius. Sonra göstermelik bir resmiyetle sır verir gibi, “Bize kalırsa, yeni boyanmış ve halı kaplanmış yerlerden adamakıllı usandık,” dedi. Masanın karşısındaki diğer sandalyeye oturması için Emilio’ya işaret etti. “Lütfen,” dedi çoğul konuşmayı kasıtlı bir şekilde bırakarak, “benimle otur.” Fakat bakışları merdivenin yakınındaki köşede dikilen, araya girmek istemese de gitmek içinden gelmeyen Giuliani’ye kaydı. Papa’nın gözleri, *Kal*, diyordu. *Kal ve her şeyi hatırla.*

Papa Sandoz’a, “Ailem Dodoth kabilesinden. Şimdi bile çobanlık yapıyorlar,” diye anlattı. Afrika’nın yer isimleri ve çocukluğunda konuştuğu dilin ritmik, ahenkli temposu, Latincesine egzotik bir hava katıyordu. “Kuraklık başlayınca kuzeye, kuzenlerimiz Toposaların yanına, güney Sudan’a gittik. Savaş ve doğal olarak açlık zamanıydı. Toposalar bizi başlarından savdı; hiçbir şeyleri yoktu. ‘Nereye gidebiliriz?’ diye sorduk. Yolda gördüğümüz bir adam bize, ‘Buranın doğusunda, Gikuyular için bir kamp var. Kimseyi geri çevirmiyorlar,’ dedi. Uzun bir yolculuktan ve yürüdüğümüz sırada en küçük kız kardeşim annemin kollarında öldü. Bizim geldiğimizi gördün. Ailemin yanına kadar yürüdün. Annemden kızının cesedini aldın, kendi bebeğinmiş gibi nazıktın. O ölü çocuğu taşıdın ve bize dinlenebileceğimiz bir yer buldun. Bize su, sonra da yemek getirdin. Biz yerken kardeşim için bir mezar kazdın. Şimdi hatırlıyor musun?”

“Hayır. Çok fazla bebek vardı. Çok fazla ölü.” Emilio bezgince kafasını kaldırdı. “Ben çok mezar kazdım, Papa Cenapları.”

“Bundan sonra kazman gereken başka mezar olmayacak,” dedi Papa ve Vincenzo Giuliani onda kehanetin sesini duydu: muğlak, anlaşılması zor, kati. Sonra o an geçti ve Ruhani Lider’in konuşması tekrar normale döndü. “O günden bu yana hayatımın her günü seni düşündüm! Nasıl bir adam kendinden olmayan bir kız çocuğu için ağlar? O sorunun cevabı beni Hristiyanlığa, rahipliğe ve şimdi de buraya yönlendirdi. Sana!” Elli yıl sonra o meçhul rahiple tanışmasına hayret ederek sandalyede arkasına yaslandı. Durakladı ve sonra nazikçe devam etti. Kendisi de görevi Tanrı’yla insanları uzlaştırmak

olan bir rahipti. “Sudan’daki o günlerden beri başka çocuklar için de a ladın.”

“Yüzlercesi. Daha da fazla. Binlercesi, sanırım, benim yüzüm-
den öldü.”

“Epey ağır bir yük omuzluyorsun. Fakat bize dendi ki, özellikle
bir  ocuk varmış. Dualarımızda hatırlamamız için adını söyleyebilir
misin?”

S yleyebilirdi; ama zar zor, neredeyse ses çıkarmadan. “Aska-
ma, Papa Cenapları.”

Bir süre sessizlik oldu ve sonra Kalingemala Lopore ufak masa-
nın diğer tarafına uzanıp yumuşak, güçlü parmaklarıyla Emilio’nun
 ne e di i başını kaldırıp gözyaşlarını sildi. Vincenzo Giuliani Emi-
lio’yu hep esmer olarak d   nm   , ama yüzünü kavrayan o güçlü,
kara eller varken hayalet gibi görünüyordu. Sonra Giuliani Sandoz’
un neredeyse bayılmak üzere olduğunu fark etti. Emilio kendisine
dokunulmasından nefret eder, beklenmedik temaslardan i renirdi.
Lopore bunu bilemezdi. Giuliani açıklamak üzere bir adım  ne  ık-
mı tı ki Papa’nın konu tu unu fark etti.

Emilio ifadesiz bir yüzle dinledi, g  s n n hızlı ve kesik kesik
hareketi ara sıra onu ele veriyordu. Giuliani söylenenleri duyamı-
yordu; ama Sandoz’un donakaldı ını, sonra geri çekilip ayağa kal-
karak dolanmaya ba ladı ını gördü. Emilio, beraber eğitimde olduk-
ları zamanlarda genç Vince Giuliani’nin hayran olup  zend i i yu-
mu ak ve melodik bir Latinceyle, “Kendi bedenimden bir manastır
ve ruhumdan da bir bahçe kurdum, Papa Cenapları. Manastır duvar-
larının ta ları gecelerimdi, g nd zlerim de onların harcı,” diye an-
lattı. “Yıldan yıla duvarları  rd m. Fakat ortasında, cennete açık tut-
tu um bir bahçe kurdum ve orada yürümesi için Tanrı’yı davet ettim.
Tanrı da bana geldi.” Sandoz titreyerek arkasını döndü. “Tanrı içimi
doldurdu ve o anların sevinci öyle saf, öyle güçlüydü ki manastır du-
varları yerle bir oldu. Artık duvarlara ihtiyacım yoktu, Papa Cenap-
ları. Tanrı benim koruyucumdu. Asla sahip olamayaca ım e in y -
z ne bakıp tüm eşleri sevebilirdim. Asla olamayaca ım kocanın y -
z ne bakıp tüm kocaları sevebilirdim. D   nlerde dans edebilirdim,
Çünkü ben Tanrı’ya a ıktım ve tüm çocuklar benimdi.”

Afallamış haldeki Giuliani gözlerinin dolduğunu hissetti. *Evet*, diye düşündü. *Evet*.

Fakat Emilio tekrar dönüp Kalingemala Lopore'la yüz yüze geldiğinde ağlamıyordu. Masaya döndü ve mahvolmuş ellerini yıpranmış ahşabın üzerine koydu. Yüzü öfkeden kaskatı kesilmişti. “Şimdi bahçe harabeye döndü,” diye fısıldadı. “Eşler, kocalar ve çocukların hepsi öldü. Geride kül ve kemiklerden başka bir şey kalmadı. Korumamız neredeydi? Tanrı neredeydi, Papa Cenapları? Tanrı şimdi nerede?”

Cevap hızlı ve kesindi. “Küllerde. Kemiklerde. Ölenlerin ruhunda ve senin sayende yaşayan çocuklarda...”

“Benim sayemde yaşayan hiçbir şey yok!”

“Yanıliyorsun. Ben yaşıyorum. Başkaları da var.”

“Ben bir felaketim. Ölümü Rakhat’a frengi gibi taşıdım ve Tanrı ben tecavüze uğrarken güldü.”

“Tanrı senin için ağladı. O’nun planı için korkunç bir bedel ödedin ve Tanrı senden bunu istediğinde ağladı...”

Sandoz haykırdı ve başını iki yana sallayarak geriledi. “En berbat yalan da bu! Tanrı istemez, alır. Ben rıza vermedim. Ölenler rıza vermedi. Tanrı masum değil.”

Tanrı hakkında söylediği ağır sözler duman gibi havada asılı kaldı, ama saniyeler sonra Yeremya’nın kilerle buluştu. “Beni ışığa değil karanlığa sürükledi. Beni sonsuza dek yitip gidenler gibi karanlık yerlerde bıraktı. Ağlayıp yalvardığımda ise,” diye ezberden okudu III. Gelasius, gözlerinde anlayış ve şefkatle, “duamı duymazdan geldi! İçimi öfkeyle doldurdu. Beni küllerle besledi. Beni gözden düşürüp aşağılattı.”

Sandoz hareket etmeden durdu ve gördükleri kadarıyla hiçbir şeyin olmadığı bir yere gözlerini dikti. Sonunda, “Ben lanetliyim,” dedi ruh yorgunluğu içinde, “ve nedenini bilmiyorum.”

Kalingemala Lopore arkasına yaslandı. Uzun, güçlü parmaklarını kucağında gevşekçe kavuşturmuştu. Gizli anlamlara ve Tanrı’nın kendi zamanlamasına göre yaptığı işlere olan inancı sağladı. “Sen Tanrı’nın sevgili kulusun,” dedi. “Ve Rakhat’a döndüğünde neleri mümkün kıldığını göreceksin kadar yaşayacaksın.”

Sandoz kafasını aniden kaldırdı. “Geri dönmeyeceğim.”

Lopore kaşlarını kaldırıp Giuliani’ye bakarak, “Peki bunu yapmanı amirin isterse?” diye sordu.

O âna kadar durduğu köşede unutulmuş olan Vincenzo Giuliani kendini Emilio Sandoz’un gözlerine bakarken buldu ve yaklaşık eli yıldır ilk kez resmen sindi. Emilio’dan inanmasını rica eder gibi ellerini açtı ve başını iki yana salladı: *Ona bu fikri ben vermedim.*

Sandoz bakışlarını Giuliani’den ayırarak, “*Non serviam,*” dedi. “Bir daha kullanılmayacağım.”

Papa, “Biz istesek bile mi?” diye ısrar etti.

“Hayır.”

III. Gelasius Sandoz’a, “Pekâlâ. Cemiyet için değil. Katolik Kilisesi için değil. Fakat kendin için ve Tanrı için geri dönmek lazım,” dedi. Korkutucu, sevinçli bir katiyetle konuşuyordu. “Tanrı harabelerin içinde seni bekliyor.”

Vincenzo Giuliani ılımlı ve her daim iradeli bir adamdı. Yetişkinliği boyunca kendisi gibi adamlarla bir arada yaşamıştı: aydın, kültürlü, kozmopolit. Azizler ve peygamberler hakkında okuyup yazmıştı ama bu... *Boyumdan büyük işlere kalkışıyorum,* diye düşündü ve içinden saklanmak, kendini o odada yaşanan her neyse ondan ayırmak, Tanrı’nın korkunç lütfundan kaçmak geldi. “Tanrı bizimle konuşmasın, yoksa ölürüz,”** diye düşündü ve aniden Sina Dağı’ndaki Yahudilere, kendi isteği dışında kullanılan Yeremya’ya, İsa’dan kaçmaya çalışan Petrus’a yakınlık duydu. Emilio’ya da.

Bununla birlikte, kısa, zarif açıklamalar ve teskin edici özürler mırıldanmak ve aşağı inip güneşe çıkarken Papa’ya eşlik etmek için birinin kendini toparlaması gerekiyordu. Nezaket gereği, Roma’ya dönmek için yola çıkmasından önce biri Papa Cenapları’na öğle yemeği ikram etmeliydi. Biri, geniş tecrübesi sayesinde, Napoli Cizvit evi ve binanın Tristano mimarisiyle ilgili sohbet ederek Papa’yı ye-

* *Lat.* Hizmet etmeyeceğim. –y.n.

** Eski Ahit, Mısır’dan Çıkış 20:19 –y.n.

mekhaneye götürdü. Sanat eserlerini işaret etti: burada harika bir Caravaggio, şurada oldukça güzel bir Titian. Büyük Ruhani Lider'i mutfağında, Başpeder'in tavsiye ettiği balık çorbasından olup olmadığını sorarken bulunca şaşkına dönen Peder Cosimo'ya güler yüz gösterdi.

O gün yemekte, akılda kalacak kadar kükürtlü bir '49 Lacryma Christi eşliğinde, ekmek üzerinde servis edilen *anguilla in umido* vardı. İsa Cemiyeti'nin başpederi ve Roma Katolik Kilisesi'nin başpiskoposu, mutfakta sade ahşap bir masada rahatsız edilmeden yemek yedi. Ardından cappuccino içip *sfogliatele* atıştırarak dostane bir tavır içinde oturdular. Bahsetmedikleri bir konu –birinin Cizvit cüppesi, diğerininse ekvator civarına has ten rengi yüzünden ikisinin de Kara Papa olarak bilindiği gerçeği– nedeniyle içten içe gülümsüyorlardı. Sandoz'dan ya da Rakhat'tan da bahsetmediler. Onun yerine Pompeii'de gerçekleşecek ikinci kazıdan söz ettiler; artık Vezüv Napoli'nin jeolojik tevazu konusunda son dersini aldığına kanaat getirmiş gibi görüldüğü için kazı başlamak üzereydi. Ortak tanıdıkları vardı, birbirlerine Vatikan'daki politikacılar ve örgüt içi satranç maçlarıyla ilgili hikâyeler anlattılar. Giuliani papalığa dışarıdan gelen ve şimdi bu eski kurumu, umut verici, mantıklı ve oldukça zeki-ce bulduğu politikalara ustalıklıya yönelten adama daha fazla saygı duymaya başlamıştı.

Sonrasında, uzun gölgeleri engebeli taş kaldırımında dalgalanarak Papa'nın Fiat'ına doğru yürüdüler. Aracına yerleşen Kalingemala Lopore marş düğmesine uzandı, ama kara eli bir an havada asılı kalıp sonra geri indi. Pencereyi indirdi ve konuşmadan önce bir süre tam karşısına bakarak oturdu. "Vatikan ile seleflerimize hizmetleri böylesine uzun ve seçkin bir tarihe uzanan bir tarikat arasında ayrılık olması ne yazık," dedi sessizce.

Giuliani oldukça durgunlaştı. Kalbi çarparken sakin bir sesle, "Evet, Papa Cenapları," dedi. III. Gelasius'a Rakhat misyonunun raporlarını ve Sandoz'un hikâyesine ilişkin kendi aktarımını göndermesinin bir sebebi de buydu. Beş yüz yılı aşkın bir süredir, papalığa bağlılık Cizvitlerin dünya çapındaki hizmetlerinin odak noktası olmuştu, ama Loyolalı Ignatius İsa Cemiyeti'ni kurduğunda, askerlere

özgü bir itaat ve girişimcilik diyalektiği amaçlamıştı. Sabır ve dua –bir de Cizvitlerin kararları istedikleri gibi yönlendirmek için uyguladığı amansız baskı– defalarca istenen sonucu vermişti. Yine de, Cizvitler en baştan beri eğitimin ve zaman zaman devrim niteliğine yaklaşan sosyal aktivizmin savunucusu olmuştu; bazıları çok daha ciddi olmak üzere, Vatikan’la görüş ayrılığı yaşanması alışılmışın dışında bir durum değildi. “Zamanında kaçınılmaz görünüyordu, ama elbette...”

“İşler değişebilir.” Gelasius sakince, mantıklı ve nükteli konuşuyor, kendisi gibi bir dünya adamına sesleniyordu. “Piskoposluk bölgelerinde papazlar artık evlenebiliyor. Uganda’dan Papa seçiliyor! Geleceği Tanrı’dan başka kim bilebilir?”

Giuliani’nin kaşları eskiden saçlarının olduğu yere doğru yükseldi. “Peygamberler?” diye tahminde bulundu.

Papa, dudakları aşağı doğru kıvrılarak, sağduyulu bir tavırla başını salladı. “Muhtemelen, şansı yaver giden borsa analiz uzmanları.” Bu espriyle gafil avlanan Giuliani güldü ve başını iki yana salladı. Sonra bu adamdan çok hoşlandığını fark etti. Ruhani Lider, neredeyse Kilise’yi ikiye bölen ayrılıkla ilgili yıllarca süren sessizliği bozarak Başpeder’e, “Bizi ayıran şey gelecek değil, geçmiş,” dedi.

Giuliani, “Papa Cenapları, biz aşırı nüfusun yoksulluk ve sefalette tek başına sebep olmadığını kabullenmeye fazlasıyla hazırız,” diye başladı.

“Saçma oligarşiler,” dedi Gelasius. “Etnik paranoya. Değişken ekonomik sistemler. Kadınlara köpek gibi davranmaya yönelik ısrarlı bir alışkanlık...”

Giuliani bir nefes aldı, İsa Cemiyeti’nin ve kendisinin görüşünü belirtmeden önce bir an içinde tuttu. “İnatçılığı önleyen bir prezerватif yok, açgözlülük ve kibre son veren bir hap veya iğne de yok. Fakat sefalette yol açan bu durumların bazılarını azaltacak bazı insancıl ve mantıklı yollar var.”

III. Gelasius, “Malthus’un adak taşında kurban edilen bir kız kardeşin ölümünü bizzat kendimiz yaşadık,” diye belirtti. “Bilgili ve mübarek seleflerimizin aksine, biz Tanrı’nın nüfus kontrolü konusundaki yüce iradesinin savaş, açlık ve hastalık yollarıyla yerine ge-

tirildiğine dair bir kanıt göremiyoruz. Bunlar basit bir adama körlük ve acımasızlık gibi görünüyor.”

“Üstelik de bu iş için yetersiz. Tıpkı insan iradesi ve cinsel kısıtlama gibi,” dedi Giuliani. “Cemiyet yalnızca Katolik Kilisesi’nin, sevgi dolu her annenin yaptığı gibi, insan doğasını hesaba katmasını rica ediyor. Elbette, düşünme ve planlama becerisi sorumluluk bilinciyle kullanılabilecek ilahi bir lütuf. Elbette, doğan her bebeğin İsa Bebek gibi sevinçle karşılanıp el üstünde tutulmasını arzu etmekte bir kötülük yok.”

Lopore kararlı bir tavırla, “Kürtaja müsamaha göstermek söz konusu olamaz...” dedi.

“Yine de,” diye işaret etti Giuliani, “Aziz Ignatius ‘istisnalara yer bırakmayacak kadar katı kurallar koymaya çabalamamamızı’ öğütlerdi.”

“Sandoz’un Rakhat’ta gördüğü şekilde tarif ettiği kadar katı ve acımasız doğum kontrol sistemlerini de özendiremeyiz,” diye devam etti Gelasius.

“Orta yol her zaman takip edilmesi en zor olandır, Papa Cenapları.”

Gelasius, “Aşırılık da en kolayı, ama – *Ecclesia semper reformanda!*” dedi ani bir coşkuyla. “Cizvitlerin önerilerini inceledik, Ortodoks kardeşlerimizinkileri de öyle. Başarılacak güzel şeyler var! Esas soru bunun nasıl yapılacağı... Bize kalırsa, bu mesele doğal ve yapay doğum kontrol alanlarının yeniden tanımlanmasıyla çözülecek. Sahlins – Sahlins okudunuz mu? Sahlins, ‘doğanın’ kültürel olarak tanımlandığını, o yüzden yapay olanın da kültürel olarak tanımlandığını yazmış.” Eli hareket etti, marş motoru çalıştı ve Papa gitmeye hazırlandı. Fakat sonra kara gözlerin bakışları Vincenzo Giuliani’nin yüzüne döndü. “Düşünmek. Planlamak. Buna rağmen, ne kadar olağanüstü çocuklar bize planlanmadan, istenmeden, hor görülerek geliyor! Bize Emilio Sandoz’un gecekonduda peydahlanmış bir piç olduğu söylendi.”

“Ağır sözler, Papa Cenapları.” Sürgüne gönderilmiş Cizvit öncü-

* Lat. Kilise kendini daima yenilemeli. –y.n.

lerin yeri boşalınca, kolaylıkla Petrus'un tahtının arkasına geçen Vatikan siyasetçilerinden çıkmıştı şüphesiz. "Fakat, anladığım kadarıyla, teknik olarak doğru." Giuliani bir an düşündü. "Sayılar 11:23 akla geliyor. Sarah'nın beklenmedik bebeği ve Elizabeth'inki. Hatta Meryem Anamızın da! Sanıyorum yüce Tanrı olağanüstü bir çocuğun doğmasını istiyorsa bunu ayarlayacağından emin olabiliriz, ne dersiniz?"

Pırıltılı kahverengi gözler, ifadesiz bir yüzde parladı. "Bu sohbet hoşumuza gitti. Belki ileride bizi ziyaret edersiniz."

"Sekreterimin ofisinizle gerekli ayarlamaları halledebileceğinden eminim, Papa Cenapları."

Papa başını eğdi, kutsamak için elini kaldırdı. Fiat'ın camlarını karartıp, Roma'ya giden otoyola çıkmak için taş döşeli eski yolda ilerlemeden önce tekrarladı: "Sandoz'un geri dönmesi lazım."

Büyük Güney Ormanı, Rakhat

Dünya Tarihiyle 2042

SOFIA MENDES karnındaki meçhul çocuğa odaklanıp, ölenlerin yüzlerini aklından çıkararak hamileli inin son ayında kendini topladı. Dönüm noktası, Trucha Sai'ye ula malarından birkaç hafta sonra yaşandı. Kanchay bir sabah, "Biri düşündü ki, Sofia bundan hiç ayrılmaz," derken ona bir tablet uzattı. "O yüzden biri bunu Kashan'dan getirdi."

Sofiak   kellerini tabletin pürüzsüz, işlenmiş kenarlarında gezdirip iyi bildiği  ekil ve ağırlığı hissederek güneş panellerini silerken, neredeyse ses çıkarmadan Kanchay'a teşekkür etti ve tek başına gidip devrilmi  bir *w'ralia* gövdesine dayanarak oturdu, tableti karnının ve yukarı çektiği dizlerinin üzerine koydu. Bütün o tuhaflık ve korkunun, karmaşa ve üzüntünün ardından sıradan, tanıda  bir şey kar ısındaydı i te.  rpererek bağlantıyı yeniden kurdu. Her zaman ki sabır ve g venilirli iyle *Stella Maris* kütüphanesine erişim açıldığında, hissettiği rahatlamayla nefesi kesilerek bağırdı.

 lerledik e bilgileri indirerek kendini sistemin içinde kaybetti. Doğum, ilgili terimler: Evde Doğum, Ortaçağda Doğum. Normal Doğum. "Tek se ene im," diye homurdandı. Sonra, "Suda Doğum!" diye haykırdı. Hepten  a kına dönmüş halde, içeriğinin ne olabileceğini görmek için bir an durup kaynaklara baktı. *Saçmalık*, diye karar verdi ve içine devam etti.  ocuk Gelişimi – binlerce alıntı. Bebek Gelişimi kısmını açtı ve belki de batıl inançlara yenik düşerek

Otizm, Gelişimsel Bozukluk ve Büyüme Geriliği konulu kaynakları es geçti. Çocuk Yetiştirme–Özdeyişler. Ona tavsiye verecek bir büyüğü olmadığından, *İşe yarayabilir*, diye düşündü. *Ah, Anne! Ah, anneciğim!* diye geçirdi içinden, ama ölmüş olan arkadaşını da annesini de aklından uzaklaştırdı. Çocuk Yetiştirme–Dinlerin Bakışı–Yahudilik. *Evet*, diye düşündü ve Tevrat’ı da indirdi. O sırada, *Erkek olursa ne yapacağım?* diye merak etti. O sorunu, gerçekten ortaya çıktığında (eğer çıkarsa) halletmeye karar verdi.

Sofia küçükken karanlıktan korktuğunda annesi ona, “Her bir ot parçasının ardında, *Büyü, canım, büyü!* diye fısıldayan bir melek vardır,” derdi. “Sence Tanrı bir ot parçası için o kadar zahmete girer de seni korumaz mı?”

Anneciğim, ben tek gözlü, hamile, Yahudi bir dulum, diye düşündü, *ve evden çok uzaktayım. Eğer Tanrı’nın koruması böyle bir şeyse, ot parçası olmak daha çok işime gelirdi. Yine de... Kız olsun, lütfen*, diye dua etti hemen. *Küçük bir kız. Küçük, sağlıklı bir kız.*

Fakat Sofia, açıkça müdahil olduğu zaman bile kestirip atmaya eğilimliymiş gibi görünen Tanrı’ya hiçbir zaman bel bağlamamıştı. Tanrı Musa peygambere, *Firavuna git ve halkımı kurtar*, demiş ve kendi ayakları üzerinde durması konusunda bir ders vermek için işin lojistik kısmını ona bırakmıştı. O yüzden Sofia sonraki haftaları internet üzerinden kitap ve makaleler okuyup çözümseyerek ve yapay zekâ programıyla bir doğum uzmanı yaratarak geçirdi. Sentezler yaptı, dizilimler oluşturdu, dallanma noktaları buldu. Rakhat’ta, Ruanların arasında uygulanabileceği kadarıyla, işlemleri mümkün olduğunca “eğer (koşul) o zaman (eylem)” ifadelerine indirgedi. Açıklamalarını basit cümlelerle, görüntülü ve sade bir şekilde oluşturdu; kendisinin veya bebeğinin sıkıntısını üzerinde düşünmeden araştırabilmek ve ikisini de kurtarabilecek talimatlar verebilmek için hepsini Ruanja yazdı. Tüm bunları yaparken korkusundan bir nebze kurtuldu, umudunu ise yitirmemeye çalıştı.

Jana'ata bölükleri, bahçe kurulan hiçbir yeri atlamadan, Güney İn-brokar boyunca devam etti. Runa babalar ikişerli üçerli küçük grup-lar halinde çocuklarıyla birlikte gelmeyi sürdürdü. Haber de getiri-yorlardı. Bir seferinde Kashan'dan kadınlar ziyarete geldi; *djanada* devriyesinin geldiğine dair uyarısını dikkate alan erkeklerin el üs-tünde tuttuğu Djalao adındaki kız onlara öncülük etmişti.

Artık Djalao VaKashan'ın onu ve diğer pek çok kişiyi kurtardı-ğından haberdar olan Sofia, kırmızı ışıkla aydınlanan akşamları dol-duran Ruanja mırıltıları, babaların –kolları karınlarına, kuyrukları bacaklarına dolanmış halde sırt sırta yatan– çocuklarını uyutmak için toplanmasıyla kısa bir süre için sessizliğe gömüldüğü sırada, te-şekkür etmek için kızı bir kenara çekti. Djalao kulaklarını kaldırarak Sofia'nın minnetini utangaçlık göstermeden kabul etti; Sofia'yı soh-beti ilerletmeye teşvik eden sebeplerden biri de bu oldu.

“*Sipaj*, Djalao, Runalar neden köylere dönmek zorunda ki? Ne-den Jana'ataları öylece bırakıp gitmiyorsunuz? Neden onlara kuy-ruklarınızı gösterip burada yaşamıyorsunuz?”

Djalao ormanda kurulan yerleşim bölgesine baktı ve ancak on-dan sonra kulakları indi. Runaların hayvan gibi yaşadığını görmek-ten sıkıntı duyarak Sofia'ya anlattı: “Evlerimiz orada. Köyleri ve şe-hirleri terk edemeyiz. Yaşadığımız, ticaret yaptığımız yer orası. Biz...” Durdu ve bir kulağında vızıldayan bir *yuv'at* varmış gibi başı-nı iki yana salladı. “*Sipaj*, Fia, şehirleri biz kurduk. Buraya gelmek –bir süreliğine– kabul edilebilir. Ellerimizin sanatını ve kalplerimi-zin mekânını bırakmak ise olmaz...”

“Öyle bile olsa, *djanada*'yla işbirliği yapmayı bırakabilirsiniz,” dedi Sofia. Bu fikir karşısında şaşkına dönen Djalao homurdandı, ama Sofia pes etmedi. “Onlar çocuk mu ki onları taşımanız gerek-sin? *Sipaj*, Djalao, Jana'ataların sizi üretmeye, kimin çocuğu olaca-ğın ve kimin yaşayıp kimin öleceğini söylemeye hakkı yok. Sizi katledip cesetlerinizi yemeye hakları yok! Kanchay yasanın böyle olduğunu söylüyor, ama yasa sadece siz kabul ettiğiniz için yasa olur. Yasayı değiştirin!” Sofia kuşkuyu –iki yana hafif, huzursuz sal-lanışı– görerek fısıldadı: “Djalao, sizin *djanada*'ya ihtiyacınız yok. Onların size ihtiyacı var!”

Kız hareketsizce, dengeli ve dimdik oturdu. Kulaklarını öne eğerek, “Ama o zaman *djanada* ne yer?” diye sordu.

“Kimin umurunda? *Piyanot* yesinler!” diye bağırdı Sofia. Sabrı taşmıştı. “Rakhat etoburların yiyebileceği hayvanlarla dolu.” Öne eğildi ve en sonunda Runaların kendi esaretlerine göz yummak zorunda olmadığını görebilecek birini bulduğuna kanaat getirerek inanç ve ısrarla konuştu: “Siz etten ibaret değilsiniz. Karşı koyup, *Bir daha asla!* demeye hakkınız var. Pençeler ve gelenekler onların yanında. Sizin yanınızda da rakamlar ve...” *Adalet*, demek istemişti ama Ruanja’da adalet, hakkaniyet ya da eşitlik anlamına gelen herhangi bir kelime yoktu. “Sizin de gücünüz var,” dedi sonunda, “kullanmayı seçerseniz tabii. *Sipaj*, Djalao, kendinizi onlardan kurtarabilirsiniz.”

Gençliğine ve türüne rağmen, Djalao VaKashan kendi kararlarını verebilecekmiş gibi görünmekle kalmıyor, buna hazır olduğunu da belli ediyordu. Yine de, konuştuğunda cevabı yalnızca, “Biri sözlerini düşünecek,” oldu.

Kibarca baştan savma şekliydi bu. Emilio Sandoz “Biri sözlerini düşünecek” lafını hep “Balık kavağa çıkınca, bir ara sana büyükanemden söz ederim” anlamında yorumlamıştı.

Sofia pes ederek iç geçirdi. *Denedim*, diye düşündü. *Hem kim bilir? Temel atılmış olabilir.*

VaKashani ziyaretçiler ertesi sabah gitti ve Trucha Sai’de hayat bebeklerle ilgilenme, yiyecek toplayıp hazırlama, yeme –sürekli yeme– rutinine geri döndü. İlgi çekici olmasa da sakin bir hayattı. Sofia olaysız geçen her gün için şükrederek, kramplar gelip gittikçe panik duygusuna karşı koyuyordu. Aşağıdan ve derinlerinden gelen bu krampların önemli olacak kadar şiddetli olmadığını düşünüyor, ama hareket etmeden durup rahmindeki durumun sakinleşmesini diliyordu.

Dünyada hayret edecek çok az şey bulan Runalar, buna rağmen Sofia’nın hamileliğini –süresi ve onun üzerindeki etkisinden dolayı– olağanüstü buluyordu. Patlayan *datinsa* kabuklarından biraz fazla

bahsedilir oldu ve doğum yapmasına yaklaşık dört hafta kala, sırtı ağrıyan ve rutubetli sıcaktan fena halde rahatsız olan Sofia, patlayan herhangi biri veya herhangi bir şey hakkında tek kelime daha duy-mak istemediğini on kilometrekarelik alandaki herkesin tam olarak anlaması için uzun uzadıya açıklamaya koyuldu – *hepinize teşekkür ederim*. Bu daha ağzından yeni çıkmıştı ki, ağaçları neredeyse bü-kecek korkunç rüzgârlar eşliğinde kulakları sağır eden bir fırtına koptu.

Fırtınanın en kötü zamanlarında yağmur öyle şiddetli yağdı ki Sofia çocuğun adını Nuh koymak zorunda kalmaktan korktu. Okya-nusa girse ancak bu kadar ıslanabilirdi. Suyu fırtına sırasında bir ara gelmiş olmalıydı; birkaç saat sonra kasılmalar ciddi şekilde başladı-ğındaysa hiç uyarı yoktu. Kasılmanın geçmesini bekleyerek çömel-diğinde etrafına üşüşen Kanchay, Tinbar, Sichu-Lan ve diğer birkaç kişiye, “Daha çok erken,” diye bağırdı.

Bir sonraki dalga geldiğinde Kanchay onu tutarak, “Belki yine geçer,” dedi. Fakat bebeklerin kendi gündemleri, kendi mantıkları vardır ve Sofia hazır olsa da olmasa da bu bebek yola çıkmıştı.

Sofia hayatı boyunca çok şey atlatmıştı, o yüzden acı hiçbir za-man onu pek etkilemezdi; ama oldukça ufak tefekti ve sadece iki ay önce yaşadığı neredeyse ölümcül yaralanmanın ardından tam olarak iyileşmemişti. Doğumun başlarında epey uzun bir süre boyunca do-lanıp durdu, çünkü bu ona daha iyi geliyordu. Fakat yürümek onu yordu; ertesi sabah güneş doğarken çok ama çok yorgundu ve bebe-ği düşünmeyi bırakmıştı. Yalnızca bunu atlatmak, bundan kurtulmak istiyordu.

Bütün babaların birtakım tavsiyeleri, fikirleri, gözlemleri ve yo-rumları vardı. Çok geçmeden Sofia kendini onlara seslerini kesmele-ri ve onu yalnız bırakmaları için hırlarken buldu. Bunu yapmadılar; sonuçta onlar Runa’ydı ve onu dışlamak ya da terk etmek için hiçbir sebepleri yoktu. O yüzden konuşmaya devam ettiler ve onu yalnız bı-rakmadılar. Rüzgâr korumalarını ve fırtınada hasar gören çatı için saz parçalarını yeniden ören uzun parmakları hareketli ve güzeldi.

Öğle vakti olduğunda, bitkin düşen Sofia yaşananları kontrol et-meye çalışmaktan vazgeçti ve sesi kesildi. Kanchay onu kampın ya-

kınındaki bir şelaleye götürdüğünde itiraz etmedi ve düzenli şırıltısıyla diğerlerinin rahatsız edici seslerini bastırarak omuzlarından aşağı serin serin akan suyun içinde onunla birlikte oturdu. Şaşırarak rahatladığını fark etti, bu da açılmasına yardımcı olmuş olmalıydı.

Kanchay bir süre sonra, “*Sipaj, Fia,*” dedi. Chartres mavisini sakın gözleriyle onu izliyordu. “*Elini şöyle aşağı koy.*” Sofia’nın parmaklarını bebeğin çıkmakta olan kafasına doğru yönlendirdi ve Sofia bebeğin ıslak, kıvrılan saçlarını hissettiğinde gülümsedi. İnsanı ezip geçen üç kasılma daha geldi. Bebek tümüyle belirirken Sofia’nın içi hatırladığı bir kâbusun korkusuyla dolup taşı. Daha bir kızı mı yoksa oğlu mu olduğunu bilmeden, “*Sipaj, Kanchay,*” diye bağırdı. “Gözleri düzgün mü? Kanıyor mu?”

Kanchay, “Gözler küçük,” dedi dürüstçe. Onu rahatlatmak için, “Ama senin türün için normal,” diye ekledi.

Kuzeni Tinbar, Sofia’yı endişelendirenin bu olabileceğini düşünerek, “Ve iki tane var,” diye bildirdi.

Arkadaşları Sichu-Lan, “Hem de mavi!” diye ekledi. İçeride rahatlamıştı, çünkü Fia’nın tuhaf kahverengi gözleri onun için hep anlaşılabilir bir tedirginlik kaynağı olmuştu.

Sofia bebeğin bacaklarının elinden kayıp gittiğini hissederken bir sessizlik oldu ve bebeğin ölü doğduğunu sandı. *Hayır, diye düşündü, bütün o diğer gürültüden, konuşmalar ve şeleden öyle gelmiştir.* Sonra, nihayet bebeğin feryadını duydu; boğucu bir sıcaklığın olduğu, bitmek bilmeyen bir günün sonunda annesini çok rahatlatan buz gibi suyun etkisiyle aniden nefes almaya başlamıştı.

Kanchay onu silmek için yaprak getirdi. Sichu-Lan ise gülüyor ve bebeğin dışarıda duran cinsel organını işaret ediyordu. “Bakın,” diye bağırdı, “biri bu çocuğun üremek için acelesi olduğunu düşünüyor.”

Sofia o anda bebeğin erkek olduğunu anlayıp, “Küçük bir oğlumuz oldu, Jimmy!” diye fısıldadı.

Güçlü, sıcak eller onu serin suyun içinden kaldırır ve sıcak esinti onunla bebeğini kuruturken –keder ya da korkudan değil, ferahlama ve şükranla– gözyaşlarına boğuldu. Şaşkınlıkla, teninde yeniden insan teni hissetti ve uyudu. Daha sonra oğlunun dudakları ilk defa gö-

ğüs ucuna kapandı: Nazik, neredeyse tembel bir şekilde emiyordu, Jimmy'ninki kadar tatlı bir emiş, yaşattığı his en az o kadar güzel, ama güçsüzdü. *Yanlış giden bir şey var*, diye düşündü ama kendi kendine, *Daha yeni doğdu, hem de vaktinden önce. Güçlenecek*, dedi.

O anda, *Isaac*, diye karar verdi. Babası, İbrahim Peygamber gibi, yabancı topraklara gitmek için evinden ayrılmış; annesi de, Sara gibi, tüm beklentileri altüst ederek bir bebek doğurmuş ve mutluluğu onda bulmuştu.

Sofia bebeğini göğsüne dayadı ve koyu kıvılcık saçlarla çevrili, perilere benzeyen minicik suratındaki bilge, ağırbaşlı gözlere baktı. O anda içinde oğluna karşı sevgiden de çok saygı vardı; *Başardın*, diye düşündü. *Djanada bizi neredeyse öldürüyordu, çok erken doğdun ve kötü bir başlangıç yaptın, ama her şeye rağmen hayattasın.*

Yeniden uykuya dalarken, *Daha kötü olabilirdi*, diye düşündü. Bebeği hemen yanındaydı ve Rakhat'ın sıcak havası onları yenidoğan kuvvözü gibi sarıp sarmalamıştı; fısıltıyla konuşan Runaların kolları, bacakları ve kuyruklarıyla çevriliydiler. *Ben Mendes'im ve oğlum hayatta*, diye düşündü. *İşler daha kötü olabilirdi.*

İnbrokar Şehri, Rakhat

Dünya Tarihiyle 2046

“ÇOCUK SAKAT.” İnbrokar’ın En Asil Hanedanı’nın kırk yedinci Hükümdarı Ljaat-sa Kitheri, bu tatsız haberi bebeğin babasına hiç girizgâh yapmadan verdi. Hükümdar’ın özel dairesine Rakhat’ın ikinci ve en parlak güneşinin batmasından hemen sonra bir Runa hizmetçi tarafından çağrılan Supaari VaGayjur açıklamayı sessizlikle karşıladı ve tepki olarak gözünü bile kırpmadı.

Kitheri, kızının gülünç kocası bir pencereye doğru ilerlerken, *Şok mu irade mi?* diye merak etti. Tüccar bir süre pencereden İnbrokar Şehri’nin eğimli, iç içe girmiş çatılarının karman çorman manzarasını seyretti, ama sonra döndü ve hürmetle eğildi. “Birinin bilmesinde sakınca yoksa, Haşmetlimiz, ne tür bir sakatlık?”

“Bir ayağı içe dönük.” Kitheri bakışlarını kapıya çevirdi. “Hepsi bu kadar.”

“Affedin, Haşmetlimiz,” diye üsteledi tüccar. “Bunun bir... şekil bozukluğu olma ihtimali yok mu? Gebelik koşullarında önemsiz bir tür yetersizlik, belki?”

Şok edici bir yorumdu, ama kimden geldiğini düşününce, Hükümdar bunu duymazdan geldi. Umursamaz bir tavırla, “Benim ya da eşimin soyundan hiçbir kadının son zamanlarda kusuru olmadı,” dedi. Tüccarın kulaklarının düzleştiğini görmekten memnundu. “Son zamanlarda” lafı bu bağlamda ve bir Kitheri tarafından kulla-

nıldığında, Rakhat'takilerin hepsinden daha eski bir soyağacına işaret ediyordu.

Başta kızının umulmadık evliliğinden rahatsızlık duyan Ljaat-sa Kitheri, yalnızca üçüncü bir neslin birtakım sıradışı siyasi fırsatlar sunmasından dolayı bu evliliğe razı olmuştu. Ama şimdi bütün bu olayın tam bir rezalet olduğu ayan beyan ortaya çıkmıştı. Hükümdar'a göre, Hlavin'in müdahalesi göz önünde bulundurulunca, başka türlü beklenemezdi zaten.

Sırf ailenin geri kalanını mahcup etmek için bir hevesle bu Su-paari denen adama çoğalma hakkı vermesi, kendisi de bir yüz karası olan Hlavin'den beklenecek şeydi. Çok eski dönemlerden bu yana, yeni bir nesil yaratmak için gereken yasal yetki Kitheri Reshtarı'na verilmişti, çünkü zorunlu kısırlık tam anlamıyla hayatının en göze çarpan bölümüydü. Normalde bu geç doğmuş talihsiz erkeklerin, kendilerinin asla sahip olamayacağı bir ayrıcalığı başkalarına tanırken tedbirli olacaklarına güvenilebilirdi. Hükümdar sıkıntılı bir hoşnutsuzluk içinde, *Fakat Hlavin'le ilgili hiçbir şey normal olmadı ki*, diye düşündü.

Tüccar, "Oğlan mıydı?" diye sorarak Hükümdar'ın düşüncelerini böldü.

Ses tonundan yalnızca merak ettiği anlaşılıyordu. Çocuk hakkında şimdiden geçmiş zaman kullanarak konuşuyordu. Bu şartlar altında takdire şayan bir durumdu. "Hayır. Kızdı," dedi Hükümdar.

Bu eşleşmenin neticesi şaşırtıcıydı gerçekten. Tüccar, Jholaa ile bir araya gelmek için İnbrokar'a ulaştığında, Hükümdar onun türünün iyi bir örneği ve iyi görünümlü bir adam olduğunu görerek rahatlamıştı. Hoş bir eğimle güçlü bir ağız ve burna kavuşan geniş bir kafada düzgün yerleşmiş kulaklar. Zeki gözler. Omuzlarda güzel bir genişlik. Uzun boy ve gerçekten güçlü kalçalar... Hükümdar kendi kendine, *Kitheri soyunun faydalanabileceği özellikler*, diye itiraf etmişti. Tabii ki denenmemiş bir soyla karışmanın nasıl sonuçlanacağını tahmin etmek imkânsızdı.

Kalın kaslı, sert kuyruğuna doğru geriye yaslanan Hükümdar, uzun ve kıvrık pençeleriyle dirseklerini tutarak kollarını devasa göğsünde kavuşturdu ve sadede geldi: "Böyle durumlarda, anlarsın ya,

babaya düşen bir görev vardır.” Supaari çenesini kaldırdı; uzun, yakışıklı ve şaşırtıcı derecede vakur suratı ifadesizdi. “Başka çocuğunuz da olabilir,” dedi Hükümdar, ama ikisi de Jholaa’nın artık neredeyse yanına yaklaşılmaz halde olduğunu biliyordu. Tüccar hiç konuşmadı.

Bu sessizlik can sıkıcıydı. Hükümdar haberi vermek için protokol Runalarından birini göndermiş olmayı dileyerek bir mindere çöktü.

“Pekâlâ. O halde tören yarın sabah mı olacak, Haşmetlimiz?” diye sordu Supaari en sonunda.

Hükümdar elinde olmadan etkilenererek, *Atalarım bunu yapmak zorundaydı*, diye düşündü. *Soyumuzu tekrarlayan hastalıklardan, yabani özelliklerden, standarda uyumsuzluktan kurtarmak için çocukları feda etmek zorundaydılar.* Yüksek sesle ve inançla, “Bu gerekli,” dedi. “Şimdi önemsiz bir çocuğu öldürerek, gelecekte nesiller boyu sürecek ıstırabın önüne geçilir. Çoğunluğun iyiliğini göz önünde tutmalıyız.” Doğal olarak, hükmetmek için doğanları biçimlendiren soy saflığı ve disiplin bu esnafta yoktu. Ljaat-sa kendisinden görülmemiş bir incelikle, “Belki de,” diye önerdi, “tercih edersen ben...”

Tüccar bir an nefesini tuttu ve ayağa kalktı. Ilımlı ama kesin bir tavırla, “Hayır. Teşekkür ederim, Haşmetlimiz,” dedi ve yavaşça dönüp ona baktı. Hükümdar hayret ederek bunun iyi hesaplanmış bir tehdit olduğuna karar verdi. Bu adamın artık hakaretleri karşılıksız bırakmayacağını aklının bir köşesine yazdı, ama tekrar konuştuğunda Supaari’nin sesinde duyduğu saygılı nezaket durumu dengeliyordu. “Bu belki de yeni bir şeye kalkışmak için ödenen bedeldir.”

Ljaat-sa Kitheri, “Evet,” dedi. “Ben de aynen öyle düşünüyorum. Gerçi kullandığın ticari dili talihsiz buldum. Yarın görüşmek üzere, öyleyse.”

Tüccar bu düzeltmeyi zarif bir şekilde kabul etti, ama Hükümdar’ın dairesinden, kurallar gereği ayrılırken yapması gereken revans es geçerek çıktı. Bu onun tek hatasıydı ve Hükümdar, saygı duymaya başlayarak, bunun kasıtlı bile olabileceğini fark etti.

Supaari, Kitheri arazisinin batı kanadındaki kendi konutuna doğru kıvrılıp duran koridorlardan geçerken keyifsizce, *Bunu Sandoz'a borçluyum*, diye düşündü. İnleme isteğini bastırmak için harcadığı çaba yüzünden boğazı gerilerek uyku köşesine devrildi ve üzüntüden serseme dönmüş halde orada yattı. *Her şey nasıl böyle ters gidebilir?* diye kendi kendine sordu. *Sahip olduğum her şey –servet, ev, iş, arkadaşlar– hepsi çarpık ayaklı bir bebek içinmiş. Sandoz olmasa bunların hiçbiri yaşanmazdı!* diye düşündü öfkeyle. *Bütün olay baştan sona kötü bir pazarlıktı.*

Yine de, Hükümdar bu talihsiz haberi ilan edene dek, Supaari her adımda doğru davrandığını düşünmüştü. Dikkatli ve tedbirliydi; üç yıllık seçimlerini yeniden değerlendirince, verdiği kararlara alternatif bulamıyordu. Kashan köyünün Runaları onun müşterileriydi: Onların faaliyetlerine aracılık yapmakla yükümlüydü, bu durum Dh'ünya'dan gelen kuyuksuz yabancılarla ticaret yapmayı gerektirseyse bile. Onların egzotik mallarının bariz alıcısı kimdi? Eşsiz olan her şeye karşı ilgisi tüm Rakhat'ta bilinen, Galatna Sarayı'nın Reshtarı Hlavin Kitheri. Kendi kendine, *Kashan'da yabancılarla birlikte mi kalmalıyım?* diye sordu. *İmkânsız!* Yürütmesi gereken bir işi, diğer köy şirketlerine karşı sorumlulukları vardı.

Yabancılar Runalara yiyecek için toprağı işlemeyi öğrettiğinde, yönetim güneydeki izinsiz çoğalmayı keşfettiğinde ve isyanlar patlak verdiğinde – o zaman bile Supaari Kaos'un dans etmesine fırsat vermeden kontrolünü yeniden sağlamıştı. Yabancıların bir şeyden haberi yoktu; yaptıkları şeyin yanlış olduğunu bilmiyorlardı. Hayatta kalan iki insanı isyana teşvikten yargılanmaları için bırakmaktansa, Supaari onları *hasta'akala* yapmayı teklif etmişti. Tabii kabul etmek gerekir ki, birinin neredeyse anında ölmesi kötüye işarettti. Supaari, *Belki de ellerini kırptırmadan önce onlarla ilgili daha fazla şey öğrenmeyi beklemeliydim*, diye düşündü. Fakat hükümet onları idam etmeden yasal durumlarını kesinleştirmekte kararlıydı. Bu kadar kan kaybedeceklerini nereden bilebilirdi?

Sandoz iyileştiğinde, Supaari küçük tercümanı Gayjur ticari şirketindeki hayata dahil etmek için elinden geleni yapmıştı. Sandoz’u depoda ve bürolarda zaman geçirmeye teşvik etmiş, ticaretin gündelik işleriyle ilgilenmesi için cesaretlendirmişti; ama yabancı umutsuzluğunu üzerinden atamamıştı. En sonunda, nezaket sınırları içinde yapabileceği her şeyi yaptıktan sonra, Supaari son çare olarak Sandoz’a doğrudan derdinin ne olduğunu sorma kabalığına başvurmuştu.

Sandoz, “Değersiz konduğunuz yalnız, lordum,” demiş ve omuzlarıyla teslimiyet anlamına geliyormuş gibi görünen bir hareket yapmıştı. Veya belki de kabullenme. Bazen de ilgisizlik. Böyle hareketlerin ne anlama geldiğinden emin olmak zordu. Fakat yabancı sonra eleştiri imasını ortadan kaldırmak için boynunu bükmişti. “Siz fazlasıyla naziksiniz lordum ve misafirperverliğiniz de kusursuz. Bu işe yaramaz konduğunuz son derece minnettar.”

Supaari durumun farkına vararak, *Kendi türünden olanların özlemine çekiyor*, diye düşünmüş ve yabancıların Jana’ata’dan çok Runa gibi olup olmadığını merak etmişti. Runaların sevgisi içten ama esnekti; yakınlarda olan herkesi sarıp sarmalar, biri gittiğinde sorun yaşamadan daralırdı. Öyle bile olsa bir sürüye ihtiyaç duyarlardı. Ah, kadınlar biraz yalnız kalmayı ve yabancılarla çalışmayı kaldırılabildi ama erkeklerin aileye, çocuklara ihtiyacı vardı. Aile ve arkadaşlarından uzak kalan bazı Runa erkekleri öylece yemek yemeyi bırakır ve ölürdü. Nadir bir durumdu ama yaşanırdı.

Supaari, bu yabancıнын da kendi himayesinde ölüp gitmesinden duyduğu kaygı içinde patavatsızca, “Sandoz, eş hasreti mi çekiyorsun?” diye sormuştu.

Sandoz bakışları uzaklara kayarak ona, “Lordum, minnettar konduğunuz ‘cinsel perhizde,’ ” demişti H’ingilizce bir deyim kullanarak. Sonra sevimli ve tuhaf bir şekilde konuştuğu K’San’a dönerek, “Bu değersiz konduğunuz gibiler evlenmez,” diye açıklamıştı.

Supaari, “Pekâlâ! Demek senin türün de Jana’ata gibi, yalnızca ilk iki çocuğun evlenip çocuk sahibi olmasına izin veriliyor,” demişti rahatlayarak. “Ben de o şeydenim – cinsel perhizde yani. Sen de benim gibi üçüncü çocuk musun?”

“Hayır, lordum. İkinciyim. Fakat konuğunuz gibiler arasında herkes eş bulup çocuk sahibi olabilir, beşinci ya da altıncı çocuk bile.”

Bunun üzerine Supaari, *Beş? Altı? Topluca mı yavruluyor bunlar?* diye merak etmişti. *Bu kadar fazlasına nasıl izin verebilirler?* Bazen bu yabancılarla ilgili öğrendiği şeylerin ancak on ikidebirini anladığını hissediyordu. “İkinciysen, neden evlenmedin?”

“Değersiz konuğunuz evlenmemeyi seçti, lordum. Sizin türünüzde olduğu gibi, benimki için de sıradışı bir seçim. Konuğunuz gibi erkekler içine doğdukları aileleri terk eder, tek bir kişiye bağlanmaz ve çocuk sahibi de olmaz. Böylece kimseyi dışlamadan sevebilir ve çok kişiye hizmet edebiliriz.”

Supaari zamanla sevmeye başladığı küçük yabancıyla ilgili bu öğrendiğinin şaşkınlığı içindeydi. “Sen de çok kişinin hizmetinde misin o zaman?”

“Evet, lordum, bu konuğunuz kendi türü içindeyken öyleydi.”

Supaari, *Fakat burada hizmet edeceğin, kendi türünden kimse yok,* diye düşünmüştü. Kafası karışmış halde, yemek yerken oturduğu minder yığınının yeniden yaslanmıştı. Yemeğinin geri kalanı soğurken olduğu yerde kalmış ve en kafa karıştırıcı sorununun gelecek dönem için *kirt* talebini tahmin etmek olduğu günleri özlemle düşünmüştü. Bir tür kesin bilgiye ulaşmaya çalışarak, “Sandoz,” demişti, “amacın nedir? Buraya neden geldin?”

“Lordum, dil yeteneği üzerinde çalışmak, halkınızın şarkılarını öğrenmek için.”

Supaari, “Ha’an bana bunu anlatmıştı!” diye bağırmıştı. Nihayet Anne Edwards’ın bir seferinde söylediği şey ona anlam ifade ediyordu. “Buraya geldiniz, çünkü şairlerimizin şarkılarını duydunuz ve onları beğendiniz.” Gözlerini Sandoz’a dikmişti: Karşısındaki, ticaret yapmak üzere doğmuş bir tercüman değil, çocuk sahibi olmayı seçmiş bir ikinci ve çok kişiye hizmet eden bir şairdi! Sandoz’un ticarete karşı hiç ilgi göstermemesine şaşmamak lazımdı. İşte o zaman her şey yerli yerine oturmuştu; o anda ona parlak bir fikir gibi gelmişti. “Şarkıları seni buraya getiren şairlerin arasında görev yapmak seni memnun eder mi, Sandoz?”

Yabancı, koca bir mevsim boyunca ilk kez canlanmış görünmüştü. “Evet, lordum. Fazlasıyla değersiz konuğunuz bundan onur duyuyor. Gerçekten.”

Böylece Supaari bunu gerçekleştirmek için işe koyulmuştu. Pazarlıklar titiz, çetrefilli, nefisti. Sonunda incelikli ve iyi dengelenmiş bir alışveriş yapmayı başarmıştı: dikkat çekecek ölçüde başarılı bir ticaret kariyerinin zirvesi. Yabancı Sandoz’a, Galatna Reshtar Hıların Kitheri’ye hizmet edeceği bir hayat sunulacak, şiirsel gücü düştüştü olan Kitheri de yabancıyla yapacağı ilham verici görüşmeler sayesinde bir kez daha büyük bir şöhrete yükselme şansı elde edecekti. Reshtar’ın küçük kız kardeşi Jholaa, Supaari’nin kendisi gibi, evlilikleri sayesinde ve çoğalma haklarına tümüyle sahip yeni bir Darjan nesli kurulmasıyla birlikte varoluşunun çocuksuz kalma mecburiyetinden kurtulacaktı. Supaari VaGayjur’un kendi serveti Darjan’a tahsis edileceğinden, İnbrokar’ın En Asil Hanedanı uygun-suz düşen hiçbir istikrarsızlık olmaksızın üçüncü bir soydan daha devam edebilecekti. Mirasta hiç bölünme olmadan nesli çoğaltmak için ideal bir yoldu bu.

Anlaşmaya varılınca, yabancınn himayesi devredilmişti. Sandoz Galatna Sarayı’na yerleştirilmesinin ardından Reshtar’ın evine epey iyi uyum sağlamış görünüyordu. Onun Reshtar’ın huzuruna çıkarılmasına Supaari bizzat nezaret etmişti; doğrusu Sandoz’un Kitheri’nin dikkatini çekmek için gösterdiği acınası, titrek heves onun biraz sinirini bozmuştu. Fakat tüccar Galatna Sarayı’ndan kendi talihi-ne sevinip, Sandoz için doğru şeyi yaptığına inanarak ayrılmıştı.

Supaari’nin bir tür yanlış anlama yaşanmış olabileceğini fark etmesi uzun sürmemişti. Sandoz’u devretmesinden birkaç gün sonra, onun gelişme gösterdiğini duymayı umarak, “Yabancınn durumu nasıl?” diye sormuştu.

Aldığı cevap, “Gerçekten iyi,” olmuştu. Reshtar’ın sekreterinin bildirdiğine göre, Sandoz huzura ilk çıkışından sonra bile olağanüstüydü. “Her seferinde bakire gibi karşı koyuyor.” Reshtar memnundu ve şimdiden muhteşem bir şarkı döngüsü oluşturmuştu. Herkes yıllardır yaptıkları içinde en iyisi olduğunu söylüyordu. Supaari, esas merak konusunun yabancınn sekse tepki olarak şiddetle kus-

ması olduğunu öğrenmişti. Bunun rahatsız edici ama görünüşe göre onun türü için normal olduğunu düşünmüştü. Diğer yabancılardan biri, Sofia, Kashan'da öldürülmesinden hemen önce hamile kalmıştı ve o da mide bulantısı çekmişti.

Her hâlükârda, anlaşma yapılmıştı; artık sorgulamanın anlamı yoktu. Üstelik Reshtar'ın şiirleri çok hoştu. Supaari'nin yeni evi, yani İnbrokar şehri ve yeni evlendiği eşi leydi Jholaa da öyleydi.

Fakat sonra şiirler oldukça tuhaf bir yola sapmış ve Reshtar sessizliğe gömülmüştü. İnbrokar da Gayjur'un canlılığına kıyasla çıldırtıcı derecede sıkıcıydı. Supaari, Jholaa'nın sıkıcı olmadığını, büyük ihtimalle deli olduğunu geçirmişti içinden acı bir alayla. Artık Sandoz da gitmişti; Dh'ünya'dan gelen ikinci bir ekip onu her nereden geldiyse oraya geri göndermiş ve sonra aynı şekilde ortadan kaybolmuştu. Büyük olasılıkla onlar da Dh'ünya'ya geri dönmüştü. Kim bilebilirdi?

Çiftleşmenin nasıl sonuçlandığını hesaba katınca, Supaari hiçbirini tanımamış olmayı dilemeye meyilliydi: Sandoz, Reshtar, Jholaa. *Aptal, değişimle eline geçen bu işte*, dedi kendi kendine. *Bir taşı oynatırsan, çığı göze alacaksın.*

Supaari işte o zaman, bunun yerini alacak başka bir çocuğu olmasını isterse, Jholaa'yla ikinci buluşmasının ilkinden daha da çirkin geçeceğini mide bulandırıcı bir kesinlikle fark etti. Toplumun bu seviyesinde soylar hazine gibi korunurdu ve Jholaa'nın muhtemelen Runaların nasıl çiftleştiğini hiç görmemiş olduğu aklına geldi; oysa halkın büyük kısmı seksle bu şekilde tanışırdı. Supaari başta leydiye Reshtar'ın şiirlerinde tanımlanıp vadedilen sarsıcı erotik güzelliğe dair, geleneklere uymayan bir beklenti içinde yaklaşmıştı; ama Jholaa'nın, ünlü ağabeyinin son dönemdeki edebi ürünlerinden haberdar olmadığı çabucak ortaya çıkmıştı. Supaari'nin sabah öldüreceği çocuk, ana rahmine düşmesi vesilesiyle, babasının neredeyse gözüne mal olacaktı; feromonlar ve kanın karşı koyulmaz kokusu kontrolü ele almasa, işten tümüyle cayabilirdi.

Birleşme tamamlandığında Supaari rahatlayarak çekilmişti, gerçeklerle berbat bir şekilde yüzleşmiş durumdaydı. Bu kadar çok Jana'ata aristokratın, hanedana karşı görevleri tamamlandığı anda ne-

den –zevk için doğmuş, zevk vermek için eğitilmiş– Runa cariyelerinin hizmetini tercih ettiğini sonunda anlamıştı.

Kocasının veledini içinden atmak için mücadele etmekten yorgun düşmüş ve şimdi uyuyan Leydi Jholaa Kitheri u Darjan, bir kişiden çok hanedana ait bir tasarı olmuştu hep.

Kendi sosyal sınıfından olan kadınların çoğu gibi, Jholaa Kitheri de korkunç derecede cahil bırakılmıştı, ama aptal değildi. Gerçekten önem teşkil eden hiçbir şeyi görme izni yokken, duygusal konularda ayrıntıları gayretle gözlemlerdi. Babası öyle istedi diye bir sürelğine odasından çıkmasına ve önemsiz bir devlet toplantısı sırasında tenteyle kapatılmış bir avlunun loş bir köşesinde sessizce ipek minderlere uzanmasına izin verildiğinde, küçük bir kız olarak bile, bunun kasıtlı bir kötülük mü yoksa düşüncesizce bir gaddarlık mı olduğunu merak edecek kadar cin fikirliydi. Fakat o nadir durumlarda bile kimse yanına gelmez, hatta onun olduğu tarafa bakmazdı.

Daha sadece on yaşındayken, bu kayıtsızlık karşısında, “Camdan, rüzgârdan ya da zamandan ibaretim sanki,” diye bağırırmıştı Jholaa. “Srokan, ben varım! Neden kimse beni görmüyor?”

Runa dadısı, çocuğun dikkatini başka yöne çekmeyi umarak, “Benim güzeller güzeli leydimi göremiyorlar, çünkü onda ayların görkemi var!” demişti. “Halkınız gecenin hakikatinde yaşayan aylara bakamaz. Yalnızca zavallı Srokan’ınız gibi Runalar öyle şeyleri görüp sevebilir.”

Jholaa o gün, ona sarılan Srokan’ın kollarından kurtulup, “O zaman ben diğerlerinin bakamadıklarına bakacağım,” diye ilan etmiş ve bu görkemli ayları kendi gözleriyle görmek için önceleri ikinci güneşin, ardından da Rakhat’ın üçüncü ve en küçük güneşinin batmasından sonraya kadar uyumamayı görev edinmişti.

Çocukluğun ve kendi türünün kuvvetli uyku isteği dışında onu bundan mahrum edecek kimse, azminin önünde hiçbir engel yoktu. Bu bir Jana’ata’nın yapabileceği herhangi bir şey kadar korkunçtu, ama Srokan avluda onunla birlikteydi. Hikâyeler anlatıp dedikoduları paylaşıyor, duyarlı elleriyle Jholaa’nın saçlarını okşuyordu. Ön-

ce mavileri, sonra sarıları görme yetisini kaybettiğinde ve renkler önce gri bir ışıksızlık, sonra aristokrat bir kadının hayatı kadar kısıtlayıcı yoğun bir karanlık içinde solup gittiğinde kızı sakinleştirmişti. Gözünü hepten kör eden paniği hafifletenler yalnızca Srokan'ın sesi, çocuk odasının tanıdık yatak ve tütsü kokuları ile havada asılı kalan kızarmış et kokusuyla.

Srokan aniden Jholaa'nın kollarını kavrayıp onu ayağa kaldırmıştı. "İşte! Bulutlar kaçtı, bakın işte oradalar!" diye fısıldamıştı heyecanla; kız doğru tarafa baksın, küçük ve soğuk güneşlere benzeyen parlak diskleri görebilsin diye başını tutuyordu: zifiri karanlığın ortasında güzel ve dağlardaki karlar kadar uzak aylar.

"Gece göğünde başka şeyler de var," demişti Srokan ona. "Ayların kızları! Minik parlak bebekler." Jana'ataların gözleri böyle şeyleri görmeye uygun değildi ve Jholaa'nın elinden dadısının, bunun gerçekten de böyle olduğu, aptalca bir Runa masalı olmadığı yolundaki sözüne inanmaktan başka bir şey gelmezdi.

Bu olay çocukluğunun hatırlanmaya değer tek anısıydı.

Jholaa yalnızlığını bir süre Kitheri Reshtarı'yla, ailenin üçüncü çocuğu olan ağabeyi Hlavin'le paylaşmıştı. Unvanı "yedek" anlamına geliyordu ve Jholaa gibi Hlavin'in de hayat amacı sadece varolmak, ağabeylerinden birinin başarısız olması durumunda mirası gelecek kuşaklara aktarmaya hazır beklemektir. Hlavin, Srokan dışında Jholaa'yı fark eden tek kişiydi; ona hikâyeler anlatır, hocası yakaladığında şarkı söylediği için dövse bile gizli şarkılarla onu eğlendirirdi. Dherai ve Bhansaar'ın eşleri bebek odalarını, Hlavin ve Jholaa'yı Kitheri hanedanının taht sırasındaki yerinden eden çocuklarla doldururken Hlavin dışında kim onu güldürebilirdi? Jholaa'nın aylarla ilgili hikâyeleri ve doğan her yeğeniyle birlikte kendisinin de gittikçe bir ay-çocuğu –kendi halkının gözüne görünmeyen, parlak, kimsenin hayal bile etmediği, karanlıkta kalmış bir varlık– gibi hissettiğiyle ilgili itirafı karşısında Hlavin dışında kimin gözleri dolar, başka kim ağlardı?

Sonra Dherai'nin kendi Reshtarı, ardından Bhansaar'ınki doğmuştu; taht sırası için istikrar sağlandığına karar verilmiş ve Hlavin Jholaa'dan uzaklaştırılarak, yeğenlerinin hayatlarını genç bir amca-

nın hırsından korumak için Gayjur Limanı'na sürgün edilmişti. Sür-
gündeyken bile Hlavin ona şarkı söylemenin bir yolunu bulmuş ve
Jholaa'ya bir radyo alıcısı yollamıştı; böylece Jholaa, ayların yıldız-
lar gibi görünmezliğin tadını çıkaran kızlarıyla ilgili kendi sözlerini
aşkın bir kantata dönüştürülmüş olarak duyabilmişti. İlk ya da ikinci
oğullara ait geleneksel şarkıları değil, yeni ve tümüyle bambaşka
bir şey söylediği için Hlavin'in Galatna Sarayı'ndan yaptığı bu ilk
yayına izin verilmişti.

Ama konser nasıl olduysa Jholaa'yı sinirlendirmişti, sanki kendi
sözleri ona armağan olarak verilmemiş de ondan çalınmış gibi. Mü-
zik sona erdiğinde, suçlu oymuş gibi radyoyu ayaklı desteğinden
ayırarak fırlatıp atmıştı. Döküntüyü toplamak için eğilen Srokan'a,
"Galatna nerede?" diye sormuştu.

Srokan ona, "Gajjur şehrine yukarıdan bakan bir dağın tepesin-
de, tıpkı bir mücevher gibi duruyor ve Gayjur da okyanusun kıyısın-
da, leydim," diye anlatmıştı. Mavi gözlerini kocaman açarak kafası-
nı kaldırıp ona bakmıştı. "Öyle çok su var ki, kıyısında durup baksan-
nız, görebileceğiniz en uzak yere kadar baksanız bile sonu yok!"

Jholaa onu düpedüz hor görerek, "Yalan söylüyorsun," demişti.
"Öyle bir su yok. Tüm Runalar yalancı. Elinizden gelse bizi öldürür-
dünüz." O zamana kadar bir efendinin korkusunu bilecek yaşa gel-
mişti.

Srokan iyi niyetli bir şaşkınlıkla, "Saçmalık, küçüğüm!" diye ba-
ğırılmıştı. "Niye öyle diyorsunuz, Jana'atalar kırmızı güneş ve karan-
lık gece boyunca uyuyor ve kimse size zarar vermiyor! Bu sadık hiz-
metçi kıymetli hanımına yalan söylemez. Aylar gerçektir, leydim.
Okyanus gerçek! Suyunun tadı tuzlu ve havasında da karadan ayrıl-
mayan kimsenin bilemeyeceği bir koku var!"

Artık hınç, Jholaa'yı bazen günlerce kıpırdayamaz hale getiren
uyuşukluktan kurtarıp harekete geçirebilen tek şeydi. Yegâne refa-
katçileri olan şanssız Runa hizmetçilerden nefret ediyordu. Onların,
o utanmaz kaltakların, tüllerle kendilerini kapatmadan ve korumalar
olmadan dışarı çıkabilmeleri, okyanusları görüp Jholaa'nın asla bi-
lemeyeceği kokuları almaları kanına dokunuyordu. Zarif pençelerin-
den birini Srokan'ın kulağına doğru kaldırarak, kulağı kadının kafa-

sından ayırmaya başlamış; ancak Runao bu okyanusu ne gördüğünü ne de tadını aldığını, yalnızca güneyden gelen mutfak hizmetçilerinden hikâyeler duyduğunu kabul edince merhamete gelmişti. Hlavin ona okyanusla ilgili gerçeği söylerdi, ama artık onu kaybetmişti; o yüzden dadısının titrek ellerinin onu okşayıp yatıştırmasına müsaade etmiş ve okyanusun değil, kanın tuzlu kokusunu içine çekmişti.

O gecenin ilerleyen saatlerinde Jholaa karanlıkta, Rakhat'ın küçük, kırmızı güneşinin işe yaramaz ışığında gözleri görmeden yatarken, Jana'ataları uykularında öldürebileceğini düşündüğü için Srokan'ı idam ettirmeye ve soyu temizlemek için kadının çocuklarını da öldürtmeye karar vermişti.

Hem zaten Srokan yaşanmıştı. *Yahnilik et*, diye düşünmüştü Jholaa ilgisizce.

İşte bu yüzden, Jholaa'yı evlendikten sonra olacaklarla ilgili uyaracak ya da onu buna hazırlayacak kimse yoktu: Hizmetçileri ondan korkuyordu ve hiçbirinin onu neden bir devlet töreni için giydirdiklerini açıklayacak cesareti yoktu. Fakat Jholaa böyle ortamlarda sergilenmeye alıştı ve kendini o yokmuş gibi şarkı söylemeye devam eden göz kamaştırıcı madalyalarla donatılmış devlet adamları ve tüm erkek akrabalarıyla dolu bir kabul salonuna götürülürken bulunca şaşırmamıştı.

Bitmek bilmeyen ayın söylevleri boyunca sessizce durmuştu; bu törenler günlerce sürebilirdi ve Jholaa dikkatle dinlemekten uzun süre önce vazgeçmişti. Fakat şarkıda kendi adının geçtiğini duyunca dikkat etmeye başlamış, sonra evliliği tasdik eden melodiyi tanımış ve soyadını daha önce hiç duymadığı bir adama yasal olarak bağlandığını fark etmişti. Değerli taşlarla işli, altın rengi tülde yapılmış peçesinin ardında kocaman olan gözlerle, birine –herhangi birine– başka bir ülkeye gönderilip gönderilmediğini sormak için dönmüş; ama o daha konuşmadan, babası ve ağabeyleri etrafında toplanmış ve Jholaa'yı salonun ortasına götürmüştü.

Runa hizmetçileri yeniden ortaya çıkıp onun kıyafetlerini çıkarmaya başladıklarında Jholaa yüksek sesle neler olduğunu öğrenmek istediğini söylemiş ama adamlar sadece gülmüştü. O da öfkeli ve korkmuş bir halde vücudunu kapatmaya çalışmıştı. Fakat adını tam

olarak hatırlayamadığı adam kokusunu alabileceği kadar yaklaşmış, kendi giysisini omuzlarından sıyırıp çıkarmış ve... Ona sadece bakmakla kalmayıp arkasına geçerek bileklerini yakalamış ve...

Jholaa karşı koymuştu, ama çığlıkları ve çırpınışı düğün konuklarının keyif ve onayını ortaya koyan böğürtüleri arasında kaybolup gitmişti. Sonrasında babasının gururla kıkırdayarak diğerlerine, “Bakire! Tüm bunlardan sonra kimse inkâr edemez!” yorumunda bulunduğunu duymuştu. En büyük ağabeyi buna, “Neredeyse Hlavin ve arkadaşlarının kullandığı o tuhaf yabancı kadar mücadeleci...” diye karşılık vermişti.

Her şey bittiğinde, onu o güne özel olarak süslenmiş bir avludan geçirip küçük, darmadağın bir odaya götürmüşlerdi. Orada hırpalanmış ve şaşkına dönmüş halde oturmuş, hanedanın dördüncü çocuğu Jholaa Kitheri u Darjan onuruna okunan şiirleri dinlemişti. Tüm engellere rağmen, yabancı Sandoz olmasa asla çocuk sahibi olamayacak tüccar bir üçüncüyle birleştirilmişti. Ve sonunda o çocuğu doğurduğunda, çocuğun soyu şüphe götürmezdi; o an varoluşunun tek sebebinin bu olduğunu anlamıştı.

Benzer bir kaderin kızını bekleyen tek şey olduğuna inanıyordu. Leydi Jholaa, bir elini ebeden kurtarıp, acıma ve tiksintiyle, hayatının ilk dakikalarında çocuğun boğazını kesmeye çalışmasından sonra bebeğine bir daha bakmamıştı. Daha sonra, ağabeyi Dherai çocuğun sakat olduğunu söylemek için odasına uğradığında, Jholaa umursamadı.

Tek söylediği, “Öldür o zaman,” oldu ve geçmişte birinin bunu kendisine yapmış olmasını diledi.

6

Napoli

Eylül 2060

PAPA'NIN ZİYARETİNDEN SONRA sakinleşmesi saatler süren Emilio Sandoz daha yeni uykuya dalmıştı ki, kapıya vurulmasıyla korkudan neredeyse yataktan fırladı. Kendini yeniden yastığa bırakırken, “Tanrım! Yine ne var?” diye bağırdı. Yüzükoyun ve yorgun bir halde kararlılıkla gözlerini kapatıp, “Git başımdan!” diye bağırdı.

Tanıdık bir ses, “Umarım Tanrı’yla konuşuyorsundur,” diye seslendi, “çünkü ben Chicago’ya geri dönmüyorum.”

“John?” Sandoz yataktan fırladı ve uzun ahşap panjurları dirsekleriyle iterek açtı. Afallamış halde, başını çatı penceresinden çıkarak, “Candotti!” dedi. “Duruşmalardan sonra seni evine yolladıklarını sanıyordum!”

“Öyle oldu. Şimdi de geri çağırdılar!” John Candotti ona bakıp sırtarak araç yolunda dikiliyordu; uzun, kemikli kollarıyla bir kutuyu kucaklamıştı ve ikinci ışığında kemerli Roma burnu yarı kel kafasında bir çıkıntı olarak görünüyordu. “Bu ne yahu? İçeri davet edilmek için Papa mı olmak lazım?”

Sandoz dirseklerini ahşaba dayayarak pencere pervazına yaslandı, sinirleri olmayan elleri *sta’aka* sarmaşığının dalları gibi bileklerinden sallanıyordu. Abartılı bir tavırla pes ederek, “Yukarı gel,” diye iç geçirdi. “Kapı açık.”

“Pekâlâ! El Cahuna Grande’nin dediğine göre az önce Papa Cenapları’nı araştırma asistanlığı için mülakata almışsın,” diye seslen-

di John. Merdivenleri ağır adımlarla çıkıp, ondan epey kısa olan Emilio'nun alçak olduğunu daha önce fark etmediği kapıdan geçmek için eğildi. "İyi iş, Sandoz. Çok ustaca."

"Bunu belirttiğin için çok teşekkür ederim," dedi Emilio. İngilizcesi aniden Long Island'dan çok Porto Riko aksanına dönmüştü. Küçük masanın üzerine eğilmiş, desteklerini takıyordu. "Şimdi neden bir yerimde güzel bir kâğıt kesigi açıp üzerine biraz limon suyu dökmüyorsun?"

John kutuyu bir köşeye bırakırken, "Billy Crystal. *Prences Gelin*," dedi hemen. "Kendine yeni espriler bulman lazım, dostum. Sana önerdiğim o komedi filmlerinden izledin mi hiç?"

"Evet. En çok şu Hollanda filmi, *Edam'ın Doğusu* hoşuma gitti. *Hayat Belirtisi Yok* da güzeldi. Daha yeni olanlardaki esprileri anlamıyorum. Her neyse," diye bağırdı. Artık içerlemiş bir tavır takınmıştı. "Papa'nın kim olduğunu nereden bilebilirdim? Yaşlı adamın teki kapıma gelmiş..."

"Tavsiyeme uymuş olsaydın," dedi John, çileden çıkmış bir ruhban okulu vaizinin taşmak üzere olan sabrıyla, "esprileri anlardın. Seninle tanışmaya geldiğinde koskoca Papa'yı da tanırdın!" Sandoz onu görmezden geldi, tıpkı yakın tarihe ilişkin hafızasındaki kırk yıllık boşluğu da görmezden geldiği gibi – ilk başta bu boşluğu umursayamayacak kadar hastaydı, şimdiyse kabullenmeyi öylece reddediyordu. "Gelasius'un bize gelmesinin ne kadar önemli olduğundan haberin var mı? Sana söylemiştim, artık arayı kapatman lazım! Ama sen beni hiç dinliyor musun? Hayır!"

Nitekim şimdi de dinlemiyorsun, diye fark etti John onu izlerken. Emilio son iki ayda destekleri kendi başına takma konusunda gelişme kaydetmişti, ama bu işlem hâlâ oldukça yoğun bir konsantrasyon gerektiriyordu.

Sandoz iki elini de açık duran desteklere yerleştirip, kilitleri kapatmak için zayıflamış kollarını ileri iterken, "...Giuliani de orada öylece durmuş kendimi rezil etmeme ses çıkarmıyor!" diye söyleniyordu. Düz kayışlar ve elektronik donanım parmakları, bilekleri ve önkolları üzerine kapanırken hafif bir vızıltı duyuldu. Sandoz dikleşti. "Bir gün, John, o orospu çocuğunu kum torbasına çevirmeyi

gerçekten çok istiyorum.”

“Bol şans,” dedi John. “Açıkçası ben Cubs’ın Dünya Serisi şampiyonu olma ihtimalini daha yüksek görüyorum.”

Masaya oturdular; Sandoz mutfağa en yakın sandalyeye yığılmış, John ise onun karşısına, Papa’nın oturduğu koltuğa geçmişti. Karşılıklı *Edam’ın Doğusu*, *Arka Sokaklar* ve birkaç eski Mimi Jensen filminden replikler saydıkları sırada etrafına bakarak odaya göz atan John, yatağı, yerdeki çorapları, lavabodaki bulaşıkları ve en sonunda da şüpheyle Emilio’nun darmadağın ve tıraşsız halini inceledi. Sandoz normalde taranmış siyah ve gümüş rengi saçları, dikkatle düzeltilmiş İspanyol sakalı ve tertemiz giysileriyle titiz bir adamdı. John dairesinin pırıl pırıl olmasını beklemişti. Etrafındaki dağınıklığı işaret ederek, “Ruhani aydınlanmaların tümü, düzgünce toplanmış bir yatakla başlar,” dedi tekdüze bir sesle. Emilio’ya kaşlarını çattı. “Berbat görünüyorsun. En son ne zaman uyudun?”

“Yaklaşık on beş dakika önce. Sonra baş belası eski bir dostum gelip beni uyandırdı. Kahve falan ister misin?” Emilio kalkıp minicik mutfağa gitti. Dolabı açıp kahve çekirdeklerini çıkardı, sırtını Candotti’ye dönerek kendini meşgul etti.

“Hayır. Otur. Konuyu değiştirme. Ondan önce ne zaman uyudun?”

“Hatırlamıyorum.” Dolap kapağını çarparak kahveyi yerine koydu ve yeniden masanın karşısındaki yerine yığıldı. “Bana annelik taslama, John. Sinirime dokunuyor.”

“Giuliani ellerinin sana çok eziyet çektiğini söyledi,” diye üsteledi John. “Bunu anlamıyorum. İyileşmişti!” diye bağırdı. Suçlar gibi ellerini işaret ediyordu. “Niye hâlâ ağrıyor?”

Sandoz aniden alaycı bir neşeyle, “Aldığım güvenilir bilgilere göre, ölü sinirler merkezi sinir sisteminin kafasını karıştırıyormuş,” dedi. “Ellerimden uzun süredir haber alamadığı için beynim alarma geçiyormuş. Bir tür belaya bulaşmış olabileceklerini düşünüp, aynı baş belası eski bir dost gibi üstüme çullanarak dikkati bu duruma çekmeye çalışıyormuş!” Kendine hâkim olmaya çalışarak bir an için pencereden dışarı baktı, sonra onun bu taşkınlıklarına alışkın olduğundan sakince oturan John’a döndü. “Kusura bakma. Ağrılar beni

yoruyor, tamam mı? Gelip geçiyor ama bazen...”

John bir an bekledi, sonra onun yerine cümleyi tamamladı. “Bazen başladığında bir daha geçmeyeceğinden korkuyorsun.”

Emilio bunu onaylamadı, ama inkâr da etmedi. “Acı çekmenin insanı günahlarından arındırma gücü, en azından benim tecrübelerime göre, fazlasıyla abartılmış.”

“Benim zevkime göre de fazla Fransisken kaçıyor,” diyerek ona hak verdi John. Bunun üzerine Emilio güldüğündeyse, onu güldürebildiğine göre yolu yarılamış olduğunu anladı. “Bu seferki ne kadar sürdü?” diye sordu.

Sandoz omuz silkerek soruyu geçiştirdi, gözleri uzaklara kaydı. “Çalışırken daha iyi oluyor. Bir şeye odaklanmanın faydası dokunuyor genelde.” John’a baktı. “Şimdi iyiyim.”

“Ama seni serseme çeviriyor. Tamam,” dedi John, “bırakayım da biraz dinlen.” Ellerini bacaklarına vurup ayağa kalktı, ama çıkmak yerine merdivenin karşısındaki çatı duvarına dayalı duran ses analiz donanımına doğru gitti. Merak içinde inceledi ve sonra teklifsizce konuştu: “Ben sadece yeni patronumu bir göreyim demiştim. Tabii Papa’yı çoktan işe almadıysan...”

Sandoz gözlerini kapattı ve omzunun üzerinden John’a bakabilmek için sandalyede döndü. “Anlamadım?”

John sırtarak döndü ama Emilio’nun yüzünü görünce gülümsemesi silindi. “Macarca konuşan birini istediğini söylemişsin. Bir de İngilizce, Latince veya İspanyolca. Latincem oldukça zayıf,” diye itiraf etti; o buz gibi bakış karşısında afallamıştı. “Yine de dörtte dört tutturuyorum ve tamamen hizmetindeyim. Beni istersen tabii.”

“Dalga geçiyorsun,” dedi Emilio ilgisizce. “Benimle taşak geçme, John.”

“On altı dil biliyorsun ama böyle konuşmayı mı seçiyorsun? Dinle, ben dilbilimci değilim ama sistemlerle uğraşmayı becerebilirim ve eğitilmeye açığım,” dedi John savunmaya geçerek. “Annemin ailesi Budapeşteliydi. Okuldan sonra bana Büyükanne Toth bakardı. Macarcam aslında İngilizcemden daha iyidir. Büyükanнем eski ülkesinde şairdi ve...”

Bu noktada Sandoz gülse mi ağlasa mı bilemeden başını iki yana

sallıyordu. “John, John. Beni ikna etmene gerek yok. Sadece...” Sadece Candotti’yi özlemişti. Sadece yardımına ihtiyacı vardı ama bunu istemekten nefret ediyordu, meslektaşlara ihtiyacı vardı ama yeni birine alışmaktan korkuyordu. Bir peder olarak en büyük yeteneği bağışlamak olan John Candotti her şeyi duymuştu; yine de bir şekilde Sandoz’u hor görmeyi, ona acımayı beceremiyordu. Sonunda konuşabildiğinde Emilio’nun sesi titremedi. “Sadece bu işin içinde bir bityeniği olması gerektiğini düşündüm. Son zamanlarda iyi haber alma konusunda alıştırmaya yapma fırsatım olmadı pek.”

John kendinden emin bir tavırla, “Bityeniği falan yok,” dedi, çünkü hayatı ona beklenmedik darbelere karşı kendini hazırlamayı öğretmemişti. Garaj katına inen merdivene doğru ilerledi. “Ne zaman başlayabilirim?”

Sandoz ağzını kocaman açıp esnerken yapabileceği kadar sert bir şekilde, “Bana kalırsa hemen. Ama kütüphane sistemini kullan, olur mu? Ben yatıyorum,” dedi. “Eğer ekim ayında hâlâ uyuyor olursam –ki bunu yürekten diliyorum– o zaman beni uyandırabilirsin. Bu arada sen Ruanja eğitim programına başlayabilirsin, şifreler Giuliani’de. Fakat K’San dosyaları için benim sana yardım edebileceğim zamanı bekle. Çok çetrefilli bir dil, John.” Sol elini masaya koyup destekleri açmak için kolunu dışa doğru salladı, sonra bir anda kafasına dank eden bir düşünceyle donakaldı. “Aman yarabbi,” dedi. “Giuliani seni bir sonraki grupta birlikte mi gönderecek?”

Uzun bir sessizlik oldu. “Evet,” dedi John. “Öyle görünüyor.”

“Sen de gitmeye razısın, öyle mi?”

John ciddi gözlerle başını salladı. “Evet. Evet, öyle.”

Emilio şaşkınlığın yarattığı felçten kurtularak tekrar sandalyesine yaslandı ve soğuk bir azametle Ignatius’tan alıntı yaptı: “Zırhını giymiş, hemen harekete geçmeye hazırsın yani.”

“Eğer Rakhat’ta ölürsem,” dedi John ağırbaşlılıkla, “sadece cesedimin gömülmek için Chicago’ya geri gönderilmesini istiyorum, böylece orada...”

“...demokrat parti faaliyetlerine devam edebilirsin!” diye onunla birlikte tamamladı Emilio. Burnundan gelen bir sesle güldü ve başını iki yana salladı. “Eh, eti yememen gerektiğini biliyorsun. Üstelik

irisin. Lanet olasıca Jana'ata'nın teki sana yılışırsa karşı koyma şansın olabilir.”

“Sanırım Giuliani de öyle düşünüyor. Biraz kaslanırsam oldukça iyi bir defans takımı kurabiliriz. Diğerleri dev gibi.”

“Onlarla çoktan tanıştın yani?”

“Yalnızca Cizvitlerle, sivillerle değil,” diyen John tekrar masaya dönüp ona katıldı. “Başrahip Danny Demir At diye bir adam...”

“Lakota mı?” diye sordu Sandoz.

“Kısmen. Aynı zamanda Fransız ve İsveçli de olduğunu söylüyor ve bu konuda biraz hassas. Görünüşe göre ailenin Lakota tarafı yaklaşık dört nesildir rezervasyon bölgesinde yaşamıyormuş ve adam herkesin ondan tüy takıp masterlarla konuşmasını beklemesinden bıkip usanmış, anlarsın ya.”

Emilio monoton bir sesle, “Uzun zaman önce Çoktavlar buraya gelmek...” diye mırıldandı.

“Aslında Winnipeg’in banliyölerinde büyümüş; cüssesini de İsveçli akrabalarından almış olmalı. Fakat Kara Tepeler’in etkisi her yerinden okunuyor, o yüzden o tür laflara sürekli maruz kalıyor.” John suratını buruşturdu. “Pine Ridge’den tanıdığım bir adamı anlatıp neredeyse daha ilk anda onu sinirlendirdim. Beni yerin dibine soktu – ‘Saç örgüsü yok, barış çubuğu da yok, ahbap. Ayyaş değilim, buhar kulübesine de hiç gitmedim.’”

Sandoz ıslık çaldı, gözleri kocaman olmuştu. “Evet, buna hassas denir işte. Pekâlâ, bu söylediği şeyler değilmiş. Neymiş peki?”

“Duyduğuma göre Cemiyet’teki en zeki siyasetbilimcilerden biri, üstelik bizde onlardan az olduğu da söylenemez. Bu yakınlarda başpeder olacağı konuşuluyordu, ama Giuliani ona Rakhat’a gitmeyi teklif edince Danny Gregorian’da tam zamanlı profesörlüğü arkasına bile bakmadan bırakmış. Bu iş için hevesli.”

“Peki ya diğerleri?” diye sordu Emilio.

“Belfast’tan bir kimyager var, Rakhat’ta yaptıkları şu nano-montaj zımbırtısını inceleyecekmiş. Ben daha geçen hafta tanıştım ama Giuliani bu adamları aylardır eğitime yolluyormuş! Kim bilebilirdi? Her neyse, şunu dinle: Adamın adı Sean Fein.” Sandoz ona boş boş baktı. “Bir düşün,” dedi John.

Sandoz biraz sonra, “Şaka yapıyorsun,” dedi

“Hayır, ama ailesi yapıyormuş. Babası...”

Sandoz ifadesiz bir yüzle, “Yahudiymiş,” diye tamamladı.

“Aynen öyle. Annesi de siyasi...”

Emilio, “Sean Fein, Sinn Fein,” dedi acıyarak. “Sadece şaka değil, epey de soğuk bir şaka üstelik.”

“Evet. Sean’a benim Jack Goff adında bir çocukla aynı liseye gittiğimi bilmek iyi gelir mi diye sordum. Tek söylediği, ‘Hiç faydası yok,’ oldu. Tanıştığım en somurtkan İrlandalı. Benden genç, ama hal ve hareketleri yüz yaşındaymış gibi.”

Emilio ilgisizce, “Eğlenceli bir gruba benziyor,” diye yorumladı. “Giuliani dört kişi gönderdiğini söylemişti. Diğer eleman kim?”

“Ah, buna bayılacaksın. Bask dili konuşan birini istemiştin, değil mi?”

Sandoz onu, “Euskara,” diye düzeltti. “Sadece gerçekten farklı gramer yapılarıyla uğraşmaya alışkın insanlar istemiştin.”

“İyi.” John omuz silkti. “Her neyse, bu dördüncü bir içeri girdi – hayatımda gördüğüm en gür saçlara sahip dev gibi bir adam. *Hah! Demek benim saçların hepsi oraya gitmiş!* diye düşündüm içimden. Sonra gereğinden fazla sessiz harfle dolu, tamamen anlaşılmaz bir şey söyledi. Adama selam mı vereyim yumruk mu atayım bilemedim! İşte – benim için yazdı.” John cebinden bir parça kâğıt çıkardı. “Bu nasıl telaffuz edilir ki?”

Emilio hâlâ destekten çıkarmadığı sağ eliyle kâğıdı aldı, kol mesafesinde ileri geri oynattı. “Hayali bir trombon çalar gibi! Küçük yazıları doğru dürüst göremiyorum artık,” diye dertlendi, ama sonra tam yerini yakaladı. “Joseba Gastainazatorre Urizarbarrena.”

“Seni gösterişçi,” diye homurdandı John.

Sandoz öğretmen edasıyla, “Derler ki şeytanın ta kendisi bir zamanlar Bask dilini öğrenmeye çalışmış,” dedi. “Ama sadece üç ay sonra, ancak iki kelime Euskara öğrendikten sonra pes etmiş; kelimelerin ikisi de küfürmüş, zaten sonradan onların da İspanyolca olduğu ortaya çıkmış.”

“Peki biz zavallı ölümlüler ona nasıl seslenebiliriz?” diye sordu John.

Sandoz, “Joe Alfabe?” diye önerdi. İkinci desteği de çıkarırken esniyordu. “İlk adı aynı José gibi. Çok kolay: Ho-SE-ba.”

John bunu bir-iki sefer denedi ve kimse ondan ilk üç heceden sonrasını beklemediği sürece becerebileceği kanısına vardı. “Her neyse, o da ekoloji uzmanı. İyi bir adama benziyor. Küçük şeyler için Tanrı’ya şükretmek lazım, ha? Tanrım – özür dilerim! Ne kadar yorgun olduğunu unuttum,” dedi. Emilio son üç dakikada üçüncü kez esniyordu. “Tamam, gidiyorum! Sen biraz dinlen.”

Emilio yatağına doğru ilerlerken, “Yarın görüşürüz,” dedi. “Bu arada John, burada olmana sevindim.”

Candotti neşeyle başını salladı ve gitmek için kalktı, ama merdivenlerin başında durup arkasına baktı. Üstünü çıkaramayacak kadar bitkin haldeki Emilio çoktan yatağına yığılmıştı. “Hey,” dedi John, “bana kutuda ne olduğunu sormayacak mısın?”

Emilio gözlerini açmadı. Görev bilinciyle, “Söylesene John, kutuda ne var?” diye sordu, sonra, “Sanki çok umurumda,” diye homurdandı.

“Mektuplar. Üstelik bunlar sadece posta yoluyla gelenler. Neden mesajlarını hiç kontrol etmiyorsun?”

“Çünkü tanıdığım herkes öldü.” Gözleri birdenbire açıldı. “Hem kim bana yazar ki?” diye sordu tavana doğru bakarak, retorik bir merakla. Sesinden bunu gerçekten komik bulduğu seziliyordu. “Ah, John, bana muhtemelen erkek mahkûmlardan aşk mektubu geliyor-
dur!”

Candotti bu fikir karşısında şaşkına dönerek burundan gelen bir sesle güldü, ama Sandoz bu düşüncenin absürtlüğüyle keyfe gelerek büyülenmişçesine dirsekleri üzerinde doğruldu. Yüzü canlanmış, bütün o yorgunluk bir anlığına silinip gitmişti. “Çok sevgili Emilio,” diye başladı ve tekrar yatağa devrilerek, son derece akıcı bir şekilde gülünç ve açık saçık bir doğaçlama yapmaya başladı. Hapishanede yaşanan aşklara ilişkin geniş edebi tema çerçevesinde John’un nefesini kesen laflar kullanıyordu. Sonunda, Sandoz hem kendini hem konuyu tüketince John da gözlerini silerek soluklandı ve ardından bağırdı: “Çok kötü niyetlisin! Dışarıda çok dostun var, Emilio.”

“Bana biraz müsamaha göster, John. Kötü niyet ve küfürlü ko-

nuşma dışında hiçbir ahlaksızlığa gücüm yetmiyor. Diğer her şey için enerji ya da para lazım.”

Candotti tekrar güldü ve Sandoz’a kirli düşünceleri için tespih çekerek iki dua okumasını söyledi. Sonra el sallayıp merdivenden inmeye başladı. Emilio’nun ona seslendiğini duyduğunda neredeyse kapıdan çıkmıştı. Eli kapı kolunda, hâlâ sırtarak kafasını kaldırıp tekrar Sandoz’un odasına doğru baktı. “Evet?”

“John, ben... Benim bir iyiliğe ihtiyacım var.”

“Tabii ki. Ne olursa.”

“Ben... İmzalamam gereken bazı evraklar olacak. Benden bu kadar, John. Cemiyet’i bırakıyorum.” Candotti bir anda yunruk yemiş gibi gerileyerek kapı pervazına çarptı. Biraz sonra Sandoz alçak sesle ve tereddütle konuşmaya devam etti: “Tutabileceğim bir kalem ayarlayabilir misin? Şu jiletle yaptığın gibi, bildin mi?”

John merdivenleri yarısına kadar çıktı, sonra durdu. Bu berbat konuşmayı yüz yüze yapmak konusunda Emilio kadar isteksizdi. “Emilio. Bak... Tamam, anlıyorum, sanırım – yani başka biri ne kadar anlayabilirse. Ama emin misin? Yani bu...”

“Eminim. Bugün öğleden sonra karar verdim.” Candotti bekledi, sonra Emilio’nun, “Bir dolu pisliğin içindeyim, John,” dediğini duydu. “Buna sahtekârlığı da eklemeyeceğim. Kimse benim gibi nefret edip de rahip olduğunu iddia edemez. Bu dürüst olmaz.” John kendini basamaklardan birine bıraktı ve elleriyle yüzünü ovuşturdu. O sırada Emilio devam etti: “Sanırım... kalemi açılı şekilde tutacak, şekli bir tür takoza benzeyen bir şey olabilir, ne dersin? Yeni destekler güzel ama hâlâ pek düzgün tutamıyorum.”

“Evet. Tamam. Sorun değil. Senin için bir şey düşünürüm.”

John kalktı ve beş dakika öncesine göre on yıl yaşlanmış hissederek tekrar aşağı indi. Ana binaya doğru ayaklarını sürüyerek ilerlerken, Emilio’nun çatı penceresinden gelen sesini duydu: “Teşekkürler, John.” Emilio’nun onu göremeyeceğini bildiği için arkasına bakmadan, keyifsizce el salladı. “Elbette. Bir şey değil,” diye fısıldadı ve Napoli Koyu’ndan esen rüzgâr gözyaşlarını kuruturken yüzünde korkunç bir karıncalanma hissetti.

İnbrokar Şehri

Dünya Tarihiyle 2046

HATA, TABİİ BU BİR HATAYSA, gidip çocuğu görmekteydi. Supaari VaGayjur öylece sabahı beklemiş ve hiç şüphelenmeden, çocuğun ruhunu daha iyi bir kadere ulaşması için serbest bırakmış olsa neler yaşanacağını kim bilebilir?

Fakat ebe onun bebeği görmek isteyeceğinden emin bir şekilde yanına geldi ve Runaların görünüşe göre ona hep sunduğu basit arkadaşlığa nadiren karşı koyabilen Supaari bebek odasına doğru azametle ilerledi: Ağır işlemelerle süslü giysileri terliklerinden her adımda çıkan ses kadar hafifçe hışırdayarak, gözleri tam karşıya odaklanmış, Runa ebenin gevezeliklerini öne eğdiği kulaklarıyla duymazdan gelip onun hoş sözlerine cevap vermeye tenezzül etmeden yürüyordu – bozulmaz bir medeni erdem ve muazzam bir özsaygıyla dolup taşan aristokrat Jana'ataların tümüyle bilinçli bir taklidiydi bu.

Supaari kendi kendine, *Ben kimim ki burun kıvrıyorum?* diye sordu. Üstleriyle konuşurken talihsiz ticari benzetmeler yapmaya eğilimli, kendini beğenmiş bir tüccar. Ülkenin orta yerinde hiç gelişmemiş bir kasabadan gelip Runalar arasında ticarete aracılık ederek servet yapan bir üçüncü oğul. Rakhat'ın üç güneşinin ötesinde bir yerlerden gelen bir grup beklenmedik yabancıya tam anlamıyla tesadüfen denk gelen ve bu deneyimi Runalar dışında kimşenin inanmadığı sahte bir asalet elde etmek için kullanan, dışlananlar arasından dışlanmış bir adam.

Reshtar'ın onun teklifini kabul ettiği andan itibaren, asla olduğundan daha fazlasına dönüşmeyeceğini biliyordu. Fark etmezdi. Dışlanmak ona normal geliyordu. Supaari'nin Runa ve Jana'ata dünyaları arasında gidip gelen hayatı hep arada kalmakla geçmişti; bunun getirdiği bakış açısının tadını çıkarıyor, gözlem yapmayı dahil olmaya tercih ediyordu. Kendi türünün bu soylu üyeleri arasındaki ilk yılını, etrafındaki erkeklerin alışkanlıklarını avcının avını incelemesi kadar dikkatli bir şekilde inceleyerek geçirmişti. Hakaretleri gittikçe daha doğru tahmin edebilmekten zevk almaya başlamıştı. O katılıyor diye kimin bir davete katılmayı kesin olarak reddedeceğini ve kimin ona eziyet etmek için geleceğini; kimin ona selam vermeyi tümüyle es geçeceğini, kimin selam verse de bunu daha çok bir ikinciye uygun tavırlarla yapacağını tahmin edebiliyordu. Birinciler doğrudan hakareti tercih ediyordu, ikinciler daha sinsiydi. Büyük kayınbiraderi Dherai Supaari'yi itip kapıdan geçer, ama ailenin ikinci oğlu Bhansaar sanki Supaari görünmezmiş gibi öylece durur ve içeri girmek sonradan aklına gelmiş gibi odaya biraz sonra girerdi.

Prenslerin izinden giden İnbrokar toplumu da Supaari'yi ya görmezden geliyor ya da ona köşelerden aşağılayıcı bakışlar atıyordu. Bazen genel konuşmalar sırasında “işportacı” lafı yükselir, bir an sonra terbiyeli eğlencelerinin nazik akışı arasında kaynayıp giderdi. İçinden bunlarla eğlenen Supaari –bir oğul ve gelecek sahibi olmak uğruna– her şeye seviyeli bir mesafelilik ve gerçek bir sabırla katlanıyordu.

Bebek odası binanın iç kısımlarında, oldukça ilerideydi. Supaari'nin Jholaa'nın nerede olduğuna dair hiçbir fikri yoktu. Runa ebe Paquarin ona eşinin sağlığıyla ilgili güvence vermiş ama, “Zavallı leydim perişan oldu. Bizde öyle olmuyor,” diye eklerken minnetle konuşmuştu. “Bizde bebeklerin çıkması girmesi kadar kolay olur; Jana'ata olmamak bir lütuf. Bir de Kitheri kadınlarının kalçaları çok dar!” diye yakınmıştı. “Zavallı ebenin işini zorlaştırıyor.” Paquarin, Supaari sorduğunda, Jholaa'nın doğum yüzünden üzgün olduğunu itiraf etti. Doğal olarak. Eşinin ondan nefret etmesi için bir sebep daha: Üzerine bir sakatlık yıkmıştı.

Zihni düşüncelerle meşgul olduğundan, Supaari ancak Runala-

rın tatlı, homurtulu gülüşlerini ve mutfaktan baharatların ve kızaran sebzelerin kokusuyla birlikte yayılan zararsız lakırdılarını duyunca, Paquarin'in onu bebek odasından geçirip daha da ilerletmiş olduğunu anladı. Son bir panjurlu kapıdan geçip binanın arka tarafında boş bir avluya girdiklerinde, bahçenin bir köşesine itilmiş küçük ahşap kutuyu fark etti. Görmeye getirildiği şey buydu. Yarı yolda durdu.

Bol işlemeli yatak tülleri yok, esintide uçuşarak çocuğun gözüne çarpacak ve hareketlere dikkatini vermesi için onu eğitecek süslü kurdeleler yok. Sadece bebeği güneşten koruyup utancını –hem onun hem de babasınınkini– gizlemek için mutfaktan alınmış bir paçavra beşiğin üzerine atılmıştı. Supaari kutunun yeni olmadığını fark etti. Normalde Runa bebekleri için kullanıldığı varsayımında bulundu. Bir aşçının bebeğine göre bir beşik.

Başka bir adam olsa ebeyi suçlayabilirdi, ama Supaari VaGayjur bunu yapmazdı. *Ah, Bhansaar*, diye düşündü. *Bir kurbanlık. Çocukların leş yiyici olsun. Onların leş yediği günleri de gör.*

Bunu beklemiyordu, evlenerek dahil olduğu aileden bir yıldır gelen hakaretler ve küstahlıktan sonra bile. Kızının kötü kaderini kabullenmişti. Kimse bir kötürümle evlenmezdi. Kusurlu bir ilk çocuk olarak durumu üçüncülerden bile daha umutsuzdu. Yabancıların âdetleriyle ilgili öğrendiği onca şey arasından en anlaşılmaz, ahlaka en aykırı olanı herkesin, çocuğuna zarar verebilecek özellikler taşıdığı bilinenlerin bile çocuk sahibi olabilmesiydi. Ne tür bir halk bile kendi torunlarını hastalığa mahkûm ederdi ki? *Eh, biz yapmıyoruz!* diye düşünmüştü. *Jana'ata yapmaz!*

Yine de Dherai Bhansaar'ın adiliğine baskın çıkıp çocuğun tek gecelik hayatında bebek odasının düzgün bir köşesinde yatmasına izin verebilirdi. Supaari gaddarca, *Yolculara hizmet eden kızların olsun*, diye düşündü. *Korkak oğulların olsun, Dherai.*

Beşiğe doğru ilerledi, kıvrımlı pençelerinden biriyle kumaş parçasını kaldırıp attı. Ebe aceleyle, “Çocuğun suçu değil, lordum,” dedi. Öfkenin keskin kokusundan korkmuştu. “O yanlış bir şey yapmadı, zavalıcık.”

Supaari, *Peki kim suçlu?* diye sormak istedi. *Kim onu bu iğrenç küçük kutuya... Kim onu bu sefil köşeye...*

İç sıkıntısıyla yere bakarak, *Ben yaptım*, diye düşündü.

Yıkanmış, karnı doyurulmuş, uyuyan kızında bir fırtınanın ilk anlarındaki yağmur kokusu vardı. Koku Supaari'nin başını döndürdü, hatta çömelmeden önce sallandı. Bebeğin minicik, mükemmel yüzünü inceleyerek ellerini ağzına götürdü ve altı kez sertçe ısırarak uzun tırnaklarının her birini dibinden kopardı; onu kucağına alma ve bunu ona zarar vermeden yapma ihtiyacının büyüüne kapılmıştı. Ama neredeyse aynı anda, utanç verici ve geri dönüşü olmayan bir hata yaptığının farkına vardı. Tırnakları olmayınca, sonuçta babalık görevini yerine getirme işini Ljaat-sa Kitheri'ye bırakmak zorunda kalacaktı. Fakat akli başında değildi ve çocuğu kutudan alıp beceriksizce göğsüne doğru kaldırdı.

“O Kitheri gözleri! Güzel bir kız, tıpkı annesi gibi,” dedi Runa ebe safça, Jana'ata artık sakinleştiği için mutluydu. “Ama burnunu sizden almış, lordum.”

Supaari her şeye rağmen güldü ve bebeği kucağına yatırabilmek için, giysilerini umursamadan, hâlâ sabah çiseleyen yağmur yüzünden parlayan nemli seramik karoların üzerine geçti. Acı içinde, bir elini bebeğin kadife yumuşaklığındaki yanağında gezdirdi; güdük kalmış parmak uçları ona garip bir şekilde çıplak ve kızının boğazı kadar korunmasız geliyordu. *Çocuk sahibi olmak kaderimde yoktu*, diye düşündü. *İçer dönük ayağı bir işaret. Her şeyi yanlış yaptım.*

Supaari bütün cesaretiyle, boğazında bir yumruyla, bu çocuğu daha doğar doğmaz, babasının tüm umutlarını da kendisiyle birlikte karanlığa sürükleyerek ölmeye mahkûm eden şeyi görmek için kendini zorlayıp, bebeği saklayan örtüleri el yordamıyla araladı. Gördükleri nefesini kesti.

“Paquarin,” dedi dikkatle. Onu telaşa düşürmeyeceğini umduğu bir ses tonuyla konuşuyordu. “Paquarin, bu çocuğu ikimiz dışında kim gördü?”

“Taht sırasındaki dayıları, lordum. Ardından Hükümdar'a söylediler, ama o bebeği yoklamaya gelmedi. Çok yazık! Leydi ufaklığı çoktan öldürmeye çalıştı,” dedi Paquarin düşüncesizce. Fakat kendi söylediklerini duyunca yanlış yaptığının farkına vardı. Jholaa daha sakatlığı fark edilmeden bebeğin ölmesini istemişti. Runao bir o yana

bir bu yana sallanmaya başladı, ama aniden durdu. Sonra Supaari'ye, "Leydi diyor ki, evlenemeyecek durumda yaşamaktansa doğarken ölmek daha iyiymiş," dedi, ki bu doğrudu, ama aslında Jholaa bunu birkaç yıl önce söylemişti. Bunu şu anki konuşmaya bağladığı için kendi zekâsından hoşnut bir havayla, kendini haklı görerek gevezeliğe devam etti: "Öyle de yapılmalı. Kimse bir kötürümü istemez. Fakat bunu hanımın yapması doğru olmaz. Bu babanın görevidir, lordum. Bu faydalı hizmetçiniz sizin onurunuz için çocuğu kurtardı."

Hâlâ şok içinde, Paquarin'in gevezeliklerini yarım yamalak duyan Supaari uzun bir süre ebe kadına baktı. Sonunda, nazik ve güven veren bir ifade takınarak, "Paquarin, bana söyleyebilir misin lütfen, hangi ayağı sakat? Sağ mı? Yoksa sol mu?" diye sordu.

Paquarin utanç içinde kulaklarını düzleştirip tekrar, daha hızlı sallandı ve anadili Ruanja'ya geçti. "Biri emin değil. Biri affınıza sığınıyor. Runalar böyle şeyleri bilmez. Karar vermek lordlara düşer."

"Teşekkür ederim, Paquarin. Benim için çocuğu kurtarmakla iyi etmişsin." Bebeği ebeye verdi; her hareketi ertesi günkü törende olacağı kadar kontrollü ve dikkatliydi. "Çocuğu ziyaret etmemle ilgili kimseye bir şey söylememek en iyisi olur," dedi ona. Anladığından emin olmak için doğrudan Ruanja konuşarak ekledi: "*Sipaj*, Paquarin, biri sessiz kalmanı arzu ediyor."

Paquarin, gözleri kapalı ve kulakları korkuyla geriye katlanmış halde ona boğazını sundu. Sessiz kalmasını sağlamak için onu öldürmesini bekliyordu, ama Supaari gülümsedi ve onu sakinleştirmek için, bir Runa babanın yapacağı gibi, uzanıp bir elini başına koydu, iyi yaptığı konusunda ona tekrar güvence verdi. "Bu gece onunla kalırmısın, Paquarin?" diye önerdi. Doğuştan gelen şefkatin onu avluda tutacağını bildiğinden para teklif etmedi: Bu kadının soyu sadakati için çoğaltılmıştı.

"Evet, lordum. Biri size teşekkür ediyor. Zavallı ufaklık tek gecesinde yalnız kalmamalı. Birinin kalbi onun için üzüldü."

Supaari ona tekrar, "İyi düşündün, Paquarin," dedi. "Hayatı kısa olacak belki, ama kendisine yakışır ve onurlu olmalı, değil mi?"

"Evet, lordum."

Paquarin'i reveransının ortasında bırakıp gitti ve uygunsuz bir te-

laş içine girmeden çocuk odasından geçti. Ljaat-sa Kitheri'nin daha büyümemiş torunlarından yükselen kahkaha ve itiş kakış seslerini duydu. Oğlanların gürültülü boğuşmasının bu ölü ve boğucu yerdeki tek gerçek hayat belirtisi olduğunu düşündü ve babalarını erkenden öldürmeleri için onlara şans diledi. Dar koridorlarda yürüyüp boş duran kabul salonlarını geçti, kapalı ve perdeleri çekilmiş kapılar ardında yapılan konuşmalardan boğuk parçalar duydu. Her bir kapının önünde nöbet tutan, can sıkıntısı duymayacak kadar ağırkanlı oldukları için yaptıkları işe uygun, uysal Runa görevlileri geçip devam etti. İç kapıları ve dışarıdaki kale kapılarını açıp o geçerken selam verdiklerinde onlara başını salladı. Sonunda kendini sessiz sokağa attı.

Arazinin dışında bile rahatlatma hissine kavuşamadı. Göklerin altında, rüzgârın içinde olduğunu hissetmedi. Supaari, görünüşe göre yağmurun sokakları temizlemesine engel olmak üzere tasarlanmış işlemeli ahşap balkonlara ve tepedeki saçaklara ters bir bakış attı. Sinirlenerek, *Neden burada kimse ortalığı süpürmüyor?* diye merak etti. Bileklerine kadar rüzgârdan dağılmış çerçöpe batmış, bu yerin yoğun ve tıkkış tıkkış kasveti yüzünden çileden çıkmıştı. Dolambaçlı, hep aynı kişilerin dahil olduğu tarihinin her bir ânı İnbrokar'a köstek oluyor, onu zincire vuruyordu. İlk defa, *Burada hiçbir şey yapılmıyor*, diye fark etti. Burası aristokratlar ve danışmanların; temsilci ve araştırmacıların; her şeyi sıraya koyup kıyaslayan, hararetle kendilerini öne çıkarma çabası ve yırtıcı bir rekabet içinde durmaksızın dolap çevirenlerin şehriydi. Burada bir şeyler başlatabileceğine inanmak delilikti. Bu şehrin kendi yarattığı daimi karanlığa, konum ve mertebeye ilişkin kuvvetli, karmakarışık kaygılarına karşı mücadele etmek budalalıktı.

Bir zamanlar güzel bulduğu şehirde dolaşırken yer yer Kitherilerin dostları, tanıdıklar ve dalkavuklar sahte bir saygıyla ona selam verdi. Çocuk daha bugün dünyaya gelmiş ve doğumu habersiz gerçekleştirmişken, baş sağlığı dilekleri biraz fazla erken geliyordu; fakat sözler de söyleyenlerin suratları gibi gayet soğukkanlıydı. *Bu ne kadar zamandır planlanıyor?* diye merak etti Supaari. Kaç kişi bu hoş ve incelikli şakadan haberdar edilmiş, öldürmesi gereken bir çocuğun doğumunu beklerken onun hissettiği heyecana denk bir heye-

canla karısının hamileliğinin sona ermesini bekliyordu?

O anda, komplonun muazzam kusursuzluğunda Reshtar'ın ince sezgisinin parmağı olduğu kafasına dank etti. Bu düşünce karşısında sendeleyerek, *Sandoz'la Jholaa'yı değiştokuş etmekten ilk söz eden kimdi?* diye merak etti. Hlavin Kitheri en başından beri onu bu anlaşılmaya mı yönlendirmişti? Tökezleyerek bir duvara dayandı; Hlavin'in haz dolu sürgününü paylaşan ve tüccarın yükselişini görmek için en az Supaari'nin asalet unvanı almak konusunda olduğu kadar hevesli görünen şair ve şarkıcılar eşliğinde, Reshtar'ın sarayı kadar şatafatlı bir dille yürütülen pazarlıkları kafasında yeniden canlandırmaya çalıştı. Sokakta gözü bir şey görmeden, gelip geçenleri fark etmeden dikilerek kendi kendine, *Kim kazançlı çıktı?* diye sordu. *Bundan kim kâr etti?* Hlavin. Ağabeyleri. Onların arkadaşları. Hlavin Jholaa'nın çok yaşlı olduğunu biliyor olmalıydı. Dherai ile Bhansar'a bunun ne kadar eğlenceli olacağı fikrini aşlamış olmalıydı: Darjan soyu, boş ümitlere kapılmış kendi kurucusu tarafından daha bebekliğinde yok edilecekti...

Küçük düşme hissiyle başı dönen Supaari mide bulantısına karşı koydu ve –ona pahalıya mal olan hayallerin ortadan kaybolmasıyla birlikte– kusma isteğinin Sandoz'un türü için normal olmadığını tuhaf bir kesinlikle anladı. Saygılı ve memnun etmeye istekli haliyle Supaari, Hlavin Kitheri'nin horgörüsünü farkında olmadan kendisi davet etmişti, tıpkı Sandoz'un da bilmeden yaptığı gibi...

Bunun bedelini kim ödeyecek? diye düşündü. Utancın yerini git-tikçe artan bir öfke alırken, çirkin bir alayla kendi kendine bunun talihsiz bir ticari ifade olduğunu söyledi.

Hırslanarak tekrar Kitherilerin inine doğru döndü. Kanlı intikam düşünceleriyle, meydan okumalar ve *ha'aran* düellolarıyla dolup taşan zihni yüzünden gözü kararmıştı. Fakat çare yoktu. Sabaha kadar bekleyip tanıkların önünde Kitheri düzenbazlığını ifşa etse, bu komplo herkesin gözü önünde olup biten basit bir şakaya dönüşür ve o da kahkahaları dinlemek zorunda kalırdı. Şimdi çocuğun hayatını kurtarsa, günün birinde, yapılan evlilik anlaşmaları bozulduğunda yine kahkahaları dinlerdi. Hayat dolu, güzel ve büyüleyici olsa da, kızın sonu annesi gibi olurdu: soyluların eğlencesi için Supaari'yi

küçük düşürmek üzere özenle hazırlanmış komedinin bir parçası.

Kitheri arazisi artık görüş alanına girince yavaşlayarak, *Bu o kadar da şahsi bir durum değil*, diye düşündü. *Benimle ilgili değil. Haddi bildirilmesi gereken, benim de dahil olduğum sınıfsadece. Bize olduğumuz yerde ihtiyaçları var: Tüccar üçüncüler. Runalar. Onları besliyor, giydiriyor, koruyoruz. İhtiyaçlarını, isteklerini, heveslerini ve arzularını karşılıyoruz. Saraylarının temeli biziz. Tek bir taşı oynatmayı göze alamazlar yoksa tamamı başlarına yıkılır.*

İnbrokar'da nesillerdir hüküm süren ailenin kazıklı parmaklıklarla çevrili arazisine bakarak komşu binalardan birine dayandı ve nihayet kalbinde kararların öfke ya da dilekler olmaksızın verildiği serin, tanıdık bir yere ulaştı.

Uzun tecrübeler sonucunda, İnbrokar'ın rıhtımlarından yola çıkan Pon Nehri mavnalarının sefer zamanlarını biliyordu. Supaari VaGayjur yaptığı pazarlığı gözden geçirdi ve son çare olarak tüccarlık onuruna başvurdu. Anlaşmada kendi üzerine düşeni yapmıştı. Bu aileye hiçbir şey borçlu değildi.

Benim olanı alacağım, diye düşündü, ve gideceğim.

Ira'il Vro, Galatna Reshtarı'na, "Açıkkası, Hlavin, ondan daha fazlasını bekledim," diye belirtti. Muhbirlerinin uyarısı üzerine Supaari'nin Kitheri arazisine dönüşünü izlemiş, tüccar arka avluda ebe kadınla konuşup onu ve çocuğu yanına alarak giderken bir köşeye geçip gözlemlemişlerdi. Ira'il Hlavin Kitheri'ye döndü, ancak karşısında sadece cesaret kırıcı bir bakış buldu. Sesi tereddütle kısılarak, "Çok büyük bir hayal kırıklığına uğramış olmalısın..." dedi.

Kafası karışmış halde, Kitheri'nin kokusunu duymak için ihtiyatla nefes aldı. Öfke kokusu yoktu, ama Ira'il tedirginliğini gizlemek için tekrar kule penceresine döndü. Gözlerini biraz kıpırdatarak hazine ve il gelir idarelerini, devlet arşiv ve kütüphanelerini, Yüce Divan'dan sadece birkaç adım uzakta bulunan arenayı seçebiliyordu. Hamamlar, elçilikler; Genel Komutanlık'tan yükselen taş sütunlar ve gümüşü mineli radyo yayın donanımları. Artık tüm önemli yapıları biliyor ve şehrin manzarasına hayranlık duyuyordu: istikrar ve de-

ğişmez bir dengenin zamansız şöleni...

Denge! Kitheri Reshtar'yla ilişkilerinde Ira'il'in eksikliğini çektiği şey tam da buydu. Hlavin bir üçüncü, Ira'il ise birinciydi; ama Kitheriler İnbrokar Eyaleti'ndeki tüm ailelerden daha yüksek bir mevkideydi, o yüzden Reshtar'a doğrudan adıyla hitap etmek ya da şahıs zamiri kullanma hakkının kimde olduğuna karar vermek karmaşık ve tehlikeli bir işti. Ona danışmanlık yapacak bir Runa protokol uzmanı olmayınca, Ira'il her daim affedilmez bir hataya düşmenin eşiğindeymiş gibi hissediyordu.

Bu yetmezmiş gibi, kız kardeşinin doğum yapması vesilesiyle Hlavin'in sürgünü askıya alındığında, Reshtar'a Gayjur'dan İnbrokar'a giderken eşlik etmek üzere neden seçildiği hakkında hiçbir fikri yoktu. Doğru, Ira'il Reshtar'ın olağanüstü şiirlerine öyle hayran kalmıştı ki kendi ailesine karşı koymuş ve Galatna Sarayı'nın ısıltılı sosyetesine katılmak için Vro mirasını sürdürme hakkından feragat etmişti. Fakat başkaları da aynısını yapmıştı ve Ira'il kendi mısralarının hiçbir zaman klişelerin ötesine geçemeyeceğini bilecek kadar şiirden anlayan zayıf bir şarkıcıydı. Yalnızca başka birinin güzel bir metaforuna talihsiz derecede bariz övgüler düzdüğünde ya da koro da nota hatası yaptığıında Reshtar'ın dikkatini çekebiliyordu. O yüzden, sadece böyle sanatçılarla bir arada olduğu için bile onur duyduğundan, Reshtar'ın sarayında bir köşede oturmak onu memnun etmeye yetmişti. Biri de seyirci olmalıydı sonuçta.

Fakat sonra Hlavin Kitheri, varolmasına Reshtar'ın izin verdiği yeni sıradışı Darjan nesline resmiyet kazandıran törenlere katılması için davet etmek suretiyle, açıklanması mümkün olmayan bir şekilde Ira'il Vro'yu gölgelerin arasından çıkarmıştı.

Ira'il tereddütle kekelediğinde Reshtar, "Ah, ama orada olmalısın, Ira'il," diye ısrar etmişti, "şakanın tamamlandığını görmelisin! Söz veriyorum, benim dışımda olayın tümünü anlayan tek kişi sen olacaksın."

Ira'il ancak Reshtar'ın onunla bir arada olmaktan hoşlandığını varsayabilirdi – şok edici ama karşı konulmaz derecede pohpohlayıcı bir düşünceydi bu.

Bu yolculukla ilgili her şey şok ediciydi aslında. İnbrokar'a ilk

defa gelen Ira'il burada, başkentin tam merkezinde bulunan Kitheri sarayına hayran kalmıştı. Mimari açıdan etkileyici ama tuhaf şekilde sessizdi; ailenin kendisi ve çalışanlar dışında neredeyse bomboşturdu. Ira'il, kültürünün tam kalbini oluşturan bu yerden daha heyecan verici, daha hayat dolu bir şey beklemişti... Bakışlarını şehirden çevirdi, aşağıdaki mutfak avlusuna ve tüccarın az önce geçip gittiği Runa kapısına baktı. Sonra Reshtar'a, "Biri görkemli bir düello beklerdi," dedi. Hlavin'in onun az önce baskın dil kullandığını unutacağını umuyordu. "Esnaf, Dherai'yi alt edebilirdi. Siz de ikinciliğe yükselirdiniz."

"Bence zaten öyle yaptı," dedi Reshtar sakince.

"Çok özür dilerim," dedi Ira'il Vro. Bir pot daha kırmanın telaşı içindeydi. "Söylediklerinizi anladığımdan emin değilim... Çok özür dilerim! Biri anlamıyor..."

Hlavin Kitheri, *Elbette anlamıyorsun, seni ahmak*, diye düşündü. Diğer adama sevgiye yaklaşan bir duyguyla bakıyordu, çünkü Vro'yla bir arada olmak gerçekten hoşuna gidiyordu – özellikle de şapşalın alıkça saygısızlıkları ve durumu düzeltmek için gösterdiği zarafetsiz çaba. Bütün bu dramın içinde şaşılacak kadar komik unsurlar vardı ve bunu harekete geçirmek büyüleyici olmuştu. Gülünç kayınbiraderi korkak bir leş yiyici gibi ganimetini kapıp sıvışırken Reshtar, *Supaari şehirden ayrılmaya niyetleniyor*, diye fark etti; bunun üzerine Hlavin Kitheri'nin ruhuna dolan aydınlık, doğaçlama bir şarkının devamını daha icranın ortasında bulduğu o anlardakiyle yarışırdı. *Kendim daha mükemmel planlayamazdım*, diye düşündü.

"Bence esnaf, saygıdeğer ağabeyim Dherai'yi öldürdü," dedi Reshtar neden sonra. Sesi ahenkli ve net, eflatun rengi berrak gözleri çarpıcıydı. "Bhansaar'ı da! Onların veletlerini de. Sonra –kanın tadını almanın yarattığı hezeyan ve intikamın yoğun, sıcak kokusunun sarhoşluğuyla– Jholaa ve babamı da öldürdü."

Ira'il itiraz etmek için ağzını açtı: *Hayır, sadece çekip gitti*.

Reshtar yeniden, "Bence böyle oldu," derken kolunu kardeşçe diğer adamın omzuna koydu ve kuyruğunu da samimi bir tavırla Vro'nunkinin üstüne yerleştirdi. "Sence?"

8

İnbrokar

Ljaat-sa Kitheri'nin Hükümdarlığı Sırasında

SORULAMAYACAK sorular vardı ve bunların en etkilisi de şuydu: “Neden?”

“Ne?” ve “Ne zaman?” gerekliydi elbette. “Nerede?” genelde güvenliydi. Çoğu zaman belaya yol açsa da, “Nasıl?” sorusuna müsaade edilebilirdi. Fakat “Neden?” öyle tehlikeliydi ki o kelimeyi kullandığında Selikat onu döverdi. Daha çocukken bile Hlavin bunun kadının görevi olduğunu anlamıştı. Onu kendi iyiliği için dövüyordu: Onun için korkuyor ve öğrencilerinden en iyisinin ibret olsun diye cezalandırılmasını istemiyordu. Küçük kardeşlerden herhangi birinin ihaneti aklından bile geçirmesi durumunda, ağır ağır ve herkesin gözü önünde verilen eğitici cezalardansa öğretmenin kırbacı daha iyiydi.

On iki yaşında, henüz korkusuz ve ince düşünme becerisinden yoksunken, “Ben bir terzi mankeni miyim yani?” diye sormuştu. “Bhansaar ölürse makam pelerinini omzuma atacaklar ve bam! Yargı gücü ben olacağım! Bu iş böyle mi yürüyor, Selikat?”

Öğretmen tereddüt etmişti. Büyüklerinin çeşitli makamlara yükselişini gözlemlemek, bir yandan da içlerinden birinin kısır olduğu ortaya çıkar veya biri çocuk sahibi olmadan ölürse yedekte bekleyen oğulun boşalan görevi devralacağını ve bu iş için yeterli olduğu varsayımında bulunulacağını bilmek bir Reshtar'ın kaderiydi. Uzun boylu olmasa da zarif ve çevik olan Hlavin, fiziksel açıdan şimdiden

Dherai kadar yetenekliydi; ama Hükümdarlığa herhangi bir şekilde meydan okunması durumunda ulusun şampiyonu olmak Dherai'nin kaderine yazılmıştı. Sonra Jholaa bile Bhansaar'dan daha zekiydi, fakat kendisine öğretilen her şeyi aklında tutup uygulayabilen ama nadiren bir sonuç çıkarıp kendi başına bir kanaate varan Bhansaar yine de bir gün İnbrokar'ın en yüksek mahkemesine başkanlık edecekti.

“En eski şarkılar bunu açıklıyor, efendim,” demişti Runao ona. Gözleri kapanıyor, sesi de o şarkıların melodisini olmasa da ahengi ni yakalıyordu. “Düzeni seven Ingwy, ilk kardeşler Ch’horil ve Srimat’la konuştu. ‘Kadınlar toplandığında Kaos dans eder. Bu sebeple, Pa’au ve Tiha’ai’yi, evlendiğiniz vahşi kız kardeşleri ayırın, onları birbirinden ayrı ve esir olarak tutun.’ Ch’horil ve Srimat, hile ve kurnazlıkla, hepsi de eşlerini ve kızlarını boyunduruk altına alana dek diğer erkeklerle birlik oldu. Fakat kıyım ve katliamı kendileri yaptıklarında, erkekler de döktükleri kandan sarhoş olup savaştılar. ‘Kendimizi dört duvar arasına hapsedemeyiz,’ dediler. O yüzden Ingwy, ‘Bilge olanlar aranızdan kimlerin yaşamak için fazla vahşi olduğuna karar versin ve güçlü olanlar, bilgelerin mahkûm ettiği vahşileri öldürsün,’ diye emretti. Büyük olan Ch’horil güçlü ve Küçük olan Srimat da bilge olduğundan, o andan itibaren tüm sülalelerde ilk doğan erkekler savaş ve törensel kurbanlarla, ikinciler de hüküm ve kararların verilmesiyle görevlendirildi.”

Hlavin ona dobra dobra, “Sen buna inanıyor musun?” diye sormuştu.

Kadının gözleri açılmıştı. “Tüm bunlar Runaların ehlileşmesinden çok önce oldu,” diye cevaplarırken kuyruğunu yumuşak ve bir ihtimal ironik bir şekilde çarparak yere indirmişti. “Hem zaten değersiz bir öğretmen inandıklarının ne önemi var ki, lordum?”

“Sen değersiz değilsin. Kitheri Reshtarı’nın öğretmenisin. Bana ne düşündüğünü söyle,” diye emretmişti çocuk. Aklını beyhude bir hınç ve tehlikeli sorulardan uzak tutmak için tasarlanmış bir sürgünden başka kendisini bekleyen hiçbir şey olmadığını hissettiği o zamanlarda bile buyurgandı.

Haysiyetli biri olan Selikat dikleşmişti. Eğitmekle görevli oldu-

ğu çocuğa, “İstikrar ve düzenin bedeli her zaman esaret ve kanla ödendi,” demişti. Sakin gözlerini sabitlemişti. “Şarkılar aynı zamanda, her şeyin olması gerektiği gibi olduğu ve herkesin hem kendisinin hem de ailesinin yerini bildiği İstikrar Çağı’nı da anlatır. O zamanlar üstlere saygı gösterilir, astlardan hürmet görülürdü. Tüm unsurlar dengeliydi: Yönetim muzaffer ve Kaos zapt edilmiş...”

“Evet, evet: ‘Gaddarlık kontrol altında, tıpkı kendi odasındaki bir kadın gibi.’ Ya da sürgündeki bir Reshtar,” demişti oğlan. Kadın onu düzenli olarak döverdi, ama çocuk hâlâ fevri ve tehlikeli şekilde kuş-kucuydu. “İşler hiç o kadar düzgün gitti mi gerçekten, Selikat? Herkes kendi yerini bilse bile, yer yarılıp kasabaları yutabilir. O zaman denge ne olacak? Seller alçaklara kurulmuş yerleşimlerin yarı nüfusunu boğabilir. Bir şehir, uykuda yemeği sindirmek için gerekenden daha kısa sürede yanıp kül olabilir!”

“Doğru,” diye kabul etmişti Selikat. “Ve daha kötüsü, içten içe bir çekişme yürüten, koşullar lehine geliştiği anda kan davası başlatanlar var. Kıskançlık da var, çıkarıcılık da; sırf yapmış olmak için yapılan rekabet de var. Sonra saldırganlık ve öfke, bir işin kesin olarak çaresine bakmayı hedefleyen kör ve sağır bir hiddet var.”

Ruano durmuştu; saygılı, ama nesillerdir süren seçici çiftleşmenin vârisi ve kendi bilgi alanının mutlak uzmanıydı. Hayatı boyunca yırtıcı bir türün anatomisi, refleksleri ve içgüdüleriyle donatılmış bir halkın arasında yaşamıştı: kavrayıcı ayaklar, parçalayan pençeler, kuvvetli uzuvlar; hissettirmeden takip edecek sabır, pusuya düşürecek zekâ, öldürecek hız. Selikat özgür düşüncelilere ne yapıldığını görmüştü ve Hlavin’in kaderinin böyle olmasını istemiyordu.

“Bütün o vahşete rağmen,” diye devam etmişti, “büyük hukuk bilginleri, işinin ehli diplomatlar, sesleri itidali yeniden sağlayan ve diğerlerinin aklını başına getiren adamlar da oldu. Size, lordum, bu adamlardan en büyüğünün adı verildi: Hlavin Mra. Onun bilgeliğine İnbrokar’ın temel yasalarında yer verilmiştir; oratoryosu ‘Kadınlar Gibi mi Olalım?’ yaşı gelip toplumdaki yerini aldığı anda çoğalma hakkına sahip her erkek tarafından söylenir.”

“Peki ya Hlavin Mra üçüncü doğsaydı?” diye sormuştu adaşı. “Ya da hatta birinci?”

Selikat bir an sessiz kalmış, sonra onu dövmüştü. “Ya öyle ol-
saydı?” sorusu “Neden?” sorusundan daha tehlikeliydi.

Selikat’ın etkisi olmasa, Hlavin’in sonu da kendi sınıfından pek çok
diğer Reshtari gibi olabilirdi: üçüncü doğan asilzadelerin tembel, ra-
hat yaşamının şatafatlı zevkleriyle gözü boyanmış, daha orta yaşta
aşırı kilo ve can sıkıntısı yüzünden mezarı boylayan bir adam. Tü-
ketim için neredeyse limitsiz fırsatlar vardı; suikasttan korkan, entri-
kaların önüne geçmeye çalışan Dherai ve Bhansaar, kendilerine ait
olanı istemediği sürece Hlavin’e istediği her şeyi sağlıyordu. Çocuk
sahibi olması yasaklanmış, Runa cariyeler ve kısırlaştırılmış Jana’ata
üçüncülerinden oluşan bir haremle Galatna Sarayı’na sürgün edilmiş
Hlavin’e, üstlerinden daha özgürce seyahat etmelerine izin verilen,
daha önemsiz ailelerin sürgündeki yedek oğulları eşlik ediyordu.
Birlikte anlamsız günlerini çoğu zaman kırık kemiklerle sonuçlanan
şiddetli oyunlarla dolduruyor ya da devasa ziyafet sofraları ve gittik-
çe bayağlaşılan seksle vakit öldürüyorlardı.

Bir cariyeye kızın uyutulmasını gerektirecek kadar ağır zarar
verdiği için Serikat’tan fırça yediğinde, “En azından kız çığlık attı-
ğında karşımdakinin beni dikkate aldığını biliyordum!” diye bağır-
mıştı Hlavin, sarhoş ve amaçsız. “Görünmezim ben! Jholaa’yım san-
ki! Burada hiçbir şey gerçek değil. Önemi olan her şey başka yerde.”

Birkaç Reshtari silinip gittikleri bu durumu sahiplenmiş ve Sti ri-
tüelinin hipnotize edici şarkılarında kendilerini tümüyle kaybetme
arayışına girmişlerdi. Fakat Hlavin daha fazla varolmak istiyordu,
daha az değil. Reshtari’nin bazıları savaş ya da hukuk konusunda
hevesi olmayan ve gerçekten bilimsel çalışmaları tercih eden dolu
adamlardı; bunlar büyüklerinin de ötesine geçerek eğitime devam
etmiş ve aralarından mimarlar, kimyagerler, inşaat mühendisleri, ta-
rihçiler, matematikçiler, genetikçiler, hidrologlar çıkmıştı. Fakat
Hlavin bilgin falan değildi.

Selikat’ın kendi eğitimi oldukça kapsamlıydı ve zekânın saptığı-
na dair uyarıcı işaretleri bilirdi. Bu tuzaktan kurtulmanın bir yolu ol-
madıkça, Hlavin öyle ya da böyle kendini mahvedecekti. Tek ihtimal

vardı... Selikat, Hlavin'in takip edecek başka bir koku bulmasını umut ederek, buna uzun süre direnmişti.

Selikat kararını o akşam vermişti; Gayjur şehir korosunu, ikinci güneş batarken havayı dolduran eski zaman şarkılarını dinlediği sırada Hlavin'i uzaktan izliyordu. Günün bu saatinde iki Jana'ata'yı birbirlerinin yarın *cha'ar* yakınına koydunuz mu koro başlardı, kararlıkadarkaçınılmazdı bu. Üçüncülerin söyleyeceği bölüm yoktu; tüm armonilerde iki ses temel alınırdı. Selikat Hlavin'i döverek bir türlü müzikten uzaklaştıramamıştı. Şarkı söylemeye hakkı yoktu, ama yalnızca o zaman mutlu görünüyordu ve Selikat, esinti doğru yönde olduğunda, Hlavin'in kafasına estiği gibi baskın melodiyi ya da kontrpuanı seçtiğini, orijinal tonları renkli unsurlarla süslediğini veya bas bölümüne kafa tuttuğunu duyabiliyordu. Son notalar kaybolan güneşle birlikte kısıp yok olurken, Selikat onun yanına gitmiş ve başka kimin duyduğunu umursamadan konuşmuştu.

"Hatırlıyor musunuz, lordum, bir keresinde, 'Peki ya Hlavin Mra üçüncü doğsaydı?' diye sormuştunuz."

Hlavin gözlerini ona dikerek başını kaldırmıştı.

"Öyle bile olsa," demişti Selikat, sessiz bir kararlılık içinde, "şarkısını söylerdi."

Hlavin daha sonra kendi kendine, *Bunu niye yaptı?* diye sormuştu. Bu elbette Runaların efendileri için kendilerini feda etme yöntemiydi. Üstelik her hâlükârda, Selikat'ın bir mevsimden kısa bir ömrü kalmıştı; neredeyse elli yaşında, saray Runalarının standartlarında bile yaşlıydı. Belki de sadece israftan nefret ediyor ve Hlavin'in içindekini dışa vurmazsa geleceği son noktayı biliyordu. Onun mutluluğunu istemesi ve hayatında müzik olmadan mutluluk da olmayacağını biliyor olması bile mümkündü... Sebebi ne olursa olsun, Hlavin Kitheri'yi yetiştiren Runao ona son armağan vermişti.

Selikat'ın sözleriyle ikisi de şaşkına dönüp suskunlaşmıştı. Tutulan nefeslerin sesini duymak için dikkatle dinleyerek, ikisinin de sonucunu bildiği ayak seslerini duymuşlardı. Selikat götürülürken, "Hayatını şarkıya dönüştürdü," diye seslenmişti, "hayatı nasıl olursa olsun!" Bunlar ona son sözleriydi ve Hlavin Kitheri bu sözlerin hakkını vermek için elinden gelenin en iyisini yaptı.

Neredeyse en başından itibaren kendini riske attı.

Atalarının odaklanmış yırtıcılığıyla, Hlavin Kitheri ağabeylerinin onu uyuşturmak için kullandığı genç ahmakları başından savdı ve onların yerine fizikçiler, matematikçiler, müzisyenler, ozanlar çağırarak etrafını ona bir şeyler öğretmeye ikna edilebilecek her tür sosyal sınıf ve yaş grubundan kişilerle çevreledi. Öncelikle ritim, armoni ve söz sanatlarının etini ve kemiğini yalayıp yuttu. Sonra, en çaresiz açlığı yatışınca, solfejın enfes tadını aldı: atım, ölçü, kontur, ses aralığı; perde, ölçek, mikrotonlar; ünlü uzunluğu ve vurgu, dil ve müzik yapılarının etkileşimi.

Böyle yetenekli bir öğrenci bulmaktan memnun olan öğretmenleri, onu kendilerinden biri gibi görüyordu – geleneksel şarkıları yorumlarıyla açıklayacak bir kuramcı. Doğal olarak, bir kantonun melodisini anlayıp anlamadığını kontrol etmek için şarkıyı yüksek sesle okuması onlar için şok oldu. Bunu hükümdarlık yetkililerine bildirdiler ama içten içe kabul ettiler. Ve Reshtar'ın kayda değer bir sesi olduğunun farkına vardılar: yumuşacık, katışıksız, olağanüstü bir aralığa sahip bir ses. Sesini daha geniş bir kitleye duyuramaması yazık oluyordu gerçekten...

Ancak kısa süre sonra Hlavin akademisyenleri de başından savdı ve onlardan kurtulduğunda, şekilsel olarak klasik ama içerik açısından eşi benzeri görülmemiş şarkılar üretmeye başladı; bu şarkılarda hikâye anlatımı yoktu ama duyguları öyle etkili ve kuvvetli bir üslupla anlatıyorlardı ki, onları duyan hiç kimse dünyalarının gizli hazineleri ve görülmeyen güzelliklerinden bir daha asla habersiz kalamazdı. VaGayjuri birinci ve ikincileri onu dinlemek için kapısında toplanıyordu. Hlavin, şarkılarını Piya'ar'a, Agardi'ye, Kirabai'ye ve Uzak Adalar'a, Mo'ar'l'a ve en sonunda da başkente ulaştırabileceklerini bildiğinden buna müsaade etti. Duyulmak istiyor, dört duvarın dışına ulaşmaya ihtiyaç duyuyordu ve onu Bhansaar Kitheri'nin bu yeniliği teftiş etmek üzere yollandığı konusunda uyardıklarında bile konserlerine son vermedi.

Bhansaar geldiğinde, Hlavin bu yalnızca bir nezaket ziyaretiymiş gibi onu korkusuzca karşıladı. Selikat onu döverek dolaylı yollar kullanmayı öğrenmesini sağlamıştı ve Galatna Reshtarı, hareminden akıllıca seçimler yaparak, ağabeyini birçok kayda değer âdetle tanıştırdı, sonrasında da Bhansaar'ın benzerlerini hiç tatmadığı likör ve mezelerle dolu bir ziyafet verdi. Bhansaar, “Zararsız yenilikler bunlar... çok hoş aslında,” diye karar verdi. Bir şekilde, bütün o zarif, zekice konuşmalar arasında, kendi bilgeliğini ve muhakeme yeteneğini öven şiirler her gece uykuya daldığı sırada kulağında çınlarken, genç Hlavin'i susturmak için hiçbir yasal sebep olamazmış gibi görünmeye başlamıştı ona. Gayjur'dan ayrılmadan önce –aşağı yukarı kendi kararıyla– Hlavin'in konserlerinin devlet oratoryoları gibi yayınlanmasını bile teklif etti.

“Doğrusu,” diye hüküm verdi Bhansaar resmi kararında, “yasaklanmamış olana izin verilmelidir, zira bunun tersini doğru bulmak, yasaları koyanların öngörüsüz olduğunu ima eder.”

Elbette bu, alt tarafı Galatna Reshtarı'nın kendi şarkılarını söylemesine izin vermekten daha yıkıcı bir düşünceydi! Sonuçta bir Reshtar şiirden daha masum hangi uğraşın keyfini çıkarabilirdi ki?

Bhansaar İnbrokar'a döndüğünde, “Yalnızca Galatna'da olabileceklerle ilgili şarkılar söylüyor: kokular, fırtınalar, seks,” diyerek babası ve ağabeyine rapor verdi. Onlar bunu komik bulunca, “Şiirleri müthiş. Hem de onu beladan uzak tutuyor,” diye ısrar etti.

Böylelikle Hlavin'in şarkı söylemesine müsaade edildi ve o da bu yolla özgürlüğü hapisanesine doğru çekti. Konserlerini dinleyen, şarkılarıyla serseme dönen birinci ve ikinciler bile soyağacının despotluğundan kurtulup, görkemli ve skandallarla dolu sürgününde ona katılmak için heveslendi ve Galatna Sarayı normalde bir araya gelmeyecek adamların toplanma noktası haline geldi. Galatna Reshtarı şiirleriyle, yasal kısırlığı zihin saflığı olarak yeniden tanımladı; hayatını lekeli geçmiş ve yasak gelecekten arındırarak bunu özenilecek bir şeye dönüştürdü. Diğerleri de onun gibi yaşamayı öğrendi: tecrübenin doruğunda, müstesna bir cinsel sanatkârlığın gelip geçici anlarında varolarak, zihni hanedan düşünceleriyle bulandırmadan. Üstelik aralarında yalnızca Kitheri'nin şiirlerini beğenmekle kalma-

yıp kendileri de şaşırtıcı güzellikte şarkılar besteleyebilen adamlar da vardı. Bunlar onun ruhunun çocuklarıydı.

Bundan fazlasını da amaçlamıyordu: mutlu olmak, içinde bulunduğu ânın sonsuzluğunda yaşamak, zamana karşı zafer kazanmak; tüm unsurların dengeli, her şeyin istikrarlı, içindeki kaosu –odasındaki bir kadın gibi– zapt edilmiş ve kontrol altında olması.

Yine de, en sonunda tam da bu arzusuna ulaşmışken, içindeki müzik ölmeye başladı. *Neden?* diye sordu, ama ona cevap verecek kimse yoktu.

Başta bu boşluğu nesnelerle doldurmaya çalıştı. Ender, eşsiz şeylere hep değer vermişti. Şimdi de en iyi ve en eskiyi, en pahalıya satılanı, en ağır süslemeleri olanı, en karmaşığı arayıp topluyordu. İncelikleri üzerinde çalışıp ayrıntılarına daldığından, içinde aydınlığı, yanıp sönen dehayı geri getirecek bir nitelik bulmaya çalıştığından her yeni hazine, içine düştüğü boşluktan uzaklaşıp bir nevi tatil yapma fırsatı yaratıyordu. Fakat sonra tadı kaçmış, kokusu uçup gitmiş, sessizliği bozulmuş o şeyi bir kenara bırakıyordu. Günlerini volta atıp bekleyerek geçiriyor ama hiçbir şey gelmiyordu; hiçbir şey içinde şarkı söyleme isteği uyandırmıyordu. Hayatı bir şiir gibi değil, bir Runa hizmetçinin aptalca gevezeliği kadar gelişigüzel bir yığın tutsuz kelime gibi görünmeye başlamıştı.

Hissettiği şey can sıkıntısının ötesindeydi. Ruhun bir nevi ölü müydü bu. Bu dünyanın hiçbir yerinde, hayatı tümüyle içine çekerek nefes almasını sağlayacak hiçbir şey olmadığı inancıydı.

Derken bu gecenin içine, ilk şafağın parlamasına benzer şekilde, çarpıcı basitliğiyle kristal bir şişe geldi. İçinde bulunan yedi küçük, kahverengi çekirdeğin olağanüstü bir kokusu vardı: tatlı kâfura benzer, şekerli, baharatlı. Ani bir koku şokuyla dışarı salınan ve onu bir volkan patlamasının yeri sarstığı gibi sarsan aldehytler, esterler ve pirazinleri önce nefesi kesilerek, sonra da yeni doğmuş bir bebek gibi feryat ederek içine çekti. Kokunun zihnini ve göğsünü doldurmasıyla birlikte, dünyada yeni bir şey olduğu bilgisi de geldi. Harika bir şey. Onu yeniden hayata çeken bir şey.

Daha fazlası da vardı: Tüccar Supaari VaGayjur bir sonraki partiye *tarç'hın* demişti. *Kharanfil. Vanil'a. Hadaçayı. Khe'kik. Khimyon.*

Sabuhn. Onu hayrete düşüren her teslimatla birlikte, hayal edilemeyenin vaadi de geliyordu: ter, yağ, son derece küçük deri parçaları. Jana'ata değil. Runa değil. Başka bir şey. Farklı bir şey. Kendi para birimi dışında satın alınamayacak bir şey: hayata karşılık hayat.

Burada eşsiz koku, ses ve hislerin, kıvrandıran bir cinsel gerilimle dolu harikulade anların ve eşi benzeri olmayan bir rahatlamadan doğan şaşkınlığın karmaşık dansı vardı. Tüm hayatı boyunca ilhamı, hor görülmüş, fark edilmemiş, eşsiz ve gelip geçici olanda aramıştı; tüm hayatı boyunca her tecrübenin, her nesnenin, her şiirin kendi kendine yetebileceğine, mükemmel ve bütün olabileceğine inanmıştı. Yine de, gözleri kapalı halde doruğa ulaşmışken, o ilk seferde yabancıyla işini bitirirken, *Kıyas, önem taşıyan her şeyin kaynağıdır,* diye farkına vardı.

Bu kadar uzun süre buna nasıl duyarsız kalabilmişti?

Zevki düşün, diye düşündü Hlavin, yabancı götürülürken. Bir Runa cariye veya esir tutulan bir Jana'ata kadın söz konusu olduğunda bir tür eşitsizlik, kıyas yapmak için kesin bir temel vardı, ama onların bir görevi yerine getiriyor oluşu yüzünden durum belirsiz hale geliyordu. *Gücü düşün!* Gücü anlamak için güçsüzlüğü gözlemlemek gerekirdi. Bu noktada yabancı, korku ve kanın sarhoş eden kokusu dağılırken bile fazlasıyla eğiticiydi. Pençesiz, kuyruksuz, diş yapısı gülünç, ufak tefek, hapsedilmiş. Savunmasız. Yabancı, fethe-dilenler içinde en acınası olandı...

...sıfırın vücut bulmuş hali, deneyimin başlangıç noktasının fiziksel dışavurumu...

O gece Hlavin yastıkları üzerinde hareketsizce yatıp derin düşüncelere daldı; büyüklüğün yokluğunu, pozitifle negatifi birbirinden ayıran sıfırı, hiçliği, Hiçbir Şeyi düşündü. Böyle kıyaslamalar yapıldığında, derecelendirmeleri –eşitsizlikleri– son derece eğitilmiş estetlerin farkına varıp takdir etmesi için görkemli bir şekilde dizilmiş olan orgazm, matematik kadar bitip tükenmez bir güzelliğe bürünüyordu.

Sanat eşitsizlik olmadan varolamaz, eşitsizlik de kıyasla belirlenir, diye fark etti.

İlk ışıktaki tekrar yabancıyı çağırttı. İkinci sefer farklıydı, üçüncü

de öyle. Şairlerin en iyilerini –en yetenekli, sezgileri en kuvvetli olanları– bir araya topladı ve kendi öğrendiklerini onlara öğretmek için yabancıyı kullanarak, deneyimin her biri için farklı olduğunu keşfetti. Artık yeni bir anlayışla dinliyor ve şarkılarının çeşitliliği ve ihtişamıyla kendinden geçiyordu. Saf deneyim ihtimali konusunda yanılmıştı – artık bunu biliyordu! Birey, geçmişin şimdiki âna baktığı ve geleceği değiştirdiği bir objektifti. Yabancı bile her seferin ardından Runa cariyeler ve Jana’ata esirlerin asla yaşamadığı bir şekilde damgalanıyor, değişiyordu.

İlk karşılaşmayı takip eden heyecanlı günlerde Hlavin Kitheri güzelliğe dair bir felsefe, sanat ve yaratıcı kaynakları, biçimleri ve etkileri üzerine bir bilim üretti. Her ânın anlamının geçmiş ve geleceğin, alacakaranlık ve şafağın eğimli ışığında ortaya koyulmasıyla, hayatın tümü epik bir şiir olabilirdi. Hiçbir soyutlama, hiçbir gelişigüzel deneyim ya da aykırılık olmamalıydı! Hayatı Sanat seviyesine yükseltmek için sınıflandırmak, kıyaslamak, derecelendirmek –hrikulade, sıradan ve bayağı olanlar zıtlıklarıyla bilinsin diye eşitsizliklerin değerini bilmek– gerekiyordu.

Mevsimler boyu süren sessizliğin ardından, Hlavin Kitheri’nin ulvi müziği, toplumunun üzerinden tsunami gibi geçen bir sanatsal enerji patlamasıyla yeniden duyuldu. Onu daha önce görmezden gelenler, şok edici ilgi alanları ve sıradışı düşüncelerinden rahatsızlık duyanlar bile şimdi onun değişmeyen gerçekler üzerine tuttuğu görkemli ışıkla büyülenmişti.

“Ne kadar güzel!” diye haykırıyordu erkekler. “Ne kadar doğru! Toplumumuzun tamamı, tüm tarihimiz, hiçbir şey kaybolmadan ve hiçbir şey eklenmeden nesiller boyu okunan hatasız bir şiir olarak anlaşılabilir!”

Bu galeyanın ortasında Galatna Sarayı’nın kapısına daha fazla yabancı geldi. Yanlarındaki genç Runa tercüman Askama, bunların yabancıyı evine götürmeye gelen aile üyeleri olduğunu söyledi.

Hlavin Kitheri o zamana kadar bu muazzam çiçeklenmenin küçük tohumunu neredeyse unutmuştu, ama sekreteri yanına geldiğinde, *Kimse hapsedilmesin. Kimse başkasının isteği ya da ihtiyacı için kısıtlanmasın*, diye düşündü. Reshtar gülerek, “Tek hapisane, bizim

kendi sınırlarımızdır!” diye bağırdı.

Yanlış anlamaktan korkarak bir o yana bir bu yana sallanan sekreter, “Lordum, yabancı Sandoz bırakılsın mı?” diye sordu.

“Evet! Evet, hücresi açılsın!” diye haykırdı Kitheri. “Kaos dans etsin!”

Demek ki bu, yabancının son hizmetiydi. Zira Hlavin Kitheri tüm halkının ruhunu hapseden, yöneticileri arasında durgunluk, beceriksizlik ve tembelliği sürdüren, yönetilenlere ise pasifliği zorla kabul ettiren bir topluma doğmuştu. Şimdiyse Jana’ata toplumunun tüm yapısının mevki üzerine kurulu olduğunu anlıyordu – fakat bu, en kötüye destek çıkıp en iyinin cesaretini kıran yapay bir eşitsizlikti.

“Hayal edin,” dedi Reshtar destekçilerine, “herkes hakiki bir hiyerarşi içinde kendi yeri için savaşmak üzere serbest bırakılsa, doğal olarak ortaya çıkabilecek çeşitlilik yelpazesi nasıl olurdu?”

“O da annem kadar deli,” demeye başladı erkekler.

Belki de öyleydi. Gözü gelenek görenekle kör olmamış, tüm kısıtlamalardan kurtulmuş, eskilerle hiç işi olmayan Hlavin Kitheri hiçbir şeyin –ne atalarının, ne soyunun, ne de geleneklerin– sınanıp kanıtlanmış yetenek dışında hiçbir şeyin bir adamın hayattaki yerini belirleyemeyeceği bir dünya tasavvur ediyordu. Kısa bir süre için de, hayal gücünün korkutucu ihtişamıyla bunun hakkında şarkılar söyledi; ta ki babası ve ağabeyleri ne dediğinin farkına varıp konserlerini yasaklayana dek.

Kim dengesiz olmazdı ki? Böyle bir özgürlüğü düşlemiş, duvarların olmadığı bir dünya hayal etmiş – ve sonra tekrar hapsedilmişken...

Hlavin Kitheri’nin şairler arasında gerçek dostları, samimi hayranları vardı ve bazıları bu yeni ve daha korkunç sürgünde onunla kalmaya devam etti. İhtiyatlı adamlar olduklarından, Hlavin’in Galatna Sarayı’nın küçük, seçkin topraklarında bir kez daha mutlu olmanın bir yolunu bulacağını umuyorlardı. Fakat sonra haremdeki-leri bir bir öldürmeye ve oturup cesetlerin günbegün çürümesini izlemeye başladığında, içlerinde düşüşüne tanıklık etmek istemeyen en iyileri onu terk etti.

Sonra karanlıkta bir kıvılcım çaktı: Jholaa’nın başarılı bir şekilde

çiftleştiği ve şu anda bebek beklediği haberi geldi. Galatna Reshtar, Darjan soyunun resmiyet kazanması için, kız kardeşinin ilk çocuğuna isim verilmesi için ve ona Sandoz'u getiren Gayjurlu tüccara asalet unvanı verilmesi için yapılacak törenlere katılmak üzere kısa bir süreliğine sürgününden muaf tutulup İnbrokar Şehri'ne dönebilecekti.

Hlavin Kitheri yönetici sınıftan olanların azmini ölçmüş, kıyaslamış, değerlendirmişti ve kendisinin rakipsiz, hudutsuz olduğunu biliyordu. "Neden?" sorusu cevaplanmıştı. Geriye kalan yalnızca "Ne zaman?" ve "Nasıl?" sorularıydı. Bunu bilen Galatna Reshtar sessizce pusuya yatıp özgürlüğü ele geçireceği ânı beklerken gülümsedi. Beklediği an, gülünç kayınbiraderi Supaari VaGayjur isimsiz bir bebekle İnbrokar'ı terk ettiğinde geldi. O öğleden sonra Hlavin Kitheri –aç kalmış bir yırtıcının ani, kesin hırsıyla– güce ilerlemek için yolunda duran herkesi alaşağı etti.

Reshtar olarak son günlerini, öldürülen babası ve ağabeyleri, katledilen yeğenleri, savunmasız kız kardeşi ve yürekli ama feci derecede talihsiz misafiri Ira'il Vro için yapılan bir dizi cenaze töreninde geçirdi – hepsi de "hain Supaari VaGayjur'un aklını çeldiği Runa hizmetçiler tarafından gece vakti korkunç bir saldırıya" uğramıştı. Nitekim, Kitheri arazisindeki personelin tamamı suç ortağı ilan edildi ve süratle öldürüldü. Birkaç saat içinde Hlavin Kitheri'nin kaçak kayınbiraderinin VaHaptaa statüsünde olduğunu ilan eden ve Supaari VaGayjur'un çocuğuyla birlikte kaçmasına yardım eden herkesin yargısız infazına yetki veren bir ferman çıkarıldı.

Engelleri tırpanla biçilmiş çiçekler gibi kenara çektikten sonra Hlavin Kitheri, İnbrokar Hanedanı'nın kırk sekizinci hükümdarı olarak göreve yükselişini resmileştiren incelikli ritüellere başladı ve halkını özgür bırakmaya hazırlandı.

Napoli

Ekim-Kasım 2060

O EKİM AYINDA hava kuru ve ılıktı, yalnızca bu bile Emilio Sandoz için bir fark yaratmaya yetiyordu. Zor geçen bir gecenin ardından bile, pencerelerinden içeri dolan güneş ışığı şifa veriyordu.

Acıyı neyin tetikleyeceğini bilmek imkânsız olduğundan ellerini temkinli bir şekilde kullanarak, her günün erken saatlerini –başka birinin işbirliği ya da izni olmadan mümkün olduğunca fazla şey yapma kararlılığıyla– daireyi düzene koyarak geçiriyordu. Bu kadar uzun süre sakatlığın kuşatması altında kaldıktan sonra kendi başına yatağı toplamak, yerleri süpürmek ve temiz tabak çanakları kaldırmak tam anlamıyla bir zevkti. Rüyalari çok kötü olmadığı takdirde, saat dokuzu kadar tıraş olmuş, duş almış, giyinmiş ve tek başına yürüttüğü araştırmaların yükseklerdeki güvenli bölgesine geçmeye hazır olurdu.

Kendi işinde, yaşlılık nedeniyle güçten düşmüş ve sakat kalmış kimselere yardımcı olan donanımlar için devasa bir pazar yaratan, neredeyse nesli tükenmiş bebek patlaması kuşağının teknik olarak mirasçısı sayılırdı. Bu proje sırasında en sık kullanacağı dört dilde konuşma örüntülerini tanıması için sistemi eğitmesi bir hafta sürdü, sonra boğaz mikrofonuna doğru iç seslendirme yapmayı öğrenmesi de en az o kadar vakit aldı. Tanıdık olanı tercih ettiğinden, bir de sanal klavye sipariş etti – ekimin on üçü geldiğinde, parmaklarının zor fark edilen hareketleriyle yazmasını sağlayan el aygıtlarını kul-

lanmada hız kazanmaya başlamıştı.

O sabah kulaklık, destekler ve klavye teçhizatını kuşanırken, *Robotik dilbilimci*, diye düşündü. Rakhat'tan gönderilen verilerin içinde alt kelime ve eşdizimler aramaya dalmışken, kulaklığın dışından gelen kapı sesini fark etmedi, o yüzden bir kadının, “Don Emilio?” diye seslenmesi onu şaşırttı. Başında ve ellerindeki aparatları çıkarıp ne yapacağını ya da ne söyleyeceğini tam olarak bilemeden bekliyordu ki, aynı kadın sesinin, “Evde yok, Celestina, ama bu güzel bir fikirdi. Başka zaman yine geliriz,” dediğini duydu.

Ya şimdi uğraşacaksın ya da sonra, diye düşündü.

Çocuğun tiz sesi tam ısrarla yükselirken kapıya ulaştı ve açtığında karşısında otuzlu yaşlarında, bezgin ve yorgun görünen, ama tıpkı Celestina gibi Rönesans tablolarındaki melekleri andıran bir kadın buldu: koyu sarı saçlarla çevrili, fildişi renginde oval bir yüz ve kahverengi gözler.

“Sana bir hintdomuzu getirdim,” diye ilan etti Celestina.

Sandoz kayıtsızca kızın annesine baktı ve bir açıklama yapmasını bekledi.

“Üzgünüm, Don Emilio, ama Celestina size bir evcil hayvan gerektiği sonucuna varmış,” diyerek özür diledi kadın. Emilio'nun vaf-tiz partisinden bu yana sürdüğünü tahmin ettiği çocuksu hücum karşısında çaresiz kaldığı hareketlerinden belli oluyordu. “Kızım bir ke-re kararını verdi mi, asla pes etmeyen bir kadına dönüşür.”

Emilio buruk bir nezaketle, “O duruma aşınayım, Signora Giuliani,” dedi. İlk defa içi sızlamadan, sadece sevgiyle Askama'yı hatırlıyordu.

“Lütfen, Gina deyin,” dedi Celestina'nın annesi. Durumdan duyduğu rahatsızlığı nüktedanlıkla kapatıyordu. “Kayınvalideniz olacağıma göre birbirimize adımızla hitap etmemiz uygun olur diye düşünüyorum. Aynı fikirde değil misiniz?”

Rahibin gözleri tam da istenen tepkiyi vererek kocaman oldu. “Efendim?”

“Celestina size söylemedi mi?” Gina rüzgârın uçuşturduğu, kıvrılan bir tutam saçı ağzından çekti ve kıpırdanıp duran inatçı çocuğun derli toplu görünmesi için otomatikman aynısını Celestina'ya da

yaptı. Bu çetin bir mücadeleleydi. “Kızım sizinle evlenmeye niyetli, Don Emilio.”

“Üzerinde isimler olan beyaz elbisemi giyeceğim,” dedi Celestina. “Böylece elbise sonsuza kadar benim olacak. Sen de öyle,” diye ekledi, sonradan aklına gelmiş gibi. “Sonsuza kadar.”

Annesinin anlık sıkıntısı yüzüne vurdu, ama Sandoz Celestina’yla yüz yüze gelebilmek için en alt basamağa oturdu. Kızın yüzünü çevreleyen kıvrırcık hale, kapının öte yanından vuran güneş ışığında parlıyordu. “Donna Celestina, teklifinden onur duydum. Fakat oldukça yaşlı bir adam olduğumu belirtmeliyim,” dedi Sandoz, asil bir ağırbaşlılık içinde. “Korkarım senin gibi genç ve güzel bir hanım için uygun bir eş değilim.”

Çocuk şüphe içinde gözlerini ona dikti. “O ne demek?”

Gina daha sırf bu sabah tüm bunları yüz kere açıklamış olmanın verdiği bıkkınlıkla, “Bu demek oluyor ki, *carissima*, teklifin geri çevriliyor,” dedi.

Sandoz, “Senin için çok yaşlıyım, *cara*,” diyerek bunu üzüntüyle doğruladı.

“Kaç yaşındasın?”

“Yakında seksen yaşına basacağım,” dedi Sandoz. Gina güldü ve Sandoz kafasını kaldırıp ciddi bir yüz ve ıslıl ıslıl gözlerle ona baktı.

Celestina, “Kaç parmak yapıyor?” diye sordu. Dört parmağını kaldırarak, “Benimki bu kadar,” dedi.

Sandoz iki elini de havaya kaldırdı ve sekiz kez yavaşça açıp kapattı, destekler vızıldarken çocuk için onar onar saydı.

Celestina etkilenmiş bir tavırla, “Çok fazla parmak ediyormuş,” dedi.

“Hakikaten öyle, *cara*. Bir yığın. Bir dolu. Çok.”

Minik bileği bebekliğinden kalma kiloların son kalıntılarıyla çevrili olan Celestina, bir tutam saçın narin parmaklarına dolayarak bunun üzerinde düşündü. Sonunda, “Yine de hintdomuzunu alabilirsin,” diyerek kararını açıkladı.

Sandoz içten bir sıcaklıkla güldü, ama sonra yüzünden açıkça okunan bir gönülsüzlükle Gina’ya baktı ve başını hafifçe iki yana salladı.

“Ah, ama bana büyük bir iyilik yapmış olursunuz, Don Emilio,” diye rica etti Gina. Utanmışsa da kararlıydı, çünkü Başpeder hayvanla ilgilenmenin belli bir fiziksel ve duygusal terapi sağlayacağı gerekçesiyle, Celestina’nın Sandoz’a hintdomuzu verme düşüncesini teşvik etmişti. Ayrıca... “Bizim evde üç tane daha var. Görüncem Carmella ilkini evcil hayvan dükkânından alıp getirdiğinden beri bu yaratıklar bütün ailenin başına musallat oldu. Carmella alırken hayvanın hamile olduğunu fark etmemiş.”

“Gerçekten, signora, benim bir hayvana bakacak ya da onu besleyecek hiç...” Sandoz durdu. *Klasik bir hata!* diye düşündü. George Edwards’ın Jimmy Quinn’e düğününde verdiği tavsiye aklına gelmişti: *Bir kadına asla tartışılabilir sebepler verme. Hayır de ya da yenilgiye hazır ol.*

“Kafes getirdik,” dedi Celestina. Daha dört yaşında bu prensibi anlamıştı. “Bir de yemini ve su kabını.”

Gina Giuliani, “İyi hayvanlardır,” diyerek ona içtenlikle güvence verdi. Ellerini Celestina’nın omuzlarına koymuş, çocuğu yakınında tutuyordu. “Dur durak tanımadan çoğalmadıkları sürece hiç sorun çıkarmazlar. Bu getirdiğimiz oldukça genç ve masum bir dişi, ama uzun süre böyle kalmayacak.” Sandoz’un kararlılığındaki çöküşü görerek, saldırısını amansız bir melodramla hızlandırdı. “Eğer onu almazsanız, Don Emilio, kesinlikle ağza alınmayacak muamelelere maruz kalacak – hem de kendi kardeşleri tarafından!”

Bir şeylere gebeymiş hissi veren bir sessizlik oluştu. Sandoz gözlerini kısarak, “Acımasızsınız, signora,” dedi sonunda. “Kayıinvalidem olmanızdan kurtulduğum için şanslıyım.”

Gülmekte olan muzaffer Gina, Sandoz’a arabasına doğru yol gösterdi. Celestina da yanlarında sekiyordu. Gina arka kapıyı açarak içeri uzandı ve bir paket yemi, görmezden gelmeye karar verdiği ellerine dikkat etmeden, rahibe uzattı. Sandoz bir süre paketi beceriksizce dengede tutmaya çalıştı, ama sonra sağlamca kavramayı başardı. O sırada Celestina da hayvanı nasıl tutacağı, besleyeceği ve suyunu nasıl içireceğiyle ilgili gevezelik edip duruyordu. Sonra ona hayvanın annesinin Cleopatra olduğunu söyledi.

Gina, Celestina duyup da açıklamasını istemesin diye sessizce,

“Mısır’ın soylular arasındaki ensest geleneği şerefine bu ismi aldı,” diye belirtti. Kafesi arka koltuktan kaldırdı.

Dairesine geri dönmek için kısa yürüyüşlerine başladıkları sırada Sandoz da aynı sebepten ötürü onun kadar sessizce, “Eh,” dedi. “O zaman bunun adı da Elizabeth olsun. Bakire Kraliçe’nin izinden gitmiş olması umuduyla...” Gina güldü, ama Sandoz, “Eğer hamileyse, signora, tüm hanedanı tekrar kapınıza göndermekten çekinmem,” diyerek onu uyardı.

Üst kata çıkıp Elizabeth’i yeni evine yerleştirdiler. Domuzun çiti, plastik turuncu bir kasanın etrafını sarmak üzere bir araya getirilmiş çıta ve kümes telinden ibaret basit bir düzenektir. Küçük hayvanın içine saklanması için ters çevrilmiş bir sebze kasası vardı. Kafenin üstü açıktı.

Sandoz, “Tırmanıp çıkmaz mı?” diye sorarken oturup domuza şöyle bir baktı: bir kaldırım taşının büyüklüğü ve yaklaşık şekline sahip, sırtı ve alnı beyaz, altın sarısı bir yün yumağı. Fark etti ki, ön tarafını arkasından ayıran başlıca fark, oltu taşı kadar parlak bir çift ürkek gözdü.

Gina kafese dolu bir su kabı illeştirmek için çömelirken, “Hintdomuzlarının dağcılık yapan ırklardan olmadığını göreceksiniz,” dedi. Sandoz hayvanın sağlam cüssesini taşıyan gülünç küçük bacakları inceleyebilsin diye domuzu bir anlığına kaldırdı, sonra bir bez bulmak için Sandoz’un mutfağına gitti. “Ayrıca kucağınıza bir havlu sermenin mantıklı bir önlem olduğunu da göreceksiniz,” derken ona bezi uzattı.

Emilio hayvanı annesinin elinden alırken Celestina onu, “Üzerine çiş yapar,” diye bilgilendirdi. “Bir de...”

“Teşekkür ederiz, *cara*. Eminim Don Emilio gerisini anlayabilir,” dedi Gina sakince. Bu arada diğer sandalyeye oturmuştu.

Durmak bilmeyen Celestina Sandoz’a, “Küçük kuru üzümlere benziyor,” dedi.

“Ve kızımın aksine, pek zararı yoktur,” dedi Gina. “Hintdomuzları okşanmaktan hoşlanır, ama bu hâlâ kucağa alınma konusunda biraz utangaç. Arada bir beş-on dakika dışarı çıkarın. Celestina kaba bir dille de olsa doğru söylüyor. Bir hintdomuzunun tuvaletini tutma

becerisine güven olmaz. Eğer Elizabeth Regina'yı kucağınızda beş-on dakikadan daha uzun süre tutarsanız, büyük ihtimalle Anglikan inancından döndüğünüzü sanıp sizi vaftiz edecektir.”

Sandoz başını eğerek, tepesinden bir kartal uçuşması ihtimaline karşı içgüdüsel olarak kayaya benzer ve kesinlikle yenmeyecek bir şey gibi görünmeye çalışan hayvana baktı. Alnında, deniz kabuğu şeklindeki öne katlanmış şapşal kulaklarının arasında küçük, siyah, V şeklinde bir iz vardı. Emilio sessizce, “Hiç evcil hayvanım olmamıştı,” dedi. Ellerinin sinirlerin koparılmadığı dış kenarlarında hâlâ his vardı ve en küçük parmağının açıkta kalan kısmını, domuzun sırtını küt kafasından kuyruksuz poposuna kadar, kısa ama ipek gibi bir mesafe boyunca okşamak için kullandı. “Pekâlâ. Hediyeni kabul edeceğim, Celestina. Tek bir şartım var,” dedi sert bir şekilde. Kızın annesine bakıyordu. “Sanırım, signora, bir satın alma temsilcisine ihtiyacım var.”

“Anlıyorum,” dedi Gina aceleyle. “Her hafta yem ve yeni taban malzemesi getireceğim. Masrafları kendim karşılayacağım, doğal olarak. Onu alacağınız için minnettarım, Don Emilio.”

“Eh, evet, o da var; ama aynı zamanda başka şeyler de. Eğer size fazla zahmet olmazsa, bana biraz kıyafet lazım. Kredi kaydım yok ve henüz halledemediğim bazı... prosedürler var.” Domuzu dikkatlice kucağından kaldırdı ve tekrar yerdeki çitinin içine bıraktı. Hayvan hızla sebze kasasının altına girdi ve hareket etmeden orada durdu. “Hiçbir şeyi ödemenize ihtiyacım yok, signora,” dedi Sandoz dikleşerek. “Ufak bir maaşım var.”

Kadın şaşırmış göründü. “Maluliyet maaşı mı? Ama hâlâ çalışıyorsunuz,” dedi, ses donanımını işaret ederek.

“Emekli maaşı, signora. Bu durumun yasal sürecini ben de esrarengiz buluyorum,” diye itiraf etti Sandoz, “ama geçen hafta bana, aslında Loyola'nın şirketinin bugünlerde bazı bölgelerde, sağlık yardımı ve emeklilik planlarıyla birlikte dört başı mamur bir çokuluslu şirket olarak faaliyet gösterdiği bilgisi verildi.”

“Hizmet bölgeleri yerine de şubeleri var!” Gina gözlerini devirdi, anlaşmazlığın bu noktaya gelmesine hâlâ şaşıyordu. “Aradaki uçurum neredeyse yüz yıldır vardı elbette, ama iki inatçı, katı ada-

mın bu kadar hasar yaratması insanı hayrete düşürüyor – şimdi ikisi de öldü, bana kalırsa bunun için hiç de acele etmediler üstelik.”

Sandoz yüzünü buruşturdu. “Eh, Cizvitlerin Vatikan’ın önünde fazla ileri gittiği ilk sefer değil bu. Cemiyet’in ilk dağıtılışı bile değil.”

“Ama bu sefer işler daha da pis bir hal aldı,” dedi Gina. “Piskoposların üçte biri Papa’nın Fesih Emirnamesi’ni okumayı reddetti ve hâlâ devam eden yüzlerce sivil mülk davası var. Kimsenin Cizvit Cemiyeti’nin şu anki yasal durumunu tam olarak anladığını sanmıyorum!”

Emilio başını iki yana sallayıp omuz silkti. “Eh, John Candotti bana müzakerelerin yeniden açıldığını söyledi. İki tarafta da hareket alanı olduğunu düşünüyor, belki yakında bir tür anlaşma sağlanabilir...”

Gina güldü, eğlendiği gözlerinden okunuyordu. “Don Emilio, bir Giuliani’nin ister güzellikle ister zorla çözüme ulaştıramayacağı çok az siyasi sorun olduğunu Napoli’deki herkes söyleyecektir. Yeni Papa harika biri ve en az Don Vincenzo kadar kurnaz. Emin olun, o ikisi bunu çözecektir.”

“Umarım. Her halükârda,” dedi Sandoz daha acil soruna dönerek, “şirket sözleşmesinde, birinin neredeyse ışık hızında seyahat etmesiyle ortaya çıkan zaman daralmasını hesaba katan bir hüküm yok. Takvime göre yaklaşık seksen yaşında olduğumdan, eskiden adı Antiller hizmet bölgesi olan yerden emekli maaşı almaya yasal hakkım olduğunu düşünüyorum.” Başpeder’in özel sekreteri Johannes Voelker bu durumu herkesin dikkatine sunmuştu. Başpeder bu mantıktan fazlasıyla rahatsızlık duymuştu, ama katı prensipleri olan Voelker, Sandoz’un bu gelire hakkı olduğu konusunda ısrarcı davranmıştı. “Pekâlâ. Hâlâ Levi’s var mı?”

“Tabii ki,” dedi Gina. Celestina hintdomuzunun kafesini bırakıp fotonik cihazlara doğru hareketlenince biraz dikkati dağılmıştı. “Dokunma, *cara!* *Scuzi*, Don Emilio. Ne diyordunuz? Levi’s mı?”

“Evet. İki pantolon, sakıncası yoksa. Belki üç tişört? Maaşım oldukça az.” Boğazını temizledi. “Şu anda modanın da fiyatların da nasıl olduğu hakkında hiçbir fikrim yok ve sizin kararınıza güvene-

ceğim, ama tercihen seçimleriniz fazla...”

“Anlıyorum. Abartılı bir şey olmasın.” Sandoz’un bunu kendisinden istemesi Gina’yı duygulandırmıştı, ama yüz ifadesiyle ciddi-yetini korudu. Bir yandan da, rahipler için böyle şeyleri hep yaparmış gibi, terzi edasıyla adama göz atıyordu.

“Sanırım bir tane de kazak...”

“Olmaz,” dedi Gina. Başını iki yana sallıyordu. “Destekler triko-ya takılır. Ama harika süet ceketler yapan bir adam tanıyorum...” Bu kez şüpheli görünen Sandoz oldu ve Gina onun itiraz edeceği nokta üzerinde bir tahmin yürüttü. Ona kesin bir tonla, “Dayanıklı bir mal-zemeyle yapılan klasik tasarım asla abartılı değildir,” dedi. “Ayrıca sizin için iyi bir fiyat pazarlığı da yapabilirim. Başka bir şey?” diye sordu. “Ben evli bir kadını, Don Emilio. Daha önce de erkek ça-maşırdım.”

Emilio gözlerini kaçırarak öksürdü ve kızardı. “Şu an için gerek yok, teşekkür ederim.”

“Biraz kafam karıştı,” dedi Gina sonra. “Emekli olsanız da, Ciz-vitler size...”

“Ben sadece bir kurumdan emekli olmuyorum, signora. Rahipli-ği bırakıyorum.” Garip bir sessizlik oldu. “Detaylar henüz kararlaştırılmadı. Burada kalmaya devam edeceğim, sözleşmeli çalışan olu-rum belki. Ben profesyonel bir dilbilimciyim ve yapacağım işler var.”

Gina Emilio’nun neler yaşadığını biraz biliyordu; Başpeder onu vaftiz törenine getirmeden önce aileyi hazırlamıştı. Yine de, sebebi ne olursa olsun, adamın yeminlerini bir kenara bırakması karşısında şaşkın ve üzgündü. “Üzgünüm,” dedi. “Böyle bir kararın ne kadar zor olabileceğini biliyorum. Celestina!” diye seslenirken kalkıp kızını yanına çekti. “Eh,” dedi tekrar gülümseyerek, “sizi daha fazla rahat-sız etmeyelim, Don Emilio. İşinizi yeterince böldük.”

Celestina biri esmer biri sarışın iki yetişkine bakarak ayakta di-kildi ve aklına kilisedeki resimler geldi; bu resimlerin, ikisini böyle-sine uyumsuz kılan alt anlamlarından habersiz, sadece bir arada gü-zel göründüklerini düşünüyordu. Çocuklara özgü o atılgan keskin zekâyla, “Don Emilio senin için çok yaşlı değil, Mammina,” dedi.

“Sen neden onunla evlenmiyorsun?”

Gina Giuliani utanç içinde, “Sus, *cara*! Aklına neler geliyor böyle. Özür dilerim, Don Emilio. Ah şu çocuklar!” diye bağırdı. “Carlo –eşim– artık bizimle yaşamıyor. Fark etmiş olabileceğiniz üzere Cestina da girişken bir kadın ve...”

Emilio destek takılmış ellerinden birini havaya kaldırdı. “Açıklamaya hiç gerek yok, signora,” diyerek ona güvence verdi ve anlaşılmaz yüz ifadesiyle çocuğu merdivenden indirip kapıdan çıkmasına yardım etti.

Arabaya ulaşana kadar araç yolunda beraber yürüdüler, küçük kızın gevezeliği yetişkinlerin sessizliğini yeterince gizliyordu. Sandoz desteklerinin izin verdiği ve mecbur bıraktığı, bilinçli ve ağırbaşlı el becerisiyle hanımlar için kapıları açarken, karşılıklı *ciao* ve *grazie** diyerek vedalaştılar. Onlar uzaklaşırken Emilio, “Siyah olmasın! Siyah bir şey almayın, tamam mı?” diye bağırdı. Gina güldü ve arkasına bakmadan kolunu pencereden çıkarıp el salladı.

Emilio sessizce, “Siz, hanımefendi, bir ahmakla evlisiniz,” dedi ve işlerinin onu beklediği garaja doğru döndü.

Napoli’nin ılıman sonbaharı iyice bastırıp yağmurlar sıklaştırken, Emilio’nun hayatı bir rutine girdi. Söylendiği üzere Elizabeth zahmetsiz bir arkadaştı; çabucak tüylü bir tuğlanın şekil ve boyutuna kavuşan hayvan, Emilio’nun sabah kıpırtılarını neşeli ısıklarla karşılıyordu. Şafak vakti asla keyfi yerinde olmayan Emilio yattığı yerden, “Sen haşeresin. Annenle baban haşereydi. Çocukların olursa onlar da haşere olacak,” diye seslenirdi. Fakat kahvesini içerken havuç yemesi için onu kucağına alırdı ve bir süre sonra onunla konuştuğu için hiç de aptal gibi hissetmemeye başladı.

Hintdomuzlarının geceleri ve gün içinde sessiz, şafak vakti ve alacakaranlıkta hareketli olduğunu fark etti. Bu düzen ona uyuyordu. Genelde sekizden beşe kadar durmaksızın çalışır, güneş batarken domuzun iş bırakma saatini haber veren ısıklarına kadar mola ver-

* *It.* teşekkürler –y.n.

mek istemezdi. Rakhat'ta ve eve dönmek için tek başına yaptığı yolculuk sırasında yetersiz beslendiği aylar boyunca biriken halsizliğin, çalışırken ilerlemesinin önünü kesebileceğinin her daim farkındaydı. O yüzden mümkün olduğunca uzun süre odaklanır ve sonra kendine kırmızı barbunya ve pilavdan oluşan bir akşam yemeği hazırlar, Elizabeth boncuk gibi gözleriyle onu izlerken yerd. Yemekten sonra onu kafesten çıkarıp onunla oturur, küçük hayvan avlara özgü kısas, huzursuz uykusundayken hissiz parmak uçlarıyla aylak aylak sırtını okşardı.

Sonra işine geri döner, genellikle geceyarısını geçene kadar çalışırdı. K'San'ın –Jana'ata dilinin– kapsayıcı yapısı ona yalın ve gittikçe daha güzel gelmeye başlamıştı: Artık yalnızca korkutma ve küçük düşürme aracı değildi. Saatler boyunca, araştırma ve kıyaslamamanın ritmi, örüntülerin yavaş yavaş çoğalıp birikmesi devam etmesini sağlıyordu; işin özünde yatan cazibe, hem anılara hem de beklentilere karşı kendini savunmasına yetiyordu.

Ekimin sonlarına doğru John, Rakhat'a gidecek ikinci Cizvit misyonu için eğitilecek diğer rahiplerin yakında geleceği konusunda onu kibarca bilgilendirdi. John'un dediğine göre hepsi de ilk misyonun yazılı rapor ve bilimsel makalelerini okumuş, Sofia Mendes'in yapay zekâ dil eğitim programının üzerinden çoktan geçmiş ve kendi başlarına Ruanja çalışmaya başlamıştı. Başpeder ve bizzat John her birine Sandoz'un yaşadıkları hakkında bilgi vermişti. John bunu o kadar uzun uzadıya anlatmadı ama Emilio yeni adamların uyarıldığını anladı: *Ona dokunmayın, annelik taslamayın, terapistlik yapmaya çalışmayın. Sadece ne diyorsa onu yapın ve işinize devam edin.*

Emilio yeni adamları tanımak için pek fazla çaba harcamadı; araya makineleri koyarak sanal gerçeklik üzerinden ya da istediği an terk edebileceği kütüphanede görüşmeyi tercih ediyordu. Fakat Elizabeth için Peder Cosimo'dan sebze kabukları almak üzere mutfağa gittikçe, kendi kendine yarattığı yalnızlığına ara veriyordu. Ayrıca Gina Giuliani de cuma günleri, her seferinde Celestina'yla birlikte olmak üzere, domuz için gereken malzemeleri ve Sandoz'un istemeyi kendine yedirebildiği ufak tefek diğer şeyleri bırakmak için uğruyordu. O ve John Candotti'nin Emilio'ya kendini çaresiz hissettir-

meden yardım etmek konusunda özel bir becerisi vardı ve Emilio bunun için kelimelerle ifade edilemeyecek kadar minnettardı. Bir cuma günü öğleden sonra yemekte kafa kafaya veren üçü, daireyi ve Emilio'nun günlük işlerini analiz etmişti. Gina onun sakatlıklarına uygun hazır eşyalar bulamadığında, onları John yapardı: kaldırması gereken şeyler için denge ağırlığı, geniş kulplu eşyalar, daha basit kullanımlı tesisat ve kapı donanımı, daha kolay giyilip çıkarılan giysiler.

5 Kasım 2060'ta, yani –bildiği kadarıyla– aşağı yukarı kırk yedinci yaş gününde, Emilio Sandoz barbunya ve pilavdan oluşan her zamanki akşam yemeğinden sonra kendine bir kadeh Ronrico doldurdu. Kadehini havaya kaldırarak, “Elizabeth, şu merdivenden bu masaya kadar uzanan kendi alanımın mutlak hükümdarı benim,” diye ilan etti.

İşine geri döndü; akıllı nehir sistemleriyle bağlantılı bir K'San anlam alanıyla meşguldü. Ekipteki Bask ekoloji uzmanı bu anlam alanının, mevki sırasına göre belirlenmiş siyasi ittifaklar hakkında kullanılan kelimelerle ilişkili olabileceğini öne sürmüştü. Emilio, *Bir dizi akarsu kolu gibi!* diye düşündü ve sağlam olduğundan şüphelendiği bir hipotezi çürütmeye çalışmanın o garip şekilde ilkel heyecanını bir kez daha hissetti.

Pon Nehri, Merkez Bölge, İnbrokar

Dünya Tarihiyle 2046

GÜNEYE DOĞRU ÜÇÜNCÜ GÜNDE, nehir mavnasındaki yolcuları sıırıslıkam eden ve sığ akıntılara bir karışlık derinlik katan bir fırtınayla birlikte sıcaklık kesildi. Köy Runalarının yaşam tarzına alışkın olan Supaari VaGayjur ıslak şehir giysilerini çıkardı ve yolculuğun geri kalanında neredeyse pratik zekâ sahibi yol arkadaşları kadar çıplak gezdi. Giysileriyle birlikte İnbrokar'ın pis kokusundan da kurtuldu ve yeniden gerçek olduğunu hissetti.

Bitti, diye düşündü Supaari, içinde hiç pişmanlık yoktu.

Hayat gayerine, satın aldığı şeyin ne olduğunu görecektir ve aristokratların ittifakları, nefretleri ve hınçlarının çarpık kargaşası içinde kapana kısılmış olarak bununla yaşamının bedelini hesap edecek kadar yaklaşmıştı. Ve tüccarların kendinden emin tavrıyla, o kargaşayı tek bir kelimeyle –“*git*”– delip geçerek zarar büyümeden kendini kurtarmıştı. Böylece Supaari VaGayjur ayrıldığını kimseye söyleme zahmetine girmeden Kitheri arazisinden çıkıp gitmişti. Başka kimse için değil, sırf kendisi için değeri olan yegâne şeyi almıştı yanına: şu anda mavnanın kenarından sarkıtılmış, idrarı rüzgârda uçuşan çocuğu.

Paquarin onunla birlikte güneye, Kirabai'ye kadar gitmeyi kabul etmişti ve şimdi bebeği temizlemek için suya batırırken gülüyordu. İnleyen bebeğin yüzündeki şaşkın ve korkulu ifade, Runaolara özgü becerikli elleriyle onu okşayıp yatıştıran Paquarin'in kucağında uy-

kulu bir memnuniyete dönüşünce Supaari, *Şimdi uyuyacak*, diye düşündü.

Kendisi de uykulu halde, şeker otu yapraklarının taşındığı bir sepete dayanarak nehir kenarı manzarasının önünden geçip gidişini izledi ve Jana'ataların vücutlarını koruyan yoğun kürkün üzerine kıyafet giymek konusunda neden ısrarcı olduklarını merak etti. Anne Edwards bir seferinde ona bu soruyu sormuştu ve Supaari'nin, Jana'ataların genel olarak sadeliktense gösterişi tercih ettiklerini öne sürmek dışında ona verecek iyi bir cevabı olmamıştı. Esintide kuruduğu sırada neredeyse uyuklarken, kıyafetlerin ne koruma ne de süs amaçlı olduğu, aslında ayırt etme işlevi gördüğü aklına geldi – asker birinciye bürokrat ikinciden ve ikisini birden akademisyen ya da tüccar üçüncüden ayırmaya, selamlamaların doğru ölçülüp biçilmesi ve gösterilen saygının gerektiği gibi dağıtılması için herkesi uygun konuda tutmaya yarıyordu.

Ve yönetenlerle yönetilenler arasında mesafe koymak için, diye fark etti. *Hiçbir Jana'ata'nın bir Runa hizmetçiyle karıştırılmaması için!* Gözlerini kapatarak kendi kendine gülümsedi, sonunda Ha'an'a verecek bir cevap bulduğu için memnundu.

Supaari, polimorfik yabancılar bu konuya dikkatini çekene kadar, Jana'ata ve Runalar arasındaki esrarengiz benzerlik konusunda hiç merak duymamıştı. Aslında bunu fark etmemişti bile –yağmurun neden suyla aynı renk olduğunu sormak gibiydi bu– ama bu durum yabancıların ilgisini çekmişti. Gayjur'da Supaari'yle kaldığı sırada Sandoz bir seferinde, eski zamanlarda iki tür arasındaki benzerliğin daha az olduğunu ama Runaların bir şekilde Jana'ataların kendilerine daha çok benzemesine sebep olduğunu öne sürmüştü. Sandoz buna *saldırgan mimikri* demişti. Runa sürülerini avlayan –onları telaşa düşürmeden sürülere yaklaşabilen– en başarılı Jana'ata avcılarının, görüntü ve koku itibariyle Runalara en çok benzeyenler olabileceği düşüncesi Supaari'yi fazlasıyla gücendirmişti.

“Böyle avcılar daha sağlıklı olmuş ve eş bulma ihtimalleri de artmış olmalı,” demişti Sandoz. “Çocukları daha iyi beslenmiştir ve daha çok çocuk sahibi olmuşlardır. Zamanla Jana'atalar arasında Runalara olan benzerlik daha dikkat çekici, daha yaygın hale gelmiştir.”

“Sandoz, saçmalık bu,” demişti Supaari ona. “Biz onları üretiyoruz, onlar bizi üretmiyor ki! Atalarımızın çirkin olan Runaları yemiş olması, böylece yalnızca Jana’atalara benzeyen güzel Runaların kalmış olması daha muhtemel!”

Supaari şimdi Sandoz’un söylediklerinde doğruluk payı olabileceğini kendi kendine itiraf etti. Runa sekreteri Awijan ona bir seferinde, “Jana’ataları biz ehlileştirdik,” demişti. O zaman Supaari bu yorumu kinaye olarak alıp üzerinde düşünmemişti, ama Jana’ata bekleri Runa dadılar büyütüyordu ve bu da bir tür ehlileştirmeydi...

Sonra uykuya daldı ve rüyasında bir mağara girişinde durduğunu gördü. Rüyalarda hep olduğu üzere, önündeki geçidin mağaralara çıktığını bir şekilde biliyordu. Öne doğru tek bir adım attı ama aniden yolunu kaybetti. Gittikçe daha da kayboldu ve sığ sularda ağır ağır ilerleyen beyaz boyunlu *cranil*’lerin çiftleşme çığlıklarıyla uyanırdı. Huzursuz ve kaygılı bir şekilde aceleyle ayağa kalktı; hayvanların muazzam bir ağırbaşlılık içinde hep beraber dönüp durmasını izlemek ve onlara –artık bir *cranil* için bu ne anlama geliyorsa– bol şans dilemek için kaptan köşkünde dolanarak tedirginliği üzerinden atmaya çalıştı. Geriye dönerek Paquarin’in yanına kıvrılmış uyuyan kızına baktığında içinden, *Mağaraya doğru bir adım attım ve çocuğu da yanımda taşıyorum*, dedi.

“Çocuk” değil. Benim çocuğum. Benim kızım, diye düşündü.

Ne isim verileceğini konuşacağı kimse yoktu. Geleneğe göre, ailenin ilk kız çocuğu annesinin ölmüş atalarının arasından halihazırda kullanılmayan bir isim alırdı. Supaari’nin Jholaa’nın ailesinden herhangi birini anmak gibi bir isteği yoktu, o yüzden kendi annesinin atalarına ait isimleri hatırlamaya çalıştı ve hiçbirini bilmediğini üzüntüyle fark etti. Asla çocuk sahibi olmayacağı varsayılan bir üçüncü olarak, Supaari’ye eskilerin isimleri söylenmemişti; söylendiyse de hiçbirini hatırlamıyordu. Çocuğuyla birlikte İnbrokar’dan sağ salim ayrılmak dışında bundan sonra ne yapacağına dair net bir fikri olmadığından, Supaari memleketine, Kirabai’ye gitmeye karar vermişti. Annesinden bir isim seçmesini isteyecekti ve bu isteğin onu memnun edeceğini umuyordu.

Ciğerlerini şehirlerden hiçbir şey taşımayan havayla doldurur-

ken, *Artık her şey farklı*, diye düşündü.

Yine de memleket kokuları aynıydı. İkinci günbatımının eğimli ışığında yerden yükselen hoş kokulu bir sis olarak görülen kırmızı çalı polenleriyle ufuk bulanıklaşmıştı. Nehir yatağı düzleşip sular da genişleyerek yavaşlayınca, aheste esen rüzgârlar sindirilmiş çimenin o tanıdık, şifalı buharını taşıdı: *piyanot* dışkısının garip şekilde temiz kokusu. Olgunlaşmasına birkaç gün kalmış yeşil *melfrut*’ların keskin kokusu ve mevsimi geçmiş *datinsa*’ların kekre, dumansı kokusu da vardı. Tüm bunlar onu ve kızını karşıladı, o gece güvertede rüya görmeden ve mutlu uyudu.

Güneye doğru yolculuklarının dördüncü günü, mavna Kirabai köprüsüne yaklaşırken yolcular arasında oluşan hareketlilikle uyanırdı; pek çoğu alım satım yapmak üzere gece burada kalacaktı. Supaari kalktı, Paquarin’e valizlerini toplayıp inmeye hazırlanmasını söyledi ve beceriksizce kendi kürkünü taramaya başladı. O daha sormadan bir Runa tüccar gelip Supaari’nin en güzel kıyafetlerini valizden çıkaran Paquarin’e katıldı ve sohbet ederek Supaari’nin bağcıkları ve giysileri tutturan tokaları halletmesine yardımcı oldu. İnbrokar’ın zoraki kibrinden kurtulduğu için memnun olan Supaari ikisine de teşekkür etti.

İçinde ufak, güçlü bir heyecan yükseldi – iyimserlik, bastırılmış enerji, eve dönmenin mutluluğu. Paquarin’e döndü ve şıklığına aldırmadan, bebeği kucağına almak için kollarını uzattı. Mavna kireçtaşından kaba kemerlerin altından geçerken, “Bak, çocuğum,” dedi. “Kemer taşı dokuzuncu nesil atanın amblemini taşıyor. Atamız Pon Nehri için yapılan ikinci mücadelede oldukça iyi savaşmış ve Kirabai o zamandan beri onun soyundan gelenlere ait.” Bebeğin gözleri kocaman oldu, ama bunun tek sebebi mavnanın güneş ışığından köprüünün altındaki gölgeye geçmesiydi. Supaari onu bir omzuna doğru kaldırdı ve o ağır ama tatlı bebek kokusunu içine çekti. “Sana doğruyu söylüyorum, küçüğüm, gurur duyacak birini bulmak için o kadar geriye gitmemiz lazım,” diye fısıldadı alaycı bir tavırla. “Biz pansiyoncuyuz, İnbrokar’ın dört gece güneyinde ve deniz kıyısının üç gece kuzeyinde konaklama imkânı sunuyoruz. Bunun karşılığında hükümetten aylık almaya ve VaKirabai Runaların ticaretle elde

ettiği tüm gelirin on ikide birine hak kazanıyoruz. Korkarım babanın ailesi pek şanlı sayılmaz.”

Mavna tekrar ışığa çıkarken, *Ama biz hileyle çocukları öldürmüyoruz*, diye düşündü.

Mavna sahibi Runa, kaptan köşkünden ona, “Burada yalnızca yarınki ikinci şafağa kadar duracağız, lordum,” diye seslendi. “Bizimle nehri inmeye devam edecek misiniz?”

“Hayır,” dedi Supaari. Kirabai’nin görüntüsü, kokusu ve sesleriyle içini sevinç kaplamıştı. “Biz eve geldik.”

Mavna durması için kazığa bağlanırken, dışarıdan huzurlu görünen Supaari bebeği Paquarin’e geri verdi ve devasa örgülü halatların kazıkların üzerine fırlatılmasını izledi. Rıhtımdaki hamalların yüzlerini inceledi, rüzgârdan ona ulaşan kokularını aldı, ama çocukken tanıdığı kişilerin yakını olan birilerini bulamadı. O yüzden eşyalarını teslim alıp rıhtım harçlarını ödeyen Runa kalabalığının arasından geçti, fazla eşyası ve gururu için harcayacağı çok parası olmadığı halde valizi taşıması için rasgele bir Runao tuttu. Kirabai’den neredeyse hiçbir şeyi olmadan sürülmüştü; ama çayırın çimen üretmesi gibi para üreten bir ticaret şirketi kurmuştu. Zenginliği tatmış ve bazen, bir türlü uykuya dalamadığı karanlık saatlerde, lüks içinde ve zafer kazanmış olarak eve dönmeyi düşünmüştü. Onun yerine, Kurucu olarak yerini alırken tüm mal varlığını devlet hazinesine bırakmıştı. Şimdi giderken bindiğinden daha iyi sayılmayacak bir yük mavnasıyla dönüyordu, isimsiz bir bebek ve –Paquarin’in ücretini ödemek ve kadının mavna biletini almak için İnbrokar rıhtımında mücevherlerini satmasından sonra elinde kalanın tamamı olan– altı yüz *bahli* haricinde, mücadelesini gösterecek hiçbir şeyi yoktu. O yüzden iyi bir ilk izlenim uyandırmayı umarak en güzel giysilerini giyip bir hamal tuttu ve pençelerinin daha uzun olmadığına hayıflandı.

Çocuk ödediğim bedele değer, diye düşündü. Tüccar gibi düşünüyor ve bundan utanmıyordu. *Yeniden para kazanabilirim*.

Pansiyon, nehrin en yüksek olduğu noktanın yukarısındaki uzun bir tepenin iki yanına kurulu rıhtımdan görünüyordu. Önceki günkü fırtına burada nehrin yukarısında olduğundan daha sert geçmişti. Supaari küçük grubunu ana kapıdan geçirip merkez plazanın ötesine

götürdü. VaKirabai Runalara ait kireçtaşından evlerin sıralandığı, birbirine geçmiş dar yollardan çıkarken, kiremit ve kırık *hlari* dallarının üzerinden geçmek zorunda kaldılar. Radyo kulesi devrilmiş ve köprüünün yakınındaki koruda, kökleri nehir kıyısından sökülen birkaç büyük *marhlar* nehre yıkılmıştı. Fakat fırtınanın verdiği hasar sayılmazsa, Kirabai kasabası Supaari'nin yokluğunda geçen senelerde hiç değişmemiş görünüyordu...

Tabii Supaari, Gayjur'un telaşlı enerjisi ve İnbrokar'ın sıkışık düzenine alışkındı – Kirabai'nin ona uyuşuk gelmesi normaldi. Yine de burası doğudaki *rakar* tarlaları için köprü başı konumundaydı, denizden uzakta kalan hasatçılar için oldukça önemli bir ticaret merkeziydi. Üstelik Runa dokuma kooperatifleri ve *khaliat* fabrikaları da vardı. *Burada yapabileceğim çok şey var*, diye düşündü. Umut-suzluğa düşmeyi kabul etmiyordu.

Pansiyon arazisindeki kapı görevlisi yeniydi, ama kapının kendisi aynıydı ve Supaari, biraz üzülererek, üstteki menteşenin hâlâ tamirata ihtiyacı olduğunu fark etti. Runa kapı görevlisine, “Patronunu çağır!” diye bağırdı. Bir yandan da ailesinin yaşayacağı şaşkınlığın beklentisi içinde gülümsüyordu. “İnbrokar'dan gelen ziyaretçileri olduğunu söyle!”

Runao tek kelime etmeden onları avluda dikilirken bırakıp gitti. Bunu uzun bir sessizlik takip etti ve Paquarin ona sorar gibi baktığında, Supaari bir şey bilmediğini gösteren bir hareketle kuyruğunu yere indirdi. Bir süre sonra seslenerek selam verdi ve tanıdık birini duymayı umarak dinlemeye geçti. Kimse cevap vermedi. Kafası karışan Supaari etrafına bakmaya başladı. Avluda seyyahların araba ve eşyaları için epey yer vardı, ama görünüşe göre pansiyonda kalan kimse yoktu. Mevsim için normaldi tabii. Jana'ataların çoğu sıcaklar iyice bastırmadan önce, Fra'an'ın başlarında seyahat ederdi–

“Evimde piç istemiyorum, o yüzden istediğin buysa hemen gidebilirsin.”

Supaari hızla döndü; annesinin sesini duyunca öyle şaşırmıştı ki, sözlerinden incinmeye fırsat bulamamıştı.

“Halk İnbrokar'a bizim hakkımızda isimsiz mektuplar yolluyor, ama benim oğullarım bir işe yaramaz,” diye söylendi yaşlı kadın.

Şimdi uyanmış, Paquarin'ın boynuna doğru yerleştiği yerden ufak sesler çıkaran bebeğe dik dik bakıyordu. “Onlara dedim ki: Davayı Vali'ye götürün! Ama Gran'jori soyu o yemi zehirledi. Ne yapsan boş. Tamirlatlara asla para yetiştiriyor. Gran'joriler Kirabai'yi istiyor – buyursunlar alsınlar madem, burada kemiklerden başka bir şey yok. Benim ailemin durumu bundan çok daha iyiydi, söyleyeyim! Vali işleri yoluna koyma numarası yapıyor, ama birbirimizin gırtlığına yapışmamız işine geliyor. Orada dikilip durmasana, seni ahmak! Şu veledi doyur yoksa kulağını koparacağım,” diyerek, bebek sızlanmaya başlarken Paquarin'e patladı. “Vali güya araştıracak, ama nehrin yukarısındaki o leş yiyiciler ne dese inanıyor, o yüzden denemenin ne anlamı var? Kemiklerden başka bir şey yok... Ağabeyim burayı hale yola koyabilirdi! Benim ailemin durumu bundan çok daha iyiydi... Düzgün bir adam olsa beni babaevinde bırakırdı, ama senin baban hayatta yapmaz!”

Dili tutulan Supaari annesinin peşinden evde esintinin en iyi hissedildiği, nehre bakan duvar boyunca uzanan verandanın gölgesine geçti. Annesinden oturmasını rica etti ama kadın onu duymazdan geldi; peçesi kaymış halde, etekleriyle bir yığın toz, yaprak ve yere düşmüş *hlari* çiçeği toplayarak verandayı bir uçtan diğerine süpürüyordu. Paquarin bebekle birlikte bir köşeye yerleşti ve püre yapılmış etten artakalanları çıkardı, narin parmaklarından birini düzenli olarak püreye batırıp çocuğun dudaklarına tuttu. Supaari serin taş duvarın yanındaki minderlere oturdu, dolanıp dururken bir yandan da söylenen, küçülmüş ve saçları kırışmış annesini izledi.

Sonunda babası, bir Runa uşakla birlikte pompa dairesinin arkasından dolanarak geldi ve uşağı homurdanarak başından savdı. “Kim senin bizimle ilgili mektup yazdığı yok, hanım. Vali'nin de pansiyonculara eziyet etmekten daha iyi işleri var.” Enrai iç geçirdi; Supaari'ye yarım yamalak bir bakış atmış, bebeği ise tümüyle görmezden gelmişti. “Yürü, ait olduğun eve gir, seni utanmaz yaşlı karı. Bir de o kızla biraz et yolla. Çok açım.”

Supaari'nin biraz uzağında bir mindere yığıldı ve üç güneşin parlak sarı ışığında altın varak gibi parıldayan nehre baktı. Artık yaşlı kadın eve girdiğinden ortam sessizdi. “Ağabeylerin dışarıda kesim

yapıyor,” dedi Enrai bir süre sonra. “Bu yeni Runalar beş para etmez. Vali yeni bir ekibin tamamını aynı anda nasıl eğitmemizi bekliyor bilmiyorum. Valnbrokariler yönetiyor, ama onlar da annen kadar kötü. Hepsi de komplolar, kumpaslar ve minicik gözlü kuyruksuz canavarlarla ilgili hayaller görüyor.” Mutfğa doğru dönüp et istemek için tekrar bağırdıktan sonra, “Bir zamanlar güzel kadındı. Siz veletler onu mahvettiniz,” diye fısıldadı.

Karnının doyurulmasını bekleyen pansiyoncu, aynı eşi gibi, hayattakilere ve ölülere, yakındakilere ve uzaktakilere, bilinenlere ve bilinmeyenlere eşit derecede yöneltilen bir gazele konuşarak vakit geçiriyordu. Supaari’nin ağabeyleri geldiğinde, onlar da gergin olduğu kadar önemsiz kan davaları ve rekabetlerle ilgili karmaşık hikâyelerle sohbete katıldılar. Tüm bunların arasında, yeniyetme bir Runao elinde et tabağıyla belirdi; kolunu uzatarak tabağı kendinden uzakta tutuyor, rüzgâr kendisine doğru esmesin diye yan yan ilerliyordu.

Ona yalnızca Supaari baktı. *Bir VaKashani köylüsü*, diye fark etti, ama ailesini tam olarak hatırlayamadı. Ayağa kalktı ve Ruanja bir selamlama mırıldanarak tabağı kızın elinden aldı. Kız konuşmak üzereydi ki Enrai, “Şehirde öğrendiğin buysa, Supaari, burada buna bir son verebilirsin. Biz Kirabai’de Runaları şımartmayız,” dedi. Bunun üzerine kız onun için hâlâ yeni bir hareket olduğundan beceriksizce reverans yaptı ve aceleyle mutfğa döndü.

Kaskatı kesilen Supaari bir an için sessizce durdu, sonra ağabeyleri gülerken tabağı alçak masaya bıraktı. Minderlerin üzerinde oturduğu yerine geri döndü; ağabeylerinin Supaari’nin yemediğini fark etmesi biraz vakit aldı. Laalraj elini yemeğe doğru sallayarak, “Bunun birazını alabilirsin,” dedi. Fakat sonra, “Burada fazladan hiçbir şey yok. Etrafına bir baksana,” diye ekledi.

Ağabeyi Vijar etini çiğnerken, “Ne zaman gideceksin?” diye sordu.

Supaari, “Yarın ikinci şafakta,” dedi ve Paquarin’in mutfak hizmetçilerinin yanına yerleşip yerleşmediğine bakmaya gitti.

Birinci ve ikinci günbatımı arasında, ağabeyleri ve koşucularla çağırılmış komşularla birlikte vakit geçmek bilmedi. Kimse Gayjur ya da İnbrokar'la ilgileniyor gibi görünmüyordu; Supaari'ye neden Kirabai'de olduğunu veya nasıl olup da bir bebekle seyahat ettiğini soran da olmadı. Sohbetleri zaman zaman, korkmuş, yarım yamalak eğitilmiş Runalara bağıra çağıra yöneltilen yemek talepleriyle çeşitleniyor ve esas olarak birkaç mantıklı suikastın Pon Havzası'nın tamamında sosyal ve siyasi konum üzerinde değişiklik yapabileceğine dair teferruatlı bir tartışma üzerinden ilerliyordu. Geldikleri soy ve tarihleri yüzünden kapana kısıldıklarını bilen adamların bezgin bir tavırla boyun eğmesiyle varılan fikir birliği, yetersiz de olsa Kirabai seviyesinde engelleri ortadan kaldırmak yönündeydi.

Komşulardan biri başını göğsüne doğru eğerek, “Üçlü İttifak en başından beri bir hataydı,” diye hırladı. “Runaların iyi yemle beslenmeye ihtiyacı olduğu gibi bizim de savaşılmaya ihtiyacımız var. Bunca yıldır bekleye bekleye hepimiz yozlaştık. Aylaklık ve çürüme...”

Gidin, diye bağırarak istedi Supaari. Buradan ayrılın. Başka bir kokuyu izleyin.

Fakat Runalar ne kadar şarkı söyleyebilirse onlar da o kadar gidebilirdi. Onların içinde yoktu bu – ya da vardı, ama gelenekler deneyemeyecek kadar kötürüm bırakmıştı onları. Önemli olan tek şey mirastı, halbuki atalarının onlara bıraktığı tek miras, nefret edilecek ve son on iki nesildir başlarına gelen her talihsizlik için suçlanacak kişilerden oluşan bir listeden ibaretti. Supaari onları dinlerken, *Kimse suçu kendinde bulmuyor, diye düşündü. Aramızdan hiç kimse sıkkıcı, beceriksiz ya da tembel değil. Bizden yukarıdakiler olmasa, hepimiz kuvvetli ve muzafferiz.*

İkinci günbatımının ışığı yavaş yavaş solarken şarkılar başladı; komşular evlerine dönmek için çıkıp ağabeyleri yatmaya hazırlanırken, sesler eskilerden kalma armonilerle yükseldi. Supaari'nin en eski anıları, günbatımında, göğsü sıkışarak ve boğazı sessizliğe gö-

mülmüş halde bu şarkıları duymasıydı. Yeni bir neslin kurucusu olarak tattığı en hakiki güzellik, günbatımında İnbrokar korolarına katılmaktı; Jholaa'nın hamile olduğunun ilan edilmesini bile aşan bir keyifti bu.

Artık yasal olarak şarkılarda yaşça en büyük olanların bölümüne katılma hakkına sahip olmasına rağmen, bu akşam Supaari mutfakta korkudan sinen Runalar kadar sessizdi. Kendi kendine, *Yine şarkı söyleyeceğim*, diye söz verdi. *Burada değil, bu cahil, kindar ahmakların arasında değil. Fakat bir yerlerde yeniden şarkı söyleyeceğim.*

Ertesi sabah mavnaya, veba söylentisi üzerine şehirden gizlice kaçan bir adam gibi bindi: Kaçtığı için şanslıydı, ama içi geride bıraktıkları için kibirli bir acımayla doluydu. Çevresindeki düşmanca tavırlardan dolayı sıkıntı çeken Paquarin, onu daha uzağa götürmemesi için Supaari'ye yalvarmıştı; o yüzden Supaari onun seyahat iznini imzaladı ve kuzeye giden bir sonraki mavna geçene kadar Kirabai'de kalmasına yetecek kadar para bıraktı. Son üç yüz *bahli*'siyle VaKashani Runao'nun hizmetini Enrai'den satın aldı, kalıcı bir dadı bulana kadar onun için bebekle ilgilenirse kızı Kashan'a geri götürmeye söz verdi.

Mavnada geçen birkaç sessiz saatin ardından kız Supaari'ye, "Bu hizmetçinin adı Kinsa, lordum," diye hatırlattı. İki eliyle de alnına dokunuyordu. "Eğer sizin için uygunsa, lordum, bu değersiz hizmetçinin bebeğin adını öğrenebilir mi?"

Nehri izlediği sırada körelmiş ellerini tırabzana dayamış olan Supaari, *Ben neden bu kadar farklıyım?* diye düşünüyordu. *Tüm dünya belli bir şekilde düşünüyor, ben bambaşka düşünüyorum. Ben kimim ki bunun yanlış olup olmadığını yargılayacağım?* Kızın sözleri üzerine ona döndü. "Kinsa – elbette! Hartat'ın kızı." Onunla son karşılaşmasından bu yana kızın kokusu değişmişti. "*Sipaj, Kansa,*" dedi, "büyümüşsün."

Kız kendi dilini duyunca canlandı ve doğal neşesi tekrar yerine geldi. Sonuçta Supaari VaGayjur'u bebeklikten beri bilirdi, adam onun köyüyle yıllarca ticaret yapmıştı; ona güvenirdi. *Şanslı çocuk*, diye düşündü Supaari, bir an için efkârlanmıştı. *Halkın sana yeniden*

kavuşmaktan mutluluk duyacak.

“*Sipa j, Supaari, bu küçüğe nasıl seslenelim?*” diye ısrar etti Kinsa.

Ne cevap vereceğini bilemeden kollarını uzattı ve Kinsa çocuğu sırtındaki askıdan indirip ona verdi. Supaari gülümsedi. Kinsa Jana’atalar arasında o kadar kısa bir süre yaşamıştı ki, bir babanın kendi çocuğunu kucağına alması ona hâlâ normal geliyordu. Supaari tıpkı bir erkek Runao gibi utanç hissetmeden bebeği göğsünde tutarak, mavnanın içinde dolaşmaya başladı.

Yüreğiyle konuşarak, *Artık ne yaptığımı bilmiyorum*, dedi kızına. *Bizim için nasıl bir hayat kurduğumu bilmiyorum. Nerede yaşayacağımızı ya da kiminle evlenebileceğini bilmiyorum. Sana ne isim vereceğimi bile bilmiyorum.*

Bir tırabzana yaslanarak çocuğu kolunun kıvrımına yerleştirdi. Bir süre gözleri kızının yüzünden ayrılıp nehir sisinin yağmurla buluştuğu, gökyüzüyle su arasında belirgin hiçbir farkın olmadığı güneğin en uzak noktasına odaklandı ve yine rüyalarındaki gibi amaçsızca oradan oraya sürüklenme hissini yaşadı. *Kendi ülkemde bir yabancıyım*, diye düşündü, *ve kızım da öyle.*

Ha’an gibi! diye düşündü sonra, çünkü Anne Edwards yabancıların içinde en net hatırladığı kişiydi. K’San dilinde söylenişi kulağa hoş geliyordu: Ha’anala. “Adı Ha’anala olacak,” dedi yüksek sesle. Sonra çocuğunu kutsadı: *Kendisi de burada bir yabancı olan ama hiçbir şeyden korkmayan Ha’an gibi olasin.*

İsimden memnun, konuyu çözdüğü için mutluydu. Nehir kıyısının ilerleyişini izlerken dünya ihtimallerle doluymuş gibi görünüyordu. Bağlantıları, bilgisi vardı. *Bir daha Reshtar’a bir şey satmayacağım*, diye düşündü. Ne kadar çok para verirse versin, Hlavin Kitheri’yle daha fazla ilgisi olmasını istemiyordu. Bir zamanlar Agardi’de yeni bir büro açmayı düşündüğünü hatırladı. *Evet*, diye düşündü. *Bundan sonra Agardi’yi deneyeceğim. Farklı şehirler var. Yeni isimler de olabilir.*

Daha sonra, Kinsa ya da diğerlerini telaşlandırmamak için sessizce, daha önce hiçbir Jana’ata babanın yapmadığı şeyi yaptı: Kızına, Ha’anala’ya, akşam şarkısını söyledi.

Napoli

Ekim-Kasım 2060

“İTİRAZ ETMİYORUM BAŞPEDER,” diye itiraz etti Daniel Demir At. “Sadece onu geri dönmeye nasıl ikna edeceğinizi anlamadığımı söylüyorum. Yanımızda lazer topu da götürsek Sandoz yine korkudan ölür!”

Vincenzo Giuliani, ikinci Rakhat misyonunun başrahibine, “Sandoz benim sorunum,” dedi. “Sen sadece gerisiyle ilgilen.”

Danny o öğleden sonra Giuliani’nin ofisinden çıkarken, *Sorunların gerisiyle mi yoksa ekibin gerisiyle mi?* diye merak etti. Yankı yapan taş koridordan kütüphaneye doğru yürürken burnundan gelen bir sesle güldü: *aynı şey.*

Şu an için Sandoz’un katılıp katılmayacağı sorusunu bir kenara bıraksa da, Danny birlikte hayatını riske atacağı adamların hiçbirine pek güvenmiyordu. Hepsi de zeki ve hepsi de iriyarıydı; bu kadarı ortadaydı. Geçen yıl boyunca, Daniel Beauvais Demir At, Sean Fein ve Joseba Urizarbarrena, Rakhat’ta çok önemli olabilecek becerilerini geliştirmek için çalışmıştı: iletişim yöntemleri, ilkyardım, hayatta kalma becerileri, konum tahmini, hatta acil bir durumda herhangi birinin iniş aracını uçurabilmesi için sanal gerçeklikte uçuş eğitimi. Her biri ilk misyonun günlük raporlarını ve bilimsel makalelerini etraflıca incelemişti. Sofia Mendes’in giriş niteliğindeki yapay zekâ dil eğitim sisteminin üzerinden geçtikten sonra, hepsi de kendi başına Ruanja çalışmış ve şimdi de ileri seviye Ruanja ve temel K’San eğitimi için doğrudan Sandoz’la çalışmak üzere Napoli’de bir araya gelmişlerdi. Joseba sağlam bir adamdı ve Danny ne-

den bir ekoloji uzmanının ekibe alındığını anlıyordu; ama Şirket Rakhati nanoteknolojisini dünyaya getirerek ne kadar para kazancak olursa olsun, Sean Fein kronik bir baş belasıydı ve Danny misyon için daha uygun olacak yüzlerce başka adam düşünebiliyordu. Buna karşın John Candotti çok iyi bir adamdı ve el becerisi çok yüksekti, ama onun da hiçbir bilimsel uzmanlığı yoktu ve eğitimde diğerlerinden aylarca gerideydi.

Başpeder'in şüphesiz kendince sebepleri vardı – Danny'nin gözlemlediğine göre genelde yaptığı her hamle için en az üç sebebi oluyordu. Danny kendini ne zaman hepten şaşkınlığa düşmüş halde bulsa görev bilinciyle, "Kendimi yaşlı bir adamın elindeki baston olarak görmeli ve ona göre davranmalıyım," diye tekrarlardı. Fakat gözlemini açık tuttu, diğerleriyle birlikte verimli bir çalışma rutinine girerken ipuçları aradı.

Sabahlar dil eğitimine ayrılmıştı, ama ikindi ve akşamlar Sandoz'un yönetiminde ilk misyonun kayıtlarının daha detaylı incelemeleriyle geçiyordu. İşte bu çalışmalar sırasında Danny, Giuliani'nin neden Sandoz'un misyon için değerli olacağı konusunda dik başlılığı sürdürdüğünü anlamaya başladı. Danny ilk misyonun raporlarını neredeyse ezberlemişti, ama olaylarla ilgili yanlış çıkarımları karşısında sürekli şaşkınlığa uğruyor ve Sandoz'un anılarıyla bilgilerini çok kıymetli buluyordu. Bununla birlikte, Sandoz zaman zaman şu ya da bu sebeple günlerce çalışamayacak durumda oluyordu ve en güçlü tepkileri de Danny'nin Jana'atalar hakkında soruları tetikliyordu.

Kasım ayının sonlarına doğru Danny, "Geçmişe dönüşler, depresyon, baş ağrıları, kâbuslar – belirtiler tipik," diye rapor verdi. "Ve ben de halini anlıyorum, Peder! Ama bu durum Sandoz'un, gitmeye ikna edilse bile, misyon için tehlike teşkil edecek kadar elverişsiz olduğu gerçeğini değiştiriyor."

"Düzeliyor," dedi Giuliani ihtiyatla. "Son birkaç ayda hem bilimsel hem duygusal açıdan gerçekten aşama kaydetti. Eninde sonunda işin mantığını anlayacaktır. Dilleri biliyor, halkı biliyor, siyasi durumu biliyor. Eğer giderse misyonun başarı şansını azami seviyeye yükseltir."

“Biz oraya varana kadar tanıdığı herkes ölmüş olacak. Siyaset de değişir. Biz dilleri biliyor olacağız ve elimizde veriler var. Ona ihtiyacımız yok...”

“O hayat kurtaracak, Danny,” diye ısrar etti Giuliani. “Ve olanların üstesinden gelmesi için başka yol yok,” diye ekledi. “Kendi iyiliği için geri dönmesi gerek.”

“Dizlerinin üzerine çöküp bana yalvarsan da olmaz.” Her soruluşunda Emilio Sandoz’un tekrarladığı cevap buydu. “Adamlarını eğiteceğim. Sorularına cevap vereceğim. Yardım etmek için elimden geleni yapacağım. Geri dönmeyeceğim.”

Sandoz İsa Cemiyeti’nden ayrılma kararını da yeniden gözden geçirmemişti, gerçi bu karar onun için kolaylaştırılmıyordu. İstifası kişisel bir vicdan meselesiydi ve dolambaçsız bir idari işlem olması gerekirdi; ama eylül ayında gerekli belgeleri “E. J. Sandoz” şeklinde imzalayıp Başpeder’in Roma’daki ofisine gönderdiğinde, belgeler tam imzasının gerekli olduğunu belirten bir notla birlikte –haftalar sonra– geri gönderildi. Gina’nın ona bir cuma ziyaretinde getirdiği, kavrama noktası el becerisi kendisinininki kadar zarar görmüş felçli hastalar için tasarlanmış kalemi bir kez daha eline aldı ve akşamlarını acı dolu alıştırma ile geçirdi. Beklendiği üzere, yeni belgeler imzalanmak üzere Roma’dan gönderilene kadar bir ay daha geçti.

Sandoz, Giuliani’nin oyalama taktiklerini önce bıktırıcı, sonra sinir bozucu buldu ve Johannes Voelker’e, Dr. Sandoz’un belgeler gelene kadar çalışamayacak kadar hasta olmayı planladığını Başpeder’e bildirmesini isteyen bir mesaj göndererek bu duruma bir son verdi. Belgeleri ertesi sabah Vincenzo Giuliani’nin ta kendisi elden teslim etti.

Başpeder’in Napoli’deki ofisinde yaptıkları görüşme kısa ve gergindi. Sonrasında Sandoz uzun adımlarla kütüphaneye yürüdü, dört meslektaşının da dikkati onun üzerinde toplanana kadar ayakta dikildi ve sertçe talimat verdi: “Benim dairemde toplanıyoruz. On dakika sonra.”

Sandoz, John Candotti'ye, "Bana kalem konusunda başkası yardım etti," dedi gergince. John'un Danny Demir At'la birlikte oturduğu masaya ufak bir kâğıt yığını fırlattı. Her bir kâğıdın altında, beceriksiz bir elyazısıyla atılmış, gayet okunaklı bir imza vardı: Emilio José Sandoz. "Bu işe dahil olmak istemiyorduysan, bunu bana söyleyecek kadar dürüst davranabilirdin, John."

Sean Fein Sandoz'un fotonik teçhizatını incelemekteydi, ama bu sözlerin üzerine –daireyi garaj merdiveninden ayıran yarım duvara dayanmış Joseba Urizarbarrena'nın da yaptığı gibi– Candotti'yi gözlemlemeye başladı. Danny Demir At da John'a baktı, ama Sandoz'un boş odada sinirli ve gergin bir şekilde oradan oraya dolanmasını izlerken hiçbir şey söylemedi.

John kendisine yöneltilmiş dikkatli bakışlar karşısında gözlerini yere indirdi. "Ben sadece..."

"Boşver," diye kestirip attı Sandoz. "Beyler, bu sabah saat dokuz itibariyle Cizvitlikten ayrılmış bulunuyorum. Bana verilen bilgiye göre Cemiyet ya da şirketten, veya artık her neyse ondan, istifa edebilsem de daima bir rahip olarak kalıyormuşum. Bir piskopos tarafından görev bölgesine alınmadığım müddetçe, acil durumlar dışında rahiplik görevi üstlenmeme izin verilmiyor. Bunu istemeyeceğim," dedi. Gözleri her birini dolaşıyordu. "Böylelikle *vagus* ilan edilmiş oluyorum, yani yetki ve hükmü olmayan bir rahip."

"Teknik olarak fesihten bu yana çoğumuzun durumu hemen hemen böyle. Tabii biz bazen 'acil durum' tanımını epey esnetiyoruz," diye belirtti Danny dostça. "Pekâlâ. Neler planlıyorsun?"

Emilio'nun yürüyüşüyle canlanan hintdomuzu cırtlak bir sesle ıslık çalmaya başladı. Sandoz mutfağa gidip, neredeyse ne yaptığı'nın farkında olmadan, bir parça havuç aldı. Havucu kafese bırakırken, "Masraflarım ödenene kadar burada kalacağım," dedi.

Demir At keyifsizce gülümsedi. "Dur tahmin edeyim. İhtiyar, eğitimdeki ilk gününe kadar her şeyi madde madde sıralayıp liste mi yaptı? Ondan sorumlu değilsin, ahbab."

“O süslü destekleri de sana ödetemez,” diye ekledi Sean. Ağzını açmadan gülümsüyordu. “Şirket bugünlerde sigorta konusunda çok iyi. Güvence altındasın.”

Sandoz hareketsizce durdu ve önce Danny’ye, sonra Sean’a bir an için baktı. “Teşekkür ederim. Johannes Voelker bana haklarımla ilgili bilgi verdi.” John Candotti bunu duyunca oturduğu yerde iyice dikleşti, ama o daha bir şey söyleyemeden Sandoz konuşmaya devam etti. “Öte yandan, kendimi sorumlu tuttuğum bazı sıradışı borçlar var. Onları kapatmaya niyetliyim. Bu biraz zaman alabilir ama hâlâ emekli maaşım var ve bu proje süresince Fordham’da tam zamanlı çalışan bir dilbilim profesörü kadar maaş almak için pazarlık yaptım.”

“Yani kalıyorsun, en azından şimdilik. Güzel,” dedi Joseba memnuniyet içinde. Fakat gitmek için hareketlenmedi.

Danny Demir At da oturduğu yere yerleşti, küçük ahşap sandalyede bir şekilde rahat etmeyi başardı. “Peki ya K’San projesinden sonra?” diye sordu Sandoz’a. “Sonsuza kadar saklanamazsın, ahbap.”

“Hayır. Saklanamam.” Sessizlik oldu. Sonra Sandoz havai bir kabadayılıkla, “Belki de bu iş bittikten sonra Napoli’ye gidip bir basın toplantısı düzenlerim,” diye devam etti. “Her şeyi itiraf ederim. Bebek yediğimi açıklarım! Belki de şansım yaver gider ve beni linç ederler.”

John, “Emilio, lütfen,” diyerek konuşmaya başladı, ama Sandoz gücünün zirvesinde bir İspanyol gibi dikleşerek onu görmezden geldi. “Beyler,” diyerek asıl konuya döndü. “Yalnızca rahiplik görevini bırakmıyorum. Dinden döndüm ben. Eğer bu koşullar altında benimle bir bağlantınız olmasını istemezseniz...”

Danny Demir At umursamaz bir tavırla omuz silkti. “Benim için fark etmez. Ben dil öğrenmek için buradayım.” Kaşlarını kaldırarak, kafa sallayarak ona katıldığını gösteren diğerlerine baktı, sonra bakışlarını tekrar Sandoz’a çevirdi. Titrek bir nefes aldı, sert duruşunda belli belirsiz bir sarsıntı oldu. Sandoz birkaç dakika daha hareketsiz kaldı ve sonra etrafına sessizce bakarak yatağın kenarına oturdu.

“Kıyafetlerin güzelmiş,” dedi Danny bir süre sonra.

Gafil avlanan Sandoz nefesini koyuvererek güldü ve başını eğip baktı: kot pantolon ve ince mavi çizgili beyaz bir gömlek. Siyah tek bir şey yoktu. Mahcup olarak onlara, “Signora Giuliani’nin seçimleri,” dedi. “Bana her şey büyümüş gibi geliyor ama dediğine göre moda böyleymiş.”

Konunun değişmesine sevinen John, “Evet, bugünlerde her şeyi bol giyiyorlar,” dedi. Tabii Sandoz’un kuru bedeninde neredeyse her şey büyük görünecekti; John bir anda şaşırarak bunun farkına vardı. Emilio hep ufak tefek biri olmuştu, ama şimdi yine eriyip gitmiş gibi görünüyordu – neredeyse hastaneden çıktığı ilk zamanlardaki kadar kötüydü.

Besbelli onunla aynı sonuca varan Demir At, “Biraz kilo alsan fena olmaz, ahbap,” diye belirtti.

Emilio sinirli bir şekilde, “Hiç başlama,” derken ayağa kalktı. “Pekâlâ. Mola bitti. Yapılacak işler var.”

Açıkça onları başından savarak, ses analiz donanımının olduğu duvara gitti. Joseba ayaklandı ve Sean merdivene yöneldi. John da kalktı, ama Danny Demir At ellerini başının arkasına dayayarak bir taş yığını gibi oturduğu yerde kaldı. “Tek bacağım senden ağır gelir, Sandoz,” dedi. Pürüzlü yüzünde küçücük kalan kurnaz siyah gözleriyle Emilio’yu şöyle bir süzdü. “Yemek yiyor musun?”

John elini sallayarak Danny’nin endişesini yersiz bir şekilde göstermesine engel olmaya çalıştı, ama Sandoz topuğu üzerinde döndü ve keskin bir netlikle, “Evet. Yiyorum. Peder Demir At, Ruanja ve K’San öğrenmek üzere buradasın. Seni hemşire olarak işe aldığımı hatırlamıyorum,” dedi.

“Eh, güzel, çünkü o iş ilgimi çekmiyor,” dedi Danny tatlılıkla. “Ama yemek yiyor ve şu anda olduğu gibi görünüyorsan, merak ettiğim şey D.W. Yarbrough’yu Rakhat’ta öldüren her neyse sende de olup olmadığı. Anne Edwards ikisi de öldürülmeden önce adamın hastalığını çözememişti, değil mi?”

“Hey yarabbim, Danny!” diye çıkıştı Sean. O sırada Joseba bakakalmış, John da, “Tanrı aşkına, Danny! Ne halt etmeye çalışıyorsunuz?” diye bağırıyordu.

“Bir şey yapmaya çalıştığım yok. Sadece diyorum ki...”

“Beni aylarca tecritte tuttular,” dedi Sandoz. Rengi soluyordu. “Hastalık taşıyor olsam beni taburcu etmezlerdi. Değil mi?”

“Tabii ki etmezlerdi,” dedi John, Danny’ye öldürücü bakışlar atarak. “Sana bilim dünyasında bilinen tüm testler yapıldı, Emilio. Tehlikeli herhangi bir şey taşımış olma ihtimalin olsaydı seni hastaneden çıkarmazlardı.”

Danny ayağa kalkarken omuz silkti ve bu fikrin peşini bıraktı. “Yok, Candotti haklı. Aynı şey olamaz,” dedi. “Bu konuyu açtığımı unut.”

Fakat artık çok geçti. Ortaya atılan fikir tüm ağırlığıyla Sandoz’un içine otururken nefesinin kesildiği belli belirsiz duyuldu. “Aman Tanrım. Celestina ve... Tanrım, John. Eğer bir şey getirdiysem, eğer hastalanırsa...”

“Ah, hayır,” diye inleyen John, “Emilio, kimse hasta değil! Lütfe, kendine bunu yapma!” diye yalvardı. Fakat odanın diğer tarafına geçtiğinde Sandoz çoktan dağılmıştı ve kimsenin bunun geçmesini beklemek dışında yapabileceği bir şey yoktu: Joseba ve Sean fazlasıyla rahatsızlık duyarak, Demir At da küçük ahşap sandalyede devasa cüssesiyle oturarak bekledi.

“Ben sadece... kimsenin... benim yüzümden... ölmesini istemiyorum,” derken hıçkırıyordu Sandoz. “John, eğer Celestina...”

“Böyle konuşma,” diye sözünü kesti John. Sandoz’un yanına çömeldiği sırada düşmanca bakışları Demir At’ın üzerindeydi. “Bunu düşünme bile. Tamam. Biliyorum. Ah, Tanrım – biliyorum! Ama kimsenin öldüğü yok! Sakinleşelim, tamam mı? Beni dinle. Emilio? Dinliyor musun? Eğer bir hastalık taşıyor olsaydın Ed Behr ya da bana şimdiye kadar bulaşmış olurdu, değil mi? Ya da ilk döndüğünde hastanedeki birilerine, değil mi? Değil mi? Emilio, kimse hasta değil!”

Sandoz nefesini tuttu, kendisini sakinleştirmeye çalıştı, düşünmeye çalıştı. “Çok fazla ishali vardı. D.W.’nun yani. Çok kötüydü. Anne Bengal kolerası gibi olduğunu söylemişti. D.W. her şeyin tadının metal gibi geldiğini söylüyordu. Bende böyle şeyler hiç olmadı.”

“Onunkiyle aynı şey değil bu,” diye ısrar etti John. “Sen hasta değilsin, Emilio! Sadece zayıfsın.”

Joseba ve Sean kocaman olmuş gözlerle birbirlerine baktılar, sonra onlara saatler gibi gelen bir süre boyunca ciğerlerinde hapis kalan nefesi bıraktılar. Çekingenlikten kaynaklanan felçten kurtulan Joseba bir bardak buldu ve su getirdi; Sean ise mendil bulmak için etrafa bakındı ve sonunda Sandoz’a tuvalet kâğıdı uzatmakla yetindi. John hâlâ yanında dururken, Emilio beceriksizce burnunu sildi ve sallanarak ayağa kalkarken derin bir nefes aldı. Bitip tükenmiş halde masaya doğru gitti, Danny’nin karşısındaki sandalyeye bir anda oturdu ve başını masaya dayadı. Bir süre odada sessizlik hâkim oldu ve John Candotti bu zamanı, içinden Başpeder’e vermek üzere zehir zemberek bir uyarı mektubu yazarak geçirdi: Mektubun konusu, tektilediği şey karşısında ne şaşkınlık ne de belirgin bir pişmanlık gösteren ve Sandoz’un çöküşünü, bir köprünün yıkılmasını izleyen bir inşaat mühendisinin duygusuz, analitik ilgisiyle gözlemleyen din kardeşi Daniel Demir At’tı.

Danny, “Yanlış anlama, ahbap, ama bir ırktan diğerine dönmüş gibisin,” dedi Sandoz’a. “Bir Kızılderilinin suratının böyle bembeyaz olduğunu hiç görmemiştim.” John dehşete düştü ama, hiç beklediği şekilde, Emilio güldü ve başını kaldırıp iki yana salladı. Danny sessizce, “Üzgünüm, Sandoz. Gerçekten,” dedi.

Kulağa neredeyse samimi geliyor, diye düşündü John. Fakat Emilio, görünüşe göre özrü kabul ederek başını salladı. Bütün bu rezaletin kendiliğinden çözülüyor gibi görünmesiyle rahatlayan ve bundan güzel bir sonuç elde etmekte kararlı olan John, mutfak dolaplarına doğru gitti ve kapakları açtı. “Sen sadece yeterli beslenmiyorsun, sorunun bu,” dedi Sandoz’a. “Burada olan şeylere bak – kahve, pirinç ve kırmızı barbunyadan başka bir şey yok!”

Sandoz darmadağın olmuş haysiyetini ermin kürklü bir pelerin gibi omuzlarına sararak dikleşti. “Barbunya ve pilavı seviyorum.”

“Doğrudur,” dedi Sean, “ama barbunya ve pilavla evlenmen de gerekmiyor şimdi, değil mi?”

“Of,” dedi Danny, “başka birini bu beslenme düzenine mecbur etsen insan hakları ihlali olur, ahbap.”

“Hintdomuzu senden iyi besleniyor,” dedi Joseba kollarını göğsünde kavuşturarak. “Hasta değilsin bence. Sadece yaşamını kendi

pişirdiğin berbat yemeklerle sürdürüyorsun.”

Sandoz diğerlerine olduğu kadar kendi kendine, “Herhangi bir hastalık taşımadığımdan emindiler,” dedi.

“Emindiler,” diye doğruladı Demir At tatlılıkla. “Şimdi iyi misin? Biraz daha su ister misin?” Joseba bardağı ondan alıp sessizce tekrar doldurdu.

“Evet. Hayır. İyiyim.” Emilio yüzünü gömleğinin kollarına sildi, hâlâ sarsılmış durumda olsa da daha iyiydi. “Tanrım. Sadece...”

“Sadece istifa olayı yüzünden sinirlerin gerilmiş.” Sean onun yerine tamamladı. Keskin mavi gözleriyle Demir At’a bakıyordu. “Sonra Danny Efendi de hastalık saçmalığını ortaya attı. Küçük kız için korktun, hepsi bu.”

Demir At omuz silkti ve fazlasıyla mütevazı bir nüktedanlıkla, neşe içinde kendini “Bok Beyinli Büyük Şef” ilan etti. Bu gösteriyi gittikçe artan bir şüpheyle izleyen John kollarını kavuşturdu ve gözlerini dikti. *Bok beyinli*, diye düşündü. *Hem de nasıl*.

Demir At cana yakın bir gülümsemeyle, “Candotti, İtalyan yemeği yapmayı bilir misin?” diye sordu.

John etkilenmemekte direnerek başını salladı. “Evet, bilirim.”

“Pekâlâ, o zaman! Sandoz, eğer barbunya ve pilav yapabiliyorsa, spagetti de yapabilirsin. Fırında makarna sever misin? Bu sana biraz kilo aldıracaktır. Fırında peynirli makarna Napoli’de icat edildi. Pizza da, değil mi? Bunu biliyor muydun?” Emilio başını iki yana salladı. Demir At kararlı bir ifadeyle ayağa kalktı ve merdivene doğru ilerledi. “Gerçek Napoli usulü fırında makarna yemediysen hiç yemiş sayılmazsın, değil mi Candotti? Bak ne diyeceğim. Siz suyu kaynatmaya başlayın, ben de yemekhaneden malzemeleri alayım ve Sandoz’a nasıl düzgün yemek yapıldığını öğretilim.”

Sonra, iri bir adama göre şaşırtıcı bir çabuklukla, merdivenlerin başında Joseba’nın yanından geçip gitti.

“Hotel Bell’in önünde anacaddeye atılan bir viski şişesi gibi paramparça oldu.” Daniel Demir At o akşam böyle söyledi. “Diyorum bak, orada bize yük olacak. Yanlış zamanda dağılacak ve birini öldürte-

cek! Onu yalnızca kaynak olarak kullanalım ve sonra zavallı herifi emekliye ayıralım.”

“Danny, bunu konuşmuştuk. Onu boşa harcamayı göze alamayız. Bildiği şeyler bize milyarlarca, üç rahibe ve dört iyi sivile mal oldu. Kötü reklam yüzünden Cemiyet’in gördüğü zararı saymıyorum bile.”

“Of, o skandal patladığında biz zaten belaya batmış durumdaydık. Esas soru, Sandoz için nelere mal oldu?”

Vincenzo Giuliani hızlı ve kesin bir cevapla, “Her şeye,” dedi ama ofisinin penceresinden ayrılmadı. Avlunun ötesindeki karanlığa veya belki de bölmeli camda kendi yansımasına bakarak, “Bana bunu hatırlatmana gerek yok, Peder Demir At,” diye ekledi. Pencereden ayrıldı ve parlak ceviz masanın arkasına geçti, ama oturmadı. “Senin için bir anlamı olur mu bilmem ama, Papa Sandoz’un Rakhat’a dönmesi gerektiği konusunda ısrarcı,” dedi Giuliani. Ses tonundan, bu mesele hakkında kendi fikrini kesin olarak tartışma dışı tuttuğu anlaşılıyordu. “Papa Cenapları son kırk yılda altı geminin Rakhat’a ulaşmayı denediğine ve sadece doğrudan Sandoz’la ilişkili iki geminin bunu başardığına işaret ediyor. III. Gelasius bunun Tanrı’nın takdiri olduğunu düşünüyör.”

Demir At botlu ayaklarını önüne uzatmış, kocaman halsiz ellerinden birinde altı kalın kristal bir bardakla, Başpeder’in paha biçilmez antika şark halıları üzerinde ses çıkarmadan odada dolaşmasını izledi. “Peki Papa Cenapları ne öneriyor?” diye sordu Danny. Eğleniyor gibi bir hali vardı. “Sandoz’u plastikten bir İsa gibi uzay gemimizin kontrol paneline dayayıp, adamı yıldızlararası döküntülerle çarpışmamızı engellemek için mi kullanalım? Küçük kemiklerini kuş tüyleriyle birlikte muska yapıp geminin ikiye ayrılmamasını mı umut edelim?”

Giuliani dolaşmaya ara vererek, “Bitirdin mi?” diye sordu kaygısızca. Demir At utanma ya da pişman olma belirtisi göstermeden başını salladı. “Papa Sandoz’un en başta oraya neden gönderildiğini öğrenmek için Rakhat’a dönmesi gerektiğine inanıyor. Emilio Sandoz’un Tanrı’nın sevgili kulu olduğuna inanıyor.”

Danny ihtiyatla dudak büktü. “Azize Teresa’nın da dediği gibi:

Tanrı dostlarına böyle davranıyorsa, bu kadar az dostu olmasına şaşmamak gerek.” Demir At bardağını göz hizasına kaldırdı ve tek malt viskiden son bir yudum almadan önce içine baktı – her zaman yaptığı gibi, bardağı bir kenara koymadan önce tam bir parmak içkiyi dibinde bıraktı. “Bu birinci kalite bir içki. Zevkine hayranım,” dedi, ama sonraki sözlerinde taviz yoktu. “Sandoz tıbbi açıdan hassas, duygusal olarak değişken ve zihinsel açıdan güvenilmez durumda. Misyonda ona ihtiyaç yok ve ben de onu orada istemiyorum.”

“O tanıdığım en güçlü adam, Danny. Bir yıl önce ya da hatta birkaç ay önce nasıl olduğunu görseydin... Onu daha önce...” Başpeder savunmaya geçtiği için hayret ederek durdu. “Sandoz o gemide olacak, Peder Demir At. *Causa finita*. Konu kapanmıştır.”

Giuliani gitmek için hareketlendi, ama Demir At olduğu yerde kaldı, Teton Sıradağları kadar hareketsizdi. Giuliani’nin eli kapıya değdiğinde Danny, “Ondan o kadar mı nefret ediyorsun?” diye sordu merakla. “Yoksa seni onunla aynı gezegeni bile paylaşamayacağın kadar çok mu korkutuyor?”

Ağzı belli belirsiz açık kalan Başpeder dışarı çıkamayacak kadar şaşkıındı.

“Hayır. Sorun bu değil.” Demir At durakladı. Sevimsiz suratındaki şüpheli ifade yerini emin olmanın huzuruna bıraktı. “Sandoz’u Rakhat’a geri göndermek Fesih Emirnamesi’nin kaldırılması için ödenecek bedel, değil mi? Tek yapmamız gereken Papa’yı memnun etmek! Zavallı, yaşlı, çökmüş bir eski Cizvit’i bir sonraki gemiye bindireceğiz ve sonuç ne olursa olsun, Vatikan çanları ve meleklerin görkemli şükür yakarışları eşliğinde, Petrus tövbekârları yeniden bağrına basacak.” Alçak sesli, takdir dolu bir gülüş duyuldu. “Dominikenler öfkeden kuduracak. Bu güzel bir anlaşma, Başpeder,” dedi Danny Demir At. Kötü geçen bir kışın sonunda bir gri kurdun hissedeceği tüm sıcaklık ve neşeyle gülümsüyordu. “Eh, bu sefer tarih yazan *sen* olacaksın.”

Giuliani kapıda dikilirken, bir dönem evde kullanılan fotonik donanımı, çam tahtasından, geleneksel görünümlü, demir menteşeli dolaplarda saklama modası olduğunu hatırladı. Bu dolaplar dışarıdan tümüyle sevimli ve sıcak görünür, içinde ise yüksek hızlı kusur-

suz hesaplamalar yapıyor olurdu. Giuliani kapıdan çıkarken, “Sen birinci sınıf bir piç kurusun, Danny,” dedi tatlılıkla. “Bu özelliğine güveniyorum.”

Yaşlı adamın ayak sesleri uzaklaşırken Daniel Demir At hareket-sizce oturdu. Sonra ayağa kalktı ve ağır gümüş servis tepsisinden bardağını aldı. Vincenzo Giuliani’nin anlaşılmaz kahkahası taş döşeli koridor boyunca yankılanırken, hayatında ilk defa bardakta kalanları son damlasına kadar içti.

Kashan Köyü

Dünya Tarihiyle 2046

“SUPAARI BİRİNİ EVE GETİRDİ!” Mavna kısa süreliğine Kashan rıhtımına bağlanırken Kinsa neşeyle bağırıyordu.

Kayalıklardaki köy Kirabai'den güneye doğru bir günlük mesafede bile değildi ve Supaari o süreyi mavna güvertesinin güneşten ısınmış tahtaları üzerinde Runa yolcularla uyuklayarak, hiçbir plan yapmadan, hiçbir şey düşünmeden, Ha'anala bebeği kucağına alıp Kinsa ve diğerleriyle sohbet ederek geçirmekten memnun olmuştu. Kendi valizini kendisi indirirken kafasını kaldırıp Runaların kesme taştan evlerinden hep birden çıkışına baktı ve nehre doğru uzanan kayalık yollardan bahar sağanağı gibi peş peşe indikleri sırada gülmüştü.

Tekne nehrin güney koluna doğru gözden kaybolurken bağırarak onunla vedalaşan mavna kaptanına karşılık vermeden önce, “*Sipaj*, Kinsa, senin için endişelenmişler,” dedi kıza.

Fakat VaKashanilerin çevresini sardığı kişi Supaari'nin kendisiydi – hepsi de sallanıyor, çocuklar feryat ediyordu. “*Sipaj*, Supaari,” tekrarlanıp duran laflar içinde en yaygınıydı, “burada güvende değilsin.”

Gayret ederek, toplananlar arasında bir tür düzen sağladı; Runaların karman çorman mırıltılarını bastırmak için yüksek sesle konuşup, onları sonunda hepsini düzgünce dinleyebileceği en geniş toplantı salonuna gitmeye razı etti. “*Sipaj*, millet,” diyerek onlara gü-

vence verdi, “her şey huzurlu olacak. Bu kadar *fierno* yapmaya de-
gecek hiçbir şey yok.”

Yanılmıştı, hem de iki konuda da.

Bildiri, memleketi Kirabai’ye, oradan ayrılmasından yalnızca sa-
atler sonra –fırtınada devrilen radyo kulesi tamir edildiğinde– ulaş-
mıştı. İnbrokari hükümeti onu kaçak ilan etmişti. Artık Muhtemel
Hükümdar olan Hlavin Kitheri, Kitheri ailesinin tamamının yanı sı-
ra, Supaari’nin daha önce bahsini hiç duymadığı Ira’il Vro adında bir
adamın katledilmesinin sorumlusu olarak Supaari’nin ölüm cezasına
çarptırıldığını duyurmuştu. Şimdiden bir ödül avcısı buraya, Kas-
han’a gelmişti. “*Sipaj*, Supaari,” dedi yaşlılardan biri, “ebe Paquarin
bize haber yolladı. Koşucu göndermek için senin paranı kullanmış.”
Başka bir kadın, “O yüzden avcının neden geldiğini biliyorduk,” de-
di ve sonra diğerleri yine hep bir ağızdan konuşmaya başladı. “*Sipaj*,
Supaari. Artık Paquarin de öldü.”

Supaari gözlerini kapatırken, *Elbette*, diye düşündü. *Benim yap-
madığımı biliyordu – gerçi bir Runao’nun şahitliği en ufak bir fark
bile yaratmazdı tabii.*

“Bir avcı onu götürmüş,” dedi biri. “Fakat koşucusu görüp bize
geldi.” Sonra bağrışlar yeniden yükseldi. “Burada güvende değil-
sin!”

Kulakları bu curcuna karşısında öne doğru katlanan Supaari, “*Si-
paj*, millet! Birinin düşünmesi lazım!” diye rica etti. Ha’anala acık-
mış ve Kinsa’nın boynuna yerleşmişti, ama korku içindeki kız aptal
aptal sallanıyordu. “Kinsa,” derken hâlâ keskin olmayan elini kızın
başına koydu, “bebeği dışarı götürüp besle, çocuğum. Valizde yiye-
cek var.” Yaşlılara dönerek, “Buraya gelen avcı... şimdi nerede?” di-
ye sordu.

Aniden oluşan sessizlik ürkütücüydü. Bunu genç bir kadın boz-
du. “Biri onu öldürdü,” dedi Djalao VaKashan.

Kız birden şarkı söylemeye başlasa Supaari bu kadar şaşkına
dönmezdi. Tek tek çevresindekilerin yüzlerine baktı, yer değiştirip
sallanan vücutlarından bu bilginin onayını aldı ve, *Dünya çıldırmuş*,
diye düşündü.

Djalao kulaklarını dikleştirerek, “*Djanada* denge olması gerekti-

ğini söyler,” dedi. Muhtemelen on yedi yaşındaydı. Supaari'den uzun ve en az onun kadar güçlüydü. Fakat pençeleri yoktu. *Bunu nasıl..?* “Doğuma karşılık doğum,” diyordu Djalao. “Hayata karşılık hayat. Ölüme karşılık ölüm. Biri Paquarin için dengeyi sağladı.”

Supaari soyu sopu belli olmayan bir ayyaş gibi kuyruğuna dayanarak kendini bıraktı. Hikâyeleri duymuştu – isyancıların büyük kısmı itlaf edildikten sonra bile Jana'ataları öldürmeye cüret eden bunun gibi başka Runalar da vardı. Fakat burada? Onca yer varken Kashan'da!

Taş zemine yığılarak işi etraflıca düşünmeye başladı. Kashan ve Lanjeri'yle ticaret yaptığı biliniyordu. Güneydeki kasabaların hiçbirisi güvenli olmazdı. Mavnada görülmüştü, yani nehir limanları da izlenecekti. Yatağından parçalar tüm kontrol noktalarına dağıtılacaktı: Nereye kaçarsa kaçsın kokusu bilinecekti.

Birinin, “*Sipaj*, Supaari,” dediğini duydu. Kafasını kaldırıp, *Manuzhai*, diye fark etti. Kızı Askama'nın neredeyse üç yıl önceki ölümünden bu yana adamı ilk defa görüyordu. “*Hasta'akala* olamaz mısın?”

“*Sipaj*, *Manuzhai*,” dedi Supaari sessizce. “Biri kaybın için üzgün.” VaKashani'nin kulakları bezgince aşağı indi. Onu *hasta'akala* yapmak gibi imkânsız bir fikir, kalabalığı etkisi altına alırken, Supaari diğerlerine döndü. “Kimse birini *hasta'akala* yapamaz,” dedi onlara. “Biri Kurucu yapıldığında her şeyini kurulan yeni nesil için bağışlamak zorunda kaldı. Artık destekçinin zararını karşılayacak hiçbir mal varlığı yok.”

“O zaman biz senin destekçin oluruz,” diye bağırdı biri ve bu fikir coşkuyla karşılandı.

Niyetleri iyiydi. Başı belaya giren bir adam, onu başkasına muhtaç biri olarak yanına alıp kamunun aylık bordrolarının dışında tutacak birini bulabilirse, mal varlığı ve unvanlarını yargı dokunulmazlığıyla takas edebilirdi. Kendisine sunulan kalacak yer ve yiyecek içecek karşılığında, *hasta'akala* sahip olduğu her şeyi destekçisine devrederdi ve elleri kırılırdı – bir kaçak avcı, bir VaHaptaa olması ihtimaline karşı ömürlük bir garantiydi bu. Supaari onu net bir şekilde görebilmeleri için ayağa kalktı. “Biri açıklayacak. Destekçinin

hasta'akala olarak alınanın karnını doyurabilmesi gerekir. Siz birini doyuramazsınız,” dedi elinden geldiğince nazik bir şekilde.

İşte o zaman anladılar. Runaların devletin tahsis ettiği ete erişmesi mümkün değildi ve besbelli avlanma hakları da yoktu. Konuşmalar mutsuz bir sessizliğe dönüşürken, üzüntü ve acıma belirten hareketlerle havaya kaldırılıp yere vurulan kuyrukların hafif sesi duyuldu.

Sonra, “*Sipaj*, Supaari,” dedi Manuzhai, “seni kendimiz doyurabiliriz. Biri hazır. Birinin eşi ve çocukları öldü. Biri bir yabancından sa seni doyurmayı tercih eder.”

Başka sesler de Manuzhai'ye katıldı: “*Sipaj*, Supaari, seni *hasta'akala* yapabiliriz.” “VaKashaniler destekçin olabilir.” “Biri daha ölmeye hazır.” “Seni doyurabiliriz.”

Supaari, ufak çaplı bir deprem olmuş gibi, ayaklarının altında titreyen yerin yarattığı hissi hayatının sonuna dek hatırlayacaktı. Bir an için bu öyle gerçekçi geldi ki, hayret içinde çevresindeki Runalara baktı ve bu sarsıntının peşinden yaşanması kesin olan göçükten kurtulmak için neden açık alana kaçmadıklarını merak etti.

Neden olmasın? diye düşündü sonra. Runalar hatırlanamayacak kadar eski zamanlardan beri Jana'atalara hayatları boyunca hizmet etmek ve ölümleriyle de onları beslemek için yetiştirilmişti. Manuzhai besbelli yalnızlık yüzünden eriyip gidiyordu; eğer Runao yaşamak istemiyorsa... Supaari yine hareketi hissetti. Şimdi bile Kira-bai'den yanında getirdiği erzakı hiç düşünmeden yiyebilirdi! Ama o et... böyle kişiler değildi. Supaari asla kendi köylerinden ya da ev halkından et almamıştı. Doğru, kendi avını da hiç öldürmemişti. O şehirli bir adamdı! Etini kesilmiş olarak alır, hiç düşünmezdi... Bunda yanlış bir şey yoktu; gayet doğal bir durumdu bu. Her şey ölür. Başka türlü sü ziyan demek olurdu...

Böyle kişiler.

Supaari toplantı salonunun terasında, sarp kayalıkların dik bir şekilde aşağıdaki nehre doğru indiği en uç noktaya giderek uzaklara baktı, yalnız olsa çocuk gibi feryat edebilirdi. Geriye dönüp VaKashanilere baktı ve hepsini yeni gözlerle görerek, *Hayır*, diye düşündü. *Açlıktan ölmek daha iyi*. Bunu düşününce, et yediğini bildiği San-

doz'un Gayjur'dayken Runao gibi beslenmek konusunda neden inatla ısrar ettiğini nihayet anladı. *Eh, ben Runao gibi beslenemem*, diye düşündü öfkeyle. *Ve leş yiycilik de yapmayacağım!*

Bu da kızı ve kendisi için onurlu tek bir yol bırakıyordu. *Rüya-daki mağara*, diye düşündü ve kendisini kollarında kızıyla kaybolmuş halde gördü.

Konuştuğunda, sesi tonu sertti. “*Sipaj*, millet, biri teklifinizi kabul edemez.”

“Neden olmasın?” bağırışları yükseldi. Supaari omuz silkti: Sandoz'dan, kaçamayacağı ve zar zor anladığı bir durumda köşeye sıkışmış bir yabancından öğrendiği omuz hareketiydi bu. Runalar makul bir halktı, o yüzden Supaari açık ve net gerçeklerin üzerinden gitti.

“*Hasta'akala* olunca birinin elleri kırılmış olacak. Böyle kalpten gelen bir cömertlikle sunulsa bile biri eti... alamaz.”

Bunun üzerine konuşan Manuzhai oldu. “*Sipaj*, Supaari, seni *hasta'akala* yapabiliriz, senin için eti Djalao alabilir. Nasıl olduğunu biliyor. Geri kalanımız da öğrenebilir!”

Yine neşeli bir fikir birliği patlak verdi; VaKashaniler onun sırtını sıvazlamak için öne atılıyor, ona desteklerini sunuyor, sorunlarına buldukları çözüme sevinip her daim nazik ve saygın biri olan bu Jana'ata tüccara yardım etmekten mutluluk duyuyorlardı. Onlara karşı koymak neredeyse imkânsızdı, ama Supaari sonra diğerlerinden ayrı duran Djalao'yla göz göze geldi.

Djalao onun bakışlarına bir avcı gibi gözlerini ayırmadan karşılık vererek, “Güzel bir sebep için ölmek daha iyidir,” dedi, ama ölümlü Manuzhai'ye değil Supaari'ye sunuyor gibi görünüyordu.

Diğerleri bu düşünceyi mutlulukla benimsedi; hiçbir VaRakhati—ister Runa olsun, ister Jana'ata— daha önce, “Yaşamak daha iyidir,” dememişti.

Supaari, Djalao'nun bakışlarına dayanamadığından, başını başka tarafa çevirdi. Tekliflerini düşünmeyi kabul etti ve sabah kararını bildirmeye söz verdi.

Runa bıçakları volkanik camdandı, herhangi bir çelikten daha keskindi; yontulmuş kenarı öyle düzgündü ki Supaari onu neredeyse hissetmezdi bile. Parmakları arasındaki etsiz, ağ gibi örülmüş dokuları delip geçen birkaç hızlı, muntazam darbenin ardından kısa, kalın kaslı parmaklar hemen hemen kan bile akmadan düşecekti. Bazı açılardan bakıldığında, günler önce kendi pençelerini koparmasının ardından ellerinin azalan işlevine çoktan uyum sağlamıştı. Beklentisi, ellerinin hiç olmadığı kadar beceriksizleşeceği yönündeydi, ama her daim giysileriyle ilgilenen, onun yerine yazan, kapıları açan, kürkünün bakımını yapan ve yemeğini hazırlayan Runalar vardı. Onun yemeği olan Runalar.

Fiziksel açıdan *hasta'akala* önemsiz bir işlemdi, ama durumun kalıcılığı! Statüde yaşanan geri dönülmez değişim! Supaari önceleri güçlülere hep onları bir şekilde kendi lehine çevirebileceği inancıyla yaklaşmıştı, ama *hasta'akala*'yı kabul ederse suçlu olduğunu doğrulamış gibi olacaktı. Muhtaç biri olarak sonsuza dek damgalanacaktı – hem de Runalara muhtaç! Şimdi kendi kendine zaten hep Runalara muhtaç olduğunu itiraf etse de acı bir durumdu bu.

Supaari, Sandoz dışında hiç *hasta'akala* tanımamıştı. Bir destekçi onları kabul etti mi hükümetin böyle adamlarla işi kalmazdı ve utanç dışında onları yurtdışına seyahat etmekten alıkoyan hiçbir şey olmazdı. Supaari artık bu işlemde geçen Jana'ataların neden büyük çoğunlukla toplumdan elini eteğini çektiğini, görülmeyi hiç istemedikleri için kadınlar gibi kendilerini tecrit ettiğini anlıyordu. Kendisi de akşam boyu kaygısız bir neşe içinde konuşmaya devam eden sevinçli Runa köylüleriyle bir arada olmaya zar zor dayanıyordu; ona bakma planlarını konuşuyor, Djalao'nun yaşlıları hangi sırayla öldürebileceğini tartışıyorlardı...

Gece bir ara, uykunun kısaltmayı başaramadığı o kör ve v e sonu gelmez ızdırap sırasında, Runaların planlarının iyi niyetli olduğu ama işe yaramasının mümkün olmadığı kafasına dank etti. Köy şirketi onu ve Ha'anala'yı beslerse devlete karşı kotasını dolduramazdı.

Bir Runa şirketinin *hasta'akala* destekçiliğini üstlenmesi görülmüş şey değildi. Bir Runao'nun diğer bir Runao'yu itlaf etmesi ise yasadışı olabilirdi. Mahkemeden bu konuda ne karar çıkacağını kestirmek imkânsızdı. Bu plan muhtemelen yasal incelemeden onay almazdı ve alsa bile, Hlavin Kitheri *hasta'akala* sözleşmesini kendi hükmüyle feshedebilirdi.

İlk gündeğümü gelip çatığında, ıssız kırsal alanlara gidip çocuğuyla birlikte orada ölmeye karar vermişti. Runalar uykudan kalkıp kendi görüşü de keskinleştğinde, “*Sipaj*, millet,” diye seslendi. “Biri burada kalırsa güvende olmazsınız. Biri Kashan’a ve burada yaşayanlara ancak tehdit oluşturur. Biri sizin güvende olmanız için Ha’anala’yı alıp gidecek.”

Onu öylece bırakamazlardı; onlar Runa’ydı ve fikir birliği olmadan hiçbir şey yapılamazdı. Tartışma Supaari’ye hiç bitmeyecekmiş gibi geldi, artık orada bulunursa olabileceklerden gerçekten korktuğu için gitme telaşı içindeydi.

Sonunda kuyruğunu yere indirip duygusuz bir sesle konuşan Djalao oldu. “Onu Trucha Sai’ye götürün.”

13

Napoli

Aralık 2060 - Haziran 2061

“NEDEN OLMAZMIŞ?” diye sordu Celestina. Gina Giuliani net bir şekilde, “Çünkü bizden gitmememizi rica etti, *cara*,” dedi. Aynı sorgu sualin dördüncü tekrarında artık sabrını yitirmeye başlıyordu. Kendi hayal kırıklığıyla başa çıkmak, Celestina’nınkiyle tekrar tekrar uğraşmak zorunda kalmadan da yeterince zordu. *Bu günlerde hayatımın özeti*, diye düşündü ve makarnayı süzerken iç geçirmemeye çalıştı.

“Ama neden gidemiyoruz?” diye sızlandı Celestina. Mutfak masasına dirseklerini dayayıp küçük poposunu öne arkaya salladı. “Elizabeth ne yiyecek?” diye sordu kurnazca. Ani bir ilhamdı bu.

Gina kafasını kaldırıp baktı. *Güzel*, diye düşündü hakkını vererek. *Çok güzel*. Fakat konuştuğunda, “Eminim Peder Cosimo’da Elizabeth’e verilecek bir sürü sebze vardır,” dedi. Gözlerini Celestina’ya dikti. “Bu senin için yaptığım tam yedi yüz otuz birinci fırın makarna. Hem de sırf bu sene içinde.”

“Amma çok parmakmış,” diyen Celestina annesi gülünce kıkırdadı. “Yarın gidebilir miyiz?”

Gina bir an için gözlerini kapattı. “*Cara*. Lütfen. Hayır!” dedi yüksek sesle. Bir yandan da peyniri katıyordu.

“Ama neden?” diye bağırdı Celestina.

“Sana söyledim ya, bilmiyorum!” diye bağırarak karşılık verdi Gina da; elindeki kabı masaya çarparak bıraktı. Bir nefes alıp sesini

alçalttı. “Otur ve yemeğini ye, *cara*. Don Emilio’nun sesi biraz boğuk geliyordu...”

Celestina çiğnediği sırada, “‘Boğuk’ ne demek?” diye sordu.

“Konuşmadan önce ağzındaki yut. Boğuk kısık demek. Geçen hafta üşüttüğünde olduğu gibi. Sesinin nasıl garip olduğunu hatırladın mı? Belki senden mikrop almıştır ve iyi hissetmiyordur.”

Celestina ağzına bir kaşık daha atarken tekrar, “Yarın gidebilir miyiz?” diye sordu.

Gina iç geçirdi ve kızının karşısına oturdu. “Amansızsın. Kesinlikle amansızsın. Bak. Önümüzdeki haftaya kadar bekleyip nasıl hissettiğine bakacağız. Pia öğle yemeğinden sonra oynamaya gelebilir mi diye annesine soralım mı?” Gina bu teklifi şen şakrak yaptı ve bu oyalama yöntemi işe yarayınca Tanrı’ya şükretti.

O sabah Emilio Sandoz Gina’yı ilk defa aramış, ama ses tonu ve her zamanki cuma ziyaretini iptal etme ricasıyla birlikte Gina’nın memnuniyetine hızla gölge düşmüştü. Gina doğal olarak bunu kabul etti ve bir terslik olup olmadığını sordu. Emilio daha cevap veremeden, Gina adamın sesindeki garip sertlikten kendince bir anlam çıkardı ve biraz tedirgin olarak, hasta olup olmadığını sordu. Gergin bir sessizlik oluştu ve sonra Gina Emilio’nun mesafeli cevabını duydu. “Umarım değilimdir.”

“Üzüldüm,” dedi kadın biraz darılarak. “Haklısınız, tabii. Celestina’yı getirmenin doğru bir karar olmadığını anlamam gerekirdi.”

“Belki ikimiz de kararlarımızda hata yapmışızdır, signora,” dedi Emilio. Sesindeki soğukluk gittikçe dondurucu bir hal alıyordu.

Gücenen Gina birden patladı: “Celestina’nın herhangi bir şekilde hastalandığının farkında değildim. Çok ağır bir soğuk algınlığı değil. Birkaç günde atlattı. Eminim siz de ölmezsiniz.”

Emilio tekrar konuştuğunda, Gina onun bir derdi olduğunu anlayabiliyor ama ne olduğunu bilemiyordu.

“*Mi scuzi, signora*. Bir yanlış anlaşılma oldu. Hata hiçbir şekilde sizde ya da kızınızda değil.” Gina sinir olarak, *Kral naibi sanki*, diye düşündü ve Emilio’nun görüntülü konuşmayı kabul etmiş olmasını diledi – gerçi bu halde olduğunda yüzü de pek bir şey ele vermezdi. “Nezaketinize sığınarak, şimdilik gelmenizin... uygun olmadığı-

nı düşünüyorum.” Kelimeleri bulamadan durakladı, bu da Gina’yı şaşırttı. Normalde İtalyancası mükemmeldi. “‘Uygun’ doğru kelime değil. *Mi scuzi*. Sizi gücendirmek gibi bir niyetim yok, signora.”

Kafası karışan ve hayal kırıklığına uğrayan Gina, hiç gücenmediği konusunda ona güvence verdi. Bu bir yalandı, ama Gina bunu gerçeğe dönüştürmek konusunda kararlıydı. O yüzden Emilio’ya mekân değişikliğinin iyi geleceğini söyleyip Napoli’de bir akşam geçirmesini tavsiye etti; sokaklar alışverişe çıkanlarla dolu ve cıvıl cıvıl olmalıydı. Emilio’nun aralık ayının ortasına kadar soğuk algınlığını atlatacağından emindi. “Kimse Noel’i Napolililer gibi kutlayamaz,” dedi. “Görmelisiniz...”

“Hayır,” dedi Emilio. “Bu mümkün değil.”

Buna alınmamak zordu, ama Gina onu tanımaya başlamıştı ve katılığını, doğru bir şekilde, korku olarak yorumladı. “Endişelenmeyin! Gece gideriz! Kimse sizi tanımaz – eldiven, şapka ve güneş gözlüğü takarsınız,” diye önerdi gülerek. “Kayınpederim Celestina’yla ikimizin yanına hep koruma gönderir zaten. Tamamen güvende olacağız!”

Bu da onu etkilemeyi başaramayınca, Gina geri adım attı ve –ironiyi cömertçe kullanarak– iffetine göz dikmediği konusunda ona güvence verdi, Celestina’nın onlara gözetmenlik yapacağı taahhüdünde bulundu. Bu oldukça kesin bir şekilde ters tepti. Bir kez daha karşılıklı olarak gergin özürler dilendi. Konuşma sona erdiğinde, Gina içinde hissettiği ağlama isteğinin yoğunluğu karşısında hayrete düştü.

Çiçekler o akşam üzeri geldi.

Bir hafta sonra Gina, kararlı bir duygusuzlukla, hepsini bir gübre yığınınına fırlattı. Kartı sakladı. Üzerinde imza yoktu tabii – sadece çiçekçide çalışan kızın elyazısıyla yazılmış bir not vardı: “Biraz zamana ihtiyacım var.” Bu da, Gina’nın tahminine göre, hiç aydınlatıcı olmasa da gerçeğin ta kendisiydi. O yüzden Gina Giuliani, Emilio Sandoz’a Noel hediyesi olarak zaman verdi.

O sene Noel'den önceki haftalar zorlu geçti. Gina bu dönemi, Carlo'nun nerede ve kiminle olduğunu ya da Emilio'dan gelen çiçeklerin anlamının ne olabileceğini düşünmemeye çalışarak, ailesi ve eski arkadaşlarıyla geçirdi. Gina Giuliani bir şeyleri düşünmemek konusunda iyi değildi. Aralık ayı ona da Celestina'ya olduğu kadar geçmek bilmiyormuş gibi geldi; küçük kız, Epifani Yortusu için Carmellalardaki partinin zamanı gelsin diye bu ayın sona ermesini iple çekiyordu. Bütün çocuklar La Befana'dan –İsa Bebeği görmek üzere yoldayken İtalya'ya uğradıklarında Bilge Adamları kaba bir şekilde kovan cadıdan– kömür mü yoksa hediye mi aldıklarını o zaman öğrenecekti.

Herkes Celestina'nın bayram tatilinin mahvolmasını engellemek için onu hediyelerle şımartmayı seçti. Hediyeler konusunda Gina'nın kayınvalidesi ve kayınpederi özellikle cömert davranmıştı. Gina'yı severlerdi, hem çok sevdikleri torunlarının annesiydi o; dolayısıyla Carmella'nın onu bütün kutlamalara davet etmesine özen gösterirlerdi. Fakat Don Domenico her ne kadar oğlunu devamlı kınamasına rağmen, Carlo ailedendi ve kan bağı önemliydi.

Carmella'nın partisinde bu konuyu yalnızca Carlo'nun yetmiş dört yaşındaki, üstü kapalı konuşmalara meyilli olmayan halası Rosa açtı. Arkadaş ve akrabaların kalabalığından ve şeker, heyecan ve açgözlülük patlaması yaşayan onlarca çocuğun çıkardığı kafa ütüleyen gürültüden kaçmaya çalışarak, Gina ile ikisi kütüphaneye sığındı.

İki kadın yumuşacık deri sandalyelere yerleşip ayaklarını moda-ya uygun şekilde alçak yapılmış bir sehpayı uzatırken Rosa, “Carlo şerefsizin teki,” dedi düz bir sesle. “Çok yakışıklı adam, Gina, ona neden âşık olduğunu anlıyorum. Fakat hep işe yaramazın tekiydi! Kendi kardeşimin oğlu, ama bak söylüyorum, nabızı olan her şeyi düzer!”

“Rosa!”

“Oğlanlar, köpekler, fahişeler,” diye devam etti Rosa. Celestina kadar amansızdı. “Bilmediğimi sanıyorlar ama bir şeyler duyuyoruz herhalde. Senin yerinde olsam piç kurusunu tam hayalarından vururdum.” Dumanlı gözleri komplo ve şiddetle dolu olan sıska yaşlı ka-

dın uzanıp Gina'nın kolunu şaşırtıcı bir güçle yakaladı. "Senin için onu vurmamı ister misin?" diye sordu. Gina bu fikirden keyif alarak güldü. Rosa rahatça arkasına yaslanarak ona, "Yaparım!" diye güvence verdi. "Paçayı da kurtarırım. Benim gibi yaşlı bir karıyı kim dava eder ki? Daha temyiz müracaatı yapılmadan ölmüş olurum."

"Cazip bir teklif, Rosa," dedi Gina sevgiyle, "ama onunla evlenirken pisliğin teki olduğunu biliyordum."

Rosa isteksizce kabul ederek omuz silkti. Carlo sonuçta Gina için ilk eşini terk etmişti. Daha da kötüsü, Gina Damiano yakışıklı Carlo Giuliani'yle bir jinekoloji kliniğinde tanışmıştı; hamileliğinin ikinci üç aylık döneminde korkunç geçen bir kürtağın ardından Carlo'nun metresine bakan hemşire oydu. Gina onun yakışıklılığına kapılmış halde, Carlo'nun daha o ilk akşam yaptığı cezbedici yemek teklifini kabul ettiğinde, dışarıdan bakarmış gibi kendi aptallığı karşısında düştüğü hayreti hâlâ hatırlayabiliyordu.

Onu sonraki âşığıyla yakaladığında şaşırmaması gerekirdi, ama Gina o sırada Celestina'ya hamileydi ve öfkeye kapılma hatasına düştü. Yediği ilk dayak onun için şok oldu, böyle bir şeyin yaşandığına neredeyse inanamadı. Daha sonra metresin her tarafındaki çürükleri ve Carlo'nun yaptığı açıklamaları hatırladı. İpuçları hep ortadaydı – onları görmezden gelmek kendi suçuydu. Boşanma davası açtı; sözlerine inandı; tekrar dava açtı...

"Evliliğiniz asla yürümezdi zaten," diyerek Gina'nın düşüncelerini böldü Rosa. "Düğünden önce bir şey demek istemedim – insan hep en iyisini umut ediyor. Fakat Carlo çok seyahat ediyor – bütün o uzay saçmalıkları. Şerefsiz olmasaydı bile, asla evde olmuyor ki." Rosa öne eğilip alçak sesle konuştu: "Bana kalırsa, bu büyük ölçüde kardeşimin suçu. Carlo görümcemin tarafına çekmiş, biliyor musun? İlk evlendiklerinde bile Domenico orada burada o kadar çok sürtüyordu ki kendi eşinin de aynısını yapmadığını düşünemezdi. Carlo'nun kendinden olduğuna hiç inanmadı. Etrafına zehir saçtı. Sonra görümcem de bunu telafi etmek için Carlo'yu şımartıp tepesine çıkardı. Carmella'nın neden bu kadar iyi yetiştiğini biliyor musun?"

Gina kaşlarını kaldırarak başını iki yana salladı.

"Anne babası onu görmezden geldi. Olabilecek en iyi şey! Carlo

için kavga etmekle o kadar meşguldüler ki, kızlarını mahvetmeye hiç fırsat bulamadılar. Şimdi kızın durumuna bir bak! İyi bir anne, harika bir aşçı, güzel bir evi var – üstelik de oldukça zeki bir işkadını, Gina! Artık her şeyi Carmella'nın idare etmesine şaşmamak gerek!”

Gina güldü. “İşte ebeveynliğe özgün bir yaklaşım! İki çocuk yap ve birini mahvetmeye odaklan.”

Rosa soğukkanlılıkla, “En azından yaşlandığı zaman Carlo'ya bakmak zorunda kalmayacaksın,” diye devam etti. “Nunzio hiç ölmeyecek sanmıştım ben!” Gina bunun numara olduğunu biliyordu. Rosa kocasına çok düşküncü ve onu çok özliyordu, ama çoğu Napolilinin aksine dramatik, basmakalıp tavrılara boyun eğmeyi reddediyordu. Nesil farkına rağmen iki kadını birbirine bağlayan bir özellikti bu. “Erkeklerin hepsi pislik,” dedi Rosa. “Kendine on iki yaşında birini bulup onu doğru şekilde eğit,” tavsiyesinde bulundu. “Tek yolu bu.”

Gina buna cevap veremeden, Celestina –yakışıklı bir serseriyle kısa süren evliliğini fazlasıyla telafi eden küçük kızı– odaya daldı. Ağlayıp sızlanarak geniş çaplı bir suçlamada bulundu; kuzenleri Stefano ve Roberto'yu yeni gelin bebeğini ve bir uzay gemisini içeren canavarlıklarla itham etti. Rosa Hala, “Durum ümitsiz,” dedi ellerini havaya kaldırarak. “Küçükler bile pislik.” Gina başını iki yana sallayarak, oyun odasında bir tür silahsız bölge oluşturmaya gitti.

Gina o kış, zaman zaman çiçekçinin kartını çalışma masasının çekmecesinden çıkarıp baktı. Destek takılı olmayan elini kaldırıp, Sandoz'un kendine özgü eski kafalı resmiyetini taklit ederek, “Açıklamaya hiç gerek yok,” diyordu. Haftalar aylara dönüşürken hiçbir açıklamanın gelmeyeceğini de anladı. Her cuma, yemekhanede Cosimo'ya hintdomuzu yemi ve yeni talaş bıraktı. İlk iki ziyaretten sonra bunu Celestina'nın kreşte olduğu zamanlara denk getirmeye özen gösterdi. Çocuğa Carlo'nun yokluğunu ve tutarsızlıklarını açıklamaya çalışmak, Emilio'nunkileri açıklamaya uğraşmadan da yeterince kötüydü. Bir seferinde, baharın ilk günlerinde, öfkeye kapıldı ve onu

görmezden gelebileceğini ama bunu Celestina'ya yapamayacağını söylemek için Sandoz'un kapısına dayanmayı düşündü; ama bunun yanlış yönlendirilmiş bir duygu olduğunu neredeyse anında tespit etti: Çok az tanıdığı bir eski rahipten ziyade, Carlo Giuliani'ye yönelikti.

Emilio Sandoz hakkında hissettiği ve düşündüğü şeylerin büyük kısmının romantik budalalık, incinmiş gurur ve cinsel fantaziden ibaret olduğunu anladı. *Gina*, diyordu kendi kendine, *Carlo şerefssizin teki ama sen de aptalsın. Diğer yandan*, diye düşünüyordu serinkanlı bir şekilde, *trajik bir geçmişi olan esmer, mahzun bir adamla ilgili fantaziler, bir serseri tarafından yeniyetme bir oğlan için terk edildim diye hüüngür hüüngür ağlamaktan daha ilginç.*

Üstelik Emilio ona çiçek göndermişti. Çiçekler ve dört kelime: "Biraz zamana ihtiyacım var." Bu bir şeyler ima ediyordu, değil mi? Hepsi kendi uydurması değildi. Elinde not vardı.

Carlo'nun bitmek bilmeyen yaratıcı anlatım gücüyle Emilio'nun katı, kısıtlayıcı sessizliği arasında bir orta yol olmasını dileyebilirdi. Fakat sonunda, içeriğini pek bilemese de, Emilio'nun kurallarına göre oynamaya karar verdi. Görünen tek diğer seçenek onu tümüyle unutmaktı. Unutmak da, Gina'ya kalırsa, bir seçenek değildi.

Ne diyebilirdi ki? "Signora, sizi ve çocuğunuzu ölümcül bir hastalığa maruz bırakmış olabilirim. Umalım da yanılmış olayım. Biz kesin olarak öğrenene kadar aylar geçecek." Onu korkutmanın anlamı yoktu – Emilio ikisi için de yeterince korkuyordu. O yüzden, başkalarına tehdit oluşturmadığı konusunda kendisini tatmin edecek kanıtlar elde edene kadar kendini tecrit etti. Bu bir irade eylemiydi ve geçmişle olan savaşında stratejisini tümüyle tersine çevirmesini gerektiriyordu.

Yalnız yaşamak, bedeninin temsil ettiği savaş alanından onuruyula geri çekilmesine fırsat vermişti. Bedeni bir zamanlar memnuniyet kaynağıyken, zayıflıkları ve kırılğanlığı ilgisizlik ve küçümsemeyle cezalandırılan istenmeyen bir yüke dönüşmüştü. Açlık işine engel olduğunda bedenini besledi, kâbuslara katlanarak uyuyacak kadar

yorulduğunda onu dinlendirdi, kendisini yarı yolda bıraktığında –baş ağrıları neredeyse kör edici bir hal aldığına; elleri korkunç derecede ağrıyıp da acının yoğunluğu komik bir noktaya ulaşınca kararlılıkla oturup yüksek sesle güldüğünde– onu hor gördü.

Kendisinden böyle büsbütün koptuğunu hiç hissetmemişti.

Bakir değildi. Sofu da değildi; rahip olmak için çalışırken, fiziksel ihtiyaçlarını inkâr ederek ya da yok sayarak hayatı boyunca cinsel perhiz yapamayacağı sonucuna varmıştı. *Bu benim bedenim*, dedi sessiz Tanrısına, *ben buyum*. Kendisine cinsel rahatlatma sağlıyor ve bunun kendisi için yemek ve dinlenme kadar gerekli, koşmak, beyzbol topunu yakalamak ve dans etmek için duyulan istek kadar günahsız olduğunu biliyordu.

Yine de kendi kendini yönetme becerisiyle gereğinden fazla gurur duyduğunun bilincindeydi ve bu da tecavüzlere olan tepkisini kısmen de olsa açıklıyordu. Karşı koymanın durumu kendisi için daha da kötüleştirdiğini ve onu kullananları daha fazla tatmin ettiğini anladığında, pasif bir şekilde boyun eğmeyi, onları elinden geldiğince fazla şeyden mahrum bırakmayı denemişti. Ama bu onu aşıyordu: Dayanılmaz, imkânsız bir şeydi. Tekrar kullanılmaya katlanmadığında, bir kez daha boyun eğmektense öldürmeye ya da ölmeye karar verdiğinde de, bu Askama'nın hayatına mal olmuştu. Tecavüz gururun cezası mıydı? Askama onun günahları yüzünden ölmemiş olsa bir şeyler öğrenebileceği, tevazu üzerine çirkin bir ders...

Bunların hiçbirisi mantıklı gelmiyordu.

Tanrı onu neden Porto Riko'da bırakmamıştı? Emilio hiçbir zaman manevi yücelik arayışı ya da beklentisi içinde olmamıştı. Yıllar boyunca, hiç şikâyet etmeksizin, *solus cum Solo* yaşamıştı – Yalnız Olan'la yalnız, Tanrı'dan bir şey duymadan, Tanrı'dan bir şey hissetmeden, Tanrı'dan bir şey beklemeden. Dünyanın bir parçası olmadan dünyada, anlaşılamayanların arasında yaşamıştı. Dönüştüğü kişi olabildiği için minnettardı: eski bir akademisyen, çocukluğunun gecekondulu mahallelerinde çalışan bir bölge rahibi.

Fakat sonra, Rakhat'ta, Emilio Sandoz ruhunda yeterince geniş ve açık bir yer oluşturduğunda, içi tüm beklentilere karşın Tanrı'yla dolmuştu – dolmak da ne kelime, taşkına uğramıştı! İçinde ışığın ya-

rattığı seli, onda boğulduğunu, gücü karşısında sağırлаştığını hissetmişti. Bunu amaçlamamıştı! Bundan hiçbir zaman gurur duymamış, bunu Tanrı'ya sunduklarının karşılığı olarak görmemişti. İçini dol-duran, kıyaslanamaz, ölçüsüz, hak edilmeden kazanılmış, akla haya-le gelmeyecek bir şeydi. Bu, Tanrı'nın karşılıksız olarak sunduğu lüt-fuydu. Ya da Emilio öyle sanmıştı.

Rakhat misyonunun bir planın parçası olduğuna inanmış olması iman değil de kibir miydi? Jana'ata bölüğünün çocukları katletmeye başladığı âna kadar, ölümcül bir hata yaptıklarına dair hiçbir uyarı, hiçbir ipucu yoktu. Tanrı hepsini, hem insanları hem de Runaları ne-den terk etmişti? Görünürdeki bunca müdahalenin ardından bu ses-siz, bu gaddar kayıtsızlığın nedeni neydi?

Kalingemala Lopore gittiğinde, Yeremya'dan okumuştı. "Beni baştan çıkardın, ya Rab, ben de müsaade ettim." Ağlıyordu. "Benim ırzıma geçtin ve alay konusu oldum."

Herhangi birinin inancının kendisinininki gibi sınanmasına öfkele-nen ve bu sınavdan kaldığı için derin bir utanç duyan Emilio San-doz'un tek bildiği, kabul edilemez olanı kabul edip bunun için Tan-rı'ya şükredemeyeceğiydi. O yüzden bedenini, ruhunu terk etmişti –hepsini koşulsuz olarak kendisini yenen güce teslim etmiş ve yalnız-ca üzerinde hâkimiyetini sürdürdüğü zihninde yaşamayı denemişti. Bir süreliğine de, huzur değil ama bir tür sıkıntılı ateşkes sağlamıştı.

Daniel Demir At buna bir son vermişti; Rakhat'ta her ne olduy-sa, suçlu her kimse, Emilio Sandoz hayattaydı ve hayatı başka hayat-ları etkiliyordu. *O yüzden*, dedi kendi kendine, *bununla yüzleş*.

Yiyecekler ilaçmış gibi, günde üç kez düzgün yemekler yedi. Tekrar koşmaya başladı; Cizvit evinin kış uykusundaki bahçeleri et-rafında dolaşıyor, yağmur çamur demeden her sabah dört kez sekiz dakikada bir buçuk kilometre koşuyordu. Günde iki kez kendini işi bırakmaya zorluyor ve ağırlıkları dikkatlice eline alıp, destek meka-nizmaları üzerinden dolaylı olarak parmaklarını kontrol ettiği için artık iki görev birden üstlenen kol kaslarını düzenli olarak çalıştırı-yordu. Nisan ayı geldiğinde, yarı orta sıklet olmaya yaklaşıyordu ve giydiği gömlekler artık hâlâ askıdaymış gibi görünmüyordu.

Baş ağırları hâlâ vardı. Kâbuslar devam ediyordu. Fakat askerle-

re özgü bir azimle kayıplarını geri kazanmıştı ve bu sefer onları elinde tutmakta kararlıydı.

Mayısın ilk günlerinde, alışılmışın dışında serin bir sabahı ve Cestina kreşeydi. Gina Giuliani mutfak penceresinden dışarı bakıp, yürüyerek gelen bir adamın araç yolunun sonunda bekçiyle konuştuğunu gördü. Sandoz'un kendisinden önce, onun için aldığı gri süet ceketi tanıdı ve bir an saçını düzeltmeyi düşündü, ama vazgeçti. Üzerine bir hırka alarak onu karşılamak için arka kapıdan çıktı.

Sandoz yaklaşırken Gina, "Don Emilio!" dedi gülümseyerek. "İyi görünüyorsunuz."

Emilio karşıdan doğal olarak gelen hoş sözlerle gerçeğin ta kendisiyle yanıt vererek, "İyiyim," dedi. Sesinde tek bir ironi kırıntısı yoktu. "Önceden emin değildim, ama artık eminim. Af dilemeye geldim, signora. Kabalık etmek sizi gereksiz yere endişelendirmekten daha iyi olur diye düşünmüştüm."

Gina kaşlarını çatarak, "*Mi scuzi?*" dedi.

"Signora, *Stella Maris* ekibinin iki üyesi Rakhat'ta hastalandı. Biri sabaha kalmadan öldü. Diğer aylar boyunca hastaydı ve öldürülmesinden önce ölüm döşegindeydi," diye anlattı Emilio. Yüzünde ifadesiz bir sakinlik vardı. "İki hastalığın da sebebini tespit edemedik, ama bir tanesi insanı eritip bitiren bir hastalıktı. Ah, daha önce bundan bahsetmemekle doğru yapmışım," dedi, Gina ellerini dudaklarına götürünce. "Belki beni affedersiniz o zaman. Aralık ayında, o hastalığı taşıyor olabileceğim ihtimalini aklıma getirdiler." Kollarını vücudundan hafifçe uzaklaştırarak uzattı, bedenini kendi kendisinden talep ettiği çürütülmez kanıt olarak Gina'ya sundu. "Gördüğünüz gibi korkaklıktan muzdaripmişim, herhangi bir patojenden değil."

Gina bir süre konuşmadı. "Yani sağlıklı olduğunuzdan emin olana kadar," dedi sonunda, "kendinizi karantinaya aldınız."

"Evet."

"Korkaklığın bunun neresinde olduğunu tam olarak anlayamadım," dedi Gina.

Martılar ıglık ıglığa bağırıyordu ve Emilio, Gina'nın, söylediklerinin rüzgârdan uçup gittiğinden şphelenmesine müsaade etti. "Buraya gelirken konuştuğum adam bu sahil boyunca sürekli koruma altında olduğunu söyledi," dedi. "Bu doğru mu?"

"Evet." Gina saçını yüzünden çekti ve hırkasına iyice sarındı.

"Dedi ki, 'mafya' yanlış kelimeymiş. Napoli'de Camorra deniyormuş."

"Evet. şaşırdınız mı?"

Emilio omuz silkti ve bakışlarını kaçırdı. "Anlamalıydım. Emareler vardı. Ama kafam meşguldü." Gina'nın yatak odasındaki pencereden gördüğü deniz manzarasına baktı. "Burası çok güzel."

Gina onun yandan görüntüsünü izledi ve bundan sonra ne yapacağını düşündü. "Celestina biraz sonra okuldan döner," dedi ona. "Sizi kaçırırsa çok üzülür. Beklemek ister misiniz? Kahve içebiliriz."

Emilio ona dönerek doğrudan, "Benim hakkımda ne kadar şey biliyorsunuz?" diye sordu.

Gina bu soru karşısında şaşırarak dikleşti. *Kızıma küçük bir dşes gibi davrandığını biliyorum*, diye düşündü. *Seni gldrebildiğimi biliyorum. Senin...* Emilio'nun ona dosdoğru bakan gözleri aklını başına getirdi. "Yakın arkadaşlarınızın ve sevdiğiniz bir çocuğun yasını tuttuğunuzu biliyorum. Kendinizi pek çok ölümden sorumlu tuttuğunuzu biliyorum," dedi. "Tecavüze uğradığınızı biliyorum."

Emilio bakışlarını kaçırmadı. "Hiçbir yanlış anlaşılma olmasını istemem. Eğer İtalyancam anlaşılır olmazsa bana söylemelisiniz, tamam mı?" Gina başını salladı. "Bana... arkadaşlığınızı sundunuz. Signora Giuliani, ben saf değilim. Başkalarının duyularının farkındayım. şunu anlamanızı isterim ki..."

Gina'nın midesi bulandı. Okullu kızlar gibi açık ettiği hayranlığından utanarak, büyük bir tektonik olay yaşanması için dua etmeye başladı – İtalya yarımadasını tümüyle Akdeniz'e gömecek bir şey mesela. "Açıklamaya hiç gerek yok, Don Emilio. Sizi utandırdığım için çok znm..."

"Hayır! Lütfen. Müsaade edin. Signora Giuliani, keşke daha önce tanışsaydık – ya da bundan uzun süre sonra. Açık konuşamıyo-

rum,” dedi. Kendi kendine tahammül edemeyerek gökyüzüne bakıyordu. “Hıristiyanlıkta bir... düşünce alışkanlığı vardır, doğru ifade ettim mi? Buna göre ruh, fiziksel benlikten farklı ve daha yücedir – zihnin yaşamı, bedenın yaşamından ayrı olarak varolur. Bu fikri anlamam uzun zaman aldı. Beden, zihin, ruh – bunların hepsi benim için bir.” Akdeniz’in parlaklığının keskin bir ışıqla buluştuğu ufku seyrederken, rüzgârın saçlarını gözlerinden uzaklaştırmasına izin vererek başını çevirdi. “Beden, zihin ve ruhun bütün olduğu bir disiplin olduğu için cinsel perhizi Tanrı’ya uzanan bir yol olarak seçtiğime inanıyorum artık.”

Bir an için kendini toparlayarak sessizce durdu. “Şey olduğunda... Tek sefer değil, birden fazla tecavüz olduğunu biliyor olmanız, değil mi?” Gina’ya baktı ama tekrar bakışlarını kaçırdı. “On yedi adam vardı ve saldırılar aylarca sürdü. O süre zarfında, ve daha sonra, fiziksel açıdan başıma gelenlerle bunun... bana etkisini birbirinden ayırmaya çalıştım. Şuna inanmayı denedim: *Bu yalnızca bedenim. Kişiliğimi etkileyemez.* Benim için böyle düşünmek.. mümkün değildi. Affedersiniz, signora. Bunları dinlemenizi istemeye hakkım yok.”

Sonra neredeyse yenilgiye uğramış gibi durdu. “Dinliyorum,” dedi Gina.

Korkak, diye düşündü Emilio acımasızca ve kendini konuşmaya zorladı. “Signora, aramızda hiçbir yanlış anlaşılma olmasını istemem. Yasal durum ne olursa olsun, ben rahip değilim. Yeminlerim geçersiz. Başka zaman tanışmış olsaydık, belki de aramızda arkadaşlıktan fazlasının olmasını isterdim. Fakat bir zamanlar Tanrı’ya karşılıksız sunduğum şeyler artık bende başka bir his uyandırıyor...” *Mide bulantısı. Korku. Öfke.* Gina’nın gözlerine baktı, ona dayana-bildiği kadarıyla gerçeği söylemeye borçlu olduğunu biliyordu. “Tiksinti,” dedi sonunda. “Ben bütün değilim. Dostluğunuza karşılık size sunduğum şeyin daha az olmasını kabul edebilir misiniz?”

Bedenim iyileşti. Gina’dan bunu anlamasını istiyordu. *Ruhum hâlâ kan ağlıyor. Benim için hepsi bir.*

Sahilin bu kadar yakınında hiç kesilmeyen rüzgâr Gina’nın kullaklarında gürültüyle uğuldadı, yosun ve balık kokularını taşıdı. Gi-

na da, Emilio gibi, suları güneş ışığının parıltısıyla süslü körfeze doğru baktı. “Don Emilio, bana dürüstlüğünüzü sunuyorsunuz,” dedi. Bu sefer ciddiydi. “Bu, bana kalırsa, dostluktan daha az değerlidir.”

Bir süre martıların bağırışlarından başka ses duyulmadı. Uzakta, araç yolunun ilerisinde, bekçilerden biri öksürdü ve sigarasını yere atıp ayakkabısıyla ezdi. Gina bekledi, ama Sandoz’un elinden gelen her şeyi yaptığı açıktı. “Eh,” dedi Gina sonunda. Celestina’yı ve hintdomuzunu hatırlamıştı. “Yine de kahve içebilirsiniz.”

Emilio gerginliğini ele veren, nefesi kesilir gibi bir kahkaha attı. Destek takılı elleri, parmaklarını saçlarından geçirecekmiş gibi başına doğru uzandı ama sonra tekrar iki yanına döndü. “Sanırım bira içmeyi tercih ederim,” dedi dolambaçsız bir samimiyetle, “ama saat daha on.”

“Seyahat insanın ufkunu çok genişletiyor,” dedi Gina tatlılıkla. “Hiç Hırvat kahvaltısı denediniz mi?” Emilio başını iki yana salladı. “Bir shot erik konyacı, ardından da espresso,” diye açıkladı Gina.

“Bu,” dedi Emilio, biraz toparlanarak, “çok güzel olur.” Sonra hiç kıpırdamadan durdu.

Gina, tekrar eve doğru yürümek üzereyken, hareketten hemen önceki gerilim ânını yaşıyordu. Sonradan, *Arkamı dönseydim âşık olduğum ânı kaçırdım*, diye düşünecekti.

Emilio ise bunu bu şekilde hatırlamayacaktı. Onun yaşadığı şey aşkın başlangıcından çok, acının sona ermesiydi. Bu ona, korkunç bir fantom nevroz atığının ardından ellerindeki ağrının nihayet kesilmesi –acının başladığı gibi ani ve açıklanamaz şekilde öylece yok olması– kadar fiziksel ve beklenmedik bir his yaşatmıştı. Tüm hayatı boyunca sessizliğin gücünü anlamıştı. Onun başaramadığı şey, bazen içindekileri sözcüklere dökmekti – Anne’le konuştuğu zamanlar hariç. Şimdi bir de Gina’yla konuşabildiğini fark ediyordu.

“Seni özledim,” dedi Gina’ya. Bunu hissettiğini, söylediği sırada keşfediyordu.

Gina gözlerini onunkilerden ayırmadan, “Güzel,” dedi. Emilio’nun kendisinden daha fazlasını biliyordu. Mutfağa doğru ilerlemeye başladı. Omzunun üzerinden, “Elizabeth nasıl?” diye seslendi.

“İyi! Güzel bir ev hayvanı. Etrafta olması gerçekten hoşuma gi-

diyor,” dedi Emilio. Ona yetişmek için hızlı birkaç adım attı. “John Candotti ona harika bir kafes yaptı – üç bölmesi ve bir tüneli var. Domuz Diyarı diyoruz.” Kapıyı açmak için Gina’nın önüne doğru uzandı, hareketi hiç düşünmeden kapı kolunu kavradı. “Celestina’yla birlikte bir ara öğle yemeğine gelmek ister misiniz? Yemek yapmayı öğrendim,” dedi havaya girerek. Bir yandan da onun için kapıyı tutuyordu. “Gerçek yemek hem de. Sadece kutulu hazır şeylerden değil.”

Gina kapıdan geçmeden önce tereddüt etti. “Çok isteriz, ama korkarım Celestina fırında makarna dışında çok az şey yiyor.”

“Şansa bak!” diye bağırdı Emilio. Gülümsemesi ikisini de ısıtan gündoğumu gibiydi. “Signora, fırında makarna benim uzmanlık alanım.”

Günler uzarken öğle yemekleri yendi, kısa ziyaretler ve telefon konuşmaları yapıldı, günde üç-dört kez mesajlar bırakıldı. Boşanmayı resmileştiren belgeler geldiğinde Emilio evdeydi ve Gina yine de ağladı. Daha başlarda Emilio’nun et yiyemediğini öğrenmişti; sonunda Emilio ona sebebini açıklayabildi ve Gina yine, bu sefer onun için ağladı. Emilio Celestina’nın resimlerini beğenince, küçük kız seri üretime geçti ve kısa süre içinde Emilio’nun dairesindeki çıplak duvarlar, pastel boyayla kâğıda dökülmüş çok güzel renklerle bezeli, oldukça gizemli nesnelerle canlı bir şekilde süslendi. Oluşan etkiden memnun kalan Gina, bir gün pencerelerine koymak için kırmızı sardunyalar getirdi ve bu Emilio için beklenmedik bir dönüm noktası oldu. *Stella Maris*’te Wolverton sistemiyle yetiştirdikleri bitkilere bakma sırası kendisine geldiğinde bundan ne kadar keyif aldığını unutmıştu ve nihayet güzel zamanları hatırlamaya, kendi içinde bir denge bulmaya başladı.

Celestina’yı yürüyüşlere çıkardılar, *mezzogiorno*’nun görkemli ışığı altında ter döktüler – batıda menekşe rengi bir deniz, doğuda güneşin titrek ışıklarıyla aydınlanan kayalıklar, boğazlarında tozun, çiçeklerin ve asfaltın buruk tatlı kokularının tüm keskinliği. Yol boyunca ilerlerken aptalca konular yüzünden tartışıp bundan keyif aldılar ve sekiz yüz yıllık zeytin ağaçlarından gelen zeytinyağında kı-

zarmış taze ekmeklerin, *provolone dolce*'li kabakların, ballı bademlerin onları beklediği eve döndüler. Akşam yemeğinden sonraya kadar kalan Emilio Celestina'yı yatırırđı; ikisi, kemikleri eğilip bükölse bile yalnızca abur cubur yemesine izin verilen kıvırcık saçlı bir prenses ve onunla birlikte Amerika'ya, Ay'a, Milano'ya ve Avustralya'ya seyahat eden Franco Grossi adlı bir köpek hakkında pek çok bölümden oluşan uzun, karmaşık bir hikâye uydururken Gina da başını iki yana sallayarak dinlerdi. Haziran ayı geldiğinde, Emilio migren ağrılarını itiraf etmişti ve Gina ona denemesi için birkaç yeni ilaç getirdi. Bunlardan biri de ona Prograine'den çok daha iyi geldi.

Haftalar geçip giderken, aralarında Emilio'nun zamana ihtiyacı olduğu, ama belki de bu sürenin başta düşündüğü kadar uzun olmadığı konusunda yüksek sesle dile getirilmeyen bir anlaşma oluştu.

Gina bir akşam ona *scopa* oynamayı öğretti; Emilio oyunu kavradıktan sonra da, kartları tutmakta zorlanmasına üzülse de, hasmının nasıl bir hırsla oynadığını görmek onu eğlendirdi. Elleriyle ilgili konuyu açtığında Emilio konuyu değıştirdi, Gina da o an için pesini bıraktı. Emilio daha sonra, yaz dönümü arifesinde, belki de ellerinin iyi olduğunu kanıtlamak için, Celestina'yla birlikte kendi ayak-kabılarını bağlamayı hedefledi. İkisi de geçmişte bu işi beceremeyip pes etmişti.

"Yapabiliriz," diye ısrar etti Emilio. "Bu sefer kesin olacak! Bütün günümüzü alsa da sorun değil, çünkü bugün yılın en uzun günü!"

Sabah boyunca bunun diğer insanlar için ne kadar kolay olduğu hakkında dertleştiler, ama hüsrancı beraber yendiler ve sonunda, başarımları üzerine, ıslıl ıslıl bir memnuniyeti paylaştılar. İkisi için de sevinen Gina, plajda bir kutlama pikniğı yapmayı önerip, bu planın onlara ayakkabılarını gereksiz bir sıklık ve gösterişli hareketlerle giyip çıkarmak için bol bol fırsat sunacağını belirtti. Böylece yaz dönümü akşamı sessiz bir hoşnuttuk içinde geçti; Emilio ve Gina Celestina'nın arkasından sahil boyunca gezindi, küçük kızın martıları kovalayıp hazine bulmak için kumu kazmasını, yorgun düşene kadar suya taş fırlatmasını izlediler. Karanlık nihayet çökmeye başladığında da –Gina ceplerinde ve ellerinde deniz kabukları ve güzel taşlar,

Emilio ise kollarında uyuyan çocuğu taşıırken– kayalıklardaki merdivenlerden çıktılar ve onlara suç ortaklığı yapar gibi gülümseyen Camorra bekçilerinin yanından geçtikleri sırada hafifçe mırıldanarak selam verdiler.

Eve ulaştıklarında Gina Emilio için arka kapıyı tuttu ama ışığı açmadı; yolu bilen Emilio Celestina'yı sessiz evin içinden geçirip kızın oyuncak bebeklerle dolu odasına götürdü ve Gina oyuncak hayvanlarla tıklım tıklım doldurulmuş yatakta yer açarken bekledi. Kaldırırken dikkatli olursa Celestina'nın küçük bedenini kucağına alabiliyordu, ama desteklere zarar vermeden geri bırakamıyordu, o yüzden Gina bebeğini onun kollarından aldı, çocuğu yatağa yatırdı ve bir süre kızına bakarak ayakta durdu.

Celestina, diye düşündü. Asla durmaz, konuşmayı hiç bırakmaz, annesini daha kahvaltıdan önce yormayı başarır, Meryem Ana'ya bile kiralık katil tutmayı düşündürürdü. Uykuda yüzü hâlâ yeni doğmuş bir bebek görüntüsü çiziyor, küçük parmakları hâlâ annesini kendinden geçiriyor, ruhen hâlâ göbek deliğinden başka bir göbeğe doğru kıvrımlı bir yol uzanıyordu. Babasının yeni arkadaşlarından annesine söz etmemesi gerektiğini çabucak öğrenmişti.

Gina iç geçirip döndü ve Emilio'nun kapı pervazına dayanmış, sakın bir yüz ve hiçbir şeyi gizlemeyen gözlerle onu izlediğini gördü. Celestina ona sarılacağı zaman, desteklerin malzemeleriyle çocuğu çizmemek için yaptığı gibi kollarını vücudundan belli belirsiz ayırarak uzattı. Böylece Gina da ona gitti.

Gina'nın alt dudağının kenarı bir kadehin ağzı kadar narindi ve bu düşünce Emilio'yu neredeyse durduruyordu, ama sonra Gina'nın dudakları onunkilerle buluşmak üzere yükseldi ve artık geri dönüş olmadığı gibi, bunu isteyen de yoktu. Bunca yıldan, bunca çaba ve ızdıraptan sonra... her şey Emilio'ya oldukça basit geldi.

Gina onun desteklerini çıkardı ve kıyafetlerine yardım etti, sonra da kendininkileri çıkardı; onunlayken zaten hep birliktelermiş gibi rahat hissediyordu. Fakat ne beklemesi gerektiğini bilmiyordu, o yüzden kendini başarısızlık ya da gerginliğe, sert bir acelecilik ya da gözyaşlarına hazırladı. Ama bunların yerine kahkaha vardı ve bu Gina'ya da basit geldi. Zamanı geldiğinde onu içine aldı ve Emilio'nun

çıkardığı hafif ses üzerine omzunun üstünden gülümsedi, neredeyse kendisi ağlayacaktı. Doğal olarak Emilio çok erken boşaldı – ne beklenebilirdi ki? Gina için önemi yoktu, ama birkaç dakika sonra Emilio’nun boğuk üzüntüsünü kulağının dibinde duydu. “Bunu tam olarak doğru yaptığımı sanmıyorum.”

Gina da güldü ve Emilio’nun başının yukarısına bakarak, “Alıştırma yapmak gerekiyor,” dedi.

Emilio hareketsiz kaldı ve Gina onun duygularını incittiğinden korktu, ama sonra Emilio dirseklerine dayanarak doğruldu ve hayret içinde bir yüz ve mutlu gözlerle ona baktı. “Alıştırma mı? Yani bunu bir kereden fazla yapabileceğimizi mi kastediyorsun?”

Emilio kendini yeniden onun üzerine bırakırken Gina kıkırdadı. “Çekil üstümden,” diye fısıldadı bir süre sonra. Hâlâ gülümsüyor ve ellerini onun sırtında gezdiriyordu.

“Sanmıyorum.”

“Çekil üstümden! Bir ton ağırlığındasın,” diye yalan söyledi. Bir yandan da Emilio’nun boynunun yan tarafını öpüyordu. “Hep o fırın makarnalar yüzünden!”

Emilio Gina’nın başının altındaki yastığa doğru, “Hayır. Burası hoşuma gidiyor,” dedi.

Gina parmağıyla Emilio’nun koltukaltına dokundu. Emilio kahkahalara boğuldu ve yan tarafa kaydı. Gina ise onu susturmaya çalışıp, “Celestina!” diye fısıldıyordu.

Emilio afallayarak, “*Soy cosquilloso!*” dedi. “İtalyancasını bilmiyorum. Dokunuşa böyle bir tepki verilmesine ne deniyor?”

“Gıdıklanmak,” dedi Gina ve Emilio fiili tahmin edip çabucak çekimini yaparken eğlenerek dinledi. “Şaşırmış görünüyorsun.”

Göğsü artık normal ritmine dönen Emilio ona bir bakış attı. “Bilmiyordum. Bunu nasıl fark edecektim ki? İnsanlar Cizvitleri gıdıklamaz!” Gina ona baktı, karanlıkta fazlasıyla şüpheli bir tavır içindeydi. Emilio içerlemiş gibi, “Şey, bazı insanlar bazı Cizvitleri gıdıklıyor,” diye itiraf etti, “ama sizi temin ederim, hanımefendi, beni kimse gıdıklamadı.”

“Ailen bile mi? Her zaman rahip değildin.”

Emilio, “Hayır,” diye kestirip attı.

Gina yeni bir mayın tarlasına girdiğini fark ederek, *Ah, Tanrım*, diye düşündü, ama Emilio dirseği üzerinde doğrulup diğer kolunu Gina'nın beline doladı. "Fırın makarnadan nefret ediyorum," diye itiraf etti. "Sevdiğim kadın için öldürebileceğim ejderha yoktu, ama senin için fırın makarna yedim. Takdir bekliyorum."

Gina fazlasıyla memnun olmuş bir halde ona gülümsedi. Emilio onu öpmek üzereyken, "Bir dakika," dedi. "Şu 'sevdiğim kadın' kısmına geri dön bakalım." Fakat Emilio'nun dudakları bir kez daha onunkilere eğildi ve bu sefer daha başarılı oldu.

Celestina için ihtiyatlı davrandılar ve Emilio şafaktan önce gitti. Ona veda edip gitmek bu zamana kadar yaptığı her şey gibi zordu. Fakat plajda geçirilen ve Celestina'yı erkenden yoran başka günler, geç saatte ikisini de yoran başka geceler oldu ve o yaz geçip giderken Gina onu yeniden bir bütün haline getirdi. Güzelliği ve nazikliğiyle Emilio'nun hafızasından silmediği canavarlık, sıcaklığıyla gölgelemediği aşağılanma kalmadı. Bazen, rüyalar onu bulduğunda, Gina onun yanında olurdu: gecenin içinde bir kurtarıcı. Yaz bitmeden, günler hâlâ fazla uzun ve geceler fazla kısıyken, limon ağaçları ve portakalların kokusu yoğunlaşmış, her gece Gina'nın yatak odasındaki pencereden içeri sızıp onun nevresimlerine ve saçlarına sinerken, Emilio onun kendisine verdiklerinden bazılarının karşılığını vermeye başladı.

Bazen kusursuz bir huzur hissine kapıldığı olurdu. Donne'un sözleri ona kusursuz görünüyordu: "Çünkü ben ölü olan her şeyim /Aşkın içinde yeni bir Simya yoğurdu." Umudun hücumu karşısında, bir geleceği olmasının güzelliğine daha fazla karşı koyamadı ve geçmişin onu bırakmak bilmeyen ellerinin gevşediğini hissetti. *Bitti*, diye düşünürdü zaman zaman. *Sonunda bitti*.

Trucha Sai

Dünya Tarihiyle 2042-2046

SOFIA MENDES Trucha Sai'de kendisine refakat edecek birilerinin eksikliğini çekmedi. Köy nüfusu 350 kişi civarında sabitlenmiş ve yakınlarda da başka yerleşim yerleri oluşmuştu; ziyaretler yaygın ve neşeliydi. İşleri ve yemekleri birçok kişiyle paylaşıyordu ve kısa süre içinde *diuso* ağaçlarının kılıca benzeyen yapraklarından hasır, rüzgâr kesici siper, şemsiye, buharda kök pişirmek için bohça, meyve toplamak için sepet örerek zaman geçirmek ona doğal gelmeye başlamıştı. Mevsim hasadına katıldı; faydalı bitkilerin yerini ve nasıl tespit edildiğini, tehlikelerden kaçma yollarını ve ona en başta aşılmaz bir yağmur ormanı gibi gelen bu bölgede yolunu bulmayı öğrendi.

Becerikli bir yetişkin Runa –alanında bilgili bir botanikçi, toplumun faydalı bir bireyi– oluyordu ve bu durum onda belli bir tatmin duygusu yaratıyordu. Fakat sürgününün ilk aylarında ona entelektüel açıdan eşlik etmeye en yakın şey, yörüngedeki *Stella Maris* kütüphane sistemiydi. Gemiye fiziksel olarak ulaşamıyordu, ama gününün büyük kısmını kütüphaneyle radyo iletişimi içinde geçiriyordu. Üzerinde çalışıp düzenledikten sonra, Runa hayatıyla ilgili gözlemlerini ve kendi düşüncelerini sadece tablette kayıtlı olarak bırakmak yerine kütüphane sisteminin hafızasına kaydetti. Bu alışkanlık soyutlanmışlık hissini azalttı; sanki günlük tutmuyor da mesaj gönderiyordu. Bir gün yazdıkları Dünya'ya ulaşacaktı ve araştırmalarıy-

la kendi toplumuna katkıda bulunan yalnız bir biliminsanı olduğuna inanabilirdi. Hâlâ insandı. Hâlâ aklını yitirmemişti.

Sonra, Isaac yalnızca on beş aylıkken, bir sabah sisteme erişim prosedürünü başlattığında inatçı bir sessizlikle karşılaştı. Ekranındaki kısa ve öz hata mesajına bakarken, bağlama halatı aniden kopan bir geminin fiziksel sarsıntısını hissetti. Araç içindeki sistem bir şekilde bozulmuş muydu acaba? Belki de geminin yörünge ayarı sıfırlanmış ve *Stella Maris* atmosferde yanmış ya da Rakhati denizine düşmüştü. İhtimallerin sonu yoktu. Düşünmediği tek şey gerçekte olup bitenlerdi: Birleşmiş Milletler himayesinde seyahat eden, Dünya'dan ikinci bir ekip Rakhat'a ulaşmıştı. Karaya ayak basmalarından on iki hafta kadar sonra, Temas Birliği Emilio Sandoz'un yerini tespit etmişti. Onun Cizvit misyonundan hayatta kalan tek kişi olduğuna inandıklarından, *Stella Maris*'i otomatik pilota alıp Dünya'ya göndermişlerdi; gemi Sofia'nın kendi yapay zekâ programlarının belirlediği rotada seyrederek Emilio Sandoz'u tek başına, onu bekleyen rezalete doğru evine taşımıştı.

Sofia yalnızlığın farklı türleri olduğunu keşfetti. Anlayıp da anlaşılamamaktan gelen yalnızlık vardı mesela. Çene çalıp tartışacak, karşısında kendisine meydan okuyacak kimse olmamasının yalnızlığı vardı. Geceleri hissedilen yalnızlık, bazen kalabalığın arasında onu boğan gün içindeki yalnızlıktan farklıydı. Yalnızlık konusunda bir uzman haline geldi ve en kötü türünü de, Isaac'ın güldüğünü gördüğü rüyadan sonra hissettiğini keşfetti.

Isaac cılız, uzun, minicik bir bebekken ilk haftalarını Sofia'yı korkutan ağır bir tepkisizlik içinde uyuyarak geçirmişti. Sofia, bebeğin uyku yoluyla yetersiz kaynaklarını hayatta kalmaya harcadığını anlamıştı; o yüzden onu uyandırma arzusuna karşı koydu, bu arzunun kendi içini rahatlatma ihtiyacından kaynaklandığını biliyordu. Fakat uyanık olduğunda bile, bebek incecik teni solmadan onunla bir-iki saniyeden fazla göz teması kuramıyordu. Üstelik haftalar geçtikçe daha güçlü emmeye başlasa da, sıklıkla sütünü kusuyordu. Sofia erken doğmuş bir bebeğin gelişmemiş sindirim sistemi hakkında kendi kendine ne derse desin, bunu insanın kalbini kıran bir reddediş olarak algılamamak zordu.

Altı aylık olduğunda, Isaac hâlâ kuş gibi ve mesafeliydi; yapraklar, ışık ve gölgelerin ördüğü bir sır perdesini aralamaya kararlıymış gibi her an uzaklara bakıyordu. İlk doğum günü geldiğindeyse uhrevi bir ağırbaşlılığa erişmişti: Zamanının çok büyük kısmını, yarattığı şekillerden büyülenerek kendi parmaklarının hareketlerini izlemekle geçiren minicik, sessiz, gülümsemeyen, peri gözlü bir oğlandı. Sofia bu sessizliğin kökeninde sağırılık olduğunu umut etmeye başladı, çünkü çocuk hiç ses çıkarmıyor, adıyla seslendiğinde ona dönmüyor, etrafında didişen, oyun oynayan, şakalaşan, soluk soluğa gülerken birbirlerine homurdanan Runa çocukları duymuyor gibi görünüyordu. Fakat bir gün, “*Sipaj*,” dedi ve ‘Dinle!’ anlamına gelen kelime dinleyen herkes için bir mantra kadar anlamsız hale gelecekti. Sonra sessizlik bir kez daha etraflarını sardı.

İkinci doğum günü yaklaştığında, kendi kendine yetme konusunda tartışma götürmez bir noktaya ulaşmış gibi görünüyordu: İhtiyaçları, arzuları olmayan, yaşından önce gelişmiş bir Zen ustasıydı. Sofia göğüs ucunu ağzına dayadığında emerdi; daha sonraları, ağzına yemek verildiğinde yer, su dudaklarına getirildiğinde içerdi. Kaldırılıp kucağa alınmasına ses çıkarmaz ama kimseye kollarını kaldırmazdı. Runa oyun arkadaşları tarafından oyuncak bebekmiş gibi taşındığında, daldığı hayallerle arasına giren bu durumun sona ermesini hareket etmeden ve heyecanlanmadan bekler, yere bırakıldığında da o olay hiç yaşanmamış gibi meditasyonuna geri dönerdi.

Onun görünmez kalesinde, dış dünyanın onun ilgisini dağıtamayacağı ya da aklını çelemeyeceği bir mükemmellik varmış gibi görünüyordu. Bir Yogi kadar hareketsiz ve dengede, saatlerce oturuyor; bazen, içten içe gizli, kutsal bir düşünceyle keyiflenmişçesine yüzü sarsıcı güzellikte bir gülümsemeyle değişim geçiriyordu.

Sofia’nın bu kadar anormal bir Runa bebeğe ne yapılacağını sormasına gerek yoktu. Sakat çocuğunu kurtların cirit attığı bir yamaca bırakan bir Spartalı gibi, bir Runa baba da özü olan çocuğunu *djanada*’ya teslim ederdi – Jana’ata aristokratlar için en tazesinden et. Belki de Runalar Isaac’te bir sorun olduğunun farkında değildi ya da belki umursamıyorlardı; Isaac Runa değildi ve onun için kurallar farklıydı. Sofia’nın anlayabildiği kadarıyla, Isaac’in yalnızlık içinde

sürdürdüğü sessizliğini, kuyruksuz ve tüysüz bedenini kabul ettikleri gibi, dünyalarındaki neredeyse her şeyi kabul ettikleri gibi kabul ediyorlardı: uysal, güler yüzlü bir mizaç ve serinkanlı bir sakinlikle.

O yüzden Sofia da oğlunu olduğu gibi kabul etmeye çalıştı, ama çocuğunun gözlerini saatlerce ellerine dikmesini ya da kendi içinden gelen bir melodiyi dinlerken sessiz, değişmez bir ritimle yere vurarak oturmasını izlemek kolay değildi. Bir melek kadar güzel ve insanüstü görünen Isaac, herhangi bir annenin sevmekte zorlanacağı bir çocuktı ve Sofia Mendes'in hayatı da ona sevgi konusunda tecrübe kazanması için çok az fırsat sunmuştu.

Sofia ruhunun en gizli derinliklerinde, oğlunun ondan bu kadar az şey beklemesinden dolayı tarifsiz bir rahatlama hissediyordu. Yıllar boyunca ailesini kaybetmesini ne kadar derinden hissettiğine dair tek ölçüsü, genç yaşta ölüp kendi çocuğunu öksüz bırakma düşüncesiyle bile içini kaplayan nedensiz korkuydu. Kendi kendine Isaac' in durumunun faydalı yanları olduğunu söyledi. Sofia ölse Isaac bunun neredeyse farkına varmazdı.

Sofia delirmeye ne kadar yaklaştığını sonradan fark edecekti. Isaac dört yaşına geldiğinde, annesi deliliğin eşiğinde başı dönerek ve dikkatsizce durup diğer tarafa bakmıştı. Djalao ve diğer VaKashani kadınların getirdiği Supaari ve yeni doğmuş kızı da Trucha Sai' ye o zaman ulaştı. Orman Runaları, Supaari'nin Jana'ata efendilerinden her zaman sakladıkları bir sığınağa beklenmedik bir anda geliş karşısında hiç şaşkınlık göstermedi; her şeyi fazla sorgulamadan kabullenmek doğalarında vardı ve Supaari VaGayjur da hep diğer *djanada*'dan farklı olmuştu. Fakat Runalar her zaman olduğu gibi sakinse de, Sofia Mendes duygularının yoğunluğu karşısında sarsıldı. Supaari Jana'ata'ydı, ama yine de Sofia onu ilk gördüğünde isyan ve ölümü, zulüm, sömürü ya da acımasızlığı değil, dostluğu ve yalnızlığın sona erişini düşündü.

Isaac'ın doğumundan bu yana ilk kez Tanrı'ya şükretmek için bir sebep bulmuştu.

“Bana senin öldüğünü söylemişlerdi,” dedi Supaari, H’ingilizce konuşarak. Bir yandan da minik yabancıya bakıyordu. Dehşete kapılarak hızla geriye döndü, birkaç adım attı ve sonra bir leş yiyicinin ölünün başına dönmesi gibi tekrar Sofia’nın yanına geldi. Üçlü yara izinden dolayı şekli bozulan yüzüne uzandı ve Sofia onun dokunuşundan irkilerek kaçır gibi görüldüğünde daha da çok utandı. “Seni arayıp bulurdum,” dedi. Anlaması için yalvarıyordu. “VaKashaniler bana senin öldüğünü söyledi!”

Sofia’nın yüzünde nefret ve suçlayıcılık gördü, çünkü bunu bulmayı bekliyordu. Yolculuğu ve öncesinde olup biten her şeyden ötürü yorgun düşmüş, her konuda düşmeyi başardığı yanılgıların fevkalade çeşitliliği karşısında serseme dönmüş olan Jana’ata kademe kademe çöktü; ağırlığını ayaklarından kuyruğuna, oradan dizlerine, sonra poposuna verip en sonunda başını ormanın humuslu toprağına gömülü ellerinin arasına doğru eğerek yere yığıldı. Sofia’nın tek bir söz söylemeden ortaya koyduğu sitemi –hatta sadece varlığı bile– Supaari’ye ölümcül bir darbe gibi geldi; onun küçük ellerini başının iki yanında, başını kaldırırken hissettiğinde hızlıca ölmesini sağlayacak bir şeyler olmasını hararetle diliyordu.

“*Sipaj*, Supaari,” dedi Sofia. Gözlerine bakabilmek için dizlerinin üzerine çöktü. “Buraya geldiğin için birinin kalbi çok mutlu.”

Beni anlamadı, diye düşündü Supaari umutsuzca. *Kendi dilini unutmuş*. “Biri senin öldüğünü sandı,” diye fısıldadı. “Yoksa biri seni bulmaya çalışırdı.”

Ağır hareketlerle dönüp dizlerini bükerek oturdu ve etrafına baktı: esintide hışırdayıp bükülen zarif, eğimli, sazdan yapılmış çatılarıyla uyumak için barınaklar; çiçek ve kurdelelerle süslenmiş hasır rüzgâr siperlikleri; güzel minderlerle dolu, yükseltilmiş oturma platformları. Jana’ata yasa ve geleneklerinden etkilenmeden hayatlarına devam eden Runalar. Berbat yara izi dışında minik yabancı da iyi görünüyordu.

“*Sipaj*, Sofia,” dedi sonunda, “birinin hata yapma konusunda müthiş bir yeteneği var. Belki de onun yardımından faydalanmaman senin için daha iyi olmuştur.”

Sofia hiçbir şey söylemedi ve Supaari de yüzündeki ifadeyi oku-

maya, kokusundan, duruşundan bir anlam çıkarmaya çalıştı. Herhangi bir şeyin ne anlama geldiğinden emin olamamak sinir bozucuydu, zira artık Sandoz'u ne kadar az anladığının bilincindeydi ve Ha'an'ın onu önemseydiğine inanmakta bile hata etmiş olabileceğini düşünüyordu. "Bence..." dedi yavaşça. K'San dilinde konuşuyordu, çünkü ihtiyaç duyduğu şeyler Ruanja'da yoktu ve Sofia'nın H'ingilizceyi unuttuğuna inanıyordu. "Bence ne yaptığımı öğrenince benden nefret edeceksin. Bu 'nefret' kelimesini anlıyor musun?"

"Çok özür dilerim." Sofia Supaari'nin yanına geçip açıklığı kaplayan alçak, çime benzer otların üzerine bağdaş kurarak oturdu. "Biri senin dilini unuttu. Biri zaten çok az biliyordu." Supaari'nin ne kadar yorgun olduğunu görebiliyordu ve uzun, yakışıklı yüzü ona zayıflamış geldi, zarif kemikleri hatırladığından daha belirgindi. "Sipaj, Supaari, ne kadar uzun yoldan geldin," diye başladı. Bu Ruanja sözler ona tüm hayatı boyunca onları duymuş gibi doğal geliyordu artık. "Acıkmış olmalısın. Yiyecek..."

Supaari güdük pençesini nazıkçe Sofia'nın dudaklarına bastırarak onu durdurdu. Anne Edwards'ın buruk olarak yorumladığı bir tonla, "Lütfen," dedi. "Lütfen, teklif etme." Başını havaya kaldırıp başka tarafa çevirdi. Gökyüzüne doğru, K'San dilinde, "Nasıl yiyebilirim?" diye sordu. "Nasıl yiyebilirim?"

Onun haykırışını duyan Djalao, Supaari'nin VaKashani refakatçilerinin etrafındaki kalabalığın dışından öne çıktı. Supaari ve çocuğu için erzak doldurarak hazırladığı sağlam sepeti aniden yere attı. "Her zaman yediğin gibi ye," dedi, alçak sesle ama Sofia'nın daha önce hiçbir Runao'dan duymadığı bir sertlikle.

O anda Djalao'yla Supaari arasında yüksek sesle dile getirilmeyen bir anlaşma oldu, ama vücut dillerinden bunu okumak Sofia'nın becerilerini aşıyordu. Koşturup birbirlerini kovalayan, gelen ziyaretçilerle günlük hayatın monotonluğuna ara verilmesiyle heyecanlanan çocuklar her dakika biraz daha gürültücü ve afacan oluyordu. Sofia daha uyarmak için seslenemedi Kanchay'ın kızı Puska baba-sının yetişkinlerle konuşmaya dalmış olmasından istifade ederek sırtına atladı, atlar atlamaz da kendini itip geriye doğru bir yay çizerek mutlulukla sıçradı ve Supaari'nin sepetini devirdi. Hiç telaşa kapıl-

mayan Kanchay, yetişkinlerin sohbetinden ayrılıp çocuklar kokuyu almadan sepetin içindekileri çabucak topladı. Sonra öne eğilip kollarını kocaman açarak fırladı, çocuklardan oluşan ufak kalabalığın arasına nazikçe daldı ve hepsini mutlu, kıpır kıpır bir yığın halinde uzaklaştırdı.

Sofia gülümseyerek Isaac'i görmek için bakındı, herkes başka şeyle meşgulken başını alıp gitmesinden endişeleniyordu. Fakat oradaydı işte: Sırtüstü uzanmış, tepesindeki *w'ralia*'dan yüzüne doğru kıvrılarak düşen kanatlı tohumları izliyordu. Sofia iç geçirdi ve bakışlarını yerde sersemlemiş bir şekilde oturan Supaari'ye çevirdi.

"*Sipaj*, Fia. Her şey değişmiş," dedi Supaari. Kafasını kaldırıp Djalao VaKashan'a baktı ve kulakları yassılaştı. "Biri anlamadı!" diye bağırdı. "Biri biliyordu ama anlamadı. Her şey değişmiş."

Djalao, "*Sipaj*, Supaari," derken onun başında dikiliyordu. "Ye. Her şey hep olduğu gibi devam ediyor."

Sepette ne değil – kim var acaba? diye düşündü Sofia. Kanchay'ın sepeti çabucak toplamasının nedeninin çocukları koruyup durumu vaktinden önce anlamalarını engellemek olduğunu şimdi anlıyordu. Ürperti içinde Supaari'ye bakarak, *O Runaları yiyor. O djanada*, diye düşündü.

Herhangi biri konuşabilecek duruma gelene kadar uzun süre geçti. Sonunda Sofia, o an için kafasında toplayabildiği tek şey olan basit Runa mantığıyla, "*Sipaj*, Supaari, biz neyseک oyuz," dedi. Ayağa kalkıp onu da kaldırmak için göstermelik bir çabayla Jana'ata'nın kolunu kavradı. Supaari dikkati dağılarak ona baktı. "Gel de ye. Hayat devam ediyor," dedi Sofia. Hafifçe kolunu çekiştiriyordu. "Biz-ve-de-sen sorunları sonra düşünürüz."

Supaari kalktı ve yemeğini rüzgârın ters yönden estiği, Runaların görüş mesafesi dışında kalan bir yerde yiyebilmek için sepeti açıklıktan uzağa taşımayı denedi. Ne yaptığını hep bir şekilde biliyor olmalıydı; daha önceleri bile Runaların yanında et yemek ona vicdansızlık gibi gelirdi. Hafifçe hırlayarak sepetle uğraştı –sonuçta sapları yalnızca bir Runao'nun taşınması için uygundu– ve Kanchay ona

yardım etmek için çocukların kargaşasından sıyrılınca kendini daha da kötü hissetti.

Ne yetişkin ne de çocuk olan Kinsa tüm bu süre boyunca, nereye ait olduğunu bilemeden, Ha'anala'ya bir şeyler mırıldanarak oturmuştu. Supaari'nin uzaklaştığını görünce bebeği sırtında taşıyarak peşinden gitmeye karar verdi. Onun yanında yürüyen Sofia ise uzanıp bebeğin minicik, kıvrımlı pençelerine dokundu. "Supaari!" diye bağırdı. "Çocuk senin mi? Ama nasıl olur? Biri sanıyordu ki..."

"Bu uzun bir şarkı," dedi Supaari. O sırada Sofia Ha'anala'yı kucasına alıyor, Kanchay da etin bir parçasını sakince çıkarıyordu. "Biri isyandan sonra Kashan'a vardığında..." Sofia'nın korkunç yara iziyle berbat olmuş yüzüne tekrar bakarak durakladı. "Bu 'isyan' kelimesini anlıyorsun, değil mi?" Sofia kafasını kucasına yerleşmiş bebekten ayırıp, onaylamak için çenesini kaldırdı. Supaari anlatmaya devam etti. "VaKashaniler fena halde kargaşa içindeydi. Çok fazla ölü vardı ve bunların arasından çoğu da Büyüklerdendi. Durumu açıkça anlatacak kimse yoktu, itlaftan günler sonra bile her yerde *fierno* vardı. Sizin 'iniş aracı' hâlâ oradaydı ama VaKashaniler bütün yabancıların öldüğünü söyledi. Ölüleri de yediklerini söylediler."

Sofia bir bebeğin onunla göz teması kurmasının nasıl bir mutluluk olduğunu düşünüyordu, ama bunu duyunca... *Elbette*, diye düşündü. *Et ettir*. Fakat Anne ve D.W.'ya olanlardan sonra bile böyle bir şey olabileceği aklına gelmemişti; yani diğerlerinin de... *Ah, Jimmy!* diye düşündü, boğazı spazmik bir şekilde tıkanıyordu.

Ağzı kuruyan Supaari yemeğini bir kenara bıraktı. "Daha sonra, hava neredeyse karardığında Askama öne atıldı. Daha sadece bir çocuktuk ama siz yabancıları iyi tanıyordu, o yüzden biri onun dediklerini dinledi. Ruanja bu iş için kafa karıştırıcı olduğundan H'ingilizce konuştu. Dedi ki: Meelo ölmedi..." Sofia'nın rengi aniden değişince durakladı. Kadının boğazında atan nabzını görebiliyor, artık ona anlatması gerekenlerdeki tüm trajediyi anlıyordu. "Bilmiyor muydun?"

"Meelo şimdi nerede?" diye sordu Sofia. "Tanrım. Tanrım, eğer hayattaysa bu her şeyi değiştirir..."

"O gitti!" diye bağırdı Supaari. "Biri çok üzgün! Anlıyor musun?"

Biri seni arayıp bulurdu ama VaKashani hepinizin gittiğini söyledi ve ‘gitti’ kelimesi iki anlama gelebilir! Askama yalnızca Meelo’nun ölmediğini, Jana’ata bölüğüyle birlikte olduğunu söyledi. Marc ya da senden hiç bahset–”

“Marc!” diye haykırdı Sofia. “Marc da mı hayatta?”

“Hayır! O gitti!” Supaari hüsrarla iki büküm oldu. “Sandoz da gitti, ama onunki farklı!” Ne kadar yorgun olsa da ayağa kalktı ve dolanmaya başladı. Sofia’ya bakmak için dönüp, “Ruanja’yla bunu anlatmak imkânsız! Hiç H’ingilizce hatırlıyor musun?” diye sordu.

“Evet,” dedi Sofia. Supaari’nin bebeği sızlanmaya başladı. Etrafındaki duyguların şiddeti karşısında Kinsa’nın da keyfi kaçmıştı ve o da ağlamak üzereymiş gibi görünüyordu. Bebeği Kanchay’a veren Sofia da ayağa kalktı ve elini Supaari’nin koluna koyarak telaşlı yürüyüşüne bir son verdi. “Evet. İngilizceyi hatırlıyorum,” dedi tekrar. “Supaari, Marc nerede? Sandoz şimdi nerede? Öldüler mi yoksa onları görebileceğimiz bir yerde mi değiller?”

“Marc öldü. Bu benim suçum. Hiç zarar vermek istememiştim!” Supaari anlaşılmaz şekilde ellerini havaya kaldırdı, ama Sofia’nın dikkati bu harekete herhangi bir anlam veremeyecek kadar dağılmıştı. “*Hasta’akala* bizden kan akıtmaz...”

“Supaari, Tanrı aşkına, Sandoz nerede?”

“Diğerleri onu eve gönderdi.”

“Hangi diğerleri?” diye bağırdı Sofia. Artık iyice telaşlanmıştı. “Ev derken nereyi kastediyorsun? Kashan’a mı gitti?”

“Hayır, Kashan’a değil. Başka yabancılar gelip...”

“Başka yabancılar mı? Supaari, başka bir nehir vadisinden gelenleri mi kastediyorsun yoksa...”

“Senin gibi yabancılar. Kuyruksuz. Dh’ünya’dan.”

Sofia sallanıyordu, Supaari onu düşmeden yakalayıp ellerini omuzlarına bastırdı. Sofia ona, “İyiyim,” dedi ama Supaari öyle olmadığını anlayabiliyordu. Kadın yere oturup başını ellerinin arasına aldı. Kanchay içli içli ağlayan bebeği Kinsa’ya verdi ve kıza açıklığa dönüp diğerlerinin yanında kalmasını söyledi. Sonra gelip Sofia’nın arkasına oturdu, kollarını korumacı bir tavırla kadının omuzlarına doladı ve Sofia da ona bu düşünceli davranışından dolayı minnettar

olduğunu göstermek için geriye doğru yaslandı; ama sonra, mümkün olduğunca sakın bir şekilde tekrar Supaari'yle konuştu. "Anlat," dedi. "Bana her şeyi anlat."

Anlatması için uzun bir zaman ve üç dil gerekti. Sofia'ya Sandoz'un yerini nasıl bulduğunu ve Marc'ın da hayatta ama epey kötü durumda olduğunu öğrendiğini anlattı; bölük komutanına rüşvet verdiğini, *hasta'akala*'yı ve yalnızca Marc ve Sandoz'u Runaları isyana teşvik ettikleri gerekçesiyle yargılanmaktan korumayı amaçladığını açıkladı. "Görüyor musun?" diye sordu. Parmakları arasındaki ince, sağlam ağ dokuları görmesi için ona tekrar ellerini gösterdi. "Bu bizim için hiçbir şey değil – ağlar kırılırsa bu yalnızca elleri zayıflatıyor. Fakat yabancılardan çok fazla kan aktı ve Marc öldü." Sonra Sandoz'la Gayjur'da geçen mevsimi ve Emilio yalnızlıktan ölüp gidecek diye nasıl korktuğunu anlattı.

Sofia –Tanrı yardımcısı olsun– bu kadarını anladı. "Ama diğerleri gelmiş ya," diye hatırlattı Supaari'ye. "Diğer yabancılar şimdi nerede?" Supaari cevap vermeyince, Sofia öne eğilip onun kolunu yakaladı ve, "Supaari, hepsi gitti mi? Aman Tanrım. Bana gittiklerini söyleme! Hepsi Dünya'ya geri mi döndü?" diye haykırdı.

"Bilmiyorum." Supaari kulaklarını indirerek arkasını döndü. "Önce Sandoz'u geri gönderdiler. Diğerleri bir süre Gayjur'da benim yanımda kaldı." Konuşmayı aniden bıraktı.

"Gittiler, değil mi?" dedi Sofia cansızca. "Öldüler mi yoksa Dünya'ya mı döndüler?"

Supaari ısrarla, "Bilmiyorum!" dedi ama Sofia onun bir şeyler sakladığını sezebiliyordu. Sonunda tekrar, oldukça alçak sesle konuştu: "Bilmiyorum, ama sanırım... bir pazar yaratmış olabilirim..." Uzun bir sessizlik oldu. "Sofia, şunun anlamı ne: 'cinsel perhizde'?"

Sofia onun bu soruyu şu anda sormasına şaşırarak kafasını kaldırıp baktı. Fakat Supaari soruları böyle geçiştiren biri olmamıştı hiç... Sofia bunu nasıl açıklayabilirdi ki? "Cinsel ilişkiden kaçınmak demek." Supaari boş boş baktı; İngilizce işe yaramıyordu. Sofia tekrar Ruanja konuşmayı denerdi. "Çocuk yapmak için bir eylem vardır..."

Supaari çenesini kaldırdı. “Bizim aramızda bu eylem aynı zamanda zevk için de yapılır. Anlıyor musun? Keyif almak için.” Supaari’nin çenesi tekrar havaya kalktı, ama bu seferki daha yavaş ve Sofia’ya dikkatle bakıyordu. “Cinsel perhizdeki biri hiç... bu eylemi gerçekleştirmez – ne çocuk için ne de zevk için. Anlıyor musun?”

“Birinci ya da ikinci çocuk olsa bile mi?”

“Bizde doğum sırası bir fark yaratmaz.”

“Cinsel perhizdeki biri VaHaptaa oluyor o zaman. Hakları olmayan bir suçlu yani?”

Sofia, “Hayır!” dedi şaşırarak. “*Sipaj*, Supaari, biri kendisi bile cinsel perhiz konusunu anlamakta zorlanıyor.” Bunu nasıl açıklayacağını, hangi dili kullanacağını ve ona ne kadarını anlatacağını düşünerek durakladı. “Sandoz, Marc ve Dee gibi adamlar kendilerini ayırır. Bu eylemi çocuk ya da zevk için gerçekleştirmemeyi seçerler. Tanrı’ya daha eksiksiz hizmet edebilmek için.”

“‘Tanrı’ dediklerin kimler?”

Sofia gramere sığındı. “Kimler değil, kim. Sadece tek bir Tanrı var.” Bunu düşünmeden söylemişti, ama o daha tek tanrı inancını açıklama girişiminde bile bulunamadan Supaari onun sözünü kesti.

Jana’ata kızgınlıkla, “Sandoz cinsel perhizde olduğunu söyledi – pek çok kişiye hizmet edebilmek için eş almadığını söyledi!” diye bağırırken tekrar ayağa kalkıp Sofia’dan uzağa doğru yürüdü. Sonra döndü ve kulaklarını saldırıya hazırmış gibi öne doğru kaldırarak öfkeyle baktı. “Perhizde olduğunu söyledi. Perhizdekiler Tanrı’ya hizmet ediyormuş. Tanrı birden çok olmalı.”

Sofia, *Q.E.D.** diye düşünerek iç geçirdi. En çok ihtiyaç duyulduğu anda Cizvitler neredeydi? “Tanrı tektir. Çocukları çoktur. Biz onun çocuklarıyız. Sandoz çocuklarına hizmet ederek Tanrı’ya hizmet ediyordu.” Supaari aniden oturdu ve başının yanlarını ovdu. “*Sipaj*, Supaari,” dedi Sofia anlayışla. İnce, uzun, yırtıcı yüze dokunmak için uzandı. “Senin de mi başın ağrıyor?”

“Evet. Söylediklerin çok anlamsız!” Kendini durdurdu, fikrini ve sonra da konuştuğu dili değiştirerek H’ingilizceye döndü. “Belki sen

* *Quod erat demonstrandum*, Lat. “Gösterilmek istenen de buydu.” –y.n.

kendine göre anlamlı konuşuyorsundur. Ben anlamıyorum.”

Sofia belli belirsiz gülümsedi. “Anne bunun bilgeliğin başlangıcı olduğunu söylerdi.” Supaari ağzı açık ona baktı. Sofia, “Bilgelik: gerçeği bilmek,” diye açıkladı. “Anne bilgeliğin ‘Bu çok anlamsız’ ile ‘Anlamıyorum’ arasındaki farkı keşfettiğin zaman başladığını söylerdi.”

“O zaman ben çok bilgelik olmalıyım. Hiçbir şeyi anlamıyorum.” Gözleri kapandı. Tekrar açtığında her an kusabilirmiş gibi görünüyordu, ama ellerindeki tek şey olan karman çorman melez dille devam etti. “*Sipaj*, Fia. H’ingilizcede ‘hizmet etmek’ ne demek? Hizmet o eylem anlamına gelebilir mi – zevk için olan yani?”

Sofia sonunda, “Gelebilir,” dedi. Kafası karışmıştı. “Ama Mârc, Dee ve Meelo için değil. Onlar için hizmet etmek, karşılık beklemeden yardım etmek anlamına geliyor. Açlara yemek vermek, evsizlere barınak... Bir dakika – çok kişiye hizmet mi dedin? Aman Tanrım. Pazar mı yarattın? Supaari, Emilio’ya ne oldu?!”

Sofia ikinci günbatımını izleyen pembemsi ışıktaki oturup Supaari’nin uyumasını izledi, teslimiyetten fazlasını hissedemeyecek kadar yorgun düşmüştü. Tüm hikâyeyi doğru dürüst anlattırması saatler sürmüş ve sonlara doğru Supaari onun nefretini üzerine çekmeye çalışıyor gibi görünmüştü. “Zekâmdan öyle gurur duyuyordum ki! Çocuk sahibi olma dileğimle kendimi aptal duruma düşürdüm ama, *Şu Supaari ne iyi, ne zeki adam*, diye düşündüm. Anlamalıydım!” diye bağırıyordu. Bitkin ve perişan bir hali vardı. “Bu adamlar Jana’ata’ydı. Benim kendi halkım. Sandoz’a büyük zarar verdim. Belki de şimdi diğer yabancılara da aynı şekilde zarar verilmiştir. Üstelik şimdi benden nefret edeceksin.”

Niyetimiz iyiydi, diye düşündü Sofia. Açıklığın üzerinde ametist ve çivit renklerine dönüşen kümülüs bulutlarının üşüştüğü gökyüzüne bakıyordu. *Kimse bilerek kötülük yapmadı. Hepimiz elimizden gelenin en iyisini yaptık. Öyle bile olsa, her şeyi nasıl da berbat ettik...*

Sırtını Kanchay’a vererek oturup uyuyan oğlunun kestane rengi saçlarını okşadı ve Rakhat’a gönderilen Cizvit misyonunun başrahi-

bi D.W. Yarbrough'yu düşündü; artık ölümünün üzerinden neredeyse beş yıl geçmiş olan rahip, ani ölümünde ona yol arkadaşı olan Anne Edwards'la birlikte Kashan yakınlarında gömülüydü.

Sofia Mendes ve D.W. Yarbrough, Şarkıcıların Gezegeni'ne gönderilecek Cizvit misyonu için uzun aylar süren hazırlıklar boyunca yakın çalışmıştı. Ortaklıklarının gelişip derinleşmesini izleyen pek çok kişi onları zıt kutupların birbirini çektiği inancına dair bir kanıt olarak görüyordu; çünkü şaşı gözü, kemerli burnu ve ağzındaki zapt edilmez, isyankâr diş kalabalığıyla D.W. Yarbrough'nun ne kadar tuhaf bir çirkinliği varsa, Sofia Mendes'in de bir o kadar şaşırtıcı, klasik bir güzelliği vardı. Sofia ve D.W.'nun birbirine sunabildiği basit arkadaşlığın onlara nasıl sığınak olduğunu çok az kişi anlıyor ve o kişiler de bu iki ruhun bir araya getirilmesinden dolayı içten içe memnuniyet duyuyordu.

Sefarad Yahudisi ile Cizvit rahibin bir çalışma rutini oluşturması uzun sürmemişti; derleme, analiz, tartışma ve kararlarla geçen uzun ve zorlu her günü D.W.'nun New Orleans'taki kır evinin yakınlarındaki sakın bir barda akşam yemeği ve bir-iki Lone Star birasıyla tamamlamayı haftalar içinde alışkanlık haline getirmişlerdi. Sohbetleri zaman zaman gecenin geç saatlerine kadar uzuyor, konu çoğunlukla dine gelip dayanıyordu. Hâlâ Katolikliğe karşı tarihe dayalı belli bir düşmanlık besleyen Sofia başlarda savunmaya geçiyor, ama Yahudilik hakkında bildiklerinin azlığından da utanıyordu. Yarbrough onun çocukluğunun nasıl ani ve kötü bir şekilde sona erdiğinin farkındaydı; yalnızca kendi dininin öncüsü olarak değil, Yahudiliğin kendisine hayranlık duyan rahip, Sofia'nın içine doğduğu geleneği yeniden keşfetmesinde onu hem teşvik etmiş hem de ona yol göstermişti.

Teksaslı rahip ona bir gece, "Yahudilerin çok sevdiğim, müthiş çetin bir yanı var," demişti. Meryem Ana'nın yaptığı aracılığı ve azizlerin arabuluculuğunu, Barok dönemde Tanrı'yla Katoliklerin arasında yer alan rahipler, monsenyörler, piskoposlar, başpiskoposlar, kardinaler ve papa arasındaki hiyerarşiyi tartışıyorlardı; Sofia tüm bunları anlamsız ve şaşırtıcı buluyordu. "Bak şimdi, çoğu insan aslında doğrudan en tepedekine gitmek istemez. Önce bir teklifle bi-

rine yanaşmaları, biraz geride olanla muhatap olmaları gerekir. Emir komuta zinciri olduğunda daha iyi hissederler,” demişti D.W. Eski bir deniz piyade pilotu olan rahibin Cizvit mezhebi içinde geçirdiği yıllar, askeri terimlerle düşünme eğilimini azaltmaya yetmemişti. “Bir sorunun mu var, çavuştan rica edersin. Çavuş tanıdığı bir yüzbaşıya gidebilir. Çoğu insan, dünyanın en tatlı adamı bile olsa generalin kapısını çalacak cesareti toplayana kadar epey zorlanır. Katolik inancı da insanoğlunun bu özelliğini hesaba katıyor.” Sonra gülümsemişti, çarpık dişleri ve şaşı gözleriyle Sofia’nın tanıştığı hem en çirkin hem de en güzel adamdı. “Fakat İbrahim’in çocukları öyle mi? Onlar Tanrı’ya doğrudan gözlerini dikip bakıyor. Övgüler düz. Tartış! Pazarlık yap, şikâyet et. Koskoca Tanrı’yla bu şekilde muhatap olmak büyük cesaret ister.” Sofia da bunun rahipten ona ve halkına gelebilecek en büyük övgü olduğunu hissederek ona ısınmıştı.

O geceyarısı sohbetleri sırasında pek çok konuda mutabık kalmışlardı. Vardıkları sonuca göre eski Yahudi, eski Katolik ya da eski piyade diye bir şey yoktu. D.W. bir gece eski Teksaslılarla da nadiren karşılaştığını belirttiikten sonra ona, “Peki bunun nedeni ne?” diye sormuştu. D.W.’ya göre, insanları genç ve etkilere açıkken belli bir gruba almak çok önemliydi. Sofia ise geleneklerle gurur duymanın da bunun bir parçası olduğunu belirtmişti. Fakat D.W. en önemlisinin bu grupların felsefelerini aynı prensibe dayandırması olduğunu söylemişti.

“Konuşmak kolay. Biz eyleme inanırız,” demişti Yarbrough. “Adalet için savaş. Açları doyur. Kıyıya çıkarma yap. Hiçbirimiz oturup da müthiş bir mucizenin sorunları çözmesini umut etmeyiz.”

Fakat eylem üzerine yaptığı tüm o vurgulara rağmen, D.W. misyonerlerin sebep olabileceği kültürel ve manevi zararın bilincinde olan, oldukça eğitilmiş ve vicdanlı bir adamdı ve Cizvitlerin Rakhat misyonu için katı angajman kuralları belirlemişti. “Vaaz vermiyoruz. Dinliyoruz,” diye ısrar etmişti. “Bunlar da Tanrı’nın çocukları ve bu sefer önce onların bize öğretebileceklerini dinleyip, iyiliklerinin karşılığını sonra vereceğiz.”

Stella Maris ekibindeki tüm üyeler içinden, bu zekice tevazu ve dinini yayma konusundaki isteksizlik karşısında en çok rahatlayan

Sofia Mendes olmuştı. İşte bu yüzden bu akşamüzeri, bütün beklentilerin aksine, bir VaRakhatiye Tanrı'dan söz etmenin Sofia Mendes'in ta kendisine düşmesi müthiş bir ironiydi.

“‘Tanrı’ dediklerin kimler?” diye sormuştu Supaari.

Bilmiyorum, diye düşündü Sofia.

D.W. bile tümüyle inandığına dair bir iddiada bulunmaya istekli değildi. Şüpheli yaklaşıma ve kararsızlığa karşı hoşgörülü, çelişki ve belirsizliğe alışkındı. Bir gece, “Belki de Tanrı insanların düşünebildiği en güçlü şiirsel fikirdir yalnızca,” demişti, birkaç içkinin ardından. “Belki de Tanrı’nın bizim zihinlerimiz dışında hiçbir gerçekliği yoktur ve sadece Mükemmel Şefkat ve Mükemmel Adalet paradoksları içinde vardır. Ya da belki,” diye fikir yürütürken sandalyesinde geriye yaslanıp Sofia’ya çarpık, kurnaz bir gülümseme lütfetmişti, “belki Tanrı tam olarak Tevrat’ta tanıtıldığı gibidir. Belki de Yahudilik, tüm diğer hakikatleri ve güzelliklerinin yanı sıra, her bir nesil için İbrahim’in, İshak’ın, Yakup’un, Musa’nın Tanrısının – İsa’nın Tanrısının gerçekliğini muhafaza ediyordur.”

Huysuz, anlaşılabilir bir Tanrı, demişti D.W. “Acayip, akıl sır ermez kuralları olan bir Tanrı, bizden bıkip usanan ve sinirlenen bir Tanrı! Fakat çabuk affeder, Sofia, ve cömerttir,” derken sesi yumuşuyor ve gözleri parlıyordu. “Her zaman, her zaman insanlığa âşık. Her zaman orada, tutkusunun karşılığını vermek için – nesilden nesle – bizi bekliyor. Ah, Sofia, canım benim! En iyi günlerimde O’na tüm kalbimle inanıyorum.”

Sofia, “Peki ya en kötü günlerinde?” diye sormuştu o gece.

D.W. ona inançla, “Sadece şiir de olsa, insanı yaşatacak bir şiir, Sofia – uğrunda ölünecek bir şiir,” demişti. Bir süre düşünerek sandalyesine yığılmıştı. “Belki de Tanrı’yla ilgili hakikate yaklaşmamızın tek yolu şiirdir... Benzetmeler başarısız olunca da, bizi başarısızlığa uğratanın Tanrı olduğunu sanıyoruz!” diye bağırarak, çarpık bir sırıtışla ona bakmıştı. “Al sana teolojik açıdan işe yarar bir esneklik payı sağlayan bir fikir!”

D.W. Yarbrough ona eski çağlardan kalma bir insan bilgeliğinin vârisi olduğunu öğretmişti; bu bilgelikten türeyen yasalar ve ahlaki kurallar, akla gelebilecek her tür manevi iklim içindeki yüz farklı

kültürde tekrar tekrar test edilmişti – davranış kuralları kendi türünden herhangi birinin sunabileceği kadar esaslıydı. Sofia, İsa’dan yüz yıl önce, “Kendine yapılmasını istemediğini başkasına yapmayacaksın,” diye öğütleyen Hillel’in bilgeliğini Supaari’ye anlatmak için can atıyordu. Runaların mecbur kaldığı şekilde yaşamak istemiyorsan onları çoğaltmayacaksın, onları sömürmeyeceksin, onları yemeyeceksin! Yaşamak için başka bir yol bulacaksın! Peygamberler, *Merhameti sevin*, diye öğütlerdi. *Adaletli olun*. Paylaşılacak çok şey vardı! Yine de, kendi gezegeninin tarihi neredeyse hiç durmadan devam eden savaşlardan ibaretti ve trajik bir sıklıkla, savaşların kökeni hararetli dinlerin ve sorgusuz sualsiz inançların derinliklerinde gizli oluyordu. D.W.’ya, *Madem bizim VaRakhatilerden bir şeyler öğrenmemiz doğrudur, onların da bizden bir şeyler öğrenmesi doğru olmaz mı?* diye sormayı çok isterdi.

Ne yapacağımı bilmiyorum, diye düşündü. *Fizik yasaları bile nihayetinde olasılıklara gelip dayanıyor. Ne yapmam gerektiğini nasıl bilebilirim?*

Marc Robichaux hep, “Bu işi başlatan Tanrı sonunu da getirecektir,” derdi. Emilio Sandoz da Sofia’ya bir seferinde, “Buradayız, çünkü Tanrı bizi adım adım buraya getirdi,” demişti. Yahudi bilgeler, hiçbir şeyin şans eseri gerçekleşmediğini öğretirdi. *Belki*, diye düşündü Sofia, *Rakhat’a bilgeliği getirmek için burada terk edilmişimdir. Belki de Rakhat’ta aramızdan hayatta kalan tek kişi olmamın sebebi budur...*

Belki de aklımı kaçırdım, diye düşündü sonra. Böyle bir düşünceyi ciddiye aldığı için şaşkıındı.

Yorucu bir gün olmuştu. Supaari onun hayatta olduğunun farkına varmış olsa neler yaşanabileceğini düşünmeyi göze alamadı. Kendi kendine, *Elindekilerle mutlu ol*, diyerek Kanchay’ın yanına, tuhaf oğlunun uyku halindeki suratı gözünün önünde olacak şekilde yerleşti. Supaari ile onun minicik, güzel Ha’analası ve onun etrafını saran Sichu-Lan, Tinbar ve bebeği hoş karşılayan diğer herkes de yakındaydı.

Supaari’nin sözleri Sofia’nın tekrar aklına geldiğinde ertesi sabah şafak söküyordu. “Diğerleri...” Düzensiz nefeslerle doğrulup oturdu

ve gözlerini karanlığa dikti. Diğerleri. Başka insanlar gelmişti.

Kanchay uykulu bir sesle, “*Sipaj*, Fia! Ne yapıyorsun?” diye sordu. Sofia dizlerinin üzerinde barınağın kenarını yoklamaya başladığında o da doğruldu. “Ne arıyorsun?”

“Tableti,” dedi Sofia ve bir tabak çanak yığınının arasında dik-katsizce bırakılmış bir bıçak elini kestiğinde hafifçe inledi.

Sofia küfredip elindeki acının kaynağı olan ince, tuzlu çizgiyi emerken Kanchay iğrenerek, “Ah, Fia! Kes şunu!” diye bağırdı. Bir çığlğın insanları uyandırması gibi, aniden fışkıran kanın kokusuyla uyanan diğerlerinden de kaygı dolu bir uğultu yükseldi, ama Sofia barınağın çevresindeki depolama alanını karıştırmaya devam etti.

“Emilio *Stella Maris*’le eve gönderilmiş,” diye homurdandı. “Üç yıl önce sinyal o yüzden kesilmiş.” Eli tabletin kenarına değdi ve onu göğsüne bastırarak, kıvrılmış kümeler halindeki bedenlerin arasından dikkatle ilerleyerek dışarı, yarı altın yarı deniz rengindeki gökyüzünün altına çıktı. *Buraya bizimle aynı şekilde gelmiş olmalı-lar*, diye düşündü. Onların bir ana gemisi, bir de iniş aracı vardı. Su-paari, Sandoz dışında herhangi birinin Rakhat’tan ayrıldığından emin değildi. Diğer gemi hâlâ yukarıda olabilirdi. İniş araçları hâlâ bu gezegende bir yerlerde olabilirdi. Yakıtı da olurdu. Sofia yüksek sesle, “Gitmedilerse...” dedi. “Ah, Tanrım, ah, lütfen...”

Sekiz yılı aşkın bir süre önce *Stella Maris* ekibinin kurduğu uy-du şebekesi hâlâ iş görür durumdaydı. Sofia hızla çalışarak, radyo aktarımlarını şu anda Rakhat’ın yörüngesinde bulunan herhangi bir aktif aktarıcı için sistematik bir geniş bant araması yürütmek üzere yeniden programladı. Yazılım düzenlendikten sonra arama yalnızca birkaç dakika sürdü: 9.735 gigahertz. Sofia, “Evet!” diye bağırırken hem ağlıyor hem gülüyordu. Fakat sonra, artık etrafına üşüşen, soru-ları kulaklarına yağmur damlaları gibi anlamsız gelen Runaları gör-mezden gelerek yine sessizliğe gömüldü.

Çağrısına cevap gelmedi, ama standartlaştırılmış navigasyon programları, Dünya yakınında trafik tehlike teşkil edecek kadar yoğunlaştığında BM Uzay Ajansı tarafından oluşturulmuş arayüzler vardı. Kargo uçağını devralan bir kılavuz kaptan gibi, Sofia *Magel-lan*’ın bilgisayar sisteminin kontrolünü ele geçirdi ve kayıtlarına sız-

dı. İniş yapan ekibin gemiye döndüğüne dair hiçbir kayıt yoktu. Neredeyse üç yıldan bu yana hiç yayın yapılmamıştı. İniş araçları Rakhat'ta bir yerlerde, belki de Kashan yakınlarında olmalıydı.

Sofia *Magellan*'ın uydu-yer bağlantısından karada bulunan tüm ağlara tekrar eden bir mesaj gönderdi, cevap verebilecek herhangi birinin cevabını *Magellan*'ın dönüş yolu vasıtasıyla göndermesini istedi. Kalbi gümbür gümbür atarak dinledi; herhangi bir cevap, Rakhat'taki insanların Isaac'le ikisinden ibaret olmadığına dair herhangi bir işaret bekledi.

Arkasına yaslanıp düşünebildiğinde ikinci şafak çoktan sökmüştü. Cevap gelmeyişi diğerlerinin öldüğünü kanıtlamazdı. Aktarıcılardan ayrı düşmüş olabilirlerdi. Supaari onların hâlâ hayatta olabileceğine, ama Emilio gibi tutsak edilmiş olabileceklerine inanıyordu. Sofia, henüz yaptığı işin yoğunluğundan gözleri yanarken, *Altı ay*, diye karar verdi. Diğerlerine bu kadarını borçluydu. Onları bulmak için ciddi bir girişimde bulunmadan kendi türünü burada terk etmeyecekti.

Altı ay.

Fakat sonra, şiirleri artık unutulmuş olan Tanrı'nın yardımıyla, onların iniş aracını ve gemisini çalacaktı. Sonra Sofia Mendes, Tanrı'nın yardımıyla, oğlunu alıp eve gidecekti.

GELENEKSEL BİR TEKLİF olmadı. Emilio, kiliseler ona hiç umut vermediğinde sığınağı haline gelen kumsalın yakınındaki devasa taş çıkıntıda oturmuş, Celestina'nın kıyıda oynayıp seyreliyor, Gina'yla havadan sudan konuşuyordu. Sıcak bir sessizliğin ardından, "Medeni nikâha itirazın olur mu?" diye sordu.

"Karşılıklı bağırarak hakaret etmekten daha iyi olur kesinlikle," diye cevapladı Gina. Bunu söylerken yüzü ifadesizdi ve sözlerine ek olarak Emilio'nun uzattığı kolunun altındaki boşluğa da yerleşince, bu cevap onay işlevi gördü. "Ne zaman?"

"Celestina'yla ikiniz ağustosun sonunda ailenle birlikte dağa gidiyorsunuz, değil mi? O zaman, eylülün ilk hafta sonu."

Gina kabul ederek başını salladı. Birkaç dakika sonra, "Belki akşama doğru, geç bir vakitte olur, ne dersin?" diye önerdi. Denize doğru gülümsüyordu. "Böylece evlilik yürümezse bütün günü boşa harcamamış oluruz."

"Saat onda," dedi Emilio. "Sabah onda. 3 Eylül, eve dönmenizden sonraki cumartesi günü."

Onları bu sonuca götüren şey, Johannes Voelker'in Roma'da topladığı ve John Candotti tarafından Sandoz'a ulaştırılan bir kutu dolusu mektubun arasına bir hazine gibi saklanmıştı.

Postayla gelen her şey rutin olarak bomba ve biyolojik silahlara

karşı incelense de, mektuplar daha fazla acıya sebep olabilecek kelimeleri gizliyor olabilirdi. Emilio bunlar karşısında savunmasız olduğunun bilincindeydi ve herhangi birine bakmayı reddetmişti, ama Gina onu seviyordu ve başkalarının da Emilio'yla ilgili kendi görüşünü paylaşması gerektiğine inanıyordu. O yüzden temmuzun başlarında bir gün, Emilio odanın diğer tarafında çalışır ve Celestina da Elizabeth'le ve Franco Grossi adını verdiği bir pelüş köpekle evcilik oynarken, Gina dairenin süpürülmüş ahşap zeminine oturup mektupları dört yığına ayırdı: nefret dolu, tatlı, komik ve ilginç. Kutuyu ilk kez elden geçirmeyi tamamladığında, Celestina'yla birlikte yürüyüşe çıkıp Peder Cosimo'yu görmeye gittiler ve onun nefret dolu olanları mutfaktaki ekmek fırınında yakmasını izlediler. Çifti onaylayanlardan biri olan Cosimo, hanımları fındıklı Roma dondurması ve Elizabeth için bir tabak artık salata yeşillikleriyle geri gönderdi.

“Tatlı” yığını büyük ölçüde Emilio'nun öğrencilerinden gelen mektuplardan oluşuyordu; bu öğrencilerden en eskileri, Emilio onlara Latince I dersi verirken on beş yaşında delikanlılardı ve artık onun dersleriyle ilgili unutulmaz, güzel hatıraları olan altmışlı yaşlarının ortalarında adamlar olmuşlardı. Mektup yazarlardan birkaçı –hukukçular, avukatlar– iftira ve karalamalardan ötürü Sandoz adına Temas Birliği'ne dava açma teklifinde bulunuyordu. Gina onların bu sadakati karşısında keyiflendi, ama Emilio yokluğunda kendisine yapılan suçlamaların bir kısmını hâlâ haklı buluyordu. O yüzden Gina, *Belki bir gün*, diye düşünerek bu mektupları bir kenara bıraktı.

“Komik” yığını, üreme biyolojisi konusuna şantajın temel prensiplerinden daha az hâkim olan ve hamile kaldıkları dönemde bu gezegende bile olmayan, cinsel perhizdeki bir adamın, çocuklarının babası olduğunu iddia eden kadınların birkaç mektubunu kapsıyordu. Emilio bunlardan birini okudu, ama Gina kadar komik bulmadı, bu yüzden o yığın da ekmek fırınına sevk edildi.

Böylece geriye “İlginç” yığını kaldı.

Gina bu yığındaki mektupların büyük bölümünün anında reddedileceğine inanıyordu: röportaj talepleri, kitap sözleşmeleri vb. Ancak Cleveland, Ohio'daki bir hukuk firmasından gelen İngilizce bir mektup vardı ve bu zarfın içinde elle yazılmış, 19 Temmuz 2021 ta-

rihli, Gina'nın tanıdığı bir isimle imzalanmış bir not da vardı: Anne Edwards, yani mühendis eşi George Edwards'la birlikte ilk Cizvit misyonunun bir parçası olarak Rakhat'a giden doktor. Emilio Anne'den kısaca ve güçlükle bahsetmişti, o yüzden Gina bu yarayı yeniden açmakta tereddüt etti. Fakat bunun hukuki önem taşıyan bir mesele olmasından endişe duyarak mektubu Emilio'ya getirdi ve okudukça renginin solduğunu gördü.

“*Caro*, sorun ne? Ne yazıyor?”

Emilio başını iki yana sallayarak, “Bununla ne yapacağımı bilmiyorum,” dedi. Kâğıtları masasına fırlattı. Ayağa kalktı ve besbeli iç sıkıntısı içinde uzaklaştı. “Hayır. Bunu istemiyorum.”

Celestina yerde otururken, “Ne? Ne oldu?” diye sordu. Tedirgin olarak bir yetişkinin yüzünden diğerine baktı ve gözyaşlarına boğuldu. “Başka bir boşanma belgesi daha mı, anne?”

“Aman Tanrım,” diyen Emilio çocuğun yanına gidip çömelerek kollarını ona uzattı. “Hayır, hayır, hayır, *cara mia*. Öyle bir şey değil, Celestina! Hiç kötü bir şey değil.” Kafasını kaldırıp Gina'ya baktı, Gina ise mutsuz bir ifadeyle omuz silkti: *Ne yapabiliriz ki?* Bunun üzerine Emilio çocuğa, “Bu sadece parayla ilgili,” diye anlattı. “Hiç önemli bir şey değil, *cara* – sadece para. Belki de iyi bir şeydir, tamam mı? Bunu düşünmem lazım. Düşünmem gereken başka insanlar olmasına alışkın değilim. Bu belki de iyidir.”

Anne'den gelen not kısaydı; ilk Rakhat misyonu için yapılan hazırlıkların heyecanı sırasında, ölüm ihtimali yalnızca belirsiz, teorik bir kavramken, güneşli bir günde yazılmıştı. “Bunlar mutluluğu satın alamaz, canlarım. Sağlığı satın alamaz. Fakat biraz nakit paradan hiçbir zaman zarar gelmez. Güle güle harcayın.” George'la ikisi Cizvit ekibinin her bir üyesi için vakıf fonları oluşturmuştu ve birikim için kırk yılı aşkın süre geçince, hukuk firmasının ona verdiği bilgiye göre, bireysel portföyler çok iyi iş çıkarmıştı. Buna ek olarak, Emilio Sandoz –Sofia Mendes ve Jimmy Quinn'le birlikte– Edwards ailesinin özel mülklerinin mirasçısı olarak belirlenmişti. Hukuk firmasının değerlendirmesi, Sandoz'un bahsi geçen mülkün üçte biri üzerinde de yasal olarak hak sahibi olduğu yönündeydi. Vasiyetnamenin şartlarına göre, Sandoz İsa Cemiyeti'nin bir üyesi olmaya de-

vam ettiği sürece, mütevellî heyetinde görev alarak fonların eğitim ve tıp alanlarında hizmet veren hayır kurumlarına dağıtılmasını denetlemeye yardım etmek üzere çağrılacaktı. Öte yandan, herhangi bir sebeple aktif olarak rahiplik görevinden ayrılması durumunda parayı uygun gördüğü şekilde kullanmakta serbest olacaktı.

Miras karşısında korkuya kapılıp bunu nasıl idare edeceğini bilemediğinden, Emilio o ilk gece uyku uyuyamadı. Fakat sabah olunca, Cemiyet'e katılmadan önce borsacı olan Peder Edward Behr'le irtibat kurdu ve artık epey zengin bir adam olduğu gerçeğine yavaş yavaş alışarak Ed'in tavsiyesini iyice düşündü. Kararı Anne'in notunu okumasından yaklaşık bir hafta sonra belli oldu. Yataktan çıkıp Roma ve Napoli bölgesindeki antika mobilya satıcılarının listelerine ulaştı, sonunda da belli bir ürün için stok ve fiyat bilgilerini almak üzere talepte bulundu. Bu iş hallolunca yatağa geri döndü. Kafası yastığa değeri değmez uykuya daldı ve bunu hayra yordu.

Birkaç gün sonra, düzenli olarak yaptığı ziyaretlerden biri için Napoli'deki ofisine giren Vincenzo Giuliani, içeride bir hayli cıllanmış ve karmaşık şekiller işlenmiş yüzeyi, uzun, bölmeli pencere-lerden içeri dolan güneş ışığında parlamakta olan, on yedinci yüzyıldan kalma müthiş bir masa bulmanın şaşkınlığını yaşadı. Başpeder bu masanın Emilio Sandoz'un on bir ay önce harap ettiğiyle bire bir aynı olmadığını fark etti, ama yeterince benziyordu. Üzerinde, E.J. Sandoz'un özel hesabından çekilen yüklü bir miktarın İsa Cemiyeti'ne aktarıldığına ilişkin belgeyi içeren bir zarf duruyordu. Başpeder'in tüm bunlara tepkisi, uzun ve düşünceli bir küfür oldu.

Borçları ödenen, barınmak, kendine koruma tutmak ve aile geçindirmek için yetip de artacak kadar varlıklı olan kırk yedi yaşındaki Emilio Sandoz, hayaletlerinden kurtulmuş, suçluluk duygusu git-tikçe azalan, Tanrı'yı terk etmiş bağımsız bir adamdı.

Yaşamak için çok geç değil, diye düşündü. Böylece karar verildi: 3 Eylül sabahında, birkaç dostun katılacağı bir resmi nikâh töreni yapılacaktı.

O yaz, Gina Giuliani ve Emilio Sandoz'un gayet haklı olarak tümüyle özel bir mesele olduğuna inandıkları konuya ilişkin ayrıntılı raporlar, üç eski örgütün kademelerini dolaşarak yükseldi, çeşitli hızlarla İsa Cemiyeti'nin başpederine, Roma Katolik Kilisesi'nin başpiskoposuna ve Napoli'deki Capo di Tutti Capi'ye ulaştı. Her biri de farklı ama birbiriyle ilişkili sebeplerden dolayı bu konuyla ilgileniyordu. Bu talihsiz yeni durum ışığında ortak kararları, Rakhat'a ulaşmak için son girişime yönelik hazırlıkları hızlandırmak yönündeydi.

Bu yolculuk için seçilen gemi artık yıldızlararası seyahat için tümüyle yapılandırılmıştı. Carlo Giuliani, yıldızların da Güneş gibi olduğunu ve yörüngelerinde yaşamın olabileceği başka gezegenler bulunmasının mümkün olduğunu öne sürdüğü için kazığa bağlanarak yakılan Floransalı bir rahipten esinlenerek, gemiye *Giordano Bruno* adını vermişti. *Bruno* fazlasıyla otomatikleştirilmişti; mürettebatı sayıca az ama işinde uzman ve deneyimliydi. Cizvit yolcularının eğitimi tamamlanmaya yakındı. Yiyecekler, ticari mallar, tıbbi malzemeler, iletişim ve hayatta kalmaya yönelik teçhizatın artık alçak yörüngeye girmiş olan *Bruno*'ya taşınmasına çoktan başlanmıştı. Navigasyon programları, yolculuğa 2061 yılının eylül ayı ortalarında başlanacak şekilde kurulmuştu.

Sandoz'a durumun acil olduğuna dair herhangi bir bildirimde bulunmaya ihtiyaç yoktu. Misyon için görevlendirilen Cizvitler zaten onun belirlediği tempo yüzünden neredeyse yorgunluktan tükenmiş durumdaydı, çünkü Sandoz bu hepsini öldürse bile 31 Ağustos itibarıyla K'San analizini bitirmiş olmayı hedefliyor ve projeye şaşırtıcı bir enerjiyle sarılıyordu.

Daha iki yıldan kısa bir süre önce yatağa bağlı olan dilbilimcinin John Candotti'ye söylediği ilk kelime şaşkın bir soruydu: "İngilizce?" Şimdiyse Emilio neredeyse sürekli hareket halindeydi. Kütüphanede boydan boya volta atıyor, açıklamalar yapıyor, mantık yürütüyor, el kol hareketleri yapıyor, yıldırım kadar ani bir şekilde K'San'dan Latince'ye, Latineden Ruanjaya, Ruanjadan da İngilizceye geçiyordu; sonra aniden hareketsiz kalıp düşünüyordu, kara saçları gözlerine düşüyor, bir sorunun çözümünü bulduğunda başını geriye atıyor ve volta yeniden başlıyordu.

Bu motorun yakıtı olan Gina her akşam sekizde onu kütüphaneden çıkarmaya geliyordu ve bazı açılardan, diğer adamlar da onun gelişini Emilio kadar sevinçle karşılıyordu. O araya girmese, Emilio daha uzun saatler boyunca devam edebilirdi ve ondan daha iri olan adamlar genellikle günün sonunda açlıktan ölmüş oluyor, Celestina'nın Don Emilio'ya seslenen tiz sesiyle, ön kapıdan başlayıp uzun koridor boyunca tıkırdayan ayak seslerini duymayı, ellerinde olmadan, dört gözle bekliyordardı.

Sean Fein bir akşam üçünün gidişini izlerken, “Aman yarabbi! Şunlara bak. Cebrail ve Şeytan, yanlarında da bir çocuk melek,” diye homurdandı. Kısa ve yatay hatların toplamından –ufak, dudaksız bir ağız, çukur gözler, kalkık bir burun– ibaret yüzünde ekşi bir ifadeyle pencereden diğer tarafa döndü. Abartılı bir kederle, “Fahişelik,” diye alıntı yaptı, “bir rahibin evlenmesinden iyidir.”

“Aziz Thomas More'un Emilio'nun durumunu düşünerek konuşmuş olması pek mümkün değil,” diyerek kuru bir sesle fikir beyan eden Vincenzo Giuliani beklenmedik bir şekilde kütüphaneye girdi. Diğerleri ayağa kalkınca, “Lütfen –oturun,” dedi. Sean'a makul bir şekilde, “Eski mezhepler bekârlık yeminimizi devam ettirdi ama pis-koposluk bölgesindeki rahipler artık evlenebiliyor,” diye belirtti. “Emilio'nun kararlarını tasvip etmiyor musun, Peder Fein?”

Sean sınır tanımayan bir alaycılıkla, “Bölge papazları evlenebiliyor çünkü kuralı değiştirmenin tek alternatifi kadınları papaz olarak atamaktı,” dedi. “Bu pek de ailevi sevginin onaylandığı anlamına gelmez, değil mi?”

Giuliani kütüphanede dolanarak zaman kazandı; masaların üzerinden raporları aldı, gülümseyerek John Candotti'yi selamladı, Daniel Demir At ve Joseba Urizarbarrena'ya başıyla selam verdi. Durumdan kişisel olarak da sıkıntı duyduğundan, konuyu ele alma vaktinin geldiğine karar verdi.

“Benim gençliğimde bile, Cemiyet'ten ayrılanlar kalanlardan fazlaydı,” diye anlattı diğerlerine, neşeli bir sesle. Kendi yüzü gizlenirken, azalan ışıktaki onların yüzlerini net bir şekilde görebilmek için sırtını bir pencereye vererek oturuyordu. “Yalnızca gerçekten bu hayata çağrıldığını hissedenlerin kalması herkes için daha iyi. Fakat,

uzun zaman önce, istifaya intihar muamelesi yaptığımız bir dönem oldu. Aile içinde bir ölüm, hem de utanç verici bir ölümmüş gibi – özellikle de söz konusu kişi evlenmek için ayrıldıysa. Onlarca yıl süren dostluklar parçalanırdı. Genellikle iki tarafta da ihanet ve terk edilmişlik hisleri yaşanırdı.”

Durakladı, kendisinden daha genç adamlar sandalyelerinde huzursuzca kıpırdanırken etrafa bakındı. “Merak ediyorum, Emilio ve Gina’yı birlikte görmek sizde nasıl bir his yaratıyor?” diye sordu. Hafif bir merakla kaşları havaya kalkmıştı.

Başpeder bunu söylerken Daniel Demir At’a bakmıştı, ama Sean Fein ona fırsat vermeden başını geriye atıp okul çocuklarına özgü bir ciddiyetle gözlerini kapattı. “Cinsellikten uzak kalmayı sürdürebilmek, Tanrı’nın bizden beklediği hizmet için her daim hazır bulunmada bu şartın değerini çok iyi kavramış olmayı gerektirir,” diyerek yüksek sesle ve monoton bir şekilde ezberden okudu. “Bunun yanı sıra, kadim ve onurlu bir geleneği sürdürme arzusu ve hiç kimseyi dışlamadan, başkalarında Tanrı’nın varlığını sevmemizi sağlayacak ilahi bir lütuf kaynağından faydalanma yolunda içten bir umut da vardır. Diğer türlü bu, kendi kendimize yaşattığımız anlamsız bir mahrumiyetin ötesine geçmez.” Bu açıklamayı yaptıktan sonra Sean abartılı bir melankoli içinde etrafına baktı. “Tabii anlamsız mahrumiyet eski günlerde Katoliklik için eğlencenin yarısını oluşturuyordu,” diye hatırlattı onlara, “ve bunun artık geçmişte kalması şahsen beni üzüyor.”

Giuliani iç geçirdi. Kimyagerin maskesini düşürme vaktinin geldiğine karar verdi. “Sağlam bir kaynaktan aldığım bilgiye göre, beyler, Peder Fein hidrojen bağı – alıntı yapıyorum – ‘çarmıha gerilmiş İsa gibi kollarını kocaman açmış, hayatı her şeyiyle kucaklıyor’ diyerek tarif edebilecek bir adam. Sean’ın bağlı olduğu piskopos, ruhunda şiirselliğin gizli olduğunu bilince onun saçmalıklarına katlanmanın bir nebze daha kolay olduğu konusunda bana güvence verdi.” Sean’ın pembeleşen yanaklarının mavi gözleriyle iyice belirginleştiğini estetik bir zevkle fark eden Giuliani, hiç vakit kaybetmeden elindeki işe döndü. “Emilio Sandoz’u dışlamıyorsunuz ve hiçbiriniz ona mutluluğu çok görmüyor. Yine de bu durum aklınıza sorular dü-

şürüyordur, zaten düşürmeli de. Hangimiz doğru olanı yapıyoruz? O ruhunu mu heba etti yoksa ben hayatımı mı heba ettim? Ya her konuda yanılıyorsam?”

Sorunu en yalın sözlerle ifade eden Joseba Urizarbarrena oldu. “Nasıl olur da,” diye sordu ekoloji uzmanı sessizce, “o adamın mutluluğu karşısında tek başıma devam edebilirim?”

John Candotti yere baktı ve Sean bakışlarını kaçırarak burnundan gelen bir sesle güldü, ama Başpeder’in bakışları misyonun başrahibinden ayrılmadı. Giuliani, “Riske attıklarımızın önemi çok büyük: hayat, gelecek nesiller, sonsuzluk,” derken doğrudan Daniel Demir At’a bakıyordu. “Ve her birimiz kendi cevaplarımızı kendimiz bulmak zorundayız.”

Uzun bir süre boyunca sessizlik evin başka bir yerinden gelen herhangi bir sesle bozulmadı. Sonra, ahşap sandalye ayaklarının taş zemin üzerinde sürüklenirken çıkardığı aşınma gıcirtısı sessizliği delip geçti. Danny geniş, çukurlu suratındaki sert ifadeli küçük, siyah gözleriyle birkaç saniye Vincenzo Giuliani’ye bakarak ayakta dikildi. Bir dokunmatik kalemi masaya fırlatarak, “Biraz hava almaya ihtiyacım var,” dedi ve çıkıp gitti.

Giuliani sakince, “Müsaadenizle, beyler,” dedi ve Demir At’ın peşinden odadan çıktı.

Danny onu bahçede bekliyordu; vicdanın vücut bulmuş hali olarak, yoğunlaşan karanlıkta devasa bir varlıktı. Demir At’ın ona ilk konuşan olma memnuniyetini sunmayacağı belli olduğunda Başpeder usulca, “İzninle,” dedi. “Benim rezil biri olduğumu düşünüyorsun.”

“Başlangıç olarak öyle denebilir.”

Giuliani bahçe banklarından birine oturdu ve yukarı bakarak alacakaranlıkta görülen az sayıda parlak takımyıldızı seçti. “İgnatius bir seferinde en büyük tesellisinin gece göğünü ve yıldızlarını seyretmek olduğunu söylemişti,” dedi. “Uzay, Galileo’dan beri teleskop ve duaların alanı olmuştur... Tabii Loyola ve Galileo Napoli’nin ışık kirliliğiyle uğraşmak zorunda kalmamıştı. Rakhat’ta gökyüzü çarpıcı olmalı. Belki de Jana’atalar günışığının yapay yollarla uzatılması-

na izin vermemekte haklıdır.” Danny’ye baktı. “Bana o adamın neşesi karşısında misyonun nasıl planlandığı gibi ilerleyebileceğini mi sormak istiyorsun?”

“Bu sahtekârlık,” dedi Danny sadede gelerek. “Bu kibirlilik. Bu acımasızlık.”

“Papa...”

“Onun eteğinin arkasına saklanmayı bırak,” dedi Danny dudak bükerek.

“Ahlaki ilkelerine bağlısın,” dedi Giuliani. “Bir çıkış yolu var, Peder Demir At...”

“Cemiyeti senin gibilerin eline mi bırakayım?”

“Ah. Benim gibiler,” derken neredeyse gülümsüyordu Başpeder. Akşam tuhaf bir şekilde durgun görünüyordu. Vince Giuliani çocukluğunda alçak noktalarda cırlayarak yaz akşamlarının alacakaranlığını sözsüz şarkılarla dolduran bataklık kurbağalarının sesine bayılırdı. Burada, İtalya’da, yalnızca cırcır böceklerinin kulak tırımlayan tiz sesini duyuyordu ve gece bu yüzden daha keyifsiz görünüyordu. “Gençsin, Peder Demir At ve genç adamlara özgü kusurların var. Kuşkusuzluk. Miyopluk. Pragmatizme karşı küçümseme duygusu.” Birbirine kenetlenmiş elleri kucağında titremeden dururken arkasına yaslandı. “Yalnızca sonunda senin ne tür bir adam olacağını görmeme yetecek kadar yaşamayı diliyorum.”

“Bu ayarlanabilir. Mevkilerimizi değıştokuş yapmak ister miydin? Rakhat yolculuğunda bir yıl geçir. Döndüğünde ben seksen yaşında olurum.”

“Teklifin belli bir cazibesi var, seni temin ederim. Maalesef bu bir seçenek değıl. Her birimiz Tanrı’nın önünde yalnızız ve hayatlarımızı takas edemeyiz. Gesù’da her daim bulunan şu İtalyanca tabelalardan birini asayım mı?” diye önerirken Giuliani’nin kaşları yukarı kalktı. Umursamaz, alaycı ses tonu sinir bozucuydu ve o da bunun bilincindeydi. “*Chiuso per restauro*: Restorasyon çalışmaları nedeniyle –Daniel Demir At dönene kadar– kapalıyız.”

Daniel Demir At, “Umuyorum ki işin görüldüğünden daha zordur, ihtiyar,” diye homurdandıktan sonra uzaklaşmak için topuğu üzerinde döndü. “Yoksa senin için hiçbir mazeret kalmıyor.”

“Öyle. Hem de çok zor.” Vincenzo Giuliani, Danny’yi yarı yolda durup geri dönmeye zorlayan ani bir hiddetle konuşmuştu. “Sana günah çıkarayım mı, Peder Demir At? Şüphe duyuyorum. Yaşlılığım da şüphe duyuyorum.” Ayağa kalkıp volta atmaya başladı. “Bunca yıl yaşadığım gibi yaşamakla ve inandıklarımın inanmakla aptallık etmiş olmaktan korkuyorum. Her şeyi yanlış anlamış olmaktan korkuyorum. Peki nedenini biliyor musun? Çünkü Emilio Sandoz ateist değil. Danny, aramızda hayatına Tanrı tarafından benimkine hiç olmadığı kadar temas edilmiş ve ruhunun manevi bir tecavüzle harap edildiğine inanan biri var – fedakârlığıyla alay edildiğine, bağlılığının reddedildiğine, sevgisinin hakarete uğradığına inanan biri.”

Kendisinden genç olan adamın karşısına geçip durdu ve oldukça yumuşak bir sesle konuştu. “Bir zamanlar ona imrenirdim, Danny. Emilio Sandoz’da benim bir rahip olarak dönüşmeyi umduğum her şey vardı ve sonra – bu! Ben Sandoz olsam ve onun yaşadıklarını yaşamış olsam nasıl hissedeceğimi hayal etmeye çalıştım.” Uzaklara, karanlığa doğru baktı ve, “Danny, ona olanlarla nasıl başa çıkacağımı bilmiyorum – üstelik benim tek yaptığım hikâyeyi dinlemektir!” dedi.

Sonra yeniden hareketlendi; dolanıp durması, neredeyse bir yıl boyunca dua, inanç ve huzuru bastırmış olan iç çatışmanın dışa yansımasıydı. “Ruhumun karanlığında, röntgencilerin başkaları seks yaparken izlemesi gibi Tanrı’nın da umutsuzluğu izlemekten keyif alıp almadığını merak ettim. Böyle olması insanlık tarihini büyük ölçüde açıklardı! İsa’nın hayatının anlamına ve Hristiyan doktrinine olan inancım dibine kadar sarsıldı,” dedi. Sesi, artık ayışığında parlayan gözyaşlarını ele veriyordu. “Danny, iyi ve sevgi dolu bir ilaha, zalim, kaprisli ve hırçın olmayan bir Tanrı’ya olan inancımı sürdürseksem tüm bunların daha yüce bir amaca hizmet ettiğine inanmak zorundayım. Emilio Sandoz’a yapabileceğim en büyük yardımın da, o amacın ne olabileceğini keşfetmesini mümkün kılmak olduğuna inanmak zorundayım.”

Giuliani durdu. Gölgelerle dolu, kıpırtılı gecede diğer adamın yüzünde anladığına dair bir işaret aradı ve adamın onu dinlediğini, sözlerinin yerini bulduğunu anladı.

“*Post hoc** mantığı,” diyerek geri çekildi Danny. “Çıkarıcı pislik. Kararını verdin ve mazur görülmesi mümkün olmayan şeyi mazur göstermeye çalışıyorsun.”

Giuliani ikisiyle de alay eden hazin bir zevkle, “Peki ya kefaretim ne olacak?” diye sordu.

“Yaşa, ihtiyar,” dedi Danny. “Yaptığın şeylerle yaşa.”

“Yehuda’nın bile kurtuluşumuzda payı vardı,” dedi Giuliani neredeyse kendi kendine, ama sonra, nihayet, kullanmakla görevli olduğu yetkiyi sesinde hissettirerek konuştu. “İsa Cemiyeti’nin, kurucusu ve İsa Mesih tarafından uygun görüldüğü üzere, bir kez daha papalığa hizmet etmesine karar vermiş bulunuyorum, Peder Demir At. Bu kopukluk trajedisi bir son bulacak. Bir kez daha Papa’nın yetkisini kabul edeceğiz ve ruhların iyiliği için hangi görevin makbul olduğuna hükmederse oraya gideceğiz. Bir kez daha, ‘tüm gücümüzü itaat adını verdiğimiz erdemi edinmeye harcamalı, önce Papa’ya sonra da Mezhebin Başpederine itaat etmeliyiz...’”

“...günah olmayan her şeyde!” diye haykırdı Danny.

“Evet. Aynen öyle: günah olmayan her şeyde,” diyerek ona katıldı Giuliani. “Bu yüzden seni kabul edilemez bulduğun şeyleri yapmaya zorlayamam ve zorlamayacağım, Danny. Senin ruhun sana ait – fakat başkalarının ruhları da tehlikede! Sen vicdanına uygun şekilde hareket et,” diye seslendiği sırada Danny karanlığa doğru ilerliyordu. “Ama Danny – riske attıklarımızı düşün!”

Birkaç dakika sonra, Danny Demir At kendini ıslıl ıslıl aydınlanmış çatı penceresine bakarken buldu. Tereddüt etti, neredeyse geri döndü, sonra tekrar garaj kapısına gitti ve kapıyı çaldı. Merdivenlerden hafif, hızlı ayak sesleri geldi ve Danny kancanın metal ucunun yuvasından çıkarılışını duydu. Sandoz karşısında belirdi. İki adam da kapının diğer tarafındaki kişinin Gina olabileceğini düşünmüş olduklarından, bir süre tepkilerini ayarlayarak sessizlik içinde dikildiler.

“Peder Demir At,” dedi Emilio sonunda, “günah çıkarmaya ihti-

* Birbirini takip eden iki olaydan ilkinin ikincisinin nedeni olarak görmeyi içeren mantık hatası –y.n.

yacı olan bir adama benziyorsun.” Danny şaşkınlıkla gözlerini kırıştırdı. “Uzun süre rahiplik yaptım, Danny. Belirtileri tanırım. Yukarı gel.”

Sandoz yatma hazırlığı içindeydi, ama destekleri yeniden taktı, iki kadeh ve bir şişe Ronrico almak için dolabına gitti. İkisi için de birer ölçü doldururken, biyomühendislik ürünü el becerisi garip bir şekilde zarıftı. Masada Demir At’ın karşısına oturdu ve dinlemeye istekli bir şekilde başını yana eğdi.

“Özür dilemeye geldim,” dedi Danny ona. “Geçen kış sana yaptığım pislik için – Yarbrough’nun ölümüne sebep olan her neyse onu taşımış olabileceğini söylemiştim ya... Öyle olmadığını biliyordum. Nasıl tepki vereceğini görmek için yaptım. Bu sahtekârlıktı, kibirlikti, acımasızlıktı ve bundan utanç duyuyorum.”

Sandoz hareket etmeden oturdu. “Teşekkür ederim,” dedi sonunda. “Özrünü kabul ediyorum.” Bardağı kavradı ve içindekini kafasına dıktı. “Bunu söylemek kolay olmamıştır,” diyerek kendine bir ölçü daha doldurdu. “Amaca giden her yolu mübah sayabiliriz herhalde. Kendimi toplamamı sağladın. Yaptığın şey sayesinde ben kazançlı çıktım.”

“Buna inanıyor musun?” Danny bunu tuhaf bir şevkle sormuştu. “Amaca giden her yol mübah mı?”

“Bazen. Duruma göre değişir tabii. Amaç ne kadar önemli? Kullandığın yol ne kadar çirkin?”

Demir At elini bile sürmediği içkisinin başında kamburunu çıkararak oturdu, dirsekleri neredeyse masanın iki köşesine de ulaşıyordu. “Sandoz,” diye sordu bir süre sonra, “seni bizimle birlikte Rahat’a dönmeye ikna edecek herhangi bir şey var mı?”

Emilio burnundan gelen bir sesle güldü ve bardağını kaldırıp bir yudum aldı. “Açıkçası bunun iyi bir fikir gibi görünmesine yetecek kadar sarhoş olabileceğimi sanmıyorum,” diye homurdandı, “ama deneyebiliriz herhalde.”

“Giuliani ve Papa’nın ikisi de, geri dönmeyen Tanrı’nın iradesi olduğuna inanıyor,” diye üsteledi Danny. “D.W. Yarbrough senin bir zamanlar Tanrı’yla evli olduğunu söylemişti...”

Emilio kesin bir tonda, “Tabii Nietzsche benim dul olduğumu

öne sürerdi,” diyerek onun sözünü kesti. “Bense kendime boşanmış gözüyle bakıyorum. Dostane bir ayrılık olmadı.”

“Sandoz,” dedi Danny ihtiyatla, “İsa bile Tanrı’nın onu terk ettiğini düşünmüştü.”

Emilio sandalyesinde arkasına yaslandı, artık yetersiz bir rakibi yere indirmek üzere olan bir boksörün zalim, küçümseyici ifadesiyle gözlerini dikmiş bakıyordu. “Bana böyle argümanlarla gelmek istemezsin,” dedi tavsiye yollu, ama Demir At’ın bakışlarını indirmeye niyeti yoktu. Sandoz omuz silkti: *Ben gerekli uyarıyı yaptım.* “İsa için her şey üç saat içinde olup bitti,” dedi usulca; bunun üzerine Danny gözlerini kırıştırdı. “Tanrı’yla işim bitti, Danny. O’nun hiçbir şeyini istemiyorum. Eğer cehennem Tanrı’nın yokluğuysa, o zaman ben cehennemde halimden memnun olacağım.”

“Kardeşim Walter’ın kızı boğuldu,” dedi Danny, rom kadehine uzanıp kendinden uzaklaştırarak. “Dört yaşındaydı. Cenazeden yaklaşık altı ay sonra, Walt boşanma davası açtı. Olanlar yengemin suçu değildi, ama Walt’un suçlayacak birine ihtiyacı vardı. Sonraki on yılı içerek kendini öldürmeye çalışmakla geçirdi ve sonunda bunu başardı. Bir gece arabası yuvarlandı.” Mesajını verdikten sonra merhamet dolu bir sesle, “Çok yalnız olmalısın,” dedi.

“Öyleydim,” dedi Sandoz. “Artık değilim.”

Danny öne eğilerek, “Fikrini değiştir,” diye yalvardı. “Lütfen. Bizimle gel.”

Pek ikna olmamış görünen Emilio nefesi kesilir gibi güldü. “Danny, evlenmeme yirmi beş gün kaldı!” Saate şöyle bir baktı. “Ve on üç saat, on bir dakika. Ama sayan kim, değil mi?” Demir At’a bakarken gülümsemesi soldu; o iriyarı ve duygusuz adamı gözyaşlarının eşiğinde görmek insanı garip bir şekilde etkiliyordu. “Bu senin için neden bu kadar önemli?” diye sordu Emilio. “Korkuyor musun? Danny, senin ve diğerlerinin elinde bizde olduğundan çok daha fazlası var! Evet, hatalar yapacaksınız, ama en azından bizim yaptığımız hataların aynısı olmayacak.” Demir At gözleri nemden parıldarken bakışlarını kaçırdı. “Danny,” diye sormayı göze aldı Emilio, “başka bir şey mi var..?”

“Evet. Hayır... Bilmiyorum,” dedi Danny sonunda. “Ben... Be-

nim bunu düşünmem lazım... Fakat... Sadece Giulianilerin hiçbirine güvenme, Sandoz.”

Kafası karışan Emilio kaşlarını çattı. Danny’nin büyük bir sırı ortaya çıkardığını düşünür gibi bir hali vardı, ama Başpeder’in ailesinin Camorra olduğunu herkes bilirdi. Emilio ne yapacağını bilemeden bir çıkış yolu ararken ancak konuyu değiştirebildi. “Dinle, John bana Ruanja’da bir sözdizimi kuralını soruyordu – bu akşam onun için bazı notlar topladım, ama buna benzer bir şeyler üzerinde çalıştığımı hatırlıyorum. Tam... Tam katliamdan önceydi. Giuliani’ye bizim oradan gönderdiğimiz her şeyi sistemime atmasını söylemiştim ama o dosyayı bulamıyorum. Bana ait bazı dosyaların ayrı bir yerde depolanmış olma ihtimali var mı?”

Danny dikkati dağılmış gibi görünüyordu, ama kendini Sandoz’un söylediklerine odaklanmaya zorladı. “Aktarılanların sonunda mıydı?”

“Evet. Gemiye gönderdiğim son şeydi.”

Danny omuz silkti. “Hâlâ buraya gönderilmek için sırada olabilir.”

“Ne? Hâlâ gemide mi? Neden aktarılmamış olsun ki?”

“Veriler paket olarak gönderilir. Gemideki bilgisayarlar raporlarınızı depolayıp gruplar halinde göndermek üzere programlanmıştı. Eğer Rakhati güneşlerin ve Güneş’in konumu uygun olmadıysa, yayınlar yıldızların müdahalesiyle bozulmaya uğramadan ulaşıncaya kadar sistem her şeyi bekleme sırasına koymuştur.”

“Bunu da yeni duyuyorum. Ben her şey biz kayıt oluşturdukça gönderiliyor sanıyordum,” derken şaşkındı Sandoz. Buna benzer teknik hususlara neredeyse hiç dikkat etmemişti. “Yani *Magellan* ekibi beni geri gönderene kadar raporlar bir yıldan uzun bir süre öylece hafızada mı kaldı? Paketler arasında o kadar uzun süre olabilir mi?”

“Belki. İşin içindeki gök mekaniği hakkında ben de pek bir şey bilmiyorum. Sistemin çalışırken aşması gereken dört yıldız vardı. Bir dakika... *Magellan*’la gelenler *Stella Maris*’e bindi, değil mi? Belki de geminin kayıtlarına ulaşırken yayın kodunu kullanım dışı bırakmışlardır.” Üzerinde düşündükçe bu daha da olası görünüyordu. “Son paket muhtemelen hâlâ hafızada duruyordur. İstersen senin

için bulup çıkarabilirim.”

“Sabaha kadar bekleyebilir.”

“Hayır. Şimdi beni de meraklandırdın,” dedi Danny. Yapılacak somut bir iş olmasından memnundu. “Sadece birkaç dakika sürmesi lazım. Neden kimse daha önce kontrol etmemiş bilmiyorum.”

İki adam birlikte fotoniklerin olduğu duvar tarafına geçti ve Demir At *Stella Maris*’in kütüphane depolama sistemine ulaştı. Birkaç dakika sonra, “Tam da beklediğimiz gibi, ahbap,” dedi. “Bak. Hâlâ kodlanmış ve sıkıştırılmış durumda.” Verileri genişletmek için sistemi sıfırladı ve beklediler.

“Vay canına. Amma da çokmuş,” diyen Sandoz ekranı izliyordu. “Marc’ın birkaç dosyası daha var. Joseba memnun olacak. Evet! İşte benimkiler. O çalışmayı çoktan yaptığımı biliyordum.” Bir süre daha Danny’nin omzunun üzerinden bakarak sessizce dikildi. Yeni bir dosya daha geçerken Sandoz, “Senin için bir şey var,” dedi. “Sofia ticaret ağları üzerinde çalışıyordu...” Sesi gittikçe azaldı. “Bir dakika. Bekle, bekle, bekle. Geri dön! Şunu durdurabilir misin?”

“Hayır. Sıkıştırılmış verilerin hepsini açacak... İşte. Oldu,” dedi Demir At.

Sandoz kesik kesik nefesler alarak diğer tarafa dönmüştü. “Cemiyet için yapmam. Kilise için yapmam,” diye fısıldadı. “Hayır. Hayır. Hayır. Öldüğünü gördüm.”

Danny sandalyesinde döndü. “Neden bahsediyorsun, ahbap?”

Sandoz birdenbire, “Önümden çekil,” dedi.

Danny masanın başındaki sandalyeyi boşalttı ve Sandoz ekranın önüne oturdu. Bir darbe alacakmışçasına sandalyeye yerleşti, sonra dikkatlice kimlik numarasını ve tarihi tekrar söyleyerek sırada bekletilen son dosya dizisini açtı. Bu dosyaların kaydı, ne kadar imkânsız görünse de, kendi yaptığı son aktarımdan aylar sonra, şu anki Rakhat tarihine göre on sekiz yıl kadar önce oluşturulmuştu.

“Sandoz, ne var? Ne gördün? Anlamıyorum...” Diğer adamın soluk benzi karşısında korkuya kapılan Danny, Sandoz’un omzunun üzerinden eğildi ve görüntüdeki dosyaya baktı. İfadesizce, “Aman Tanrım,” dedi.

Son aylarda *Stella Maris* ekibinin gönderdiği misyon raporları ve

bilimsel makaleleri incelediği sırada, Daniel Demir At zaman zaman üzerinde düşünülmemiş tuhaf bir suçluluk duygusuyla, yapay zekâ analiz uzmanı Sofia Mendes'in resimlerini açmıştı: ilk misyonun doğa bilimleri uzmanı Peder Marc Robichaux'nun yaptığı, dijital ortama aktarılıp radyo yayınıyla gönderilmiş suluboya resimler. Bunların en eskisi Rakhat'ta, Sofia'nın astronom Jimmy Quinn'le düğünü sırasında yapılmıştı; diğerleri daha sonra, hamilelik Sofia'nın klasik yüz hatlarını yumuşatırken çizilmişti. Danny bu portreleri ilk gördüğünde Robichaux'nun kadını idealize ettiğini düşünmüştü, çünkü Sofia Mendes Kashan katliamından yalnızca günler önce yapılmış son resimde bir Bizans ikonası kadar güzeldi. Fakat Danny karşılaş-tırma yapmak için Sofia'nın arşivlenmiş az sayıda fotoğrafından birini bulup açtığında, Robichaux'nun çizimlerindeki bilimsel isabeti takdir etmekten başka bir şey gelmemişti elinden. Sofia'da zekâ, güzellik ve cesaret olduğu konusunda herkes hemfikirdi. Olağanüstü bir kadın...

Daniel Demir At gözlerini ekrana dikerek, "Aman Tanrım," diye tekrarladı.

"Onun için bile yapmam," diye fısıldarken titriyordu Sandoz. "Geri dönmeyeceğim."

16

Trucha Sai

Dünya Tarihiyle 2047

“SUPAARI, NE İSTEDİĞİNİN FARKINDA MISIN?” dedi Sofia.

“Herhangi birinin seni eve geri getireceğinin sözünü veremem...”

“Sözünü veremem,” dedi Isaac.

“Geri gelmek istemeyeceğim! Geri gelmek için hiçbir sebep yok! Burada ben bir hiçim. Hiçten bile daha değersizim...”

“Daha değersizim,” dedi Isaac.

“O zaman Ha’anala’yı düşün!” diye üsteledi Sofia. Söz konusu çocuk o sırada yalnızca bir mevsim yaşamıştı ve Sofia’nın kollarında uyuyordu – kürk ve örtük enerjiden oluşan, tortop olmuş bir to-suncuk. “Benim halkımın arasında onun nasıl bir geleceği olabilir?”

“Leceği olabilir,” dedi Isaac.

Nadiren gerçekleşen telaffuz hatası dikkatini çekince Sofia başını eğip baktı. Bir zamanlar Isaac’in sesini duyunca içi neşe ve rahatlama duygusuyla dolup taşardı; şimdi ise bunun yalnızca ekolali –takıntılı, ruhsuz bir tekrarlama– olduğunu biliyordu. Anlamsız ve fazlasıyla sinir bozucuydu.

“Ha’anala’yı düşünüyorum zaten,” diye haykırdı Supaari. “Tek düşündüğüm o!”

“Düşündüğüm o.”

Supaari yapraklarla örtülü sığınaklarından birdenbire kalkıp

uzaklaştı, fakat sonra tekrar Sofia'ya döndü. Ağır kuyruğu yuvarlak hatlar çizerek yerdeki çerçöpü süpürüyordu. Supaari bunu yaptığından tümüyle bihaber görünüyordu, ama Sofia son aylarda bu hareketi, bölge belirleme anlamına geldiğini anlayacak kadar sık görmüştü. Supaari'nin bu tartışmada geri adım atmaya niyeti yoktu. "Kimse bir VaHaptaa'nın çocuğuyla evlenmez, Sofia. Hem burada, Runaların arasında kalırsak Ha'anala ölmüş sayılır. Ben de ölmüş sayılırım – ölmekten bile daha kötü! Dördümüz burada ait olmadığımız bir halkın arasında kapana kısılmış durumdayız..."

Supaari durdu ve havada bir koku olup olmadığını kontrol ederek nefes aldı.

"Kısılmış durumdayız," dedi Isaac.

Supaari havayı incelerken Sofia gerginlik içinde izledi. Himayesinde oldukları Runaların gün ortası şekerlemelerinden uyandıklarına dair seslere karşı tetikte bekleyerek dinlediler. Fakat Sofia'nın ayda birkaç kez, kokusu Runalar için geçici olarak rahatsız edici hale geldiğinde kaldığı etrafı çevrili barınağın civarında, doğanın her zamanki seslerinden başka bir şey yoktu. Bazen Sofia ve Supaari yalnızca bir süreliğine uzaklaşmak için buraya gelirdi; Sofia İstanbul'da bir çocukken annesiyle babasının İbranice konuşması gibi, onlar da herkesten uzak oldukları halde aralarında özel bir dil olarak İngilizce konuşurlardı.

Ama bugün Isaac onları buraya kadar takip etmişti. Başkalarının yanında olma arzusunu göstermeye en fazla yaklaştığı durumdu bu: Onlara hiç bakmadan ama onların gittiği yöne ve hıza uyum sağlayarak, onlar durduğunda durup yeniden harekete geçmelerine kadar sessizce oturarak annesi ve arkadaşının peşinden yürümeye gönüllü olmuştu. Onların varlığından habersiz görünüyordu, ama Sofia Isaac'ın açık ettiğiinden daha fazlasını algıladığına gittikçe daha fazla ikna oluyordu ve bu da insanı çileden çıkarabilirdi. Sanki konuşmayı reddediyor, Sofia bunu böyle çaresizce istediği için konuşma zevkini ona yaşatmıyordu...

Supaari, "Sandoz bana Dh'ünya'da aptal et olduğunu söylemişti," diyerek Sofia'nın düşüncelerini böldü. "İnsan olmayanların eti..."

("Olmayanların eti.")

“Supaari, burada et çok bol! *Piyanot* yiyebilirsin. Ya da *cranil*...”
 (“*Cranil*.”)

“Peki onları nasıl yakalayacağım?” Supaari bunu soğuk bir sesle sordu. “*Piyanot* çok hızlı ve *cranil* de çok büyük – kendisini yakalamaya çalışan avcılarını üzerine yuvarlanarak ezer! Biz her daim sadece Runa yedik, onları yakalamak da...” Kavrayıcı ayaklarından birini çıkarıp Isaac’ın bileğini yakaladı. “Bunu görüyor musun?” diye hırladı. Hem öfke hem de ızdırap içindeydi. “Biz yalnızca bu çocuk kadar yavaş avlar için uygunuz! Runalar öldürülmek üzere bize gelmese, şehirler bir mevsimden kısa sürede açlıktan kırılırdı. İşte bu yüzden onları üretmek zorundayız. Onlara ihtiyacımız var...”

“Supaari, Isaac’i bırak.”

Çocuğun alışılmış durgunluğu mutlak bir hareketsizliğe dönüşmüştü, ama korkudan bağırıp ağlamadı. Supaari özür diler gibi kulaklarını indirerek çocuğu anında bıraktı. Görünürde Isaac’ten hiçbir tepki yoktu, ama Sofia bir nefes verip kafasını kaldırarak tepesinde dikilen Jana’ata’ya baktı. Sakin bir tonla, “Buraya geri gel de otur,” dedi ve Supaari söylediğini yaptığında ona, “Avlanmak için başka yollar var! Runalar senin için kapan kurabilir. Ya da tuzak,” diye anlattı.

Isaac önceki kadar ruhsuz bir sesle, “Tuzak,” dedi.

“Bizi senin Dh’ünya’na götür de kızımın utanç duymadan yemek yiyebilelim,” diye üsteledi Supaari. Diz çökerek Sofia’nın kollarında yatan bebeğe baktı, ama sonra bakışlarını yukarı kaldırdı. “Sofia, kendi halkımın arasına asla dönemem. Asla eskisi gibi olamam. Fakat Runalarla kalmaya katlanabileceğimi de sanmıyorum,” dedi. Uysal bir çaresizlik içindeydi. “Onlar iyi. Erdemli bir halk, ama...”

“Ama.” Bu kez ikisi de Isaac’in söylediği kelimeyi fark etti ve kelime, ima ettikleri dile getirilmeden havada asılı kaldı.

Sofia uzanıp elinin tersini onun kurtları andıran yüzünde gezdirdi. “Biliyorum, Supaari. Anlıyorum.”

(“Anlıyorum.”)

“Sanırım senin halkınla yaşayabilirim. Ha’an. Sen. Senin Djimi. Djorj. Siz bana dost oldunuz ve inanıyorum ki ben de...” Cesaretini toplayarak tekrar durdu. Gururunun yarattığı mesafeden Sofia’ya

bakmak için başını geriye attı. “Aynı zamanda Sandoz’u bulup ona boynumu sunmak istiyorum.” Sofia bir şey söylemeye çalıştı ama Supaari, Isaac onun sözlerini taklit edemeden, kararlı bir şekilde devam etti. “Eğer o beni öldürmezse, o zaman Ha’anala’yla ikimiz sizinle yaşar, sizin şarkılarınızı öğreniriz.”

“Sizin şarkılarınızı öğreniriz,” dedi Isaac. Sonra yetişkinlere şöyle bir baktı; ama onlara yönelik bu doğrudan dikkat öyle kısa sürdü ki ikisi de bunu fark etmedi.

Sofia kederli bir İbranceyle, “Sen nereye gidersen ben de oraya gideceğim, senin geleneklerin benim geleneklerim olacak,”* diye mırıldanıyordu. *Anneciğim*, diye düşündü, *kuyruğu olduğunu biliyorum ama galiba inancını değiştirmek istiyor*.

Nasıl hayır diyebilirdi ki? Radyo vericisinin tanımadığı insanlardan bir cevap ulaştıracağına dair zayıf bir ihtimal üzerine, geçmek bilmeyen, sonuç vermeyen altı ay boyunca beklemişti. Tam burada, vücudundan yükselen sıcaklığı hissedebileceği kadar yakınında, tanıdığı ve değer verdiği, anlamaya başladığı bir adam vardı. Ona kendi oğlu kadar yabancı değildi, kendisine birkaç yıl önce hayal edebileceğinden daha çok benziyordu. Runalara olan minnettarlığının, içini kemiren bir ihtiyacı alt etmesine yetmediğini keşfetmekten tıpkı Sofia gibi utanç duyuyordu – sonu gelmez konuşmalarla bölünmeden tek bir şey düşünebilme, görmezden gelinecek ve yorumlanmayacak tek bir hareket yapabilme, gruptan her tür geçici uzaklaşmayı takip eden nazik, ısrarcı Runa kaygısını uyandırmadan yürüyüşe çıkabilme ihtiyacını.

“Pekâlâ,” dedi Sofia sonunda. “Eğer Ha’anala için gerçekten en iyisi olacağını düşündüğün şey buysa, eğer bunu istiyorsan...”

(“Bunu istiyorsan.”)

“Evet. Bunu istiyorum.”

(“Bunu istiyorum.”)

İkisi de düşüncelere dalmış haldeyken bir süre daha oturdular. “Köye dönmeliyiz,” dedi Sofia bir süre sonra. “Kırmızı ışığa az kaldı.”

* Rut 1:16’ya gönderme –y.n.

("Kırmızı ışığa az kaldı. Supaari şarkı söylüyor.")

Sofia oğlunun ruhsuz sesine öyle alışmıştı ki bunu neredeyse kaçıracaktı.

Supaari şarkı söylüyor.

Emin olmak için sesi içinden tekrarlaması gerekti. *Tanrım*, diye düşündü. *Isaac*, Supaari şarkı söylüyor, *dedi*.

Oğlunu kendine çekerek kucaklamadı, çılgık atmadı, ağlamadı, hatta hareket bile etmedi; yalnızca onun kadar şaşkın ve hareketsiz durumdaki Supaari'ye baktı. Isaac'ın içini boşalttığını çok fazla görmüştü – kendisine dokunulduğunda gizemli bir şekilde orada olmamaya başlıyordu sanki. Sofia, "Evet, Isaac," derken, karşısındaki sadece annesinin onayını almak için bir yorumda bulunan normal bir çocukmuş gibi sıradan bir sesle konuştu. "Supaari ikinci günbatımında şarkı söylüyor. Ha'anala için."

"Supaari ikinci günbatımında şarkı söylüyor." Sıcak havada nefeslerini tutarak beklediler. "Isaac için."

Ağzı açık kalan Supaari gözlerini kırptırdı; tepkisi öyle insaniydi ki Sofia neredeyse gülecekti. Sofia kollarında onun kızıyla çenesini kaldırdı: *Isaac için, Supaari*.

Supaari bunun üzerine ayağa kalktı ve yumuşak, ufak kaslara, kaçıştan hemen önce gelen belli belirsiz titreyişe karşı tetikte bekleyerek Isaac'ın daha yakınına gitti. Daha önce hiç buna benzer şekilde kullanılmamış bir tür içgüdüyle, çocuğun karşısına geçmemesi gerektiğini biliyordu; o yüzden Isaac'ın yanına oturdu ve çocuğa yumuşak bir sesle, ona görünmeden şarkı söyledi.

Akşam şarkısının ilk notaları dökülüp çılgık ve ötüşler, kulakları tırmalayan vızıltılar ve flütü andıran ısıklardan oluşan orman korusuna katılırken Sofia nefesini tuttu. Hata yapmadan tizlere çıkan, şarkıyı harfi harfine söyleyen soprano bir çocuk sesi, Supaari'nin melodik ve akıcı bas sesine mucizevi bir ahenkle eşlik ederken dinledi. Gözyaşlarıyla buğulanmış tek miyop gözüyle, oğlunun gül rengi ışıktaki parlayan yüzüne baktı: Başkalaşmış, canlanmıştı – ilk defa gerçekten canlanmıştı. Bunun üzerine Sofia onlara hayatlarını bahışladığı, onları ayakta tuttuğu, bu yeni mevsime ulaşmalarına imkân verdiği için atalarının Tanrısına şükretti.

Şarkı sona erdiğinde, Sofia yayılan müzikle süslenmiş gibi görünen havayla ciğerlerini doldurdu. Tek tarafı ıslanmış yüzü ve titremeyen sesiyle oğluna, “Isaac, bir şarkı daha öğrenmek ister misin?” diye sordu.

Isaac ona bakmadı ama ilk yürüme girişimlerine eşlik eden esraren-giz dengeyle ayağa kalkarak yaklaştı. Sofia’nın perilere benzeyen oğlu, başı başka tarafa çevrilmiş halde minik ellerinden birini kaldırdı ve bir kızböceğinin kanatları kadar narin tek parmağını annesinin dudaklarına koydu. Elinden gelen tek yöntemle, *Evet, lütfen*, diyordu. *Bir şarkı daha*.

Sofia ona, “Bizim halkımız şafak vakti ve günbatımında bunu söyler,” dedi ve atalarından kalma çağrıyla sesini yükseltti. “Sh’ma Yisrael! Adonai Eloheynu, Adonai Echad.” *Dinle ey İsrail! Rabbin olan Tanrı tektir*. Bitirdiğinde minik parmak dudaklarına tekrar değdi, böylece Sofia bir kez daha söyledi ve bu kez oğlunun sesi onun-kine eşlik etti: harfi harfine ve ahenk içinde.

Bitirdikleri zaman Sofia tortop ettiği bir avuç dolusu yaprakla burnunu sildi ve yüzünün tek tarafını Jimmy’nin kalan tişörtlerinden birinin örttüğü omzuna kuruladı. Isaac’ın babasıyla bir tür temas kurabildiği için minnet duyarak, birkaç dakikalığına parmaklarını yumuşak, yıpranmış kumaş üzerinde gezdirdi. Sonra ayağa kalktı. “Hadi eve gidelim,” dedi.

Sofia *Magellan*’ın iniş aracının yerini çoktan tespit etmişti; yörünge-deki geminin aktarıcısını kullanarak, vericiyi yörünge uydularının global konumlandırma altyordamına göre aktif hale getirmiş, böylece koordinatların tabletine iletilmesini sağlamıştı. Terk edilmiş araç Kashan’ın yalnızca birkaç kilometre dışındaydı. İçindeki sisteme erişerek anlayabildiği kadarıyla araç düzgün şekilde kilitlenmişti, yörüngeye dönmek için yeterli miktarda yakıt doldurulmuştu ve çalışma potansiyeli var gibi görünüyordu. Sofia iletişim sistemini aktif hale getirerek bir zaman-tarih damgasını sıfırladı, aktarıcıyı sonsuz tekrar ayarına aldı ve yeni bir mesaj kaydetti. “Ben *Stella Maris* ekibinden Sofia Mendes. Bugün Dünya tarihiyle 5 Mart 2047. Rakhat

üzerinde bulunan herhangi bir insandan çağırma cevap gelmesi için yerel zamana göre 165 gün bekledim. Bu mesaj, Rakhat tarihiyle on beş gün içinde ana gemiye ulaşmak için *Magellan*'ın iniş aracını kullanarak bu gezegenden ayrılmayı planladığıma dair uyarı niteliği taşıyor. Eğer o zamana kadar iniş aracına ulaşamazsanız burada mahsur kalacaksınız. Bundan üzüntü duyuyorum, ama daha fazla bekleyemem.”

Kanchay ve diğerlerine Rakhat'tan ayrılma planını söylemekte zorlanmıştı, ama Runalar arasında hiç sıkıntı olmadığını görerek rahatladı. “Biri senin ne zaman eve döneceğini merak ediyordu,” dedi Kanchay. “Kendi halkına buradaki mallardan götürmen lazım, yoksa yolculuğunun başarısızlıkla sonuçlandığını düşünecekler.” Böylece Sofia, Runaların Dünya'dan gelen Cizvit ekibinin yalnızca ticaret için burada oldukları varsayımında bulunduklarını hatırlamış oldu. Supaari'nin aniden onunla gitmeye karar vermesi de, onlara göre, idama mahkûm olmadığı yurtdışında iş yapması için mantıklı bir plandı.

Sonuç olarak Cizvit misyonu bu noktaya gelmişti ve Sofia bu durumdan memnundu; ne de olsa o pratik zekâlı bir kadındı ve bir iktisatçının kızıydı. Ticaret keşif için belki de en eski gerekçeydi ve şu anda Sofia'ya tümüyle yeterli geliyordu. Daha yüce amaçlara ilişkin ulvi düşüncelerinin gerçekte ne olduğu ortaya çıkmıştı: soyutlanmaya karşı bir tepki, önem kazanma arzusu. *Kuruntudan ibaret ama uyum sağlamayı kolaylaştırıyor*, diye düşündü. *Burada yalnız başına ve unutulmuş halde ölme korkusuyla başa çıkmak için iyi bir yöntem.*

Analiz ve düzenleme süreciyle canlanan Sofia, beklediği ayları eve dönüş yolculuğu için titiz bir hazırlıkla geçirmişti. Supaari'ye de danışarak hafif, taşınabilir ticari mallarla, Dünya'da maddi ya da akademik değer taşıma ihtimalini en yüksek gördüğü bilimsel numunelerin listesini çıkarmıştı: inci ve kehribar gibi biyolojik aktivite kaynaklı ama Rakhat'a özgü değerli taşlar; bölgede bulunan kabuk ve tahtalardan oyulmuş, küçük ve sıradan, ama zarif bir el işçiliği ürünü olan tabak çanaklar; toprak örnekleri, tohumlar, kökler. Baş döndürecek kadar karmaşık dokumalı kumaşlar; albenili ve in-

ce bir zekâ ürünü olan polikrom seramikler. Yaraları uyuşturup iyileşmeyi hızlandıran, Sofia'nın cildinde bile işe yarayan bir bitki ekstresi. Mücevherler. Parfüm örnekleri. Hava geçirgenliği yokmuş gibi görünen kaplamalara ait, vakumlanarak paketlenmiş numuneler; kimyagerlerden alınan kılavuzlar, formüller ve Sofia'nın Rakhat'a özgü olduğunu düşündüğü çeşitli imalat süreçlerini açıklayan çizimler. Sofia, Dünya'ya ulaştıklarında hâlâ patent yasaları ve lisans sözleşmeleri olması durumunda, tüm bunların maddi bağımsızlığını garantiye alması için yeterli olacağına inanıyordu.

Supaari'yle ikisi fikri mülkiyetleriyle de para kazanabilirdi – Ru-na ve Jana'ata kültürü hakkında bilgileri, tercüme becerileri, *Magellan* tarafından devamlı ve otomatik olarak toplanıp bunca yıldır Dünya'ya iletilen sayısız gigabyte'lar dolusu jeolojik, meteorolojik ve ekolojik veriye eklenebilecek kendilerine özgü fikir ve bakış açıları onlara kazanç sağlayabilirdi. Fakat Sofia saf değildi ve gezege-niyle ilgili kendi tecrübeleri onda müthiş bir iyimserlik uyandırmı-yordu. Hastalık korkusu ve yabancı düşmanlığı yüzünden görüldük-leri anda öldürülebilirlerdi. Taşındıkları mallara el konulabilir, Su-paari hayvanat bahçesinde sergilenmek üzere zapt edilebilirdi. Oğlu bir akıl hastanesine kapatılabilir ve kendisi de ilk olarak hangi hükü-metle karşılaşarlarsa onlar tarafından tecrit altına alınabilirdi.

Ya da belki, bu işi başlatan Tanrı sonunu da getirir, diye düşünerek Marc Robichaux'yu hatırladı. *Belki uzay limanında bizi karşıla-yacak Cizvitler olur. Belki de Sandoz...*

Kendisi için Emilio'yu yeniden görmenin, Emilio için de Supaa-ri'yle karşılaşmanın ne anlama geleceğini düşününce sersemleyerek durdu. *Belki,* diye düşündü, *o zamana kadar Supaari'yi affetmiş olur. Hristiyanların affedici olması gerekir.* Raporları ulaştırılıp sonunda Dünya'da dinlendiğinde, Emilio'nun yeni bir gemi yapılandırılır ya-pılandırılmaz geri dönüp onu almaya gelebileceği kafasına dank et-ti. Bu tam da onun yapabileceği saçma bir kahramanlıktı. Elbette ge-reksiz, ama onun için tipik bir davranıştı. *Birbirimizi es geçebiliriz!* diye fark ederek bu düşünceyle ürperdi.

Hayır, diye karar verdi sonunda, *Tanrı o kadar acımasız olamaz.* Sonra kendini başka şeyler düşünmeye zorladı.

“SORUN NE?” Emilio bu soruyu gayet keyifli ama duygusal açıdan tuhaf bir şekilde yoğun geçen yemeğin ardından, Gina tabakları toplamak için kalkarken sormuştu.

Gina lavabonun başında uğraşıp dururken, “Hiçbir sorun yok,” dedi.

“Bu da bir sorun olduğu anlamına geliyor. Eski bir rahip bile bilir bunu!” diyen Emilio’nun yüzünde oluşan gülümseme, Gina cevap vermeyince solup gitti.

Ne kadar kısa süredir birlikte oldukları düşünülünce, ikisi şimdiden oldukça güzel tartışmalar yaşamayı başarmıştı. Pilav pişirmenin en doğru yöntemi, kahvenin ideal sertlik derecesi ve çeşitli demleme yöntemleri hakkında tartışmışlardı. Enginarın yenebilir bir şey olup olmadığına dair tartışmalarında Gina enginarın Tanrı’nın cömertliğine dair bir kanıt olduğu görüşünü savunmuş, Emilio ise ağaç kabuğunun daha iştah açıcı olduğunu iddia etmişti. Emilio’nun bu zamana kadarki tartışmalar arasından favorisi ise ilk etapta şaşkın tartışmalara, ardından da öfke dolu bir sessizliğe neden olan, kayda değer ve hâlâ çözümlenememiş bir fikir çatışmasıydı: Dünya Kupası futbolu mu daha can sıkıcı yoksa Dünya Serisi beyzbolu mu? Gina bir hafta sonra, “Beyzbol formaları da çirkin,” diyerek tartışmayı yeni baştan alevlendirmişti. Sonra bir de Emilio’nun nikâhta giyeceği takım elbisenin kesimi ve rengi konusunda yaptıkları o gerçekten ha-

rika tartışma vardı. Sonunda Emilio, Gina'nın ısrarla üzerinde hrika durduğunu söylediği siyah takımdansa kendi tercihi olan gri ipek takımı alabilmek için Gina'nın beğendiği yaka tipine razı oldu, ama bunu yalnızca Gina beyzbol formalarının estetik görünümü hakkında taviz verdiği için yaptı.

Eğlenceliydi. İkisi de aile içi çekişmeleri bir performans sanatı olarak gören kültürlerde yetişmişti ve Celestina'yı da, sırf o sırada hangi yetişkin favorisiyse ona eşlik ederek coşkuyla bağırma zevki için, onlara katılmaya teşvik ediyorlardı – Emilio'nun gözlemlerine göre bu favori statüsü de Celestina'nın isteklerine en son kim karşı geldiyse diğerine veriliyordu. Fakat bugün Emilio, anne-kızın Gina'nın ailesiyle yapacakları dağ yolculuğu için eşyalarını toparlamalarına yardım etme niyetiyle, yürüyerek öğle yemeğine gelene kadar hiçbir tartışma ciddi olmamıştı.

Emilio Gina'nın sırtına doğru kaşlarını çattı, sonra mutfaktaki saate baktı. Yokluğunda geçen yıllarda çok şey değişmişti, ama küçük çocuklar hâlâ çizgi film seviyordu. "Celestina," dedi düz bir sesle, "*I Bambini* başlıyor." Celestina en sevdiği etkileşimli programın bugünkü bölümünü oynamak için odasına füze gibi fırlayana kadar bekledi. Gina'yla yalnız kaldıklarında, "Şunu tekrar bir deneyelim," diye önerdi. "Sorun ne?"

Gina başı havada, gözleri dolu dolu arkasına döndü ve titreyen çenesiyle tezat oluşturan kararlı bir sesle açıkladı: "Sofia'yı bulmak için geri dönmelisin!"

Afallayan Emilio bir an için ona şok içinde baktı, sonra gözlerini kapattı ve ellerini masanın üzerine dayayarak yavaşça nefes aldı. Gina'ya tekrar baktığında, gözlerinde öfkesine karşı koymak için Gina'dan çok daha donanımlı olanları bile korkutan kaya sertliğindeki o bakış vardı. Oldukça yumuşak bir tonla, "Sana kim söyledi?" diye sordu.

"Bana öyle bakma," dedi Gina.

Emilio daha da sessizce, her kelimeyi ayrı ayrı telaffuz ederek, "Sana kim söyledi?" diye tekrarladı.

Gina, "Bana kimin söylediği ne fark eder? O hayatta. O zavallı kadın... yapayalnız!" diye haykırırken ağlamaya başladı, ama artık

tam da savunmasından korktuğu onur meselesi hakkında Emilio'yla yüzleşmekte kararlıydı. "Onu kurtarmak için geri dönmelisin. Sana ihtiyacı var. Sen onu seviyordun."

Emilio taş kesilmiş gibiydi. "Birincisi," dedi sonunda, "fark eder çünkü sana her kim söylediyse onu öldürmeye niyetliyim. İkincisi, kesin olarak bildiğimiz tek şey onun 2047'de hayatta olduğu. Üçüncüsü, *Giordano Bruno* Rakhat'a ulaşana kadar on yedi yıl daha geçecek. Onu Rakhat'ta yetmiş bir yaşına kadar tek başına hayatta kalmış olarak bulma ihtimalimiz sıfıra yakın. Dördüncüsü..."

"Böyle olman sinirime dokunuyor!"

Emilio artık ayağa kalkıp, "Dördüncüsü!" derken sesi gittikçe yükseliyordu. "Sofia Mendes hayatım boyunca karşılaştığım en becerikli insandı. Seni temin ederim, onca insan arasından onu kurtarmam için bana ihtiyaç duyması fikrini gülünç bulurdu! Beşincisi, evet, onu seviyordum. Aynı zamanda Anne, D.W. ve Askama'yı da seviyordum. Herhangi biriyle evlenmedim. Gina, bana bak!" diye bağırdı. Gina'nın ondan şüphe etmesi canını yakmış, birinin bu yolla aralarını bozmaya çalışması onu çileden çıkarmıştı. "Sofia Mendes şu anda mucizevi bir şekilde sağ salim ve gençliğinin baharında şu kapıdan içeri girse, bu aramızdaki hiçbir şeyi değiştirmez. Hiçbir şeyi!"

Bunun üzerine Gina'nın ağlayışı yalnızca daha da şiddetlendi. Nemli gözlerinde bir başkaldırıyla sertçe bakıyordu. İyice öfkelenen Emilio aniden döndü ve mutfak masasına ilerleyip bir kâğıt parçasına yazılmış bir kodu bulmak için oradaki yığını karıştırdı.

Emilio telefonu aktive ederken gözlerinden yaşlar boşalan Gina, "Kimi arıyorsun?" diye sordu.

"Nikâh memurunu. Onun buraya gelmesini istiyorum. Hemen. Bu öğleden sonra evleniyoruz. Sonra terziyi arayıp o lanet olasıca takım elbisenin siparişini iptal edeceğim. Sonra da Vincenzo Giuliani'yi öldüreceğim. Muhtemelen Daniel Demir At'ı da..."

"Annem neden ağlıyor?" Celestina mutfak kapısının aralığından sorarken minik ellerini yumruk yapmış, Emilio'ya kaşlarını çatıyordu.

Gina alelacele gözlerini kuruladı. "Bir şey yok, *cara*..."

Kendi parçalanmış çocukluğundan çok az şey anlamış olan Emi-

lio, “Bir şey var! Bu önemli ve Celestina anlamayı hak ediyor,” diye patladı. Aramayı iptal etti ve kendini toparladı. “Annen onu terk edebileceğimden korkuyor, Celestina. Başka birini ondan daha çok sevdiğimi düşünüyor, *cara*.”

“Ama öyle zaten.” Celestina’nın şaşkına dönmüş gibi bir hali vardı. “En çok beni seviyorsun.”

Gina biraz güldü ve Emilio’ya döndü. Islak gözleriyle ona meydan okuyarak, “Hadi buyur,” dedi. Bir yandan da sertçe burnunu çekiyordu. “Bununla da başa çık bakalım.”

Emilio Gina’ya, topu kenara çarptırarak köşe cebe atış yapacağını deklare eden bir bılardo ustasına yakışır bir bakış attı. Celestina’ya, “Sen,” derken mükemmel bir özgüven sergiliyordu, “benim biricik küçük kızsımsın ve annen de biricik eşim.” Kaşlarını kaldırıp beklenti içinde tekrar Gina’ya döndü ve onun başını sallamasıyla, bir nebze sönük de olsa, içten gelen bir takdir almış oldu. Bundan memnun kalarak masadaki dağınıklığın başına geri döndü. Bir yandan da homurdanıyordu. “Yani ben nikâh memurunu buraya getirir getirmez biricik eşim *olacak*...”

Gina, “Hayır,” deyip elini Emilio’nun koluna koyarak onu durdurdu. Başını onun omzuna dayadı. “Sorun yok. Bunu duymam gerekiyordu sanırım. Eylül’e kadar bekleyebiliriz.” Tekrar güldü ve kafasını kaldırdı, saçlarını kulaklarının arkasına atıp gözlerini kuruladı. “Ve sakın o takım elbiseyi iptal edeyim deme!”

Emilio ona bakarak, *Düğün öncesi gerginliği*, diye düşündü. Son zamanlarda Gina’nın üzerinde alışılmışın dışında bir duygusallık vardı ve bu Sofia meselesi de her şeyin üstüne tuz biber ekmişti. Emilio ellerine ve desteklere lanet okuyarak Gina’yı omuzlarından yakaladı, kollarını uzatıp onu temkinli bir şekilde karşısında tuttu. İnanmasının mümkün olup olmadığını görmek için onu izleyerek, “Ben Carlo değilim, Gina. Seni asla terk etmeyeceğim,” diye fısıldadı. Onu kendine çekip iç geçirdi. *İkimiz de tam olarak temiz bir sayfa açabilmiş değiliz*, diye düşünüyordu. Sonra annesinin omzu üzerinden Celestina’ya baktı ve ikisinin de duyabilmesi için sesini yükseltti. “Seni seviyorum, Celestina’yı da seviyorum ve sonsuza kadar size aitim.”

“Eh,” dedi Celestina –neredeyse altı yaşındaydı ama yetmiş yaşında soylu bir hanımefendinin kulak çınlatan ses tonuyla konuşuyordu– “bu konuyu aydınlığa kavuşturmamıza kesinlikle memnun oldum!”

Küçük kız mutfaktan bir hışımla çıkıp çizgi filmine dönerken, Gina ve Emilio ağızları açık kalmış halde birbirlerine baktı. Hayretler içindeki Gina, “Ben hiç öyle bir şey söylemedim. Sen söylüyor musun? Böyle şeyleri nereden öğreniyor?” diye sordu.

Emilio gülüyordu. “Bu gerçekten güzeldi! Tanımadın mı? Valeria Golina – La Contessa!” diye haykırdı. “Hayır – dur, sen kanepede uyuyakalmıştın, ama biz Celestina’yla geçen pazar seyrettik.” Celestina’nın onun alışkanlıklarından birini kapıyor olmasından fazlasıyla keyif alarak başını iki yana salladı. “Valeria Golina taklidi yapıyordu. Bu gerçekten güzeldi!”

Çocuklu bir evde yüksek dozda duygusallığı sürdürmek zordur, özellikle de söz konusu çocuk takdire şayan bir Golina taklidi yapmayı öğrenmişse... Öğleden sonrayı, dağda geçecek iki haftalık bir tatil için gerekli olan minimum pelüş hayvan (dört) ve maksimum parti elbisesi (bir) sayısını Celestina’yla tartışarak geçirdiler. Emilio büyük ölçüde, Celestina’yı en yakın arkadaşı Pia oynamaya gelinceye kadar Gina’nın ayağının altından uzak tutarak yardımcı oldu. Pia’nın gelişiyile birlikte ise valize konmak üzere yatağa serilmiş tüm kıyafetleri katlamaya niyetli olduğunu ilan etti.

Gina omzunun üzerinden Emilio’nun elinden çıkanlara şöyle bir bakarak, “Bu konuda çok başarılısın,” diye belirtti. Bir yandan da şifonyer çekmecesinde annesinin iğrenç bulmayacağı iç çamaşırları arıyordu.

“Üstün bir performans,” diyerek ona katılan Emilio ekledi: “Eskiden evin çamaşırvhanesinde çalışıyordum. Sizinle dağa gelmemi ister misin?”

Gina afallayarak yavaşça dikleşti. “Peki ya seni tanırlarsa?”

Emilio kafasını valizden kaldırıp, “Güneş gözlüğü, şapka ve eldiven takarım,” dedi.

Gina duygusuz bir sesle, “Trençkot da ister misin?” diye önerdi. “*Caro*, ağustos ayındayız.”

Emilio şakacı bir tonda, “Tamam, peki peçeye ne dersin?” diye sorarken giysilere geri döndü. “Gösterişli bir şey değil – altın sikkelerle dolu, işlemeli ipekten bir peçe olmaz mesela. Zevkli bir şey olmalı!” Bir duraklama oldu. “Gümüş sikke olmalı belki de.” Bluzları Gina’nın çantasına yerleştirirken bu şakayı daha fazla uzatmadı. “Beni tanırlarsa da tanırlar. Bir şekilde başa çıkarım.”

İki küçük kızın bahçede çığlık çığlığa kakhaha attığını duyabiliyorlardı. Evin kendisi oldukça durgun görünüyordu. Gina yatağa doğru yürüdü ve Emilio’nun yüzünü izleyerek oturdu. Sonunda Emilio da onun yanına geçti. “Tamam,” diye kabul ettiği sırada aşırı özgüveni geçmişti, “bu o kadar da iyi bir fikir olmayabilir.”

“Cizvitler için K’San projesini bitirmen lazım. Yakında gidecekler,” dedi Gina. “Dağa gelecek sene gideriz belki, ne dersin?”

Başı öne eğilmiş, saçları gözlerinin üzerine düşen Emilio kendi durumunu değerlendirerek acı veren yerleri yokladı. “Cemiyet ekim ayında bilimsel makaleleri yayımlayacak,” dedi. Artık ciddiydi. “Bir süredir bu işle başa çıkmak için en iyi yöntemin bir basın toplantısı düzenlemek olabileceğini düşünüyorum. Gerekirse bütün bir günü harcarım. Ne kadar sürerse. Bitirip kurtulurum. Karşıma hangi lanet soru çıkarsa çıksın cevaplarım...”

“Sonra da eve, ailenin yanına dönersin.” Gina uzanıp Emilio’nun yüzünü elleri arasına aldı, şüphe ve korkunun geri çekilmesini izleyerek kara gözlerine baktı.

“İnsanlar hâlâ dans ediyor mu?” diye sordu Emilio aniden. “Bir gün seni dansa götürmek istiyorum.”

“Evet, *caro*,” dedi Gina, onu temin ederek. “İnsanlar hâlâ dans ediyor.”

“Güzel.” Emilio onu öpmek için öne eğildi, ama sonra mutfak kapısı çarpılarak açılıp bir gürültü dalgası koridordan onlara doğru ilerlemeye başlayınca boyun eğer gibi gözlerini kapattı ve alnını Gina’nın alnına dayamakla yetindi.

Celestina darmadağın olmuş saçları ve sıcaktan pembeleşmiş yüzüyle yatak odasının kapısında kayarak durdu. Dramatik bir tavırla,

“Açlıktan ölüyoruz!” diye haykırdı ve bunu nispeten zarif bir şekilde ayaklarının dibine devrilip acınası bir yığına dönüşerek gösterdi.

Emilio ölmekte olan kuğunun annesine, “Koridorun taş zeminine değil de yatak odasının halısına düşmeye özen gösterdiğine de dikkatinizi çekerim,” diye belirtti. Celestina gözleri kapalı kıkırdadı.

“Bize yine fırın makarna yapar mısın?” Pia ricasını gösterir gibi ellerini birbirine bastırmış halde hoplayıp zıplayarak Emilio’ya yalvardı. “Aynı geçen seferki gibi, olmaz mı? Lütfen, lütfen, lütfen. Çok soslu? Bol sütlü?”

Yaygaracı iki küçük kız Emilio’yu mutfağa götürürken Gina başını iki yana sallayıp kucağına doğru bakarak gülümsedi. Emilio’nun en başarılı “baba” sesiyle, “Pia, anneni ara,” dediğini duyabiliyordu. “Yemeğe kalmak için izin iste. Celestina, sen de masayı kur. Hanımefendi bol sütlü olsun diyor! İnsan neden lazım olduğunda bir inek bulamaz ki...”

Sonunda Celestina’yı yatırma vakti geldi. Gina ışığı kapatıp çocuğu yatağa yerleştirirken, Emilio oyuncak bebek ve peluş hayvan kalabalığı arasında oturacak bir yer açtı. Camorra korumalardan birinin onun için Napoli’den aldığı küçük gümüş bir kutuyu bir anda ortaya çıkardı ve Celestina’nın incelemesi için havaya kaldırdı.

“Benim için mi?” diye soran Celestina’nın hevesi apaçık ortadaydı.

“Başka kimin için olacak?” dedi Emilio; Gina’ya gülümsüyor, onun bariz şaşkınlığından keyif alıyordu. Sonra ciddi yüzü, ıslıl ıslıl gözleriyle sır verir gibi, “Bu sihirli bir kutu, biliyor musun?” dedi. O sırada Celestina da kutunun kapağını süsleyen minicik, mükemmel çiçekleri inceliyordu. “İçine sözler saklayabilirsin.”

Çocuk kafasını kaldırıp ona baktı, karanlıkta fazlasıyla kuşkucu bir hali vardı. Emilio ise onun annesine olan çarpıcı benzerliğine gülümsedi. “Benim için kapağını kaldır lütfen,” dedi. Bunu kendisi yapmayı planlamıştı ama ufak, titizlik gerektiren hareketler zaman zaman işkence çektirecek kadar zor geliyordu. *Zararı yok*, diye düşündü, *senaryoyu duruma göre uyarlayabilirim*. “Şimdi hazır ol

Çünkü ben sözleri söyledikten sonra kapağı çabucak kapatman lazım.” Kendini oyuna kaptıran Celestina gerildi ve kutuyu Emilio’nun dudaklarına tuttu. Emilio, gözlerini Gina’dan ayırmadan, “*Ti amo,* cara,*” diye fısıldadı ve sonra, “abuk! Kapağı kapat!” diye bağırdı. Celestina tiz bir ıglıkla kapağı elinden geldiğince hızlı bir şekilde yerine oturttu. Emilio, “Oh be! Ucuz atlattık. Şimdi,” derken kutuyu ondan aldı, “tepesine vur ve ona kadar say.”

“Neden?”

“Neden, neden, neden! Biz bu çocuğı yeterince dövmüyoruz,” dedi Emilio, yüzünde kocaman bir gülümseme oluşan Gina’ya yakınarak. “Benim zamanımda çocuklar hiç soru sormadan kendilerine ne söyleniyorsa onu yapardı.”

Celestina’nın bundan etkilenmiş gibi bir hali yoktu. “Neden?” diye sorarak öğrenmekte ısrar etti. Emilio ona, “Sözler içerde kalmaları gerektiğini bilsin diye,” derken ses tonu bıkkındı: Herhangi bir şapşal bile bilirdi bunu! “Sana ne söyleniyorsa onu yap. Tepesine vur ve ona kadar say!” diye tekrarladı. Kutuyu bir avucundan kalanın üzerinde, desteğın şeridinde dengede tutarak uzatıyordu. Celestina’nın artık ellerini görmediğini fark etti. Pia bile alışmış durumdaydı.

Uysallaşmış olan Celestina vurdu ve saydı. Emilio kutuyu ona verdi. “Şimdi aç ve kulağına iyice yaklaşır.”

Minik parmaklar kapağı yerinden kaldırdı ve kutuyu yaz illeriyle dolu altın rengi kulağının yanındaki sarı buklelere doğru bastırdığı sırada, annesinin bir kopyası olan oval yüzü durgunlaştı. “Hiçbir şey duymuyorum!” dedi Celestina. Kuşkuçuluğı doğrulanmış gibi bir tavır içindeydi. “Bence benimle dalga geçiyorsun.”

Emilio içermiş göründü. “Tekrar dene,” dedi, “ama bu sefer kalbinle dinle,” diye de ekledi.

Küçük bir kızın yatak odasındaki büyüğü sessizlikte üçü de Emilio’nun sözlerini duydu: *Ti amo, cara.*

* *İt.* Seni seviyorum. –*yn.*

Yatırma faslı bitmeden önce Celestina su içmek istemiş, annesine gece lambasını hatırlatmış, Emilio'ya kutuyu yastığının altında saklayacağını söylemiş ve son bir kez tuvalete gitmek istemiş, sonra da yatağın altındaki canavarların özelliklerine ilişkin, “iyi geceler” kısmına geçişi erteleme potansiyeline sahip bir tartışma başlatmaya çalışmış ama başarılı olamamıştı.

En sonunda kapıyı hafifçe aralık bırakarak çekip Celestina'ya “tatlı rüyalar” dilediler ve Gina tüm enerjisi çekilmiş gibi de olsa mutlu hissederek soluklandı. Sakin bir kesinlikle, “Sen dünya tarihinde en iyi baba olacaksın,” derken kollarını Emilio'ya doladı.

Emilio ona, “Bundan emin olabilirsin,” dedi ama Gina bir sorun olduğunu anlayabiliyordu. Emilio yatak odalarına gitmek için hiç hareketlenmedi ve en sonunda ona alaycı bir şekilde, “Bu gece başın ağrısa beni epey büyük bir utançtan kurtarmış olurdun,” dedi.

Gina geri çekildi. “Ellerin mi?” Emilio hafifçe omuz silkti ve bakışlarını kaçırdı. Özür dilemeye başladı, ama Gina bir parmağını dudaklarına dokundurarak onu durdurdu. “*Caro*, bunun için bütün bir ömrümüz var.” Açıkçası kendisi de gün boyu biraz keyifsiz hissetmişti, o yüzden mutfak masasına doğru ilerledikleri sırada konuyu değiştirdi. “Don Vincenzo bana geçen mayıs senin için bir cerrah daha bulduklarını, ama senin onunla görüşmek istemediğini söyledi. Neden, *caro*?” Emilio onun karşısında bir sandalyeye çöktü. Yüzü ifadesiz, nefesi kesik kesikti. “Şu anda yeterince iyi iyileşiyorsun. Harika şeyler yapabilirler, Emilio. Ellerini yapay deriyle yeni baştan kaplayabilir, kesilmemiş olan sinirlerden faydalanmak için bazı tendonları yeniden yerleştirebilirler. Sonrasında ellerinin çok daha fazla işlevi olur.”

“Desteklere alıştım.” Emilio kısmen inatlaşarak ayağa kalktı. “Bak. Artık usandım, tamam mı? Ellerimi nasıl kullanacağımı öğrenmeye en baştan başlamak istemiyorum.”

Bu kadarını Başpeder'e de söylemişti. Gina ona geri kalanını söylemesi için zaman vererek bekledi. O söylemeyince, dile getirilmeyen itiraza kendisi cevap verdi ve Emilio'nun gözleri başka tarafa kayınca doğru tahmin ettiğini anladı. “Sonrasında fantom nevralji daha kötü olmayacak – daha iyiye bile gidebilir.”

Bir süre hiç cevap gelmedi. Sonra Emilio, “Düşüneceğim,” dedi. Gözlerini kırptırıyor. “Hemen değil. Biraz zamana ihtiyacım var.”

Gina usulca, “Belki yılbaşından sonra,” diye önerdi.

Emilio, “Belki,” dedi. “Bilmiyorum. Belki.”

Gina’nın onu yeniden sağlam görme arzusu dışında hiç aceleleri yoktu, o yüzden Gina işin peşini bıraktı. Dünya’ya ilk döndüğünde Emilio’nun iskorbüt hastalığı vardı ve uzun bir süre boyunca bağ dokuları ameliyata olanak vermeyecek kadar hassas durumda kalmıştı; ne kadar beklerse o kadar sağlıklı olacak ve o kadar hızlı iyileşecekti. Elleri verilen hasarın üzerinden şimdiden üç yıl geçmişti. Altı ay daha geçmesi klinik açıdan bir fark yaratmazdı.

Emilio yürüyerek kendi dairesine dönmekten önce konuştukları son şey, Emilio’nun Cleveland’daki hukuk firması ve Zürih’teki bankayla yaptığı ayarlamayla Gina’ya onun tüm hesaplarına erişim yetkisi vermesiydi.

Gina kapı aralığında durduğu yerden, “Nikâhtan sonrayı beklemek istemiyor musun?” diye sordu.

“Neden? Parayı alıp kaçacak mısınız?” diye cevapladı Emilio. Gina onu karanlıkta hayal meyal görebiliyordu. “Sadece anneleri birkaç kez yemeğe çıkarmanı istiyorum. Güzel bir yere götür, tamam mı? Bir de onlara bunun benim fikrim olduğunu söyle! Beğeni kazanmak istiyorum. Bir damadın böyle şeyleri düşünmesi gerekir.”

Gina güldü ve Emilio ayın görünmediği gecede ortadan kaybolana kadar izledi.

Gina yokken her gün haberleştiler, ama ikinci haftanın sonuna doğru Emilio iyice sıkışmış durumdaydı. K’San programlarının son ayrıntılarını toparlıyor, kendi kendine ay sonuna koyduğu bitiş tarihine yetişmeye çalışıyordu. Gina ve Celestina Napoli’ye döndüğünde, son konuşmalarının üzerinden iki gün geçmişti. Gina kapıdan içeri girer girmez aradı, ama numara kapatılmıştı. Yanlış kodu tuşlamadığından emin olmak için tekrar denedi, sonra da, valizleri arabadan indirip Celestina’nın acil tuvalet ve öğle yemeği ihtiyaçlarıyla ilgilenir

ilgilenmez, arabaya atlayarak Emilio'nun dairesine gitti. Yol boyunca kendi kendine, bildiği şeyin yanlış olması gerektiğini söyleyip durdu.

Ana Cizvit evi Gina'nın mantıksız bir şekilde korktuğu gibi terk edilmemişti. Fakat tanıdığı kimse evde yoktu. Yemekhanede Peder Cosimo'nun yerini alan sivil rahip Vietnamlıydı ve Gina onun İtalyancasından tek kelime anlayamadı. Garajın üstünde Emilio'nun dairesine açılan kapı kilitliydi ve sardunyalarda panjurları açık duran pencerelerinden kaldırılmıştı. Gina açıklama istedi, ağladı, bağırdı, suçladı ve her tarafta *omertà*'yla karşılaştı – Güney'in suskunluk yasası. Gina olayları tümüyle anlayana kadar ikinci kızı neredeyse on yaşına basmıştı.

Giordano Bruno

Dünya Tarihiyle 2061-2062

“CİDDEN, SANDOZ, surat asmak senin saygınlığına yakışmaz diye düşünürdüm.” Carlo Giuliani düşüncesini umursamaz bir neşeyle belirtirken, Nico d’Angeli’nin önce kan kimyasına ilişkin değerleri kontrol edip sonra da Sandoz’un koluna giden serum borusunu ayarlamasını izledi. “Bu senin suçun, biliyorsun. Sana gönüllü olman için her tür fırsat sunuldu. Bu tutum sana yatak yaraları ve mesane enfeksiyonu dışında bir şey kazandırmayacak.”

Carlo zarif bir soğukkanlılıkla *Giordano Bruno*’nun revirindeki ses geçirmez bölmeye dayanarak önündeki kıpırtısız, kasvetli yüzü inceledi. Komanın yarattığı rehavet ya da uykunun sağladığı rahatlığa dair hiçbir belirti görmedi. Karşısındaki düpedüz inattı.

Nico “Nessum dorma”yı mırıldanarak sünger banyosuna başlarken Carlo merakla, “Opera sever misin, Sandoz?” diye sordu. “Napolililerin çoğu opera için deli divane olur. Tutkulara ve çatışmalara, büyük ölçekte yaşanan hayata bayılırız.” Adamın kapalı duran gözlerini izleyerek bir an bekledi. O sırada Nico direnç göstermeyen uzuvları kaldırıyor, koltukaltılarını ve kısığını nazik ama etkili bir şekilde siliyordu. “Gina operadan hiç hazzetmezdi,” diye hatırladı Carlo. “Şatafatlı saçmalık derdi. Gina her yönüyle sıkıcı bir ev kadınıdır. Bana teşekkür etmelisin, Sandoz. Seni boğucu bir kaderden kurtardım! Onunla evde oturmak, beraber makarna yiyip şişmanla-

mak seni uzun süre memnun etmeye yetmezdi. Seninle ikimizin kaderinde daha büyük şeyler var!”

Banyoyu tamamlayan Nico lifi bir kenara bıraktı ve elektrotları yeniden yerleştirmeden önce biraz kuruması için Sandoz’un üzerine birkaç dakikalığına bir çarşaf örttü. Hiç acelesi olmayan Carlo tekrar konuşmadan önce kalp monitörünün düzenli ritmine başlamasını bekledi. “Epey ortak noktamız var, biliyor musun – Gina’dan faydalanmamızı saymasak bile,” dedi ve monitör sesinin düzensiz bir şekilde hızlanan temposundan aldığı hazla gülümsedi. “İkimiz de babalarımız tarafından hor görüldük mesela. Babam eskiden bana Cio-Cio-San derdi. Burada *Madama Butterfly*’a bir gönderme var tabii. Cio-Cio-San diyerek beni oradan oraya uçmakla suçluyordu, anladın mı? Doğduğum günden beri babam için tatsız bir hayal kırıklığı oldum. Seninki gibi benim babam da suratımda yalnızca eşinin sadakatsizliğine dair bir kanıt gördü. Gerçi o noktada tecrübelerimiz biraz farklılaşıyor olabilir: Benim annem haksız yere suçlanmıştı. Fakat babam için benim ondan olmadığımı farz etmek, benim kendisiyle aynı olmadığımı kabullenmekten hep daha kolay oldu.”

Şarkı söylemeden çalışamayan ve Bellini hayranı olan Nico *Norma*’ya devam etti: “*Me protegge, me difende...**”

“Elimi neye atsam hep başarılı oldum.” Carlo bunu sahte bir tevazu göstermeden söylemişti. “Birlikte çalıştığım her öğretmen bana ilgi gösterdi. Her biri kendi alanında ilerleyeceğimi, mühendis, biyolog ya da pilot olacağımı farz etti. Onların izinden gitmeyi reddettiğimde, bir yardımcıya sahip olmaya yönelik, hüsrana uğramış arzularının farkına varmaktansa suçu benim değişkenliğim ve vefasızlığımda buldular. Fakat ben kimsenin çömezi değilim. Benim hayatım bana ait ve başka kimsenin yolundan gitmem.”

Nico idrar torbasını değiştirmek için yatağın ayak ucuna geçti. Revirin en sonundaki sıkışık alan oldukça dar geliyordu, ama o her şeyi tek tek, belli bir sıraya göre yapan sistemli ve dikkatli bir insandı. Bu işlemi mümkün olduğunca az rahatsızlığa yol açacak şekilde nasıl tamamlayacağını da öğrenmişti.

* *It.* “Beni korur, beni savunur...” –y.n.

“Ne düşündüğünü biliyorum, Sandoz: büyüklük sanrısı,” diyerek ciddiyetle devam etti Carlo. “Sen ve babam gibi adamlar dar alanlı bir girişimde sivrilirsiniz. Gençliğinizden itibaren tek bir şeyi kafa-ya koyar, genç yaşta büyük başarılarla ulaşır ve benzer şekilde odaklanmış olmayanları küçümsersiniz. Babam, örneğin, otuz yaşına gelmeden Napoli’de egemenliğini kurdu – iktidara yükselişi oldukça etkileyiciydi,” diye itiraf etti. “Kırk yaşına geldiğinde, İtalya’nın gayrisafi milli hasılasının yüzde on sekizini kapsayan ticari hesapların kontrolünü elinde tutuyordu. Yıllık geliri Fiat’inkinden fazlaydı. Kırk iki yaşında, benim şu anki halimden yalnızca bir yaş büyükken, Domenico Giuliani kolları Avrupa’nın tamamına, Güney Afrika’ya, Ortadoğu’ya, Karayipler’e ve Amerika kıtasına uzanan bir imparatorluğun lideriydi. İskender’inkinden daha büyük bir imparatorluk – babam bana bunu neredeyse her sabah kahvaltıda hatırlatırdı.”

Carlo bir süre sessiz kaldı. Sonra dikleşti ve omuz silkti. “Fakat gerçek yücelik kısmen kişiyle dönemin uyuşmasında yatar, Sandoz. Çokyönlülük bir avantaj olabilir! Ben Rönesans’ta çok başarılı olurdum mesela. Bir tüccar prens! Şarkı yazıp savaşabilen, mancınık kurmayı ve dans etmeyi iyi bilen biri. Babam bile bu girişimi başlatmanın pek çok alanda yetenek gerektirdiğini kabullenmek zorunda kaldı. Siyaset, mali konular, mühendislik...”

Görevlerini ve iki aryayı bitiren Nico patronuna baktı. Carlo da bunun üzerine, “Aferin,” dedi. “Artık gidebilirsin, Nico.” Ayağa kalkıp yatağın yanına geçmeden önce Nico’nun çıkmasını bekledi. “Görüyor musun, Sandoz? Güçlü yanların kadar zaafılarını da bildiğimden, sana oldukça iyi bir hemşire bile buldum. Gina kadar tatlı bir yumuşak başlılığı yok belki, ama görevi için gayet uygun.”

Değerlere şöyle bir göz attı, fakat bu sefer Gina’nın adı şu anda monitörden akan hayati verilerde hiçbir değişikliğe neden olmamıştı. “Olağanüstü bir durum, öyle değil mi?” dedi Carlo Giuliani. Başını eğmiş, neredeyse kendi eski eşiyle evlenecek olan adama bakıyordu. “Beklenmedik ve talihsiz. Seni bir tür romantik Napoli öfkesiyle Gina’dan uzaklaştırdığımı düşünebilirsin ama, seni temin ederim, onunla işim bitmişti. Yalın gerçek şu ki, Gina’dan çok benim sana ihtiyacım var.” Revir kapısını açıp bir süre ayrılmadan orada dur-

du. “Gina için endişelenme, Sandoz. Artık sen de gittiğine göre yeni birini bulur.”

Revir kapısı kapanıp dışarıdan kilitlenene kadar hayati değerler değişmedi.

Carlo onun için adamlardan üçünü yollamıştı. Adamlar onun rahiplik yapmış olduğunu biliyordu ve belki de bu bilgiden hoşnuttular. Emilio’nun ufak tefek olduğunu görebiliyorlardı. Hasta olduğu, ellerinin temelde işlevsiz olduğu onlara söylenmişti. Bilmedikleri şey ise, onun tam da bu olayı canlandıran ve kusmasıyla sonuçlanan yüzlerce kâbus atlatmış olmasıydı. Emilio bu olayı ve sonrasında olanları tekrar tekrar yaşamıştı. Bu sefer hiçbir tereddüt, aptalca tek bir umut yoktu ve kaçınılmaz şekilde hakkından gelmelerinden önce onlara zarar vermeyi başardı. Bu olaydan sonra haftalar boyunca, suratlardan biri vurma mesafesine geldiğinde bir elmacıkkemiğinin topuğu altında çöküşünü tatminle hatırlayacak, bir dirseğini kurtardığı zaman burnunu kırdığı adamın genizden gelen çılgılığı aklına geldikçe memnuniyet duyacaktı.

Onları mimlemişti. Bu sefer kendini hissettirmişti.

Daha önce de dayak yemişti ve bunda hiçbir yenilik yoktu. Elin-den geldiğince dayanmış, kendini mümkün olduğunca uzun süre gergin ve darbe almaya hazır halde tutmuştu. En sonunda da onlara karşı temel silahına dönüşecek olan sessizlikten vahşi bir zevk almıştı. Fırlatma tesisine yapılan yolculuğu baygın halde geçirdikten sonra, *Giordano Bruno*’ya binmelerinin ardından bile bir süre ilaçla uyutuldu.

Fakat çocukken uyuşturucu denediğinden ve ilacın etkisi altında rüyayla uyanıklık arasında sürüklenmeye aşına olduğundan bu onu korkutmamıştı. Ne zaman biri yakınlarda olsa kendini bırakıp kemiksiz bir et yığınının dönüşerek dozun onu uyutmaya yeterli olduğunu sanmalarına izin vermiş ve beklemişti. Mürettebat yüksek Dünya yörüngesinden çıkmak için son hazırlıklarla meşgulken bir şans yakalamıştı. Serumunu dişleriyle kolundan söküp kafası biraz toparlanana kadar hareket etmeden yatmıştı. Yattığı yerden kanının se-

rumdan akan tuz, glikoz ve ilaçla karışmasını, soluk renkli ve pırıltılı bir bulanıklık halinde tüm bölmeye eşit bir şekilde dağılmasını izlemişti. Bu bulanıklık motorların ateşlenmesi ve geminin hızlanmaya başlamasıyla birlikte aniden yere çökmüştü. Emilio onu olduğu yerde tutan yerçekimsiz ortam kayışlarından kendini kurtarmış, belli belirsiz sendeleyerek ayağa kalkmış, ne yaptığının farkında olan bir sarhoşun dikkatli dengesiyle revirdeki sistem erişim paneline ilerlemişti. Durduramadığı şeyi sabote edebilirdi. Navigasyonda bir dakikalık bir hata onları rotanın yıllarca dışına çıkarabilirdi ve Emilio da navigasyon hesaplamalarında yalnızca tek bir rakamı değiştirmeye niyetliydi.

Yakalanmış ve bir kez daha dayak yemişti – bu seferki, yapmak üzere olduğu şeyin yarattığı korkuyla tetiklenmişti. Olaydan birkaç gün sonra idrarından kan gelmiş ve o hafta onu bağlamaya gerek görmemişlerdi.

Emilio'nun aklına, böyle bir muameleye bir sene önce maruz kalırsa bunun onu öldürebileceği geldi. Tatsız bir alaycılıkla, *Kilit nokta zamanlama*, diye düşündü.

Bu olayı izleyen günler boyunca nefretini sessizlik içinde yaşayarak kımıldamadan yattı. Bazen, revir kapısı açıldığında, bir anlığına sesler duyardı. Bunlardan bazılarını iyi tanıyordu. Diğerleri ise yeni duyduğu seslerdi ve içlerinden en dikkat çekenini de bir tenorunkiydi: Tiz notaların güzelliğine gölge düşüren belli belirsiz pürüzüyle eğitimsiz ve biraz genizden gelen bir ses olsa da, yerinde ve çoğu zaman hoştu. Emilio, kabul etmediği yemeklerin yerine geçerek onu hayatta tutan saf, kor gibi bir öfkeyle hepsinden nefret ediyordu, sınırsızca ve istisnasız. Tekrar kullanılmaktansa ölmeyi aklına koydu.

İşbirliği sağlamanın pek çok yolu vardı elbette. Carlo vaktiyle Sandoz'un Dünya'yla bağlarını koparmak için Gina ve Celestina'yı öldürtmeyi düşünmüş, ama sonra bu fikirden vazgeçmişti. Sandoz'un o şartlar altında intihar etmesi, uzayda üzüntüsünü atlatmasından daha muhtemeldi. Avını inceleyen Carlo doğrudan kaba kuvvet, mo-

dem kimya ve geleneksel tehdidin makul bir karışımında karar kılmıştı.

Bir sabah Nico, Sandoz'un giyindiğini, sakinleştiğini ve artık durumu mantık çerçevesinde tartışmaya hazır olduğunu bildirdikten sonra, Carlo enerjik bir şekilde, "Doğrudan konuya gireceğim," diyerek revire girdi. "Benim için çalışmayı düşünmeni istiyorum."

"Tercümanların var zaten."

"Evet," diye kabul etti Carlo, "ama onlarda senin engin tecrübelerinin yok. Rakhat hakkında senin şu an hem bilinçli olarak hem de bilinçaltında sahip olduğun bilgileri edinmeleri yıllar alacak. Layık olduğum yere gelmek için çok uzun süre bekledim, Sandoz. Biz bu yolculuğu yaparken Dünya'da onlarca yıl geçecek. Fazladan zaman harcamaya hiç niyetim yok."

Sandoz hafiften keyiflenmiş görünüyordu. "Pekâlâ, bana nasıl bir anlaşma öneriyorsun?"

Lafları biraz geveleyerek konuşuyordu. Carlo dozu düşürmeyi aklının bir köşesine yazdı. "Ben makul bir adamım, Sandoz. Sırf misyona karşı düşmanca tavırlara son vermen karşılığında Gina ve kızıma bir mesaj göndermene izin verilecek. Bununla birlikte, şu anda ya da gelecekte planlarımı baltalamaya, bana herhangi bir şekilde zarar vermeye kalkışırsan," diye uyardı Carlo Giuliani üzüntüyle, "korkarım John Candotti ölecek."

"Bu ödül ve cezayı Demir At önerdi herhalde."

"Yalnızca dolaylı olarak," dedi Carlo. "Şu Demir At ilginç adam. Ona imrenmiyorum. Zor bir durumda bırakıldı. Eskiden Cizvitler için böyle söylemezler miydi? Dünyayla Kilise arasında durdular ve iki taraftan da ateş altında kaldılar. Zor durumlardan söz etmişken, bu arada, Candotti şu anda iniş aracının hangarında. Eğer on dakika içinde talimatlarımı geri almazsam adamlarım o bölmeyi uzay boşluğuna bırakacak."

Hiç tepki yoktu, ama bir süre sonra Sandoz, "Peki aktif işbirliğinin karşılığı ne olacak?" diye sordu.

Carlo bir an düşüncelere dalarak aynalı bir ilaç dolabına dayandı. Kısacık kesilmiş ama kıvrılmaya meyilli altın rengi saçların altında kalan uzun burunlu, kemikli yüzü ciddi bir ifade takınmıştı:

Apollon'un ete kemiğe bürünmüş hali gibiydi. "Para olacak, elbette, ama..." Böyle bir teşvikin önemsizliğini kabullenerek omuz silkti; Sandoz'un zaten parası vardı. "Ve tarihe adını yazdırma şansı! Fakat sende o da var. O zaman," diye devam ederken tekrar Sandoz'a döndü, "aktif işbirliği karşılığında sana intikam fırsatı sunmaya hazırım. Konuya bakışına göre buna adalet de diyebiliriz."

Sandoz bir süre gözlerini ellerine dikerek oturdu. Carlo adamın parmaklarını açıp sonra serbest bırakmasını ilgisini hiç gizlemeden seyretti; parmakların bilek kemiklerinden düşüşü neredeyse güzel görünüyordu, şeritler halindeki yara izleri iyice solup fildişi rengini almıştı. "Fleksörlere giden sinirler büyük ölçüde tahrip edildi. Gördüğün gibi ekstansör kasların sinirleri hâlâ oldukça iyi durumda," diye belirtti Sandoz, klinik kesinlikle. İlk misyon için tıp alanında çapraz eğitim almıştı ve şu anda el anatomisi konusunda oldukça bilgiliydi. Parmaklar tekrar tekrar açılıp düştü. "Belki de bu bir işarettir," dedi. "Hiçbir şeyi kavrayamıyorum. Tek yapabildiğim bir şeyleri bırakmak."

Durumu nasıl da Zen ustası gibi karşılıyor, diye düşündü Carlo, ama bunu yüksek sesle söylemedi. Sandoz kızacağından değil – artık onu hiçbir şey sinirlendiremiyordu. Gerçi Carlo, Nico'yu hemen kapının dışına yerleştirerek önlemini almıştı.

"Ne konuda işbirliği yapacağız?" diye sorarak asıl konuya geri döndü Sandoz.

"Basitçe açıklamak gerekirse, amacım VaRakhatilerle ticaret yapmak," dedi Carlo. "Supaari VaGayjur'un seninle birlikte *Stella Maris*'e gönderdiği mallar pek çok açıdan müthişti. Özellikle de Runa üretimi olan en önemsiz parçalar için bile müzeler ve özel koleksiyoncuların biçtiği fiyatlar... Malların bir Jana'ata tüccarın zevkine göre değil de, hedeflenen pazar göz önüne alınarak seçilmesiyle neler başarılabilceğini hayal etsene. Bu girişimden beklentim, beni son derece zengin etmesi ve başkalarının görüşlerinden tümüyle bağımsız olmamı sağlaması."

"Peki sen karşılığında onlara ne sunuyorsun, Don Carlo?"

Carlo omuz silkti. "Çoğu oldukça masum, bundan emin olabilirsin. İnciler, parfümler. Kahve, tabii ki. Ayırt edici kokusu olan bitki-

ler – tarçın, keklikotu. Belçika’dan çeşitli renk, desen ve farklı dokular üretebilen kurdele ve dantel imalat araç gereçleri. Runaların yeniliklerden ne kadar hoşlandığı düşünülünce, gayet iyi bir iş çıkaracakmışım gibi görünüyor.” Carlo dostane bir tavırla gülümsedi ve sorulacağı besbelli ortada olan soruyu bekledi: *O zaman bana niye ihtiyacın var?*

Sakat eller duruldu ve ürkütücü gözler Carlo’nunkilerle buluşmak için yukarı çevrildi. “İntikamdan bahsetmiştin.”

“O tabiri adalete tercih ediyorsun, öyle mi? Belki de her şeye rağmen seninle iş yapabiliriz,” diye bağırdı Carlo güler yüzle. Revirin sandalyesine oturup ayak bileklerinden tekini dizine dayarken adasını dikkatle izliyordu. “Avcıyla av arasındaki ilişkiyi inceledim, Sandoz. Bu ilgimi çekiyor. Bence insan ırkı av olmayı bıraktığında, kendisini avlayanlara saldırıp kendi kaderinin hâkimiyetini üstlendiğinde kendini buldu. Moskova ya da Roma sokaklarında hiç kurt yok, Madrid ya da Los Angeles’ta hiç puma yok. Delhi’de kaplan, Kudüs’te aslan yok. Gayjur’da neden Jana’ata olsun ki?” Gri gözlerinde anlaşılmaz bir ifadeyle durdu. “Av olmanın ne demek olduğunu bilirim, Sandoz. Senin de bildiğin gibi. Dürüst ol: Jana’ataların Runa bebekleri katledip yemesini izlemek, ayıların somon yemesini izlemek gibi değildi, haksız mıyım?”

“Hayır, onun gibi değildi.”

“Sen Rakhat’tan ayrılmadan önce bile bazı Runalar çoktan karşı koymaya başlamıştı. Temas Birliği, sizin ekibin baskıcı yönetime karşı direnilebileceğini göstermesinin ardından Güney İnbrokar’ın her tarafında ufak çaplı isyanlar çıktığını haber verdi.” Gerçekten kafası karışmış halde durakladı. “Cizvitler bundan utanç duyar gibi görünüyor! Nedenini anlayamıyorum. Bizzat sizin Pedro Arrupe adaletsizliğin eyleme dökülmüş ateizm olduğunu söylemişti! Bugüne kadar hiçbir insan toplumu kendisine zulmedenlere karşı şiddete başvurmadan özgürlüğünü elde edememiştir. İktidarda olanlar ayrıcalıklarından nadiren feragat eder. Sen duruşmalarda ne demiştin? ‘Runalar Jana’ata efendilerine karşı ayaklanacak olsa tek silahları sayıları olurdu.’ Bunu değiştirebiliriz, Sandoz.”

“Komuta-kontrol iletişim teçhizatı?” diye fikir yürüttü Sandoz.

“Runa ihtiyaçlarına uygun, yerinde imal edilen silahlar.”

“Böyle bir teknik destek sunmaya kesinlikle hazırım,” dedi Carlo. “Daha önemlisi, özgürlük, eşitlik ve adaleti Jana’ata lordlarının elinden almaları için gereken ideolojiyi ortaya atmakta tereddüt etmem.”

“Sen hüküm sürmek istiyorsun.”

“Yalnızca geçici bir yetkili olarak. ‘Çünkü her şey solup gider ve çabucak efsane olur. Çok geçmeden de tümüyle unutulur,’” dedi Carlo, abartılı tavırlarla Aurelius’tan alıntı yaparak. “Öte yandan, Runa mitolojisinde ölümsüzleştirilme fikrinin de belli bir cazibesi yok değil – onların Musa’sı olurum belki de! Sen de Firavun’la konuşurken benim Harun’um olursun.”

“Demek sadece Güney İtalya değil,” diye yorumladı Sandoz. “Sadece Avrupa –uzun zaman önce yoldan çıkarılmış yaşlı bir fahişe– değil, koskoca bakir bir gezegen. Baban hiç öğrenemeyecek, Carlo. Sen dönmeden ölmüş olacak.”

“İşte bu neşeli bir düşünce,” dedi Carlo rahat bir tavırla. “İnsanın neredeyse cehennem varlığına sevinmesi geliyor. Oraya gidince ona hepsini anlatırım. Sen cehenneme inanır mısın, Sandoz, yoksa eski Cizvitler o tür melodramlar için fazla mı entelektüel kalıyor?”

“Ama burası cehennem ve ben buradan kurtulmuş değilim: Saniyor musun ki Tanrı’nın yüzünü görmüş olan ben, on binlerce cehennemde işkence çekmiyorum?”

Carlo keyiflenerek, “Mefisto!” diye bağırdı. “Şüphesiz, eserde benim rolüm. Gerçi senin de tipin müsait. Biliyor musun, Şeytan her birimizi ayrı ayrı yoldan çıkarmak için özel bir çaba göstermeye hazırken, Tanrı’nın bizi bir bütün olarak sevmesini hep taktiksel bir hata olarak görmüşümdür.” Carlo gülümsedi; Apollon’a özgü güzelliği, çarpıcılığından emin olduğu bir oğlan çocuğu sırtışıyla değişime uğradı. “İlham geldi!” dedi neşeyle. “Kendimizi eğlendirelim mi? Kendi içimizi derinlemesine inceleyelim mi? Bunun gibi bir yolculukta bile en büyük macera insan ruhunun keşfidir muhakkak. Sana bir pazarlık sunuyorum: Runaları özgürlüklerine kavuşturup kavuşturmayacağımıza sen karar verebilirsin! Benim operavari bir ihtişama yönelik arzumla senin manevi gücünü yarıştıracamız. İlginç bir

rekabet, sen de öyle düşünmüyor musun?”

Sandoz başını bölmeden kaldırıp ilacın yarattığı mesafeden Carlo’yu seyretti. “John kaygılanmış olmalı,” dedi. “Teklifini etraflıca gözden geçirmek için biraz zamana ihtiyacım olacak. Şimdilik senin iş düzenlemelerine müdahale etmeyeceğime söz veriyorum. Daha fazlası için anlaşılamam, ama belki bu kadarı ruhumdan kalanlar için teminat yerine geçer, ne dersin?”

“Yeterli olur,” derken tatlılıkla gülümsüyordu Carlo. “Yeter de artar bile.”

Revirden ayrıldılar ve Emilio dönemeçli bir koridor ve geminin kıvrılarak yukarı çıkan merdivenleri boyunca Carlo’yu takip etti. Geminin altıgen şeklinde bir planı olduğu izlenimine kapıldı. Halı kaplı, sessiz, güzel bir şekilde döşenmiş odalar, şaşırtıcı derecede lüks bir arı kovanının yerden tasarruf edecek şekilde dizilmiş hücreleri gibi birbirine geçmişti. Üst üste binmiş en az üç kat ve, şüphesiz, görmediği depo alanları vardı.

Emilio merkezdeki ortak odaya gelmeden önce son bir bölmenin etrafından dolanırken, yan tarafa ilerleyen bir köprüye şöyle bir baktı. Orada grafikler ve metinlerle parlayan bir yığın fotonik olduğunu gördü. Fanların ve filtre motorlarının tıngırtısını, akvaryum havalandırmasından gelen ahenkli su şakırtısını ve cürupları kütle sürücüsüne yönlendirerek aynı anda hem ivme hem de yerçekimi sağlayan maden çıkarma robotlarının hafif gıcırtısını duyabiliyordu. Tıpkı *Stella Maris* gibi bu gemi de kısmen madenden çıkarılmış bir göktaş temel alınarak yapılmıştı ve belli başlı donanımının büyük kısmı tanıdıkta. Havalandırma ve atık sistemi, merkez hücrede bulunan bir Wolverton bitki tüpünü kapsıyordu. Emilio, *Tanrı’ya tam not*, diye düşündü. Bitkiler hava üretmek konusunda hâlâ insanların icat ettiği herhangi bir şeyden daha iyi iş çıkarıyordu.

Emilio, artık ayakta dikildikleri ya da oturdukları yerden gözlerini ona dikmiş olan altı adama ancak odanın genel düzenini inceledikten sonra baktı.

Danny Demir At’a, “Sen biliyordun,” dedi. Joseba Urizarbarrena

ağız açık kalmış halde Danny'ye döndü. Sean Fein'in yüz ifadesi ise şimdiden sertleşmeye başlamış, kınamaya dönüşüyordu. "İhmal suç," dedi Sandoz, ama Danny hiçbir şey söylemedi.

"Desteklerin depoda, Sandoz," dedi Carlo. "Artık onları takmak ister misin?"

"John'u çıkardıktan sonra, sağol. Hangar kapısı ne tarafta acaba?"

"Nico!" dedi Carlo, "Don Emilio'ya yolu göster."

Nico bir adım öne çıktı ve Sandoz'u bir koridordan geçirdi. Carlo arkalarından, "İki iniş aracı, Sandoz!" diye seslendi. O sırada mürettebata ayrılan alanla kocaman bölmelerden oluşan hangar arasındaki hava basıncı dengeleniyordu. "İkisinin de yakıt verimliliği ve seyir menzili ilk misyonda sizi yarı yolda bırakan araca göre fazlasıyla geliştirildi. Üstelik benimkilerden biri uzaktan kumanda edilebilen bir insansız hava aracı. Benden öncekilerin hatalarından ders aldım! *Giordano Bruno* mürettebatı Rakhat'ta mahsur kalmayacak!"

Nico kapının kilidini açarken derin bir sessizlik oldu. "*Per favore*," diye sordu Sandoz, "*un momento solo, si?*"*

Nico izin almak için geçidin diğer tarafındaki Carlo'ya baktı. Carlo krallara yaraşır bir edayla başını sallayınca izin verilmiş oldu. Nico kenara çekilerek Sandoz için kapıyı tuttu.

Emilio içeri girdi. Ağır çelik kapı, şu anda ilaçlardan kafası güzel olmasa ona korkutucu gelebilecek metalik bir tangırtıyla arkasından kapandı. İniş araçlarının arasından ilerleyerek park alanları ve yükleme kapılarını kontrol etti. Her şey emniyetliydi. Motorların kavrama kapakları bile temizdi. Sonra John'u gördü. Candotti tam insansız hava aracının arkasında sırtını motor bölmesine yaslamış, hangarın engebeli zemininde yere oturmuştu.

John, *Bruno*'nun dış gövdesini oluşturan göktaşının iç kısmı kadar gri bir yüzle kafasını kaldırdı ve iniş aracının gövdesi altından eğilerek geçip tepesinde dikilen Emilio'ya baktı. Sefil bir halde, "Aman Tanrım," diye inledi. "Tam da işler daha kötüye gidemez diye düşünürken..."

* İt. "Lütfen, sadece bir saniye, olmaz mı?" -y.n.

“Bir şeyler bilen bir adamın tecrübelerine dayanarak söylüyorum,” dedi Emilio (lafları ağızda hafifçe geveleyerek konuşuyordu), “işler her zaman daha kötüye gidebilir.”

“Emilio, yemin ederim bilmiyordum!” derken yeniden ağlamaya başladı John. “Carlo’nun revirde birini tuttuğundan haberim vardı, ama kim olduğunu ya da nedenini bilmiyordum... Bir şeyler yapmaya çalışmalıyım... Ah, Tanrım...”

“Sorun değil, John. Yapabileceğin bir şey yoktu.” Emilio ilaç etkisi altındayken bile rutine nasıl devam edileceğini –ne yapacağını ve ne söyleyeceğini– bilirdi. “Böylesi daha iyi,” diyerek Candotti’nin yanına diz çöktü. Kendisinden daha iri olan adamın kafasını göğsüne doğru çekmek için bileklerini kullandı. “Ağlamak daha iyi,” dedi, ama tam olarak bir şey hissetmedi. John hıçkırırken uyuşmuş gibi, *Tuhaf*, diye düşündü. *Gina’dan önce aylar boyunca dilediğim şeydi bu...*

Az duyulan bir sesle, “Dua edemedim,” dedi Candotti.

“Sorun değil, John.”

“Ortalığı batırıp iniş takımını bozmayayım diye burada, kapının yanında oturdum,” derken burnunu çekip yutkunan John kendini toparlamaya çalıştı. “Carlo Nico’ya on dakika içinde dönmediği takdirde bölmeyi boşluğa bırakmasını söyledi! Dua edemedim. Tek düşünebildiğim ahududu reçeliydi.” Patlamaya benzer bir ses çıkardı ve kıpkırmızı gözleriyle ıslak ıslak sırttı. “Çok fazla uzay videosu izlemişim galiba.”

“Biliyorum. Sorun değil.” Emilio’nun elleri kötü durumdaydı, ama buna rağmen John’un ona tutunmasına müsaade etti. Bu sefer kalıcı olmasından endişelenecek hali olmadığı için acıya katlanmanın daha kolay olduğunu uzaktan bakar gibi fark etti. *İşe yarar bir ders*, diye düşünürken, dışarı açılan hangar kapılarına baktı John’un omzu üzerinden. Tozdan muaftılar ve yakın zamanda açılmışlardı. “Hadi,” dedi. “İçeri gidelim. Kalkabilecek misin?”

“Evet. Tabii.” John kendi başına ayağa kalktı ve yüzünü sildi, ama normalden bile daha fazla dağılmış görünerek kayaç duvara doğru tekrar kendini bıraktı. Bir süre sonra, “Tamam,” dedi.

Geminin yaşam alanına açılan kapıya ulaştıklarında Emilio, ken-

di ellerine zarar vermek istemediğinden, vurması için John'a işaret etti. Kapının yeniden açılmasını bekledikleri sırada, "Onlara hiçbir şey verme, John," dedi. John başta boş boş baktı, ama sonra başını salladı ve daha dik durdu.

Emilio Sandoz sessizce, "İbretlik bir söz," dedi. Artık John'u görmüyordu. "Piç kurularına lanet olasıca tek bir şey bile verme."

Onlar için kapıyı tekrar açıp John'u sessizce teslim alan ve onu bir bölmenin etrafından dolaştırıp üst güvertedeki kabinlerden birine götüren Nico değil, nemrut bakışlarıyla Sean Fein oldu. Carlo ortaklıkta yoktu ve Demir At da gitmişti, ama Joseba'nın talepkâr ve ısrarcı sesi, ortak alanın alt katında bir yerlerden belli belirsiz duyuluyordu.

Destekler masanın üzerinde bekliyordu. Nico da aynı masada, kare vücutlu, tombul biriyle öğle yemeği yemekteydi; adamın koca cüssesi, empresyonist tabloları anımsatan çiçeksi renkleriyle –gül gonsası renginde bir ten ve sümbül mavisi gözler üzerine ince tutamlar halinde dökülen fulya sarısı saçlar– müthiş bir tezat oluşturunuyordu.

Sandoz oturdu ve destekleri kendine çekerek ellerini sırayla içine yerleştirdi.

Şişman adam kendini tanıtmak amacıyla, "Frans Vanderhelst," dedi. "Pilot."

Masayı paylaştığı kişiden de, "Emilio Sandoz," cevabı geldi. "Zoraki asker." Elleri kucağında, Frans'ın yanında oturan dev gibi genç adamı inceledi. Tanıyarak, "Ve sen de Nico'sun," dedi, "fakat resmen tanıştırılmamıştık."

Frans yardıma hazır bir şekilde, "Emilio Sandoz: Niccolo d'Angeli," dedi. Ağzı yemek dolu olduğu halde konuşuyordu. "Pek konuşmaz, ama... *chizz è un brav' scugnizz'* – iyi bir çocuksun, değil mi, Nico? *Si un brav' scugnizz'*, ha, Nico?"

Nico konuşmadan önce bir peçeteyle ağzını sildi. Rengi hafifçe değişmiş olan burnuna özellikle dikkat ediyordu. İtaatkâr bir tavırla, "*Brav scugnizz'*," diye doğruladı. Kendi cüssesinde bir adama göre biraz küçük kalan kafasındaki parlak kahverengi gözlerinde ciddi bir

ifade vardı.

“Burnun nasıl oldu, Nico?” Sandoz bunu kötü bir niyeti olduğuna dair hiçbir ima olmadan sormuştu. “Hâlâ ağrıyor mu?” Nico başka bir konuda derin düşüncelere dalmış gibi görünüyordu, o yüzden Sandoz Frans’a döndü. “Son karşılaşmamızda, bana tekme tokat gişmesi için Nico’ya yardım ediyordun diye hatırlıyorum.”

Frans mantıklı bir şekilde, “Navigasyon programlarını kurcalıyordun,” derken bir ısırik daha aldı. “Biz Nico’yla sadece işimizi yapıyorduk. Bozulmaca yok, değil mi?”

Sandoz dostane bir tavırla, “Bana kalırsa hiçbir his yok,” dedi. “Aksanından yola çıkarsam tahminimce... Johannesburg’dansın, öyle mi?” Frans başını yana eğdi: *Çok güzel!* “Ve adından anladığım kadarıyla da Katolik değilsin.”

Vanderhelst yutkundu ve rencide olmuş gibi bir ifade takındı. “Hollanda Reform Kilisesi’nden agnostik... Katolik agnostikten çok farklı, lütfen unutmayalım.”

Sandoz bu görüşü yorum yapmadan kabul ederek başını salladı. Sandalyesinde arkasına yaslandı ve etrafına bakındı.

Frans Sandoz’un bakışlarını takip ederek, “Her şeyin en iyisi,” diye belirtti. Her bir eşyanın, donanımın her bir parçasının pırıl pırıl, tozsuz, düzgünce bir kenara konmuş ya da gerektiği gibi kullanımda olduğunu görerek gururlandı. *Giordano Bruno* iyi işletilen bir gemiydi. Üstelik yaşamak için de elverişliydi – Frans bir şişe *pinot grigio*’yla birlikte, neredeyse gözle görülmeyen sarı kaşlarını kaldırdı. Sandoz omuz silkti: *Neden olmasın?* Frans ona, “Kadehler lavabonun üstündeki ikinci rafta duruyor,” derken yemeğine geri döndü. “Açsan kendine yiyecek bir şeyler de alabilirsin. Epey seçenek var. Patron masa donatmayı iyi biliyor.”

Sandoz kalkıp mutfğa ilerledi. Frans onun baş döndürücü seçenekleri gözden geçirmek için kapların kapaklarını kaldırıp yiyecek depolama bölmelerini açmasını dinledi. Birkaç dakika sonra Sandoz robotları andıran ellerinden birinde kadeh, diğerinde de tavuk *cacciatore*’yle döndü. Frans çatallıyla destekleri işaret ederek, “O şeyleri güzel idare ediyorsun,” dedi.

“Evet. Çalışmak gerekiyor,” dedi Sandoz duygusuzca. Kendine

biraz şarap koydu ve yemeğe başlamadan önce bir yudum aldı. “Bu muhteşemmiş,” dedi neden sonra.

“Nico yaptı,” diye açıkladı Frans. “Nico çok yetenekli bir adamdır.”

Nico’nun gözlerinin içi güldü. “Yemek yapmayı severim,” dedi. “*Bucatini al dente, ızgarada scamorza, pizza Margherita, patlıcanlı fritata...*”

Sandoz tavuğu çiğnerken Frans, “Et yemediğini sanıyordum,” dedi.

Sandoz başını eğip tabağına baktı. “Vay canına,” dedi sakince. “Ellerim de beni perişan ediyor, ama onu da umursar gibi bir halim yok. Bana ne verdiniz?”

Hemen arkasından gelen Danny Demir At, “Quell’in farklı bir türü,” dedi. Masanın etrafında ses çıkarmadan dolandı ve Nico’nun diğer tarafına, Sandoz’un karşısına oturdu. Çok mutlu hissedен Frans, bir Wimbledon seyircisi gibi karşısındaki yüzlerden bir birine bir diğerine bakıyordu. “Genelde hapisane isyanlarını kontrol etmek için kullanılır,” dedi Demir At. “İdrak kabiliyetini olduğu gibi bırakır. Duyguları donuklaştırır.”

“Senin fikrin miydi?” diye sordu Sandoz.

“Carlo’nun, ama ben de onu vazgeçirmeye çalışmadım.” Danny’nin yansıttığı duygulara bakılırsa kendisi de Quell alıyor olabilirdi; Frans hayal kırıklığı hissetmeye başlamıştı.

“İlginç ilaçmış,” yorumunu yaptı Sandoz. Bir bıçak alıp keskin ucunu aylak aylak inceledi, sonra tabağına bir bakış attı. “Katliamlardan beri et kokusu midemi bulandırır, ama şimdi...” Bakışlarını tabaktan kaldırıp Demir At’a çevirdi. “Ailemle on dakika geçirmemi sağlayacağını bilsem,” dedi ve sesinde belli belirsiz bir şaşkınlıkla devam etti, “sanırım kalbini söküp yiyebilirdim.”

Demir At kayıtsız kalmayı sürdürdü. “Ama sağlamaz,” dedi. Frans yeniden gülümsüyordu.

“Hayır. O yüzden olduğu kadarını en iyi şekilde değerlendirmemde fayda var.”

“Ben de konuya bu açıdan bakmanı umuyordum,” diyen Demir At çıkmak için döndü.

Demir At ortadan kaybolmak üzereyken Sandoz, “Danny?” diye seslendi.

Bölmeler parçalanmaya karşı dayanıklı polimerlerle işleminden geçirilmiş olmasa, bıçak iyice derine saplanabilirdi; onun yerine Danny’nin yüzünün hemen yanına denk gelen duvardan sekti ve bir şangırtıyla yere düştü.

“İhtiyaç duyduğunda eski becerilerin geri dönmesi harika bir şey.” Sandoz soğuk bakışlarla gülümsedi. “*Bir çocuğun* büyüdüğünü görmek isterdim,” derken o korkunç, sıradan sesle konuşuyordu. “Ne kadar zamandır hareket halindeyiz, Bay Vanderhelst?”

Frans nefes almayı bırakmış olduğunu fark etti ve koca cüssesiyle sandalyede kıpırdandı. “Neredeyse dört hafta.”

“Zamanın neden bu şekilde büküldüğünü hiçbir zaman anlayamamışımdır. Çocuklar çok çabuk değişiyor, özellikle de babaları görelili hızla seyahat ederken. Neden, Danny? Kullanılan yol gerçekten çok çirkin. Bunun hangi amaç için mübah olduğunu da öğrenebilir miyim?”

Sean Fein bir anda bıkkınlıkla, “Söyle ona,” dedi. Candotti’yi sağ salim kabinine ulaştırmış, ortak odaya giriyordu. “Bu unutulmuş hantal gemide hangi gün olduğunu Tanrı bilir, ama şu veya bu takvime göre Yom Kippur günü olmalı. Bir haham sana Tanrı’dan af dilemenin yeterli olmadığını söylerdi, Danny. Kötülük ettiğin adamdan seni bağışlamasını istemen lazım.” Danny sessiz kalınca Sean, “Lanet olsun, söyle ona... Yüce İsa’nın rızası ve sefil ruhunun iyiliği için,” diye patladı.

Daniel Demir At, bölmeye dayadığı sırtı tutulmuş halde, gerekçeleri kadar anlamsız bir sesle konuştu: “İsa Cemiyeti’nin feshine ilişkin kararın bozulmasıyla birlikte açılan tüm dava ve karşı davaların düşürülmesi ya da mahkemeye taşınmadan çözülmesi. Yoksullar adına Kilise’nin yetki alanı dahilinde uygulanacak doğum kontrolü ve siyasi eylem programlarında söz sahibi olunmasını sağlayacak bir mevki. Kilise’nin Roma’nın manevi yetkisini baltalayan unsurlardan temizlenebilmesi için, organize suç örgütlerinin rüşvet verdiği rahiplerle birlikte rüşvet yemediği bilinenlerin de kimliklerini ortaya koyan kanıtların Camorra’dan Vatikan’a transferi. İsa Cemi-

yeti için Rakhat'a geri dönüp orada Tanrı'nın hizmetine devam edebilme imkânı." Durakladı, sonra önemi olan tek sebebi söyledi. "Tek bir ruhun kurtuluşu."

"Benimki mi?" Sandoz bunu ilgisiz bir neşeyle sormuştu. "Eh, yöntemlerine olmasa da azmine hayranım, Peder Demir At."

"John'a zarar vermezlerdi," dedi Danny. "O blöftü."

"Gerçekten mi?" Sandoz düşündüğü sırada dudakları aşağı kıvrılırken omuz silktilti. "Bir ay içinde kaçırılıp iki kez bayılana kadar dayak yedim," dedi. "Korkarım Carlo'nun tehditlerini ciddiye almayay meyilliyim."

Danny perişan halde, "Üzgünüm, Sandoz," dedi.

Sandoz usulca, "Üzüntün beni hiç ilgilendirmiyor," diye cevap verdi. "Eğer günahlarından arınmak istiyorsan bir rahibe git."

Durumdan iğrenen Sean mutfığa gitti. Bir kadeh ve bir şişe Jameson'la geri döndüğünde, Danny umutsuz gözleri Sandoz'a kilitlenmiş halde hâlâ orada dikiliyordu. Sean Demir At'a ters bir sesle, "Peki ya Candotti?" dedi. Danny bir nefes alıp oradan ayrılmak için döndü, ama önce bıçağı alıp Sandoz'un önüne bıraktı.

Bu hareket, Frans'a kalırsa, epey cesaret istiyor olmalıydı. Porto Rikolu, haftalardır yatağa bağlı olmanın etkisiyle sarsılmış durumdaydı ve elbette elleri de sakattı, o yüzden atıştaki hatayla niyeti ayırt etmek güçtü. Yine de Frans, Sandoz'un istese Danny'yi duvara mılalayabileceği izlenimine kapılmıştı. Carlo'nun elinde teminat olarak Candotti vardı, ama Şef tek başınaydı...

"Pekâlâ, hoşuna gitse de gitmese de hepimiz buradayız," diyen Sean kendine içki doldurdu. Sandoz'a keyifsiz mavi gözlerle bakmadan önce kafasına dikti. "Sadece tahmin yürütüyorum, ama bahse girerim ki Tanrı'nın koca evreninde o adama kendini en kötü hissettirecek şey onu affetmendir. Bu onu çok mahcup ederdi, Sandoz."

Sandoz umursamaz bir alaycılıkla Sean'ın aksanını taklit ederek, "Eh, üzerinde düşünmeye değer bir şey," dedi.

Frans fazlasıyla eğleniyordu. Sandoz'a, "Kâğıt oynar mısın?" diye sordu.

Sandoz, "Haksız avantaj sağlamak istemem," diyerek tereddüt etti. Yaşananlara rağmen sakindi. Ayağa kalktı ve bulaşıkları mutfak-

ğa geri götürdü. “Hollanda Reform Kilisesi’nden olanların kâğıt oyunlarından pek anlamadığını hep duymuşumdur.”

“İçkiden de pek anlamayız,” diyen Frans, Nico hariç herkese birer içki daha doldurdu. Nico rahibeler öyle söylediği için içmezdi.

“Doğrudur,” diyerek masaya döndü Sandoz. “Poker?”

“Şu lanet olasıca *scopa*’dan sonra değişiklik olur,” dedi Sean.

“Peki ya sen, Nico?” diye sordu Frans, her daim masada duran yıpranmış desteye uzanarak.

Nico nazıkçe, “Ben sadece izleyeceğim,” dedi.

Frans, “Biliyorum, Nico,” dedi sabırla. “Sadece kibarlık yapıyordum. Sorun değil, Nico. Oynamak zorunda değilsin.”

“Zahmet olmazsa önce eve bir mesaj göndermek istiyorum,” dedi Sandoz.

Frans ona, “Telsiz hemen şu kapıdan geçince solda,” diye açıkladı. “Her şey kurulu. Sadece mesajı kaydet ve ‘gönder’ tuşuna bas. Yardıma ihtiyacın olursa seslen.”

Sandoz ortak odadan ayrılırken Sean, “O pek olası değil,” diye homurdandı.

Emilio iletişim teçhizatının karşısına oturdu ve bir süre ne söyleyeceğini düşündü. Aklından, “Yine göte geldim,” demek geçti, ama mesaj Celestina hâlâ küçükken ulaşacaktı, o yüzden fazla kaba kacağını düşünerek bu yorumdan vazgeçti.

Sonunda beş kelimedeki karar kıldı. “Kaçırıldım,” dedi. “Sizi düşünüyorum. Kalplerinizle dinleyin.”

İnbrokar Şehri

Dünya Tarihiyle 2047

“BUNA TAHAMMÜL EDEMEYECEĞİM.” Büyükelçi burnundan soluyordu. Pençelerini çatırdatarak, elçiliğin en iç kısmındaki avluda bir uçtan bir uca yürüyüp duruyordu. Ma Gurah Vaadai kulaklarını kaldırarak karısının karşısına geçip durdu ve itiraz etmesi için ona kafa tuttu. “Kızımı o canavara vereceğime istifa ederim. Benim çocuğumu ne cüretle ister?!”

Leydi Suukmel Chirot u Vaadai, “Lordum, Hlavin Kitheri Sankinja’mızı istemedi,” diyerek onu yatıştırırken zarif elini kaldırdı ve kalpleri eritecek güzellikte bir hareketle sade ipek başlığını düzeltti. Sanki ruhunu sükûnetle sarıp sarmalıyordu... “Daveti yalnızca...”

“O bir korkak.” Ma geri dönüp ondan uzaklaşarak hırladı. “Tüm ailesini katletti...”

“Öyle olduğu neredeyse kesin,” diye mırıldandı Suukmel, Ma uzun adımlarla ilerlerken, “ama kanıtlanmış değil.”

“...ve bu konuda yalan söyledi! Bir tüccarın –iç eyaletlerden bir esnafın!– Kitheri gibi koca bir soyu indirdiğiyle ilgili o hayal ürünü saçmalığa inanacak adam varmış gibi. Şimdi bir de kızımı istemeye cüret ediyor!” Yüzü tiksinti ifadesiyle çarpılan Ma eşine döndü. “Suukmel, o herif hayvanları arkadan beceriyor – ve bununla ilgili şarkılar söylüyor!”

“Hiç şüphesiz.” Suukmel eşinin kaba konuşmasına karşı çıkmadı. Her zaman sabır ve nezaketle konuşmak bir büyükelçinin günlük

külfetiydi; Suukmel, Ma'ya bu ufak rahatlamayı çok görmüyordu. "Hlavin Kitheri'nin, lord eşimin de belirttiği gibi, göze çarpan pek çok yönü var," diyerek uzlaşmacı bir inançla devam etti, "fakat kendisi aynı zamanda takdire şayan bir düşünce derinliğine sahip bir adam, harika bir şair..."

"Yine o saçmalık!" diye homurdandı büyükelçi. Sert bakışları eşini geçip İnbrokar'ın merkezi üzerinde yükselen Kitheri sarayına doğru uzandı. "O adam deli, Suukmel..."

"Ah, zavallı eşinizi bağışlayın, merhametli lordum, ama 'delilik' farklı anlamlarda ve fazla sık kullanılan bir kelime. Dikkatli biri onun yerine memnuniyetsiz, çaresiz ya da olağanüstü diyebilir," diye önerdi Suukmel. "Yaradılışı kendisine doğuştan biçilen role uygun olmayanlara acıyın, çünkü bu zor bir hayat." Elbisesini tekrar düzeltti ve yeni bir duruşa geçti – daha zarif ama aynı zamanda zımnen daha buyurgan bir duruş. "Hlavin Kitheri, hanedanının hakkı olan hükümdarlığa yükseldi, lordum. Geçmişi ne olursa olsun, yükselişinin ardındaki koşullar ne olursa olsun, karakteriyle ilgili kendinize özgü ne tür çekinceleriniz olursa olsun, kırk sekizinci Hükümdar'a İnbrokar'ın meşru taht sahibine uygun şekilde davranmak Ma-la Njer'in büyükelçisi olarak sizin halka karşı göreviniz."

Kocası bunun üzerine hırladı, ama Suukmel düşünceli bir şekilde devam etti. "Kitheri incelemeye değer bir adam, lordum. Şiirin dışında bile, Galatna Sarayı'nda geçen sürgün yılları boşa harcanmış görünmüyor. Bölgesinin her tarafında –nasıl diyelim– yakın tanıdıkları var." Ma bunu komik bularak homurdandı ve Suukmel güler yüzle, endişesiz bir sesle devam etti. "Bunlar yetenekli ve enerjik adamlar. Artık Kitheri'ye bilgi ve kavrama gücü sunuyorlar. Ayrıca fikirler. Bakış açısı. Şimdiden, daha saltanatının ilk mevsiminde, yeni ve eşi benzeri görülmemiş makamlar yarattı ve o makamlara yine benzersiz, aralarında üçüncülerin bile olduğu adamlar atadı. Üstelik bunu gelenekleri el üstünde tutanların muhalefeti olmadan başardı neredeyse."

Ma Gurah Vaadai dolanıp durmaya bir son verdi ve dönüp eşine baktı. Kadının gözleri ona yakışan bir mimikle aşağı indi, ancak sonra hem dolaysız hem de meraklı görünen bir bakışla eşine döndü.

“İlginç, değil mi? Bunu nasıl başardı?” diye sordu Suukmel. Sesi hayret doluydu. “Belki sevgili lordum onu sarayda gözlemlerken değerli bir keşifte bulunacaktır, olamaz mı?” diye öne sürdü. “Her hâlükârda Kitheri artık eş aramıyor.”

“Tabii. Muhtemelen çiftleşmek için yine o kuyruksuz canavarlardan daha fazlasını arıyordur...” Sonra haberi algıladı. “Ne duydu?”

“Nişanlanmış, lord eşim. Bir VaPalkirn çocukla. Saltanat naibinin en büyük kızı.”

“Elli’nal mi? O daha kundaktan anca çıkmıştır!”

“Aynen öyle.” Kulakları aşağı inen kocası ona şaşkınlıkla baktı. “Bu zekice bir darbe, sizce de öyle değil mi?” diyerek onu yönlendirdi Suukmel. “Batıda Mala Njer ve doğuda Palkirn’le, İnbrokar Üçlü İttifak’ın merkez eyaleti. Elli’nal’le yapılan bir evlilik sözleşmesi, çocuk büyürken Palkirn hükümetini Kitheri’yi destekleyecek şekilde sessiz bırakıyor. Kitheri sonra da kendisine fayda sağlayacak bir zeminde batıdaki komşusu Mala Njer’le ilgilenebilir.” Bir an geçti, ama Ma anladı. “Mala Njer İnbrokar için pek çok şey olabilir, lord eşim. Koruyucu. Ortak. Av. Belki de Kitheri ittifakımızın şartlarını yeniden gözden geçirmek istiyordur.”

“Bana şu Palkirn evliliğiyle ilgili bilgi verilmedi,” dedi Ma.

“Yine de...”

Ma, Suukmel’in bakışlarını takip ederek eşinin Runa hizmetçisi Taksayu’yu bir köşede otururken gördü: Bir hizmetçinin hanımına gösterdiği sessiz, hürmetkâr ilginin mükemmel bir örneği idi. Kendi türünden olanlar arasında kolayca arkadaş edinebilirdi. K’San dilini iyi konuşur, bir şeyler duyup onları rapor ederdi. Gerektiğinde aptal görünecek zekâyâ sahipti.

Ma birden, “Pekâlâ, o zaman!” diye patladı. Afallamıştı. “Kitheri kızımından ne istiyor?”

Suukmel tatlılıkla, “Hiçbir şey, benim sevgili efendim,” dedi. “Hlavin Kitheri’nin tanışmak istediği kişi kızınız değil, eşiniz.”

Ma başını geriye attı ve kükredi. “Ciddi olamazsın,” diye bağırdı.

“Gayet ciddiyim, lordum. Dahası, ben de onunla tanışmak isterim.”

Hangisinin daha şok edici olduğunu anlamak zordu: Bir kadının “ben” kelimesini kullanması mı yoksa kocasının ona, Kitheri gibi iğrenç biri şöyle dursun, akrabası olmayan herhangi bir erkekle tanışması için izin vermesi fikri mi? Ma sonunda, “Mümkün değil,” dedi.

“Yine de...” derken Suukmel’in bakışları kararlıydı.

Eşine çok düşkün olan Ma Gurah Vaadai’nin bir diplomat olarak kayda değer başarısının yarından çoğunun ve hayattan memnuniyetinin neredeyse tamamının eşinden kaynaklandığı bilinen bir gerçektir. Gözlerden irak tutulan, bilgi toplayan, yargılayan, ölçüp biçen, uzaktan iş gören leydi Suukmel Chirot u Vaadai, on altı yıllık evliliğin ardından kocasını şaşırtmaya, dehşete düşürmeye ve ona meydan okumaya devam ediyordu. Güzel değil ama bilgili, hünerli, çekiciydi. Ma, *Deli değil*, diye düşündü, ama yine de teklif ettiği şey kesinlikle deliceydi...

“Mümkün değil,” diye tekrarladı.

Yine de...

İki gün sonra, İnbrokar Hanedanı’na bağlı Mala Njeri Bölgesel Hükümeti’nin büyükelçisi Ma Gurah Vaadai, kırk sekizinci Hükümdar’a –bu utanmaz şaire, bu yüz­süz suikastçıya, Suukmel’le tanışmak isteyen bu sapık prence– kendini tanıtmak üzere Kitheri arazi-sine gitti.

Görüşme yalnızca törensel olacaktı: birbirine uymayan kuleleri, dik rampalar, yükselen kemerler, süslemeli ve oymalı galerilerle birbirine bağlanan balkonları ve kazıklı çitleriyle Kitheri mülkünün kendisi kadar dolambaçlı ve anlamsız olan İnbrokari protokolünün can sıkıcı bir örneği daha... Kitheriler burada nesiller boyunca yaşamış, her yeni hükümdar yeni kanatlandırılmış bir çatı, manasız bir istihkâm kalesi, kıvrımlı bir çıkma kule, bir katman oyma, yeni bir kemerli yürüyüş yoluyla, vefat eden babasını onurlandırmıştı. Sarayın tamamı yenilik çılgınlığının somut göstergesiydi. Ma Gurah Vaadai, istikrarlı olmayı öğütleyip yenilikler yapmanın tam da Kitheri hanedanından beklenecek şey olduğunu düşündü. Savaşmak için doğup yetiştirilmiş olan Ma, şu anki görevi ikiyüzlülük yapmak ve samimi-

yetsizliği muhafaza etmek olduğu halde, ikiyeüzölük ve samimiyet-sizlikten nefret ettiği gibi bu yerden de nefret etmişti. Bu aptalca oyunu yalnızca Suukmel'in kurnazlıktan aldığı keyif çekilir kılıyordu.

Hükümdar da büyükelçi de Üst K'San dilinde şarkı söyleyebil-yordu, ancak İnbrokari gelenekleri, töreni yavaş ilerletmek ve daha karmaşık hale getirebilmek için durum böyle değilmiş gibi davran-malarını gerektiriyordu. Fakat Hükümdar'ın Ma'nın açılış oratoryo-suna verdiği karşılık çok güzel söylenmişti ve Runa tercümanlarla protokol uzmanlarının dört dörtlük olduğunu kabul etmemek elde değildi. Ma'nın kendi yanında getirdiği kadınların, Hükümdar'a onun Malanja sözlerini tercüme etmekle görevli İnbrokari Runao tarafın-dan söylenen herhangi bir şeyi düzeltmek için gerekçeleri olmamış, Hükümdar'ın şarkı sözlerinin çevirisinde de hiçbir hata yapılmamış-tı. Üstelik Runalar normalde müzikten ne kadar nefret etse de, Hü-kümdar'ın çalışanları tören sırasında kulaklarını bile titretmemişti. Bu tür törenlerin işleyişine iki Jana'ata'dan da daha alışkın oldukla-rından, aslında keyif alıyor gibi görünüyor ve karşılıklı olarak vakur tavırlarla sunulan teferruatlı selamlaşmalar, teferruatlı hediyeler ve teferruatlı vaatler arasında ihtiyatı elden bırakmadan törene uygun şekilde yol gösteriyorlardı.

Tam Ma Gurah Vaadai bu gösterişli fırının boğucu sıcağında kuy-ruğuna yaslanıp ayakta uyumaya başlayacağından şüphelenmeye başlamışken, sıra karşılıklı son bir teferruatlı vedalaşmaya geldi ve büyükelçi kendisinden beklendiği üzere, Hükümdar'la sıkı bir uyum içinde şarkı söylemesine yetecek kadar kendine geldi. Bu da yapıldıktan sonra, Ma rahatlayarak kaçmak için hazırlanıyordu ki Hlavin Kitheri yastıklarla desteklenmiş, içi doldurularak kabartılmış, yal-dızlar ve mücevherlerle süslenmiş gündüz yatağından kalkıp neşeli gözlerle Mala Njeri büyükelçisine yaklaştı.

"Korkunç, değil mi?" dedi Hükümdar, sıkışık ve havasız kabul salonuna şöyle bir bakış atarak ve Vaadai'nin dikkatle gizlediği iç sı-kıntısından pek de farklı olmayan bir sıkıntı sergileyerek. "Yangın çıkmasını umut etmeye başlamıştım. Bazen bir labirentin çözümü, onu kor olana kadar yakmak ve doğrudan küllerin üzerinden yürü-

yüp geçmektir.” Ma’nın şaşkınlığı üzerine gülümsedi ve devam etti: “Bu arada dağlarda bir yaz karargâhının kurulmasına vesile oldum, Ekselansları. Belki bana orada eşlik etmek istersiniz de birbirimizi rahat bir ortamda tanıyabiliriz, ne dersiniz?”

Resmi davetertesi sabah büyükelçinin konutuna geldi ve Ma Gurah Vaadai altı gün sonra yanında resmi tercümanı, kişisel tercümanı, sekreteri, aşçısı, uşağı, giysi sorumlusu ve eşinin hizmetçisi Taksayu ile birlikte büyükelçilik mavnasıyla nehrin yukarısına götürüldü.

Hükümdar “karargâhından” söz ettiğinde, Ma onun yalnızca İn-brokari tarzında bir önemsizleştirme sanatına başvurduğunu farz etmişti. Karargâhın da Kitheri sarayları kadar abartılı ve berbat olmasını bekliyordu, ama kampın dağ esintileriyle serinleyen yüksek vadinin her tarafına yayılmış bir dizi sade, büyük çadırdan ibaret olduğunu görerek şaşırdı. Çadırların altınla dokunmuş, gümüş yaldızlı direklerle desteklenmiş ve Vaadai’nin hayatında dokunduğu en yumuşak, en güzel dokumaya sahip divanlarla döşenmiş olması dışında, alan bir ordu kampı kadar yalındı.

Mavna bağlanırken rıhtıma yanında hiçbir muhafızı olmadan gelen Kitheri, “Burası bir Mala Njeri askerinin zevkine daha uygun sanırım,” diye seslendi. Büyükelçinin gözle görülür şaşkınlığı karşısında gülümsedi ve mavnadan indiği sırada dengesini sağlaması için Ma’ya kolunu uzattı. “Yemek yediniz mi?”

Ma Gurah Vaadai’nin bu adam yüzünden yaşadığı son şaşkınlık değildi bu. Diğer zamanlarda nefret uyandıran Hlavin Kitheri, dinlenme halindeyken ve gayriresmi bir sohbet sırasında saygın ve varlığını hissettiren bir adamdı. Karargâhtaki diğer konuklar da zeki ve ilginçti. Açılış ziyafetindeki yemekler, muhteşem sunumlarıyla birlikte, alışılmışın dışında bir lezzete sahipti.

Büyükelçi yemekleri övdüğünde Kitheri, “Çok nazıksınız,” diye mırıldandı. “Beğenmenize sevindim. Yeni bir meşgalenin sonucu. Ya da daha doğrusu, eski bir becerinin canlanması diyelim. Burada, tepelerde bir av bölgesi oluşturdum.”

Diğer konuklardan biri, “Et doğal ortamında avlanıyor,” dedi sır verircesine. “İyi bir egzersiz, sonrasında da müthiş bir yemek oluyor.”

“Belki sabah büyükelçi de bize katılır,” diye önerdi Kitheri. Al-

tın dokumaların arasından sızan güneş ışığında yüzü parlıyor, ametist rengi olağanüstü gözleri sarı yakuta dönüşüyordu. “Umarım bu radaki âdetlerimiz sizi dehşete düşürmez...”

Daha genç olanlardan biri Ma’ya hevesle, “Avımızı Kahramanlar gibi çıplak takip ediyoruz,” dedi.

Kitheri, “Genç dostumun şairane bir yaradılışı var,” derken uzanıp genç adamın ayak bileğini sevgiyle yakaladı. Ardından bakışları ürpermeye çalışan Büyükelçi Vaadai’ye döndü. “Gerçekçi bir adamın da söyleyebileceği gibi, avımız kadar çıplak...”

Yaşça daha büyük bir adam, “Doğal olarak bu sürü bizden haberdar,” diye belirtti, “ama lordum Kitheri aynı soy içinden daha kolay kandırılabilir bir soy üretmeyi umuyor.”

“Atalarımızın tecrübelerini yeniden yaratmak için,” diye açıkladı Kitheri. “Bir gün oğullarımız arasından en iyileri, eski usullerle eski güçleri kazanabilmek amacıyla, kendi miraslarını hayata geçirmek için buraya gelecek.” Fakat sonra, şaşırtıcı şekilde, doğrudan hizmetçi Taksayu’ya baktı. Tüm bu süre boyunca köşede, ihtiyaç olsa da olmasa da tüm toplantılarda hazır bulunan tören tercümanlarının arasında sessizce oturmuştu. “Av programı yalnızca kamu hizmetindeki Runaları kapsayacak. Onların, kısa süre içinde özgür kalmalarına imkân sağlayacak zihinsel olgunluğa sahip olacak şekilde ürettiğimiz uzmanlar olduklarına inanıyorum. Fakat belki Mala Njeri büyükelçisi aynı fikirde değildir,” derken dingin bakışlarını şaşkına dönmüş Ma Gurah Vaadai’ye geri çevirdi.

Diğerlerinden biri Ma konuşmadan, “İlginç yasal sorunlar,” diye fikir beyan etti ve tartışma hızla bilimsel ve hararetli bir boyuta geçti.

Akşam korusu muhteşemdi. Ma’nın öğrendiğine göre, Kitheri Galatna’daki sürgünü sırasında bu tarz konular üzerinde çalışmıştı ve melodilerin birikmiş süslerden arındırılmasının en iyisi olduğuna inanıyordu. Böylece esas ahenge ait kıvrak akışın değeri anlaşılabilirdi – saf, yalın ve erkeklerin yalnızca eşleriyle küçüklerin karnını doyurmak için kardeşleriyle, arkadaşlarıyla birlikte avlandığı günler kadar masum.

Ma Gurah Vaadai o gece çadırına yumuşamış ve kısmen sersem-

lemiş halde girdi, ama ilk ışıktaki acıkmış ve zihni açılmış olarak çıktı. Üzerinde ne kıyafet ne de konumunu belirten bir nişan varken, barış içinde geçen rahat yıllarda kendine iyi baktığını ortaya koyma fırsatından ötürü içten içe memnuniyet duyuyordu. Giysiler olmayınca kişinin karakteri gözler önüne seriliyordu ve Hükümdar'ı gözlemlerken, yalnızca müthiş bir terzilikle yaratıldığı düşünebilecek izlenimin aslında gerçek olduğunu görmek Ma'yı etkiledi. Çoğu Reshtar orta yaşlarında yağ tulumu gibi olurdu, ama Hlavin Kitheri olgunluk çağında da sıkı ve güçlü kalmayı başarmıştı.

Av ilk andan itibaren heyecan vericiydi. Ma kendini defalarca Kitheri'yle eşleşmiş halde buldu: Hükümdar'ın erişebildiği mesafeler kısıydı, ama ayaklarının kavrayışı güçlü ve avını öldürme şekli hayranlık uyandıracak kadar etkiliydi. Belki de bundan daha dikkat çekici olanı ise, Kitheri'nin izlediği stratejide cömert olmasıydı. Ma'nın konumuna dikkat edip avı hiç tereddütsüz ona yönlendiriyor, yorucu ama harikulade kapanlar kuruyor ve tatbik edilmesine yardımcı oluyordu. Ma Gurah Vaadai'nin morali güneşlerle birlikte yükselirken, şüpheleri de onların yakıcı ışığında soldu.

Kitheri haklı, diye düşündü Ma. İhtiyacımız olan şey bu.

Bir Runao'nun her adımına, her kalp atışına uyum sağlamak, benliğin ötesine geçip avla bir olana kadar onunla ayrı iki varlık olduğuna dair tüm bilinci kaybetmek demekti. Sonra ise arkadan uzanıp bir dişiye ayak bileğinden yakalamak ve kafasından tutarak yere indirmek, çenesini kaldırıp boğazını ortaya çıkarmak, temiz tek bir darbeye kesmek –tüm bunları yapıp sonunda eti yemek– kendi ölümünden sağ çıkmak gibiydi: avla birlikte ölmek ama yeniden yaşamak...

Ma bunun nasıl olduğunu neredeyse unutmuştu.

Ma Gurah Vaadai'ye kalırsa, gün ancak Suukmel'in çadırda onun eski bir zafer şarkısı söyleyerek ayaklarının dibine bir leş fırlatmasını bekliyor olmasıyla daha da güzelleşebilirdi. Kitheri biraz hayal kırıklığına uğradığını itiraf etmişti: Bazı Runalar kendilerini onlara sunarak avın tadını kaçırmıştı. Kitheri diğerlerine, yetiştiricilerinin her bir soyun kulaklarına çentik attığını ve bu uysal dişilerin çocuklarını normal kesimler için damgaladığını söyledi. Daha atletik olanlar, kaçıp kurtulmayı başaran ya da kısa süreliğine mücadele edip sonra

peşine düşenleri atlatanlar da kayıt altına alınmıştı. Bu dışiler, sürünün merkezinde çocukları en fazla koruyan erkeklerle çiftleştirilecekti.

O gece, kaslarında onu memnun eden bir ağrı hissettiği, zihni de sıkıştırılmış saray entrikaları ve kalıplaşmış uluslararası siyasetten arındığı sırada, Kitheri'nin çevikliği, gücü ve plan yapma yeteneğinin tüm ailesine yaptıklarıyla tutarlı olduğu Ma'nın kafasına dank etti. *Suukmel haklıydı*, diye düşünürken gözleri karanlıkta açıldı. *Bu delilik değil, hırs.*

Tetikte kalmayı, yeniden ayartılmamayı aklına koydu, ama ertesi sabah iyi eğitilmiş, güzel üniformalı hizmetçiler eşyaları toplayıp çadırları indirir ve İnbrokar'a dönüş için düzenlemeleri yaparken, Hükümdar'ı Mala Njer Bölgesi'nin onur konuğu olarak elçilik mavnasında ona katılmaya davet ederken buldu kendini. Nehirden aşağı yolculuk yaptıkları gün keyifli geçti ve başkent in rıhtımına yaklaştıklarında, Hükümdar'ı yakında başlayacak olan Mala Njer Güneş Festivali için elçiliğe davet etmek hem ihtiyatlı hem de zevkli olacmış gibi görünmeye başladı.

Ve Ma öylesine sorulan bir soruya cevaben Hükümdar'a, *Evet*, dedi. Leydi Suukmel konutta olacaktı.

Avın peşine düşmek için soyunmuş bir avcı gibi, Hlavin Kitheri bir hafta sonra Mala Njer bölgesinin büyükelçiliğine bir bilimadamının basit giysileri içinde geldi: Güçlü omuzlarından teki uygun ölçüde açıkta bırakılmıştı, mücevherleri ise görkemli olsa da sade bir şekilde yerleştirilmişti. Gururu okşanan büyükelçiye Mala Njer'in samimi teklifsizliğine hayranlık duyduğunu önceden söylemişti, burada anlamsız törenler için boş yere çaba harcanmıyordu, o yüzden Kitheri'nin onuruna yapılan karşılıklı koro faslı kısa sürdü. Böylece İnbrokar'ın kırk sekizinci Hükümdarı protokol kendisine ayak bağı olmadan elçilik toplantısındaki konukların arasında dolaşmak için serbest kaldı. Yüksek mevki sahiplerini ve tanıdıklarını rahat bir zarfetle selamladı, festivalin uzun tarihi hakkında yorumlar yaptı, onu Mala Njeri'nin tören şarkılarındaki armoniler hakkında yapılan tar-

tışmalara dahil etmelerine izin verdi.

Tehlikeye karşı asla yanılmayan içgüdüleriyle, kendisine en fazla düşmanlık besleyen adamları –istikrar ve yasaya bağlılığı en onurlu ve su götürmez olanları– saptadı. Onlarla baş başa kaldığı kısa anlarda şu ya da bu konuda onlara danıştı, görüşlerini ciddiyetle dinledi, kendininkileri belirtmekten sakındı. Zaman zaman böyle adamların ailelerinin lehine çevirebileceği konulardan söz etti ve gün ilerledikçe ihtiyat ve şüphenin, verilecek kesin hükümleri askıya alma isteğiyle bir araya geldiğini gördü.

Özlemine çektiği dönüşümü nasıl hayata geçireceğini henüz bilmiyordu. Bizzat kendi düşüncelerini oluşturan dil, sorunu irdelemesine köstek oluyordu: K'San dilinde Hlavin Kitheri'nin zihninde dolanıp duran temizlenmeyi, arınmayı sağlayacak devrimi anlatacak hiçbir kelime yoktu. Muharebe, savaş, mücadele kelimeleri vardı; savaşçı, galip, düello, rakip, düşman – K'San sözlüğü bu tür şeyleri anlatan kelimeler yönünden zengindi. Başkaldırı ve isyan için de kelimeler vardı, ama bunlar siyasi değişimleri değil, saygısız eylemleri ima ediyordu.

Hlavin Kitheri, *Sohraa*, diye düşündü. *Sohraa*.

Sohraa kelimesi bir şairin kulağına çok hoş geliyordu – sıcak, durgun bir günde, yaklaşan yağmuru bir fısıltıyla haber veren ufacık bir rüzgâr kırıntısı gibi. Fakat *sohraa*'dan türetilen kelimelerin neredeyse tamamı felaketlerle, yozlaşmayla, bozulmayla ilişkiliydi. Bu kelime değişimin köküydü ve Kitheri bu aralar bunu sıkça duymuştu – merkezden uzak vilayetlere yaptıkları teftiş gezilerinden geri çağrılan ordu mensuplarından, yeni rejime yaltaklanmaya çalışan bürokratlardan, nehir kıyısından bağlılık yemini etmeye gelen soylulardan, İnbrokari gücünün bu yeni simgesini tartıp değerlendiren yabancı elçilik personelinin. Rakhat'ı yöneten sosyal sınıf, değişimin havadaki berbat kokusu karşısında belli belirsiz zayıfladığını, rahatının kaçtığını hissediyordu, ama Hlavin Kitheri'nin kendi şiirlerinin toplumu ürkütücü derecede istikrarsızlaştırdığına işaret etmek tehlikeliydi. Suçu Masna'a Tafa'i kıyısındaki saf Runa köylüleri etkileyen sinsi yabancıların etkisinde bulmak daha güvenliydi. Başkaldıran köyleri temizleme harekâtı tam da güneye yakışacak

şeydi – yozlaşmış, etkisiz ve yetersiz. Kaygı, Jana’ata toplumunun temelinde “*sohraa, sohraa, sohraa*” diye mırıldanan huzursuz bir yeraltı nehri gibi akıyordu.

Kitheri artık uygun zamanı kolluyordu, çünkü peşine düşmek avı uzaklaştırabilirdi. Elçilikteki neşeli kalabalığın ilgisi ziyafet sofrasına kaydığında, o da merkezdeki büyük rüzgâr kulesine doğru ilerlemenin bir yolunu buldu. Kule, estetik olmayan oranlara sahip, içi boş bir sütundan ibaretti. Kolonun arazinin ana avlusuna verdiği hava miktarını çok olmamakla birlikte hissedilir biçimde azaltan dekoratif metal parmaklıklar havalandırma deliklerinin yerini almıştı. Taş işçiliği neredeyse kusursuzdu.

Gerginliği Kitheri’yi şaşırtmadı; tehlikede olan şey geleceğiydi. Herhangi biri onu fark etse, “Şimdi de mimariye şarkı söylüyor!” derlerdi. Delilik dedikodusunu yeniden canlandırarak geçen mevsim dikkatle yaptığı tüm işleri bozma riskine giriyordu. *Yine de*, diye düşündü ve pes olsa da yankılanan, saf bir sesle şarkı söyledi – soğukta kalmış ve gizlenmiş, geceleri büyüyen krizalitlerin nihayet güneşte ısınmasını; günüşiğinde dans etmek için ortaya çıkan Kaosu; günün sıcak rüzgârıyla uçuşup aralanan peçeleri; güneş ışığında alevlenen İhtişamı anlattı.

Sohbet ve yemek uğultularının yükseldiği geniş salonun sesleri değişmedi. Kitheri omzunu kadının saklandığı yere bakan süslü pencerenin yanına, sütunun serin ve cilalı yüzeyine umursamazca dayayarak, “Peki leydim Suukmel dinlerken ne duyuyor?” diye sordu.

“*Sohraa*,” cevabı geldi, yağmuru müjdeleyen esinti kadar yumuşak. “*Sohraa, sohraa, sohraa*.”

Başlarda kadına eşi benzeri olmayan parlaklık ve berraklıkta mücevherler, altın ipliklerle ağırlaşmış boy boy parıltılı kumaş, ayakları için halhal ve yüzükler, pençelerine takılacak minicik gümüş süsler gönderdi. Tam kalbinde yankılanacak kadar alçak perdeden çalan olağanüstü uzunlukta bronz çanlar ve başlığından sallanacak tatlı sesli küçük ziller. İşlemeler ve değerli taşlarla süslü ipekten güneşlikler, incelikle işlenip sırlanmış fiçılar. Dağ, ova ve okyanusu oda-

sına getiren parfümler.

Tüm bunlar reddedildi – el sürülmeden geri gönderildi.

Bunun üzerine: becerileri kıtada rakip tanımayan Runa dokumacılar. Etli börekleriyle etli sarmaları gelmiş geçmiş en müthiş tat ve kokuya sahip harika bir aşçı. Bir masöz, hikâye anlatıcıları, akrobatlar. Hepsi leydinin odasına davet edildi. Hepsiyle ilgi ve nezaketle sohbet edildi, ama kibar bir üzüntüyle geri gönderildiler. Her biri de Hlavin Kitheri'nin sarayına dönünce bizzat kendisi tarafından incelikle sorgulandı.

Hükümdar bundan sonra, kokulu bir yosun yığını içine yerleştirilmiş narin, tek bir *ilna* yumurta gönderdi. Ardından güneşlerin diyarından yıldırım gibi düşen bir meteor ve içine o güneşlerin ötesinden gelen kızıl kahve renkli uzun bir tarç'hın çubuğu koyulmuş, sade bir kristal şişe. Mükemmel şekilde gelişip açılmış bir *k'na* çiçeği. Nefes nefese söyledikleri kur şarkılarıyla Mala Njeri'nin en eski günbatımı marşlarına melodi sağlamış, çiftleştirilmek üzere bir çift minicik *hlori'ai*. Bunlar da reddedildi – *hlori'ai* hariç. Güzellikleri karşısında mest olan Suukmel onları bir geceliğine sakladı. Sabah olduğunda kafeslerini bizzat açıp onları serbest bıraktı.

Ertesi gün Taksayu, Kitheri arazisinin ön kapısında belirdi ve kapı görevlisine Hükümdar'ın huzuruna çıkmak istediğini bildirdi. Hlavin Kitheri, dehşete düşen ev ahalisinin hayreti karşısında, Runa hizmetçinin o girişten içeri alınması ve ona kendi odasına kadar nezaketle eşlik edilmesi konusunda talimatlar verdi.

“Leydim Suukmel bu naçiz hizmetçisinin asil Hükümdar'la açık konuşmasını istiyor,” dedi Taksayu – ama naçiz hizmetçi, hanımının adına İnbrokar'ın hâkimi karşısında olduğu için sakın ve vakurdu. “Leydim Suukmel Hükümdar'a şunu soruyor: Ben hediyelerle baştan çıkarılacak bir çocuk muyum?”

Bu sözler üzerine gökyüzünü andıran menekşe rengi gözler birden odaklandı, ama Taksayu'nun kulakları inmedi. “Seni öldürmeyecek,” diyerek ona güvence vermişti Suukmel. “Elde edemeyeceği şeyi istiyor – gönüllü olarak verilmesi ya da hiç verilmemesi gereken şeyi.” Sonuçta Hlavin Kitheri Suukmel'i yalnızca soyunu sürdürmesi için istiyor olsa, kocasının ölümünü kolayca ayarlayabilirdi. Bunu

yapmak Mala Njer’le savaşı girmek anlamına gelse bile, onu zorla elde edip aynı şekilde hamile bırakabilirdi. İşte bu yüzden leydi Suukmel, Kitheri’nin Suukmel Chirot u Vaada’den istediği şeyin doğuracağı çocuklar değil kadının ta kendisi olduğu sonucuna varmıştı.

O ânı sağ atlatan Taksayu devam etti: “Leydim şunu soruyor: Müttefikleri sevgi ve sadakatin gücüyle elde edilmiş bir adam ne başarabilir? Leydimin inancına göre, bu dünyada yapayalnız kalmış adamlardan; babaları bir engel, erkek kardeşleri ise rakip teşkil edenlerden; yalnızca ölümünü hevesle bekleyen oğulları olanlardan; kız kardeşleri ve kızları astların sadakatini sağlamak, belli bir mevki elde etmek ya da düşmanları yatıştırmak için kullanılanlardan çok daha fazlasını başarabilir.” Durakladı. “Leydim şunu soruyor: Devam edeyim mi?”

Hükümdar sessizce nefes aldı, sonra çenesini kaldırdı.

“Bu yüzden leydim Hükümdar’a şöyle salık veriyor: İlk olarak, zeki ve yetenekli herkesten, ama özellikle de atalarının makamına uygun olmayanlardan bilgeliği ve hüner öğretilsin, çünkü Hükümdar böyle kişilerde sadakat uyandırabilir – tıpkı leydim Suukmel’in, kendisine onurlu bir kadının arzu edebileceği kadar özgürlük sağlayan makbul eşine seve seve sunduğu sadakat gibi. Ayrıca şöyle tavsiye ediyor: Hükümdar, İnbrokar’ın en eski hükümdarlarından kalma, en eski şarkılar kadar geçmişe uzanan bir geleneği ihya etsin ve kendisine kısırlaştırılıp mirası olmadan yetiştirilecek evlatlar vermek üzere, ailesinin üçüncü evladı olan kadınlardan bir harem oluştursun. Söz konusu çocukların konumu, VaPalkim gelininden doğacak çocukları sıkıntıya sokmayacak, böylelikle doğuyla yapılan bu ittifakın faydalarını da muhafaza edecektir. Leydim şunu soruyor: Devam edeyim mi?”

Kitheri artık ona bakmıyordu ama, “Devam et,” dedi.

“Hükümdar’ın izni olursa, leydim Suukmel şöyle söylüyor: Haremin özgür doğan çocukları bir gün gündüz vakti dans edebilir ve güneşlerin tadını çıkarabilir, böylece babalarının değişim arzusunu kendisinin hayal edebileceğinden bile daha ileriye götürebilir. Leydim der ki: Hükümdar, çocukları arasından hangisine yeni şarkılar söylemenin öğretilabileceğini düşünsün. O çocuğu evlatlık olarak

leydi Suukmel'e gönderin, çünkü kendisi bu işte sizin ortağınız olacaktır ve böyle bir çocuk, halihazırda olanlarla gelecekte olabilecekler arasında bir köprü teşkil edebilir. Leydim şöyle soruyor: Devam edeyim mi?"

Hükümdar, "Evet," dedi, ama Runao'nun bundan sonra söylediklerinin çok azını duydu. Hlavin Kitheri onun yerine bir avlunun sıcak esintisini zihninde hissetti, hafif rüzgârın ipek bir çadırın kenarlarını yoklayışını ve yarı şeffaf kumaşı taşların üzerinden bir karış kaldırıp şafak sökerken hissedilen hava kadar yumuşak ayak tabanlarını ortaya çıkarışını gözünün önüne getirdi. Kısa bir an için görünen ayak bileklerini tasavvur etti – kemikleri güçlü, biçimli, hal-hallar ve mücevherlerle süslü. Yalnızca onun teklif ettiklerini değil, kendi arzuladığı ne varsa almanın nasıl olabileceğini hayal etti...

Açık sözlülük. İttifak. Kendininkine denk bir akıl. Dilediklerinin tümü değil ama, anladığı kadarıyla, Suukmel'in ona vereceklerinin tümü...

Runao susunca Hlavin Kitheri, "Leydine onun dedikodularda fısıldananların hakkını verdiğini söyle," dedi. "Ona de ki..." Ayağa kalktı ve doğrudan Taksayu'ya baktı. "Ona... tavsiyeleri için minnettar olduğumu söyle."

Giordano Bruno

Dünya Tarihiyle 2063

“KÜÇÜK BİR OĞLAN ÇOCUĞUYKEN terörist olmak isterdim,” dedi Joseba Urizarbarrena. “Bu bir aile geleneği – babaannem de anneannem de ETA örgütündendi. Biz kendimize özgürlük savaşçıları derdik tabii. Daha iyi misin?”

“Evet,” dedi Sandoz tek nefeste.

“Güzel. Diğerini de deneyeyim.” Sandoz diğer elini uzattı ve Basklı adamın, kolunu alıp kaldırdığı dizine dayayarak sabit tutmasına izin verdi. Joseba, “Bu her zaman işe yaramaz,” diye uyarırken, kasın tendona bağlandığı yere ulaşana kadar başparmaklarıyla iki uzun kemiğin arasındaki boşluğu yokladı. “Ben yaklaşık sekiz yaşındayken amcam sağ elinin büyük kısmını kaybetti. Bombanın erken patlamasına ne dediklerini bilir misin? Erken dağılma.”

Sandoz kahkahayla güldü ve Joseba keyiflendi. Sandoz ilaç etkisi altındayken bile kelime oyunlarını komik buluyordu. Gerçi mizahın diğer türleri gözünden kaçıyordu. “Yengem önceleri kendini acındırmak için ağırları konusunda yalan söylediğini düşünürdü,” dedi Joseba. Artık sertçe bastırıyordu. “Ölü köpekler ısırılmaz, derdi. *Elin artık yok. Olmayan bir şey nasıl ağrıyabilir? Amcam da ona derdi ki, Acı Tanrı kadar gerçektir. Görünmez, ölçülemez, güçlü...*”

“Ve birlikte yaşamak zorunda kalanlar için tam bir baş belası,” diye fısıldayan Sandoz’un sesi titriyordu. “Tıpkı yengen gibi.”

Kolun üzerine eğilmiş olan Joseba hararetli bir şekilde, “O konuda haklısın,” dedi. Başparmaklarının yerini ayarladı ve baskıyı artır-

dı. Bir yandan da kendini bu durumda bulmanın şaşkınlığını yaşıyordu. Üzerinde yalnızca iç çamaşırıyla, gece ikide sonuna kadar dolu bir mesaneyle kalkmış ve Sandoz’u kafese kapatıldığı için çılgına dönmüş bir hayvan gibi ortak odada dolanıp dururken bulmuştu. Joseba, “Sorun ne?” diye sormuş ve ilgisinin karşılığını ilk olarak bir hırıltıyla almıştı. Sandoz kolay yardım edilen bir adam değildi, ama Joseba’nın tecrübelerine göre yardıma en çok ihtiyacı olanlar böyle adamlardı.

Adamın kolunu morartmaktan korkan ve artık çok sıkışmış olan Joseba, pes etmek üzere olduğu sırada birden patlak veren hıçkırığı duydu. Parmaklarını gevşetmeden önce emin olmak için, “Oldu mu?” diye sordu.

Sandoz kapalı gözleri, gergin yüzüyle nefes almadan hareketsiz kaldı. Joseba bu belirsizliğe aşına olduğundan sessizce oturdu; amcasının acının gerçekten dindiğine inanması hep biraz zaman alırdı. Sandoz sonunda bir nefes verdi ve gözleri açıldı. Sersemlemiş görüyordu ama, “Sağol,” dedi. Sonra gözlerini kırıştırarak daha dik oturdu ve sandalyesinde gerileyip temastan kurtuldu.

“Bunun neden işe yaradığını bilmiyorum,” diye itiraf etti Joseba.

“Belki uzvun daha yukarısında kalan sinirlere doğrudan baskı uygulamak dağınık sinyalleri kesintiye uğrattıyordu,” diye fikir beyan eden Sandoz’un sesi hâlâ biraz boğuktu.

“Belki de.” *Bu yalnızca telkin gücü bile olsa*, diye düşündü Joseba, *işe yarayan yarıyor işte*. “Bana bundan daha önce söz etseydin yardımcı olabilirdim,” diye çıkıştı.

“Ailende yeteneksiz bombacılar olduğunu nereden bilecektim?” Sandoz bu mantıklı soruyu sorarken nefesi de artık daha düzenliydi.

“Amcam ağlardı. Orada öylece oturup ağlardı,” dedi Joseba. “Sen dolanıyorsun.”

“Bazen.” Sandoz omuz silkti ve bakışlarını kaçırdı. “Önceden en iyisi çalışmak oluyordu.”

“Artık çalışmıyorsun,” dedi Joseba.

“Çalışmayı pek ciddiye alamıyorum,” dedi Sandoz. “Quell’in genelinde faydasını görüyorum – acının yarından çoğu korkudan ibaret. Fakat bu sefer kötüleşti.”

Joseba, konu ilgisini çekmiş olsa da mesane kontrolünde sınıra gelmiş olduğundan ayaklandı. “Hiç aklına gelmiş miydi bilmem ama,” diye sordu, tuvalete doğru ilerlemeden önce duraklayarak, “sabah ibadeti başlangıçta prostat sorunu olan yaşlı keşişlerden çıkmış. Zaten kalkmak zorundayız, bari dua edelim, değil mi?”

Bunu söyledikten sonra ayı gibi ağır adımlarla yürümeye başladı, ama geri dönerken ortak odadan geçtiğinde Sandoz hâlâ karanlıkta oturuyordu. *Yalnız kalmak istese kabinine dönmüş olurdu*, diye düşündü Joseba. Şansını deneyerek, “Bir süredir Eyüp Kitabı’nı okuyorum,” dedi. “‘En derin karanlığın kapılarını gördün mü? Ülker yıldızlarını birbirine bağlayabilir misin? Oryon’un bağlarını çözebilir misin?’”^{*} Basklı adam bir bölmeye yaslanarak onları çevreleyen esrarengiz karanlığı işaret etti. “Şimdi insanoğlunun cevabı şöyle olurdu: Neredeyse. Denizin kaynaklarına ulaşip derinliklerindeki gizli yerlerde dolaştık. Dünya’nın enginliğini kavradık ve üzerine bir ip çektik. ‘Şimşekleri gönderebilir misin? Sabaha buyruk verdin mi?’”^{**} İşte burada, yıldızların arasındayız!”

Joseba gerçekten hayrete düşmüş halde başını iki yana salladı. Sonra, “Müzik değişti, biliyor musun? Sen Rakhat’a gidip geldikten sonra yani,” dedi.

“Açıkcası ben Wolfer’ın Eyüp tercümesini tercih ediyorum,” dedi Sandoz. “Ee, terörizm neden senin için cazibesini yitirdi?”

“Ah. Konu değişti demek,” diye cevapladı Joseba sakince. “Aslında yitirmedi, en azından uzunca bir süre. Sonra İspanya ve Fransa nihayet şu karara vardı: Baskların canı cehenneme – kimin onlara ihtiyacı var ki? Böyle olunca bir süre kendi aramızda savaştık. Alışkanlığa dönüşebiliyor bu.” Durdu ve Sandoz’a baktı. “Senin Rakhat’tan ayrılmanın ardından Hlavin Kitheri’nin sesinin bir yıldan az bir süre duyulup sonra bir daha hiç duyulmadığını biliyor muydun?”

Sandoz öylesine bir şey söylemiş gibi, “Belki de nahoş ve adamı uzun süre süründüren bir sebepten ölmüştür,” diye fikir yürüttü. “Terörizm geçerli bir kariyer seçeneği olmaktan çıkınca ne yaptın?”

“Epey avlandım aslında. Dünya’nın memleketim olan ufak köşe-

* Eyüp 38:17, 38:31

** Eyüp 38:35, 38:12 –y.n.

sinde hâlâ avlanırsınız. Sürekli açık havadaydım, etrafım Avrupa’da doğadan geriye kalanlarla çevriliydi. Bir avcı –özellikle de iyi bir avcıysa– çoğu zaman kendini avla fazlasıyla özdeşleştirir. Sonra kapı kapıyı açtı, üniversitede ekoloji okudum.”

“Peki oradan rahipliğe nasıl geçtin? Belki de Tanrı’nın yarattığı karmaşık ve güzel evrene âşık olmuşsundur.” Endişesiz, yumuşak ses loş ortamda kulağa garip bir şekilde donuk ve ifadesiz geliyordu; tüm ahengi kaybolmuştu. Köprüde hafifçe parıldayan verilerin sarı ve yeşil ışıklarıyla belli belirsiz aydınlanan yüzü bombuştu.

“Hayır,” dedi Joseba dürüstçe. “Bugünlerde evrenin karmaşık güzelliğini görmek zor. En azından Dünya’da durum böyle. Sen yokken işler çok daha kötüleşti, dostum. Ekoloji yıkım üzerinde yürütülen bir çalışmaya dönüştü. Artık büyük ölçüde geriye dönük çalışıyor, dengesi bozulup harap edilmiş sistemleri yeniden yapılandırmak için uğraşıyoruz. Nüfus baskısı yüzünden, attığımız her adım için iki adım gerilemek zorunda kalıyoruz. Neşeli bir bilim dalı değil.”

Baskılı, karanlıkta ortak odanın karşı tarafına geçti ve Sandoz’dan biraz uzağa oturdu. Kalıpla şekil verilmiş polimer sandalye adamın hatırı sayılır ağırlığı altında gıcırdadı. “Bir sistemin bozulduğunu gördüğünde tek bir sebep bulmak büyük mutluluktur – o zaman çaresi de basit görünür. Üniversite öğrencisiyken, gezegenin gece çekilmiş uydu görüntülerine bakardım ve birbirine bağlanan şehir ışıkları gözüme, çoğalarak petri kabını ele geçiren streptokok bakterisi gibi görünürdü. *Homo sapiens*’in, kendisini üzerinde taşıyan Gaia’yı kırıp geçiren bir hastalık olduğuna kanaat getirmiştım. *Dünya’nın bizden kurtulmasında fayda var*, diye düşünüyordum. On dokuz yaşındaydım ve nüfus daha benim yaşadığım yıllar içinde yedi milyardan on dört milyara yükselmişti. Kendine bilge diyen bu türden nefret etmeye başlamıştım. Gaia’yı türümüzün ona musallat ettiği hastalıktan kurtarıp iyileştirmek istiyordum. Tercihen yakalanmadan, oldukça fazla sayıda insanı nasıl ortadan kaldırılabileceğimi ciddi ciddi düşünmeye başladım. Kahramanlık yapan, özveride bulunan biri olduğuma inanıyordum – gezegenin iyiliği için tek başına çalışan biri. Branşımı da o zaman değiştirdim. Viroloji bana daha faydalı görünmeye başladı.”

Sandoz gözlerini ona dikmiş bakıyordu. Joseba, *Bu iyiye işaret*, diye düşündü. İlaç etkisi altındayken bile belli açılardan ahlaki yargılarda bulunabiliyordu.

Joseba duygusuz bir sesle, “Dediğim gibi,” diyerek devam etti, “terörizm cazibesini yitirmedi. O sıralarda bir kızla beraber yaşıyordum. İlişkimize son verdim. O çocuk sahibi olmak istiyordu, bense çocuklardan nefret ediyordum. Onlara hastalık taşıyıcıları derdim. Eskiden Nico gibi insanlara bakıp şöyle düşünürdüm: İşte başarısız olmuş bir kürtaç. Gezegeni tüketecek, sadece yemeyi ve çoğalmayı becerebilen işe yaramaz bir insan daha...”

Geminin bir yerinde bir kompresör devreye girdi ve uğultusu akvaryum havalandırmasından gelen su sesiyle filtreden geçen fanların daimi gürültüsüne katıldı. Sandoz kımıldamadı.

“Ayrıldığımızda kız arkadaşımın bana son söylediği şey, tek suç sayıca bu kadar fazla olduğumuz bir zamanda doğmak olan insanların ölümünü dilemenin hainlik olduğuydu.” Kızın yüzünü hatırlamaya çalışarak ve şu anda –izafiyet etkileri de hesaba katılırsa kırklarının sonunda bir kadın olarak– nasıl görünüyor olabileceğini merak ederek bir süre oturdu. “Bir daha konuşmamış olsak da gözlerimi açtı. Biraz zaman aldı, ama sonunda insanların bakteriden fazlası olduğuna inanmak için bir sebep aramaya başladım. Profesörlerimden biri Cizvitti.”

“Ve şimdi de bilinçli türün çevresini yıkıma uğratmadığı bir dünyaya gidiyorsun. Bunun onlara neye mal olduğunu görmek için mi?”

“Günahlarımın kefareti sanırım.” Joseba ayağa kalktı ve köprüye doğru ilerledi. Orada gözetleme deliğinden yıldızlara ve uçsuz bucaksız karanlığa bakabiliyordu. “Bazen evlenmediğim o kızı düşünüyorum galiba.” Arkasına dönüp Sandoz’a baktı, ama görebildiği hiçbir tepki yoktu. “Bir yerlerde ilginç bir önerme okudum: Kendi yuvası olan gezegeni en fazla kirleten ve en yıkıcı cephaneliği elinde bulunduran dünya ulusları, yalnızca küçük çocuğu olan genç kadınlar tarafından yönetilmelidir. Gelecekte herkesten çok böyle anneler yaşamalıdır. Onlar her gün saf insan doğasının gerçekleriyle yüzleşir ve bu da onlara özel bir sezgi kazandırır.”

Joseba bunun üzerine gerinip esneyerek durduğu yerde dikleşti.

Giderken, “İyi geceler,” diye seslenip bölmenin etrafından dolandı ve kendi kabinine giden geçitte gözden kayboldu. Emilio uzun bir süre ortak odada tek başına oturdu, sonra o da yatmaya gitti.

“Karşı çıkmıyorum. Sadece kafam karıştı.” Misyonun faaliyete geçmesinden birkaç ay önce John Candotti Başpeder’e böyle söylemişti. “Demek istediğim, diğer herkes bir tür bilimadamı. Benim uzmanlık alanım daha çok düşün ve vaftiz törenlerini kapsıyor. Cenazeler. Okul müsamereleri? Hapse düşenleri kefaletle kurtarmak?” Sesindeki soru ifadesi Başpeder’i istediği her an araya girmeye davet ediyordu, ama Vincenzo Giuliani öylece ona bakmıştı; karşısındakilerin sessizliği ise John’da daha fazla ve daha hızlı konuşma eğilimi yaratırdı. “Kilise broşürünü yazmak? Koro şefiyle litürjik müzik uzmanı arasındaki kavgalarda hakemlik yapmak? Bunlardan hiçbirinin karşıma çıkma ihtimali yok, değil mi? Belki cenazeler hariç.” John boğazını temizlemişti. “Bakın, gitmek istemediğimden değil. Sadece bu misyona dahil olmak için böbreğini verebilecek adamlar tanıyorum ve neden beni gönderdiğinizizi anlamıyorum.”

Başpeder’in bakışları John’un yüzünden ayrılıp zeytin ağaçlarına ve Cizvit evini çevreleyen kayalık tepelere çevrilmişti. Bir süre sonra Candotti’nin orada olduğunu unutmuş gibi uzaklaşmaya başlamıştı. Sonra tereddüt etmiş ve tekrar yaşça küçüğü olan rahibe dönmüştü. Tek söylediği, “Affetmek konusunda iyi olan birine ihtiyaç duyacaklar,” olmuştu.

O yüzden John, Danny Demir At’ı affetme görevinin kendisine düştüğünü farz etti.

John Candotti, Chicago’dayken günah çıkarma hücrelerinde yaratığı rahatlıkla bilinirdi. Tövbekârların tuvalet kazası yaşayan üç yaşında bir çocuk gibi hissetmesine sebep olmayan türden bir rahipti. İnsanlara, “Hepimiz işleri elimize yüzümüze bulaştırırız,” diye hatırlatırdı. İnsanların günah çıkarırken ona itiraf ettikleri çoğu şeyin kökeninde düşüncesizlik, empati eksikliği, başkalarına karşı umursamazlık vardı. Ya da körü körüne hayranlık – para, güç, başarı veya seksi Tanrı yerine koymak. John insanın, hasar yaratma ihtimali olan

bir durumu idare edebileceği ve boğazına kadar pisliğe batmak üzere olmadığı konusunda kendini kandırarak, sonradan pişman olacağı işlere nasıl bulaşabileceğini kendi tecrübelerinden biliyordu. İnsanların neyi neden yaptıkları üzerinde kafa yormalarına, böylece hatalarını telafi edebilmelerine –tam anlamıyla kötüyü iyiye çevirmelerine– yardımcı olmakta yetenekliydi.

Fakat Daniel Demir At işi eline yüzüne bulaştırmakla kalmamıştı. Bu bir hata değildi – adamın kendini kandırması bile söz konusu değildi. Yasalara aykırı, etik olmayan, ahlakdışı bir eylemi gerçekleştirmek üzere kurulmuş kasıtlı, bilinçli bir tezgâhtı bu. Sonradan Vincenzo Giuliani ve III. Gelasius’un bu işte suç ortaklığı yapmış olmaları gerektiğini fark etmek John’un öfkesini iyice şiddetlendirmekten başka bir işe yaramadı, ama o ikisi şu anda suçlayabileceği yakınlıkta değildi. Danny Demir At ise her gün, her gece buradaydı ve sessizliği John’un değerlendirmesini doğrular gibiydi: O kibirli, hırsının kurbanı olmuş bir adamdı.

Hayatında ilk defa ayın John’u hayal kırıklığına uğrattı. Aşai Rabbani kutlamasının, özellikle de tümüyle Tanrı’nın hizmetinde olabilmek için hayatlarından vazgeçen adamlar arasında, yenilenme ve yeniden bağlanma zamanı olmasına hep bel bağlamıştı. Şimdi, *Giordano Bruno*’da, ayın her gün bölünme ve düşmanlığı hatırlatıyor, başlı başına “Komünyon” kelimesi bile onunla alay ediyormuş gibi geliyordu.

John çaresizce Emilio’yla konuşmak istiyordu, ama Sandoz ona da tüm mürettebata davrandığı gibi davranıyordu: mesafeli, uyuturulmaktan kaynaklanan bir nezaketle. Tek söylediği, “Carlo’nun planlarına engel olmayacağıma dair söz verdim,” oluyordu.

Joseba Urizarbarrena’nın prensibi kendini katı bir şekilde soyutlamakmış gibi görünüyordu – mümkün olduğunca kendi yaşam alanından çıkmıyor, yemekleri içeri taşıyıp tabakları çıkarıyor, hem Cizvit hem sivil herkesten uzak durmak için tuhaf saatlerde gelip gidiyordu. John bir gece Basklı adamı mutfakta yakaladığında Joseba, “Bunun nasıl haklı gösterilebileceğini hayal etmek zor,” diye itiraf etti. “Ama Francis Xavier’i Japonya’ya götüren korsanın adını hatırlıyor musun? Avan o Ladrao – Hırsız Avan. Tanrı belki de elinde

hangi araç varsa onu kullanıyordur diye düşünüyorum. Bükülmüş ya da kırılmış olanları bile.”

John itirazlarında ısrarcı olunca Joseba, “Sean’la konuş,” tavsiyesinde bulundu. Fakat John kendisine doğrudan yol göstermesini istediğinde İrlandalı sinirli bir sesle, “Kendi işine bak,” diyerek kes tirip attı. John, Sean için bu meselenin artık günah çıkarmanın mahremiyetine tabi olduğunu anladı.

Mücadeleden asla geri adım atmayan John sonunda doğrudan Demir At’a gitmeye karar verdi. Danny ona net bir şekilde, “Günah larım beni ilgilendirir, ahabap,” dedi. “Gerçekleri biliyorsun madem, o zaman karar ver. Papa ve Başpeder mi düzenbaz yoksa sen mi dü şündüğünden daha azını anlıyorsun?”

Önü kesilmiş, bu ikilemle karşı karşıya bırakılmış, tüm bunları iyice konuşup çözme ihtiyacı gittikçe daha fazla aciliyet kazanır durumdayken, John diğerlerini düşündü. Nico’da zekâ geriliği olup olmadığ na bir türlü karar veremiyordu, ama John’a kalırsa, küçük kafalı koca adamın etik anlayışına dair bilgi sahibi olma ihtimali düşüktü. Carlo Giuliani ise Marcus Aurelius’tan alıntı yapmaya bayılı yordu, ama John’un aklındaki Sezar aslında Caligula’ydı – allanıp pullanmış kusursuz bir görünüm ve kendini kandırma eğilimiyle, John’un saymak istemeyeceği kadar fazla açıdan tehlikeliydi.

Böylece geriye Frans kalıyordu.

John bir sabah sorununu ona açıkladığında Güney Afrikalı, “Bana mı soruyorsun?” diye bağ ırdı. O sırada ortak odada herkesin ço ğu zaman görmezden geldiği Nico hariç kimse yoktu. “Eh, Johnny, çok daha kötüsünü de yapabilirdin. Ben Bloemfontein’de felsefe okudum...”

“Felse..! Nasıl oldu da Camorra için kaya uçurma noktasına geldin?” diye soran John hayret içindeydi.

Frans hantal bir hareketle omuz silkti. “Felsefenin artık kariyer yolundan çok bir tavır olduğunu keşfettim – Aydınlanma’dan bu yana iş piyasası oldukça düştü. Öte yandan Camorra rekabete uygun bir maaş, dört dörtlük bir emeklilik paketi ve çok iyi bir sağlık sigortası sağlıyor,” dedi Frans. “Devlet lehine tanıklık yapmadığın sürece tabii – o zaman da çok iyi bir cenaze düzenliyorlar.”

John burundan gelen bir sesle güldü, ama sonra o günlerde beslenme düzeninin önemli bir kısmını oluşturan tırnaklarını kemirmeye geri döndü.

Frans sıcak bir tavır ve Johannesburg'a özgü bir tonlamayla, "Pe-kâlâ," dedi. "Seninki ilginç bir sorun. Şahsen Tanrı hakkında kesin bir görüşüm yok, ama Katolik Kilisesi'nin tamamını sahtekârlık olarak değerlendirdiğimi söylemem gerek. Genel önermenin özel durumları olarak Kara Papaları da kapsayacak şekilde, Kilise'nin tüm o iblis ve cinleri de buna dahil."

John tatlılıkla, "Sen de siktir git," dedi ve tırnağına döndü.

Frans, "Hem bir beyefendi hem de âlim," derken selamlar gibi elindeki espresso fincanını kaldırdı. "Eh, o zaman belki de üzerinde anlaşılabileceğimiz bir aksiyom aramalıyız." Bir süre tavanı inceledi. "Buradan bir tür gizli anlam çıkarma ihtiyacı hissediyorsun, doğru anlamış mıyım? Kendini içinde bulduğun sefil grubu günahlarından arındıracak bir şey."

John işaretparmağıyla uğraşırken homurdandı.

Frans onu cesaretlendirerek, "Ama bu zor olmamalı," dedi. "Eğer bakış açın yeterince geniş ya da tarih bilincin yeterince derinse, neredeyse her şeyde bir tür gizli anlam bulabilirsin. Rüyaları ele alalım. Hiç *Libro della Smorfia* diye bir şey duydun mu?" John başını iki yana salladı. "Napolililer, eğitilmiş olanlar bile, başuçlarında bir rüya tabirleri kitabıyla uyur. Her sabah ilk iş, daha tuvalete bile gitmeden, rüyalarının anlamına bakarlar. Uzun yolculuklar, esmer yabancılar, uçma rüyaları – her şeyin bir anlamı vardır."

"Batıl inanç," dedi John. Pek de ciddiye almış gibi değildi. "Çay yaprakları ve tarot kartları."

"Kabalık etme, Johnny. Buna psikoloji diyelim," diye önerdi Frans, sarkık gerdaniyla sırtarak. "Doğada belli düzenler ve tarihte de döngüler bulmak bir âlimin görevidir. Başlangıçta bunun yıldızlara bakıp orada hayvan ve kahramanların portrelerini bulmaktan bir farkı yoktur. Esas soru şu: Önceden varolan bir gerçeği mi keşfettin, yoksa üzerinde düşündüğün her neyse, ona kafana göre bir anlam mı yükledin?"

"Evet. Belki ikisi de," dedi John. "Bilmiyorum." Tırnaklarını ke-

mirmeyi bıraktı ve parmaklarından birinin kanadığını fark etti.

“Ah. Bilmiyorum: ortada buluşabileceğimiz bir hakikat.” Frans soluk yüzünde fildişi renginde görünen küçük dişlerini göstererek keyifle gülümsedi. Böyle sohbetlere bayılırdı ve güneş sisteminde gangsterlerle leşlere özel şoförlük yaparak geçen yıllar ona bu konuda çok az fırsat sunmuştu. “Bu çok hoş. Bir Cizvit için şeytanın avukatlığını yapıyorum! Belki de,” dedi sinsice, “İbrahim kaotik ve ilkel bir dünyaya anlam yüklemek için Tanrı’yı icat etmiştir. Biz de kocaman ve bize aldırış etmeyen bir evrenden korktuğumuz için bu hayal ürünü tanrı fikrini muhafaza edip bizi sevdiği konusunda ısrar ediyoruzdur.”

John gözlerini ona dikti ve kendi cevabını tarttı, ama o daha bir şey söyleyemeden, varlığını unutmuş oldukları Nico bir yorumda bulunarak ikisini de şaşırttı. “Belki insan korktuğunda daha dikkatli dinlediği için Tanrı’yı daha iyi duyabiliyordur.”

İniş aracı pistinde aklında kanlı bir ölümden başka şey olmadan uzaya fırlatılmayı bekleyen John Candotti için işlerin kesinlikle o şekilde yürümemiş olması dışında, bu ilginç bir düşünceydi. En sonunda, “Bilmiyorum,” diye tekrarladı.

“İnsanlık hali.” Frans dramatik tavırlarla iç geçirdi. “Kaygı ve cehaletimizle nasıl da acı çekiyoruz!” Yüzünde mutlu bir ifade belirdi. “İşte bu yüzden yemek ve seks bu kadar güzel. Bir şey yedin mi?” diye sordu ve bunun üzerine kalkıp ağır adımlarla mutfığa gitti, John’u parçalanmış tırnak yatağından akan kanı emmek üzere yalnız bıraktı.

Frans öğle yemeğiyle masaya geri döndüğünde Candotti gitmişti. Sakince köşesinde oturmuş, *Rigoletto*’dan –Frans’ın gerçekten sevdiği tek opera– “Questa o quella” şarkısını mırıldanan Nico’ya gülümsedi.

“Nico,” dedi yemek için otururken, “son birkaç haftayı yolcularımızdan oluşan küçük grubu dikkatle gözlemleyerek geçirdim ve Candotti’nin varoluşsal kaygısıyla taban tabana zıt bir şekilde, kaçınılmaz bir sonuca vardım. Duymak ister misin?” Nico mırıldanma-

yı bırakıp ona baktı: Beklenti içinde değil, kibardı. Nico her daim kibardı zaten. “İşte vardığım sonuç, Nico: Herhangi birinin bu yolculuğu sağ salim tamamlayıp dönmesi mucize olur,” dedi Frans, bir yudum *moscato d’Asti* ile birlikte aldığı bir ağız dolusu *paglio fieno*’yu çiğnerken. “Runao nedir bilir misin, Nico?”

“Bir tür eski araba mı?”

Frans bir ısırık daha aldı. “Hayır, Nico, senin dediğin Renault. Runao, Runalardan biri demektir – gittiğimiz yerde, Rakhat’ta yaşayan halktan biri yani.” Nico başını salladı ve Frans devam etti. “Bir Runao, hangi açıdan bakarsan bak, düşünme yetisi olan bir inektir.” Bir süre çiğnedi ve yuttu. “Ekselansları Don Carlo, konuşan ineklerden oluşan bir ulusa hükmetmeyi hırs haline getirmiş bir megaloman. Bu şanlı görevi yürütmek için bir sirk kaçkını, bir budala, dört rahip ve bu gemiye bindirebilmek için neredeyse öldüresiye dövmek zorunda kaldığın lanet olasıca bir sakatı bir araya topladı.” Frans hayret içinde başını iki yana salladı ve durdu. Çene kemiklerinin kafatasından bağımsız hareket etmesini hatırladıkça hâlâ midesi kalkıyordu. “Rahipler Rakhat’a Tanrı’ya hizmet etmek için gittiklerini düşünüyor, ama bizim neden burada olduğumuzu biliyor musun, Nico?” diye sordu cevap beklemezsizin. “Çünkü artık öyle şişmanım ki, zaten hayatım boyunca bir daha asla kimseyle yatamayacağımı, o yüzden neden olmasın? Sen de hayır demek için fazla aptalsın. Carlo başka kimseyi gelmeye ikna edemedi.”

“Bu doğru değil,” dedi Nico donuk bir inançla. “Don Carlo kız kardeşi Carmella’nın patron olacağını öğrendiği için gitmeye karar verdi.”

Frans gözlerini kırptırdı. “Sen bunu biliyor muydun?”

“Herkes biliyordu, Japonya’daki Yakuza bile,” dedi Nico. “Don Carlo çok utanmıştı.”

“Haklısın,” diye kabul etti Frans. Hem ortalığı karıştırmanın anlamı yoktu. Carlo patrandı ve Nico da ona sadıktı – bir barda hesap yüzünden Giuliani’ye zorluk çıkaran bir adamı öldürmesine ramak kalmıştı. “Bu arada aptal olduğunu söylediğim için özür dilerim, Nico.”

“Runalarla ilgili söylediklerini de geri almalısın, Frans.”

“Runalarla ilgili söylediklerimi geri alıyorum,” dedi Frans hemen.

“Çünkü Runalar inek değil. İyi olanlar onlar,” diyerek onu bilgilendirdi Nico. “Kötü olanlar şu Jana halkı.”

“Sadece komiklik yapmaya çalışıyordum, Nico.” Frans yılların tecrübesine rağmen Nico’nun ironi ve alayı anlamayı öğreneceğine dair umudunu hâlâ yitirmemişti. *Bu da kimin aptal olduğunu gösteriyor işte*, diye düşünürken bir çatal dolusu makarna daha aldı. Konuyu değiştirerek, “Sen dua eden bir adam mısındır, Nico?” diye sordu.

“Sabahları ve uyumadan önce. Selam Sana Meryem duası,” dedi Nico.

“Memleketinde rahibelerin sana öğrettiği gibi, ha?”

Nico başını salladı. “Benim adım Niccolo d’Angeli. ‘D’Angeli’ meleklerden gelen demektir,” diye anlattı. “Memleketimden önce oradan geldim. Beni melekler bıraktı. Sabahları ve uyumadan önce dualarımı okurum. Selam Sana Meryem duası.”

Frans yüksek sesle, “*Brav’ scugnizz’*, Nico. Sen iyi bir çocuksun,” dedi ama, *Seni bırakan meleklerin şeceresinde birkaç soyadı eksik olmalı, dostum*, diye düşünüyordu. “Tanrı’ya inanıyorsun o zaman, öyle mi, Nico?”

“Evet, inanıyorum,” diyerek ciddiyetle doğruladı Nico. “Rahibeler bana anlattı.”

Frans bir süre çiğnedi. “Tanrı hakkında ufak bir hipotezim var, Nico,” derken lokmasını yuttu. “Hipotezimi duymak ister misin?”

“O ne ki? Hi..?”

Frans yavaşça, “Hi-po-tez,” dedi. “Bir fikir. Bir şeyin işleyişiyle ilgili test edilebilir bir tahmin. Anlıyor musun, Nico?” Ufak kafatası tereddütle sallandı. “Şimdi benim fikrim şu: Bir adam ve bir kediyle ilgili eski bir hikâye var...”

“Kedileri severim.”

Frans kendi kendine, *Niye uğraşıyorum ki?* diye sordu ama devam etti. “Adam Schrödinger adında ünlü bir fizikçiydi – merak etme, Niço, adını hatırlamak zorunda değilsin. Schrödinger, doğruluğunu gözlemleyecek biri olmadığı sürece bir şeyin doğru olmadığı-

nı; gözlemlemenin aslında bir olayın gerçeğe dönüşmesini sağladığını söylledi.”

Nico çok mutsuz görünüyordu.

“Endişelenme, Nico. Senin için basitleştireceğim. Schrödinger derdi ki, bir kediyi bir kutuya koyarsan – pekâlâ, kutuda bir tabak normal yemek, bir tabak da zehirli yemek var diyelim. Sonra kutuyu kapatıyorsun...”

“Bu acımasızlık,” dedi Nico, yeniden sağlam bir zeminde olmaktan memnun.

Frans ona, “Eski rahipleri pataklamak da öyle, Nico,” deyip bir lokma daha aldı. “Araya girme. Bak şimdi: Kedi kutuda ve zehirli ya da zehirsiz yemeği yemiş olabilir. Yani hayatta ya da ölmüş olabilir. Fakat Schrödinger’e göre, dışarıdaki adam ölüp ölmediğine bakmak için kutuyu açana kadar kedi aslında hayatta ya da ölmüş sayılmaz.”

Nico bunu iyice düşündü. “Adam kedinin mırlayıp mırlamadığını duymak için dinleyebilirdi.”

Frans bir an için çiğnemeyi bıraktı ve bir çatalla Nico’yu işaret etti. “İşte bu yüzden fizikçi ya da filozof değil gangstersin.” Yutkundu ve devam etti: “Şimdi benim Tanrı’yla ilgili fikrime gelirsek... Bizim kedinin durumunda olduğumuzu düşünüyorum. Bence Tanrı da kutunun dışındaki adam gibi. Bana kalırsa, kedi adama inanıyorsa adam oradadır. Kedi ateistse de adam yoktur.”

Nico yardımcı olmak ister gibi, “Belki bir kadın vardır,” dedi.

Frans bir parça makarna genzine kaçınca boğulur gibi oldu ve bir süre öksürdü. “Belki de öyledir, Nico. Fakat ben şöyle düşünüyorum: Bence, sen Tanrı’ya inandığın için, belki de kutudan çıktığında senin için bir Tanrı olacaktır.” Nico ağzını açtı, sonra tekrar kapattı ve ağlamak üzereymiş gibi göründü. “Bu konuda endişelenme, Nico. Sen iyi bir çocuksun ve eminim Tanrı iyi çocukların yanındadır.”

Frans kalkıp tatlı bir şey bulmak için sallana sallana mutfağa döndü. “İşte bu yüzden bir şey için dua etmene ihtiyacım var,” diye seslendiği sırada kutuları karıştırıyordu. “Çünkü Tanrı senin yanında, ama O’na inanıp inanmadıklarından emin olmayan insanların yanında olmayabilir.” Koca bir dilim karaorman pastasıyla tekrar masaya geldi. “Bir mucize için dua etmeni istiyorum. Olur mu, Nico?”

Nico, “Olur,” diyerek mutlak bir içtenlikle kabul etti.

“Güzel. Bak şimdi benim sorunum şu. Neden bu kadar şişman olduğumu biliyor musun, Nico?”

“Sürekli yiyorsun.”

“Ben Afrikanerim, Nico,” dedi Frans bıkkınlıkla. “Yemek yemek bizim milli sporumuz. Fakat ben önceden de sürekli yedim, hatırlıyor musun? İki yıl önce böyle değildim! Bazen uzayda olduğunda DNA’n –vücudunu çalıştıran talimatlar, anladın mı?– kozmik tozun birkaç atomundan dolayı çentiklenir. Bana da böyle oldu, Nico – evrenin kıyısına doğru yol alırken geçen alelade bir pislik zerresi bazen biyolojik düzeneğin hassas bir parçasına çarpar ve kızılca kıyamet kopar...”

Aniden, ne yerse yesin her bir hidrojen, oksijen, karbon ve nitrojen molekülünün parçalanmasından elde edilen enerji son erge kadar peş peşe, tekrar tekrar kullanılmaya ve yavaşça, merhametsizce boğdukları vücudu bir kahraman gibi kurtarmak üzere çağrılmak için ef-sanevi bir kıtlık bekleyen pinti, paranoyak yağ hücrelerinde depolanmaya başlamıştı. Frans Nico’ya, “Buna karşı koydum, Nico. Başlarda karşı koydum. Deli gibi egzersiz yaptım. Kendimi aç bıraktım. Dünya’da olduğum tüm zamanı doktor doktor gezerek geçirdim,” diye anlattı.

Bir tedavi ya da hatta sadece biraz umut arayışı içinde, kim ne ilaç yazsa ya da satsa almış ve gittikçe daha da şişmanlamış, kendine daha da yabancılaşmış, konjestif kalp ve böbrek yetmezliği ihtimalinden ödü kopar olmuştu.

Bu işte bir tür ilahi adalet olduğunu düşünen Frans Vanderhelst böyle konulara oldukça felsefi yaklaşırdı. Kendisi de yıllarca başka insanların mucizevi bir tedavi bulunacağına ilişkin acınası inancından kâr etmişti. Carlo sigorta şirketleri farkına varana kadar bu dolandırıcılığı neredeyse on yıl sürdürmüştü. Bir kurt gibi, zayıfları avlardı – yalnızca en zengin ve en hasta olanları, en çaresiz ve kolay etkilenen hedefleri seçer; kendileri umutlu, durumları umutsuz, bir ayağı çukurda olan yolcularına eğer yeterince hızlı giderlerse zamanın onlar için yavaşlayacağı, geri döndüklerinde Dünya’daki tıbbi gelişmelerin onların hastalığına yetişmiş olacağı ve eve dönüp teda-

vi olabilecekleri konusunda güvence verirdi. İçinde bulundukları durumu anladığını ikna edici bir şekilde ifade eden Carlo onlara şimdi hiçbir şey ödemeyeceklerini, yalnızca Şefkat Melekleri Limited Şirketi'ni hayat sigortalarına lehtar tayin etmeleri gerektiğini açıklardı.

Bu palavraydı tabii. Frans sadece onları havaya çıkarır, tıp etiği kurullarının göz kırpmadan sürdürdüğü takipten ve polis denetiminden uzakta, birkaç hafta motorları çeyrek güçte çalıştırırdı. Hedef olanların kendisi farkı hiç anlamazdı. Çoğu kendi kendine ölmüştü; Carlo'nun sarhoş, papazlıktan atılmış doktorları da gerisinin icabına bakmıştı.

Fakat şimdi, Carlo bir dolandırıcılıktan kazandıklarını değerlendirek gerçek bir şeye dönüştürmüştü ve Frans Vanderhelst hakikaten Rakhat'a doğru yoldaydı – ışık hızının gittikçe artan bir yüzdesinde hızlanıyordu. Üstelik bu sefer, Dünya'da olmayacağı öngörülen kırk yıl içinde vücudunu düzeltmenin bir yolunun bulunacağını uman zavallı, aptal serseri Frans'ın ta kendisiydi; çünkü durmadan kalınlaşan yağ tabakasının altında, artık şiş ve etli yanakların üzerinden bakan obur gözlerin gerisinde, Frans Venderhelst yalnızca otuz altı yaşında, hayatının en parlak döneminde bir adamdı ve yaşamayı çok istiyordu.

“Velhasıl, gerçekleşmesi için dua etmen gereken mucizeyi söylüyorum, tamam mı Nico?” diyen Frans çatalını bıraktı. “Dünya'ya sağ salim dönmemiz ve ulaştığımızda da birinin benim için bu sorunu çözebilecek durumda olması için dua et ki yemek yiyip yine de normal olabileyim. Anladın mı, Nico?”

Nico başını salladı. “Sağ salim dönmemiz ve senin normal olman için dua edeceğim.”

“Güzel, Nico. Bu iyi oldu. Minnettarım,” dedi Frans. O sırada Nico, Verdi'ye geri dönmüş, Mantua Dükü'nün aryasına birkaç dakika önce bıraktığı yerden devam ediyordu.

Frans bir süre Pascal'ın bahsini düşünerek oturdu. Nico'nun dualarına gerçekten minnettar olmadığını da o anda fark etti. *Sonuçta, diye düşündü, bir agnostiğin kesin olarak bildiği tek şey şudur: Asla bilemezsin.*

N'Jarr Vadisi, Kuzey Rakhat

Dünya Tarihiyle 2078-2085

DANNY DEMİR AT, hayatının son günlerinde N'Jarr Vadisi'ndeki evinin taş duvarlarına vuran üçlü gölgeleri izleyecek ve geçmişini düşünecekti. Sonuna kadar bilinci yerinde olacak, ama zihnini onu sürekli *Giordano Bruno*'da geçen berbat aylara döndürecekti. O zamanlar bir tür sessiz araftaymış da, Rakhat'ta yıllar hızla geçip giderken, cezasının sona ermesi için yanıp tutuşuyormuş gibi gelecekti ona.

Kefareti, adam kaçırma meselesine rıza gösterdiği anda başlamıştı ve tam da Vincenzo Giuliani'ye yüklediği kefaretin aynısıydı – yaptığı şeyle yaşamak. Kendisinin de diğerine göre hafif olan cezaydı. Daniel Demir At için, Giuliani'nin mezara götüreceği sorunun, *Ya her konuda yanılıyorsam?* sorusunun cevabını öğrenecek kadar uzun yaşama umudu vardı.

Napoli'de, geri dönüşü olmayacak şekilde ve belki de yok yere zarar verecekleri adamla bir arada geçen haftalar ağır ağır ilerlerken, Danny bu soruyu kendisine tekrar tekrar sormuştu. Onu görmeye bile zor tahammül eden adamlar arasında olduğu *Bruno*'da aylarca bu soruyla yaşamıştı. Onların yargılarını kabullenmişti. Gurur onun günahıydı, içindeki kurttu – Tanrı tarafından olağanüstü bir şey yapmak üzere hazırlanmış olduğuna dair, hayatı boyunca süregelen ve büyük ihtimalle hayal ürünü olan bir histen kuvvet alan sağlam bir dürtü.

Babasının ailesi Kızılderili rezervasyon bölgelerinin sefaletinin

ve küçük düşürücü ortamının ne kadar uzağından gelmiş olursa olsun, kendisi Lakota mirasına ilişkin basmakalıp ve abartılı yargıları herkesin önünde ne kadar reddetmiş olursa olsun, Daniel Demir At içten içe bu mirası düşünmekten zevk almıştı. Çocukluğundan itibaren kendisini, Oglala Lakotalarından Çılgın At ve Küçük Dev Adam'la, Minikonju Lakotalarından Kara Kalkan ve Topal Geyik'le, Sans Arc Lakotalarından Benekli Kartal ve Boz Ayı'yla, Cheyenne kabilelerinden Kara Çarık ve Buz'la, Hunkpapa Lakotalarından Oturan Boğa'yla birlikte ata binen adamların evladı olarak görmüştü – ailelerini ve topraklarını savunmak için tarihteki en iyi hafif süvari birliğine öncülük etmiş, değer verdikleri yaşam tarzını ve her şeyden öte cesaret, metanet, cömertlik ve yüce bir ruhani görüşü muhafaza etmek için savaşmış kahramanların torunuydu.

En az bunun kadar güçlü bir gelenek de ailesinin Kara Cüppelilerle uzun süreli işbirliğiydi, zira Kara Cüppelilerin inançları da aynı değerler üzerine kuruluydu. Beşinci kuşaktan büyükannesi, Lakotalar arasından Hristiyanlığa geçen öncülerdendi ve bunu da Pierre-Jean De Smet sağlamıştı: mutlak korkusuzluğu kendisine Batı Amerika kabileleri arasında rakipsiz bir itibar kazandıran, efsanevi bir karizma ve zarafete sahip bir Cizvit. Lakotalar, tüm insanların olmasa da tüm halkların kutsallık arayışı içinde olduğuna inanırdı; Hristiyan Tanrı'nın evrensel barış çağrısı, Beyaz Buffalo Kadın tarafından da ilan edilmişti. Wakan Tanka –Büyük Sır– için kan akıtmak da aynı şekilde bilinen bir şeydi. İsa'nın çarmıha gerilmiş görüntüsü bile onlara çok uzak değildi: Kolları gerilmiş, çivilenmiş, çarmıh üzerinde sallanan bedeni, Güneş Dansçıları'nın delikler açılmış ve asılmış bedenleriyle büyük benzerlik gösteriyordu. O kâhinvari bilgiler de şükranlarını sunmak, yalvarıp yakarmak, ürkütücü neşelerini göstermek için halkları adına kendi et ve kanlarını Tanrı'ya sunmanın ne olduğunu bilirdi. Cizvit dostların Komünyonları sırasında pek çok Lakota da, her birini koruyup kollayan kutsal ve akıl sır ermez güce ibadet etmişti; o güç ki kendisine kurban sunanların dualarını dinlerdi; bu kurbanlar ise artık kendi et ve kanları değil –İsa bunu değiştirmişti zira– en yüce fedakârlığın anısına kutsanmış ekmek ve şaraptan ibaretti.

Elbette bu ıracılık dönemiydi: Onu yaratan karma tabiat, aldığı eğitimin tarzı, Daniel Demir At'ın geliştirdiği yetenek, enerji ve i-gr – hepsi de Rakhat misyonunun raporlarını ilk kez açtığı, *Stella Maris* ekibinin neler görüp öğrendiğini okuduğu gün için hazırlıktı. Okudukça daha da güçlenip sarsılmaz hale gelen bir kanaatle, Rakhat'a gitmesi gerektiğine inanmaya başlamıştı; çünkü gönderilebilecek herkes içinden yalnızca Daniel Demir At Jana'ata kültürünün kırlıan güzelliğini gerçekten anlayabilirdi.

Onlar için korkuyordu.

Ova Kızılderilileri de avlanmak için tümüyle tek bir türe bağlı kalmış ve aynı şekilde dışarıdan savaşı seven, tehlikeli bir halk olarak görülmüştü. Danny bunun doğru olsa da gerçeğin yalnızca küçük, çarpıtılmış bir parçası olduğunu biliyordu. Rakhat'a giderse, Jana'ataların yeni bir yaşam şekli bulmasına yardımcı olarak Lakotaların yaşadığı yürek burkan kayıpları bir şekilde telafi edebileceğine inanmaya başlamıştı. Bulmalarına yardım edeceği yaşam şekli, savaşçının, avcının ve Cizvit'in en yüce değerlerini muhafaza edecek-ti: cesaret ve metanet, cömertlik ve vizyon.

Bruno'dayken bazen, gecenin geç saatlerinde, filtre fanları uğuldar ve *Bruno*'nun motorlarından gelen kısık ses duyulmaktan çok hissedilirken, Danny Rakhat raporlarını okuduğu sırada aklına gelen düşünceyi hatırlardı: *Gitmek için ne gerekirse yaparım*. Bunun yalnızca söz gelişi olduğunu düşünmüş, ama Tanrı onu şeytani bir pazarlığa mecbur bırakmıştı.

“Sen ve ben eski usullere daha yakınız.” III. Gelasius, zel olarak grştklerinde Daniel Demir At'a böyle demişti. “Kurban sunma, Tanrı'ya olan inancımızı somutlaştırma, Tanrı'ya inancımızı tümüyle sunma ihtiyacını anlıyoruz biz: Kendimizi O'nun iradesiyle uyum içine sokarsak, her şey yoluna girecek. şimdi sen ve benden, inancımızı neredeyse İbrahim'in kinin sınıandığı kadar sinayacak bir kurban vermemiz isteniyor. Bunu yapmak kurban olarak kendi bedenle-rimizi sunmaktan daha zor. Sen ve ben Sandoz'u, İbrahim'in oğlu İşhak gibi bağlanmış halde, kurban olarak sunmak zorundayız. Acı-masız ve anlaşılmaz görüneni yapmamız ve bunu yaparak Tanrı'nın planına güvenip O'nun amacına hizmet ettiğimizi kanıtlamamız ge-

rekiyor. Bizler İbrahim'in fedakârlığından sakınmayan, kendi oğlunun çarmıha gerilmesine izin veren, bazen O'nun iradesine hizmet etmek için en değer verdiklerimizi de kurban etmemizi gerektiren bir Baba'nın hizmetindeyiz! Ben buna inanıyorum. Sen de inanabilir misin?"

Kendisine son derece ters gelen bir işi kabullendiğini konuşmadan göstermek için başını sallamasını sağlayan neydi? Bu gerçekten hırs mıydı? Danny kendi kendini hararetle irdelleyerek sorgulamıştı ve diğerleri neye inanırsa insansın, bu sorunun cevabı *hayır*'dı. Cevap Vatikan'ın görkemi, iki bin yıllık otoritenin manevi ağırlığı mıydı? *Kısmen evet*. Papa'nın kendi gücü müydü? O ışık saçan, anlayışlı gözlerin şefkat ve güzelliği miydi?

Evet. Hepsine evet.

Papa ve Başpeder'in Sandoz'u Rakhat'a geri göndermek için birden fazla sebebi mi vardı? *Kuşkusuz*. Bu kararın siyasi, diplomatik ve fiili açıdan cazip sonuçları olacaktı. Peki tüm o diğer gerekçeler, Tanrı'nın iradesine göre Sandoz'un manevi ve fiziksel saldırıya uğradığı yere dönmesi gerektiğine inanan Papa'nın bu gizemli inancına ve Başpeder'in neredeyse umutsuz ümidine ağır basıyor muydu?

Daniel Demir At öyle olduğunu sanmıyordu.

Artık ne düşündüğünü, neye inandığını bilmiyordu. Yalnızca tek bir şeyden emindi: III. Gelasius'un gözlerinin içine bakarak söylediklerini dinlemek ve sonra, "Çıkarıcı pislik," diyerek dudak bükme onu aşırıyordu. Sonuçta Cizvitlere her şeyde Tanrı'yı bulmak öğretilirdi ve Danny karşısına çıkarılan ahlaki ve etik sorundan kaçamazdı: Tanrı'nın yüceliğine, Tanrı'nın iyiliğine inanıyorsan, o zaman Sandoz'un başına gelenler daha büyük bir planın parçası olmalı; durum böyleyse, Rakhat'a dönüşünde ona eşlik ederek bu ruha yardımcı olabilir ve Tanrı'ya hizmet edebilirsin.

Böylelikle, kendi etik anlayışına ihanet edip dürüstlüğüne feda etmesinin karşılığında, Daniel Demir At'ın tek seçeneği mümkün olmasına yardım ettiği şeyi seyretmekti. Yaptığı şeyle yaşadı ve onda Tanrı'yı bulmaya çalıştı. Amaca giden yolun bir gün mübah sayılmasını umdu.

Bruno’dayken zaman ona çekmesi gereken bir ceza gibi geliyordu, ama Daniel Demir At Rakhat gezegeninde yaşlandıkça bu değişecekti.

Kitab-1 Mukaddes, “Başlangıçta söz vardı,” diye öğretiyordu. Danny de Tanrısının sevdiği kullarına verdiği iki büyük hediyenin, tecrübeyi ikiye ayıran zaman ve geçmişi geleceğe bağlayan dil olduğuna inanmaya başlayacaktı. Sonunda Rakhat’ta kalan tüm rahipler kendilerini zaman kazanmaya ve iki Cizvit misyonu arasındaki yıllarda yaşanan olayları anlamak için uğraşmaya adayacaktı. Daniel Demir At için bu sadece araştırmak değil, sürekli dua etmek demekti.

Leydi Suukmel Chirot u Vaadai, bu görevde onun ortağı olacaktı. Danny onunla tanıştığında, kendisi Hlavin Kitheri’nin sarayına bağlı Mala Njeri büyükelçisinin eşi değil duluydu. Konumunu yitirmiş olsa da gördüğü saygıdan bir şey eksilmeyen, orta yaşı epey geçmiş bir kadındı. Danny daha ilk anda ondan büyülenmişti, ama Suukmel temkinli ve Dani Dhe’-m-rat diye bildiği adama güvenmek için acele etmemeye meyilliydi.

Yine de, Danny’nin saçları kırılıp Suukmel’in de yüzü ağarırsa, yabancıyla yalnızca siyasi nedenlerle değil, keyif için de buluşabildikleri günler geldi. Suukmel gibi Danny de geçmişin ölmediğine, hayatta olduğuna ve tam da etkisinin görünmezliğinden dolayı önem teşkil ettiğine inanıyordu. Suukmel bunu keşfettiğinde dostlukları gerçekten başlamış oldu.

Her sabah, N’Jarr Vadisi’ni çevreleyen bayırları takip ederek birlikte yürümeyi ve yürürken bir yandan da Suukmel’in artık anladığı, Danny’nin de anlamasını istediği şeylerden konuşmayı âdet edinmişlerdi. Danny genellikle bu konuşmalara bir atasözüyle başlar, onu da karşılık vermeye davet ederdi. Bir seferinde ona, “Dünya’da şöyle bir deyiş vardır: Geçmiş, başka bir ülkedir,” dedi ve Suukmel, içinde bulunduğu anda hakikaten yabancıymış gibi hissettiğinden, bunun işe yarar bir fikir olduğuna kanaat getirdi. Fakat Danny’nin

özlü sözlerine katılmadığı zamanlarda bile bu ilginç bir alıştırma oluyordu.

Danny bir gün, “Güç yozlaştırır,” demişti. İlk yürüyüşlerinden birinde, çember şeklindeki patikaya uzanan yokuşu çıkmaya başlamışlardı. “Mutlak güç de mutlak surette yozlaştırır.”

“Yozlaştıran korkudur, güç değil,” diye karşı çıktı Suukmel. “Güçsüzlük küçük düşürür. Güç iyi ya da kötü işler için kullanılabilir, ama zayıflık kimseye bir şey katmaz,” dedi Danny’ye. “Güçlüler ileri görüşlülüğü daha kolay geliştirebilir. Eninde sonunda başarılı olacaklarını bildiklerinden, muhalefet karşısında sabırlı –hatta cömert– olabilirler. Hayatlarının beyhude olduğu hissine kapılmazlar, çünkü planlarının gerçekleşeceğine inanmak için sebepleri vardır.”

“Kendinizden mi bahsediyorsunuz, leydim Suukmel?” diye sordu Danny gülümseyerek. “Yoksa Hlavin Kitheri’den mi?”

Suukmel onun dediklerini düşünmek için durakladı. Yukarı çıkmaya devam etmeden önce, “Ruhun bazı dengeleri vardır,” dedi. Sonra sözlerini sürdürdü: “Hlavin Kitheri daha Reshtar’ken hayatı yozlaşmıştı. Çaresizdi ve çaresizliğin kusurlarını taşıyordu. Gücü ele geçirdiğinde bu değişti.”

Yol gittikçe sarplaştı ve taş yığınları yüzünden tehlikeli bir hal aldı; bir süre sessizlik içinde tırmandılar. Zirveye yaklaşmışken biraz nefesi kesilen Suukmel, devrilmiş bir *tupa*’nın pürüzsüz, sağlam kütüğüne oturdu ve N’ Jarr’ın karşısına, Rakhat’ın merkezinden fırlatılmış muazzam mermiler gibi yerden yükselen dağlara gözlerini dikti. Nefes alıp vermesi yeniden kolaylaştığında, “Tabii güç yetersiz kişilerin eline geçebilir,” diye kabul etti. “Donuk zihinler, küçük kalpler, zayıflamış ruhlar bir zamanlar gücü miras alabilirdi. Şimdi ise böyleleri gücü ele geçirebilir, satın alabilir ya da şans eseri bulabilir.” Sesi sertleşti. “Güç kişiye ille de asalet kazandıracak diye bir şey yoktur.” Bunu güneye bakarak söylemişti; sonra yine ayağa kalktı. Yürüyüşlerine devam ettikleri sırada ona yandan şöyle bir bakış atarak, “Söylesene, Dani, neden yaşlı kadınlarla bu kadar çok zaman geçiriyorsun?” diye sordu.

Danny, yolda önlerine çıkan aşınmış hendeğin etrafından dolaırken ona yardımcı olmak için tuhaf, çıplak elini uzattı. “Ben çok

küçükken,” diye anlattı Suukmel’e, “babamın büyükannesi bizimle yaşamaya gelmişti. Bize eski zamanlarla ilgili, kendi büyükannelerinden öğrendiği hikâyeler anlatırdı. O birkaç nesilde her şey değişmişti. Her şey.”

“Anlattığı hikâyeleri hatırlıyor musun?” diye sordu Suukmel. “Belki de,” dedi şakayla karışık, “eski zamanlar hakkındaki bilgiler senin işine pek yaramamıştır.”

“Hatırlıyorum.” Danny durdu ve Suukmel dönüp onun kendisine baktığını gördü. *Utangaç bakıyor*, diye düşündü. “Fakat ben kendi topraklarımda bir bilimadamıyım. O yüzden beş nesildir aktarılacak bana ulaşan hikâyelerin doğruluğunu, diğer pek çok bilimadamının araştırmalarıyla karşılaştırma yoluyla test ettim.”

“Peki büyükannelerin doğru hatırlıyor muymuş?” diye sordu Suukmel.

“Evet,” dedi Danny. “Anlatılanların hikâye değil tarih olduğu kanıtlandı. Yoksa neden şimdi yaşlı hanımlarla bu kadar zaman geçireyim?” diye takıldı ve Suukmel de güldü.

“Değişim iyi olabilir,” dedi, tekrar yürümeye başlayarak. “Pek çok Jana’ata hâlâ geçmiş asırlarda hepimizin inandığı şeye inanıyor: değişimin tehlikeli ve yanlış olduğuna. Lordum Kitheri’nin yaptığı her şeyi hata olarak kabul ediyor, onun yozlaşma ya da hile olmaksızın bir nesilden diğerine miras kalan bir yaşam şeklini değiştirmekle hainlik ettiğini düşünüyorlar. Bunu anlayabiliyor musun? Senin Dh’ünya’nda böyle bir mükemmeliyet var mı, Dani?”

Danny gülümsemek için kendini tuttu. “Ah, evet. Ben pek çok insan tarafından zamandan muaf hakikatin şaşmaz kaynağı olduğuna inanılan bir ‘kilisenin’ bizzat üyesiyim.”

“Lordum Kitheri ve ben bu sorun üzerinde dikkatle düşündük,” dedi Suukmel. “İnancımız, kendisini hakikatin koruyucusu olarak gören herhangi bir kurumun istikrara değer vereceği yönündeydi; çünkü değişim, tanımı gereği hatayı da beraberinde getirir. Böyle kurumların her daim istikrara destek çıkmak ve değişime karşı onu savunmak için güçlü mekanizmaları olmuştur.”

“Geleneklere başvurmak,” dedi Danny. “Bir de otoriteye ve kutsal olanlara.”

Suukmel sakince, “Evet, hepsine,” dedi. “Bununla birlikte, değişim cazip ya da gerekli, hatta aynı anda ikisi birden olabilir! O zaman, önceki nesiller artık zarar veren ya da sakat bırakan bir uygulama veya yasağı yüceltmişken, bilge bir prens değişimi nasıl başlatır?”

Suukmel ona doğrudan bakmak için durdu. Şimdilerde gözlerini örtecek tül olmadan tadını çıkardığı yakın görüşün berraklığı artık onu şaşırtmıyordu. “Söylesene, Dani, yaşlı bir kadından sıkılır mısın?” diye sordu. Tahmin yürütüyormuş gibi başını yana eğmişti. “Yoksa sana Kitheri’nin saltanatının ilk günlerini anlatayım mı?” Şimdi bile, sonrasında gelecekleri biliyorken, gözleri hâlâ o zamanların heyecanıyla parlıyordu.

“Lütfen,” dedi Danny. “Hatırlayabildiğiniz her şeyi.” Suukmel böylece başladı.

Kitheri’nin fermanlarından ilki hiçbir dirençle karşılaşmamıştı, çünkü yalnızca uygulamadan kalkan turnuvaları yeniden hayata geçiriyordu: dans düelloları, koro savaşlarının toplu sesleri. Suukmel aralarındaki sırları hatırlar gibi, “Değişim değil,” diye mırıldandı. “Yalnızca eski usullere geri dönüş – bu usuller, onun da dediği gibi, daha saftı, kadim hakikate daha yakındı.”

Kitheri kısa süre içinde şiir, mimari, mühendislik, matematik, optik ve kimya alanlarında ulusal müsabakalar başlatmıştı. Hükümdarlık makamına getirildiği sırada değişmez İnbrokari düzenini idame ettirmek üzere yemin ettiğinden, eski tarihlerden bu yana süregelen veraset sıralarını olduğu gibi bırakmak zorundaydı ve bu yüzden böyle müsabakalardaki ödüllerin gerçek değeri yoktu. Suukmel hor gören bir tavırla, “Yalnızca andaç,” dedi. “Tek bir *traja’anron* çiçeği, bir flama veya Hükümdar’ın kendisi tarafından bestelenmiş kafiye bir üçleme.” Fakat bilime yönelmeye eğilimli savaşçılar veya atletik yetenekleri olan tüccar üçüncülerin bilgi ya da becerilerini geliştirmeleri için kabul edilebilir yollar üretilmesi uzun sürmemişti. Böylece yalnızca doğuştan elde ettikleri konumdan dolayı değil, içten içe sahip olduklarıyla da kabul görecekerdi.

“Kabiliyet üzerine kurulu paralel hiyerarşiler,” dedi Danny.

“Herkese açık ve hoşnutsuzluğu azaltan bir sistem. Sizin fikriniz miydi, leydim?”

Suukmel, Hlavin’den beri hiçbir erkeğin ona arkadaşlık etmesinden bu kadar keyif almamıştı. “Evet,” dedi. Gözleri yere eğilmişse de memnuniyetini yansıtıyordu. “Bu müsabakalar lordum Kitheri’ye yetenekli, kıvrak zekâlı, hayal gücü yüksek, enerjik adamları tespit etme fırsatı sağladı.”

Hayatı boyunca çok iyi kullandığı mahpusluk tecrübesinden faydalanan Suukmel Chirot u Vaadai, neredeyse her olay ya da durumun avantaja çevrilebileceğini öğrenmişti. Başka bir yürüyüşleri sırasında Danny’ye, “Yerel ölçekte güçlü hükümet de, âcizlik belirtileri de Hükümdar’ın amacına eşit derecede hizmet ederdi, çünkü ikisi de alt mevkilerde kin yarattırdı,” diye anlattı. “Lordum Kitheri üçüncüydü ve bu yüzden savaş için olduğu kadar hukuk konusunda da eğitim görmüştü. Küçük kardeşlerin daha iyi, yeni rejimle daha uyumlu adamlar olduğu durumlarda, rahatsızlık yaratacak kadar güçlü veya göze batacak derecede aptal soylulara görev bıraktırmak için neredeyse her zaman içtihat bulabilirdi. Yasal yollar yetersiz kaldığında ise,” dedi duygusuzca, “yaşanacak kazalar teşvik edilirdi.” Kulaklarını öne doğru kaldırarak Danny’yi yorum yapmaya davet etti.

“Hükümdarın iştiraki dahilinde mi?” diye sordu Danny. Suukmel bunu inkâr etmedi. “Yani bu şartlarda yönetime geçenler, yükselişlerinin kimin etkisi sayesinde mümkün olduğunu bilerek yaptılar bunu. Güç ve mevki talepleri her şeyiyle Hlavin Kitheri’ninki kadar tartışmaya açık olmuştur.” Bir an düşündü. “Böyle adamlar güvenilir bir destekçi kadrosu oluşturmuştur sanırım. Kaderleri Kitheri’ninkine bağlıydı.”

“Aynen öyle.” Birlikte geçirdikleri süre uzadıkça Suukmel onunla açık konuşmaya başlamıştı. Danny itinalı ifadeleri takdir eden, kurnaz bir dinleyiciydi ve onun bu hayranlığı, Suukmel’in onunla geçirdiği saatleri süslüyordu. “Hükümdar’ın erişebildiği alanı genişletmek için pek çok yol bulduk,” dedi. “Örneğin bir lord öldüğünde, yeni lordun tayin edilmesi için yapılacak törenlerin geciktirilmesiyle, yeni ve eski lord arasındaki yönetimsiz dönem uzatılabilirdi. Törenlerde bulunması zorunlu olan Hükümdar –sık sık– katılım için

müsait olmuyordu,” derken Suukmel sakin bir masumiyetle konuşuyordu, “mevsimler boyunca hem de.”

Uzak bir vilayetten gelen tüccar üçüncüler ve Runa muhasebeciler teftiş için gelir defterleri ve vergi kayıtlarına el koyarken, erkek yeğenler, kayınbiraderler ya da ailenin üçüncü çocuğu olan amcalar naipliğe getirilebilirdi. “Bazen amaç yalnızca bölgeyi genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun bir temele oturtmak olurdu,” diye hatırladı Suukmel. “Bölgesel gelirler sık sık çarpıcı şekilde yükselirdi ve bunun da söz konusu aileye büyük faydası olurdu.”

“Fakat o zaman tüm zenginlik kaynaklarının dökümü dosyalanmış olarak Hükümdar’ın elinde olurdu,” dedi Danny.

“O zaman da kendisi, nihayet, gerekli törenlere katılmak için müsait olurdu,” dedi Suukmel. “Mirasın kontrolü devredildiğinde, herkes vergi olarak ne kadarlık bir miktarın alınabileceğini ve alınacağını net bir şekilde bilirdi. Bu durumda görevden alınan naipler de, umut vadediyorlarsa, yeni arşiv dairesine dahil edilirdi.”

“Ve bu adamlar da Kitheri’nin gittikçe büyüyen destekçi güruhuna eklenmiş olurdu,” dedi Danny.

“Doğal olarak.”

Danny ona muzip bir keyifle baktı. “Peki, bilmemde sakınca yoksa, leydim, arşiv dairesi kime rapor veriyordu?”

Suukmel, “Ben o zamanlar mütevazı bir nüfuz sahibiydim,” diye mırıldandı ve Danny gülüp başını iki yana sallarken bile özenle sakin kalmayı sürdürdü. “Bölgesel meselelerde büyük düzensizlikler olduğu keşfedilirse,” diye devam etti, “iki yol vardı. Yeni lorda atanmasından bir gün önce Hükümdar’la yapacağı özel görüşmede atalarının yaptığı onursuzluk bildirilebilirdi. Bu adam Hükümdar’ın onun görevde kalmasına müsaade etmeyi seçtiğini anlar ve kendisinden minnet beklenirdi.”

“Bir de işbirliği, elbette,” dedi Danny. “Peki ama ya söz konusu sülale Hükümdar’ın uygun gördüğü değişikliklere kati surette karşısya?”

“Sülale boyun eğmiyorsa,” dedi Suukmel temkinle, “o zaman suçlarıyla ilgili haberler yayınlanır ve bu değersiz adamlar VaHaptaa ilan edilirdi – kanun kaçağı olur, miraslarını kaybederlerdi.”

“Peki böyle hükümler nasıl tatbik ediliyordu?”

“Dövüş turnuvalarının şampiyonlarından oluşan, yeni vergilerden gelen paralarla teçhiz edilip sahaya sürülmüş ufak bir askeri birlik vardı.” Suukmel vadinin öbür ucuna baktı. “Bir de güneydeki savaş vardı,” dedi. “Lordum Kitheri, geleneklere... daha bağlı adamlara Jana’ata bölgesini ve yaşam şeklimizi savunmayı hem onurlu hem de gerekli gösterebiliyordu.”

“Öldürüldüklerinde de kuzeydeki topraklar ve unvanlar sahihsiz kalmış oluyordu.” Suukmel çenesini kaldırıp bu çıkarımı onayladı. “Bir taşla iki kuş,” dedi Danny, ama bunu tercüme etmeden bıraktı.

Suukmel başka bir gün, “Bundan şüphe edeceksin,” diyerek Danny’yi uyardı, “ama doğru. Hlavin’in Runalar arasında destekçileri vardı. Onların yeteneklerine değer vermeyi öğrenmişti ve bu yetenekleri planlarının bir parçası haline getirdi. Runaları ilgilendiren ilk فرمانlarından biri, şehirde yaşayan uzman Runaların İnbrokar sarayına delegasyonlar göndermesi yönündeydi. Onları ilgilendiren her konuda tavsiyeleri alındı ve Hlavin bunu alt kademe soyluların muhalefetine rağmen gerçekleştirdi.”

Suukmel’in önerisi üzerine ve onun gizlice azat edilmiş eski hizmetçisi Taksayu’nun nezaretinde, Kitheri’nin Hükümdar olarak ilk yıllarında Runa muhbirlerden bir ağ örülmüştü. Kısa süre içinde aşçıları ve uşaklardan, sekreter ve masörlerden, bekçilerden, araştırma asistanlarından, bulaşikhane görevlileri ve seks hizmetlilerinden raporlar sızmaya başlamıştı. “Çok geçmeden,” dedi Suukmel, “lordum Kitheri büyük hanelerden her biri içindeki çekişme ve hoşnutsuzluklardan, gizli ittifaklar ve ufak tefek kıskançlıklardan haberdar oldu...”

“Ve bilgi güçtür,” diye araya girdi Danny.

Suukmel kısık ve gırtlaktan gelen bir sesle kıkırdadı. “İşte bu bilgece bir atasözü,” diyerek hakkını verdi.

“Peki Runalara, Kitheri’nin planlarına yaptıkları katkının karşılığı nasıl verildi?”

“Doğal olarak muhbirlerin kendilerini oldukları yerde bırakmak gerekiyordu, ama çocuklarına kendi iş alanlarında ve zamanı geldi-

ğinde de tercih ettikleri eş konusunda fikir bildirme izni verildi. Bunlar dostum Taksayu'nun önerileriydi," dedi ve ölenlerin yasını tutmak için bir an durakladı. "O bir Runao'ydu, ama lordum Kitheri bilgeliği nerede bulsa faydalanırdı. Kesim yaşına gelen Runalar için emeklilik yardımı bile tahsis etti..."

Danny soğuk bir tonla, "Onlar kendisine bilgi sağlayabiliyordu – bu da etten daha değerli," dedi.

Açıklamayı arzu eden Suukmel, onun ses tonunu fark etmeden devam etti. "Bu aslında radikal bir değişiklikti, ama evlerindeki hizmetçilere emekli aylığı bağlananlar bunu Hükümdar'ın zararsız bir tuhaflığı olarak değerlendirdi. Yaşlı bir hizmetçinin Kitheri cömertliği sayesinde geçimini sağlamasına kim karşı çıkabilirdi ki?" diye sordu, cevap beklemeden. "Sonuçta et, soyu kapı görevlileri ve yelpaze sallayan hizmetçilere veya yük çeken Runalara dayanan köylülerden de elde edilebilirdi..."

Danny'nin bakışı karşısında durarak sessiz kaldı.

"Bildiğimiz tek usul buydu," dedi. Bir anda yorgun düşmüştü. "Dani, kaderine mahkûm olarak doğanların yalnızca Runalar olmadığını anlamalısın – hepimiz öyleydik! Doğum sırası, ailenin konumu – bunlar bir erkek için bile hayatın her bir ayrıntısını belirlerdi! Pençelerinin uzunluğu, hangi kapıdan geçmesine izin verildiği. Kiminle evlenebileceği, işinin ne olacağı. Takabileceği küpelerin sayısı, satın alabileceği parfümlerin kalitesi! Ve evet – yiyeceği etin Runa leşinin hangi parçasından geleceği. Dani, Hlavin tüm bunları değiştirmek istedi!"

"Fakat değişim zaman alır," dedi Danny. "Başka bir özlü söz."

Suukmel kuyruğunu hafifçe kaldırdı ve yere bıraktı: *Dediğin gibi olsun.* "Bence zaman alan değişim değil, değişime gösterilen direnç olabilir."

"Fakat, leydim, Hükümdar'ın o yaşlı Runalara emekli aylığı bağlamasının tek nedeninin sağladıkları faydayı nezaketle ödüllendirmek olmadığı da muhakkak," dedi Danny. Artık Suukmel'i daha iyi tanıdığı için sert konuşmaktan fazla çekinmiyordu. "Runaların İnbrokar'ın dört bir yanından topladığı bilgiler doğrudan Kitheri'nin arşiv dairesine, özel polisine ve bizzat kendisine sunuluyordu."

“Evet! Elbette! Tek bir taşla duvar örebilir misin?” diye sordu Suukmel. “İyi bir kararın göstergesi, sebeplerinin çokluğudur. Tek bir amaçtan fazlasına ulaşılyorsa, o zaman bu kararın mantıklı olma ihtimali daha yüksektir...”

Danny konuşmaya yeltenip ardından susarak başka tarafa dönünce Suukmel şaşırdı. Az önce söylediklerinin adamı huzursuz ettiğini anladı ve onun anlaması için sözlerini netleştirmesi gerektiğini hissetti.

“Dani, bir şeyleri değiştirdiğimizde küçük tanrılar gibi oluruz: Eyleme geçeriz ve her eylemin ardından sonuçlar bir şelale gibi akarak üst üste biner. Bazıları beklenen ve istenen şeylerdir, bazıları ise şaşırtıcı ve üzücü. Fakat biz senin her şeyi gören Tanrın gibi değiliz! Geleceği bilemeyiz, o yüzden elimizden geldiğinde tahmin yürütür ve sonuca bakarak doğruyu yapıp yapmadığımız konusunda bir yargıya varırız.” Danny’nin sırtı kaskatı kesilmiş, nefesi tuhaflaşmıştı. Suukmel onu hiç bu şekilde tepki verirken görmemişti. Afallayarak, “Dani, seni gücendirdim mi?” diye sordu.

Danny döndü, yüzü umutsuzlukla durgunlaşmıştı. “Leydim, asla!” Derin bir nefes aldı ve yavaşça bıraktı. “Siz vicdanımın cisimleşmiş halisiniz,” dedi hiç düşünmeden. Gülümsemeye çalıştı, ama ikna edici olmadı – yabancı yüzleri yorumlamakta hâlâ zorlanan Suukmel için bile. Kadının kafasının karıştığını görünce reverans yaptı. “Leydim, bir zamanlar, çok sayıda sebep arandığında eylemin doğruluğuna şüphe düştüğü, kişinin mazur gösterilemeyecek bir şeyi mazur göstermeye çalıştığı inancını taşırdım. Uzun zaman önce çok sayıda gerekçe aradığım bir karar verdim. O karar beni buraya, size getirdi; ama Tanrım tarafından yargılanana dek kararın doğru olup olmadığını bilemeyeceğim.”

Suukmel, böyle anlarda yüzünün aldığı şekli anlamak, utancının kokusunu öğrenmek, sesindeki tereddüdü tanımak için Danny’yi uzun süre inceledi. Sonra alçak taş duvarların sabahın eğimli ışığında altın gibi parladığı N’Jarr Vadisi’ne döndü. “Bak,” diye buyurdu. Koluyla batıdan doğuya doğru ilerleyen zarif bir kavis çiziyordu. “Ve dinle,” dedi, çünkü hem Runa hem de Jana’ata, tüm çocuklar şarkı söylüyordu. “Nasıl şüphe edebilirsin?”

Danny cevap vermedi. Sadece küçük, siyah gözlerini kocaman açarak ona baktı. O gün eve sessizlik içinde yürüdüler ve bundan bir daha bahsetmediler.

Danny o senenin ilerleyen zamanlarında bir gün, “Bana anlattıklarınız siyasi gücü açıklıyor, leydim, ama Kitheri’de bundan daha fazlası olduğunu düşünüyorum,” dedi. “Erkekler onun izinden gitti, ama sadece tek bir *traja’anron* çiçeği, bir flama ya da kafiyeli bir üçleme için değildi bu. Bana kalırsa zenginlik, güç, hatta soyunu sürdürme hakları için bile değildi.”

“Sevgi ve sadakatten ötürü onun izinden gittiler,” dedi Suukmel sakince. “Hlavin Kitheri kendi yüceliklerinin ete kemiğe bürünmüş hali gibi görünmeye başladı. Onunla birlikte dönüştükleri şeyden dolayı onu sevdiler ve onun için her şeyi yaparlardı.”

“O zaman Hükümdar böyle adamların kendisine daha yakın olmasını arzu ettiğini bildirdiğinde, Kitheri’nin kötü şöhretini unuttular ya da affettiler...” Onu gücendirmek istemediğinden durdu.

“Cinsellik konusundaki... ince zevklerini kastediyorsun herhalde?” dedi Suukmel. Danny’nin hassasiyeti karşısında keyiflenmişti. “Evet. Bu adamlar ailelerinin üçüncü çocuğu olan kız kardeşlerini ve kızlarını kendi istekleriyle Hükümdar’ın haremine verdi.”

“O birlikteliklerden doğacak çocukların hiyerarşide belli bir yeri olmayacağını bildikleri halde mi?”

“Evet, Kitheri hanesinde doğanların hayatlarının doğuma göre karara bağlanıp ölümle idare edilmeyeceğini bildikleri halde. O adamlar, *Öyle olsun*, dedi. *Bırakalım da gelecek, taşmış bir nehir gibi kendi yolunu çizsin*. Hlavin’in belli tüccar üçüncüler için çocuk sahibi olma yasağını kaldırması karşısında bile bocalamadılar. Bunun ne kadar ‘devrimci’ bir hareket olduğunu anlayabiliyor musun?” diye sorarken H’ingilizce kelimeyi kullandı. “Biz hep mirasımızın özenli koruyucuları olmuştuk. Bize bırakılan miras her neyse, onu hiç bozulmadan sonraki nesle aktarmak bizim onurumuzdu. Daha fazlasını miras bırakmak, hırsızlığa işaret ettiği için onurumuzu lekelerdi. Daha azını miras bırakmak da hovardallığa işaret ettiğinden

onursuzluk sayılırdı. Fakat Hlavin hepimize yaratıcılığın da olabileceğini gösterdi! Hiç yoktan bir şey yaratılabilirdi! Şiir, servet, müzik, fikirler, dans: Hepsi de hiçlikten doğmuştu! Koruyuculuk, artışı da içerebilirdi! Herkes bunu görmeye başladı ve bunca yıl korktuğumuz şeyin ne olduğunu hepimiz merak ettik – ben bile.”

Eşinin ayaklarının dibine et bırakan eski avcılar gibi, Hlavin Kitheri de başardıklarının tamamını leydi Suukmel Chirot u Vaadai'nin zarif ayaklarının önüne sermişti. Onu memnun etmek için son adımı atmış, son kapıyı açarak hem Kaos hem de Bilgeliği serbest bırakmıştı.

İnbroker'ın dört bir yanından genç cariyeleri gelmişti: Tüllere sarınmış, ihtiyatlı ve cahildiler. Suukmel'in hatırına ve belki de ölmüş kız kardeşi Jholaa'nın anısından duyduğu suçlulukla, Hlavin Kitheri kara, deniz ve havanın harikalarını haremine getirdi; sarayını Runa öğretmenlerle, hikâye anlatıcılarıyla, sesli kitaplarla, Jana'ata siyasetçiler ve bilimadamlarıyla, ozan ve mühendislerle doldurdu. Başlarda Hlavin'in kızlarını delikli bir ahşap duvar erkeklerden ayırıyordu; daha sonra bunun yerini yalnızca ağır perdeler aldı. Daha da ilerleyen zamanlarda ise hanımların tartışmaları dinlemesi, zaman zaman duyulacak şekilde yorumlarda bulunması ve en sonunda da varlığıyla yokluğu ayırt edilmeyen –şeffaf, ışığı geçiren ve seyyar– ince bir duvarın arkasından toplantılara tümüyle katılmaları oldukça sıradan ve kabul edilir bir durum olarak görülmeye başladı.

Bu kızlar Kitheri çocukları doğurdu. İlki Hlavin'in Rukuei adını verdiği, bebekken kısırlaştırılıp Mala Njeri büyükelçiliğinde yetiştirilmek üzere Suukmel'e teslim edilen bir oğlandı. Fakat yıllar geçtikçe başka pek çok çocuk doğdu ve bunlardan biri, şarkı söylemenin kadınlara yasak olduğunu bilmeyen bir kızdı. Hlavin Kitheri o hafif, tiz, saf sesi duyduğunda, güzellik karşısında hareketsiz kalan kalbinin ritmi bile durakladı.

Hlavin'in kendisi akşam şarkıları hariç yıllardır şarkı söylememişti. Bu olaydan sonra ise, herhangi bir fiziksel arzunun tatmin edilmesinden daha derin bir rahatlamayla, şiir ve müziğe geri döndü.

Müzisyenler ve koro şefleri getirtti; toplumun yeniliklerden skandal yaratma konusundaki sonsuz yeteneğini seslerinin pırıltılı güzelliğiyle bastıracaklarına güvenerek kadın ve çocukların şarkı söylemesine müsaade etti. Bir kez daha kantat, koral ve marşlardan bir dalga yarattı: Bu seferkiler cariyeleri ve çocukları içindi.

Hlavin Kitheri saltanatının on ikinci yılına gelindiğinde, İnbrokar Eyaleti Rakhat tarihinin en büyük siyasi gücüydü – Mala Njer’den daha zengin, Palkirn kadar yoğun nüfusluydu ve Hlavin Kitheri de Üçlü İttifak’ın merkezi krallığı üzerinde tartışmasız bir egemenliğe sahipti. Şimdiden Mala Njer’deki Chirot ve Vaadai tanıdıkları arasından yakın müttefikler edinmişti. Bir-iki yıl içinde de nihayet Palkirn kızını eş olarak alıp –tarif edecek kelime bulamadığı devrimi de artık hayata geçirdiğine göre– meşru bir taht sırası oluşturmaktı.

“Güneyde neler olduğunu ilk ne zaman fark ettiniz?” Daniel Demir At bu soruyu sorduğunda Kitheri’nin ölümünün üzerinden uzun yıllar geçmişti.

“Neredeyse en başından beri belirtiler vardı,” diye hatırladı Suukmel. “Hlavin’in hükümdarlığa yükselmesinin üzerinden bir mevsim bile geçmemişken, ilk sığınmacı grubu İnbrokar kapılarında belirdi.” Sığınmacıların her yerde, her zaman olduğu gibi, gece başlayan yangın, ihanet ve ölüm hikâyeleriyle sersemlemiş ve dehşete kapılmış haldeydiler. Bu birkaç Jana’ata’nın hayatını, sadakatleriyle sevgilerini kazandıkları ve uyarılarına kulak astıkları Runalar bağışlamıştı. “Lordum Kitheri olaydaki ironiyi takdir etti, Dani. Kendisi bir seferinde, ‘Yeni dünya daha ana rahmine düştüğü anda onun yıkımını yarattım,’ demişti.”

“Herkesin görüş sahasının sınırları vardır,” dedi Danny. Sesi vadi boyunca evden eve yayılan gün ortası koro dizisini dinleyerek bir süre sessizce oturdular. “Bana öyle geliyor ki, leydim, işler yalnızca biraz farklı olsaydı...” Danny tereddüt etti. “Belki de Supaari Va-Gayjur, Kitheri’nin destekçilerinden ilki ve en faydalısı olabilirdi.”

Suukmel uzun bir sürenin ardından, “Belki,” dedi. “Tam da onu

eski rejimde rezil eden özellikleri, lordum Kitheri'nin hükümdarlığında en fazla takdir görenler olurdu.” Duraklayarak düşündü. “Tüccardan müthiş bir saray kâtibi olurdu mesela. Ya da Runa İşleri Bakanlığı'nın başına geçebilirdi...” Göğsü sıkışırken, hem boy açısından hem de diğer pek çok konuda dengi olan Danny'ye baktı. “Belki de,” derken sesi titremeden konuştu, “hepsi önlenebilirdi, ama o anda başka bir yol görünmüyordu...”

Güney Bölgesi, İnbrokar

Dünya Tarihiyle 2047

“BİRİ BELİRTTİĞİNİZ TİCARİ MALLARI topladı. İniş aracının olduğu alanın yakınına saklanmış durumdalar.” Djalao Va-Kashan, Trucha Sai’ye ulaştığında Sofia ve Supaari’yi bu şekilde bilgilendirdi. Birkaç gün geç kalmıştı. “Orada her tarafta *djanada* birlikleri var.”

“İtlafçılar mı?” diye sordu Supaari temkinle. “Yoksa teftiş ekipleri mi? Belki yalnızca yeni hükümdarlık için sayım yapıyorlardır.”

“Biri onların ikisi de olmadığını düşünüyor,” dedi Djalao. Etraflarına üşüşmüş, huzursuzca sallanmaya başlayan diğer Runaları görmezden geliyordu. “Kirabai’de halk bu adamların kuzeyden, İnbrokar Şehri’nden geldiğini söylüyor. Yanlarında yabancı Runalar var – biri onların Mala Njer’den olduğunu düşünüyor. Kirabai’deki yaşlılar onları anlamak için nesilleri çok eskiye dayanan tercümanlar çağırmak zorunda kaldı.”

Djalao’nun görünürde korkmuş gibi bir hali yoktu, ama endişeliydi. Tüm köy meclisleri bunun ne anlama geldiğini, neyin değiştiğini konuşuyordu. Onlara sessizce, “Birlikler Supaari’yi soruyor,” dedi. “Ayrıca yabancıları da soruyorlar.”

“Seyahat etmemiz güvenli olur mu?” diye sorarken Sofia’nın midesi kasılıyordu. “Biz-ama-sen-değil bu sorun bitene kadar beklemeliyiz belki de.”

“Birine kalırsa, biz-ve-de-sen seyahat edebiliriz, ama yalnızca kurnızı ışıktaki. Vakit kaybetmeden gitmeniz sizin için en iyisi olabilir.” Djalao Supaari’ye baktı ve K’San diline geçti. “Lordum, biriminize size yol göstermesine izin verir misiniz?”

Fark edilir bir sessizlik hâkimdi ve Sofia, Supaari’ye bakabilmek için kısmen döndü. Supaari oldukça dik duruyor, Djalao’ya bakıyordu. “Ben izin verebilecek ya da yasak koyabilecek bir lord muyum?” diye sordu. Sonra kulaklarını indirerek durumu kabullendi. Gözlerini biraz uzakta, Djalao’nun sol tarafında bir yere dikip çenesini kaldırdı. “Özür dilerim,” dedi en sonunda. “Biri rehberliğiniz için size minnettar kalacak.”

Herkes utanarak kıpırdandı. Sofia, bunu söylemenin Supaari’ye bir şeylere mal olduğunu görebiliyordu ve Djalao’nun adamın gözü-nü başka hiçbir Runao’nun yapamadığı kadar korkuttuğunu anladı. Kız ne incelikten anlıyordu, ne de bu konuşmayı takip eden, *Magellan*’ın iniş aracına doğru izleyecekleri güzergâh hakkındaki siyasi ve coğrafi hususları kapsayan tartışmanın ayrıntılarını... Sofia eve dönüş yolculuğu için altı aylık hazırlık süresince elinden geleni yapmıştı. Şimdi Supaari ve Djalao’nun doğru kararları vereceğine güvenmekten başka seçeneği yoktu.

Sıcaktan mayışmış ve Dünya yolunu kafasında şimdiden yarlamış olan Sofia, bir dizini kaldırıp diğerini platformdan aşağı sarkıtarak bir barınak direğine dayandı. Runa çocukların, daha yeni yeni yürümeye ve atılmaya başlayan, yegâne arkadaşlarıyla arasındaki farklardan bihaber Ha’anala’yla oynamasını izlerken düşüncelerini akışına bıraktı. Bugünlerde Sofia’nın yanından bir an bile ayrılmayan Isaac ise, mükemmel bir telaffuzla hem İngilizce hem de Ruanja monoton bir dizi cümleyi dur durak bilmeden sıralayarak annesinin sessizliğini fazlasıyla telafi ediyordu. Bunların çoğu taklitti, ama bazen kendine özgü cümlelerle konuştuğu da oluyordu – çoğunlukla da onunla birlikte Sh’ma’yı ve Supaari’yle akşam şarkısını söyledikten sonra. Şarkı söylemek için hep ormanın sessiz derinliklerine, *djanada* kontrolünün göstergesi olduğu için şarkıları tehdit olarak algılayan Runaların şamatasından uzağa çekiliyorlardı. *Belki de*, diye düşündü Sofia, *Isaac’in kopyacılığın ötesine geçmesini sağlayan*

da bu geçici sessizlikti. Sofia'ya bir seferinde, "Isaac seni duyuyor," demişti. Başka bir sefer ise, "Ha'anala düştü," gözleminde bulunmuştu.

Fakat ödenecek bir bedel vardı. Isaac konuşmak için içindeki bir duvarı yıkıp geçmişti ve kalesindeki o minicik yarık artık etrafındaki kaosun kendi özel dünyasını istila etmesine fırsat veriyordu. Bekleliğinden beri ona keyif veren gölgeler aniden canlı görünmeye başlamıştı: öngörülemez ve tehditkâr varlıklar gibi. Daha önce onun için herhangi bir anlam ifade etmeyen kırmızı renk şimdi onu korkutuyor, herkesi huzursuz eden ölüm çığlıklarına neden oluyordu. Oyun oynayan Runa çocukların normal sesi onu bazen çığlık çığlığa bağırıp tepindiği sinir krizlerine itiyordu.

Gemide daha iyi olacak, diye düşündü Sofia. Isaac'ın kendi kendine konuşmasını ve etrafında sürüp giden Runa tartışmasını hayal meyal duyuyordu. *Başlarda onun için zor olacak, ama biz bir rutin tutturursak uyum sağlayacaktır. Sürpriz yok – her şey o nasıl istiyorsa öyle olacak. Kırmızı bir şey yok. Ekranlardaki verilerin üstünü kapatabilirim. Gemide gün boyu müzik de olabilir. Sırf bu bile Isaac'ın hayatını düzeltecektir,* diye düşündü. Sırf bu bile aldıkları riske değdi.

Huzur içinde bir yastığa yaslanarak uzandı ve bir ninni gibi onu uyutması için kendini köy seslerine bıraktı. Saatler sonra Supaari'nin dokunuşuyla, bir noktada uzlaşıldığına işaret eden sessizlik içinde uyandı. Üzerinde düşünülmesi gereken her şey söylenmiş, bir karara varılınca köy meclisi dağılmıştı.

Supaari ona, "Yarın ikinci gündeğümünde," diyerek saatlerce süren tartışmayı özetledi. "Mümkün olduğunca ormanda kalacağız – bu şekilde daha uzun bir mesafe yürümemiz gerekecek, ama kestirme olsun diye bozkırı takip etmekten daha güvenli olacak. Açık araziden geçmemiz gerektiğinde gece seyahat edeceğiz."

Sofia köye bakarak doğruldu. Günün son yemeği hazırlanıyordu. Herkes akşam için yerini alıyordu.

' Supaari onun yanına çömelerek, "Gideceğin için üzgün müsün, Fia?" diye sordu.

Sofia babaların fısıltılarını, çocukların cıvıltı ve kıkırtılarını din-

ledi. “Bize çok nazik, çok iyi davrandılar,” dedi. Onları şimdiden özlüyordu. Bir minnettarlık seli, bütün rahatsızlığını ve sabırsızlığını alıp götürmüştü. “Keşke onlara borcumuzu ödememizin bir yolu olsaydı...”

Supaari, “Evet,” diyerek ona katıldı. “Fakat bence en iyi yol buradan gitmek. Birlikler bizi arıyor, Sofia. Artık Runaları tehlikeye atmaktan başka işe yaramayız.”

Yolculuğun başlangıcı, yiyecek toplamak için çıkılan ve Sofia’nın da katıldığı yüzlerce keşif gezisinden hiç de farklı değildi. Yalnızca sırtında taşıdığı, özel olarak örülmüş sepetin yolun başında boş olması garipti. Kanchay, Tinbar ve Sichu-Lan da çocukları ve yol için alınan yükleri taşımalarına yardımcı olmak için Djalao’yla birlikte gelmişti. Sohbet şen şakraktı; Runa erkekler Kashan’daki arkadaşlarını ve akrabalarını yıllar sonra ilk defa görecekleri için sabırsızlanıyordu. Bir süre ortama yalnızca hareket halindeki bacaklarının ritmik sesi hâkim oldu ve Sofia etrafında devam eden konuşmaları neredeyse duymadı bile. Gergin, minik, ince ve güzel bedeniyle Isaac’ın yanında yürümesi onu memnun etmeye yetiyordu. *Uzun boylu olacak, diye fark etti, babası gibi.*

Dağlık arazi üçüncü günde düzleşmeye başladı ve en sonunda ışığın fark edilir şekilde aydınlatığı, batıdaki dağların yağmurun önünü kesmesiyle ormanlık alanın daha kuru olduğu bir yere ulaşılar. Tepelerinde dalların oluşturduğu tente hâlâ olduğu gibi duruyordu, ama ağaçlar daha geniş aralıklıydı ve Sofia, çökük bir alanın düzleşerek Kashan’a kadar uzanan bozkırla birleştiğini ormanın kıyısından görebiliyordu.

“Burada bekleyeceğiz,” dedi Djalao. Böylece sepetlerini bıraktılar, Isaac ve Ha’anala’nın karnını doyurdular, sonra kendileri de yemek yediler.

Işık değişmeye başlayıp ikinci günbatımı yaklaşırken, Isaac her zaman olduğu gibi şarkıların söylenmesi için ısrar etti. Üç erkek Runa biraz uzaklaştı ve kulaklarını kapatarak sallanmaya başladı. Djalao ise kulaklarını kaldırıp ruhsuz bir şekilde Supaari’yi dinleyerek

yakınlarında bekledi. Sofia onun kendini bir tür güç testine tabi tutuyormuş gibi göründüğünü düşündü. Şarkılar bittiğinde Djalao'nun hareketsizliği de sonra erdi ve kız çantalardan birini karıştırıp herke-se sert kokulu bir merhem dolu birer küp uzattı. Runalar bu merhe-mi kasıklarına, koltuk altlarına ve kollarıyla bacaklarına sürmeye başladılar.

“*Benhun'jara*n sürüsü gibi berbat kokuyor,” diye hırladı Supaari. Djalao karışımı onun kürküne sürerken yüzü tiksintiyle kasıldı. So-fia'nın minicik elini kabın içine batırmasını izlediği sırada açıkladı: “Bir Jana'ata bölüğü kırmızı ışık zamanında kokuyu alsa bile, ertesi sabah rüzgâr yönünde mümkün olduğunca uzağa gider.” Kulakları-nı öne doğru kaldırarak dört Runa'yı inceledi. “Biri merak ediyor: Sizinkiler bu numarayla ne kadar zamandır paçayı kurtarıyor?”

Kanchay kendine has yumuşak, burundan gelen sesiyle hafifçe güldü ve Sofia'ya baktı. Sofia ona gülümseyerek karşılık verdi, son-ra da yere indirebileceği bir kuyruğu olmasını dileyerek, “*Djana-da*'lar hayalet gibidir. Kandırılabilirler,” dedi. Supaari onu kızdır-mak için kurulan bu tuzağa düşmeyi reddederek homurdandı.

Ha'anala'nın mırıltıları ve Isaac'ın monoton konuşması yetişkin-lerin sessizliğini iyice belirginleştirirken beklediler. Sonra Supaari tamamen kör olduğunu ilan etti; diğer Jana'ataların da aynı şekilde hiçbir şey göremeyeceği anlamına geliyordu bu. Bunun üzerine ayaklanıp harekete geçtiler. Jana'ata sendeliyor ve utanıp sıkılıyor, ama kendisine ormanın kıyısına doğru yol gösterilmesine cesaretle izin veriyordu. Bir yandan da koku ve sestten mümkün olduğunca bil-gi toplamak için burnunu ve kulaklarını sürekli çalıştırıyordu.

Dikkat çekmeyecekleri şekilde plan yapmışlardı: Gerçek kokula-rı Djalao'nun merheminden yükselen leş gibi kokunun altında hisse-dilmezken, kırmızı ışıktaki görülmeden ilerleyeceklerdi. Rakhat'ın en küçük güneşiyle birlikte devasa bir yangın yerine dönüşen gökyüzü-nü unutmuşlardı. Fakat ufak grup ormanın tepesindeki tanıdık mavi-yeşil örtünün dışına çıkarken, Isaac Mendes Quinn gökyüzünü değil kırmızı bir cehennem semalarını gördü.

Tepesine yıkılmak üzere olan saldırgan, kıpkırmızı bulutlardan yayılan parlak ışık huzmeleri; onu ezmek üzere olan kan kırmızısı ve mor renkleriyle bezeli koca bir arazi; darbeyi savuşturmak için küçük, yetersiz kalkanlar gibi havaya kaldırdığı ellerinin hemen ötesindeki ova manzarası... Bir kez çığlık attı, sonra tekrar çığlık attı, sonra tekrar ve tekrar... Ormanlık alan kanat sesleri, boğuk ötüşler ve kaçışan vahşi hayvanların ezdiği bitkilerin hışırtısıyla inledi. Tekrar tekrar çığlık attı. Uzanan kollar onu çiğ çiğ yemeye çalışıyordu! Her yerden gürültü geliyordu – Ha’anala uluyor, Runalar feryat ediyor, deliye dönen Supaari ise tekrar tekrar, “Ne oldu? Ne var?” diye bağıırıyordu. Kırmızı – yer, gök, ellerinin arkası, sımsıkı kapattığı gözlerinin arkası hep kırmızıydı...

Korkunç gökyüzünün altında ona ulaşan, annesinin sesi oldu. Kaosun içinde bir şekilde Sh’ma’nın alçak sesli, tane tane söylenen notalarını duydu: Yumuşacıktı. Kulağına yumuşacık geliyordu. Yumuşacık. Tekrar tekrar; ısrarcı değil ama istikrarlı. Anlamsız kelime kalabalığı değil; müziğin düzenli, öngörülebilir, kutsal sığınağı: Yanına doğru ilerleyebileceği güvenli bir alan, yaban topraklardan çıkış yolu...

Oraya uzunca bir süre ulaşamadı, ama kendi kendini helak ettikçe çığlıklar yavaşladı ve sesi azalarak uzun, iç çekişlerle dolu hıçkırıklara dönüştü. En sonunda, kollarıyla başını sarıp sarmalayan, nemli toprakta yere çömelerek dar ve minik kalçalarını havaya diken Isaac, annesinin sesiyle uyum içinde sallandı ve müziğe –kurtuluşuna– ulaşmanın yolunu buldu.

İşte o zaman kendini tümüyle bırakarak uyudu. Planları yerle bir olan yetişkinlerin saatlerce uyumadığının farkına varmadı.

Supaari şafak vakti uyandığında Sofia, “Pekâlâ,” dedi bezgince. “Çocukları şimdilik burada bırakacağız. Sen, Sichu-Lan ve Tinbar onlarla kalabilirsiniz. Kanchay, Djalao ve ben de sizi bırakıp iniş aracına

gideceğiz. Yakıt seviyelerini kontrol ettim; ana gemiye gidişimizi riske atmadan seni, çocukları ve ticari malları almak için buraya dönüş uçuşunu gerçekleştirebilirim. Isaac'i uyurken gemiye taşıyabiliriz. O uyandığında *Magellan*'a binmiş oluruz. Anlıyor musun?"

"Ben de sizinle geliyorum."

"Ah, Tanrım, Supaari, bütün gece tartıştık. Karar verildi..."

"Sizinle geliyorum," diye ısrar etti Supaari.

Erkek Runalar şimdiden sallanmaya başlamıştı. Sofia, Djalao'ya bir bakış attı; o da gözle görülür şekilde yorgun, ama erkeklerin dağılmasını engellemek için Sofia kadar kararlıydı. Sofia kesin bir dille, "*Sipaj*, Supaari. Sen risk teşkil ediyorsun," diye anlattı. "Bizi ya-vaşlatırsın..."

"Gündüz gözüyle yol alırız. Böylece yolculuk süresini yarı yarıya azaltabiliriz ve bunu *benhunjaran* kokusu yayarak yapmak zorunda kalmayız..."

"*Sipaj*, Supaari, sen delirdin mi?" Sofia, yardım etmesi için sessizce yalvararak Djalao'ya döndü. "Bir birlik bizi görürse..."

Supaari İngilizce konuşarak ona, "Benimle birlikte herhangi bir yabancı için de ödül var," diye hatırlattı. Djalao'ya döndü. "Biri bu Runaların kaçakları yetkililere teslim ettiğini düşünür."

"Peki ya öyle bir birlik biz-ve-de-seni bulursa? Tutuklarlar," dedi Djalao. Kan çanağına dönmüş gözlerinde sakın bir bakış vardı.

"O zaman biz-ve-de-sen onları uykularında öldürürüz."

"Supaari!" Sofia nefesini tuttu, ama Djalao, "Öyle olsun," dedi. Diğerlerinin görüş bildirmesi için beklemedi. "İkinci gündeğümüne kadar dinleneceğiz. Sonra gidiyoruz."

Ovalar bomboştu; bir süreliğine, kaygı ve önlemlerin gereği yokmuş gibi göründü. İki gün boyunca ufuk çizgisindeki en yüksek noktaları kendileri oluşturdular. Onları ne sorgulayan ne de selamlayan biri oldu. Supaari'nin içi rahatlamış olmalıydı, ama öyle hissetmiyordu. *Gökyüzünde bir terslik var*, diye düşündü. Runalar yiyecek ararken sırtındaki sepeti indirip yere oturdu. Işık tam olarak tarif edemediği bir şekilde sönükleşmişti. *Volkan mı acaba?* diye merak etti.

“Supaari?”

Döndü ve bir *betrin* kökü kemiren Sofia’yı gördü. Öyle esmer görünüyordu ki! Supaari’nin gözlerinde bir sorun mu vardı yoksa Sofia’nın rengi mi değişmişti? Kendi algılarından emin olamayan Supaari gökyüzünü işaret etti. “Bu sana normal görünüyor mu?” diye sordu.

Sofia kaşlarını çatı. “Sanki... tuhaf görünüyor. Güneşler tepede ama hava biraz karanlık,” dedi. Kıpırdanan yapraklarla dağılan güneş ışığını hatırlayarak, *Ormanda geçen neredeyse beş yıl*, diye düşündü. “Gökyüzünün nasıl görünmesi gerektiğini hatırladığımdan emin değilim!”

Supaari usulca, “*Sipaj*, Djalao,” diye seslendi. Djalao, meyvelerini topladığı *melfrut* çalisından doğruldu. “Gökyüzünde bir sorun var.”

Sofia burundan gelen bir sesle güldü ve Djalao yanlarına gelirken Supaari’ye, “Isaac gibi konuştun,” dedi. Fakat Runao’nun yüzünü görünce ciddileşti.

Djalao, “Rengi yanlış,” diyerek huzursuzca hak verdi.

Supaari ayağa kalktı ve yüzünü rüzgâra döndü. Ağzından nefes vererek ciğerlerini boşalttı, sonra burnundan derin bir nefes aldı; esinti net bir koku almak için fazla şiddetliydi, ama Supaari en azından havadan bir ipucu yakalamayı umuyordu. Djalao onu dikkatle izledi. Supaari ona, “Sülfür yok,” dedi. “Volkan değil.”

“Bir sıkıntı var,” diye fısıldadı Djalao. Bir kucak dolusu *trijat* yaprağıyla yanlarına doğru sallana sallana yürüyen Kanchay’ı tedirgin etmek istemiyordu.

Sofia, “Sorun ne?” diye sordu.

Djalao, “Hiçbir şey,” derken, son birkaç günde yaşadıklarıyla yeterince başa çıkmak zorunda kalmış olan Kanchay’a belirgin bir şekilde bakıyordu.

Fakat Supaari, Sofia’ya sessizce, “Sabah öğreneceğiz,” dedi.

İlk şafağın hafif ışığıyla aydınlanan durgun havada, duman tabakası görünür hale geldi. Birkaç kola ayrılarak yükseliyor, *hampiy* ağacı-

nın tepede toplanmak üzere yükselen çoklu gövdeleri gibi gökyüzünde birleşiyordu. O gün, en yakın köylere doğru rüzgâr yönünde ilerledikleri sırada, Sofia bile kömür kokusunu seçebildi. Havada asılı kalan *benhunjaran* merheminin kokusunu geçip onlara ulaşıyordu.

Yürürlerken Kanchay tekrar tekrar, “Kashan’a bir şey olmayacak,” deyip durdu. “*Djanada* bizim bahçemizi uzun zaman önce yaktı.” VaKashaniler de o zamandan beri Jana’ata standartlarına göre itaatkâr ve erdemli davranmıştı.

Fakat Kanchay umudunda yalnızdı ve *Magellan* iniş aracının enkazına yaklaştıklarında, uzaktaki cesetler görüş alanlarına girdi: Bazıları kesilmiş, bazılarının leşinden beslenilmiş, çoğu ise yangın yüzünden eğri bükü olup kararmıştı.

Sofia, VaRakhatileri düzlüğün diğer tarafına, cesetlere doğru bakarken bıraktı ve zorbaların boşalttığı *Magellan* iniş aracından geriye kalanın içine tırmandı. *Biri ağlıyor*, diye düşündü ve hıçkırık sesi aracın içi boş gövdesinde yankılanırken ağlayanın kim olduğunu merak etti. Ama aldırmadı – aslında sesi doğru düzgün duymuyordu bile. Yüzünü silip enkazın içinde ağır ağır ilerlerken, *İşler daha kötü olabilirdi*, diye düşündü. İşe yarar teknolojik ıvır zıvırlar buldu; bunlardan en iyisi de yağma sırasında gözden kaçmış kilitli bir dolapta duran yedek tabletti. Kargo bölümü kapısının zorlanarak açıldığı yerdeki tırtıklı metal yüzünden bir yerini kesmemek için dikkat ederek tekrar dumanlı günüşiğine çıktı ve diğerlerine katıldı. Bağdaş kurup yere oturdu, yeni tableti açtı ve geçen haftanın meteorolojik görüntüleme kayıtlarını bulmaya odaklanarak *Magellan*’ın sistemine ulaştı.

Duygusuz bir sesle Supaari’ye, “Daha önce bahçesi olan tüm köylere saldırmış olmalılar,” dedi. Anne Edwards’ın yıllar önce tespit ettiği yayınımların yollarını tanıdı.

Kanchay hüznüyle, “Ama artık hiç bahçe yok,” derken geriye dönerek yok olmuş köyüne bakıyordu. “Biz bir daha yiyecek ekmedik.”

“Biz yabancıların ve senin dokunduğumuz her yer,” dedi Sofia. Kafasını kaldırmış Supaari’ye bakıyordu. “Hepsi gitmiş.”

“Tüm köylerim,” diye fısıldadı Supaari. “Kashan, Lanjeri, Rialner. Bütün o halk...”

“Kim o kadar çok kurdele takabilir?” diye sordu Kanchay. Sersemlemişti. “Bunu neden yaparlar ki? Onlara bu hakkı kim veriyor?”

“Hükümdarın meşruiyeti şüpheli,” diye açıkladı Djalao. Sesi Sofia’nınki kadar ruhsuzdu. “Lordlar onun makamına uygun olmadığını söylüyor. Dengeyi yeniden sağladığının, kendi bölgelerinden yabancısı ve suçluların tüm etkisini silip attığının görülmesi gerekiyor.”

“Ama güneyde düzenin yeniden sağlandığını söylemişti!” diye bağırdı Kanchay. “Radyo raporlarının hepsinde dediler ki...” Kanchay dönüp Sofia ve Djalao’ya baktı. “Onlara bu hakkı veren nedir?” diye sordu. Kimse cevap vermeyince, Supaari’ye doğru üç uzun adım attı ve Jana’ata’yı sertçe itti. “Size bu hakkı veren nedir?” diye ısrarla sordu.

Sofia yaşadığı şokla üzerindeki uyuşukluğu atarak, “Kanchay!” diye haykırdı.

“Size bu hakkı veren nedir?” diye bağırdı Kanchay, ama daha Jana’ata geveleyerek bir cevap verememişken, Runao’nun öfkesi erimiş kaya gibi patladı. Artık tekrar tekrar, “Size bu hakkı veren nedir?” diye kükrüyor, her bir kelimeyi söylerken, geriye doğru sendeleyerek ama saldırıya karşılık vermek için hiçbir şey yapmayan adamın yüzüne bir darbe indiriyor ve yüzden kan püskürüyordu.

Yüzü korkudan bembeyaz olan Sofia alelacele ayağa fırladı ve kollarını Kanchay’a doladı. Kanchay ise saldırısına bir an bile ara vermeden onu bir bez bebek gibi üzerinden attı. Sofia hayret içinde, “Kanchay!” diye bağırdı ve yeniden iki adamın arasına girmeye çalıştı; ancak kendini bir kez daha darbe alarak uzağa fırlatılmış halde buldu. Yerden, “Djalao!” diye seslendi. Kendi yüzüne de kan sıçramıştı. “Bir şey yap! Supaari’yi öldürecek!”

Djalao, Sofia’ya sonsuzluk gibi gelen bir süre boyunca ağzı açık bakarak dikildi. Hareket edemeyecek kadar afallamıştı. Sonra, nihayet, Kanchay’ı kanlar içindeki Jana’ata’nın üzerinden çekti.

Kanchay’ın nefesini kesen kederinin sesi yatışana dek, hepsi de şokun etkisiyle uyuşmuş halde ya oldukları yere çömeldi ya da ayakta dikildi. Supaari ancak Kanchay sakinleştikten sonra ayağa kalktı, kan tükürdü ve elinin tersiyle ağzını sildi. Bir daha asla bulamayacağı bir şeyi arıyormuş gibi iyice etrafına bakarak yavaş yavaş ilerledi;

soluksuz kalmış ve şaşkına dönmüş halde kuyruğuna dayandı.

Sonra, tek kelime etmeden, boş kalmış elleri ve ruhuyla birlikte Kashan'ın enkazından uzaklaştı.

Diğerleri peşinden geldi. Supaari umursamadı. Yemek yemedi; doğrusu yiyemezdi. Ormana geri dönüş yolunda yakalandıkları, içlerine işleyen iki yağmura rağmen kürkünden çıkmamış olan, boğucu yanık et kokusu kadar pişmanlık da midesini bulandırıyordu. Bebek kıznının kokusu bile ölümün pis kokusunu uzaklaştıramamıştı; ormanlık alanın kıyısında kavuştuklarında, Ha'anala'yı kucağına almayı reddetti. Çocuğunu kendi halkının –babasının halkının– yaptıklarıyla kirletmek istemiyordu.

Kendi yaptıklarıyla...

En sonunda Trucha Sai'ye ulaştıklarında, herhangi birinin söylediklerini duyamayacak kadar suçluluk duygusuna kapılmış durumdaydı. Kimsenin ona dokunmasına, hatta kürkünü berbat kokudan temizlemesine bile izin vermeden açıklığın kenarında oturdu. Kendi kendine, *Bize bu hakkı veren nedir?* diye düşündüğü sırada gökyüzünün karanlığı, kalbinin karanlığına uyuyordu. *Bize bu hakkı veren nedir?*

Runalar arasında geçen o ilk gece uyumadı; şafak, gökyüzünü Supaari'nin görmesine yetecek kadar aydınlattığında, onlar kalkmadan gitti. Hiçbir Runao onun izini süremezdi ve yeterince uzun süre beklerse ölümün onu ormanda bulacağına inanıyordu. Zihnini düşüncelere kapatıp kararttığı kim bilir kaç gün boyunca hava aydınlıkken amaçsızca dolandı, yorgunluk ve açlık onu zayıf düşürdüğünde her neredeyse oraya yattı. O son gece, boş kalan bağırsaklarına kramplar girerken, önünü görmeden yakın zamanda terk edilmiş bir *tinper* yuvasının yanına, yere çöktü. Yuva kıpır kıpır, minik *khimali*'lerle doluydu ve uyuduğu sırada Supaari'nin kürkünden içeri gömülüp tenine yapışarak kanıyla beslendiler. Geceyarısı binlerce ufak

yaradan kan kaybederken fiziksel ıstırap içinde bir kez uyandı, ama kımıldamak ya da parazitleri vücudundan ayırmak için herhangi bir girişimde bulunmadı.

Belli belirsiz bir rahatlama içinde, *Artık yaklaştım*, diye düşündü. Bilincini kaybetmekten çok uykuya dalar gibiydi. O gece yağmur yağdı. Supaari gök gürültüsünü duymadı.

Orta güneşin parlak sarı ışıltısı, kıpırdanan yaprakların arasındaki ufak bir açıklıktan yüzüne ulaştığında çoktan sabah olmuştu. Sırlıklam olmuş, ormanın zemininde kıvrılmış yatarken kafasını kaldırmadan gözlerini açtı ve bileklerini kaplayan güzel kürkün oluşturduğu minyatür ormanda dönüp duran *khimali*'leri yakın mesafeden izledi.

Üzerinden beslendikleri kişiyi öldürmeye yetecek kadar almıyorlar, diye düşündü. Geceyi sağ atlattığı için üzgündü ve küçük şişkin yaratıkların eklemli kabuklarından, hızlı yürüyüşlerinden midesi kalkmıştı. *Kan emiyor ve karşılığında hiçbir şey vermiyorlar. Parazitler böyledir işte. Onlar...*

Doğruldu ve gözlerini kırıştırdı.

Başı dönüyordu ve neredeyse aklıktan ölecekti, ama o anda zihninin tamamen açıldığını hissetti. Daha sonra Sofia'ya bu hissin huzur olmadığını söyleyecekti – gerçi planda kendi üstüne düşeni yerine getirdiğinde, ödülünün huzur olacağını daha o zaman bile biliyordu. Hissettiği şey neşeydi. Ona sanki dört bir yanındaki mükemmeliyet açığa çıkmış gibi geldi; o, orman ve *khimali*'lerin hepsi tek bir şeydi; hepsi de tuhaf bir dehanın parçasıydı. Güneş ışığı küçük açıklığı aydınlattı ve bu da bir aydınlanma gibi göründü. Kendi kafa karışıklığı ve perişanlığı bulutlar gibi dağılmış ve bu... bu aydınlığın içine işlemesine olanak sağlamıştı. Önündeki her şeyi zihninde canlandırabiliyordu: atacağı adımlar, alacağı yol, yolun sonu. Yalnızca başladığı işi bitirmesi gerekiyordu.

Artık onun için her şey netti.

Bu sevinç yalnızca kısa bir süre devam etti, ama bir daha asla eskisi gibi olmayacağını biliyordu. Hissettikleri geçince, başının ne kadar döndüğünün farkına varmadan sendeleyerek ayağa kalktı. Keskin bir koku dikkatini çekti; o sabah ormanaltı bitkilerinin ara-

sında bir yerlerde bir şey ölmüştü. Düşünmeden çömeldi ve kuyruğu bitkilerin arasında yerlerde sürünür, kolları dengesini sağlamak için ileri uzanırken yavaşça döndü. Kokunun geldiği yeri bulana kadar havayı yokladı: yaşlılıktan ölmüş iri bir çalı *wa'ile*'si. Supaari dişleri ve pençeleriyle karnını açarak onu çiğ çiğ yedi. *Parazit olmaktan- sa*, diye düşündü, *leş yiyici olmak daha iyi*.

Yeniden Runa yiyeceğini o zaman bile biliyordu. Aradaki fark, onların fedakârlığını dönüştürmeye niyetli olmasıydı. Onlara yaptıklarının karşılığını verecekti: hayata karşılık hayat.

“*Sipaj*, Supaari!” Onu yerleşim alanının kenarında dikilirken gör-
düklerinde Runalar hep bir ağızdan bağırdı. “Gittiğini sanmıştık!”

“Uzakta durun – birinin ayrı kalması lazım,” diyen Supaari kol-
tukaltlarındaki yaraları, kürkünü bozan kırmızı lekeleri göstermek
için kollarını uzattı.

Sofia onun uyarısına rağmen yaklaştı. “Biri sana çekidüzen vere-
cek. Biri çok...”

“Geride dur,” dedi Supaari. Sofia’nın teklifi onu derinden etkile-
mişti, ama buna izin veremezdi. Henüz olmazdı. Sofia’nın gerisinde
kalan Runalara bakarak, düzenli, iyi bakılıp yönetilen köye dalıp git-
ti; Jana’ata müdahalesi ya da sömürüsü olmadan yıllarca Trucha
Sai’de yaşamış Runaların kendilerini seyretti. Onlara yüksek sesle,
“Bu yaralara sebep olan nedir?” diye sordu. Cevap olarak bir ho-
murtu yükseldi ve kaygılarının bir parçası Supaari’ye ulaşmaya baş-
ladı. Onları endişelendiriyordu, bundan pişmanlık duydu. Fakat bu
–her şey netleşmeden önce yaşanan bu kafa karışıklığı– gerekliydi.
“Bunlara sebep olan nedir?” diye tekrar sordu.

Kısa süre sonra Djalao, “*Khimali*,” dedi. Öne çıkmış, Sofia’nın
yanında duruyordu. Supaari kızın bu tuhaf davranışa bir son vermek
istediğini biliyordu. Supaari’yi kürkünü elden geçirebileceği bir ye-
re çekmek, iğrenç küçük yaratıkları parmaklarının arasında ezmek
ve işi bitirip kurtulmak istiyordu. “Tehlikelidirler,” dedi Djalao kız-
gın bir sesle. “Seni hasta ediyorlar. Lütfen, birine izin ver de...”

Fakat Supaari, “Peki *khimali* nedir?” diye bağırdı.

Djalao, “Parazit!” diye yanıtladı. Artık gözlerini dikmiş ona bakarken çileden çıkmış haldeydi. “*Sipaj*, Supaari, neden..?”

Bakışları hâlâ Djalao’nun ötesinde, Runaların üzerinde olan Supaari, “Peki parazitler, üzerinden beslendikleri kişiye fayda sağlamadan kendi ihtiyaçlarını karşılayanlar değil de nedir?” diye sordu. “Hayatlarını başkalarının hayatı üzerinden sürdürüp karşılığında hiçbir şey vermeyenler değil de nedir?” Runaların çoğu ağırlıklarını bir o ayaklarına bir bu ayaklarına vererek tereddütle etrafa bakındı. Fakat Djalao dikleşti, Supaari’yle göz göze geldi. *Biliyor*, diye düşündü Supaari. *Anlıyor*.

Supaari kıza, “Peki,” diyerek yumuşak bir sesle sordu, “kendimizi parazitlerden kurtarmak için ne yapmalıyız?”

Djalao, “Onları öldürmeliyiz,” derken sesi en az onunki kadar yumuşak ve kararlıydı. “Onları birer birer öldürmeliyiz – ta ki bize daha fazla sıkıntı yaratmayana kadar.”

Giordano Bruno

Dünya Tarihiyle 2064

“JOHN, ÜZGÜNÜM, ama bu noktada fazla alternatif görmüyorum,” dedi Emilio Sandoz sakince. “Sen ne öneriyorsun? *Bruno*’da isyan mı?”

“Bana büyüklük taslama, Emilio! Ben ciddiylim...”

“Hayır, ciddi *olduğundan* emin değilim,” dedi Emilio, sulandır-
dığı çırpılmış yumurtayı bir tavaya geçirirken. Quell iştahını artır-
yormuş gibi görünüyordu; gemi saatiyle sabah beşte kurt gibi acıktı-
ğını hissederek uyanmıştı. Kendine yiyecek bir şeyler ayarlamak
için mutfığa gittiğinde, John Candotti geminin kontrolünü ele geçi-
riye eve dönme planlarıyla yerinde duramaz halde pusuya yatmış bek-
liyordu. “Bundan biraz ister misin? İki kişilik yapabilirim.”

“Hayır! Beni dinle! Ne kadar beklersek, evden o kadar uzaklaş-
ırız...”

“Peki ne yapacaksın? Uykusunda Carlo’nun boğazını mı kese-
ceksin?”

John aceleyle, “Hayır!” diye fısıldadı. “Ama onu kabinine kilit-
leyebiliriz...”

“Ah, lütfen!” Emilio iç geçirdi, gözlerini devirerek yumurtaları-
nı karıştırdı. “Bana biraz meyve suyu çıkar, olur mu?”

“Emilio, o sadece tek bir adam! Biz yedi kişiyiz...”

“Diğerlerinden herhangi biriyle bunu konuştun mu, Bay Chris-
tian?” diye sordu. Tavrını netleştirmesi için Charles Laughton’a gü-
veniyordu.*

John bu alay karşısında kızardı. Bir dolabı açıp meyve suyu için bardak çıkardı, ama kararlı bir şekilde konuşmaya devam etti. “İlk sana geldim, ama eminim...”

Emilio düz bir sesle, “Emin olma,” dedi. Duyguların dikkat dağıtan gürültüsü olmayınca siyasi gerçekler gün gibi ortadaydı ve cezaevine göz yaşartıcı gaz gibi Quell püskürtüldüğünde, ayaklanan mahkûmların kaybetmekte oldukları savaşta neden pes ettiklerini anlıyordu. “Durum yediye karşı bir, ama bir olan sensin, John.”

Yumurtaları bir tabağa aktaran Sandoz, yemeğini masaya götürdü ve sırtını mutfığa vererek oturdu. John dudaklarını birbirine bastırarak onu takip etti, portakal suyunu sinirle çarparak masaya koydu ve karşısına oturdu. Emilio bir süre arkadaşının insanı utandıran sert bakışları karşısında yedi, sonra tabağını kenara itti.

“Bak, John, gerçeklerle yüzleş,” diye önerdi en sonunda. “Adamın kendisi ya da gerekçeleri hakkında ne düşünürsen düşün, Danny Demir At şimdiden bu misyon için ruhunu tehlikeye attı, haksız mıyım?” John isteksizce başını sallayana kadar gözlerini dikip baktı. “Joseba’nın da, başka herhangi birininki ne olursa olsun, Rakhat’a gitmeyi istemek için kendince sebepleri var. Sean – Sean’ı anlamıyorum, ama insan doğasına alaycı yaklaşmanın günah için yeterli bir karşılık olduğunu düşünür gibi bir hali var. Taraf tutmayacaktır.”

John gözlerini indirmemişti, ama Emilio’nun söyledikleri kafasına girmeye başlıyordu. “Nico’ya gelince,” dedi Emilio, “onu hafife alma. Görüldüğü kadar aptal değil ve patronuna sadakat fikri ona iyice aşılarmış. Carlo’ya saldırdın mı Nico’yla uğraşmak zorunda kalırsın ve seni uyarıyorum: Adam işinde çok iyi.” Emilio omuz silkti. “Ama diyelim ki Sean bu işe karışmadı, Danny ve Joseba’yı kendi tarafında olmaya ikna ettin ve Carlo’yla Nico’nun da bir şekilde icabına baktın. Yine de gemiyi Dünya’ya götürmesi için Şişko Frans’a ihtiyacın olacak...”

“Doğru – ve Frans yüz­süz bir paralı asker! O yüzden onu satın alabiliriz! Hem zaten Carlo’nun deli olduğunu düşünüyor...”

“Frans’ın renkli ifadelerle mübalağa etmek konusunda müthiş bir

* 1935 yapımı *Denizde İsyan* filmine gönderme –y.n.

yeteneği var.” Emilio doğruldu ve kollarını masaya dayadı. “John, Carlo soğukkanlı, ahlaksız, tümüyle bencil, ama deli olmaktan çok uzak. O keçileri kaçırmış bile olsa, şu durumda Frans’ın seninle bu planda işbirliği yapacağına güvenmezdim.” John dikleşti, ama Emilio devam etti: “Camorra’nın geniş bir alana erişimi ve bundan daha da geniş bir hafızası var. Frans, Carlo’ya karşı gelmekle büyük riske girer...”

“Müthiş bir analiz, Sandoz!” diye bağırarak Carlo odaya girdi. “Tam anlamıyla Makyavelist bir yaklaşım.” John onun sesiyle yerinden sıçrayınca Carlo, “Cidden, Candotti,” dedi alaycı bir tavırla, “komplonun ilk prensibi gizliliklidir! Ortak oda böyle işler için hiç de uygun bir yer sayılmaz.” Neşeli gri gözlerini John’un pembeleşmiş yüzünden ayırıp Sandoz’un kırışık ve durgun yüzüne çevirdi. “Peki ya sen, Sandoz? Gina ve kızımın yanına dönmek istemiyor musun?”

“Benim ne istediğimin konuyla alakası yok. İşin doğrusu, onların hayatına yalnızca birkaç aylığına dahil oldum.” John nefesini tuttu ve Emilio ona döndü. “Evde yıllar geçiyor, John. Şu anda yön değiştirip geri dönsek bile, iş gezisine gitmişim gibi yeniden yanlarına gitmem pek de beklenemez.”

John sıkıntılı görünüyordu, ama Carlo’nun yüzü sevinçle parladı. “O halde tekliflerim konusunda bir karara vardığını farz edebilirim...”

Daha sonra darbenin ateş alan tüfeğe benzer bir ses çıkardığını hatırlayacaklardı.

Yankılanmayan tek bir patlama olmuştu, hemen ardından da zifiri karanlıkta mutlak bir sessizlik... Sonra, motorlar durup ivmenin sağladığı yerçekimi kayb olduğunda, geminin dört bir yanından önergilerini göremeden yuvarlanan adamların bağrış çağrışları duyuldu.

Acil durum ışığı neredeyse anında yandı; ama yeniden etrafı görebilmeleriyle birlikte, gemi gövdesinde çatlak olduğuna işaret eden alarm seslerinin çılgılığı ve ardından atmosfer basıncını kaybeden bölgelerle bağlantıyı kesmek için mekanik güçle çalışarak kendi kendine kapanıp kilitlenen bölme kapılarının tiz vınlaması duyuldu. Bir an sonra çarpışma etkisiyle dikey iniş protokolü devreye girdi. Gemide bir yere sabitlenmemiş bütün nesneler artık geminin kütle

merkezinden uzağa fırlamış durumdaydı. John masanın kenarına uçmuş, nefesi ciğerlerinden boşalmıştı. Gemi sarsıldığında yana devrilen Emilio ise, şimdi kare hatları görülen bir havalandırma tertibatına sırtını dayamış halde bir bölmeye yapışmıştı. Başı duvara çarptığında aldığı darbe yüzünden kulakları çınlarken, gözlerini hayretle kocaman açarak Wolverton tüpünü seyretti: Bitkiler ve toprak karışımları, daha birkaç saniye önce dikey bir bahçe olan şeffaf silindirin içindeki kasırgayla harekete geçerek bulundukları yerden kopup serbest kalmış, fırıl fırıl dönüyordu.

“Sorun tüpteki... eksen!” diye bağırdı Carlo. Kollarını ve bacaklarını açarak oturmuş, sırtını da Sandoz’un karşısındaki bölmeye yaslamıştı. Yaşadığı his, çocukken onu heyecandıran bir lunapark trenini anımsatıyordu – merkezkaç kuvveti insanları duvara yapıştıran ve yer hepsinin ayaklarının altından kayana dek gittikçe hızlanarak dönen, geniş, çeperleri yastıklı bir silindir. Onu dümdüz etmek isteyen bir güce karşı nefes almak zordu, o yüzden kısa ama sakın cümleler kurdu. “Sandoz, şurada... kırmızı bir kontrol düğmesi var... solunda... Evet. Rica etsem... ona basabilir misin, lütfen?”

Sandoz tek bacağına hedefine doğru güçlkle ilerletmek için mücadele ederken, Carlo onunla empati kurarak gerildi ve sırf nasıl olduğunu görmek için kendi bacağına oynatmaya çalıştı: Bu yerçekimi kuvvetleri varken hakikaten çok zordu. Sandoz’un bileğinde yeterli güç yoktu; ayağının kenarıyla düğmeye basmak için tüm bedenini çalıştırarak duvardan uzağa kıvrıldı. Alarmin sesi kesildi. Carlo, kendisine eşlik eden Candotti’yle birlikte istemsizce rahat bir nefes alarak, “Bravo,” dedi.

Fakat artık daha uğursuz sesler duyabiliyorlardı: geminin taş gövdesinden gelen gıcırtı, bir borudan fışkıran suyun sesi, dışarı kaçan havanın kasırgayı andıran tıslaması ve gerilen metalin kambur balınaların kederli şarkısına benzeyen iniltisi.

Carlo normal bir ses tonuyla, “İnterkom: tüm haberleşme cihazları açılsın,” diyerek geminin dahili iletişim sistemini devreye soktu. Göremediği adamlara birer birer seslendi. Frans, Nico, Sean, Joseba ve Danny de birer birer rapor verdi. Geminin yaptığı iniş, merkezi güvertenin üstünde ve altında her bir adamı alışkın olmadıkları yü-

zeyle yapıştırmıştı ve şu anda geminin her bölmesini bir yaşam kapsülüne dönüştüren yapay zekâ programları tarafından kabinlerine kapatılmış durumdaydılar.

Nico'nun tek nefeste, "Bu bizim... tatbikatlar gibi," diyen neşeli sesi duyuldu. "Her şey... yoluna girecek."

Yüzü masanın üzerine doğru çekilen John'un halihazırda görmeyen gözleri bu iyimser beyan üzerine yuvalarından fırladı, ama gemide bir yerlerden Frans'ın, "*Brav' scugnizz*, Nico!" diye bağırان sesi duyuldu.

Carlo da dingin bir sesle konuşmayı sürdürdü. "Beyler," diye seslendi. Geminin tamamında onu duyabildiklerini biliyordu. "Sanıyorum ki... *Giordano Bruno* bir mikrometeora çarpmış olmalı. Şu anda... mineral tozu ve organik... moleküllere dönüşmediğimize göre... çarptığımız şey her neyse... çok küçük olduğu sonucuna varabiliriz. Fakat... çok hızlı gidiyoruz ve bu da... o darbenin sonucunu açıklıyor." Artık daha rahat nefes aldığından konuşma ritmini bulmaya başlamıştı. "Ah! Görüyor musun, Sandoz?" diye sordu. Gri gözleri kıpırtısız kafasında hareket ediyordu. "Vakum... çarptığımız taneciğin delerek açtığı... kanal yoluyla... Wolverton tüpünden... toprak çekiyor. Orası şimdi bitki döküntüleriyle tılandı... ve kendi kendini kapattı."

Tıslama sesi sona erdi ve aniden şeffaf tüpün içindeki kasırganın yerini, silindirin duvarlarına pat diye çarparak saçılan, sağlam görünümlü bir toprak karışımı aldı. Tam o sırada Sandoz ve Carlo da ortak odanın dış duvarlarına mıhlanmış durumdaydılar.

Gözleri yuvalarında çılgınca dönen John, Carlo'yu görüş alanının en köşesinde zar zor görebiliyordu. "Yani demek istediğin... uzayla aramızdaki... tek şey... toprak mı?" John panik halinde nefesini tuttu.

İnterkomdan Sean'ın, "O, bir de... Tanrı sevgisi," diyen gergin sesi duyuldu.

Carlo nasıl olduysa neşe içinde gülmeyi başardı. "Yolcularımız arasında... isteyen varsa... talihsiz uzay yolcularının koruyucu azizi James... Lovell'in ruhu için dua etmeyi... düşünebilirsiniz! Kendisi... bu sabah kesinlikle bizi kolluyordu, dostlarım. Dinleyin!" diye tali-

mat verdi. Fotonik sistemlerinin açıldığını ve kendilerini sıfırladığını duymuştu. “Düşmeye hazır olun. Eğer her şey yolunda giderse, atalet güdüm sistemi... yakında konum roketlerini ateşlemeye başlayacak...”

Sadece İsa’nın isminden ibaret olan kısa ve içten dua ve küfürlerle birlikte korku, şaşkınlık ve acı nidaları sıralanırken, yapay zekâ sistemi jetlerini ateşlemeye başladı. Bu jetler de otomatik olarak geminin dengesi üzerinde etkilerini gösterdi ve kısa itişlerle *Bruno*’nun yunuslama, yuvarlanma, sapma eksenlerini yeniden ayarladı. Ortak odada, ağırlığın olmadığı kısa anlarda portakal suyu damlacıkları oluştu; Emilio’nun çatalı havada süzülen bir tabağın yanında çılgınca dönerken, lunapark treni yerini çırpılmış yumurta ve tozdan oluşan renkli bir manzaraya bıraktı. Kabinlerde ise bir yere sabitlenmeden kalmış her şey –tabletler, jiletler, çoraplar, nevresimler, tespihler– geminin anbean değişen, düzensiz devinim güçlerine kapılarak adamların bedenleriyle birlikte dans ediyordu. Her tarafta, yüzey gerilimiyle kısa süreliğine bir araya toplanan tükürük, kusmuk ve göz yaşı damlaları da artık bu karmaşaya eklenmişti; yüzeylere çarptıkları, diğer nesnelerden biriyle çarpıştıkları ya da tutunacak yer arayan bir adamın kolları ve bacaklarının telaşlı bir hareketiyle darbe aldıkları zaman dağılıyorlardı.

Geçmek bilmeyen dakikalar içinde iniş dengelendi ve tekrar geminin çeperlerine doğru çekildiler, ama bu sefer onları etkileyen kuvvetin şiddeti çok daha azdı. “Bunu hissediyor musun, Don Gianni?” diye seslendi Nico. Belli ki John Candotti’nin sesinde duyduğu korku onu endişelendirmişti. “Hissediyor musun? Yavaşlamaya başlıyor...”

“Pekâlâ,” dedi Carlo. Her zamanki kadar soğukkanlıydı. “Merkezkaç kuvveti azaldıkça yere doğru ilerlemeye başlayın.”

Nico yardımcı olma isteğiyle, “Anlıyor musun, Don Gianni?” diye sordu. Sesinde ironi kııntısı bile yoktu. “Gemi artık bizi bırakacak.”

“Motorlar ateşlendiğinde,” diyerek uyardı Carlo, “tam güce ulaşmış olacağız...”

Bu da tam, normal yerçekimi demekti. Zeminler birdenbire “yer”

olma konumlarını geri kazandı ve güdüm sistemi dikey inişi yavaşlatıp durdururken duvarının en alt noktasına ulaşmamış olan herkes, yavaş hareket etmenin karşılığında birkaç yerini daha morarttı.

Carlo keyifle, “Eh!” diye bağırırken, yakışıklı İtalyan erkeklerin orta yaşlarda edindiği neredeyse sihirli kişisel tatminle toparlanıp ayağa kalktı. “Bu iş hemen hemen bekleyebileceğimiz kadar iyi gitti. Lütfen herkes ortak odaya gelebilir mi?”

Şans eseri, *Giordano Bruno* gemisindeki erkeklerin hepsi de acil durum tecrit prosedürü kalktığında sendeleyerek odalarından çıkabilecek durumdaydı. Çıplak ya da üzerlerinde iç çamaşırlarıyla birer birer göründüler. Gövdesi yağlarla bol bol desteklenmiş olan ve kolay heyecanlanmayan Frans hiç yaralanmadan kurtulmuştu; Nico’nun ise az önce ne kadar büyük bir tehlikede olduklarını hayal etme yeteneğine sahip olmaması epey işine yaramıştı. Joseba sessizdi ve hızlı hızlı nefes alıyordu, ama onun dışında bir şeyi yoktu. Sean gözle görülecek kadar sarsılmış durumdaydı, ama Danny Demir At konsantrasyonunu sağlamıştı ve tetikteydi. Carlo, Newton’ın her bir hareket kanunun vücudunun tam olarak neresinde kendini gösterdiğinin bilincinde olsa da tümüyle iş görebilir durumdaydı. John da iyi olduğu konusunda ısrarcı olmuş ve çoktan işe koyulmuştu; bükülme kuvvetiyle patlamış bir mutfak borusu tespit edince ana vanayla bağlantıyı kesmiş, Nico’yla birlikte tesisat malzemelerini karıştırarak boruyu tamir etmek için ihtiyacı olanları arıyordu. Sandoz elbette sakindi. Yalnızca, “Desteklerimden biri hasar görmüş. Tamir edilebilir görünüyor,” dedi.

Kesikler ve çürükler dışında ciddi bir yaralanma yoktu. Bu durum muhtemelen çoğunun yatakta olmasından kaynaklanıyordu. Carlo, herhangi birinin travma sonrası paniğe kapılmasına zaman tanımadan, enerjik ve ciddi bir şekilde görev dağılımı yaptı. “Geminin sabitlendiğinden emin olana kadar herkesin basınç tulumu giymesini istiyorum. Nico, tulumunu giydikten sonra bizim için ortalığı temizleyeceksin. Mutfaktan başla. Don Gianni için tamir edilmesi gerekenlerin bir listesini çıkar. Sean, Sandoz’un tulumunu giymesine

yardım et, sonra da kendininkini giy...”

“Tulumun içinde ellerim bir işe yaramaz,” diyerek karşı çıktı Sandoz. “Yapamam...”

“Yalnızca geminin dengesini sağladığımızdan emin olana kadar,” dedi Carlo. Sandoz omuz silkti: Ya boyun eğmişti ya da umursamıyordu. “Frans, hazır olur olmaz Sandoz’u da yanında köprüye götür. Sandoz, fotoniklerin tümüyle gözden geçirilmesine yardım edeceksin – sistemlere teker teker bakarak geminin durumunu kontrol et. Bu iş ses kontrolüyle de yapılabilir, acil durum geçer geçmez de tulumlardan kurtulabiliriz. Candotti,” diye seslendi, “temizlik işini Nico’ya bırak – diğer seviyelerdeki tesisatı kontrol et. Başka bir yerde hasar olabilir ve herhangi bir şeyin kısa devre yapması hiç işimize gelmez. Sean! Kendine gel! Sandoz’a basınç tulumunu giydir.”

Diğerleri gidince Carlo, Joseba ve Danny’yle konuştu. “Gemi güvenilir duruma geldikten sonra öncelik, biyolojik hava ve atık sistemlerini yeniden etkinleştirmek olacak.” Joseba ve Danny, ortak odanın merkezindeki Wolverton tüpüne ancak o zaman göz attı. Hırpalanmış ve bağlandıkları yerden sökülmiş bitkilere dehşet içinde bakakaldılar. “Bu ölümcül bir durum değil beyler,” diye ısrar etti Carlo. “Arıtma cihazlarıyla hava kalitesini muhafaza edebiliriz, yedek oksijen jeneratörlerimiz de var. Fakat herhangi bir sistemde ihtiyacın altına düşmek istemiyorum, o yüzden elimizden geldiğince çok bitki kurtarmamız lazım – bu senin görevin,” dedi Joseba’ya. “Hepsi ölmüşse bile gemide tohumlarımız var ve bir-iki ay içinde tüp sistemini yeniden kurabiliriz. Sean ilgilenebilecek duruma gelince onu da akvaryumların başında çalıştır, Joseba. Şu anda hepsi kilit altında ama sızıntı ve çatlak olup olmadığını kontrol etsin. Tılapyalar sarsıntıyı sağ salım atlatmıştır diye tahmin ediyorum; ancak akvaryum ve filtrelerin hiç olmazsa kontrolden geçirilip bir güzel temizlenmesi gerekecek.”

Joseba bir an dilini yutmuş gibi orada dikildi, ama en sonunda tulumunu giymek ve Sean’la Sandoz’un da aynını yapıp yapmadığını kontrol etmek için kabinine doğru hareketlendi.

Danny Demir At, yalnız kaldıklarında Carlo’ya, “Selam olsun, Yüce Sezar!” dedi. “Çok iyiydi, ahbap.”

Bir elini avucu kendisine bakacak şekilde kaldırıp, diğeri de zarıfçe göğsüne koyan Carlo, görünmez bir toga giydiğini ima eden bir poz verdi. “Ben soğukkanlı, ahlaksız ve bencil değilim,” dedi, kaşlarını buyurgan bir tavrıyla kaldırarak. “Ben bir filozof-kral ve Stoa tarafsızlığının vücut bulmuş haliyim!”

“Yok daha neler,” dedi Danny dostane bir tavrıyla. “Siz Giuliani-ler, hepiniz de taş kalpli piçlersiniz.”

“Babam da bana öyle söylüyor,” dedi Carlo. Gayet sakindi. “An-nem ise her şeyi inkâr etti ve DNA testi istedi. Tulumunu giy. Sen benimle geliyorsun. Geminin gövdesini kontrol edip iniş araçlarının ne kadar hasar aldığına bakmamız lazım. Bir de o ufak delikleri toprak yığınlarından daha güvenilir bir şeyle kapatırsak hepimiz daha rahat uyuruz herhalde.”

Alt kattaki kabinlere açılan döner merdivenlere doğru yürüdük-leri sırada Danny, “Yapışkan bant?” diye önerdi. Carlo güldü, ama o daha kapıdan içeri girmeden, Demir At azametli kollarından birini uzatıp yolunu kesti.

Danny merakla, “Orada ölüme ne kadar yaklaştığımız?” diye so-rarken kara gözlerini ondan ayırmadı.

Carlo, “Gövdeyi inceleyene kadar emin olamam,” dedi ama Danny geçmesine izin vermiyordu. O yüzden Carlo bir adım gerile-di ve sessizce dikildi. Ellerini güzel sırtında birleştirmiş, klasik hat-lara sahip başını yana eğmiş, gri gözlerinde şüpheli bakışlar belir-mişti. Yaşıtları onun konuşmalarını şaşırtıcı derecede zarif buluyor-du: Carlo Giuliani, durum gerçekten gerektirmediği sürece nadiren kaba sözler kullanırdı. Oldukça nazik ve vurgulu bir şekilde, “Boku yememize o kadar az kalmıştı ki, hayatta kalabilmemizin tek muhte-mel sebebi Papa ve Don Vincenzo’nun haklı olmasıydı – Tanrı San-doz’u Rakhat’ta istiyor,” dedi.

Uzunca bir süre birbirlerine baktılar. Danny kolunu indirip başı-nı salladı ve merdivenlerden inmeye başladı.

Danny ve Carlo on beş dakika sonra basınç tulumlarını giymiş halde kabinlerinin diğer tarafındaki geçitte tekrar buluştu ve hasarı gözden geçirerek oda oda dolaştı. Carlo'nun bir yere sabitlenmemiş her bir nesnenin güvenli bir yere kaldırılması yönündeki talimatlarına, özel alanlarda bile büyük ölçüde uyulmuştu ve bu da alınan yaraların ciddiyetini şüphesiz azaltmıştı. Çoğunlukla karmakarışık olmuş dağınık odalarla karşılaştılar, ama bunu görmezden gelip neversim ve giysileri bir kenara iterek her bir odanın duvar, zemin ve tavanını incelediler.

Yüzeyler, üzerinde bükülme etkilerinin belirgin olduğu, gerilimden çatlamış polimerlerle kaplıydı. En şiddetlileri dış duvarlardaydı; ama araştırma ve tecrübe, aynı ekseninde gerçekleşen çarpışmaların hayatta kalabilecekleri tek senaryo olduğunu göstermişti, o yüzden Carlo bir göktaşı seçmiş ve yapılandırmasını da bu durumu düşünerek yapmıştı. Dış kabukta çatlaklar oluşmuş olması hâlâ ihtimaller dahilindeydi – onları tespit etmek için sonar sonda jlama yapmak gerekecekti. Fakat, görünüşe göre, *Bruno*'nun merkezi yaşam destek silindiri her an parçalanma riski taşıyordu.

İniş araçlarının bulunduğu bölmeye giderken ortak odadan geçen Carlo, Nico'nun çoktan mutfaktaki işini bitirdiğini fark etti. Yiyecek ve araç gereçler, güzelce paketlenmiş bir şekilde depolama kaplarında duruyordu. Sandoz'un tavası hariç hiçbir şey dışarıda kalmamıştı. Carlo bu durumdan memnun olarak, Frans ve Sandoz'un şimdiden sistem kontrollerini yürüttüğü köprüde durdu.

“Tulumun nerede, Frans?” dedi Carlo. Boğaz mikrofonundan gelen sesi cansız ve tekdüze idi; yine de, itaatsizlik için iyi bir sebep olması gerektiğini düşündüğü açıktı.

“Ben büyüme çağında bir oğlanım. Artık üstüme olmuyor,” dedi Frans kestirip atarak. Sonra da suratı tulumunun yüz siperinin arkasında ifadesiz duran Danny Demir At'a sırtıttı. “Dua et de ciddi bir hava boşluğunu gemiye çekmeyelim, Şef. Eğer patlarsam yolun geri kalanında aygıtlardan yağ kazanıyorsun.”

Danny ruhsuz bir sesle, “Ya da İsa'nın göğsünde dinleneceğim,” dedi.

Carlo, “Şu âna kadar ne buldunuz?” diye sordu Frans'a.

Frans, “Tek gözümüz kör,” diye bilgi verdi. Yeniden ciddileşmişti. “İlerlediğinde sancak tarafındaki sensör panelinin civarına bir bak.”

Şanslıyız, diye düşündü Carlo. *Hakikaten çok şanslıyız.* Fakat konuştuğunda şöyle söyledi: “Pekâlâ. Demir At, sen gidip Sean ve Joseba’yı kontrol et, canlıların durumu nasılmış bir bak. Sonra da iniş araçlarına kendi başına göz at. Ben devam edip gövdenin nasıl göründüğüne bakacağım. Frans, sen de beni ekrandan takip et.”

Stoacı Epiktetos şöyle yazmıştı: “İnsanoğlunun başına gelen tüm kötülüklerin, ayrıca bayağılık ve korkaklığın ana kaynağı, ölüm değil ölüm korkusudur.”

Carlo Giuliani bu sözleri on üç yaşında, çocukken çok katıldığı cenazelerin birinden bir hafta sonra okumuştı. Bir kuzeni arabaya yerleştirilen bombanın patlaması üzerine paramparça olmuştu; tabuta koyulacak fazla bir şey yoktu, ama kortej Napoli’nin içinden geçerek yol alırken, iki yüz araç neredeyse boş bir kutunun peşine takılmıştı. Carlo o vefata bizzat tanıklık etmemişse de, yedi yaşında üzerine –bu sefer de bir amcasından– kan ve beyin parçaları sıçramıştı. Böylece erken yaşta fanilik üzerine düşünmüştü.

Başka bir çocuk olsa rahipliğe yönelebilirdi; ailede bunun örnekleri kesinlikle çoktu. On dördüncü yüzyılda Giuliani soyadını taşıyan bir stigmatik bile vardı. Fakat hagiografide Carlo’nun işine gelmeyecek kadar fazla şehit vardı. Yeniyetmelere özgü romantik bir kibir duygusu içinde, İsa Peygamber’e değil Marcus Aurelius’a odaklandı. Rakip bir *famiglia*’nın intikam amacıyla infaz etmek üzere düşük risk teşkil eden bir kurbanı hedef alması durumunda kolay lokma olacak bir çocuğun kırılgan cesaretini desteklemek için diktatörlerin en büyüğü, muazzam bir irade ve cesarete sahip bir kahraman gerekiyordu.

Aurelius’un zorlu bir rol model olduğu ortaya çıktı. Carlo bir stoacının sahip olması gereken rasyonellik ve cesarete ulaşmak için gayret ediyor, ancak Napoli’nin Hristiyanlık öncesi batıl inançlarının ve rokoko tarzı Katolikliğin tuhaf batağına çekiliyordu. Hem şımartılarak hem de hakarete uğrayarak, ölçüsüz derecede ilgi görüp acımasızca hor görülerek büyümüştü. Bazı açılardan annesinin fena

halde şımartılmış oğlu olarak kalmıştı; en ufak muhalefet karşısında öfkeye kapılıyordu. Babası gibi o da başkalarının isteklerini, kendininkilerle örtüştüğü durumlar haricinde, neredeyse hiç görmüyordu. Bununla birlikte, bu özelliklerin kusur olduğunu biliyor ve onlara karşı koyuyordu. “En asil intikam,” diye yazmıştı Marcus Aurelius, “düşmanın gibi olmamaktır.”

Emilio Sandoz’a, “Benden öncekilerin hatalarından ders aldım,” demişti Carlo. Bunu öylesine övünmek için söylememişti, hayatının mihenk taşıydı bu. *Giordano Bruno* da çabalarının sonuçsuz kalma-
dığının kanıtıydı. Gemi geniş, sağlam, alışılmadık ölçüde simetrik, önceden yapısını zayıflatacak hiçbir işlemde geçmemiş saf mineralden ibaret bir kayanın içinde yapılandırılmıştı. Geminin iç silindiri dikkatle tahlil edilip ölçülmüş ve maden çıkarma robotları tarafından sondajla çıkarılmıştı. Birinci sınıf mürettebat alanları, kozmik radyasyondan gayet iyi korunacak şekilde merkeze yerleştirilmişti. Kendi kendini onarma özelliğine sahip dirençli köpükler kullanılarak göktaşının dış yüzeyi tümüyle basınca dayanıklı hale getirilmişti. Fotonik, yaşam destek ve güdüm sistemlerinin hepsi üçer kez yedeklenmişti; bu sistemler, mürettebat hiçbir şey yapamayacak duruma gelse bile, planlanmamış herhangi bir kesinti durumunda otomatik açılan sıralama ve dengeleme prosedürleriyle karşılık verecek şekilde programlanmış ve etraflica test edilmiş yapay zekâ sistemleriyle kontrol ediliyordu.

Bu bir servete mal olmuştu. Carlo babasına kendini savunurken konuya ticari açıdan yaklaşmıştı ve kız kardeşi Carmella da ona arka çıkmıştı tabii – kaltak gücünü pekiştirirken, bu proje onu potansiyel bir rakip olmaktan çıkaracaktı. Fakat, kız kardeşinin de belirttiği gibi, başarılı bir yolculuğun şansını artırmak için peşinen ödenecek paranın uzun vadeli bir yatırım olarak tatmin edici bir geri dönüşü olacaktı. Bunun Domenico Giuliani’nin oğlunun geri dönüşüyle sonuçlanabilecek olması, Domenico’nun bu işle bizzat uğraşmak için orada olmayacağı dikkate alındığında, kabul edilebilir bir riskti – en azından aileden uzaklaşmış olan evlat durumun böyle olduğundan şüpheleniyordu.

Canın cehenneme, ihtiyar, diye düşündü Carlo, iki saat önce ba-

basına katılmaya tam olarak ne kadar yaklaştığını öğrenmek için geminin merkezi erişim çekirdeğinden içeri tırmandığı sırada kendi nefesi kulaklarında gürültüyle uğuldarken.

Geminin ön tarafında, uzaktan algılama donanımının yerleştirildiği şebeke dairesinin içinde her yer ince bir siyah toz tabakasıyla kaplıydı. Carlo yelpaze gibi saçılmış tozları yerdeki kaynağına doğru takip ederken, ayağındaki botla minyatür bir Vezüv'e değdi ve sonra eldiveniyle ince toz tabakasının geri kalanını temizlemek için eğildi. Bir delik buldu. Doğrulup bir adım geriledi, ardından kendi gücüyle ilerlediği zamanlarda geminin pruvası olan tavana baktı ve giriş yarasını buldu. Orası da aynı şekilde uzay boşluğundan çatlağa çekilip sürtünme kuvvetiyle olduğu yerde tutulan toprak karışımıyla tıkanmıştı. Geminin diğer ucunda bunlara eş çıkış delikleri olacağını daha bakmadan biliyordu.

Şimdilik fizik kanunlarına güvenerek tıkaçı olduğu gibi bıraktı ve aklından çarpışmanın taslağını çıkardı. Bir madde zerresi –belki de bir demir partikülü– yollarına çıkmış ve delikler açarak geminin başından kıkına kadar dar bir kolon oluşturmuştu...

Bu güzel bir an değildi. Açılan delik merkezin biraz daha uzağında olsa, dönüş daha şiddetli olur ve gemi parçalara ayrılırdı; dağılmasa bile yolcuları püre haline gelebilirdi. Mikrometeor çok daha büyük olsa gemi imha olurdu. Çarpışma maksimum hızla yol aldıkları sırada gerçekleşse, böyle bir darbe onlar daha ne olduğunu anlamadan buharlaşmalarına yol açardı ve *Giordano Bruno* da Rakhat yolunda gizemli bir şekilde ortadan kaybolan gemilerin listesine eklenirdi.

Kendi düşündüklerinin farkına varınca, sonunda sersemleyerek neredeyse kıkırdayacaktı. *Eve döndüğümde Meryem Ana için novena* yapacağım... Hayır –Rakhat'tan gelen hazinelerle dolu koca bir kilise!* Böyle bir sabahın ardından, rasyonelliğin dinin çok gerisinde kaldığı sonucuna varıyordu.

Kalktı ve açılan deliğin hemen sancak tarafında kalan sensör ku-

* Roma Katolik Kilisesi'ne ait, dokuz günlük dua veya ibadet içeren bir adak –y.n.

tusuna baktı. Carlo kendisiyle boşluk arasında duran toprağın düzenini bozmamaya dikkat ederek kutuyu yuvasından çekti ve ince partiküllerden oluşan şeffaf yığını nazikçe silkeledi – toprak karışımı kutuyu kirletip tıkamıştı. Aşağıda sakladıkları iki sensör seti daha vardı. Bu kutunun yerine yenisini koyacaktı, ama elindekini onarımdan geçirmesi için Candotti'yi görevlendirmeye karar verdi.

İleride yedek olarak buna da ihtiyacımız olabilir, diye düşündü. Seneca, “En güvenli yol, şansını nadiren zorlamaktır,” diye öğütlemişti. Bu da haftada bir kereden fazla mucizeye bel bağlama seçeneğini ortadan kaldırıyordu.

RAKHAT'TA İKİNCİ KEZ mahsur kalmasından dört yıl sonra Sofia Mendes rüyasında evini gördü. Bundan nefret ediyordu. Bu son bağı da koparmanın rüyalara bir son vereceği inancıyla Dünya'ya aktarım yapmayı bıraktı, ama rüyalar devam etti.

Çoğu kez bir havaalanında kendi uçuşu için kalkış anonsu yapılmasını bekliyor ya da bir tren terminalinde oluyordu; bu rüyalarda Jimmy'nin bir yerlerde onu beklediğine inanıyordu. Bazen Tokyo ya da Varşova'nın ona bir zamanlar tanıdık gelen sokaklarında yürüyordu. Çoğunlukla ise Dünya'yı yalnızca temsil eden, rüyalara özgü hayali bir yerde oluyordu. Rüyalarında neredeyse her zaman yalnız olurdu, ama bir seferinde bir kafede oturmuş, etrafındaki konuşmaları dinlediği sırada Sandoz içeri girdi. Her zamanki gibi geç kalmıştı. "Nerede kalmıştık?" diye sordu ve oturduğu bölmede Sofia'nın karşısına geçti. Sofia ise, "Âşık olmuştuk," diye cevapladı. Bu noktada, gündüz gözüyle hiç konuşulmamış olanları rüyasında dile getirmenin etkisiyle irkilerek uyandı.

O gece ormanın hışırtılar ve damlayan sulardan oluşan seslerini dinleyerek gözleri açık yattı ve bu rüyanın iskeletini oluşturan gerçeklik parçalarını ayıkladı. Kafe Cleveland'daydı elbette. Kendi kendine orada Sandoz'la ne kadar zaman önce tanıştığını sordu. Sonra, daha da telaşlanarak, *Ben kaç yaşındayım?* diye düşündü. Neredeyse elli yaşında olduğunu fark edince birden sıçradı. *On yedi yıl-*

dır buradayım, diye düşündü. İstanbul'da yaşadığım süreden daha uzun. Hatta herhangi bir yerde yaşadığımdan daha uzun.

Supaari'nin kızı Ha'anala ona bir seferinde, "Sipaj, Fia, halkın seni burada yalnız bıraktığı için üzölmüyor musun?" diye sormuştu.

Sofia kıza, "Her şeyin bir sebebi vardır," demişti. "Artık Runalar benim halkım. Senin için de öyle."

Kendi kişisel, değersiz üzüntüsünü çoktan Runaların esareti karşısında kapıldığı saf ve özverili öfkenin dibine gömmüş olduğu için bu sözleri güçlü, içten bir inançla söylemişti. Rakhat'taki hayatının amacını keşfetmişti. Buraya VaRakhatilere tek bir kelime öğretmek için gelmişti: adalet.

Rakhat'ın en büyük kıtasının dört bir yanında, Supaari VaGayjur ve Djalao VaKashan ile taraftarları dile getirilemeyen içerlemenin sesi olmuştu. Güçsüzlerin alışlagelmiş silahları –göz boyayan itaat ve sahte cehalet, hırsızlık ve ufak tefek engeller, ağırdan alma ve yanlış anlamış gibi yapma– tümüyle bir kenara bırakılmış, bunların yerini hayret ve heyecan yaratan bir güç almıştı. Bir âcizlik rüyasından uyanan uyurlar gibi, Runalar kendi güçlerine uyanmış ve potansiye-
lini önceden yalnızca Jana'ataların anladığı ve haklı olarak korktuğu bir gücü serbest bırakmıştı.

İlk isyan kargaşasının ardından, Gayjur ve Agardi'nin özgürlüğüne kavuşmasından sonra, korku ve şüphe onların yerine işin büyük kısmını halletmişti. Saygın Jana'atalar bir sabah uyandıklarında Runa çalışanlarının evi terk ettiğini ve uyku köşesinde boğazlarının yanına bırakılmış bıçakları görürdü. Eğer biraz akılları varsa ailelerini alıp kuzeye kaçarlardı. Direniş de olmuştu tabii. Başlangıçta bile baskınlar ve meydan okumalar vardı. Fakat bilgi güçtür ve Sofia Mendes'in yardımıyla Runalar gerçekten de oldukça bilgilenmişti.

Sofia ileri haberleşme ve bilgi işlem donanımlarına ilişkin şemalar tedarik etmiş ve daha da önemlisi, böyle şeylerin imal edilebileceği bilincini kazandırmıştı: Bir fikrin tohumu atıldı mı, Runalar onu hızlı ve yaratıcı şekilde detaylandırabiliyordu. Runa elleriyle üretilen radyo teçhizatı bir zamanlar Jana'ata hükümetlerine hizmet etmişti; şimdi ise bunlar *Stella Maris* mürettebatı tarafından yörüngeye yerleştirilen uydulardan istifade edilerek bütün ordunun anında

iletifim kurmasını sağlamak için uyarlanmıştı. Bir süre sonra bütün genç subaylar İngilizce ğrenmişti – Dünya’nın ikinci küresel savaşında kullanılan Navaho dili kadar kırılmaz bir koddu bu.

Magellan’ın uzaktan algılama ve görüntüleme imkânlarıyla, Sofia kıtanın ekvator çizgisinin her iki tarafını neredeyse kırk derecelik enleme kadar izleyebiliyordu – yalnızca Güney Okyanusu ve Garnu Dağları’nın kuzeyindeki topraklar görüş alanının dışında kalıyordu. Trucha Sai’de saklandığı yerden hava raporları ve nehir ulaşımı zamanlarını bildiriyordu. Aynı zamanda herhangi bir resmi savaş ge- neğiyle kısıtlanmamış Runa kadınlara uygun arazilere girdiklerinde teker teker vurulabilen ufak, hareketli Jana’ata süvari mfrezelerini takip ediyordu. Jana’atalar  cephe- de müdafaa edilmesi daha kolay bölgelere çekildikçe, Sofia hizmetçi ve asker Runaların toplanıp gidebileceği yeni sığınakların yerini tespit edebiliyordu. Bu sığınaklar hedef alınıp kırmızı ışıkta taarruzla zapt edilebiliyor, tek hamlede esirlerin serbest kalması, *djanada*’ların a bırakılarak gizlendikleri yerden çıkması ve daha da kuzeye sürülmesi sağlanmış oluyordu.

Ha’anala, “Ama kendi türünden başkalarının da yanında olması- nı istemiyor musun?” diye sordu.

Sofia ona, “Yanımda sen varsın, baban var. Isaac ve Runalar var,” dedi. “İhtiyaç duyduğum şeylere sahibim.”

“Gerçekten mi, anne?”

“Gerçekten!” diye bağırdı Sofia. “Sahip olduklarım için minnet- tarım, Ha’anala.”

Ayrıca, *Daha fazlasını istemek hayal kırıklığını davet etmektir*, de diyebilirdi. Fakat Sofia Mendes böyle düşünceleri uzun zaman önce aklından çıkarmıştı.

Sofia, durumunun iyi yanları da olduğunu kendine hatırlatırdı. Dn- ya’da olsalar oğlunun hali bir trajediye dönüşürdü; ama burada, or- manda, yüzlerce babanın dikkatli bakışlarıyla koruma altına alınan bütün çocuklar –ister sorunlu olsun ister sapasağlam, ister hareketli olsun ister durgun– gvendenydi. Kimse umutsuz vaka ya da fazla tu- haf olduğu için gözden ıkarılmıyordu. Trucha Sai’de kusurlu olmak

kabul ediliyordu; Rakhat'ta durumun böyle olduğu tek yer burasıydı. Runalar Isaac'ten hiçbir şey beklemiyordu. Onu yargılamıyor, muhtaç olduğunu düşünmüyor, bağırsak kontrolünü öğrendiğı zamanı ya da çıplak gezmesini umursamıyorlardı.

Üstelik Isaac başkalarının duygularına karşı duyarsızsa bile, bu doğal yaşam ortamının bilincindeydi. Üzerinde sallanacağı asmalar, tutunarak sürünüp tırmanacağı ve denge konusundaki şaşırtıcı ustalığıyla üstünde boydan boya yürüyeceğı devrilmiş *w'ralia* dalları vardı. Üstüne pat pat vurup sağa sola fırlatacağı, el ve ayak parmaklarının arasından akıtacağı çamur vardı. Sıçratacağı, sırtüstü içine düşeceğı, üzerinde süzüleceğı su vardı. Tekrar tekrar sektirdikçe kendi içinde keyfe gelip ellerini sallamasını sağlayacak, nehirde aşınıp pürüzsüzleşmiş kaya parçaları vardı. Toplayacağı ve Sofia'nın şaşkınlıkla fark ettiğı üzere -1, 3, 5, 7, 11, 13 diye devam eden- asal sayılara göre gruplandırarak düz çizgiler halinde sıra sıra dizeceğı bir sürü düzgün nehir yatağı taşı vardı. Burada, Trucha Sai'de ağaçlar Isaac'e fısıldıyor, dere onun için köpürüyordu. Yağmur onu yıkayıp tertemiz ediyordu. Bu kadar uzun süre böyle hareketsiz kalabil-diğı için hayvanlar bazen ona geliyordu.

Ha'anala, "*Sipaj*, Fia, ne zaman bir şehre gidebiliriz?" diye sordardı. "Orada yaşayanların tamamında beş parmak mı var yoksa bazılarında sadece üç tane mi var?"

Sofia ona, "Şehirler senin için çok tehlikeli," derdi.

"Diğer kızlar şehirlere gidiyor!"

"Onlar asker. Büyüyünce anlayacaksın."

"Geçen sefer de öyle dedin. Biri artık daha büyük! Ne zaman açıklayacaksın?"

"*Sipaj*, Ha'anala, *fierno* yapma. Şu gök gürültüsüne bak!"

"Sen kimsenin havayı gerçekten değiştiremeyeceğini söylemiş-tin!"

"Peki havayı değiştiren nedir?" diye sordu Sofia. Konuyu değiştirme fırsatından memnundu.

Sofia Mendes, savaşın ortasında, kendi çocukluğu berbat bir yöne sapmamış olsa öğretmen olabileceğini öğrendi. Berrak zihni ve düzen alışkanlığı, herhangi bir süreci bölümlere ayırıp analiz etme ve bunu acemi birine adım adım anlatma yeteneği... Bir zamanlar müt-hiş bir yapay zekâ analiz uzmanı olmasını sağlayan tüm beceriler şimdi de birbirine hiç benzemeyen bir dolu öğrencisinin işine yarı-yordu.

Runa çocuklar en çok Sofia'nın güneş ve nehirlerin adlarını, kim-yasal elementleri, çarpım tablolarını ezberlemelerine yardımcı ol-mak için oluşturduğu hafıza geliştirme programlarında başarılı oldu. Sofia da onların babalarından görerek öğrendikleri botaniği kendisi-ne öğretmelerine müsaade etti ve sonra çocuklarla birlikte kullanım, yapı ve konuma göre yeni sınıflandırmalar ortaya çıkardı. Çocuklar hayvanları, sesleri, kelimeleri, taşları sınıflandırmaya başladıkların-da, mantıklı bağlantılar kurup kendi belirledikleri problemlere akıl-lıca çözümler bulduklarında Sofia onları zevkle seyretti.

Runalar ilk tanıdığı VaKashani çocuklardan fark edilir derecede daha çabuk kavırıyordu. Başlangıçta onların öğretmeni olarak kendi-ne pay çıkarmıştı; ama zaman geçtikçe, zekâlarının kısmen hepsi-nin yeterince besleniyor olmasından –üreme durumlarını, çalışma-larını ve hayatlarını kontrol etmek isteyen Jana'ata yetiştiriciler tara-fından yetersiz besine mecbur bırakılmamalarından– kaynaklandı-ęını anladı.

Djanada'lar bu beslenme düzeninin Runaların zihinsel gelişimi-ne de engel olacağını anlamış olmalı, diye fark etti. Böyle iğrenç şeyler gözlerinin önüne serildiğinde, talihsiz Varşova getto ayaklan-masının şiirselliğini hatırlardı: “Et diye yedikleriniz meydan okuyor, et diye yedikleriniz baş kaldırıyor, et diye yedikleriniz savaşıyor! Et diye yediklerinizin nefesi ensenizde...” *Bu sefer*, diye düşündü Sofia, *et diye yedikleriniz zafer kazanacak. Adaletsizliğin prangalarını, bü-tün boyundurukları kıracağız ve ezilenleri özgür bırakacağız! Doğ-ru olanı yapıyoruz. Gerçekten.*

Sonra, yenilenmiş bir inançla, Runa çocuklara annelerinin uğ-runda savaştığı özgürlükle iyi yaşamak için ihtiyaç duyacakları şey-leri öğretim görevine geri dönerdi.

Isaac'e bile bir şeyler öğretilbildiğini fark etti. Daha doğrusu, Sofia onun dünyasını istila etmemeye dikkat ederse kendisi öğreniyordu. Mesajlarını Isaac'in diğerleriyle ilişkisini kesen gizli engellerin ve görünmez duvarların diğer tarafından ona ulaştırma işini tablete bırakmıştı; şarkılar dışında ona ulaşmanın en emin yolu buydu. Klavyenin düzenli sıraları hoşuna gidiyordu ve Sofia ona nasıl kulanacağını ilk gösterdiğinde harfler ve sembollerin ekranda mükemmel, sonsuz düz hatlar içinde geçişi üzerine sevinçten kendinden geçmişti. Isaac ellerini sallayıp harflerin bu gösterisi karşısında mutluluk çığlıkları attığında Runalar kibar bir şekilde, kimseyi gücendirmeden yakınırdı; Sofia, Isaac'in yanına oturup *fierno* başladı. Şimdi anda tableti elinden alırsa çocuğun çabucak sustuğunu öğrendi. Isaac onu hazinesinden mahrum bırakacağını anladığı rahatsız edici davranışı kontrol etme becerisini birkaç gün içinde kazandı.

Sofia her gece oğlunun sanal dünyasına yeni bir öğe eklerdi: ekranda beliren bir harfin adını defalarca tekrar eden bir ses; sonra resimlere uygun olarak ekranda yazan ve seslendirilen tam kelimeler. Sofia hayretle izlerken, Isaac bu şekilde kendi kendine okumayı öğrendi. Sofia'ya kalırsa bu fonetik olarak okumaktan çok Çince ideogramları öğrenmek gibiydi, ama Isaac için bir şekilde işe yarıyordu. Sofia ona Marc Robichaux'nun Rakhati bitkileriyle hayvanlarına ilişkin ayrıntılı ve güzel çizimlerini içeren dosyayı gösterdi ve bunlar için Ruanja isimler girdi. Isaac'in ekrandakiyle aynı, gerçek bir yaprakla yanına geldiği gün Sofia ağladı, ama ona sarılmadı. Isaac'e sevgi gösterilecekse bu onun istediği şekilde olmalıydı. Isaac kendi başına ya da Sofia'yı Ha'anala'yla birlikteyken yandan izleyerek, *Magellan* kütüphanesine ve kendi işaretli ağlarına bağlanmayı öğrendi. Müzik dosyalarının nerede kayıtlı olduğunu öğrendi ve dinlemek için tableti sakın bir köşeye götürdü. O zamanlarda yüzünde beliren mest olmuş ifade, Sofia'ya elinde olmadan kendi annesinin piyano başında bir noktürn çalarken kendinden geçtiği anlardaki yüz ifadesini hatırlatırdı. Isaac dinlerken yalnızca normal değil, herkesten ve her şeyden üstün, büyülenmiş görünüyordu.

Sofia bu ağır ilerleyen, kademeli yöntemle, kendinde değer verdiği ve Isaac'in babasında takdir ettiği özelliklerden bazılarının öğ-

luna aktarıldığını öğrenmiş oldu: zekâ ve müzik sevgisi. Isaac'ın çok zeki olduğunu fark etti – ya da eğer şey olmasa...

Hayır, diye karar verdi, onun müthiş bir zekâsı var, ama kendine göre: tümüyle farklı bir akıl.

Ha'anala yalnızca yedi yaşındayken bir gün Sofia, "Isaac melek gibi," diyerek düşüncelere dalmıştı. Uzun kemikli, ince yapılı Isaac'ı izleyerek birbirlerine sıkıca sarılmışlardı. Isaac nehrin kıyısında öylece duruyordu, suyun dışında hiçbir şeyin farkında değildi. Belki bir de suyun içindeki bir kayanın. Ya da belki hiçbir şeyin farkında değildi. "Saf, güzel ve mesafeli bir melek."

"Sipaj, Fia, melek nedir?" diye sormuştu Ha'anala.

Sofia kendine gelmişti. "Bir elçi. Tanrı'dan mesaj getiren bir elçi."

"Isaac'ın mesajı ne?"

Sofia, "Bize söyleyemiyor," demiş ve gözlerinden tek damla yaş akmadan dönüp gitmişti.

En sonunda Trucha Sai kızlarından yaşça en büyük olanların gitme vakti geldi. Sofia içlerinden en parlak öğrencilerinin ormanda kalmasına, Trucha Sai gibi diğer köylerde öğretmen olmalarına izin verilmesini istedi. Ön saflar genişleyip babalar çocuklarını savaşın *fierno*'sundan uzakta büyütmek için geri çekilirken köyleri genç Runalar dolduruyordu. Ama cevap neredeyse her zaman aynıydı: "Hayır. Öğretmenliği oğlanlar yapabilir. Kadınların görevi çocuklar için ölmektir."

Sofia bunu anlıyordu ve mücadeleye hazır olduklarına karar verilen kızlar *djanada*'lara değilse de devrime yem olmak üzere ormandan ayrıldıklarında ağlamadı. Runaları halk olarak sevip de bireyler için nadiren yas tutmasının daha iyi olduğunu fark etti.

Hatası, eğer bu gerçekten bir hataysa, Ha'anala'yı sevmesiydi.

Ha'anala: Babasının kızı. Atik, dürüst, enerji dolu; Sofia Mendes'in bir çocuğa sunabileceği her şeyin karşılığını zihinsel ilgiyle veren; "*Fierno* yapmak fırtına yaratır" bilgisinden çok, "Neden iyi biri ol-

malıyım?” sorusuna cevap almak isteyen Ha’anala. Hem bilimi hem de şarkıları, gerçekleri ve masalları aklında tutabilen, daha sadece dokuz yaşındayken kolayca Büyük Patlama’dan “Işık olsun” a geçebilen Ha’anala.

Sofia bir gün, *Ondan bir Yahudi yaratıyorum*, diye düşünüp terdirgin oldu. Fakat sonra kendi kendine, *Neden olmasın?* diye sordu. Sofia’nın çocuğun güvenilir cevaplara duyduğu açlığı yatıştırmak için anlattığı hikâyelere bayılıyordu Ha’anala. O yüzden Sofia kalıcı ahlak dersleri vermek için, yerel şartların gerektirdiği ufak tefek değişiklikleri de hesaba katarak, eski kıssalardan istediği gibi yararlanırdı. Anlatılan bahçe, içinde yaşadıkları ormana çok benzediği için Cennet’in hikâyesi kızın özellikle hoşuna gidiyordu. Ağaçların arasında tek başına yaptığı gezintilerde Isaac’i takip ederken, hepsinin orada yalnız olduğuna, yanlarında Tanrı ve birbirlerinden başka kimse olmadığına inanmak kolaydı.

Fakat Ha’anala başına buyruk bir kızdı ve kendine göre sonuçlar çıkarıyordu. Bir gün aniden durup, “*Sipaj*, Fia, Tanrı yalan söyledi,” dedi.

Afallayan Sofia durdu ve geriye dönüp ona baktı. Gözü, yoluna devam eden Isaac’le geri adım atmayan Ha’anala arasında gergin bir şekilde gidip geliyordu.

Ha’anala İngilizce, “Karı koca ölmedi ve iyiyle kötüyü öğrendi,” derken başını geriye atarak Sofia’ya baktı: Babasının bir beyanda bulunmak üzereyken büründüğü halin aynısıydı. “Tanrı yalan söyledi. Yılan doğruyu söyledi.”

“Bunu hiç düşünmemiştim,” dedi Sofia bir süre sonra. “Eh, neticede ölmüş olsalar da o gün ölmediler. O halde Tanrı da yılan da gerçeğin bir bölümünü söylemiş oluyor sanırım. Yaptıkları şey için farklı sebepleri vardı.” Bu da, tekrar yürümeye başladıkları sırada, tam dürüstlük, kısmi gerçek, diplomasi ve şahsi çıkarlar için bilinçli olarak aldatma üzerine uzun, enfes bir tartışmayla sonuçlandı.

Sofia tüm bunları günlük telsiz haberleşmelerinde Supaari’ye anlatır, kızının olaylara bakış açısıyla, zekâsı ve yaratıcılığıyla, haylazlığı ve özündeki iyilikle ilgili hikâyeleri onunla paylaşırdı. Supaari’nin tepkisi Sofia’ya çok şey anlatıyordu. Eğer uzunca bir süre Runa

saflarının gerisinde kalmışsa yumuşar, güler ve sorular sorardı. Fakat bir şehirde, Runa kokusuna bulanmış ve Runao gibi giyinmiş halde Jana'atalar arasında kalmış, tahkimatları gözetleyip bir garnizonun gücü hakkında bilgi toplarken aşağılanmayı ve düşüncesiz hareketleri sessizce kabul etmişse, o zaman kızının heba edilmiş pırlıtısıyla ilgili hikâyeler öfkesini körüklerdi.

“Onun ölmesini istediler,” derdi ve sesinde Sofia'nın anladığı, paylaştığı soğuk bir öfke olurdu. “Böyle bir çocuğun ölmesini istediler!”

Buna rağmen Ha'anala'yı neredeyse hiç ziyaret etmiyordu. Sofia bunu da anlıyordu. Supaari zayıf düşmeyi göze alamazdı. Savaşın net, karışıklıktan uzak duygularına odaklanmalıydı. Her gün ona eşlik edecek kişi, parlak bir gelecek vadettiği halde hiçbir geleceği olmayan bir çocuk değil, yeni bir dünya yaratma davasına kendisiyle aynı şekilde sonuna kadar bağlılığıyla bilinen bir Runao olmak zorundaydı: Djalao VaKashan.

Sevgili olmaları gayet olası görünüyordu. Sofia bunun iki VaRakhati türü arasında da hem mümkün hem de kabul edilebilir olduğunu biliyordu. Djalao kendine eş olarak kimseyi seçmemişti. “Halk benim çocuklarımdır,” demişti. Sofia, Djalao'nun Supaari için neleri simgelediğini de anlıyordu: kazanılan saygı ve verilen onay; bu tek *djanada*'nın Halktan biri olarak anılmaya layık olduğunun kabul görmesi. Sofia kendi kendine, *Supaari, Djalao'yla tehlikeyi paylaşıyor*, dedi, *ayrıca hayallerini ve işini de. Neden dinlendiği zamanları da paylaşmasın ki?* Onlara bu ufak teselliye çok görmüyordu.

Başka bir kadın olsa kıskanabilirdi, ama Sofia Mendes için geçerli değildi bu. Sonuçta o, hem kendine hem de başkalarına ait duyguları zihninden uzaklaştırarak çok şey atlatmıştı. Üstelik aşk bir borçtu ve en iyisi bu borcun altına hiç girmemektir.

Gayjur Şehri

Dünya Tarihiyle 2082

“Isaac genetikle ilgilenmeye ilk ne zaman başladı?” Daniel Demir At, hayatının sonlarına doğru Sofia’ya böyle soracaktı.

O zamana kadar tek gözüne katarakt inmiş, diğeri çoktan gitmiş olduğundan Sofia neredeyse kördü; kemiklerinin ihtiyaç duyduğu kalsiyum olmadan geçen bir ömür belini neredeyse yarı boyuna inecek kadar bükmişti. *Kocakarının teki*, diye düşündü Sofia. *Bir enkaz*. Fakat konuştuğunda, “Hep birlikte, yani Isaac ve Ha’anala’yla hâlâ Trucha Sai’de yaşıyorduk. Isaac yirmi yaşındaydı sanırım. Belki de sizin hesabınıza göre yirmi beştir – burada yıllar daha uzun. Tam Isaac’in gitmesinden önceydi,” dedi. Uzunca bir süre anılara dalıp gitmiş halde oturdu. “Sanıyorum Runalar arasında yaşam onun için gittikçe daha zor bir hale gelmişti. Aralıksız konuşmaları... Eh, insan alışıyor. Duymamayı öğreniyorsun. Fakat Isaac bunu yapamadı, sesler ona neredeyse acı veriyormuş gibi görünüyordu. Daha küçükken, sırf kendi gürültüsüyle konuşmaları bastırmak için parmaklarını kulaklarına bastırıp inlerdi. Fakat büyüdükçe buna tahammül edemez oldu. Her geçen gün kendi başına daha fazla vakit geçirmeye başladı ve bir gün ortadan kayboldu.”

“Ha’anala da onun peşinden gitti, öyle mi?”

“Evet.”

Sustuğu zamanlarda rahipler ona hep çok sabırlı yaklaşıyordu. Bazen ne sorduklarını öylece unutup kendi düşüncelerine dalyordu, ama bu sefer öyle olmadı. Bununla yüzleşmek tek kelimeyle zordu ve Sofia konuya mesafeli yaklaşmayı gerekli gördü. “Runa çocukların havayla, güneşler ve aylarla, bitkilerle ilgili soruları vardı,” dedi Danny’ye. “Yağmurun nereden geldiğini öğrenmek istiyorlardı. Ay-
ların neden şekil değiştirdiğini, güneşlerin gece nereye gittiğini, küçük tohumlardan nasıl devasa *w’ralia* ağaçları çıktığını... Güzel sorular. Onları cevaplamak, o çocuklara ayak uydurmak için sıkı çalışmam gerekti. Zihnimi canlı tuttular. Fakat insanların farklarını, türler

arası farklılıkları hiç sormadılar.” Durakladı, hâlâ bu durumun şaşkınlığını yaşıyordu. “O soruları soran Ha’anala’ydı. *Isaac’le ikinizin neden kuyruğu yok? Kürkünüze ne oldu? Neden herkes gibi beş de-ğil de sadece üç parmağım var?* Tüm bunları öğrenmek istiyordu.”

Danny nazikçe, “Ona ne anlattınız?” diye sordu.

Ne kadar sessiz bir adam, diye düşündü Sofia. Ona karşı çok dikkatliydi, yargılamaya hiç yanaşmıyordu. Sofia çok küçükken rahiplerin kınayan ve ceza veren kişiler olduklarını düşünürdü. *Beni buna inandıran neydi ki?* diye merak etti. Tanıdığı hiçbir rahip olmamasıydı belki de. Bu kadar korku ve nefretin özünde bundan kaynaklandığını fark etti. Hiçbirini tanımamak...

Kendi kendine, *Konudan sapıyorsun, Mendes,* dedi ve Danny’nin sorusuna döndü. “Eh, ilk başlarda ona Marc Robichaux’nun böyle konularda hep söylediği şeyi söyledim: Çünkü Tanrı böyle istiyor.” Danny’nin yüzüne dokunmak, gülümseyip gülümsemediğini anlamak için uzandı. Sakalsız ten o kadar pürüzsüzdü ki... *Konudan sapma, Mendes,* diye düşünerek kendi kendini azarladı. “Ha’anala, Tanrı’yla bilim arasındaki farkı, dünya hakkında düşünmenin farklı, paralel yolları olduğunu anlıyordu. Evet. *Magellan* kütüphanesinde genetiği öğreten çok iyi yapay zekâ programları vardı tabii. Onları indirdik. İnsanlara ait DNA sarmallarının grafikleri vardı; Anne Edwards ve Marc Robichaux’nun VaRakhati genetiği üzerine yaptığı çalışmalar da kendi tabletimin hafızasında duruyordu. Böylece ona o verileri de gösterdim.”

“Peki ya Isaac? Ona da gösterdiniz mi? Üç tür için de DNA dizilimlerini gördü mü?”

“Doğrudan göstermedim. Ha’anala’ya bir şeyler öğrettiğimde Isaac de çoğu zaman yakınlarda olurdu. Bazen dinlediği izlenimine kapılırdım. Herhalde dinlemiş olmalı. Ne kadar dikkatle dinlediğinin farkına varmamışım. Ya da belki tek başınayken programları tekrar açmıştır. Normal ya da üstün zekâlı otistikler bazen bir seferde tek bir konuyu derinlemesine çalışabilir.” *Bu ona hayatın kaosunu ve gürültüsünü mükemmel bir şekilde bileşenlerine indirgiyormuş gibi gelmiş olmalı,* diye düşündü. *Basit, düzenli, açıklayıcı.* Adenin, sitozin, guanin, timin... İhtiyaç duyulanlar yalnızca bunlardı.

Uzun bir sessizlik oldu. *Belki Danny de dalıp gitmiştir*, diye düşündü Sofia. Danny bir süre sonra, “Bayan Quinn,” dedi ve Sofia hiçbir şey göremeden gülümsedi. *Bana bunca yıl sonra, burada, bu şekilde hitap edilmesi ne tuhaf...* “Hiç Isaac’ten şüphelendiniz mi? Size onun şey olabileceğini ...düşündürecek bir işaret var mıydı?”

Kimse o kelimeyi söyleyemiyordu. Bu çok korkunçtu. Sofia, “Hayır,” dedi. “Müziği duyana kadar aklıma gelmedi. Hiçbir fikrim yoktu. Fakat Ha’anala’da özel bir şeyler olduğunu en başından biliyordum. Bir seferinde, ona savaşı açıklamaya çalıştığımda, Mısır’dan Çıkış hikâyesini anlattım. Runaların neden savaştığını anlayabilmesi için Yahudi kölelerin özgürlüğe kavuşması hakkında bilgi edinmesini istemiştin, ama Mısır’ın sanal gerçeklik görüntülerinin ve yüzlerce tanrısının etkisinden kurtulamadı. Birkaç gün sonra şöyle dedi: ‘Mısırlılar tanrılarını görebiliyordu. Nehir tanrısıyla konuşmak istiyorsan güzelce giyinir, hazırlanır ve ona giderdin. Seni ancak en iyi halinle görürdü. İsrail’in Tanrısı görülmüyor, ama bizi görüyor – hazır olduğumuzda, hazır olmadığımızda, en iyi halimizle, en kötü halimizle ya da hiç dikkat etmezken. Böyle bir Tanrı’dan hiçbir şey saklanamaz. O yüzden insanlar O’ndan korkuyor.’”

Danny Demir At, “Dikkat çekici bir bakış açısı,” diye yorumladı.

“Evet. O olağanüstü bir çocuktuk...” Sofia aklına gelen bir düşünceyle durdu. Belki de Ha’anala olağanüstü değildi. O belki de yalnızca kendi türünden diğerlerinin de olabileceği gibiydi, ama Sofia başka herhangi birini tanımamıştı. Supaari hariç. Üstelik şimdi... *Ne kadar çok kişi öldü*, diye düşündü. Küçük, romatizmalı elleri bacaklarının üzerinde kıvrıldı. *Ne kadar çok kişi öldü...*

Diğer rahip işte o zaman konuştu. Sean Fein. “Peki ona İsrail’in Tanrısı hakkında ne anlattınız?” diye sordu.

Sofia sinirlenerek, *Ne kadar zamandır dinliyordu acaba?* diye düşündü. *John Candotti burada olduğunda bana hep haber veriyor. İnsanlar neden konuşmuyor?* Bunun üzerine, *Belki Sean da haber vermiştir ama unutmuşumdur*, diye düşündü. “Ona dedim ki, *Halkının Tanrı’dan korkma sebebi olduğu gibi, aynı zamanda O’nu sevmemizin sebebi de bu; çünkü yaptığımız her şeyi görüyor, her şeyimizi biliyor, ama yine de bizi seviyor.*”

Ardından, o günlerde sıklıkla olduğu gibi, vaktini çoktan ölmüş, ona bu yeni insanlardan daha gerçekmiş gibi gelen kişilerle geçirmek için dalıp gitti. D.W. Yarbrough ona, “Sadece şiir de olsa, insanı yaşatacak bir şiir, Sofia – uğrunda ölünecek bir şiir,” demişti. Ne zamandı bu? Elli yıl önce mi? Yoksa altmış mı? Kendisi de çok ama çok yaşlanmıştı. Ölümünden sonra hayat olup olmadığını bilmiyordu, ama olduğunu umut etmeye başlamıştı. Unutulup gitmekten korktuğu için değil, yalnızca doğru olanı yapıp yapmadığını öğrenmek istediği için...

Tekrar konuştuğunda aradan bir dakika, bir saat ya da bir gün geçmiş olabilir. “Bir seferinde Ha’anala’ya Sodom ve Gomora şehirlerinden bahsettim,” dedi ve bir cevap gelmesini bekledi.

John ona, “Buradayım, Sofia,” dedi.

“Ona İbrahim’in orada yaşamış olabilecek on erdemli adamın hayatı için Tanrı’yla nasıl pazarlık yaptığını anlattım.* Bana dedi ki, ‘İbrahim bebekleri şehirlerden almalıydı. Bebekler masumdu.’” Sofia yüzünü John’un sesine doğru çevirdi. “Ona hikâyeler anlatmam yanlış değildi,” dedi. “Yanlış yaptığımı inanmıyorum.”

John Candotti, “Sen doğrusunu yaptın,” dedi ona. “Bundan eminim.”

Sofia ondan sonra uyudu. John’un inancı yeterliydi.

* Eski Ahit’e göre (Yaratılış 18:16-33), Tanrı Sodom’u yok etmeye karar verdiğiğinde İbrahim onu bir anlaşılmaya razı eder: Eğer İbrahim söz konusu şehirde on dürüst insan bulursa Tanrı orayı yok etmeyecektir. —y.n.

Giordano Bruno

Dünya Tarihiyle 2065

SANDOZ, “NE? NE VAR?” DİYE SORARKEN ani ışığa karşı tek kolunu yüzüne kaldırarak gözlerini koruyordu.

“Yine çılgılık atıyordun,” dedi John ona.

Emilio ranzasında doğruldu. Şaşkıındı, ama sıkıntılı değildi. Kabinin kapı aralığında yarı çıplak dikilen John’a gözlerini kısarak baktı. “Kusura bakma,” dedi tekdüze bir sesle. “Seni uyandırmak istememiştim.”

“Emilio, bu böyle devam edemez,” dedi John kararlılıkla. “Şu ilacı kesmesi için Carlo’yu ikna etmen lazım.”

“Bunun neden gerektiğini anlamıyorum, John. İlacın ellerime faydası dokunuyor. Üstelik o kadar uzun süredir aşırı gerginlik içindeydim ki hiçbir şeyi umursamamak iyi geliyor.”

John ona bakakaldı. “Neredeyse her gece çılgılık atıyorsun!”

“Evet, eh, kâbuslar yıllardır kötüydü. En azından artık uyandıgımda hatırlamıyorum.” Bölmeye dayanmak için gerilerken, insanı sinir edecek kadar hoşgörölü bir keyifle John’u inceledi. “Gürültü seni rahatsız ediyorsa tekrar revire taşınabilirim. O odanın ses yalıtımı var.”

“Hey yarabbim! Emilio, beni endişelendiren şey kendi uyum değil!” diye bağırdı John. “Bu Quell pisliğini araştırdım, tamam mı? Borç altına giriyorsun, dostum. Doğrudan bir şey hissetmiyorsun, ama borcunun vadesi geliyor! Nasıl nefes alıp verdiğine bir bak! Dik-

kat et! Kalbin çarpıyor, değil mi?” Sandoz kaşlarını çattı, sonra başını salladı, ama omuz silkti. “Quell üst üste yalnızca bir-iki gün kullanılabiliyormuş. Sen neredeyse iki aydır devam ediyorsun! Eninde sonunda gerçek hayata dönmek zorundasın ve ne kadar erken olursa o kadar iyi...”

“Öf, John, rahatla biraz, tamam mı? Belki sen de şu ilacı bir denesen...”

John ona bakarken ağzı açık kaldı. İfadesiz bir sesle, “Düzgün düşünemiyorsun,” dedi. Ardından ışığı söndürdü, kabinin kapısını arkasından kapatarak çıktı.

Harap olmuş elleri gevşek ve hissiz halde kucağında duran Emilio Sandoz, vücudu sakinleşirken bölmeye yaslanarak bir süre oturdu. John’u korkutup uykudan uyandıran kâbusu kafasında yeniden oluşturmaya çalıştı, ama kâbus zihninin ulaşamadığı köşelerinden çıkmadığında buna memnun oldu.

Uykudan sonra yaşanan hafıza kaybının muhtemelen uyuşturulmanın en iyi yanı olduğuna karar verdi.

Rüyaları her daim önemsemişti. Eğitiminin ilk zamanlarında, gece en son gördüğü rüya üzerinde düşünüp uyanıkken henüz yüzeye çıkmamış olan kaygıları ve gizli endişeleri araştırmayı alışkanlık haline getirmişti. Fakat son üç yıldır rüyaları nadiren yorum gerektirmişti. Süsten uzak gerçekçiliğiyle insanda dehşet uyandıran olağan kâbusları, Rakhat’taki son yılında yaşanan olayların basitçe yeniden canlandırılmasından ibaretti. Şimdi ilaç etkisi altında ve sakinken bile hepsi gözünün önüne geliyordu: katliam, şairler. Rüya görmeye ihtiyaç duymadan katliam ve saldırı seslerini duyabiliyordu. Bebek etinin tadını hatırlıyordu. Sımsıkı kavradı mı kurtulmanın münıkün olmadığı pençeleri, ensesindeki sıcak nefesi hissedebiliyordu. Tanrı’nın adını haykırıp karşılığında kendi hıçkırıkları ve bir tecavüzcünün kesik nefeslerle bıraktığı tatmin iniltisi dışında hiçbir şey duymadığı sahneyi uzaktan izleyebiliyordu.

Geceler boyunca böyle rüyalardan, kusacak kadar midesi bulanarak uyanmıştı. Çılgınlık ise yeni başlamıştı. Kâbusların değişip

değişmediğini merak etti ve sonra kendi sorusuna kendisi cevap verdi: *Kimin umurunda? Çığlık atmak kusmaktan kat kat daha iyi.*

John muhtemelen haklıydı. Eninde sonunda gerçek hayata dönmek zorunda kalacaktı herhalde. Fakat o günlerde gerçek hayatın tavsiye edilecek pek bir tarafı yoktu ve Emilio bu yeni rüyalarda saklı olan mesaj her neyse onu Quell'in yarattığı yapay huzurla takas etmeye dünden razıydı.

Kimyasal Zen, diye düşünürken tekrar aşağı kayıp ranzasındaki yorganın altına girdi ve bir kez daha ilacın huzurlu dünyasına daldı. *Polisler bu pisliği köşe başlarında şeker gibi dağıtıyordur muhtemelen.*

Tam uykuya dalmadan önce, kayıtsızca şöyle düşündü: *Tanrım... ne tür bir rüya bana çığlık attırır ki?* Fakat, tıpkı Mortara ailesinin oğlu kaçırıldıktan sonra IX. Pius'un yaptığı gibi, *ipse vero dormiebat*: Ondan sonra iyi uyudu.

Ama başka kimse pek uyuyamadı.

John Candotti, Sandoz'un kabininden doğruca kendininkine gitti ve Emilio hariç herkesle konuşabilmesi için gereken interkom kodlarını etkinleştirdi. "Ortak odada toplanalım. Beş dakika sonra," dedi. Ses tonu, kendi istekleriyle gelmezlerse her birini bizzat sürükleyerek yataklarından çıkaracağına dair hiç şüphe bırakmıyordu.

Bir miktar homurtu duyuldu, ama kimse yine çığlıklar yüzünden irkilerek uyanmamış gibi davranamazdı. O yüzden, çağrıldıkları üzere, birer birer arziendam ettiler. Carlo, her zaman olduğu gibi, zinde bir görünüm ve güzel giysiler içinde, peşinde Nico'yla nihayet içeri girene dek John kollarını göğsünde kavuşturarak sessizce bekledi.

Kararlı ve dingin bir nezaketle, "Pekâlâ," derken sırayla her birine bakıyordu. "Hepinizin kendince sebepleri var. Fakat psikoza girerse hiçbirimize faydası olmaz ve şu anda bu yolda ilerliyor!"

Sean, erken yaşta sarkan gerdanını iki eliyle ovarak başını salladı. "Candotti haklı. Adamın nörokimyasını sonsuza kadar oyuncak edemezsin," dedi Carlo'ya. "Bu iyice kötüye gidecek."

"Buna katılmak zorundayım," dedi Joseba. Bir yandan da par-

maklarını karmakarışık saçlarından geçiriyor ve Demir At'ı inceliyordu. Gerinip esnedi. "Ona en başta ilaç verilmesi için gerekçe ne olursa olsun, sonuçlarıyla başa çıkmanın zamanı geldi."

"Şu âna kadar surat asma aşamasını geçmiştir herhalde," dedi Carlo, sahte bir umursamazlıkla omuz silkerek; çünkü son zamanlarda o da kendi rüyalarında ayağının altında beliren ve ucu bucağı olmayan karanlık yerlere tek başına düşüyordu. Sandoz'un kâbuslarından tedirgin olmamak zordu. Umursamaz bir tavırla, "Karar senin, Demir At," dedi. Sorumluluğu Danny'nin üstlenmesine izin vermek oldukça işine gelecekti.

"Sorun sadece Quell değil," diye uyardı John. Danny'ye dik dik bakıyordu. "Sorun hayatının mahvolması – bir kez daha. İhanete uğradı – bir kez daha. Üstelik bu seferkinin sorumluları, güvenilebilmesi gereken insanlardı. Hesap verilecek çok şey var."

Frans Vanderhelst neşeyle, "Bıçakları kilit altına alın," diye tavsiye etti. Solgun göbeği geminin loş gece ışığında ay gibiydi. "Yoksa Şef bıçağı sırtına yiyecek."

Nico başını iki yana salladı. "*Bruno*'da hiç kavga olmayacak," dedi kararlılıkla. Don Carlo onaylayarak başını salladığında ise keyiflendi.

"O zaman ben onunla konuşayım, Danny, olur mu?" diye sordu Sean Fein.

Demir At başını salladı ve tek kelime etmeden ortak odadan ayrıldı.

"Senin için kimya, tanrısal düzen ve kutsal güzellik demek." Vincenzo Giuliani, Sean'ı Rakhat misyonuna atadığı gün böyle bir yorumda bulunmuştu. "İnsanlar ancak işlerin içine eder, değil mi, Peder Fein?"

Bu gözlemi inkâr etmenin de anlamı yoktu.

Sean Fein, insanların akılsızlığı konusunda çürütülmesi mümkün olmayan ilk dersini aldığı anda yalnızca dokuz yaşındaydı. Onu yetim bırakan hareket 2024'te, doğduğu sene, Filipinler'de başlamıştı; ama 2033'te doruk noktasına ulaştığında, Sean endişelenecek kadar bü-

yümüştü. Belfast bu sefer çılgınlığa kendini kaptırmayacak gibi görünmüştü; düşmanca dikkatini Katolik ve Protestan vatandaşları arasındaki ufacık farka yöneltmiş olan şehir, tuğla duvarlı labirent gibi sokaklarındaki tek tük Yahudilerin farkında değil gibiydi. Yine de İsa'nın çarmıha gerilişinden bu yana geçen ikinci milenyumun, İsa'nın yeryüzüne ikinci gelişiyle sona ereceğine dair büyük bir beklenti oluşmuştu. İsa milenyumcuların programına uygun zamanda ete kemiğe bürünmeyince, inanmadıkları için bunun Yahudilerin suçu olduğu söylentileri başlamıştı.

Yangın bombasından önceki gece babası, “Endişelenme,” demişti Sean’a. “Bunun bizimle hiç ilgisi yok.”

Hıncı Belfast'ın belkemiği idi, ama Maura Fein dul kalmasını doğal karşılayan mantıklı bir kadındı. Sean bir seferinde ona, evlendiğinde neden Museviliğe geçmediğini sormuştu. Annesi, “Sean, İsa'nın insanları çekmesinin en önemli nedeni, Tanrı'nın bir türlü vazgeçemediği cahil kulları arasında seve seve dolaşmasıdır,” diye açıklamıştı. “Bunda görkemli bir delilik var – insanoğlunun bitip tükenmez, ahmakça saçmalıkları karşısında, onu selamete erdiren muhteşem, ebedi bir hareket! Bir tanrıda hoşuma giden bir tutum bu.”

Sean'a annesinin basit neşesi geçmemişti, ama onun ilahi delilikten aldığı, kıskançlıkla karışık keyfi paylaşıyordu. Kendisi için doğuracağı sonuçları umursamadan Tanrı'nın sancağını takip etmişti ve bu sancağın şimdi onu, dünyalarını berbat eden bir değil iki bilinçli türü barındıran başka bir gezegene götürdüğünü kabullenmişti.

Sen gidip insanlara özgür irade bağışla, diye düşünerek haç üzerindeki İsa'ya bakardı, *sonra geldiğin şu noktaya bak! Fizikten sıkıldın, öyle mi? Bitkilerde hiç sürpriz yoktu herhalde. Büyük balığın küçüğü yemesi yeterince dramatik değildi, ha? Ne düşünüyordun ki?*

Sean, diğer bilinçli türlerin varlığını kanıksamış bir dünyada doğmuştu. Rakhat'tan ilk misyon raporları geldiğinde on dört, raporlar gizemli bir şekilde kesildiğinde ise on yedi yaşındaydı. Emilio Sandoz'un etrafını saran skandal ve trajedileri duyduğunda da yirmi yaşına basmıştı. Hiç şaşırmadan omuz silkmekle yetinmişti. Sean'a kalırsa, insanoğlu ve türevleri Tanrı'nın sorunuydu, onlarla istediğini yapabiliirdi.

Fakat kimyager ve rahip olan Sean Fein, Tanrısının orada burada tuhaf türlere bilinç bahşetme yönündeki acayip kararından doğan sonuçları onaylamak için nadiren bir sebep bulsa da, buna rağmen işleyişi sağlayan mekanizmaları takdir edebiliyordu. Yağmurla taştan çıkan demir ve manganez, kadim beyaz denizlerde kalsiyum ve magnezyumla birlikte dönüp durmuştu. Küçük, hareketli moleküller –nitrojen, oksijen, su, argon, karbondioksit– atmosferde dans etmiş, birbirlerini sıyrıp geçmişti; kimyanın kutsal kitabını yazan Bill Green’in dediği gibi, “Yerçekiminin zayıf gücü onları gezegenin etrafında ince bir buharda toplamıştı. Tıpkı görünmez sürüsünü bir araya toplayan görünmez bir çoban gibi...” Siyanobakteriler –akıllı ufaklıklar– oksijen ve karbondioksiti bir arada tutan çift bağları koparmayı öğrenmiş; peptit, polipeptit, polisakkarit üretmek için karbonu ve okyanustaki ufak tefek kırıntıları kullanmış; oksijeni atık olarak dışarı verip özgür bırakmıştı. Yaradılış Sean için tam da kelime anlamını taşıyordu: Sistem için gerekli gücü sağlayacak güneş ışığı olsun ve biyosferin tamamı canlansın. Green buna *Tanrı’nın kimyası* adını vermişti: yüzen, dans eden, birleşen iyonları; birbirine karışmış, azgın lignin ve selüloz örtüleri; hasır gibi örülmüş hem-proteinleri ve porfirinleri; bir kıvrılıp bir açılan sarmal proteinleriyle müthiş bir kimya...

Fransız Cizvit Teilhard de Chardin, “Kendini madde denizinin derinliklerine bırak,” diye öğütlemişti. “Onun yakıcı sularında yıkan, çünkü hayatının kaynağı odur.” Sean Fein’in takdir edebileceği bir ihtişamdı bu; koşulsuz tapacağı İlahi Aklın işaretiydi.

“Durumuna en çok üzüldüğün insanlar, sadece gelecekteki dünya için değil şimdiki dünya için de adalet ve mantığı umut eden aptallardır,” demişti Başpeder. “Fakat Tanrı bize merhamet ve adalete değer verme becerisi aşıladı. Bunların hemen şimdi olmasını umut etmek de insan doğası işte. Belki de aptalca, ama umut ediyoruz. Bu misyon sana bir şeyler öğretecek, Sean. Aptallara karşı şefkat mi olur, bilmem. Hatta belki de saygı... Öğrenmen gerekeni öğren, Sean, sonra da başkalarına aktar.”

Sessiz bir kahvaltının ardından diğerleri ortak odayı boşalttığında Sean, “Şu Ingwy bir yüksek tanrıça, öyle mi?” diye sordu Sandoz’a.

Emilio kahve kupasını masaya bırakırken desteklerinin servo mekanizmaları vınlıyordu. Elektroelastik aktüatörlerinden birinde hâlâ bir hata vardı, ama Emilio bu durumu geçici olarak idare etmeyi öğrenmişti. “Sanmıyorum. Bana daha çok öngörü ve kehanetin kişileştirilmiş hali olabilir miş gibi geldi – sadece duyduklarımdan yola çıkıyorum tabii. Supaari inançlı biri değildi, ama Ingwy’nin adı zaman zaman geçerdi.” İlacın onu etkileme şekli ilginçti. Bilgi isteklerine cevap verebilen, hatta bazen sorunları bile çözebilen bir yapay zekâ kurgusu gibi hissediyordu neredeyse. Öte yandan, yeni bir şey öğrenmek imkânsız görünüyordu. Bunun herhangi bir konuda ustalaşmak için hiç istek duymamasından kaynaklandığını tahmin etti. “Başkaları da var,” dedi Sean’a. “Bilgelik – veya belki de Kurnazlık mesela, o da aynı şekilde dışıl. Çevirisinin nasıl olması gerektiği net değildi. Ayrıca bir seferinde de bir Kaos tanrıçasından söz etmişti. Musibetlerden biriymiş.”

“Kadın tanrılar,” dedi Sean, kaşlarını çatarak. “Tuhaf, sence de öyle değil mi? Erkeklerin hükmettiği bir toplumda yani...”

“Şu anki kültürün temelinde yatan daha eski bir inanç sistemi vardır belki. Din genellikle muhafazakârdır.”

“Doğru. Senin için doğru.” Sean bakışlarını kaçırıp bir süre sessiz kaldı. “Ortodoks Yahudilerin sülaleleri neden annenin soyundan saydığını bilir misin?” diye sordu sonra. “Garip, değil mi? Bütün Eski Ahit şecerelerle dolu. Yakup’un on iki oğlu için on iki kabile. Fakat Yakup’un kızı da vardı. Hatırladın mı? Dina. Tecavüze uğrayan kız.” Sandoz’dan hiç tepki gelmedi. “Yine de Dina Kabilesi diye bir şey yok. Tevrat boyunca hep baba soyundan bahsediliyor! Dedğin gibi, din muhafazakâr. O zaman neden? Bir Yahudinin, Yahudi bir annenin çocuğu olması gerektiği ne zaman bildirildi?”

Sandoz serinkanlılıkla, “Sokrates yönteminden hep nefret etmişimdir,” dedi ama görev bilinciyle cevap verdi: “Pogromlar sırasın-

da, Kazakların piçlerine meşruiyet kazandırmak için.”

“Evet, çocuklardan hiçbiri yanı Yahudi olduğu ya da Yahudi olmadığı şeklinde yaftalanmasın diye. Hem bence hahamlara da yaradı.” Sean çocukluğunu, “Sen nesen o zaman?” sorusuna maruz kalarak geçirmişti. Her ne şekilde cevap verirse versin, baş belaları gülerdi. “Pekâlâ. Tecavüzden doğan çocuklara meşruiyet kazandırmak için dedik. O dönemde tecavüz o kadar olağandı ki hahamlar bununla başa çıkmak için iki bin beş yüz yıllık geleneği altüst etmek zorunda kaldı. İyi kızlar ve kötüler. Bakireler ve fahişeler. Gençler ve yaşlılar. Sofular, tarafsızlar, dinden dönenler. Hepsine tecavüz edildi.” Mavi gözlerini ayırmadan Sandoz’a baktı. “Hiçbiri de ne Tanrı’nın ne de onları beceren piçin özür dilediğini duydu.”

Sandoz gözlerini kırpmadı bile. “Demek istediğin anlaşılmıştır. Bu şekilde hırpalanan ne ilk ne de son kişiyim.”

“Ee, o zaman?” diye sordu Sean. “Bunu bilmenin faydası oluyor mu?”

Sandoz aynen Sean’ın kendi ses tonuyla, “Biraz bile olmuyor,” dedi. Sesi sinirli çıkıyordu. Taklit de olabilirdi.

“Olmamalı zaten,” diye kestirip attı Sean. “Acı çekmek basma-kalıp ve tahmin edilebilen bir şey olabilir, ama öyle diye çektiğin acı azalmıyor. Üstelik başkalarının da acı çekmiş olmasıyla avunmak alçakça bir şey.” Artık Sandoz’u dikkatle izliyordu. “Rakhat’ta olanlar için Tanrı’yı suçladığını duydum. Neden Şeytan’ı suçlamıyorsun? Şeytana mı inanıyorsun yani, Sandoz?”

“Ama bunun konuyla ilgisi yok,” dedi Sandoz, ciddiye almadan. “Şeytan, insanları kolay ya da zevkli yolu seçmeleri için ayartarak mahveder.” Ayağa kalkmış, kupasıyla tabağını mutfığa götürüyordu.

“Tam bir Cizvit gibi konuştun,” diye seslendi Sean arkasından. “Hem senin başına gelenlerin kolay ya da zevkli bir yanı yoktu.”

Sandoz boş ellerle tekrar göründü. “Hayır, yoktu,” dedi. Sesi yumuşak, bakışları ise sertti. “‘Balığın acımasız ağa, kuşun kapana düştüğü gibi, insanlar da üzerlerine ansızın çöken kötü zamana yakalanırlar.’”*

* Derlemeci 9:12 -y.n.

“Sirak.* *Omnia vanitas*: Her şey nafile, rüzgârın peşine düşmek gibi. Kötüler büyüüp geliyor, dürüstler ise kökünden sökülüp yok ediliyor. İsa Cemiyeti’nde geçirdiğin çeyrek asırda tek öğrendiğin bu mu?”

“Siktir git, Sean,” diyen Sandoz kabinlerin olduğu tarafa açılan kapıya ilerledi.

Birdenbire Sean’ı sandalyesinden kalkmış, önünü keserken buldu. Odadan çıkış yolunu kapatıyordu. “Artık kaçacak yer yok, Sandoz. Saklanacak yer yok,” dedi ve zahmetinin karşılığında hedef olduğu öldürücü bakışlara rağmen bocalamadı. “Onlarca yıl rahiplik yaptın,” derken sakın bir kararlılıkla konuşuyordu, “ve üstelik iyi bir rahiptin. Rahip gibi düşün, Sandoz. Cizvit gibi düşün! İsa, dini kurallara ne kattı, dostum? Yahudiler tek bir şeyi hak ediyorduyorsa, cefaya karşılık Eyüp’ün aldığı o berbat cevaptan daha iyi bir cevaptı bu. Acı, adaletsizlik ve hak edilmeyen sefalet bu işin bir parçasıysa ve Tanrı da öyle olduğunu biliyorsa, o zaman İsa’nın hayatı kesinlikle Tanrı’nın Sirak’a verdiği cevaptı! Acını telafi et. Onu kucakla. Bir anlamı olmasını sağla.”

Duygusuz bakışlar dışında hiçbir cevap gelmedi, ama Sandoz’un titremesi gözle görülür seviyedeydi.

“Artık hissediyorsun, değil mi? Carlo sen uyurken odana pompaladığı Quell gazını kesti,” diye bilgi verdi Sean. “Önümüzdeki kırk sekiz saati yaşamadan atlatmanın yolu yok. Yüzlerce bebeğin kuzu gibi kesilip ölmesini izledin. Sevdiğin herkesin kana bulanmış cesetlerini gördün. Aylarca toplu tecavüze uğradın ve kurtarıldığında da hepimiz fahişelik yaptığını farz ettik. Eh, ölenler öldü. Maruz kaldığın tecavüzler asla geri alınmayacak. Hayatını da asla tatlı Gina ve onun minik kızıyla yaşayamayacaksın. Ve şimdi bunları hissediyorsun.”

Sandoz gözlerini kapattı; ama Sean’ın sesi, Belfast’ın tekdüze, müzikten yoksun şiiriyle devam etti. “Ömürlerini su katılmış süt gibi hep nezaket ve hoşbeşle geçirip, iyice yaşlandıktan sonra acı çekmeden uykusunda ölen zavallı, küçük ruhlara acı. Su ve süt, Sandoz.

* Yeşu Ben Sirak’ın Bilgeliği. MÖ 2. yüzyılın başlarında Kudüslü Yahudi kâtip Yeşu Ben Sirak tarafından yazılan ahlak öğretisi kitabı. —y.n.

Yarım bir hayat yaşıyor ve sahip olabilecekleri gücü asla öğrenemiyorlar. Kendini Tanrı'ya göster, dostum. Dudaklarını büz ve haçı öp. Onu sana ait yap. Tüm bunların bir anlamı olmasını sağla. Telafi et.”

Sean, Danny Demir At'ın tam ortak odanın dışında, bir bölmenin arkasında sessizce dikildiğini ancak o zaman fark etti. Danny öne doğru bir adım attı ve iyice ortaya çıktı. Danny'nin niyetinden emin olamayan Sean bir süre kaşlarını çattı, ama sonra her şey netleşti. “İşte sana önümüzdeki iki günü telafi etmek için yapabileceğin bir şey, Sandoz: Bu adamın bu iki güne tanıklık etmesine izin verebilirsin. Kabul eder misin?”

Sandoz ikisine de bakmıyordu. Sessiz kaldı. Fakat hayır demedi, o yüzden Sean gitti ve Danny kaldı.

Sandoz başlarda sersemlemiş görünüyordu, ama çok geçmeden yok-sunluk sendromu onu fiziksel olarak etkilemeye başladı. Yerinde duramayacak kadar gergin olduğundan, acısını yürüyerek atmaya ihtiyaç duydu ve Danny de onun peşinden iniş araçlarının bulunduğu hangarın buz gibi sessizliğine daldı. Burası yaklaşık otuz metre uzunluğundaydı; Sandoz'a hareket alanı ve mahremiyet sağlıyordu.

İlk saatlerde Sandoz hiçbir şey söylemedi, ama Danny öfkenin gelmek üzere olduğunu biliyordu. Kendini buna hazırlamaya çalıştı. Sandoz'un ona söyleyebileceği hiçbir şeyin kendi kendine söylediklerinden farklı olamayacağına inanıyordu. Fakat yanılmıştı. Sandoz nihayet konuştuğunda, acımasız alaylar çabucak öfkenin ötesine geçip saf bir manevi hiddete ulaştı; bu hiddetin ifadesi, onlarca yıllık Cizvit çalışmalarıyla elde edilen bilgilere dayanıyordu. Daniel Demir At o ilk sabah, gözyaşlarının utançtan kızaran bir yüze soğuk geldiğini keşfetti.

Sonra hangara yeniden sessizlik hâkim oldu.

Danny ilk gün onun yanından yalnızca iki kez, tuvalete gitmek için ayrıldı. Sandoz dolandı durdu ve bir süre sonra, hangarın insanı üyuşturan soğukunda bile vücudundan nemi atan ter yüzünden sırlıklam olmuş gömleğini çıkarıp attı. Biraz sonra destekleri de çıkardı. Ardından Danny'den mümkün olduğunca uzağa, dış hangar ka-

pısının yakınına oturdu. Sırtını taş duvara, başını da kaldırdığı dizlerine dolanmış kollarına dayamıştı; neredeyse tümüyle hissiz parmakları arada bir seğiriyordu.

Danny elinde olmadan, niyeti uyanık kalmak olmasına rağmen saatler ilerledikçe uyuyakaldı. Bir kez uyanıp Sandoz'u hangar kapısında dikilmiş, minik pencereden karanlığa bakarken gördü. Bir kez daha uykuya daldı, ama gece bir ara "*Aqui estoy*" kelimelerini duydu. Hangi dilde olduğundan emin değilse de kelimeleri aklında tuttu ve daha sonra diğer rahiplere herhangi birinin anlayıp anlamadığını sordu. Joseba da John da İspanyolcayı tanıdı: *İşte buradayım*. "Tanrı ona seslendiğinde İbrahim'in cevabı buydu," diyen Sean oldu. Fakat Sandoz bunu yenilgiye uğramış gibi boyun eğerek söylemişti ve Danny de bu durumun yalnızca, adamın yola devam etmekten başka çaresi olmadan *Bruno*'da sıkışıp kaldığını kabullenişine işaret etmiş olabileceğini düşündü.

Ya da belki, nerede olursa olsun –bir balinanın karnında bile olsa– Tanrı'nın onu bulacağının ve kullanacağının farkına varan Yunus'un boyun eğiydi bu.

Sabah Danny'yi uyandıracak bir şafak yoktu, ama ortak odadaki gürültü ve hareket hangar kapısından boğuk boğuk duyuluyordu. Doğruldu, sonra da her yeri tutulmuş ve perişan olmuş halde ayağa kalktı. Sandoz yerinden kıpırdamamıştı. Danny birkaç dakikalığına tekrar çıktı, ama yemek yemeden geri döndü. Sandoz yiyip içmeden dayandığı sürece kendisi de yemeyip içmemekte kararlıydı. İkinci günün saatleri ağır ağır ilerlerken, Sandoz hareketsiz ve sessiz kaldı. Gözleri başka hiçbir insanın görmediği mesafelere kilitlenmişti. *Manevi görüş arayışı*, diye düşündü Sean. *Ruhun, düşünceleri insanların düşünceleriyle bir olmayan, yöntemleri insanların yöntemleriyle bir olmayan Büyük Sır'ın iletebileceği her şeye açılması...*

Uyumak istememişti. Danny buna baştan sona tanıklık etmeyi aklına koymuştu. Böylece üçüncü sabah sıçrayarak uyandı ve kendini Emilio Sandoz'un volkan camına benzeyen gözlerine bakarken buldu. Sandoz iniş aracının güvertesine bağdaş kurarak oturmuş, Demir At'ın uyanmasını bekliyordu.

"Zor olmuş olmalı," dedi bir süre sonra. Hangarın yankı yapma-

ya müsait alanında sesi yumuşak ve yankısızdı.

Danny onun neyi kastettiğini anlamadı, ama son zamanlarda hiç bir şey kolay olmamıştı, o yüzden başını salladı.

“Uçuruma bakarsan,” dedi Sandoz, “o da sana bakar.”

Danny, bu alıntıyı tanıyarak, neredeyse duyulmayacak bir sesle, “Nietzsche,” dedi.

“İki puan.” Beti benzi atmış, yorgunluktan tükenmiş durumdaki Sandoz yavaşça ayağa kalktı ve bir süre boş boş bakarak dikildi. “Tanrı hepimizi kullanıyor sanırım,” dedi. Sonra kapıya doğru yürüyüp dirseğiyle vurdu.

Göz açıp kapayıncaya kadar basınç dengeleyiciler ve kilit mekanizmaları geminin taş duvarlarında boş boş yankılandı. Kapı açıldığında Danny, John Candotti’nin de bu üç gün boyunca nöbet tuttuğunu fark etti. Fakat şimdi mürettebatın geri kalanı da orada bekliyordu.

Sandoz onlara, “Yapmak zorunda olduğu şeyi yaptı,” dedi ve başka bir şey söylemeden kapıdan geçti.

Danny Demir At on altı yaşında annesini kaybetmesinden bu yana ilk kez gözyaşlarına ve hıçkırıklara boğuldu. Diğerleri durmuş dinlerken John Candotti, “Onu yalnız bırakın,” dedi ve küçük grup dağıldı.

Makul bir sürenin ardından John eğilerek hangara girdi. Etrafa bakındı, sonra Sandoz’un bir kenara atılmış gömleğini alıp burnunu silmesi için Danny’ye uzattı. Danny gömleği kabul etti, ama yüzüne yaklaştırdığında geri çekildi.

“Epey ağır kokuyor,” diye itiraf etti John. “Eğer mukaddesliğin kokusu buysa, Tanrı yardımcımız olsun.”

Danny hafiften gülmeyi başardı ve kendi gömleğini yukarı kaldırıp burnunu yakanın iç tarafına sildi.

“Annem bunu yapmama sinir olurdu,” dedi John, Danny’nin yanında duvara yaslanıp kemikli bacakları önünde dümdüz uzanana kadar aşağı kayarak.

Danny gözlerini kuruladı ve boğazını temizledi. Neredeyse hiç ses çıkarmadan, “Benimki de,” dedi.

İkisi de bir süre hangarın en uzak ucuna bakarak oturdu. “Eh, her

neyse,” dedi John en sonunda, “Emilio için her şey yolundaysa benim için de öyle sanırım. Barışalım mı?”

Danny başını salladı. “Onun için her şeyin o kadar da yolunda olduğundan emin değilim, ama sağol,” dedi.

John ayağa kalktı ve kalkmasına yardım etmek için diğer adama elini uzattı. Danny gözleri kıpkırmızı olmuş, bitip tükenmiş halde kendisine uzatılan eli minnettarlıkla sıktı ama, “Sanırım bir süre burada oturacağım, ahbap. Biraz zamana ihtiyacım var,” dedi.

“Elbette,” diyen John, Danny’yi yalnız bıraktı.

Büyük Güney Ormanı

Dünya Tarihiyle 2061

“... İKİ GECE ÖNCE OLGUNLAŐMIŐTI...” “... Pon Nehri’nde. Fakat biri şöyle düşünüyor...” “... artık ona hiç rağbet yok...” “... u harekatı yetersiz ve eğer...” (“Uunnhh.”) “...ri acıktı! Kimde...” “...*rakar* tarlaları kuzeyde...” “*Sipaj*, Panar! Biri duydu ki...” “...ok erken. OlgunlaŐması...” “... onun yerine sa lamlaŐtırmaya odaklan...” (“Uunnhh.”) “...Kran limanındaki *nitarl* toplayıcıları...” “*Sipaj*, Djalao, eminim acıkmış...” “Biz nehrin orada daha fazlasını buld...” “...paari yakında burada olur...” (“Uuuuunnhh.”) “... dokumacılar o kadar kullanamaz...” “...ma eğer *rakari*’leri yakalamaya çalıŐırsak...” “... biri Şu bir demet *ree*...” “...nala, Isaac’i durdur...” “Tam Őurayı kaŐı. Hayır, daha aŐa ısı! Eve...” (“Uuuuuuuuuuunnhh...”)

“*Sipaj*, Isaac! Dur!” diye bağırdı Ha’anala.

Isaac yere çöktü. Başı dönse de halinden memnundu. Kendi etrafında dönmek, anlaşılmaz olanları tek tip bir bulanıklı a dönüŐtürebiliyordu ve eğer kendisi de ses çıkarırsa bazen curcunayı bastırabiliyordu. Fakat en iyisi, tek bir sesin diğerlerini bastırarak herkesi susturmasıydı.

Ha’anala yavaşça, “*Sipaj*, Isaac,” dedi. Sesi alçaktı. “Hadi barına a gidelim.” Devamını söylemeden önce gerektiği kadar bekledi. “Müzik dinleriz.”

Ha’anala’da netlik vardı.

Isaac tableti çıplak, kemikli g  s ne bastırıp serin, düz, pürüzsüz m kemmelli ini hissederek ayağa kalktı. Dört bir yanında de-

ğişkenlik, tahmin edilemezlik, mantıksızlık... Kendi vücudu güvenilmezdi. Ayakları uzaklaştıkça uzaklaşıyor, kolları gövdesine sarılırken gittikçe daha ileriye uzanıyordu. Daha önce olmayan yerlerde tüyler belirliyordu. Bir an pürüzsüz ve kusursuz olan taşlar, tekrar baktığında bir yaprakla örtülmüş veya bir böceğin varlığıyla kusursuzluğunu kaybetmiş olabilir. Kulaklar, gözler, ağızlar ve uzuvlar durmadan kırmıyordu. Bedenler farklı yerlerde oturup uyuyordu. O daha hâlâ onların kim olduğunu çözmeye çalışırken, onların ne söylediğini anlamasını nasıl bekleyebilirlerdi? Bitkiler birden ortaya çıkıyor, boy değiştirip ortadan kayboluyordu. Tomurcuklar, çiçekler ve kurumuş şeyler gelip gidiyordu. Isaac oturup saatlerce izleyebilirdi – hatta günlerce! Fakat bunların nasıl olduğunu göremiyordu. Uyuyakalıyordu ve sabah eski şeyler gitmiş, yeni bir şey gelmiş oluyordu. Bu yeni şey bazen eskisiyle aynı şekilde hareket ediyor, bazen de öyle olmuyordu. Hiç netlik yoktu.

Tabletteyse her sabah tam olarak aynı kalan bir dünya vardı – annesinin günlük mesajları hariç... Isaac annesinin ufak değişiklikler yaptığını biliyordu, çünkü nasıl yapılacağını ona da göstermişti. Isaac bundan yakınınca, annesi tüm mesajlarını ayrı bir dosyaya koydu. Böylesi sorun değildi, çünkü bu Isaac'ın diğer dizinlerinde hiçbir değişiklik yaratmıyordu; onları değiştiren yalnızca Isaac'ti. Tablet kendi etrafında dönmekten daha iyiydi...

“*Sipaj*, Isaac. Benimle gel,” dedi Ha'anala. Her bir kelimesi belirgindi. Isaac'ın örtüsünü aldı – onu başından beline kadar örten ipekli, mavi, kare bir kumaştı bu. Sofia karamsar bir ironiyle buna, *Isaac'in dua şalı*, adını vermişti. Ha'anala ayağıyla Isaac'ın ayak bileğini çekştirerek, “Müzik dinleriz,” diye tekrar etti.

Isaac birden çekilip kendini kurtardı ve, “Şimdi biri baştan başlamak zorunda,” diye homurdandı.

Ha'anala çenesini kaldırdı ve beklemek için oturdu. Isaac bir düşüncesinin bölünmesine tahammül edemezdi, en baştan başlaması gerekirdi. Eğer konuştuğu sırada biri onu rahatsız ederse, söylemek istediği şeyin sonuna gelene kadar bütün konuşmayı harfi harfine tekrar ederdi. *İşte bu yüzden bu kadar az konuşuyor*, diye tahminde bulundu Ha'anala. Etrafta Runalar varken bir düşünce ya da sözü is-

tediği gibi tamamlaması neredeyse imkânsızdı. *Fierno*'ya yol açmak pahasına bile olsa, Runalar onu memnun edecek kadar uzun süre sessiz kalamıyor gibiydi.

Isaac düşüncesini tamamladığında daha da dik durdu: Yeniden hareket edebileceğine dair işaretiydi bu. Ha'anala dönüp ayağa kalktı ve köyü oluşturan ağaçsız alanın sınırına doğru yürüdü. Isaac onu uzaktan takip etti; bacaklarını hareket ederken görmek zorunda kalmamak için başını yukarı kaldırıp tuhaf bir şekilde yana eğmiş, ona doğru bakmadan silüetini izliyordu. Köy halkı konuşmaya başlamıştı bile. "... ses kontrolü..." "... öde, Hatna! *Fierno* yap..." "... artık iki yüz *bahli*'yi geçti!" "... için yeni rüzgâr siperlikleri..." "...*k'ta*'yla birleşince güzel..." "...tına geliyor..."

Konuşma sesleri geride kaldı ve yerini ormanın düzensiz sesleri aldı: viyaklamalar, vızıltılar, şırıltılar. Çığlıklar ve kesik kesik ısıklar; hırıltılar, hışırtılar. Neredeyse köy kadar kötüydü. Fakat ormanda en azından insanın kafasını karıştıran konuşma ve tonlama kargaşası, sonraki kelimelerin gizlediği yarım yamalak kavranmış anlamlar yoktu.

İmpasto, diye düşündü Isaac. *Kırmızıdan bile kötü bu. Köy, kelimelerden oluşan bir impasto. Orman, seslerden oluşan bir impasto. Hiç netlik yok!*

"İmpasto" kelimesini Marc Robichaux'nun dosyalarından birinde bulmuştu. Sözlükten anlamına bakmış ve beş parmağıyla, her biri altındakileri neredeyse gizleyecek şekilde kat kat erimiş renk süren çıplak bir el görmüştü. Uzunca bir süredir en sevdiği kelime "netlik"ti, ama "impasto"yu da çok sevmişti. Anlamındaki inceliği, bir algıyı adlandırma arzusuna tam olarak uygun düşmesini beğenmişti. Bir seferde tek bir kelimeye odaklanabildiğinde, korodan yükselen tiz bir nota gibi, her şeyin anlamı onun için netleşebiliyordu ve bu da ona keyif veriyordu. Fakat köyde hiç netlik yoktu ve dikkat dağıtan şeyleri yeterince uzun süre uzaklaştırmak zordu...

Ha'anala durdu ve Isaac'ın küçük, dikdörtgen şeklindeki barınağının hemen dışına oturdu. Isaac de durdu, impastoyla ilgili düşüncelerini baştan sonra tekrar düşündü. Sonra tabletini göz teması kurmadan Ha'anala'ya uzattı ve, "Dikkatli ol," dedi. Ona her seferinde

bunu söylüyordu, tıpkı tableti almasına ilk kez izin verdiğinde Sofia'nın tekrar tekrar söylediği gibi... Isaac bir süre tabletin adını dikkatliol sanmıştı. En sonunda dünyada bu tabletlerden çok az olduğunu öğrendi. Runalar şapşalca "tablet" dedikleri başka şeyler yapmış olsa da, bunlar kendi tabletinden net bir şekilde farklıydı ve bir yerlere götürüleliyordu. O yüzden onunki hâlâ değerliydi; hem yalnızca Isaac'in gözünde de değil.

Ha'anala'nın "Biri dikkatli olacak," diye söz vermesini bekleyen Isaac, ardından yüzünü güneşlere doğru kaldırarak gülümsedi. Ha'anala da bunu her seferinde söylüyordu. Ha'anala'da netlik vardı. Isaac yüksek sesle, "Kural şu: Runa yok," dedi.

Ha'anala görev bilinciyle, "İmantat hariç," diye cevapladı. İmantat yağmura karşı çatıyı sazlarla kapatma görevini üstlenen, nispeten sessiz bir Runao'ydu. Isaac buraya son gelişinden bu yana küçük kalesinin içine sürüklenmiş, düşmüş ya da orada büyümüş bütün ıvır zıvırları ortadan kaldırmak için gidip işe koyulurken, Ha'anala da onun görüş alanının dışında kaldı. Bu iş biraz zaman aldı. Her şey güzelce düzeltilip bütün dağınıklıkların icabına bakıldığında, Isaac elini uzattı ve kimse bir şey söylemek zorunda kalmadan tablet elinde belirdi.

Ağırlığı eskisinden azdı. Bir zamanlar onu kaldırmak için, ince kemikli, altı yaşında bir çocuk olarak sahip olduğu bütün gücü kullanması gerekiyordu, ama şimdi tablet öyle hafifti ki tek eliyle kolayca kavrayabiliyordu. Bu kademeli ağırlık kaybı Isaac'in gözünden kaçmayan sinsi bir ihanetti; başka değişikliklere karşı tetikte olduğundan her daim tableti titizlikle incelerdi. Tatmin olarak tableti düz bir kayanın üzerine yerleştirdi. Kayayı tableti çamurdan uzak tutmak için nehirden getirmişti. Yağmur bir tehdit oluşturmuyordu, ama annesi ona tableti hep temiz tutmasını söylemişti. Ölçme amacıyla sakladığı özel bir dal parçasıyla, tam olarak ortalanması için tabletin her bir kenarından barınağın duvarlarına kadar uzanan mesafeyi ölçtü.

Elini uzattı ve bu sefer de mavi örtü belirdi. Örtüyü kafasına çekerek barınağın batı tarafına oturdu, şalı tableti de örtecek şekilde ayarladı. Esintinin yarattığı hareketle gölgelikten sızan üç tonlu ışık

huzmelerine daha fazla dikkat etmeden rahatlamaya başladı. Sonra başparmağıyla kilidi, mekanizmanın yumuşak hareketini, kapağın değişmez geometrisini tek bir hamleyle –dar açıdan geniş açığa– tarif eden menteşe hareketinin hoş kavisini hissetti. Açıldığı anda çıkan uğultuyu duydu, ekranın aydınlanışını ve sıralı harfleriyle tanıdık klavyeyi gördü.

“*Sipaj*, Isaac,” dedi Ha’anala. “Ne dinleyelim?”

Ha’anala bu soruyu sormadan önce ne kadar beklemesi gerektiğini biliyordu ve hep aynı şekilde sorardı. Isaac de hep aynı şarkıyı seçerdi: Supaari’nin sesinden akşam şarkısı. Isaac ilk olarak sessizce dinledi. Sonra bir kez daha, bu sefer eşlik ederek dinledi. Üçüncüde ise Supaari’nin bölümüne eşlik eden Ha’anala’yla birlikte kendi ahengiyle söyledi. Aynı sırayı Sh’ma için de takip etti: yalnızca Sofia’nın sesi, Isaac’in eşlik edebilmesi için ikinci ve Sofia’ya eşlik eden Ha’anala’yla birlikte üçüncü sefer.

Ardından nihayet devam ederek *Magellan*’ın kayıtlarındaki parçalar arasından seçim yaptı: şarkılar, senfoniler, kantatlar, marşlar, kuartet ve triolar, konçerto ve rondolar, Galler jig’leri ve Viyana valsleri, akapella Brooklyn doo-wop’larının zengin dörtlü armonileri, Çin operasının sızlanan uyumsuzluğu ve bir Arap taksiminin makamı ve ritmik ses değişimleri... Müzik Isaac’in kalbine doğrudan, hiç çaba gerektirmeden ulaşıyordu. Berrak, durgun bir suya konup parıltılı yüzeyin dibine ipek gibi batan bir yaprak misali ruhundan içeri süzülüyordu.

Köyle ormanın gürültü ve kafa karışıklığından arınınca, Isaac’in zihni klavye kadar sistemli ve kesin bir hal aldı. *Magellan*’ın devasa çevrimiçi kütüphanesini keşfetmeye tekrar başlayabilir, hangi konu ilgisini cezbettiyse o konuda *Magellan* kataloğunda bulunan her bir kaydı duygusuz bir konsantrasyonla, durmak bilmeden okuyabilirdi.

“Netlik,” diye iç geçirdi ve çalışmaya başladı.

Bütün köy Ha’anala’nın, kargaşa yarattığı zamanlarda Isaac’i uzağa götürmesinden mutluydu; ona karşı çok nazik olduğu, ona göz kulak olduğu için kızı övüyorlardı. Herkes, “Ha’anala iyi bir baba,” derken

buna hafiften gülümserdi. Sofia bile minnettardı. Fakat Isaac'e bu sığnağa kadar eşlik etmek hiç de fedakârlık sayılmazdı; çünkü kardeşi netlik için nasıl yanıp tutuşuyorsa, Ha'anala da mahremiyet hasreti çekiyordu. Ona göre ikisi aynı yere çıkıyordu.

Yıllar boyunca Isaac büyük ölçüde diğerlerini taklit etmişti ve Sofia bile onun neredeyse doğrudan konuşma becerisi olmadığına inanmaya başlamıştı. Sonra bir gün, köy gürültüsünden bitkin düşen, kendini paramparça ve çileden çıkmış hissedene Ha'anala öylece aklına esene yapmıştı. Isaac'ten yaşça küçüktü, ama ondan uzun olmasa da daha güçlüydü; o yüzden Isaac kendi etrafında dönüp homurdanmaya başladığında, Ha'anala gidip onun ayak bileğini kavramış ve onu ormanın içinde sessiz bir yere sürüklemişti. Ondan sessiz kalmasını ya da en kötü ihtimalle, daha da anlamsız hale gelene dek tekrarlayacağı anlamsız bir cümle duymayı beklemişti. Kendi yorgun, hırçın sessizliğinin Isaac'e bir düşünceyi tamamlayıp sonra da yüksek sesle tekrar etme fırsatı verdiğini ancak sonradan fark etmişti. Hem de ne düşünce!

“Herkes konuşuyorsa ruhunu nasıl duyabilirsin?”

Isaac o gün başka hiçbir şey söylememiş, ama Ha'anala onun sözleri üzerinde düşünerek saatler geçirmişti. Ruhun bir kişiye ait en gerçek parça olduğuna ve neyin gerçek olduğunu keşfetmenin de mahremiyet gerektirdiğine karar vermişti.

Köyde her davranış, her söz, her karar ve arzu incelenir, yorumlanır, kıyaslanır, değerlendirilir, tekrar ele alınır, herşeye dahil olurdu. Yaptığı her şey için 150 kişilik bir kurulun görüşü gerekirken Ha'anala kim olduğunu nasıl anlayabilirdi? Bir an için gözlerini ellerinin arkasına saklasa ya da kulaklarını kapatsa bile meraklı bir Runao yanına gelip, “*Sipaj*, Ha'anala, iyi değil misin?” diye sorardı. Sonra herkes onun son zamanlarda yediği yemekleri, dışkılarını, kürkünün durumunu, gözlerinin ağrıyıp ağrımadığını, bunun son günlerde normalden daha fazla güneş ışığı ve daha az yağmur olmasından kaynaklanıyor olup olamayacağını, bu durumun bu sene *dji'll* hasadının daha geç olacağı anlamına gelip gelmediğini ve bunun da *dji'll*'le her zaman müşterek olan *k'jip* talebini nasıl etkileyeceğini tartışırdı.

O yüzden Ha'anala, Isaac'in köy kargaşasına tahammül etme becerisi kendisinininkinden bile daha kısıtlı olduğu için Tanrı'ya şükretti. Isaac'in baş başa geçirdikleri zamanlarda söylediği şeyleri Sofia'ya hiç anlatmamıştı. Bu bir suçluluk kaynağıydı. Ha'anala bazen, Isaac'in onunla konuşmasını çok isteyen Sofia'dan bir şey çalmış gibi hissederci.

Bir seferinde, Isaac'in başını kapatan örtünün altında esnediğini duyup, okumayı tamamladığını ve bir soruya katlanabileceğini anladığında, "Sipaj, Isaac, annemizle neden konuşmuyorsun?" diye sormuştu.

"Çok fazla şey istiyor," demişti beriki ruhsuz bir sesle. "Aradaki örtüyü yırtıp atıyor."

Isaac tablette Sofia'ya iki kez mesaj yazmıştı. İlki, "Buna dokunma," oldu. Anneleri bunun üzerine ağlamıştı: Oğlunun ona söylediği tek söz onu terslemek içindi. Fakat Isaac daha sonra, takıntılı bir araştırma sürecinin sonuna geldiğinde ortaya çıkan yoğun hüsrana ve korku döneminde, "Öğreneceğim şeyler tükenecek mi?" diye sormuştu. Sofia buna cevap olarak, "Hayır," yazmıştı. "Asla." Isaac memnun görünüyordu, ama annesinden tek istediği bu güvenceydi.

Bu anıyla hüzünlenen Ha'anala iç geçirdi ve gözlerini kapatarak güneşten ısınmış koca bir kayaya sırtını yasladı. Öğle vakti sıcağı ve can sıkıntısı, uyanık kalmasına engel olmak için ergenlik dönemindeki bir etoburun fizyolojisiyle birlik oluyordu, ama o günkü rehabeti Isaac'in son çılgınlığıyla katmerlendi. Isaac insan DNA'sındaki bütün baz çiftlerini ezberlemeyi kendine iş edinmiş, dört bazdan –adenin sitozin, guanin ve timin– her birini temsil edecek bir müzik notası seçmişti. Dört notalık monoton melodiyi saatlerce dinleyecekti.

Bu kriz başladığında Ha'anala, "Sipaj, Isaac, ne yapıyorsun?" diye sormuştu.

Isaac, "Aklımda tutuyorum," dedi ve bu Ha'anala'ya fazlasıyla anlamsız geldi, Isaac için bile...

Sofia bile son birkaç yılda daha mesafeli biri olmuştu. Genellikle aynı anda birkaç işi birden yapardı; raporlar üzerinde etraflıca çalışır, subaylara dağıtılmak üzere hava verileri hazırlar ya da bir dış istihkâma yapılacak malzeme sevkiyatını koordine ederken Runa

tartışmalarını dinlerdi. Sofia'nın yalnızlığından endişe duyan Ha'anala yardım etmeyi tekrar tekrar denemişti. Annesinin apaçık ortada olsa da dile getirilmeyen ihtiyaçlarına içerlerken bile onun can yoldaşı olmak istiyordu. Sofia ise, "Bunun seninle hiç ilgisi yok," diyerek Isaac kadar etkili şekilde önünü keserdi. Sofia yalnızca adaletten bahsettiğinde tam olarak canlanıyor gibi görünürdü ama, yıllar geçip gittikçe, o konu bile sessizliğe yol açar olmuştu. Köy halkından kimse Ha'anala'nın savaşa olan ilgisini hoş karşılamıyordu ve kızın soruları ustalıkla savuşturuluyordu...

Utanyorlar, diye fark etti Ha'anala. Bilmemi istemiyorlar, ama biliyorum. Tüümün sonuncusu olacağım. Yalnızca tek bir şekilde bitebilecek bir şey başlattılar. Uykularken, Sofia ve Isaac haklı olabilir, diye düşündü. Mesafeni koru, kalbini kimseye açma, sahip olmayacağın şeyleri isteme...

Bir süredir uykudaydı ki Isaac'ın yüksek perdeden, ruhsuz sesinin, "Bu kırmızıdan da kötü. Biri gidiyor," dediğini duydu.

Tam olarak uyanmadan, "Tamam," diye mırıldandı. "Biri seninle köyde buluşacak."

Sofia saatler sonra, "Sipaj, millet," diye seslendi. "Neredeyse kırmızı ışık vakti geldi! Isaac ve Ha'anala'yı gören oldu mu?"

Puska VaTrucha-Sai, atandıkları görevler hakkında gevezelik eden bir grup kızdan ayrıldı ve merakla etrafa bakındı. Fia'ya, "Bu sabah Isaac'ın kulübesine gittiler," diye hatırlattı.

Babası Kanchay, "Sipaj, Puska," diye seslendi, "gidip onları geri getirirsen bizi memnun edersin."

Puska'nın, "Hay ebeni!" diye homurdanması üzerine diğer kızlar mahcup olarak güldü. Puska umursamadı. Orduda geçen bir yıl, bir kadının tavırlarını ve kullandığı dili kabalaştırmaya yeter de artardı bile. Üstelik Puska aklına gelen kaba sözlerden en hafifini seçmişti – bu acemiler yakında diğerlerini de öğrenecekti. Puska kızlara gülümsedi ve kaya gibi sert alaycılığını gizleyen abartılı bir içtenlikle, "İyi bir asker sorumluluk sahibidir," dedi. Sonra Fia'nın çocuklarını bulmak için fırlayıp uzun adımlarla koşmaya başladı.

Barınaklar ve depo kulübelerinin ötesine geçmek için yirmi dört adım, köy gürültüsünün işitme menzilinden çıkmak için de bir o kadar daha gitmesi gerekti. Puska, Mo'arlı şehrindeki ilk ayında her gece rüyasında evini görmüştü; ormanın huzur ve güvenliği gözünde tuttuğundan, gündüzler şok, hiddet ve üzüntüyle dolarken uykuda oraya sığınmıştı. Sonsuza dek köyde güvende olacak olan Ha'anala'ya bir süre imrenmişti. Şimdi ise Trucha Sai ona dar ve kısıtlı görünüyordu. Puska, Ha'anala'nın neden böyle sık sık huysuz ve huzursuz olduğunu anlayabiliyordu.

Isaac'ın barınağının çatı hattı, yerleşim sınırının bir *cha'ar* ilerisinde görüş alanına girdi. Imantat'ın işçiliği, sazdan çatı örmede usta olan babasınıniki kadar sağlam değildi. Fakat oğlan umut vadeliyordu: Barınak son fırtınada iyi dayanmıştı. Puska, *Birinin yakında bir eşe ihtiyacı olacak*, diye düşündü ve köy meclisinde bu konuyu açmayı aklının bir köşesine yazdı; çünkü savaşı, bebeklerin ertelenmemesi gerektiğini öğrenmesine yetecek kadar görmüştü. Üstelik savaşta ölmesi durumunda halkın onun yerine geçecek bir çocuğa ihtiyacı olacaktı.

Puska kulübeye yaklaşırken, “*Sipaj*, Ha'anala,” diye seslendi, “herkes sizi bekliyor! Neredeyse kırmızı ışık vakti geldi!” Hiç cevap yoktu – barınak boştu. Fısıltıyla, “Yahni olacaklar,” diye söylendi. Ha'anala kırmızı ışıktaki göremiyor ve Isaac de gereğinden fazla görüyordu. Oğlanın gökyüzündeki kırmızıyı göremeyeceği uyku barınaklarına girmesi gerekiyordu, yoksa büyük sıkıntı çıkardı. Puska yüksek sesle, “Ha'anala! Biri sizi taşıyarak geri götürmek zorunda kalacak!” diye takıldı. “Isaac de *fierno* yapacak!”

Ha'anala uzaktan, “Buradayım!” diye bağırırdı.

Sonunda Ha'anala'nın sesini duyduğu için rahatlayan Puska, kullaklarını sese doğru kaldırıp, “Isaac nerede?” diye bağırarak karşılık verdi.

Şimdiden kontrast duyarlılığını kaybetmeye başlamış ve ellerini öne uzatmış olan Ha'anala, Isaac'ın kulübesine doğru tereddütle ilerledi. “Burada değil,” diye haykırırken, kaval kemiğinin az önce devrilmiş bir kütüğe çarptığı yerini ovmak için öbür ayağını kaldırdı “Isaac gitti!”

Puska'nın kulakları yukarı fırladı. "Gitti mi? Hayır – öyle olsa biri onu görürdü. Köyde değildi, ev yolunda da yoktu..."

Bir köke takılıp tökezleyen Ha'anala sinirle hırladı. "*Sipaj*, Puska, o gitti! Ormana doğru! Kokuyu alabiliyor musun? Gittiğini söyledi, ama biri uykuluydu..."

Puska kararlılıkla Ha'anala'nın yanına ilerledi ve genç kızın suratını okşamaya, ellerini Ha'anala'nın uzun, ince yanaklarının iki yanında gezdirmeye başladı. "Kalbini sakinleştir," diye mırıldandı. Yeniden çocukluk alışkanlıklarına dönüyordu. "*Fierno*'nun faydası olmaz," diye uyardı. "Kötü hava herkesi korkutur."

Ve Isaac'in kokusunu da alıp götürür, diye düşündü Ha'anala, duygusal sıkıntıların meteorolojik etkilerini tartışmaya başlayamadan. Dimdik durdu. "Onu bulmak zorundayız. Hem de hemen, Puska. Kokusunun izi şu anda çok net, ama yağmur yağarsa biri onu kaybedecek. Gitmiş olacak. Fia..."

"Ama göremezsın ki..." diyerek karşı çıkmaya yeltendi Puska.

"Gözlerimle göremem," dedi Ha'anala dikkatle. Isaac'in izlediği yoldaki göstergeler onun için adeta parlıyordu: Ayak izleri kokudan ıslıl ıslıl olmuş, geçerken değdiği yapraklar dökülen cilt hücreleriyle tozlanmış ve bıraktığı nefesle buğulanmıştı. "Kıvılcım tohumları gibi – hatırladın mı? Gittiği yol boyunca uzanan minik ışık noktaları gibi. *Sipaj*, Puska, yardım edersen biri onu takip edebilir. Fakat şimdi yola çıkmamız lazım, yoksa izlerin parlaması sona erebilir."

Puska bunu düşünürken bir o yana bir bu yana sallanıyordu. Sol ayak: *Isaac kaybolmuş olabilir*. Sağ ayak: *Köye dönüp izin alması gerekir*. Sol ayak: *Yağmur yağacak gibi kokuyor*. Sağ ayak...

"*Sipaj*, Puska," diye yalvardı Ha'anala, "Fia'ya Isaac'in gittiğini söylemek zorunda kalırsa birinin kalbi duracak! Biri onu takip edebileceğini düşünüyor. Ona yetiştığımızde de üç kişi olacağız, gece iyice çökmeden dönmüş oluruz."

Bu da Puska için konuyu karara bağladı. Tek kişi tereddüt ederdi. İki kişi tartışırdı. Üç kişi ise plan yapardı.

“Herkes bizi *djanada*’ların yakaladığını zannedecek,” dedi Puska. Ertesi sabah uyandığı andan itibaren endişe içindeydi. Kafasını kaldırıp, biraz uzakta ağırlığını kuyruğuna ve tek bacağına vererek dengede duran Ha’anala’ya baktı. “Biri diğerlerine haber vermek için geri dönmeliydi.”

Ha’anala kahvaltısını korkutmaktan çekinerek cevap vermedi. Tam ulaşabileceği yerde, havada duran ayağının hemen altında kıpırdamak üzereydi. *Sabır... sabır...* “Yakaladım!” diye haykırarak küçük, pullarla kaplı bir *lonat*’ı kavradı. Kararlılıkla, “Yardıma ihtiyacımız yok,” dedi Puska’ya. Bir yandan da hayvanın boynunu ayak başparmağıyla işaretparmağı arasında sıkıştırıyordu. “Şimdi geri dönersek biri kokuyu kaybedecek.”

Lonat’ın seğiren bedeninin kendini bırakıp hareketsiz kalmasını izleyen Puska’nın yüzü buruştu. “Onu gerçekten yiyecek misin?”

“Alternatifini bir düşün,” diyen Ha’anala, Puska’yı ayak bileğinden yakalamak için ayağını uzattı. Puska yerinden sıçrayıp bacağını kurtarınca ise, “Ah, Puska! Biri şaka yapıyordu!” diye bağırdı.

“Yapma o zaman. Bir daha öyle şaka yapma!” Puska ürperdi. “*Benim Mo’ar*’da gördüklerimi görmüş olsaydın...” Ha’anala’nın ağzı açık kaldı ve Puska kendi kabalığından utanarak sustu. *Gerçekten bozulmuşum ben*, diye düşündü. “Üzgünüm,” diye özür diledi ve *lonat*’ı almak için elini uzattı. Hayvanın bacaklarından pulları ayırırken nefesini tuttu. “Biri böyle şakaların çok tatsız olduğunu düşünüyor.”

Ha’anala, Puska hayvanı ona geri verdiğinde iğrenç küçük budunu ısırarak, “Biri *lonati*’lerin çok tatsız olduğunu düşünüyor,” diye homurdandı. *Lonati*’lerin başlıca güzel yanı, kolay yakalanıyor olmalarıydı. Ha’anala da babası da, incelikle “geleneksel et” olarak anılan ikramlara ek olarak, bazen yakalayabildikleri ufak, güçsüz avlara alışkındı; ama yemek yemek hep aceleyle, kaçamak yollarla yapılan bir işti.

Ha’anala, “Şehirlerde hayat nasıl?” diye sorarak Puska’nın minik

cesede gösterdiği dehşet dolu ilgiyi dağıtmaya çalıştı.

Puska bariz bir tiksintiyle, “Bilmek istemezsin,” dedi ve kahvaltı için kendine biraz yağmur dutu bulmak üzere oradan ayrıldı.

Yola devam ettiler; Puska gittikçe daha da çileden çıkıyor, Ha’anala da neredeyse onun kadar sinirli görünüyordu. Isaac’ın oradan geçtiğine dair izler ormana özgü –nemli sıcakta terleyen, hızlı hızlı soluk alıp veren, dışkılayan– şeylerce çiğnenmişti ve Isaac’ın izlediği yol meyve çalılarına doğru beklenmedik şekillerde yön değiştirdikçe Ha’anala kokuyu defalarca kaybetti. Isaac’ın izlerini yeniden yakaladığı zamanlarda bile, izler *vraloj* polenlerinin lekeleriyle ve çürüten bitkilerin leş gibi kokusuyla karışmış oluyor ve zor takip ediliyordu. Takipte geçirdikleri dördüncü günde Puska acı acı, durmadan şikâyet ediyordu. Sessiz, kurt gibi aç ve Isaac’i yere yapıştırıp bileğinden sürükleyerek geri götürme konusundaki kararlılığı her geçen saniye artan Ha’anala burnundan soluyup tadı buruk larvalar bulmak için kütüklerin altını eşelerken, Puska da hınç dolu bir titizlikle yiyecek aramak için durdu.

Puska o gece, “Bir gün daha,” diye uyardı. “Sonra geri dönüyoruz. Çok açsın...”

Ha’anala, “Isaac daha da çok acıkmış olacak,” diye üsteledi, çünkü Isaac’ın kendi kendine bir şeyler yediğini hiç görmemişti ve ona yetişebilmeleri için zayıf düşmesini umut etmeye başlamıştı.

Fakat Isaac’ın dışkıları Ha’anala’ya durumun öyle olmadığını gösteriyordu. Isaac’ın bebekliğinden beri ona bakanların yokluğunda gayet iyi idare ettiğini fark etti. Bağırıksakları Runaoların beslenme düzenini kaldırabiliyordu ve muhtemelen onları yiyecek ararken gözüyle da olsa dikkatle seyretmişti. Neyin yenilebildiğini anlıyor ve onu nasıl bulacağını biliyordu. *Yani artık kendi kendine besleniyor,* diye düşündü Ha’anala. Isaac’ın bir gün yürümeye, sonra bir gün şarkı söylemeye, derken bir gün tablette yazmaya başlamasıyla ilgili hikâyeleri hatırladı. Belli ki yapabileceğinden emin olana kadar her yeni beceriyi zihninde prova ediyor ve sonra da öylece yapıyordu.

Ha’anala o gece uykuya dalarken, *Gitmeyi planlıyor muydu aca-*

*ba? diye merak etti. Ne bulacağını düşünüyor? Fakat sonra şöyle dü-
şündü: Bir şey aramıyor. Kaçıyor.*

O gece kötü uyudular ve yola çıkmalarını imkânsız hale getiren, gök gürültülü, şiddetli bir sağanakla uyandılar. Hâlâ yenilgiyi kabullenmeye niyeti olmayan Ha'anala, ucu bucağı olmayan bir ovaya gözle-
rini dikerek ormanın sınırında oturdu. Burun delikleri, Isaac'ın ko-
kusunu toprakta dağıldığı, koca damlalarla çalkalandığı ve çayır sü-
rülerinin koku izleriyle karıştığı sırada kaçırmamak için çaba harca-
yarak titreşiyordu. Puska bile sessizdi.

O akşam Ha'anala, "Gitti," diye fısıldadı. O sırada ıslak, gri ışık
gitgide azalıyordu. "Biri onu kaybetti."

"O kendi kayboldu. Sen onu bulmaya çalıştın," dedi Puska usul-
ca. Tek kolunu Ha'anala'ya doladı ve başını Jana'ata'nın omzuna
yasladı. "Yarın eve gideceğiz."

Ha'anala karanlığa doğru, "Sofia'ya nasıl söyleyebilirim?" diye
sordu. "Isaac gitti."

Giordano Bruno

Dünya Tarihiyle 2066-2069

“DALGA GEÇİYORSUN,” diye üsteledi John. Şişko Frans kafasını tabağından kaldırıp uğursuz bir bakış attı. “İntihar hâlâ günah sayılıyor mu?”

“Duruma göre değişir... Neden?”

“Eh, teorik olarak ölümsüz olan ruhun hatırına sana biraz tavsiyede bulunacağım,” dedi Frans. “Pilotluğunu Emilio Sandoz’un yaptığı bir uçağa asla binme.”

Dramatik bir mübalağa, diye düşündü John ve kendi tabağını kenara itti. “O kadar da kötü olamaz!”

“Benden söylemesi, Johnny, bu kadar kabiliyetsizini görmedim,” dedi Frans, bir ağız dolusu tilapya ve pilavı biraz gecikmeli bir şekilde yutarak. “Nico, senin iniş aracını uçurmayı öğrenmen ne kadar sürmüştü, Don Gianni’ye bir anlat.”

Nico köşedeki sandalyesinden, “Üç hafta,” dedi. “Don Carlo iniş araçlarının neredeyse kendi kendilerine uçtuğunu söylüyor, ama ben navigasyon programlarında epey zorlandım.”

John yüzünü buruşturdu. Emilio bu işle bir aydır uğraşıyordu.

“Beyni yabancı dillerle tamamen dolup taşmış olmalı. Bana kalırsa,” dedi Frans, pilava biraz tuz atarak, “uçuş eğitimine ayrılacak tek bir yedek sinaps bile kalmamış. Bak, azmi ben de herkes kadar takdir ederim, ama bu resmen anlamsız. D.W. Yarbrough bile ondan umudu kesmiş. İlk misyon raporlarında ne yazıyor, biliyor musun?” Frans çığnerken durakladı, sonra ezberden okudu: “‘Peder Sandoz

bir pilota göre müthiş bir dilbilimci ve iyi bir yardımcı doktor. O yüzden, herhangi birinin ölmesini önlemek için onu uçuş eğitiminden alıp daimi yolcu statüsüne getiriyorum.” Frans başını iki yana salladı. “Yeni iniş araçları neredeyse tümüyle otomatikleştirildiği için benim ona öğretme şansımın daha fazla olduğunu düşünmüştüm, ama Sandoz öyle berbat ki insanın akli almıyor.” Bir çatal dolusu balık daha aldı ve şişkin yanaklarının üzerinden John’a dikkatle baktı. “Bir şey yap, Johnny. Konuş onunla.”

John burnundan gelen bir sesle güldü. “Benim söyleyeceklerime aldırış edeceğini nereden çıkardın? Ruanja dilek kipinde yaptığım lanet olasıca bir hata yüzünden beni haşlaması dışında, Emilio son sekiz haftadır benimle iki laf etmedi.” Açıkçası bu durum karşısında incinmemek elinde değildi. İster uyuşturulmuş olsun ister ayık, Sandoz kimseyi yanına yaklaştırmıyordu. John, “Şimdi nerede?” diye sordu Frans’a.

“Kabininde pratik yapıyor. Artık ona nezaret edemiyorum bile – izlemesi çok korkunç.”

“Pekâlâ,” dedi John. “Elimden geleni yapacağım.”

Kapının ilk tıklatılışının ardından hiç cevap gelmedi, John o yüzden daha sert vurdu.

Emilio kapıyı açmadan, “Kahretsin!” diye bağırdı. “Ne var?!”

“Benim – John. Beni içeri al, olmaz mı?”

Bir an sessizlik oldu, sonra kapı sürgüsünün tıngırtısı duyuldu. Sandoz, “Kahretsin,” dedi tekrar. “Kendin aç.” John açtığı anda, Sandoz başı tümüyle kapatan sanal gerçeklik gözlüğünü bir Konkistador miğferi gibi alına doğru geri itmiş halde dikiliyordu.

John onu görünce morali dibe vurdu. Her yerinde bir teçhizat vardı, sanal gerçeklik eldivenleri desteklerinin üzerini kapatıyordu ve gözlerinin altı da kronik yorgunluktan mora çalan bir renk almıştı. “Ah, Tanrı aşkına,” dedi John. Nezaketi falan unutmuştu. “Emilio, bu çok aptalca...”

“Aptalca değil!” diye çıktı Emilio. “Seni Frans mı yolladı? Onun ne düşündüğü hiç umurumda değil. Bunu öğrenmek zorunda-

yım! Sadece ellerimin her tarafında şu saçmalık olmasaydı...”

“Ama ellerinin her tarafında o saçmalık *var*. Üstelik o sol desteğin düzgün çalışmasını hâlâ sağlayamadım ve iniş aracındaki kumanda mekanizmaları sanal gerçeklik simülasyonlarından bile daha zor! Neden sadece...”

Emilio, “Çünkü,” diyerek nazik bir kesinlikle onun sözünü kesti, “beni gezegenden kurtarması için başka herhangi birine bel bağlamamayı tercih ederim.”

John gözlerini kırptırdı. “Tamam,” dedi en sonunda, “anlıyorum.”

Emilio, “Sağol,” dedi alay ederek. “En son Rakhat’ta bulduğumda, süvarilerin kurtarmaya gelmekte biraz geç kaldığını hatırlarsın.”

John bu konuda onu haklı bularak başını salladı, ama hâlâ tartışma havasındaydı. “Berbat görünüyorsun,” diyerek saldırdı. “Biraz dinlenirsen daha iyi iş çıkarabileceğini düşündün mü? Ne zaman uyuyorsun ki?”

Emilio ona kısaca, “Uyumazsam rüya da görmem,” dedi ve kapısını ittirip kapatarak John’u kapının boş metal yüzeyine bakar halde geçitte yalnız bıraktı.

“Dinlen biraz, lanet herif,” diye bağırdı John.

“Cehenneme kadar yolun var!” diye bağırdı Emilio da.

John iç geçirdi ve başını iki yana sallayıp kendi kendine konuşarak uzaklaştı.

Sandoz, Quell’i bıraktığı günler içinde Carlo, Nico ve –misyon süresince gemide kalacak olsa da– Frans’ın temel Ruanja ve K’San dillerine hâkim olması konusunda ısrarcı olarak, iki Rakhat dili için de Cizvit tekeline bozdu. Kısa süre sonra hepsinin gittikçe sıkılaştan dersler üzerinde beraber çalışmalarını istedi. Günlerce, gecelerce, K’San ya da Ruanja dilinde söylediklerini onlara tercüme ettirdi, onları soru bombardımanına tuttu, cevaplarını her açıdan –gramer, mantık, psikoloji, felsefe, teoloji– eleştirdi.

“Haksız çıkmaya hazır olun. Ne zaman basit ya da aşikâr bir şey

bulduğunuzu düşünürseniz, haksız olduğunuzu farz edin,” diye tavsiye etti. “Anladığımızı sandığımız her şeyde –seks, yemek, müzik, aile gibi onlarla ortak noktamız olan bütün temel konularda– en büyük yanılgılara düştük.”

İnsansız iniş aracı, simülasyonu yapılan Rakhati coğrafyasının ayrıntıları, kuramsal ama görülmesi istatistiksel olarak mümkün bir kasırga ve bir değil iki toplanma sahasını kapsayan geceyarısı tatbikatları yapıldı. Sandoz onlara uyumaları için iki veya üç saat izin verirdi, sonra alarmlar yeniden çalardı ve Sandoz kim olduklarını, neden geldiklerini, ne istediklerini açıklamaları için K'San ya da Ru-anja konuşarak onların başının etini yer; her birinin cevaplarını herkesin içinde ve anestezişiz kesip biçer; zayıf yönlerini, kör noktalarını, varsayımlarını, aptallıklarını ortaya çıkarır; metal tepsi üzerinde kesilen bir kurbağa gibi önlerine sererdi. Bu acımasız, küçük düşürücü ve neredeyse dayanılmazdı; ama Sean kötü muamele konusunda itiraz etme cüretini gösterdiğinde, Sandoz onu ağılattı.

Buna rağmen, diğerleri zahmetli bir tatbikat veya sözlü sınavın ardından bayılıp uyumak üzere yorgun argın giderken bile, Sandoz koşu bandında birkaç kilometre daha koşardı. Hazırladığı eğitim programı diğerleri için ne kadar dayanılmaz bir hal alırsa alsın, programın katılığının her daim Sandoz'un katılığının gerisinde kaldığını kabul etmek zorundaydılar – aralarındaki en ufak tefek adam ve en gençlerinden neredeyse yirmi yaş büyük olmasına rağmen hem de...

Yemeklerini bile ayakta yiyordu. Ama hiçbir şey rüyaları durduramadı.

Carlo onu sarsarken, “Sandoz!” diye bağırdı. Hiç tepki yoktu, o yüzden mosmor olmuş gözler odaklanana kadar adamı daha da sertçe sarstı.

Emilio, “*¡Jesús!*” diye haykırarak aniden geri çekildi. “*¡Déjame...*” * Carlo, Sandoz'un omuzlarını aniden bıraktı ve Sandoz bunun üzerine bölmeye doğru devrildi. Carlo sahte bir nezaketle, “Seni te-

* *İsp.* sırasıyla “Tanrım!” ve “Bırak!” (*¡Déjame en paz!*: Beni yalnız bırak!) –*yn.*

min ederim, hiç kötü bir niyetim yok, Don Emilio,” deyip ranzanın ucuna oturdu. “Yine çığlık atıyordun.”

Hâlâ kesik kesik nefes alan Sandoz, nerede olduğunu algılamak için uykulu gözlerle kabininde etrafa baktı. “Siktir,” dedi bir süre sonra.

“İşte bunun üzerinde düşünebiliriz,” dedi Carlo. Bir şeyler kurgular gibi gözlerini kısmen kapatmıştı. “Çokyönlülük bir meziyet olabilir, bilirsin.” Sandoz gözlerini dikip ona baktı. Carlo yumuşak bir sesle, “İlla canını yakacak diye bir şart yok,” diye öne sürdü.

Sandoz bezgince, “Bana yaklaşırsan,” diyerek onu uyardı, “seni öldürmenin bir yolunu bulurum.”

“Sadece bir fikirdi,” dedi Carlo. Gayet sakindi. Ayağa kalktı ve Sandoz’un öteberilerini koyduğu masaya ilerledi. “Peki, rahatlayıp dinlenmek için daha ilginç bir yolun önünü kestiğimize göre, bu gece ne alırsın? ‘Çabuk unutsun’ dersin umarım. Belki de Nico’ya koşu bandını revire taşıtsam iyi olur, böylece geri kalanımız senin bütün gece koşturup durmanı dinlemek zorunda kalmayız.” Enjeksiyon kabını aldı ve sorar gibi kaşlarını kaldırarak döndü. “Buna direnç kazanmaya başladın bu arada. Son iki haftada dozajı iki katına çıkardım.”

Belli ki yatağa devrilmeden önce üstünü çıkaramayacak kadar yorgun olan Sandoz ranzasından kalktı, desteklerini taktı ve Don Carlo kalktığında hep onunla birlikte kalkan Nico’nun yanından hızla geçerek odadan çıktı.

“Koşu bandı o zaman,” dedi Carlo. İç geçirip dur durak bilmeyen ayak seslerinin başlamasını bekleyerek birkaç dakika tek başına oturdu. Sandoz’un hızını otuz yedi dakikada on kilometre koşmaya göre ayarladığını tempodan anlayabiliyordu; kendi kendini yorgun düşürmeyi umuyor, ama bu arada gemidekilerin geri kalanını da yıpratıyordu.

İşleri bir çözüme ulaştırmakta kararlı olan Carlo kalktı ve küçük spor salonuna doğru yürüdü. Koşu bandının önüne geçti, ellerini arkasında birleştirip başını da düşünceli bir tavırla kaldırarak durdu. “Sandoz,” dedi, “*Giordano Bruno*’ya el koyduğun dikkatimi çekti. Durum benim amaçlarıma uyuyor, fakat açıkçası komuta tarzının pek incelikli olmadığı kanısındayım.” Neşeli kara gözler bakışlarına

karşılık verdi; Sandoz artık kontrolü yeniden ele geçirmiş, Carlo'ya onu eğlendirme fırsatını bahşediyordu. “Başlangıçta,” diye devam etti Carlo, “şöyle düşündüm: *Bu bir intikam – Sandoz öcünü alıyor.* Daha sonra ise, *Karşımdaki hayatı boyunca emir almış eski bir Cizvit. Şimdi de kendisi emir veriyor. İktidar sarhoşu olmuş,* dedim. Fakat şimdi...”

Sandoz onun lafını keserek, “Gemini ele geçirmeme neden izin verdiğini söyleyeyim mi?” diye önerdi. “Baban seninle ilgili düşündüklerinde haklıydı, Cio-Cio-San. Herhangi bir şeyi bitirdiğin takdirde, değerlendirilecek ve yetersiz bulunacaktın. O yüzden sen de yaptığın işi bırakmak için hep bir sebep buluyor, kendine Rönesans prensleriyle ilgili yalanlar söylüyorsun. Sonra yetersizliğin ortaya çıkmadan bir sonraki işe geçiyorsun. Yaptığım darbe işine geliyor, çünkü artık bu girişim başarısız olduğunda suçlayabileceğin biri var.”

Carlo karşısındaki adam hiç konuşmamış gibi devam etti. “Seni harekete geçiren iktidar ya da intikam değil, Sandoz. Korku. Her gün, gün boyunca korkuyorsun. Biz Rakhat'a yaklaştıkça da daha fazla korkmaya başlıyorsun.”

Artık kondisyonu müthiş olduğundan kolayca terleyen Sandoz, koşu bandı durana kadar hızı düşürdü. Nefesi efordan neredeyse hiç etkilenmemiş halde hareketsizce durdu; sonra öylece maskesini indirdi.

Carlo, Sandoz'un yüzündeki savunmasızlık karşısında irkilerek gözlerini kırıştırdı. “Korkuyorsun,” diye tekrarladı, “ve korkmakta haklısın.”

“Don Emilio,” dedi Nico, odaya girerek, “rüyalarında ne görüyorsun?”

Carlo, normalde şafağa denk gelecek vaktin öncesindeki saatlerde, umutsuz bir reddedişin yükünü taşıyan ürkütücü feryatlarla; inkârdan başkaldırıya, sonra da çaresizliğe geçerken şiddeti artan “Hayır!” çığlıklarıyla peş peşe geceler boyu uyandığında bu sorunun aynısını defalarca sormuştu. Carlo ya da John kabinine ulaştığında Sandoz doğrulup oturmuş, yatağının köşesine sinmiş, sırtını bölmeye dayamış, gözlerini kocaman açmış ama henüz uyanmamış olurdu. Carlo adamı sarsarak uyandırdığında, “Ne görüyorsun?” diye sorardı.

Sandoz önceleri konuşmayı hep reddetmişti. Bu sefer Nico'ya, "Bir nekropolis. Ölüler şehri," dedi.

"Hep aynı şehir mi?" diye sordu Nico.

"Evet."

"Ölüleri net bir şekilde görebiliyor musun?"

"Evet."

"Kim onlar?"

"Bugüne kadar sevdiğim herkes," dedi Sandoz. "Gina orada," derken Carlo'ya baktı, "ama Celestina yok – henüz yok. Bir de sevmediğim diğerleri var."

Carlo, "Kim?" diye sordu.

Nahoş bir gülüş duyuldu. Sandoz, "Sen yoksun, Carlo," derken neşeli bir kibir içindeydi. "Sen de yoksun, Nico. Diğerleri VaRakhatiler. Koca şehirler dolusu hem de," dedi umursamazca. "Vücutları değişiyor. Çürüdüklerini görüyorum. Uykumda onların kokusunu alabiliyorum. Cesetler çürürken, ne olduklarını anlayamadığım bir dönem oluyor – Jana'ata ve Runaları ayırt edemiyorum, o an hepsi birbirine benziyor. Fakat daha sonra, sadece kemikler kaldığında, dişleri görebiliyorum. Bazen aralarında kendi cesedimi de buluyorum. Bazen de bulamıyorum. Bulmam daha iyi, çünkü o zaman bitmiş oluyor. İşte çılglık *atmadığım* geceler onlar."

Carlo bir sessizliğin ardından, "Tabanca kullanmayı biliyor musun?" diye sordu.

Sandoz VaRakhati tarzında –çenenin yukarı doğru kısa ve keskin bir hareketiyle– başını salladı, ama ellerini hafifçe öne uzatarak Carlo'yu durum üzerinde iyice düşünmeye davet etti. "Muhtemelen bir şekilde patlamasını sağlayabilirim..."

"Ama silahın geri tepmesi destek mekanizmalarına zarar verir," dedi Carlo, "ve durumun öncekinden daha kötü olur. Tabii Nico ve benim korumamız altında olacaksın."

Alaycı gözler neredeyse şefkatliydi. "Tanrı'nın beni yüzüstü bıraktığı noktada başarılı olacağınıza inanıyorsun yani, öyle mi?"

Carlo başını geriye atarak pes etmeden diretti. "Tanrı yalnızca bir masal olabilir; halbuki benim koruyup kollamam gereken bir yatırıмым var. Zaten her halükârda, ailem genel olarak kurşunları duadan

daha güvenilir bulmuştur.”

“Pekâlâ,” diyen Sandoz’un yüzünde bir an için kocaman bir gülümseme belirdi. “Pekâlâ. Neden olmasın? Benim hayallerle olan tecrübelerim mutlu sona ulaşmadı, ama kim bilir? Belki, kısa vadede, seninkilerin ikimize de faydası olur.”

Öğrendiklerinden tatmin olan Carlo, Nico’ya başını salladı. Egzersiz alanından çıkmak için döndü ve kapı aralığında dikilen John Candotti’yi gördü. Yanından geçerken gamsız bir tavırla, “Endişelendin mi, Gianni?” diye sordu. John dik dik baktı ve Carlo iki elini de kaldırıp alayla karışık korkmuş numarası yaparak geri çekildi. “Yemin ederim, ona elimi bile sürmedim.”

“Siktir git, Carlo.”

Nico’yla ikisi yana kıvrılan geçitten geri giderken Carlo, “Ne zaman istersen,” diye mırıldandı.

Emilio çoktan koşu bandına tekrar çıkmıştı.

John onun karşısına geçerek, “Neden?” diye sordu.

“Sana anlattım, John...”

“Hayır! O değil! Sadece iniş aracını uçurmaya çalışman değil! Demek istediğim, hepsi. Neden Carlo’yla herhangi bir iş yapıyorsun? Neden ona yardım ediyorsun? Neden onlara dil öğretiyorsun? Neden geri dönmeye isteklisin...”

“‘Gece ve gündüz, ölümün karanlık krallığının kapılarını açar,’” dedi Sandoz, Virgil’in arkasına saklanarak; eğleniyordu, ama onu eğlendirenin kim olduğu belli değildi. “‘Yeniden günışığına ulaşmak... İşte vazife budur, emek budur..’”

“Yapma. Bana böyle kendini kapatma!” John koşu bandının açma-kapama düğmesine öyle aniden vurdu ki Sandoz sendeledi. “Kahretsin, Emilio, bana bir şey borçlusun – en azından bir açıklama! Sadece *anlamak* istiyorum...” Gördüğü tepkiyle irkilerek durdu. John, *Bana bağır*, diye düşünürken ürperdi, *ama öyle bakma*.

Sandoz en sonunda titremeyi irade gücüyle durdurdu ve konuştuğunda bakışları öyle sert, sesi öyle yumuşaktı ki sözleri John’a acımasız bir hakaret gibi geldi. “Annenle baban evli miydi?” diye sordu Sandoz.

“Evet,” dedi John, fısıltıyla.

“Birbirleriyle mi?” diye üsteledi Sandoz, onun kadar sessizce.

“Bu saçmalığa katlanmak zorunda değilim,” diye homurdandı John, ama o daha gidemedi Emilio döndü ve kapıyı tekmeleyerek kapattı.

“Benimkiler değildi,” dedi.

John donakaldı ve Emilio uzunca bir süre ona baktı. “En eski anılarımdan biri, ona Papi dediğim için annemin kocasının bana bağırmasıdır. *Belki de ona Papa demeliyim*, diye düşündüğümü hatırlıyorum. *Ya da acaba Padre mi?* Belki de o zaman dilbilimci olmuşumdur – kullanmam gereken başka bir kelime olduğunu düşünüyordum! Farklı şekilde söylemeyi denerdim, ama bana daha da öfkeleler ve çokbilmiş olduğum için beni odanın diğer ucuna fırlatırdı. Genellikle en sonunda annemi fena halde pataklardı ve bunun bir şekilde benim suçum olduğunu bilirdim, ama neyi yanlış yaptığımı anlayamazdım! Bir şeyler söylemenin doğru şeklini bulmak için uğraşıp durdum. Hiçbiri işe yaramadı.” Durakladı ve bakışlarını kaçırdı. “Bir de ağabeyim vardı. Sanki daimi olarak bana kızgındı – yaptığım hiçbir şey doğru ya da yeterince iyi değildi. Sonra bir de, annemle bir dükkâna girdiğimizde ya da sokakta insanların yanından geçtiğimizde herkesin susması vardı.” Emilio’nun gözleri John’unkilere döndü. “*Put* ne demek, bilir misin?”

John belli belirsiz başını salladı. *Fahişe*.

“O kelimeyi annemle beraber dışarı çıktığımızda duyardım. Çocuklardan, anladın mı? Bilirsin, alt tarafı hazırcevap ve cüretkâr olmaya çalışan çocuklar... Anlamıyordum tabii. Lanet olsun, kaç yaşındaydım ki? Üç ya da dört belki? Tek bildiğim, bir şeylerin döndüğü ve benim bunu anlamadığımdı. O yüzden bir açıklama arayıp durdum.” Bir süre John’a gözlerini dikti ve sonra, “Hiç Porto Riko’ya gittin mi?” diye sordu. John başını iki yana salladı. “Porto Riko gerçekten karışıktır. İspanyol, Afrikalı, Hollandalı, İngiliz, Çinli, aklına ne gelirse... Her renkten insan. Uzun bir süre annem, kocası ve ağabeyimin açık renk saçlı, açık tenli olması bana garip gelmedi. Bir de bana bak... Küçük bir Kızılderiliydim. Tıpkı bülbül yuvasında bir inek kuşu gibi, değil mi? Fakat bir gün, yaklaşık on bir yaşımdayken, ağzımdan kaçırıp annemin kocasına Papa dedim. Yüzüne karşı değil –

‘Papa eve ne zaman geldi?’ gibi bir şey söyledim sadece. Sarhoşken hep çirkinleşirdi, ama o sefer... Tanrın! Beni gerçekten fena dağıttı. Bir yandan da, ‘Bana öyle deme! Sen benim *hiçbir şeyim* değilsin, seni küçük piç! Bana *asla* öyle deme!’ diye bağırıp duruyordu.”

John gözlerini kapattı, ama sonra açıp Emilio’ya baktı. “Böylece açıklamana kavuşmuş oldun.”

Emilio omuz silkti. “Anlamam yine de biraz zaman aldı. Tanrın, ne aptal bir çocukmuşum! Her neyse, sonrasında, kolumu alçıya aldıklarında, *Bir oğul nasıl babasının hiçbir şeyi olmaz?* diye düşünüyordum. Sonra, tabiri caizse, kafama dank etti.” Yüzünde kısa bir an için hüzünlü bir gülümseme belirdi. “Ben de şöyle düşündüm: *Eh, başından beri bana piç olduğumu söylüyordu. Ben sadece ciddi olduğunu anlayamayacak kadar aptalmışım.*”

“Emilio, niyetim seni böyle...”

“Hayır! Anlamak istediğini söyledin. Ben de açıklamaya çalışıyorum, tamam mı? O yüzden kapa çeneni de dinle!” Emilio koşu bandının kenarına çöktü. Boynunu uzatarak, “Oturur musun?” dedi bezgince. “Bu kahrolası gemideki herkes fena halde iriyarı,” diye homurdandı. Gözlerini düzensiz bir şekilde kırıştıırıyordu. “Cüce gibi hissediyorum. Bundan *nefret* ediyorum.”

John bir an için onu kafasında canlandırabilirdi: büzüşmüş halde dayanın bitmesini bekleyen sıska, küçük bir çocuk; taştan bir hücrede, tecavüzün bitmesini bekleyen ufak tefek bir adam... *Tanrım*, diye düşünerek Sandoz’un karşısına, yere oturdu. “Dinliyorum,” dedi.

Emilio derin bir nefes aldı ve tekrar başladı. “Bak, işin özü şu ki, sonunda olayı çözdüğümde kızmadım, anlıyor musun? Utanmadım. İncinmedim. Yani incindim tabii ama – demek istediğim, adam beni hastanelik etti, değil mi? Fakat yemin ederim, duygularım incinmedi.” John’u dikkatle izledi. “Rahatladım. Buna inanabiliyor musun? Öyle *rahatladım* ki...”

“Çünkü sonunda her şey anlam kazandı,” dedi John.

Emilio başını eğdi. “Evet. Her şey nihayet anlam kazandı. Durum hâlâ berbattı, ama en azından bir anlam ifade ediyordu.”

“Bu yüzden şimdi geri dönmek istiyorsun. Rakhat’a yani. Her şeyin bir anlam ifade edip etmediğini öğrenmek için, değil mi?”

“Dönmek *istemek* mi? İstemek mi?” diye bağırdı Emilio. Sesindeki öfke keskindi, ama uzun sürmedi. Yerini safi yorgunluğa bıraktı. Başını eğip egzersiz alanının zeminine baktı, sonra başını iki yana sallamasıyla birlikte, artık siyahtan çok gri olan dümdüz saçları, yorgunluktan neredeyse kan çanağına dönmüş gözlerine düştü. “Şu sözü düşünüp duruyorum: Eğer senden bir kilometre gitmen isteniyorsa, sen iki kilometre git. Belki de fazladan gideceğim kilometre budur. Belki her şeye bir şans daha vermem gerekiyordur,” dedi sessizce. “Yalnızca *neden* olduğunu anlasam pek çok şeye tahammül edebilirim... ve bunu öğrenebileceğim tek bir yer var.”

Uzun bir süre sessiz kaldı. “John, Rakhat’a ulaştığında elinde olacak tek şey, hayal ya da tahmin edemeyeceğin problemleri –dua, para, blöf ya da silahla bile kendini kurtaramayacağın problemleri– çözmek için senin ve yol arkadaşlarının ortaya koyabileceğiniz bilgi ve beceriler olacak. Eğer Carlo’yla adamlarından bilgi saklarsam ve onların bilgisizliği yüzünden bir şey olursa, bunun sorumlusu ben olurum. O riski göze almaya niyetim yok.”

Bir nefes aldı ve sorusunu sorana kadar bırakmadı. “Carlo’nun ne dediğini duydun mu? Daha önce. Korkmamla ilgili.” John başını salladı. “John, ben sadece korkmuyorum, muhtemelen bir ömür düzelmeyecek kadar boku yemiş durumdayım,” dedi, henüz akmamış gözyaşlarını zapt etmek için ıslıtlı kara gözlerini kocaman açmış, durumun bu kadar korkunç olmasına gülerken. “Gina’yla bile... Bilmiyorum, durum belki düzelirdi, ama hâlâ kâbus görüyordum. Onunlayken bile. Şimdi de... Tanrım! Kâbuslar her zamankinden daha kötü! Bazen düşünüyorum da, belki böylesi daha iyidir. Çılgınlık Cestelina’yı korkuturdu, değil mi? Her gece çılgılık atan üvey babasının yanında büyüyen küçük bir kızın nasıl bir hayatı olur ki?” diye sordu, yitip giden bir sesle. “Belki de böylesi onun için daha iyidir.”

John, “Belki,” dedi şüpheyle, “ama bu pek de teselli sayılmaz, değil mi?”

Emilio, “Hayır, sayılmaz,” diyerek ona hak verdi. “Elimdekine razı olacağım sanırım.” Basmakalıp sözler söylememesine, ona kendini iyi hissettirmeye yönelik işe yaramaz girişimlerde bulunmamasına son derece minnettar kalarak John’a şöyle bir baktı. Ürperirce-

sine ciğerlerini doldurdu ve kendini topladı. “John, ben... Dinle, sen son zamanlarda...”

“Boşver,” dedi John. Sonra, *Ben bunun için buradayım*, diye düşündü.

Sandoz ayağa kalktı ve tekrar koşu bandına çıktı. Bir süre sonra John da kalktı, kabinine gidip kendini gevşemiş bir yığın halinde ranzasına bıraktı ve elleriyle gözlerini kapattı.

Hak edilmemiş acıyla baş etmenin bütün yollarını düşündü. *Acı-nı Tanrı’ya ada. Çarmıha gerilen İsa’yı düşün.* Beylik laflar: *Tanrı bize asla taşıyamayacağımız bir yük vermez. Her işte bir hayır vardır.* John Candotti eski özdeyişlerin bazı insanlar için işe yaradığını kesin olarak biliyordu. Fakat bir mahalle papazı olarak, Tanrı’ya duyulan güvenin, mantıksız bir trajedi yüzünden dizlerinin üzerine kaplanmış iyi insanlara fazladan bir yük getirebildiğini de sıklıkla gözlemlemişti. Bir ateist de böyle bir olay karşısında daha az bocalamazdı belki, ama bir dine inanmayan insanlar çoğu zaman sakın bir kabullenme hissi yaşırdı: *Hayatta kötü olaylar yaşanır, bu kötü olay da benim başıma geldi işte.* İnancı bir insanın –tam da Tanrı’nın sevgisiyle ilgisini, geri dönüşü olmayan berbat bir şey yaşandığına dair aptalca ve acımasız gerçeğe bağdaştırması gerektiği için– bu olayın ardından toparlanması daha zor olabilirdi.

“İnancın bir teselli olması gerekirdi, Peder!” Çocuğunun mezarı başında ağlayan matemli bir anne bir seferinde ona böyle bağırırmıştı. “Tanrı bunun olmasına nasıl izin verebildi? Onca dua, onca umut – hepsi boşunaymış.”

John o zaman çok gençti. Papazlığa atanmasının üzerinden daha birkaç hafta geçmişti, tümüyle hayat dolu ve iyimserdi. Bu onun ilk cenazesiydi ve iyi idare ettiğini düşünüyordu: Dualarda bocalamamış, matemdekilerin kederine hassas yaklaşmış, onları teselli etmek için hazır beklemişti. “Çarmıhın dibinde durduklarında havariler ve Meryem de şu anda senin hissettiğin gibi hissetmiş olmalı,” demişti, kendi nazik sesinden, kendi sevecen ilgisinden etkilenerek.

Anne ise kömür gibi gözleriyle, “Ee, ne olmuş yani?” diye çıkışmıştı. “Benim çocuğum öldü ve üç gün içinde geri gelmeyecek. La-

net olasınca dünyanın sonunda yeniden dirilmek de hiç umurunda değil, çünkü ben kızımı *şimdi* geri istiyorum...” Ağlayışı sona ermiş, yerini tümüyle sert bir öfkeye bırakmıştı. “Tanrı’nın hesap vermesi gereken çok şey var,” demişti hırlarcasına. “Sana söyleyebileceğim bu kadar, Peder. Tanrı’nın hesap vermesi gereken çok şey var.”

Bir baba ve bir ağabey, diye düşündü John. Emilio için her şey böyle mi başlamıştı? Güvenebileceği bir baba, örnek alacağı bir ağabey. John onun Kutsal Ruh’a ne kadar zaman direndiğini merak etti. Kendini Tanrı’nın yalnızca palavra, dinin de saçmalığın daniskası olmasından duyduğu korkudan ne kadar zaman korumuştur? İnancın gerektirdiği güveni sağlamak için ne tür bir cesaret göstermek zorunda kalmıştı? Peki Emilio şimdi her şeyin belki de bir anlam ifade edeceğini, kendini bir şekilde dinlemeye ikna edebilirse Tanrı’nın belki de açıklayacağını yeniden umut edecek gücü nereden buluyordu böyle?

Peki ya Tanrı gerçekten açıklasa ve olanların tümüyle Emilio’nun suçu olduğu ortaya çıksa? diye düşündü John. Bahçeler değil – bahçe kurmak konusunda *Stella Maris* mürettebatındaki herkes hemfikir olmuştu ve kendileri yüzünden yaşanacakları hiçbirini öngöremezdi. Fakat daha sonrası – ya bunlar Emilio’nun söylediği veya yaptığı bir şeyin Rakhat’ta yanlış anlaşılması yüzünden olduysa?

Dinle, diye dua etti John, *Sana ne yapacağını söyleyecek değilim; ama eğer Emilio tecavüzlere bir şekilde kendisi yol açıtıysa ve sonra Askama da bu yüzden öldüyse, hiç anlamaması daha iyi, tamam mı? Benim görüşüm bu. İnsanların ne kadarını kaldırabileceğini bilirsin, ama bence burada sınırı iyice yaklaştırmış durumdasın. Ya da belki – ona hepsinin bir anlam ifade etmesini sağlamasında yardım et. Ona yardım et. İstedikim bu. Sadece ona yardım et. Elinde gelenin de fazlasını yapıyor. Ona yardım et.*

Bana da yardım et, diye düşündü sonra. Tespihine uzandı ve zihnini tanıdık duaların ritmi dışında her şeyden arındırmaya çalıştı. Onun yerine koşu bandından gelen ritmik patırtıyı duydu: Ufak tefek, korku içinde, yaşanmakta olan bir adamın fazladan kilometresine gidişinin sesi...

Merkez İnbrokar

Dünya Tarihiyle 2061

HA'ANALA GÖZLERİNE GELEN güneş ışıǵıyla uyandıǵında ikinci şafak çoktan sökmüştü. Yüzünü yakıcı ışıktan uzaǵa çevirdi ve hâlâ uyku rehaveti içindeki Puska'ya baktı.

Perişan halde kendi kendine, *Sofia'ya nasıl söyleyebilirim?* diye sordu. Bu yeni günde ilk düşüncesi, önceki gecenin son düşüncesiyle aynıydı. Doğrulup oturarak kendine baktı ve yüzünü buruşturdu: Kürkü matlaşmış ve çamur olmuştu, dişleri de ona kafası kadar kalınmış gibi geliyordu. Umutsuzca, *Ah, Isaac*, diye düşünürken, kasatı kesilmiş her bir uzvunu esneterek yavaşça kalktı. Zihni de önünde uzanan dümdüz araziler kadar boştu; eflatun rengi çayır çiçeklerinin tamamen yükselmiş güneşlerden yayılan beyaz ışıktaki soluk görüldüğü devasa bir ovanın üzerinden doğuya baktı.

“*Sipaj*, Puska,” dedi. “Uyan!” Kuyruǵuyla etrafı yokladı ve Puska'nın kalçasına vurdu. Puska onu ittirdi. Ha'anala ise daha da sabırsızlıkla, “Puska!” diye bağırdı. Koku bulutunu kaçırma korkusuyla başını oynatmaya cesaret edemiyordu. “O hayatta! Kokusunu alabiliyorum.”

Bu sözler Runao'yu hızlı bir dönüşle ayaǵa kaldırdı. Puska, Ha'anala'nın baktığı yöne gözlerini dikti, ama yalnızca boş bir arazi gördü. “*Sipaj*, Ha'anala,” dedi bezgince, “orada kimse yok.”

“Isaac oralarda bir yerde,” diye üsteledi Ha'anala. Bir yandan da kurumuş çamuru kürkünden çıkarmaya çalışıyordu aceleyle. “Rüzgâ-

ra göre değişebilir, ama biri onun kuzeydoğuya gittiğini düşünüyor.”

Puska'nın kendisiyse yakınlarda meyve vermek üzere olan bir *sintaron* ve kahvaltıya uygun küçük bir parça tatlı yaprak dışında işe yarar bir şey tespit edemiyordu. “*Sipaj*, Ha'anala, eve gitme vakti geldi.”

“Ona yetişmemiz lazım...”

“Hayır,” dedi Puska.

Çok şaşırان Ha'anala omzunun üzerinden baktı ve Puska'nın yüzünde aynı oranda şüphe ve pişmanlık gördü. “Korkma,” diyerek konuşmaya başladı.

“Korkmuyorum,” dedi Puska dobra dobra; nezaket göstermek için fazla yorgundu. “Sana inanmıyorum, Ha'anala.” Garip bir sessizlik oldu. “*Sipaj*, Ha'anala, biri senin tüm bunlar hakkında yanıldığını düşünüyor. Isaac oralarda bir yerde değil.”

Uzunca bir süre birbirlerine baktılar: Kardeş sayılırlardı, ama neredeyse iki yabancı gibiydiler. Sessizliği bozan Ha'anala oldu. “Pe-kâlâ,” dedi düz bir sesle. “Biri tek başına devam edecek. Fia'ya de ki, biri onu denize kadar takip etmek zorunda kalsa bile Isaac'i bulacak.”

Puska'nın geri dönüş sesleri uzaklaşırken Ha'anala gözlerini kapadı ve koku bulutunun şeklini kafasında canlandırdı: Tepe noktasında dağınık ve genişti; alt taraftaysa şu anda tespit edemediği ama incelme şeklinden çıkarabildiği bir noktaya doğru daralıyordu. Puska'nın pes etmiş olmasını umursamadan, “Isaac oralarda bir yerde,” dedi ve onun kokusundan oluşan yolu kırlara doğru takip etti.

İlk birkaç saat, rüzgâr koku bulutuyla oynadı ve Ha'anala'nın yerde Isaac'in geçtiğine dair en belirgin işaretin olduğu yolu bulmak amacıyla izlerin üzerinden iki kez geçmesi gerekti. Fakat güneşler yükselip rüzgâr dindikçe Ha'anala'nın yeteneği güçlendi ve kokunun değişimini hesaplamak için yalnızca başını iki yana oynatması yetmeye başladı.

Ova görüldüğü gibi boş değildi; önceki günün yağmurundan karmış dar akarsularla kıvrılıp yollara ayrılıyordu. Derelerden çoğunun kenarlarında morumsu meyveler veren çalılar vardı. Ha'anala,

Isaac'ın ayak izlerini incelerken onun bu meyvelerden yediğini fark etti. Kendisi de çoğu zaman açtı ve kıyı boyunca uzanan, kolunu içeri uzattığında adını bilmediği ufak avları yakalayarak çıkarabileceği oyuklar için gözlerini dört açmayı sürdürdü. Bir seferinde, sıcakla-mış ve pislenmiş haldeyken, bir derenin içinden yürüdü ve yağmur-dan hızlanmış akıntı sayesinde kirlerinden arınıp serinlemeyi uma-rak derenin taşlı dibine oturdu. Kuyruğuna dayanarak kendini geri-ye verdiği sırada ayırık duran bacaklarının arasında yalpalayan bir tür yüzgeç görerek hayret etti. "Manna!" diye bağırdı ve güneş ışığına doğru güldü.

Arazi harikalarla doluydu. Dünyanın bir ucundan diğerini göre-biliyordu ve yolda geçen altıncı gününde güneşlerin hem doğuşunu hem de batışını izleyip gökyüzündeki renklerin neden değiştiğini an-ladı. Kendi bedeni onda büyük şaşkınlık uyandırdı. Çocukluğu bo-yunca yoğun bitki örtüsüyle kuşatılmış halde yaşadığından, doğal yürüyüş biçiminin kendisine ne kadar uygun olduğunu daha önce hiç hissetmemişti. Uzun ve düzenli adımlarının ritmi ona bir şarkı gibi geldi: yürüyüş, sessiz arazi ve azmi anlatan bir şiir... Kuyruğu-nu yerle aynı hizaya getirerek süzülür gibi bir eşkin gidiş tutturmuş-ken, ilk defa denge ve hızı, isabet ve zarafeti öğrendi; ama hiç acele etme ihtiyacı duymadı. Isaac'le arayı kapatıyor, onun hayatta ve iyi durumda olduğunu biliyordu. Onun da kendisi gibi mutlu olduğun-dan emindi.

Yağmur sularıyla açılmış bir derenin başında kendine bir günlük dinlenme süresi tanıdı. Orada aptal anne babaları tarafından korun-masız bırakılmış, bebek bir şeylerle dolu çamur yuvaları keşfetti ve o akşam dolu mideyle, Isaac'ın fazla uzakta olmadığı ve onu yağ-murdan sonra bile takip edebileceği inancıyla uyudu. Ertesi sabah ise kasları tutulmuş halde ama neşeli uyandı.

Ona öğle vakti yetiştii. Doğu tarafındaki yarısı, batıdakinden ol-gun bir *w'ralia* ağacının boyu kadar alçakta kalan bir ovanın yarıldı-ğı noktada, sarp bir kayalığın kenarında duruyordu. Isaac hiçbir şey söylememekle birlikte, Ha'anala ondan altmış adımlık mesafede dur-duğunda, etrafındaki bomboş bolluğu tümüyle kucaklar gibi kolları-nı kocaman açtı – dünyanın bulanıklaşması için fırıl fırıl değil, her şe-

yi görmek için mest olmuş bir yavaşlıkla dönüyordu. Tam bir tur attıktan sonra Ha'anala'yla göz göze geldi. "Netlik!" diye haykırdı.

Ha'anala sevinçle, "Evet," diye seslendi. Bir an için onun tuhaf, gizemli kalbinde saklı her şeyi biliyordu. "Netlik!"

Isaac belli belirsiz sallandı: Çıplak, uzun boylu, kuyruksuzdu. Ha'anala onun bakışlarını devasa gökyüzüne kadar takip etti. "Kırmızı zararsızmış," dedi Isaac kırılğan bir cesaretle, ne kadar yanıldığını kendi de bilmeden. Bir süre sonra, gözlerini kırıştırarak ve titremeye başlayarak, "Geri dönmeyeceğim," dedi.

Ha'anala ona doğru yürüdüğü sırada, "Biliyorum, Isaac," diye cevapladı. Sofia ve Runalar unutulmuş, bundan önceki bütün hayatı artık gözlerinin önünden silinip gitmişti. "Anlıyorum."

Isaac sessiz kaldı, bu da şaşırtıcı bir durum değildi; ama Ha'anala yaklaştıkça kendi sessizliği, dilinin tutulmasından kaynaklanan bir suskunluğa dönüştü. Isaac kan rengine bürünmüştü, zavallı soluk teni su toplamış ve şişmişti. Ha'anala kulakları yassılaşıp, *Bunu ona ne yapmış olabilir?* diye merak etti. Isaac sahip olduğu iki eşyanın –tablet ve yıpranan mavi şalının– yanına aniden oturdu, ama tepede birleşen ağaç dallarının onu güneşlerin gücünden koruduğu ormanda bile âdeti olduğu şekilde örtüyü başı ve omuzlarının üzerine örtmedi. Ha'anala onun, "He'si bu kada'," dediğini duydu; mırıldandığı kelimeler ağızda yuvarlanıyordu.

Ha'anala başka ne yapacağını bilmediğinden, "*Sipaj*, Isaac, aç değil misin?" diye sormaya mecbur hissetti ve işe yaramazlığı yüzünden kendine lanet okudu.

Isaac titreyerek, "Dinle," dedi. İnce, neredeyse tüysüz bedenindeki gerilim gözle görülüyordu. "Müzik." Ha'anala kımıldamadı. Neredeyse felç olmuş durumdaydı: iltihaplı yaralar, çürüme kokusu... Isaac, "Dinle," diye ısrar etti.

Bu komutun üzerine Ha'anala kulaklarını kaldırıp açarak hareketsiz kaldı. Tepesinde koca bir şeyin, kanatlarını ağır ağır çırpıtığını duydu; onu kayalıkların kenarından yukarı iterek çıkaracak bir kaplıcaya ulaşmak için yükseliyordu. Aşağıdan, uçurumun dibinden, suyun kayalıklara çarpışı ve alçalarak gülünç ciyaklamalara ya da monoton, titrek bir hırıltıya dönüşen tedirgin edici haykırıışlar du-

yuluyordu. Batıdan, uzun boyunlu üyeleri kafalarını yere eğmiş ot-larken birbirinden ayrılmayan bir tür sürünün flütümsü ısıkları geli-yordu. Yakınlardan ise ufak tefek eşeleme sesleri ve rüzgârın çimle-rin arasından geçerken çıkardığı uğultu... Ha'anala'nın dikkatini çe-ken oldukça hafif bir patlama sesi: sıcaklık ya da nemde meydana gelen ciddi bir değişimle hücreleri şişer veya küçülürken bir anda açılan tohumlar.

Ha'anala tek nefeste, "Tanrı'nın müziği," dedi. Kendi kalbi ku-laklarında güm güm atıyordu.

"Hayır," dedi Isaac. "Dinle. Şarkı söyleyen başkaları var."

Ha'anala bunun üzerine, *Başkaları!* diye düşündü. O sırada ak-şam şarkısının zayıf ve uzaktan gelen, değişken rüzgârla onlara bö-lük pörçük ulaşan notalarını duyuyordu. *Şarkı söyleyen başkaları. Djanada – Jana'anata!*

Isaac başıyla omuzlarının ona tam şu anda artmış gibi gelen al-datıcı ağırlığını desteklemek için kollarını öne uzattı ve uçuşunun kenarına doğru eğildi. Onun mest olduğunu, yaralı tenini önemse-mediğini gören Ha'anala da kenara yaklaşarak iyi bildiği bir melodi-yi iki sesin tereddütle söyleyişini dinledi. Armonileri tanıdık değildi ama güzeldi. Ha'anala başını eğip onlara bakarken, *Karışık bir kala-balık*, diye düşündü. Jana'ata ve Runalar vardı, ama yaş ve cinsiyet bakımından kafa karıştırıcı bir gruptu. *Djanada* bebekler kendi ba-balarının değil, şarkı karşısında kulaklarını kapatarak bir araya top-lanıp büzüşmüş Runa kadınların sırtındaydı. Tüllere ve elbiselere sar-ınmış birkaç kişi vardı. Sonra şarkıcıları buldu: Metal giysiler giy-miş bir adam ve Ha'anala'dan biraz küçük bir oğlan.

Bir anlık matem ani bir sağanak gibi üzerine çöktü: Burada Isaac' le baş başa kalmak, yan yana duran iki taş gibi yalnız olmak istiyor-du. Ona her gün bir soru sormak ve bütün dünyanın dönüşüyle geçen zamanı onun cevabı üzerinde düşünerek geçirmek istiyordu. Onun yürürken ne duyduğunu öğrenmek istiyordu. Onun bacaklarında da bir tür şiirsellik var mıydı? Rüzgâr hiç kelime kullanmadan onun kü-çük kulaklarına da uğulduyor muydu?

Henüz değil! diye düşündü kederlenerek. *Başka kimseyi istemi-yorum!*

O sırada Shetri Laaks'ın aklından geçen düşünce de aynen buydu. Bir dişi kokusu almış ve çayırları ayıran kayalıklardan aşağıyı izleyen başka bir sığınmacıyı daha bir anlığına görmek için tam zamanında yukarı bakmıştı.

Onu dinleyebilecek herhangi bir tanrıya yalvararak, *Yeter artık!* diye düşündü. *Başka kimseyi istemiyorum!*

Sanki duaları kabul edilmiş gibi, kızın tülle gizlenmemiş başı ortadan kayboldu. Shetri Laaks yine de onun nahoş bir şekilde ortaya çıkışı yüzünden akşam şarkısının kapanış dizesinde bocalamasına yetecek kadar şaşırmıştı; böylece yeğeni Athaansi'nin küstah sırtıtlarından birine daha maruz kaldı. Shetri ona, *Ben bunları hiç istemedim, seni kibirli ergen,* diye hırlamak istiyordu. *Şu lanet olasıca zırhı, dik kafalı ablamı ve uğursuz şarkıları alıp kendi bildiğiniz gibi yapın... Sti kemiklerinizin üzerinde dans eder umarım!*

Shetri Laaks bugüne kadar akşam şarkısını on kez söylemişti. Bu rakam tesadüf değildi; tam da kadın ve çocuklardan oluşan bu küçük güruhu kuzeye götürmekte olduğu günlerin sayısına denk geliyordu.

Hınç dolu genç yeğeni ne düşünürse düşünsün Shetri Laaks, Sti külliyyatında uzmanlaşan bir eczacının sakın yaşamı dışında bir şeyi hiçbir zaman arzu etmemişti. Hatta, bir çırak, ailenin ikinci çocuğu olan ablası Ta'ana Laaks u Erat ve tüm ev halkının az önce kapıya geldiğini haber verene dek, Shetri Laaks güneydeki isyanın yalnızca hayal meyal farkındaydı ve bundan etkileneneği de kesinlikle aklına gelmemişti – yakınlardaki yerlere sadece yük çeken Runaların gelmesine izin veriliyordu. Shetri gibi üstatlar sade bir hayat yaşardı; erzak ve diğer ihtiyaçları belirli aralıklarla aileleri tarafından karşılanır, ara sıra da hastalıklarının kalıtsal olarak aktarılmadığının beyan edilmesini veya sakatlıklarının adaletsizlik yapılmadan tedavi edilecek kadar önemsiz sayılmasını umut eden hastaların ikramlarıyla takviye edilirdi. Bazen dullar su ritüeline tanıklık ederek hüzürlü bir ölüme hazırlanma hakkı satın alırdı. Bunun dışında üstatlar kendi haline bırakılırdı ve bu da Shetri için fazlasıyla uygundu.

“Ağabeyimiz Nra’ıl savaşıta öldürüldü.” Shetri on gün önce ziyaretçi çadırında yanına gittiğinde, Ta’ana hiç girizgâh yapmadan ona bu şekilde bilgi vermişti. “Tüm adamları öldürüldü. Benim eşim de öyle.”

Hâlâ ablası ve beraberindekilerin fazlasıyla ikna edici bir halüsinasyon olduğunun ortaya çıkmasını uman Shetri bir süre dilini yutmuş gibi bakmıştı. *Bana bunu neden anlatıyorsun?* diye düşünmüştü. *Git buradan.*

Ta’ana bunun üzerine, “Tek başıma yolculuk yapamam,” diye ısrar etmişti. Hem de ona eşlik eden erkek bir akrabası olmadan buralara kadar gelmiş olmasına rağmen... “Kuzey savunulabilir durumda. Bizi oraya götürmek senin görevin.”

“Mümkün değil,” diye homurdanmıştı Shetri, zar zor konuşabiliyordu. Ta’ana’nın onu çağırtması üzerine başından ayrıldığı heba olmuş ayinden dolayı boya lekesi içindeki pençelerini havaya kaldırmıştı. Nizamı daha yeni öğrenmiş ve su ritüelinde kullanılan uçucu maddelere karşı direnç kazanmamıştı. Gözlerini kırıştıtarak ablasına, “İlaçların etkisi günlerce devam edecek,” demişti. Ta’ana is kokuyordu ve üzerinde ayaklarına kadar uzanan is lekeli bir tül vardı; gümüş ipliklerle bezenmiş, etek ucuna Shetri’ye sürünerek ilerliyormuş gibi gelen bir kafes deseni işlenmişti. “Görme bozukluklarına yol açıyor,” demişti Shetri.

“Bu senin görevin,” diye tekrar etmişti Ta’ana.

“Peki ya eşinin erkek kardeşinin görevi ne olacak?”

Ta’ana onu gereksiz ayrıntılarla, kendini de anlatma işiyle sıkıntıya sokmadan, “Öldü,” demişti. Serinkanlılığı kırılmıştı. “Artık oğlumun naibi sensin. Başka kimse yok. Athaansi’nin eğitimi tamamlanana kadar zırh senin.”

Athaansi on beş yaşında bir çocuk için neredeyse refleks sayılabacak bir yırtıcılıkla, “Benim yaşıma yeterince büyük,” diye hırlamıştı. “Bu bir hakaret. Seninle dövüşeceğim, dayı!”

Ta’ana hızla dönmüş ve oğlana sertçe tokat atarak üçünü de —anne, oğul ve dayı— şaşkına çevirmişti. Athaansi titrek bir iç çekişle sessizliği bozmuş ve hıçkırarak ağlamaya başlamıştı. Ta’ana kendi sesini toparlayarak, “Kendine hâkim ol,” diye buyurmuştu. “Sen yıkılırsan diğerleri de yıkılır. Git kız kardeşinle otur.” Sonra da hayatta ka-

lan kardeşine arada bir engel olmadan bakabilmek için tülünü toplayıp iki eliyle kaldırarak, kibarlığın sınırlarını zorlayan bir mesafeden onları izleyen üstatları daha da utandırmıştı. “Onurumu savunabilecek herhangi biri hayatta olsa evimden dışarı adım atar mıydım? Naip sensin, Shetri,” demişti, Shetri’nin ister istemez ikna edici bulduğu bir ses tonuyla. “Zırh yük arabasında.”

Shetri böylece sade gri giysilerini çıkarıp bir kenara bırakmış ve ancak ucundan saygıdeğer sayılabilecek bir rütbeye sahip genç bir Reshtar olarak eğitildiği günlerde ilgisizce öğrendiği becerilere başvurmuştu. Ya ilacın etkisi ya da hakikaten unutkanlık yüzünden zırhı nasıl giyeceğini kafasında canlandıramıyordu. Gözleri kıpkırmızı olmuş ve küçük düşürülmüş Athaansi ise teselliye küçümseyici tavırlarda bulmuştu; talihsiz dayısının yerine bacak korumalarını doğru tarafa çevirip kaldırarak, tokaları ilikleyen Runa uşağın sessizce eğlenmesine yol açmıştı.

Shetri göğüslükle mücadele ederken Ta’ana ona, “Yürümemiz gerekiyor. Bot giy,” demişti. Mo’arlı’nın güneyindeki ulaşım için elverişli nehirler artık tümüyle Runa isyancıların kontrolü altındaydı. “Bir de yanıklar için merhem getir.”

Her gün psikotropik bitkiler ve boya yapımı için öğütülebilen mineraller toplayarak yürüdüğünden ayaklarının yere alışkın olduğunu savunamayacak kadar afallamış haldeydi; kimde yanık olduğunu sormak ise aklına gelmemişti.

Parlak renkler hâlâ bütün katı nesnelerin etrafında titreşirken, Shetri Laaks kuzey yolculuğuna başlamıştı. Ablasına ve ev halkına sözde önderlik ederken, aslında onlara yol gösteren bir Runa hizmetçinin direktiflerini takip ediyordu. Yolculuğunun ilk günü boyunca her adımda, *Saçmalık*, diye düşünmüştü. *Bu resmen saçmalık.*

Fakat tümüyle yolda geçen ikinci günün sonuna gelindiğinde Shetri ablasının ketum cesaretini takdir edecek kadar çok şey görmüştü. Merhemlerin neden gerekli olduğunu öğrenmişti: Çünkü Ta’ana son âna kadar yanmakta olan yerleşimde kalmış, kendisine tabi olanları toplayıp çaresizlikten doğan bir cüretle alev ışığında düzenli bir geri çekilme gerçekleştirmişti. Bütün şehir ateş altında kalmıştı – ev hizmetçisi Runaların daireleri bile. Ta’ana savaşın onu bula-

cağı günü öngörerek onların dostluk ve sevgisini kazanıp beslemişti. O ve çocukları, ev halkına dahil olan Runaların onları gizli bölümü olan bir yük arabasına bindirip Laaks arazisinden kaçırması sayesinde hayattaydı. Uzun zaman önce böyle bir gece yaşanacağına dair bir beklentiyle hazırlanmış olan bu araba görünürde gasp edilmiş ganimetleri taşıyor gibi olsa da, aslında yiyeceklerle ve Nra'il'in yer yer göçertilmiş, kararmış zırhı da dahil olmak üzere ailenin değerli eşyalarıyla doluydu.

Hizmetçinin bildiği, kısmen belirgin olan yol, için için yanan başka birkaç şehri de görecektir şekilde ilerliyordu. On altı yaşın üstünde hiçbir erkek Jana'ata nefes almıyordu; orada burada ağlayıp sızlanan bir çocuk ya da sersemlemiş bir kadını amaçsızca dolaşırken buluyorlardı. Bazıları kurtarılamayacak kadar kötü yanmıştı; Shetri onları yaşama yükünden kurtarıyor, acınacak derecede yetersiz ölü yakma odunlarını tutuşturmak için kendi yerleşimlerinden alınan korları kullanıyordu. Diğerlerine ise ablası gibi yanık tedavisi uyguluyor ve Ta'ana, soya veya doğum sırasına bakılmaksızın, her birini göçebe ev halkına dahil ediyordu.

Shetri gruplarına yeni bir sığınmacı katıldıkça, "Daha fazlasının karnını doyuramayız," diyordu.

Ta'ana ise, "Açlıktan ölmeyiz," diye üsteliyordu. "Açlık en kötüsü değil."

Fakat ilerlemeleri yavaşlamıştı ve yük arabasındaki erzakla karnı doyurulamayacak kadar çok kişi toplamışlardı. Geceler hep birinin alevlerle dolu kâbusuyla bölünüyor; sabahları ise yorgunluk, hızlarını belirlemede korkuyla mücadele ediyordu. Beşinci güne gelindiğinde Shetri yük taşıyan Runalardan birini öldürebileceğinin farkına varacak kadar sağlıklı düşünebiliyordu. Dokuzuncu günde ise yük arabasını arkalarında bırakmışlardı. Patronlar ve hizmetçiler de dahil olmak üzere herkes kucağında bir çocuk, yiyecek, ya da bir bohça içinde zaruri ihtiyaçları taşıyordu.

Şimdi, kaçarak geçen günlerden sonra ve hâlâ güvende olmaktan uzakken, küçük gruplarındaki Jana'ata ve Runa sayıları tehlikeli bir şekilde dengesizdi. Ta'ana ne kadar çok sığınmacıyı yanlarına alırsa o kadar yavaş yol alıyor ve o kadar kısa süre içinde Runa öldürmek

zorunda kalıyorlardı; önceki gece iki Runa hizmetçi daha kesilmişti.

Shetri kafasını kaldırıp en yeni kızın saklandığı uçurum kenarına bakarak, *Bu gidişle İnbrokar Şehri'ne asla ulaşamayacağız*, diye düşündü. Son sığınmacıyı fark etmemiş olmasını umarak ablasına döndü, ama Ta'ana tülünü çıkarmış, kulaklarını öne doğru kaldırmış ayakta duruyordu.

“Onu getir,” dedi Ta'ana.

“Yakında hava kararacak!”

“O zaman hemen gitsen iyi olur.”

Shetri uçuruma doğru dönerek, “Aşağı in, kızım!” diye bağırdı. Hiç cevap yoktu. Shetri, bakışlarına inatla karşılık veren ablasına baktı. “Ah, pekâlâ,” diye söylenirken, onu zırhtan kurtarmaya gelen uşağa tek kulağını salladı. Ta'ana itaati kazanmıştı; zaten pek liderlik alışkanlığı olmayan Shetri ona boyun eğdi.

Zırhın ağırlığından kurtulunca, nehrin yukarısındaki sığ sularda hırıltıyla koklaşıp cıyaklayan bir çift *cranil*'in dikkatini çekmemeye çalışarak kayalık nehir yatağında dikkatle yürüdü ve sonra yukarıya, bu münasebetsiz kızın en son görüldüğü tarafa doğru bakarak dikildi. Kayalıklar dik bir yamaçtan ibaret değildi. Öbek öbek taşlar suya doğru düşmüştü ve bunlar mesafenin ilk üçte ikilik kısmı için kaba bir merdiven oluşturuyor, daha sonra yerini gittikçe sevimsizleşen bir dikliğe bırakıyordu. Gülünç bir şekilde ölme beklentisi iki kez neredeyse gerçekleşiyordu, o yüzden Shetri Laaks basbayağı Sti ilaçlarının hâlâ süren etkisi olması gereken şeyle karşı karşıya geldiğinde tamamen mutsuz bir ruh hali içindeydi ve bütün kollarıyla Pon Nehri'nin doğusundaki ve batısındaki her bir canlı varlığın üzerine salgın hastalık, sakatlık, hakaret, ishal ve uyuz yağdıran geniş kapsamlı, neredeyse içten bir bedduanın ortasındaydı.

Ciğerleri ve ayakları sırasıyla hava ve tutunacak yer arayışı içinde mücadele eden Shetri uçurumun tepesine ulaşırken kız, “Düşme,” diye uyardı.

Shetri tüle sarınmamakla kalmamış, tamamen çıplak olan kıza bir süre ağzı açık bakakaldı. En sonunda, tarif edilmez bir utançla gözlerini bu manzaradan başka tarafa çevirdi; bu sefer de sersemlemiş halde kızın yanında yerde oturan burunsuz, kuyruksuz, her ye-

rinden iltihap sızan hayal ürünü yaratık gözüne çarptı.

“Birinin kardeşi hasta,” dedi kız.

Shetri kulakları yan tarafa yönelerek kıza hayretle baktı ve yeri kavrayan ayağının çözölmeye başladığını gecikmeli olarak fark etti. Tırmanmak için hiç vakur olmayan, ani bir gayretle çabalarken, bir kayanın çatlağından yatay olarak büyüyen çelimsiz bir çalının kökü üzerinde zarafetten uzak, anlık bir denge sağladı. Sonra da daha fazla vakit kaybetmeden kendini güçlölkle kayalıklardan yukarı çekti. Karnının üstüne inecek şekilde yukarı ulaştığında tek nefeste, “Leydim,” diyerek soluk soluğa, kısa bir selam verdi. “*Kardeşiniz mi?*” Kız boş boş baktı. Shetri mutfak hizmetçilerinin konuştuğu Ruanja’yla, “*Kardeşiniz mi?*” diye tekrarladı. Kız çenesini kaldırdı.

Yere çöküp bağdaş kurmuş, bir deri bir kemik kollarını payanda gibi uzatmış “kardeş” belli ki fazlasıyla beceriksiz bir avcı tarafından diri diri yüzölmüştü. Shetri artık daha yakına geldiği için aslında minicik bir burnu olduğunu gördü, ama bu canavarın burnu da vücudunun geri kalan büyük bölümü gibi su toplamış ve soyulmuş durumdaydı.

Shetri kıza, “Onun artık geri dönüşü yok,” derken yorgun argın ayağa kalktı. “Biri ona huzur bahşedecek.”

Shetri zavallı yaratığın arkasında pozisyon alıp boğazını açmak için küçük çenesini kaldırırken kız, “Hayır!” diye haykırdı. Shetri donakaldı. Kız iriyarı sayılmazdı, ama bir adamın boynunu ısırarak delip geçecek yeteneğe sahip görünüyordu. Shetri ise yıllardır kimseyle gürüşmemişti bile. “Git buradan,” diye buyurdu kız. “Bizi rahat bırak!”

Shetri kendi kendine, *Dünyadaki bütün kadınlara ne oldu böyle?* diye sordu. Bir an için aynı pozisyonda kaldı; sonra, büyük bir itinayla, ellerini yaratığın boynundan ayırdı ve geri çekildi. “Leydim, biri için sizin emrinize uymaktan daha münasip bir şey yok,” dedi, çıplak küçük kaltağa karşı gösterişli bir hürmetle, “ama, bu şey her neyse, zavalılık ölüyor. ‘Kardeşinize’ acı çektirmek mi istiyorsunuz?”

Kızın bakışlarındaki öfke hiç dinmedi. Shetri kızın onun dedikleri hakkında hiçbir fikri olmadığını anladı. Çocukluk günlerinden kısmen hatırladığı Ruanja’yı toparlayarak, sorusunun anafikrini elin-

den geldiğince tekrarladı.

“Biri ona acı çektirmek istemiyor. Biri onu *yaşatmak* istiyor,” dedi kız. Konuşmasındaki hararet Shetri’ye gereğinden fazla tehditkâr gelmişti.

Shetri’nin içinden, *Eh, seç birini!* demek geldi. *Ya bir durumu seçebilirsin ya da öbürünü.* Deneme amacıyla etrafa bakındı ve mavi her şeyin çevresinde hâlâ belli belirsiz, nabız gibi atan bir aura olduğunu memnuniyetle fark etti. Buna “kardeşin” tuhaf, küçük gözleri de dahildi. Bu durum geçici de olsa fazlasıyla güven vericiydi. Belki de kardeş gerçek değildi! Belki kız da öyle...

Fakat onu Ta’ana da görmüştü. Shetri iç geçirerek dikleştirdi ve zavallı, derisi yüzülmüş şeyin arkasından dikkatle çekildi. Ablasına bakmak için uçurumdan aşağı eğildi.

Ta’ana ona, “Neler oluyor?” diye seslendi.

Shetri neşeyle, “Neden gelip kendin bakmıyorsun?” diye önerdi. Artık bir hükmü varmış gibi rol yapmayı bile bırakmıştı.

Tırmanış için iç gömleği haricindeki giysilerini çıkarmış olan Ta’ana kısa süre sonra uçurumun tepesine ulaştı. O sırada Shetri kızdan ve kardeşi olduğunu iddia ettiği şeyden biraz uzakta sakin bir şekilde oturmuş, sessizce Sti için bir-iki dize okuyordu. Ablasının yüzünde de az önce kendisinde olduğunu tahmin ettiği gibi boş bir ifade oluştuğunu görmek Shetri’de mutlulukla karışık bir tatmin hissi yarattı.

Ta’ana beklenmedik misafirlerle başa çıkmaya alışkın orta sınıf bir aile reisinin hayranlık uyandıran çevikliğiyle durumu değerlendirdi. “Değerli konuklarım,” derken ayağa kalkıp iki yeni misafire kuzey yolculuğu sırasında yanlarına aldıkları her bir sığınmacıya yaptığı gibi hitap etti. Kız ona temkinle baktı. “Eğer siz de isterseniz, sizi kardeşimin koruması altında ev halkım ve geçici konuklarım arasına kabul etmekten memnuniyet duyarım.” Ta’ana, Shetri’ye dönerek kısık sesle, “Canavarın mutlaka hayatta kalmasını sağla,” diye ekledi.

Bu mantıksız bir talepti, ama Shetri Laaks, Rakhat’ın ikinci güneşinin gittikçe loşlaşan ışığında elinden geleni yaptı.

Elinden gelen de epey azdı. Ta’ana’nın hizmetçisini çağırıp ona

bulabildiği en temiz çarşafı getirmesi ve diğer sığınmacıların birinden de bir iç gömleği bulması için talimat verdi. Yeni gelen kızın çıplaklığından rahatsız olarak, “Hayır,” diye kendi kendini düzeltti, “iki iç gömleği getir, bir değil. Fakat gelmeden önce birini derede yıka. Her şeyi elinden geldiği kadar temiz tut! Bir de bana bütün merhemlerimi getir!”

Beklerken canavarı dikkatle inceledi, ama ona dokunmadı. Runao geldiğinde o ve Ta’ana neredeyse kör olmuştu, ama Shetri o zamana kadar bir tedavi planı oluşturmuştu. Hizmetçiye, “O... *kişiyi* çarşafın üzerine koy ve cildine dikkat et,” dedi. Ona paniğe kapılması için fırsat vermemişti. “Sonra her yerini incele ve bulduğun bütün toprak ya da döküntüyü temizle. Nazik ol.” Acınası yarattığın bağırmasını bekleyerek durakladı, ama hiç ses yoktu. Kıymetli ilaç stoğunu bir ceset için bitirmeye niyeti olmadığından karanlığa doğru, “Yaşıyor mu?” diye sordu.

Hizmetçinin sesi, “Yaşıyor,” diyerek onu bilgilendirdi.

Yeni kız, “Ne yapıyorsun?” diye sordu. “Birine ona ne yaptığını söyle!”

Şu anda yetkinin kimde olduğundan emin olmayan hizmetçi sessiz kaldı. Shetri bezgince, “Anlat ona, çocuğum,” dedi ve gevezeliğe ara verilmesini bekledi. Ardından, “Pekâlâ,” dedi Runao’ya, “bombeli gümüş spatulayı dikkatlice açıp çıkar – ellerini ucuna değdirmel! Merhemi bütün vücuduna yaymak için spatulayı kullan – çok ince bir katman olacak, anladın mı? Bombeli kısım hastaya doğru gelecek – aletin kenarlarını teninden uzak tut. Cildi merhemle kaplanınca ıslak iç gömleği üzerine sar, çocuğum. Bu gece örtüyü temiz suyla ıslatıp nemli tutacaksın, anlıyor musun?”

Mümkün olan her şeyi yapan Shetri Laaks uzun günden umudunu kesti ve yatmaya gitti; uyandığında sabahı Sti’nin sunduğu rüyaların saçmalığına kıkır kıkır gülerek geçirmeyi umuyordu.

’Isaac gözlerini açtığında şafak şarkısı neredeyse bitmişti ve kızaran et kokusu havaya yayılmıştı. Ha’anala, “Bir Runao’yu öldürdüler,” diye fısıldadı. “Onu yiyorlar.”

Isaac, “Herkes yemek yer,” diyerek onları duygusuzca akladı. Gözlerini tekrar kapattı.

Fakat Ha’anala üsteledi. “Hayır, bu yanlış. Yiyecek başka şeyler de var.”

Isaac şarkıyı dikkatle dinledi. Sonra uyudu.

Isaac bir kez daha uyandığında Ha’anala, “Bunu dene,” dedi. Isaac’ın yanına, görüş alanının dışına oturmuştu; ama eliyle yakınlarda duran ufak bir kâse dolusu et suyunu işaret etti. Isaac başını uzağa çevirdi. Ha’anala, “Herkes yemek yer,” diye hatırlattı. “Shetri yemek yemenin seni güçlendireceğini söylüyor. Biri bunu kendisi yakaladı. Runa eti değil.”

Isaac doğrulup oturdu. Herşey değişmişti. En tepede değil, en dipte diler. Gümüş iplikli kumaştan yapılmış bir tentenin altındaydılar. Renk Isaac’ın hoşuna gidiyordu. Burası sessizdi. Runalar uzakta duruyor ve kısık sesle konuşuyordu. Isaac’ın üzerine sarılmış nemli bir şey vardı. Teni kaygan bir şeyden parlıyordu. Kimse konuşmadığı için tüm bunları düşünebiliyordu. Kaygan şey serinlik veriyordu.

“Tablet?” diye sordu Ha’anala’ya.

“Biri ona özen gösterdi.” Isaac Ha’anala’nın hareketini görüş alanının kenarından gördü. Tablet yakınlardaki yassı bir taşın üzerine yerleştirilmişti.

Isaac et suyunu içti ve tekrar uzandı. “Buradakilerin yanında kalacağız,” dedi.

Tereddütlü bir duraklama oldu. “Sen yeniden güçlenene kadar,” dedi Ha’anala.

Isaac, “Onlar şarkı söylüyor,” dedi ve uykuya daldı.

“Bunu nasıl bilebilirsin?” diye soran Athaansi Erat, annesinin fikrinin mantıkdışı olduğundan emindi.

“Sen hatırlayamayacak kadar küçüktün. Hükümdar bir seferinde teftiş gezisi yaparken bizim arazimizden geçmişti. Berbat bir adamdı! Fakat bana baktığında – bir tanrının gözlerini gördüm! Kızda da

aynısı var,” diye ısrar etti Ta’ana Laaks u Erat. Runa ve diğer sığınmacıların duyamayacağı bir mesafedeydiler. “O kız bir Kitheri.”

“Buralarda yapayalnız mı dolaşıyor yani? Hem de böyle bir canavarla?” diye bağırdı Shetri. “Yalnızca Ruanja konuşuyor? Çıplak geziyor?” En başta olduğu gibi yine halüsinasyon gördüğüne inanmayı tercih ediyordu – tümüyle vazgeçmekte hâlâ zorlandığı bir umut.

“Hainin Jholaa Kitheri’den bir kızı vardı. Bu da on altı yıl önceydi,” dedi Ta’ana üzerine basa basa. “Anlamıyor musunuz? Güneyde Runalar tarafından büyütülmüş. Kuyruksuz canavar da yabancılardan biri olmalı.” Athaansi yine nereden bildiğini sormak için ağzını açtı. Ta’ana onun sözünü keserek açıkladı: “Hükümdar’ın konserlerini dinledim! Onları biliyorum...” Özel olarak o şiir temasını hatırlayınca hem utanıp hem de tahrik olarak duraksadı. “O şeyleri biliyorum.”

Oğlu onu görgü kuralları konusunda azarlayacak gibi olsa da, kadının kulaklarının duruşu oğlanın fikrini değiştirdi. “Peki, o zaman,” dedi Athaansi, “onları infaz edip koku bezlerini İnbrokar’a götürmeliyiz. İsimsiniz ve tüm sülalesinin öldürülmesi için hâlâ geçerli emirler var. Bütün yabancılar için de aynı şekilde!”

Annesinin hemen hak vermemesi üzerine hayrete düştü. “Bir anlık acele sonsuza dek sürecek pişmanlıklar getirebilir,” dedi Ta’ana bir süre sonra. Oğluna bir şeyler tasarlar gibi bakıyordu. “Bir eşe ihtiyacın olduğu aklıma geldi, Athaansi.”

Shetri Laaks artık ablasının onu hayrete düşüremeyeceğinden emindi, ama Athaansi Erat’ın hâlâ şaşırabildiğini memnuniyetle fark etti. “O mu?” diye feryat etti oğlan. “O kız VaHaptaa! İnfaz listesinde! Çocukları da...”

“Hiçbir şeyin tahmin edilemeyeceği bir zamanda doğmuş olacak,” diyen annesi cümleyi onun yerine tamamladı. “Kız Hlavin Kitheri’nin soyundan geliyor ve o soy için veraset sırası da henüz belirlenmedi. Ne tür uzlaşmaların gerekli olabileceğini kim bilir? Kitheri diğer her şeyi değiştirdi ve bu kız soyu sürdüren ilk yeğen olmayacaktır,” dedi Ta’anala. “Kız ufak tefek ama vücut yapısı güzel ve tam da uygun yaşta...”

Bu noktada Athaansi’nin itirazları hararetlenmeye başladı. Dayı-

sı unutulmaktan memnun halde bir süre karşısındaki dramatik sahenin tadını çıkardı, ama rahatlığı kısa süreli oldu.

Ta'ana Laaks u Erat hiç yılmadan, "Görünen o ki Athaansi kadim soydan gelen bir VaHaptaa'yı korumayacak kadar müşkülpesent," dedi ve serinkanlı bir pragmatizmle dikkatini oğlundan kardeşine çevirdi. "Artık ağabeyimiz ve ailesi de öldüğüne göre belki sen Laaks soyunu yeniden kurma işine girişmek istersin, ha?" Kulaklarını kaldırarak yorum bekledi.

Shetri Laaks hayrete düşme kabiliyetini sessiz bir şekilde yeniden değerlendirmekle meşgul olduğundan hiçbir yorum gelmedi.

Ta'ana bunun üzerine, kendi gümüş yaldızlı tülünden yaptırdığı tentenin koruması altındaki iki yeni konuğa şöyle bir bakarak kalktı. "Yabancı canavara gelince," diye devam etti, "güneyde işler kötü giderse tutsak olarak işe yarayabilir." Bu da tartışmayı fiilen sonuçlandırdı.

Shetri Laaks ertesi gün birlikte yürüdükleri sırada kıza, "Biri kardeşinin güzel şarkı söylediğini düşünüyor," dedi. Ona kızın kendi sesinin de güzel olduğunu söylemedi. Ta'ana bunun artık Kitheri sarayının mensupları arasında kabul edilebilir sayıldığını söylemiş olsa da, Shetri kızın şarkı söyleme cüretini göstermesine hâlâ şaşıyordu. Kendisi değişmez ritüeller üzerinde çalışırken çok şey değişmişti. "Hoş, berrak bir sesi var ve armonileri de..."

"Başka bir dünyaya ait gibi," diye tamamladı Ha'anala. Shetri bu yorum üzerine düşünüp ne demek istediğini anlayarak gözlerini kırıştırmışken kız gülümsüyordu. "Isaac müziği, başka hiçbir şeyi sevmeyi kadar çok seviyor."

"Şarkılardan sonra onunla birlikte söylediğiniz nedir?"

"Sh'ma. Annemizin halkına ait bir şarkı."

Shetri, Ha'anala'nın akrabalık kavramını çözmeye çalışmaktan vazgeçmişti. Öte yandan müzik takdir ettiği bir şeydi. "Çok güzel bir şarkı."

"Sizin kendi şarkılarınız gibi." Ha'anala bir süre sessiz kaldı. "Biri Isaac'e şarkı söylediğin için sana teşekkür ediyor. Sti şarkıları

onun kalbini sakinleştiriyor. Biri sözleri anlamayı dilerdi, ama melodi de yetiyor.”

Shetri kendisini huzursuz eden soruyu artık sorma niyetiyle yürüyüşlerine bir ara verdi. “İsaac’ın ancak bir kere duyduktan sonra bir destanın tamamını öğrenmesi nasıl mümkün oluyor? Biri yıllarca çalıştı...” Utanarak bakışlarını kaçırdı. “Kendisi bir hafıza uzmanı mı yoksa böyle bir özellik sizin... annenizin türü için normal mi?”

“Annemiz Isaac’ın zihninin herhangi bir yerdeki herhangi birinden farklı olduğunu söylüyor. Isaac kendi halkı arasında olsa bile başka kimse gibi olmamış.”

“Genetik bir ucube,” dedi Shetri, ama Ha’anala anlamadı. Akşam şarkılarını biliyordu, ama modern K’San dilini çok az anlıyordu. Shetri de Ruanja’da buna benzer herhangi bir kavram bulamadı. Sesizleşti; burada yetişen otları aklının bir köşesine yazarak etraflarındaki yavaş gelişen yeşillikleri incelemeye koyuldu ve bir ateşotu dalını koparmak için eğilip kokusunu içine çekti. Dikkatini dağıtacak bir şey bulduğu için memnundu. Kızın bitkilerle ilgilenen bir adamı küçümsemiyor olması ise onu daha da memnun etti.

Ta’ana ona eş olarak bu kızı önerene dek Shetri hayatı boyunca bir eş bulmayı hiç düşünmemişti. İçten içe bile düşünmemişti – Nra’il ve vârislerinin öldüğünü ilk öğrenişinden sonra bile... Ha’anala’nın genç olduğunu biliyordu, ama kendisi de bu dünyada yeni doğmuş gibi hissediyordu. Ta’ana’nın kızla çoktan konuşup konuşmadığını merak etti. Böyle işlerin nasıl ayarlandığı hakkında hiçbir fikri yoktu; o bir üçüncüydü ve bunları umursamayı hiç beklememişti. “Ha’anala. Değişik bir isim,” dedi.

“Birine babasının hayranlık duyduğu bir kişinin adı verildi.”

Shetri’ye kalırsa kız kimliğini ne ifşa ediyor ne de gizliyordu. Belki de kimliğinin aşikâr olduğunu düşünüyordu – nitekim Ta’ana için öyle olmuştu. Ya da belki Shetri’ye çoktan söylemişti, ama Shetri onun Ruanja’sını doğru anlayamamış ve üstü kapalı olarak söylenen bazı şeyleri kaçırmıştı. Kızın ruhu ona renkli cam gibi geliyordu: şeffaf değil, yarı saydam.

Kendini yine ona gözlerini dikmiş halde bulmaktan utandı; kız tül şöyle dursun, elbise giymeye bile razı olmuyordu ve kokusu baş

döndürücüydü. Shetri başını arkaya çevirip ablasının uzaktaki eğreti ve gece yağan yağmur yüzünden çamur içinde kalmış kamp alanına şöyle bir baktı. Çok yakında ablasından çıplaklıkla açlık arasında bir seçim yapmasını istemek durumunda kalacaktı. Şu anda gözden çıkarılmaya en uygun Runao, ablasının uşağıydı; Shetri, Ta'ana'nın artık tülünü de bıraktığını göz önüne alınca, giysi sorumlusunun vaktinin geldiğini tahmin ediyordu. Tekrar yürüdükleri sırada Ha'anala'ya, "İnbrokar Şehri'ne doğru devam etmemiz gerekiyor. Ta'ana, çok fazla kişi şimdiden oraya sığındıysa bir de bizi almayabileceklerinden endişe ediyor," diye anlattı. "İsaac'ın yaraları iyileştiğinde siz ne yapacaksınız?"

Ha'anala ona doğrudan bir cevap vermedi. "Runa yemek yanlış," dedi. Yürümeyi bıraktı ve onunla göz göze geldi. "*Sipaj*, Shetri, aksi halde seninle kalırdık."

Shetri emin olmak için kızın sözlerini içinden tekrar dinlemek zorunda kaldı: Bizzat onu kasteden bir hitap şekli kullanmıştı, onu ablasının ev halkına dahil etmemişti. Ha'anala'yla tanışmadan önce ailesinden olmayan bir kadınla nadiren konuşmuştu, ama Ha'anala'nın kokusundaki anlam artık belirgindi. Üstelik gözleri ametist rengiydi ve ona tıpkı bir Runa cariyenin korkusuz gözlerini hayal ettiği şekilde bakıyordu. "Biri..." Shetri'nin sesi azalarak kesildi. Sonra naiplik konumunu hatırlayıp onurlu davranma kararlılığıyla yeniden konuşmaya başladı: "Birinin yeğeni Athaansi..."

"Beni ilgilendirmiyor," diyerek Shetri'nin cümlesini kesin bir şekilde tamamladı Ha'anala. "Ablan ona başka bir eş bulacaktır. Hatta belki iki." Shetri şok içinde dikleşerek geri çekildi. "*Sipaj*, Shetri, yakında her şey değişecek. Artık harcanacak 'ata' kalmayacak," dedi Ha'anala, Ta'ana'dan öğrendiği K'San terimi kullanarak.

Ha'anala ne yapması gerektiğine kafa yormuştu. Bir yanda Sofia'ya duyduğu sevgi ve minnet borcu, bir de kaçınılmaz üzüntüyü hafifletme arzusu vardı. Diğer yandaysa bir yere sığınma, kendi isteklerine göre hayatta kalma ihtiyacı. Ha'anala sevdiği ve anladığı Runalara düşman olamazdı, olmazdı; ama hiçbir şey yapmadan kendi türünün ortadan kaldırılmasına da tanıklık edemezdi. Çözüm, Ta'ana ve hizmetçisinin küçük sığınmacı grubunu yolculuğun sonra-

ki ayağı için düzene sokarken doğal bir eşitlik içinde beraber çalışmasını izlediği sırada aklına gelmişti.

Halkın kendisi aramızdan bir seçim yapacak, diye düşündü Ha'anala, ve biz djanada'lar seçilmiş olarak yeniden başlayacağız.

Runalar tarafından yetiştirilmiş Ha'anala bir erkeği telaşa düşürmeyi hiç istemezdi, ama Ta'ana'nın savaşıla ilgili en büyük korkularını doğrulamıştı. Isaac'ın tutsak olması meselesi bir daha konuşulmayacaktı – ona tam olarak kayınbirader statüsü verilecekti.

“*Sipaj, Shetri,*” dedi Ha'anala ardından, “biri bu konuyu Ta'ana'yla konuştu ve biz-ama-sen-değil anlaştık. Isaac şarkı söyleyenlerin yanında kalmak istiyor ve biri de seni eş olarak istiyor. Ablan kabul etti.” Shetri'nin bakışları yere çevrilene kadar ona baktı; Shetri titremeye başlamıştı ve Ha'anala'nın kendisi de, daha önce fiziksel olarak hiç bu kadar hissetmediği bir boşluğu doldurma ihtiyacının etkisi altındaydı. “İş senin rızana kalıyor,” derken, sesi istediği kadar sakin çıkmadı.

Shetri'nin tek yapabildiği düşüncelerini K'San dilinde bir düzene sokmaktı ve olabileceği kadar hazır olduğunda aklındakileri Ha'anala için Ruanja'ya tercüme etti. Kendi ağzına ve şu anki görevine yakışmayan bir dilde, “*Birinin,*” dedi sessizce, “hiç tecrübesi yok. Biri hayatı boyunca Sti destanları üzerine çalıştı. Küçük bir... küçük bir arazi var. Buradan güneye doğru on günlük mesafede. Fakat birinin ablası artık hiçbir şey olmadığını söylüyor. Her şey gitmiş. Biri sana hiçbir şey için söz veremez – yiyecek için bile...”

Isaac'ın düşünürken sessizliğe ihtiyaç duymasına aşına olan Ha'anala, Shetri'nin söyleyeceklerini toparlaması için bekledi. Bir süre sonra, “*Şiir üzerinde çalışmak imrenilecek bir hayata benziyor,*” dedi.

Sonra başka tarafa döndü. Aşıp geçtiği geniş, dümdüz ovalara doğru güneye baktı ve Trucha Sai'den ayrılmasından bu yana yaşanan her şeyi düşündü. Tekrar halkı, onları ne kadar sevdiğini düşündü: herkesi içine çeken sevgilerini ve bitmek tükenmek bilmeyen endişelerini; dokunmaya, konuşmaya, izlemeye, önemsemeye yönelik o güzel ve korkunç ihtiyaçlarını... Kendi kendine ne istediğini sorarak gözlerini kapattı.

Bunu, diye düşündü. Şarkı söyleyen, Isaac'ın düşünmesine müsaade edecek kadar sessiz bir halkın arasında yaşamak istiyorum. Isaac'e nazik davranan, gelecekte iyi bir baba olacak bu utangaç ve tuhaf adamla birlikte olmak istiyorum. Birine ait olmak istiyorum. Bir şeyin merkezinde yer almak istiyorum, kenarında köşesinde değil. Çocuk ve torun sahibi olmak istiyorum. Öldüğümde benim gibi kimse kalmayacağını bilerek yaşlanıp ölmek istemiyorum.

Shetri onun, “Geri dönmeyeceğim,” dediğini duydu, ama bunu bilmediği bir dilde söylemişti.

Ha'anala tekrar konuştu ve Shetri bu sefer onu anladı. “Birinin babası ona bir seferinde dedi ki, doğru ölmek yanlış yaşamaktan daha iyiymiş. Ben de şöyle diyorum: Doğru yaşamak daha iyi.” Shetri bir kez daha Ha'anala'nın bu şekilde düşünmek için ihtiyacı olan dil karışımı karşısında şaşkına dönmüştü. O yüzden Ha'anala, “Biri kendi kendinin ve kardeşinin karnını doyurabilir. Öğrenene kadar senin de,” dedi. Shetri bunun doğru olduğunu biliyordu. Ha'anala vahşi av eti getirmişti; kızartıldığında sert ve lifliydi, ama hazırlamayı öğrenmek için zaman verilirse geriye kalan hizmetçilerin böyle bir eti lezzetli hale getirebileceklerinden emindi. “Biri senden bir söz istiyor: Runa yemeyeceksin.”

Sırf bu olağanüstü kız ondan istedi diye Jana'ata toplumunun tam da belkemiğini bir kenara itmek, nasıl oluyorsa ufak, neredeyse makul, hemen hemen mantıklı bir şey gibi gelmişti. “Nasıl istersen,” dedi Shetri. Bu konuşmanın da ilacın etkisiyle gördüğü bir halüsinasyon olduğunu düşünmedi; bunun Sti uçucularının değil, Ha'anala'nın kokusunun, yakınlığının gücü olduğu aniden kafasına dank etmişti.

Shetri'nin şaşırması gerekirdi. Ha'anala ablasının söylediği kişiye, o halde Runalarla birlikte büyümüşü ve çiftleşmek onun için bilinmez bir şey değildi. Yine de o sabah, engin bir gökyüzünün altında, üç güneşin şahitliğinde ve düğün konuklarının değil rüzgârla otların arasındayken, Shetri Laaks hayrete düşme kapasitesini yeniden gözden geçirmeyi bir kez daha gerekli gördü.

Ha'anala daha sonra, Shetri'nin yeniden duyabildiğini düşündüğünde, “Sipa, Shetri, İnbrokar Şehri'ne gitmek güvenli değil,” dedi.

“Biz-ve-de-sen Garnu Dağları’nın ötesine gitmeliyiz. Ta’ana da aynı fikirde. Kuzeyin ilerisinde güvenli olacak yerler var.”

Shetri söyleyecek sözü kalmamış, sarılıp sarmalanmış, içi boşalmış, devrilmiş durumdaydı: Ha’anala ona bir güneşe yerleşmesini söylese, bulutlara tırmanır ve onun için alevlerin içine düşerdi.

“Kim olduğumuzu biliyor musun?” diye sordu Ha’anala. “Birin ve kardeşinin yanı?”

“Evet,” dedi Shetri.

Ha’anala geri çekildi ve uzaklaşmasıyla soğuktan ürperen Shetri’nin karşısına geçti. “Ben bir öğretmenim,” dedi. “Kardeşim de bir elçi.”

Shetri Ruanja elçi kelimesinden fazlasını pek anlamadı. Öyle yapması gerektiğinden, “Peki mesajı ne?” diye sordu.

“Uzaklaş,” dedi Ha’anala. “Ve yaşa.”

Ha’anala o gün öğleden sonra, “Annemize söylemeliyiz,” dedi Isaac’e. “Birinin tablete ihtiyacı var.”

Isaac çenesini kaldırdı: *Müsaade var.*

Magellan üzerinden Rakhat’taki herhangi bir radyo yayını izleyebilir ve tüm kaynaklarını kullanabilirlerdi, ama kendi yerleri tespit edilemezdi. *Magellan*’ın sistemleri yalnızca, tabletin sinyallerinin kıtanın üzerinde konumlanmış uydu rölelerinden biri vasıtasıyla aktarıldıklarını kaydederd. Sofia bu kadarını bilecekti: Hâlâ aynı kıtadaydılar.

Ha’anala, Sofia’ya iyi kalpli ve saygın Jana’atalar da olduğunu, adaletin intikamla lekelenebileceğini anlatacak kelimeleri bulmaya çalışarak bir süre oturup düşündü. Fakat halkın *djanada*’larla işbirliği yapanlar hakkında ne düşündüğünü biliyordu; sözleri ne kadar incelikli olursa olsun ihanet olarak anlaşılacaktı.

Boğazı sıkışarak *Magellan* bağlantısını açtı. Kararının büyüklüğü konuşmayı imkânsız kılıyordu; tek bir pençesiyle kısa bir mesaj tısladı. “Sofia, benim canım annem,” diye yazdı, “biz bahçeden ayrıldık.”

Giordano Bruno

Dünya Tarihiyle 2070-2073

“BURADA BİR SORUN GÖREMİYORUM,” diyen Sean Fein masanın ortasındaki kaptan kendine de biraz yahni aldı. “Hoparlöre alın. Sesini açın. Adamın biraz yürümek için dışarı çıkacak hali yok sonuçta, değil mi?”

“Bu yalnızca şarkıları duyma meselesi değil. Üzerinde çalışmak ve analiz yapmak gerekecek,” diye üsteledi Danny Demir At. “Sözlerin yarısı benim için bir muamma, ama anladığım kadarıyla... Bakın, bu konuda elimden geleni yaptım! Sandoz yardım etmek zorunda.”

“Ona bir seferinde müziğin onun gidiş gelişinden sonra değiştiğini söyledim. Bununla hiç ilgilenmedi,” diyen Joseba kendi tabağını masaya getirdi. “Biz daha yola çıkmadan önce bile bu şarkıları dinlemeye gönlü yoktu.”

“Ama durum Hlavin Kitheri’nin sesi söz konuşuyken öyleydi,” dedi John. Bir yandan da düşünceli bir şekilde çiğniyordu. “Ya da tanıdığı diğerlerinden birinin. Bunlar çok farklı!”

Carlo kendine kırmızı Ferreghini’den biraz doldurarak, “Fakat şüphesiz Kitheri’nin tarzı,” diye yorumladı.

“Evet,” diye onayladı Danny, “ve Kitheri’nin şu anda yazdıkları buysa, o zaman o toplumun bütün yapısı...”

Sandoz sanal gerçeklik gözlüğünü kolunun altına almış halde kapı aralığında görüldü. Bir yere ilk girdiği anda ve ruh hali net olma-

dığında hep yaşadığı gibi oda sessizliğe gömüldü. “Beyler, Geryoneus ehlileştirildi,” diye duyurdu. “İniş aracı simülasyonuyla *Bruno*’dan Rakhat yüzeyine gidiş dönüş uçuşunu başarıyla tamamlamış bulunuyorum.”

Frans Vanderhelst tek nefeste, “Bir yaşma daha girdim,” dedi.

Ardından tezahüratlar, ısıklar ve alkışlar patlak verdiği Sandoz alaycı bir alçakgönüllülükle eğilerek selam verdi.

“Bunda neden bu kadar çok sıkıntı çektiğini gerçekten anlamıyorum,” dedi John. O sırada Nico’yla ikisi müsabaka dövüşlerindeki görevliler gibi, sanal gerçeklik eldivenlerini çıkarmak ve gözlüğü ondan almak için Emilio’nun yanına gelmişti. “Demek istediğim, bir beyzbol topunu yakalamaktan ne kadar zor olabilir ki?”

“Sadece ne yapacağımı bir türlü kafamda canlandıramıyordum. Zihinsel olarak neredeyse körüm,” diyen Sandoz masadaki yerini aldı. “Üniversiteye gidene kadar insanların bir şeyleri kafalarında görebildiklerini bile bilmezdim.” Kutlamak için bir kadeh şarap ikram edildiğinde Carlo’ya başını salladı. “Bir de hayatta harita okuyamam – eskiden biri bana bir yere nasıl gidileceğini tarif ettiğinde hepsini düzyazıya çevirirdim.” Yorgun da olsa rahatlamış görünerek sandalyesinde arkasına yaslandı ve ona mutfaktan bir kâse getiren Nico’ya gülümsedi. “Muhtemelen yine de uçuş çizelgesinde sondan birinci olmamda fayda var...”

Masada karşısında oturan John, “Aynen öyle,” diye mırıldandı ve Emilio’nun gülmesine fazlasıyla memnun oldu. “Belki artık herkesi biraz rahat bırakırsın!”

Herkesten bu görüşe katıldığını belirten homurtular yükseldi. Yi-yip içtikleri sırada, yolculuk başladığından beri ilk kez, müşterek bir memnuniyet ortamı etkisi altına aldı ve sohbet genel konular üzerinden ilerledi. Hepsi de aynı tarafta olduklarına dair o kırılgan hissin fazlasıyla farkındaydı, ama kimse bu konuda bir yorumda bulunmadı – ta ki Nico yemeğin sonunda, “Böylesi daha çok hoşuma gidiyor,” diyene dek.

Bunun üzerine, her yemekli davette olacağı gibi, ufak bir sessizlik çöktü, ama sessizlik Danny Demir At’ın sözleriyle bozuldu. “Dinle, Sandoz, üzerinde çalıştığım yeni bir Rakhati şarkısı var...”

“Hadi ama, Danny!” diye itiraz etti John. “İş konuşmak yok, tamam mı?”

Fakat Emilio kaşlarını çatmamıştı ve Danny de bunu devam etmesi için izin verildiği şeklinde yorumladı. “Sadece bu tek şarkı,” diye ısrar etti. “Olağanüstü bir şey, Sandoz. Açıkçası, sözlerin ne ima ettiğini anlamamızın siyasi açıdan bakıldığında önemli olduğunu düşünüyorum, ama benim elimden daha fazlası gelmiyor.”

“Danny...” diye tekrar başladı John.

“John, bir sözcüye ihtiyacım olursa sana haber veririm,” diye uyardı Emilio. John omuz silkti: *Günah benden gitti*. Emilio ise devam etti: “Pekâlâ, Danny. Şunu bir dinleyelim bakalım.”

Müziğin kendisi Mozart’ınki kadar ayırt edici, duygulara hitap edişi Beethoven’ınki kadar güçlüydü. Makamlı, bariton bir bas dizilimi haricindeki bütün sesler daha önce duyulan hiçbir şeye benzemiyordu: yumuşacık, ihtişamlı altolar; pırıl pırıl, enfes tizler... Tüm bunlar birbirine geçerek nefeslerini kesen armoniler örüyordu. Sonra tek bir ses yükseldikçe yükseldi, onları da çaresizce sürükledi...

“Şu kelime,” dedi Danny üzerine basa basa. O sırada soprano, gücünü yitirmiş bir dalganın okyanusa geri dönüşüne benzer şekilde koroya katılıyordu. “Kilit nokta o. Öyle olmalı. O kelimeyi biliyor musun?”

Sandoz başını iki yana salladı ve tek elini havaya kaldırdı, konuşmadan önce parçanın tamamını dinledi. Şarkı bittiğinde, “Tekrar lütfen,” dedi. Sonra, “Bir kez daha,” diyerek, sessizliğini bozmadan önce üçüncü kez dinledi. Bittiğinde, “Tabletimi getir lütfen, Nico,” dedi. “Bu ne zaman ulaştı, Danny?”

“Geçen hafta.”

Nico tableti almak için ağır adımlarla giderken Sandoz, “Bakalım bu yayını alma sürecimizi anlamış mıyım,” dedi duygusuzca. “Bu şarkıların yayını Rakhat’ta ilk kez yapıldığında *Magellan* otomatik olarak aldı, şifreledi, sıkıştırdı ve veri paketi oluşturdu, değil mi? Paket hafızada saklandı ve yıldızlar uygun konuma gelene kadar gönderilmedi. *Magellan*’ın göndermesinden dört yılı aşkın bir süre sonra radyo teleskopları yakalayınca Dünya’ya ulaştı. Temas Birliği hiç şüphesiz fiyat pazarlığıyla geçen bir dönemin ardından Cizvitle-

re sattı. Üzerinde çalışıldı, tekrar veri paketi haline getirildi. Bize ne kadar zaman sonra gönderilmiştir ki? İki yıl mı? Üstelik şu an maksimum hızda ilerliyoruz, değil mi?” diye sordu. Onay almak için Şişko Frans’a baktı. “Yani, izafiyet etkilerinden dolayı, geçen hafta paketin bize ulaşmasından bu yana birkaç yıl daha geçti. Toplamının ne ettiğine dair hiçbir fikrim yok, ama bu artık bayat haber, Danny... Ah, *grazie*, Nico.”

Sandoz dosyalarını gözden geçirip kafasında oluşan hipotez her neyse onu doğrulamak ya da çürütmek için benzer kökler ararken, bir süre artık hepsinin alışkın olduğu süreci öylece izlediler.

“Kelime, sanırım, değişim anlamına gelen bir kelime köküyle ilişkili: *sohraa*,” dedi en sonunda. “İlk hece bir pekiştirici tabii. Bu terim, sanırım, şiire özgü bir neolojizm, ama bu yapıya aşina değilim. Yeni değil, kullanımdan kalkmış eski bir kelime de olabilir, değil mi? *Sohraa* kelimesini, kaçıp kurtulmayı veya özgür kalmayı ima eden bir kelime köküyle birleştirmiş: *hramaut*. Bunu tek bir sefer, Supaari bir tür kozadan çıkan küçük bir hayvanı göstermek için beni avlusuna çıkardığında duymuştum.” Gözleri yukarı çevrilerek Danny’ninkilerle buluştu. “Bir tahminde bulunmam gerekirse, kelimenin anlamı azat olabilir. Belki bütün şarkının teması prangaları kırma sevincidir.”

Daniel Demir At kısa bir süreliğine gözlerini kapattı. Belki de dua ediyordu. Konuşma sesleri yükseldi, ama Danny sesiyle onları bastırdı. “Bunun Kitheri’nin bestesi olduğuna katılıyor musun? Hem sözler hem de müzikal biçim sence de onun tarzı mı?” Sandoz başını salladı: *Şüphesiz*. “Peki sesler?” diye üsteledi Danny. “Kim söylüyor? Kim değil. Demek istediğim, hangi tür?”

Sandoz sakince, “Baslar erkek Jana’ata elbette. Diğerleri çok daha yüksek perdeli,” diye ileri sürdü.

“*Scuzi*,” dedi Nico kibarca. “O dediğiniz kelime ne anlama geliyor? Az... Neydi o?”

“‘Azat.’ Özgür bırakmak demek,” dedi Emilio. “Köleler yasal olarak özgür bırakıldığında buna azat etmek denir.”

“Runaların çok daha yüksek perdeli sesleri var, değil mi?” diye fikir beyan etti Nico. “Belki özgür kaldıklarına sevindikleri için şar-

kı söylüyorlardır.”

Demir At'ın gözleri Emilio'nunkilere sabitlenmişti. “Sandoz, ya Kitheri Runaları azat ettiyse?”

Bunu yüksek sesle söylemeye ilk kez cesaret ediyordu. Odanın dört bir yanında adamlar gözlerini kırıştırarak dikleşti ve az önce duydukları şeyi yeniden düşündüler.

“Tanrım, Emilio,” diye bağırdı John, “eğer Runalar şarkı söylüyorsa... Eğer o şarkının teması azat edilmekse...”

“Bu her şeyi değiştirir,” diye fısıldadı Sean. O sırada Carlo abartılı bir tavırla, “Çok geç kaldım!” diye iç geçiriyor ve Frans Vanderhelst de, “Tebrikler, Johnny! İşte aradığın gizli anlam!” diye bağıırıyordu.

“Sandoz,” dedi Danny dikkatle, “belki bu yüzden geri dönmen gerekiyordur...”

Sandoz gözlerini Danny'ye dikerek tahminlerin yükselen gürültüsünü kesti. “Haklı olsan bile –ki dilbilimsel, siyasi ve teolojik bir takım sebeplerden dolayı bundan şüpheliyim– bunu öğrenmek için Rakhat'ta bulunmam pek de gerekmezdi.” Dünya tarihi verilerine şöyle bir baktı. “Bu müziği, yayınlar Dünya'ya ulaştığında da dinleyebilirdim. Hem de yıllar önce, değil mi? Gina'yla sekizinci evlilik yıldönümümüzü kutlarken belki, ha?” dedi. Bir yandan da duygusuz gözlerle Carlo'ya bakıyordu.

Huzursuz bir sessizlik oldu.

“Nico ve aranızdaki diğer romantikleri hayal kırıklığına uğrattığım için üzgünüm,” diye devam etti Sandoz, “ama sesler bana Runa gibi gelmedi. Ayrıca şarkı Üst K'San dilinde. Bu durum Danny'nin hipotezini çürütmüyor ama pek desteklediği de söylenemez. Altolar sürekli olarak hiç duymadığım kişi zamirleri kullanıyor. Hiçbir Jana'ata kadın benimle konuşmadı, Kitheri'nin hareminde olduğum zaman bile. O yüzden benim tahminim o zamirin dışıl, seslerin de yetişkin kadınlara ait olduğu yönünde. En tiz sesler belki çocuklarıdır, ama bana bunların Runa değil Jana'ata çocuklar olması mantıklı geliyor.”

“Ama özgür bırakılanlar Jana'ata kadınlar olsa bile...” diye lafa girdi Danny.

“Peder Demir At, hüsnükuruntuya karşı belli bir düşkünlük seziyorum,” dedi Sandoz, sesinde hepsinin korkar olduğu iğneleyici nezaketle. “Böyle bir olaya zemin hazırlanmasını neden Kitheri’ye mal ediyorsun da örneğin sadece olan biteni gözlemlediğini varsaymıyorsun? Hakkında hiçbir şey bilemeyeceğin bir durum ve bir adam üzerinden kendini haklı çıkarma arzunu tatmin etmeye çalışıyor olman mümkün mü?” Danny bunu tam da kastedildiği şekilde bir tokat olarak algıladı. “Eğer,” diye devam etti Sandoz, “Hlavin Kitheri kendi türünün bazı üyeleri için gerçekleşen bir statü değişikliğinden bir şekilde sorumluydu –ki böyle bir şeyi hayal edemiyorum– onlar için mutlu olurum. Ama Kitheri’yi hiçbir şey için affetmem.”

“Fakat ufak bir değişiklik bir sistemi altüst edebilir,” dedi Joseba. Hâlâ bu fikrin etkisi altındaydı. “Ya senin söylediğin veya yaptığın bir şey Kitheri’yi ya da diğer Jana’atalardan birini etkilediyse? Bu durum olanları...” Sandoz aniden kalkıp odanın diğer tarafına yürüyünce Joseba durdu.

“Ne, Joseba? Bu durum olanları affedilir mi kılar?” diye sordu Sandoz. “Ya da katlanılır? İdare eder? Yoksa tümüyle düzeltir mi?”

“Sana olanları telafi eder,” dedi Sean Fein sessizce. Kara gözlemin yakıcı bakışları karşısında neredeyse lafını geri alacaktı, ama kendini devam etmeye zorladı. “Bak, hiç belli olmaz, Sandoz!” diye bağırdı. “Ya şu lanet olasıca Avusturyalı kayıt kabul komitesi genç Hitler’i sanat okuluna kabul etseydi? Adam peyzaj ve mimari konusunda gayet başarılıydı. Belki şu aptal sanat diplomasını alsaydı her şey farklı olurdu!”

“Birkaç kelime, Emilio!” dedi John telaşla. “İyilikle, sevgiyle ya da cesaretle yapılmış bir şey...”

Sandoz hareket etmeden durdu. Başını öne eğmiş ve onlardan uzağa çevirmişti. Makul bir şekilde, “Pekâlâ,” derken başını kaldırdı. “Sırf tartışmış olmak için, diyelim ki amaçlanmamış sonuçlar kötü olabildiği gibi iyi de olabilir. Benim durumuma uygulandığında sizin önermenizdeki sorun şu ki, Hlavin Kitheri ya da dostlarına özgürlük üzerine ve –ister Jana’ata, ister Runa ya da insan olsun– ruhların değeri üzerine vaaz vermeye hiç fırsatım olmadı.” Durdu, gözleri kapalı bekledi. Doğal olarak yorgundu, ama bu işin yalnızca bir

kısmıydı. “Aslında tek bir kelime etmeme izin verildiğini hatırlamıyorum. Epey çılgılık attım – hatta korkarım oldukça anlamsız şeyler söyledim.” Tekrar durdu ve titrek bir nefes aldı, bakışlarını onların yüzlerine doğru kaldırmadan önce nefesini yavaşça bıraktı. “Ve o adi herifleri kendimden uzak tutmak için deli gibi karşı koydum, ama en merhametli gözlemcilerin bile buna cesaret gösterisi diyeceğinden şüpheliyim. ‘İzleyeni eğlendiren beyhude bir uğraş’ demek akla gelebilirdi.”

Dikkatle nefes alarak tekrar durakladı. “Gördüğünüz gibi,” diyerek sakince devam etti, “herhangi birinin benim Jana’atalara... *hizmetim* sırasında hayatın kutsallığı ya da özgürlüğün siyasi erdemleri hakkında aydınlatıcı dersler çıkarmış olmasına dair bir umut kırıntısı bile yok. Benim tavsiyem de şu, beyler: Bu konuyu birlikte yaptığımız yolculuk süresince bir kenara bırakalım.”

Sandoz kendi başına odadan ayrılırken diğerleri de yaşananların ardından gözlerini kırıpıştırarak onu izledi. Köşede kimsenin dikkatini çekmeden dikilen Nico’nun da ortak odadan çıkıp kabinine gittiğini kimse fark etmedi.

Masasının üzerine denk gelen duvardaki depolama dolabını açan Nico, kendine özel hazinelerini karıştırdı ve farklı uzunluktaki iki sert silindiri buldu: sakladığı bir buçuk Genova salamı. Salamları masasının üzerine koyup oturdu ve salam meselesine ciddi ciddi kafa yorarken sarımsak kokusunu içine çekti. Ne kadar kaldığını, daha fazlasını ne kadar zaman sonra alabileceğini ve Don Emilio’nun fena halde başı ağrıdığına nasıl hissettiğini düşündü. Yedikten sonra kusacak birine salam vermek israf olurdu. Nico yine de bir hediye-nin insana kendini iyi hissettirebileceği ve Don Emilio’nun da bunu baş ağrısının geçtiği zamana saklayabileceği görüşündeydi.

İnsanlar genelde her şeyi fazla ciddiye aldığı için Nico’ya gülerdi. Bir şeyi ciddi ciddi söylerlerdi ve Nico da onları ciddiye alırdı; sonra onların sadece şaka yaptığı ortaya çıktığında ise utanırdı. O tür şakalarla mantıklı konuşmaları nadiren ayırt edebilirdi.

Don Emilio ona bir akşam, “Buna ironi denir, Nico,” diye açıkla-

mıştı. “İroni çoğu zaman kastedilenin tam tersini söylemektir. Şakayı anlamak için önce şaşıрман ve sonra karşıdaki insanın düşündüğüne inandığın şeyle asıl söylediği arasındaki farkı komik bulman gerekir.”

“Yani Frans, *Nico*, sen akıllı bir çocuksun, dese bu ironi olur.”

“Eh, belki, ama bu aynı zamanda seninle dalga geçmek olur,” dedi Sandoz dürüstçe. “Sen aptal olduğuna inandığın, diğer insanların çoğu da senin hakkında buna inandığı için kendi kendine, *Ben akıllı bir çocuğum*, demen ironi olur. Fakat sen aptal değilsin, Nico. Yavaş ama adamakıllı öğreniyorsun. Sen bir şeyi öğrendin mi iyi öğrenmişsin ve unutmazsın demektir.”

Don Emilio her zaman ciddiymi, o yüzden Nico rahatlayabilirdi ve gizli şakaları anlamaya çalışmak zorunda kalmazdı. O, Nico’yla hiç dalga geçmez, ona öğretmek için fazladan zaman yaratır ve yabancı sözcükleri aklında tutmasını kolaylaştırırdı.

Nico tüm bunların yarım salamı kesinlikle hak ettiğine karar verdi.

Emilio’nun istediği son şey bir ziyaretçiydi, ama kapısının tıklatılmasına cimri bir “Defol!” cevabı verdiğinde hiç ayak sesi duyulmadı. Emilio, gelen her kimse, gerektiği kadar uzun süre kalmaya niyetli olduğunu anladı. İç geçirerek kapıyı açtı ve Nico d’Angeli’yi kıvrımlı koridorda sabırsızlıkla beklerken bulunca şaşırmadı.

“*Buon giorno*,* Nico,” dedi sabırla. “Korkarım şu anda kimseyi kabul edecek durumda değilim.”

“*Buon giorno*, Don Emilio,” diye karşılık verdi Nico tatlılıkla. “Korkarım bu çok önemli.”

Emilio derin bir nefes aldı ve sarımsak kokusundan öğürmenin eşiğine geldi, ama kapıdan çekilerek Nico’yu içeri davet etti. Alışkanlığı olduğu üzere küçük odasının en uzak köşesine geçti ve sırtını bölmeye dayayarak yatağa oturdu. Nico ise masanın başındaki sandalyeye ilişti, sonra da yarım salamı ranzanın ayak ucuna koy-

* İt. günaydın –y.n.

mak için öne uzandı. Daha fazla açıklama yapmadan, “Bunu sana hediye etmek istiyorum, Don Emilio,” dedi.

Emilio usulca, kesik kesik nefes alarak, “Teşekkür ederim, Nico,” dedi. “Çok düşüncelisin, ama ben artık et yemiyorum...”

“Biliyorum, Don Emilio. Don Gianni bana söylemişti, Runa bebekleri yediğin için hâlâ kötü hissediyormuşsun. Bu salam sadece bir domuzdu,” dedi Nico.

Her şeye rağmen gülümseyen Emilio, “Haklısın, Nico. Bu sadece bir domuzdu. Sağol,” dedi.

“Şimdi başının ağrısı daha iyi mi?” diye sordu Nico endişeyle. “Kusacaksan bunu sonraya saklayabilirsin.”

“Teşekkür ederim, Nico. Biraz ilaç aldım, baş ağrım geçti. Yani kusmayacağım.” Hissettiğinden daha emin konuşmuştu: Sarımsak onu sersemletiyordu. Fakat bu belli ki Nico için anlamlı bir hediyeydi, o yüzden yatağın ucuna doğru kaydı ve içtenlikle kabul ettiğini göstermek için salamı iki eliyle aldı. “Bunu seninle paylaşmaktan memnun olurum,” dedi. “Bıçağın var mı?”

Nico başını salladı, bir cep bıçağı çıkardı ve sonra ona utangaç bir şekilde gülümsedi: Nadir yaşanan ve insanı oldukça neşelendiren bir durumdu bu. Emilio salamı görev bilinciyle açtı. Bugün ellerinin durumu fena olmadığı için epey kolay ilerleyen bir süreç oldu. Nico salamı ondan aldı. Bıçağını büyük bir dikkatle başparmağına doğru çekerek salamın ucundan iki yuvarlak, ince dilim kesti. Emilio kendini, bu dilimlerden birini bir zamanlar kutsanmış ekmeğe sakladığı türden bir ağırbaşlılıkla kabul ederken buldu. Kendi kendine, *Yalnızca bir domuz*, diye hatırlattı ve bir süre sonra yutmayı başardı.

Nico bir yandan kendi dilimini çiğnerken yağ içinde sırtıyordu, ama sonra bir süredir söylemek istediği bir şey aklına geldi. “Don Emilio,” diye başladı. “Beni bir günahtan arındırmanı...”

Sandoz başını iki yana salladı. “Nico, günah çıkarmak için rahiplerden birine gitmelisin. Ben artık günahları dinleyemem.”

“Hayır,” dedi Nico, “rahip olmaz. Beni senin arındırman gerekiyor. Don Emilio, seni dövdüğüm için özür dilerim.”

Rahatlayan Emilio, “Sen sadece işini yapıyordun,” dedi.

“Kötü bir işti,” diye ısrar etti Nico. “Bunu yaptığım için üzgünüm.”

Carlo'nun emirlerine uymasıyla ilgili bahaneler üretmedi. Lafı dolandırmadı. Kendi çıkarlarına uygun mazeretler sunmadı. Emilio durumun gerektirdiği sakın resmiyetle, "Nico," dedi, "öзrünü kabul ediyorum. Beni dövdüğün için seni affediyorum."

Nico ihtiyatla, "İki seferi de mi?" diye üsteledi.

Emilio, "İki seferi de," diyerek doğruladı.

Nico bunu duyduğuna içtenlikle sevinmiş görünüyordu. "Hint-domuzunu rahibelere götürdüm. Çocuklar ona iyi bakacaklarına söz verdi."

"Bu güzel, Nico," dedi Emilio bir süre sonra. Bunu bilmenin ne kadar faydası olduğunu görmek onu hayrete düşürmüştü. "Bunu yaptığın ve bana söylediğin için teşekkür ederim."

Yüreklenen Nico, "Don Emilio, sence o gezegende kötü bir iş mi yapacağız?" diye sordu.

"Emin değilim, Nico," diye itiraf etti Emilio. "Oraya ilk gidişimde iyi insanlar olmayı ve doğru şeyleri yapmayı çok istiyorduk, ama her şey ters gitti. Bu sefer Rakhat'a gitme gerekçelerimiz... saf değil. Fakat kim bilir? Belki de işler bize rağmen yolunda gider."

"Bu ironi oluyor herhalde," dedi Nico.

Emilio'nun yüz ifadesi yumuşadı ve koca adama gerçek bir sevgiyle baktı. "Evet, hakikaten öyle. Bu ironi oluyor." Nico'nun yanına uğramış olmasına sevindiğini fark etti. "Peki ya sen, Nico? Sen ne düşünüyorsun? Orada kötü bir iş mi çıkaracağız?"

Nico ciddiyetle, "Emin değilim, Don Emilio," dedi. Artık sık sık yaptığı gibi Emilio'nun ses tonunu ve sözlerini taklit ediyordu. "Bence oraya ulaşana kadar beklemeli ve neler olduğuna bir bakmalıyız. Bu benim tavsiyem."

Emilio başını salladı. "Çok mantıklısin, Nico."

Fakat Nico devam etti. "Bence sana kötü şeyler yapan şu adam – Kitheri miydi? O da benim gibi üzgün olabilir. Bence müziği hari-kaydı – Verdi'den bile iyi. Öyle güzel müzik yapan biri o kadar kötü olamaz. Ben böyle düşünüyorum."

Bunu kabul etmek çok daha zordu, ama içinde bir nebze gerçeklik payı olabilirdi... Emilio bunun üzerine ziyaretin bittiğine işaret etmek için ayağa kalktı ve Nico da kalktı, ama kapiya ilerlemedi.

Onun yerine aşığı uzandı ve Sandoz'un sağ elini nazikçe kaldırdı. Öpmek için ona doğru eğildi. Emilio mahcup olarak bu saygı gösterisine karşı çıkmak için geri çekilmeye çalıştı, ama Nico'nun nazik kavrayışından kurtulmak mümkün görünmüyordu.

“Don Emilio,” dedi Nico, “senin için adam öldürür ya da ölürüm.”

Bu şifreyi anlayan Emilio bakışlarını kaçırdı ve hakedilmemiş bir bağlılığın bu şekilde ortaya koyulmasına nasıl karşılık verebileceğini hayal etmeye çalıştı. Sadece tek bir cevap mümkün görünüyordu. Gözlerini kapatarak bunu böyle bir adamın hak ettiği dürüstlikle söyleyip söyleyemeyeceğini anlamak için kendi kendini tarttı. “Teşekkür ederim, Nico,” dedi en sonunda. “Ben de seni seviyorum.”

Nico'nun çıktığını hayal meyal fark etti.

Gayjur Şehri

Dünya Tarihiyle 2080

Joseba Urizarbarrena uzun yıllar sonra, Kanchay VaKashan'ın kızıyla bir sohbeti sırasında çocukların korosunu –ve K'San dilinde azat anlamına gelen kelimeyi– hatırlayacaktı. Joseba onunla ilk tanıştığında Puska VaTrucha-Sai, Gayjur'da yaşlılar meclisinin saygıdeğer bir üyesiydi ve Joseba diğer rahiplerle birlikte Runa devriminin tarihine dair parçaları bir araya getirirken onun bakış açısını çoğunlukla açıklayıcı buluyordu.

“Yıllar boyu düzensiz aralıklarla savaşlar oldu,” diye anlattı Puska, “ama en başta Fia ‘pasif direnişi’ destekliyordu. Çeşitli şehirlerde genel grevler yapıldı. Şehirli Runaların çoğu itlafçılara teslim olmayı reddederek öylece çekip gitti.”

“Hükümet nasıl karşılık verdi?” diye sordu Joseba Urizarbarrena.

“Şehirli Runaları saklayan köyleri boşaltarak. Çok geçmeden iç bölgelerdeki doğal *rakar* tarlalarımızı yakmaya başladılar – bizi aç bırakarak boyun eğmeye zorlamak için.” Durup hafızasını yokladı, olan biteni yeniden değerlendirdi. “Sonuç üzerinde belirleyici olan şey, Fia'nın bize karşı biyolojik silah kullanmaya başladıklarına

inandığı zaman gerçekleşti. Fia çocukken, Kürt diye anılan bir halka karşı hastalıkların kullanıldığını duymuş. Salgın hastalıklar başladığında, *djanada* saflarının gerisindeki Runaların hasta edildiğini, sonra da onlarla karşılaşan herkese bulaştırmak üzere gizlice güne-ye ulaştırıldığını düşündük.”

“Fakat o hastalık Runa topluluklarının isyan sırasında aniden karışmasıyla da açıklanabilir,” diye fikir yürüttü Joseba. “Hastalık rezervlerinin paylaşılması, alışık olunmayan çevrelere maruz kalınması..? Bataklik hasatçılarınin şehirli uzmanlarla birlikte çalışması – halkın bağışıklık kazanmadığı yerel hastalıklara maruz kalıp onları yayması..?”

“Evet,” dedi Puska bir süre sonra. “Bilimadamlarımızdan bazıları da böyle söyledi. Ama o sırada üzerinde anlaşılan bir fikir değildi bu...” Kulaklarını havaya kaldırarak mümkün olduğunca dik oturdu. “*Djanada* bize ezici güçle misilleme yapmak dışında bir seçenek bırakmamış gibi görünüyordu. Halk ölüyordu. Binlercesi, binlercesi salgın hastalıktan öldü. Yaşam savaşı veriyorduk.” Kuzeye baktı ve kendini adil olmaya zorladı. “Sanırım onlar da öyle.”

“*Sipaj*, Puska, biri şunu merak ediyor: Jana’ataların kendisi mi değişti, yoksa değişen Runaların aklındaki Jana’ata fikri miydi?”

Puska bunu bir süre düşündü, sonra tümüyle kişisel bir görüş belirtmek için –artık pek çok Runa’nın yaptığı gibi– İngilizce zamir kullanmaya başladı. “Benim aklımdaki *djanada* fikri, Trucha Sai’den ayrıldığımda değişti.” Gözlerini karşıda bir yere sabitleyerek bir süre durakladı. “Mo’arl’a ilk gittiğimizde... *Sipaj*, Hozel, gördüğümüz şeyleri bir bilsen! Bir mevsim boyunca her gece ağıt yaktım. Ezilip kireçtaşıyla karıştırılmış kemiklerimizden döşenen yollar; nehirler boyunca tamamı kemikten, bir kadının üç katı yüksekliğinde setler vardı. Ölülerimizin derilerinden botlar – onları şehirlerde Runalar bile giyiyordu! Dükkânlarda...” Artık doğrudan Joseba’ya bakıyordu. “Tabak tabak dil, tabak tabak yürek. Bacaklar, omuzlar, ayaklar, filetolar, pırzolar! But, kuyruk, dirsek ve dizler... Hepsi de güzelce sergilenmiş. Runa hizmetçiler gelip patronlarına servis edecekleri etin kesimini seçerdi. Buna nasıl dayanıyorlardı?” diye sordu. “*Djanada* bunu onlardan nasıl isteyebiliyordu?”

“Biri emin değil,” dedi Joseba dürüstçe. “Bazen hiç seçenek olmaz. Bazen seçenekler düşünülmez. Her şeye alışılabilir.” Puska çenesini kaldırdı, sonra da o yitip giden dünyanın nasıl işlediğini hayal edemeden kuyruğunu yere indirdi. “Yine de,” dedi Joseba, “Jana’ ataların yanında kalan bazı Runalar vardı...”

“*Sipaj*, Hozei, onlar haindi,” dedi Puska. Sesinde kesin bir inanç vardı. “Bunu anlamam lazım. Onlar küçük et parçaları için bile ne kadar istenirse ödeyebilecek olan *djanada*’lara, ölen askerlerin cesetlerini satarak zengin oldu. Fakat o Runalar ihanetlerinin karşılığını aynı şekilde ödedi: Sonunda *djanada*’lar onları da yedi.”

“*Sipaj*, Puska, biri sorup durduğu için üzgün...”

“Özür dilemeye hiç gerek yok. Biri cevap vermekten memnun.”

“Savaşta sonra bile *djanada*’ların yanında kalan Runalar vardı. Hatta şimdi bile var.” Joseba bunu sorarken Puska’yı dikkatle izledi, ama Puska sallanmadı. “Bize Jana’ataları sevdiklerini söylediler.”

“Bazen öyle olabiliyor. Runalar asil bir halk,” dedi Puska. “Biz nezakete nezaketle karşılık veririz.”

“O Runaların Jana’atalarla birlikte yaşamakla hata ettiğine inanıyor musun? Onlar da karaborsacılar gibi hain mi?”

“Hain değil. Enayi. Sonunda onları da yiyecekler. *Djanada*’ların elinde değil. Onlar böyle işte. *Djanada*’ların genleri, hayat tarzlarının tamamı suçlu,” dedi Puska sakince.

Joseba işte o zaman koroyu hatırladı. “*Sipaj*, Puska, biri bunu net bir şekilde anlamak istiyor. Sen sabırlısın ve biri minnettar. Kuzeyde Hlavin Kitheri’nin Runaları azat etmeye başladığı söyleniyordu...”

Puska’nın ilk defa keyfi kaçtı. Ayağa kalkıp dolanmaya başladı. “Azat! Azat, *Sizi yaşlandığınızda yiyeceğiz!* anlamına geliyordu. *Djanada* bize aptal olduğumuzu söyledi. Asıl aptallık şuydu: Hlavin Kitheri’nin iki yüz bin kişilik bir orduyla savaşmak için tek başına çıkması. Bizimle pazarlık yapmayı reddetmesi aptallıktı! Onlara bazı şartlar teklif ettik, Hozei! *Siz sadece tutsakları serbest bırakın, biz de kuzeyi size bırakalım*, dedik. Hlavin Kitheri savaşmayı seçti. O deliydi – ona inanan diğer herkes de öyle.”

Artık doğrudan Joseba’nın gözlerine bakıyordu. “*Sipaj*, Hozei, Runalar her şeyi *djanada*’lar için yaptı. Onlarsa bizi esir tuttu ve yal-

nızca iyi köleler olmamıza yetecek kadar besledi. Sizin halkınız gelip bize ihtiyaç duyduğumuz kadar beslenebileceğimizi gösterene dek, köleliğimizi kabul edelim diye aklımızın kıt olması ve yavaş çalışması sağlanmıştı. Dinle beni, Hozei! Bir daha asla. O dönemler sonsuza dek bitti. Biz bir daha asla köle olmayacağız. Asla.”

Joseba geri adım atmadı, ama bu kolay değildi: Haklı olarak öfkeyle ayaklanan bir Runao ürkütücü bir gözdağıydı. Puska kendini sakinleştirdiğinde, “*Sipaj*, Puska,” dedi Joseba, “sen Ha’anala’yla birlikte büyüdün. Onu hiç merak ettin mi? O da mı deliydi?”

Önce bir sessizlik oldu. Sonra Puska, “Biri Ha’anala’yı düşündü,” dedi. “O deli değildi. Fakat delilerin yanında olmak için halkı bırakıp gitti! O yüzden birinin kalbi karmakarışık oldu. Supaari halktan biriydi, ama Ha’anala bir daha eve dönmedi.”

“Trucha Sai’den ayrıldıktan sonra nereye gittiğini biliyor muydun?”

“Kuzeye gitti.” Rahatsız edici bir sessizliğin ardından Puska, “Biri onun İnbrokar’da olabileceğini düşündü,” diye itiraf etti.

“Kuşatma sırasında mı?” diye sordu Joseba. Puska çenesini kaldırarak doğruladı. “Puska, Ha’anala için umudun neydi?”

“Eve dönmesi,” dedi Puska kararlılıkla.

“Peki dönmediğinde?”

Puska sonunda sallanmaya başladı ve konuştuğunda söyledikleri Joseba’nın sorusuna değil, kendi vicdanına verdiği cevaptı. “Önce *djanada* değişti. Bize başka seçenek bırakmadılar! *Djanada* bizi acımasızlaştırdı.” Joseba’ya bakmadan, “Aç kalmak berbat bir şey. Biri Ha’anala’nın çabucak ölmesini diledi,” diye ekledi.

“Peki İnbrokar düştüğünde kaç kişi çabucak öldü?”

Puska bakışlarını kaçırdı, ama Puska VaTrucha-Sai cesur bir kadındı; bir kez daha sürünün güvenliğinden ayrıldı. “Onlar benim için çimen gibiydi,” dedi. “Onları saymadım.”

İnbrokar Şehri

Dünya Tarihiyle 2072

“ŞU ANDA YENİ SURLARIN DIŞINDALAR,” diye bildiren Taksayu’nun sözleri, elçilik avlusundaki rüzgâr kulesinin taş boğazında boğuk boğuk yankılanıyordu.

Suukmel Chirot u Vaadai aşağıdan, “Peki benim lord eşim?” diye seslendi. Kafasını kaldırmış, Taksayu’nun elbisesine ve terlikli ayaklarına bakıyordu. “Ya Hükümdar? Onları görebiliyor musun?”

Taksayu bir süre sonra, “İşte orada!” dedi. Kolunu güneye, bir zırh parıltısına doğru uzatmıştı. “Hükümdar’ın üzerinde altın gövde zırhı ve kuyruk koruması var. Bir de... evet, gümüş kol ve bacak zırhları. Büyükelçi onun solunda, baştan ayağa gümüşler içinde. Arkalarında soylularla birlikte bir savaş birliğinin başındalar.”

“Peki ya diğerleri?” diye sordu Suukmel. Kafasını kaldırıp Runa’ya baktı. *Neyim oluyor?* diye düşündü. *Hizmetçi? Artık değil. Arkadaş? Sıklıkla. Müttefik? Belki.* Artık K’San dilinde Taksayu’yu anlatacak hiçbir kelime yoktu. “Kaç kişi var?”

Çok fazla, diye düşünüyordu Taksayu. Uygunsuz bir heyecan içindeydi. *Çok fazlayız!* Bunu arabasının perdelerinden ya da arazisinin surlarından ötesini görmemiş bir kadına nasıl tarif edebilirdi? Leydi Suukmel tüm hayatı boyunca güç ve ilişkilerin incelikli düzenini, Jana’ata politikasının hassas ağını aklında tutmuştu, ama bu soyut bir şey değildi. Somut bir kudretti bu. “Asiler vücuttaki tüyler

gibi,” diye anlatmaya çalıştı Taksayu. “*Marhlar* yaprakları gibi, Hanımım, sayılamayacak kadar fazla.”

“Yukarı geliyorum,” dedi Suukmel. Artık radyo sisteminin elektrik şebekesi çöktüğü için şehir söylentilerle yönetiliyordu ve Suukmel bilgi açlığı içindeydi. Taksayu’nun itirazlarını görmezden geleerek, toplanan kalabalığı kendi gözleriyle görmek için kendini rüzgâr kulesinin içteki sarmalından yukarı tırmanmaya zorladı. Fakat Taksayu’nun yanına ulaşip tülünü kaldırdığında afallamıştı.

“Hasta mısınız?” diye haykırdı Taksayu. Başı dönen kadının düşmesinden korkarak kollarına yapıştı.

“Hayır! Evet! Ben...” Suukmel tülünü indirdi ve tülün arkasında kalan gözlerini kapattı. Bir koridor mesafesi ya da ziyafet salonu uzunluğu kadar ötede bütün renkler birbirine girmiş gibi görünüyordu. Suukmel dengesini sağlarken, “Bunu açıkla,” deyip tülünü tekrar kaldırdı. “Bana ne gördüğümü anlat. Her şey karmakarışık.”

Taksayu, Suukmel’in ününü duyduğu önemli yerleri ve tanıdık nesneleri işaret ederek elinden geleni yaptı. Binalar oyuncak gibi görünüyordu ve Suukmel’in kendi avlusuna gölge verenler gibi *a’aja* ağaçları ince dallara ya da fidelere benziyor veya şekillerin oluşturduğu bütün bu keşmekeşin arasında hiç seçilemiyordu. Runalar de-sensiz bir halıdaki düğümler gibi renkli noktalardan ibaretti. Öfke-lenen ve anlamsız kargaşadan midesi bulanana Suukmel pes etti, ram-padan aşağı inip dipteki sığınağına çekildi.

Bu taştan küçük oda onun son mahremiyet kalesiydi; elçilik sığınmacılarla dolup taşmıştı. Hlavin Kitheri’nin izinden giden Ma Gurah Vaadai karnı doyurulabilecek kadar çok kişiyi kabul etmek için elinden geleni yapmıştı. Fakat bunun sonuçlarıyla yaşamak zorunda kalan Suukmel’di. Elzem olmayan Runalar açlık sorununu bertaraf etmek amacıyla öldürülmüştü. Şehirde çok az hizmetçi kalmıştı ve o birkaç hizmetçi de öyle çok çalıştırılıyordu ki neden onca kişinin asilere katılmak için çekip gittiği anlaşılabiliyordu. Hükümdar’ın reformları bile Jana’ata kadınları yabancılarla iç içe yaşamaya hazırlamamıştı. Artık kimse yetkinin kimde olduğunu bilmiyordu. Öfkeli ağız dalaşları yağmurlar kadar sık yaşanılıyordu ve işler çoğu zaman çizilmiş yüzlere ve kanayan karınlara varana dek kızışıyordu.

Kolunu kulenin taştan kenarına doğru uzatan Taksayu, “Şu da yabancı Fia olmalı!” diye bağırdı.

Suukmel tek nefeste, “Gerçekten mi?” dedi. Tekrar kule rampasına ilerlemiş, boynunu uzatarak yukarı bakıyordu. “Neye benziyor?”

“Çok küçük – çocuk gibi! Nasıl nefes alabiliyor? Burnu yok! Kuyruğu da yok.” Taksayu ürperdi. “Sakat olmalı. Yalnızca kafasının bir bölümünde tüy var.” Hükümdar’ın böyle bir yaratığın üzerine çıkmış olduğu düşüncesiyle Taksayu’nun dikkati bir an için dağıldı. “Bir canavar,” diye doğruladı, “aynı lordumuz büyükelçinin hep söylediği gibi.”

“Öbürünü görebiliyor musun?” diye seslendi Suukmel. Artık kimse hainin adını anmıyordu. Supaari VaGayjur’un varlığı hafızalardan siliniyordu; o soyun tamamı uzun zaman önce idam edilmişti. *Bugün de kendisi Hlavin Kitheri’nin ellerinde ölecek*, diye düşündü Suukmel. *Runalar kızının çoktan öldüğünü söylüyor; böylece geriye sadece yabancı, Fia, kalıyor. O da sonsuza dek yaşayamaz. Sonra asilerin güneşi almasına müsaade edecek ve onları kendi kaderlerine terk edeceğiz. Hükümdar yeni şehirler kurup bu yabancıları arazilerimizden çıkaracak. Belki fakir oluruz, kesinlikle aç kalırız; ama güzellik ve inceliğin, ilim ve şarkıların zamanı yeniden gelecek...*

“İşte! İsimsiz şimdi öne çıkıyor.” Temkinli bir duraksama oldu. Taksayu, “Zırhı yok,” diye bildirdi. Bu haberi kulenin ötesine, böyle şeyleri duymaması gerekenlere taşımamak için iyice alçak perdeden konuşuyordu. Zırh giymeden savaş alanına çıkmak Hükümdar’a karşı korkunç bir hakaretti. Meydan okuyan kişi, *Savunmaya hiç ihtiyacım yok*, demiş oluyordu.

Savaş marşı başladı: ölüm ya da zafer için hazırlanan adamların kükreyen korusu – iki taraftan biri boyun eğene dek, karşısına çıkan galiple vuruşmak üzere birer birer öne çıkmak için kendilerini hazırlayan, sıraya girmiş düellocular. Bugün bu hazırlık yalnızca törenseldi. Runalar adına dövüşecek tek bir savaşçı vardı, o yüzden bu sadece iki adamın savaşı olacaktı: Hükümdar ve isimsiz. Herkesçe üzerinde anlaşılan, herkesçe tanıklık edilen, sonucu herkesçe tasdik edilecek tek bir düello...

Suukmel kulesinin soğuk taşlarına dayanarak, “Sonra bu iş bitmiş olacak,” diye fısıldadı ve kendi sözlerindeki çaresizliği duymaya çalıştı.

Vadinin karşısında, Suukmel’in kulesinin görüş alanı içindeki Sofia, “Supaari, o zırh giymiş,” dedi.

“Fakat bende yok, o yüzden o da kendininkini çıkaracak,” dedi Supaari. Gözleri durgun bir gölün dibindeki gri-mavi taşlar kadar sakin. “Meydan okuyan birinin karşısına, rakibin savaş alanına getirdiğinden daha fazlasıyla çıkmak korkaklıktır. Kitheri korkak görünmeyi göze alamaz.”

Sofia’nın yanında duran Djalao, “Fark etmez,” dedi. Bu aptalca gösteriyi küçümsediği açıkça belli oluyordu. “İster zırhlı olsun ister çıplak, sonuç değişmeyecek.”

Puska, Djalao’nun yanından, “Sadece Runalarını bıraksalar bunu yapmak zorunda kalmazdık!” diye bağırdı. “Kazanamazlar. Neden Runalarını serbest bırakmıyorlar?”

Supaari bunun üzerine başka tek kelime ya da işaret etmeden, bir tür içsel zaman algısına riayet ederek onların yanından ayrıldı, savaş alanına doğru tek başına yokuş aşağı indi. Sesi öfkeden titreyen Djalao, “Kendini heba ediyorsun!” diye bağırdı.

Puska, Supaari’nin sırtını gördüğünde bir feryat koyuverdi, ama Sofia, “Onu zayıf düşürmeyin,” diye çıkıştı. Ardından, yarıya inmiş görme yetisi yalnızca miyobun etkisiyle bulanıklaşırken Supaari’nin gidişini izledi.

Dört nesildir devlet düzeyinde gerçekleşen ilk düelloydu bu, dolayısıyla geriye kalan protokol Runalarının tamamı bu düelloyu düzenlemek için hafızalarını seferber etmek zorunda kalmıştı. Bu sefer kendilerini aşmışlardı ve bunun hayatlarını noktalamak için uygun bir yol olduğunu hissediyorlardı.

Böyle kadınlar çocukluktan itibaren efendilerinin gerektiği gibi giyinip süslendiğini, minicik plilerin geniş omuzlarından birine düz-

günce yerleştirildiğini, mücevherlerin en uygun yerlerde parıldadığını görmekten keyif almıştı. Lordunu kasıtsız bir şekilde karşısındakini gücendirmeyecek ve kendisi de mahcup olmayacak biçimde her yeni karşılaşma için hazırladığını bilmek bir protokol uzmanını memnun ederdi. Savaştan önce her birine, bazen her saat başı danışılmış ve hepsinin tavsiyesi alınmıştı. Jana'ata soylarına dair bilgilerin canlı kaynağı olan bu kadınlar, her sülalenin tarihi faaliyetlerini ve şu anki önemini bilirdi. Beyhude çekişmeleri yatıştırmak ya da efendilerinin lehine çevrilebilecek anlaşmazlıkları büyütmekle ilgili telkinleri de zekiceydi. Haleflerini yetiştirmek çok uzun sürdüğünden, Runalar için uygun görülen süreden çoğu zaman daha uzun yaşıyorlardı; ama sertleşmiş, lifli etlerini zamanı geldiğinde daha alt tabakadan Jana'ataların yiyeceğini bildikleri halde bile yaşlılığın keder ve güçsüzlüğüne seve seve katlanıyorlardı. Onların yaptığı iş Rakhati medeniyetinin dayandığı temeli oluşturunuyordu.

Son birkaç şehrin kalabalık sokakları ve sıkışık evlerinde, tavsiyeleri artık her zamankinden daha hayatiydi – çok fazla yabancı, bir araya toplanmış çok fazla kişi vardı! Aç, kafası karışık Jana'atalar öfke ve korkuyla ani tepkiler veriyor, içeri girmelerine izin vermeyen Runa bekçilerin boğazını bir anda kesiyorlardı. Protokol Runaları kapılardaki görevi devralarak eski ittifaklarla ilgili hikâyeleri dinleyip kimi kabul edeceklerine karar vermişlerdi. İnbrokar'ı savunması için yalnızca en iyi, en yüksek mevkili Jana'ataları, en eski sülalelerden gelenleri seçmiş, diğerlerini kendi imkânlarıyla hayatta kalmak üzere daha kuzeye göndermişlerdi.

Şimdi vadinin diğer ucunda toplanmış kendi türlerinden oluşan orduya bakarken, kendilerini dalgalanan sancaklar ve parıldayan zırhlarla, nehir tarafında sıralanmış Jana'ata savaşçıların düzeniyle meşgul ediyor ve efendileriyle birlikte düelloya tanıklık etmek için kendilerini hazırlıyorlardı. Fakat meydan okuyanların cevabına sıra geldiğinde asiler şarkı söylemedi. Uzaktan gelen alay dolu tiz çığlıkları, ahenksiz, kendini tekrar eden bir tekdüzelikle lordların armonilerini berbat ediyordu.

Protokol Runaları tepedeki türdeşlerinin onlara hitaben çığlık çığlığa ettiği alayları görmezden geldi. Onlar hayatlarını mevki ve

saygının görkemli gösterisine adamıştı. Meslekleri yok olmak üzereydi, ama bu kadınlar ışık ve hareket diyarını, son âna kadar görevlerini yaptıklarını bilerek terk edecekti.

Surların içinde, daha pragmatik olanlar bugün için yıllardır süren farklı bir hazırlık yapmıştı ve şimdi bile hazırlanıyorlardı. Sadakat bazı Runalarda kendi damarları kadar yer etmişti ve bu sadakate iyilik veya hatta basit bir nezaketle bile karşılık verildiğinde, böyle Runalar ailelerini terk etmek için hiçbir sebep görmüyordu.

O yüzden çareyi kuzeyde aradılar ve yüksek dağlardaki karların artık eriyip erimediğini düşündüler; biriktirdikleri yiyecekleri sarıp topladılar ve birbirleriyle umutsuz söylentiler paylaştılar.

“Dağlarda güvenli bir yer varmış.”

“Oradakilerin kendi yabancıları varmış.”

“Kimseyi geri çevirmiyorlarmış.”

Kalın kaslı kollarını gergin bedeninden uzakta tutan Hlavin Kitheri, altın işlemlerin sertleştirdiği, mücevherlerle parıldayan giysilerinin ağırlığının omuzlarından kaldırıldığını hissetti. İriyarı ya da genç değildi, ama orta yaş dönemi boyunca yemek için avlanmış ve spor olsun diye sık sık güreşmişti. Şimdi de zırhının tokaları açılıp düzgünce yere, yakınına bırakılırken rahatlık ve özgüvenle nefes alıyordu. Hizmetine bakanlara hiç aldırış etmedi. Onun yerine şu anda güneyden ona yaklaşan adamın yürüyüşüne, vücut yapısına, kokusuna odaklandı. Üzerinde yalnızca ırklarının evrimsel gelişiminin ikisine de sağladığı silahlar vardı: kavrayıcı ayaklar ve kesici pençeleriyle tokmak gibi kollar; ağır, kuvvetli kuyruklar; boğazı parçalayıp omurgadan ayırabilecek çeneler.

Birbirlerini yıllardır görmemişlerdi, ama Supaari'nin yüzü hâlâ tanıdıktı. Kitheri, Supaari'nin boy ve uzanma avantajına sahip olduğunu, ama kötü yaşlandığını gözlemledi. Ağız ve burun çevresindeki tüyleri kırlaşmış, yanakları çökmüştü – şüphesiz eksik dişleri vardı. Ayrıca zayıftı: Kaburga kemikleri sayılıyordu, kuyruğu fena hal-

de şişmişti. Sağ dizinde bir tutukluk ve – evet, kalçadaki hareketlerde bir tereddüt vardı. Göğüs kasları sol omzunda çentikler oluşturan uzun yara izleri yüzünden zayıflamıştı.

Bu bir müsabaka değil idam olacak, diye düşündü Hlavin Kitheri. Yazık, aslında birbirimizin aynısıyız. İkimiz de dünyayı kayadan buluta, hayatlarımızı da kemikten posta dönüştürmeye çalıştık. Ben gelecek için, doğmamış çocukların hayatları için savaşıyorum. O da çocukların hayatı için savaş veriyor, ama onun mücadelesi geçmiş için – intikam almak, eski yanlışları telafi etmek, eski utançları hatırlatan her şeyi dünyadan silmek için. İkimiz de ne yarattığımızı görecektik kadar yaşamayacağız, ama trajedi unsuru hep güzel şiirler ortaya çıkarmıştır. Kitheri bunu düşünürken gülümsedi ve o şarkıyı kimin söyleyeceğini merak etti.

Savaş marşları zirve noktalarına ulaştığı sırada batıda toplanan kara bulutlara bakarak, *Çok geçmeden yağmur yağacak*, diye düşündü. Sonra rüzgâr yön değiştirerek Runaların uzaktan gelen alaylarını ve rakibinin oldukça yaklaşan ayak seslerini ona taşıdı. Supaari ondan biraz uzakta durduğunda Kitheri telaşla, *Konuşacak mı?* diye düşündü. *Böyle bir adam böyle bir anda ne söyleyecek?*

Görünüşe göre hiçbir şey: Karşısındaki mantıkla hareket eden biriydi, şair değil. Supaari tek kelime etmeden dizlerini bükerek çömeldi; hareketindeki belli belirsiz aksama, sakat sağ bacağının durumuna işaret ediyordu. Böylece onun kadar sessiz kalan Hlavin Kitheri de bilinçli bir zarafetle, çarpışmaya hazır şekilde öne çıktı.

Supaari, Hükümdar erişebileceği mesafeye geldiği anda ağırlığını tekrar sol bacağıyla kuyruğuna verdi; Kitheri'yi ayak bileğinden yakalayarak kendini büyük bir güçle geriye fırlattı. Hükümdar'ın boğazını ulaşılır bir noktaya getiren ani bir hareketle adamı yere indirdi. Kitheri kıpırdanarak kurtuldu ve tek bir hamleyle yerden kalkıp hızla baş aşağı dönerek kendi kuyruğunu kullandı. Kısmen ayakta duran Supaari aniden çekildi ama yeterince hızlı değildi; tam kulağının altından, onu indirmeye yetmese de iyi isabet eden sarsıcı bir darbe aldı ve kendine gelmek için birkaç saniyeliğine geri çekildi.

Artık daha temkinli davranan iki adam da kolları bükük ve iki yana iyice açılmış, kendi gürültülü nefesleri yüzünden çıgıllara ve

uzaktan gelen uğultulara karşı sağırlaşmış halde birbirleri etrafında dönüp duruyordu. Supaari birdenbire güçlü ayağı üzerinde döndü, ama Hükümdar'ın göğsüne hızla vurarak nefesini keseceği bir kuyruk saldırısından, ivmeyi kullanarak sağ topuğunu Kitheri'nin dizinin arkasına sertçe indirdi. Müthiş bir hamleydi; dengesini korumuş olsa işe yarayabilecek bir hamle... Ama ikisi birden düştüğünde –yere çarpmalarının etkisiyle homurdandılar– avantajı kaybetti.

Karşılaşmanın korktuğu kadar eşitsiz olmamasıyla keyiflenerek artık sırttan Hükümdar yuvarlanıp dimdik ayaklandı. Gökkubbeyi andıran menekşe rengi gözleri sabit, vücudu iradesinin emrindeydi. Ölmüş kardeşinin dul eşine, “Beklediğimden iyisin,” dedi. Sesinde en ufak bir ironi belirtisi yoktu. “Yeterince iyi olmayacak, ama güzel öleceksin.”

Öfkenin keskin, manidar kokusu dışında bir cevap gelmedi ve bir sonraki saldırı daha etkili oldu. Supaari kuyruğundan güç alarak Hükümdar'ın iki kolunu da kıpırdayamaz hale getirdi; beriki ne kadar uğraşsa da bu kavrayıştan kurtulamayınca, alt bedeninin tüm gücüyle karşısındakini itti ve kasları şiddetle gerilip ciğerleri patlayacak gibi olurken birlikte yere düştüler. Düşüş Supaari'yi ondan ayırdı ve Kitheri de bu fırsatı kullanarak kıvrıldı, kollarını diğer adamın bednine sıkıca doladı.

Supaari'nin gözlerindeki narin atardamarlar tam bir netlikle görülebiliyor, Hükümdar'ın boğazını yakalamak için başını geriye attığı sırada yüzünün kısa, parlak tüyleri ortaya çıkıyordu. Büyülenen Hlavin Kitheri, kendi ense kökündeki kalın deriye saplanan dişlerden kaçmak için uğraşmadı; aksine, gözlerini kapatıp tümüyle deneyimlenen bu son ânın tadını bütün benliğiyle çıkardı. Şu anda Supaari'nin kesik nefeslerinin kokusunu alabiliyor, bu adamın hayatının son gününde ne yiyip içtiğini bilinçli bir şekilde olmasa da biliyordu. Konum avantajı elde etmeye arayışı içinde yere çarpıp duran kuyrukların patırtısını dinlerken Kitheri, bir tecavüzcünün yakınlığıyla, debelenmekte olan başka bir bedenin iniltilerini duydu.

Sonra hilal şeklini alacak şekilde eğildi. Ayağını Supaari'nin göğsüne bastırarak bir rahatlama çığlığıyla yay gibi dikleşti. Supaari'nin dişleri boğazını parçalayıp ayrılırken acıyı neredeyse hissetti.

medi, ama ayakta durmak için uğraştığı sırada nefes nefese, “İlk kan meydan okuyandan!” diye ilan edecek kadar yığitti.

Yumuşak adımlarla birbirleri etrafında dönmeye devam ettiler ve göğüslerinin gürültülü, bitkin bir hava arayışıyla inip kalkmasına yol açan üç yakın temas daha yaşandı; ikisi de genç değildi ve bu mücadele ikisinin de beklediğinden daha çetin geçiyor, daha uzun sürüyordu. Kitheri kendi gücünün sonuna yaklaşmışken mücadelenin ritmini bozup nihayet taarruza geçti. Eğilerek dönecekmiş gibi yaparak rakibine göre kısa kalan uzanma mesafesini avantaja çevirdi. Bu hile Supaari’yi bacağına gelecek bir darbe için siper almaya itince, Kitheri hareketi hücumla çevirerek savunma amacıyla bükülmüş kolları aşırıp omzuyla Supaari’nin göğsüne hızla vurdu. Anlık, tepkisel bir karşılık geldi: Supaari kollarını Hükümdar’ın sırtında birleştirdi – ölümcül hata.

O ölümcül kucaklaşmada bir kez daha göz göze geldiler; sonra Kitheri yukarı doğru süratli bir pençe darbesiyle işi bitirdi ve geri çekildi. Mest olmuş şekilde kollarını kocaman açarak karşısındaki yamaçta duranlara doğru bağırdı: “İşte ölme sanatı!”

Supaari hemen düşmedi, kendisine ne olduğunu görmek için aşağıya da bakmadı. Öylece geri döndü ve bağırsakları karnındaki yarıktan toprağa dökülürken birkaç adım attı. Sofia korkunç bir an için, Supaari’nin onlara takılıp düşeceğini zannetti, ama sonra adamın dizleri çözüldü. Sofia kendi ciğerlerini doldurup hayatın onsuz devam etmesine izin vermek istemediğinden, sayılması mümkün olmayan saniyeler boyunca nefes almadı.

“Beni öldürecek, Fia,” demişti Supaari ona. Sesi, dağdaki karların saf, berrak kokusunu taşıyan, fırtınanın habercisi esinti kadar soğuktu. “Kitheri çocukluktan itibaren savaşçı olarak eğitildi ve beni öldürecek.”

Supaari o sabah yerde Sofia’nın karşısına oturmuştu. Djalao’nun kurmasına yardım ettikleri, özgürlüklerini kazanıp surların dışındaki halklarına katılan Valnbrokari Runalar sayesinde artık iyice büyümüş bir güç olan Runa ordusu da etrafını sarmıştı. Sofia onun söy-

lediklerine itiraz etmemiş, daha ziyade hiçbir şey hissetmemeye odaklanmıştı. Çocukluğunu sona erdiren savaştan sağ çıkmasını sağlayan ve şimdi savaş yeniden onun tüm dünyası haline geldiği için otomatik bir alışkanlığa dönüşen eski bir beceriydi bu. Bazı açılardan Supaari onu çoktan terk etmişti. Son yıllarda farklı cephelerde savaşırken birbirlerini fazla görmemişlerdi. Çocuklar gittikten sonra da savaş dışında konuşacakları çok az şey kalmıştı.

Supaari'nin üzerinde tuhaf, mukaddes bir çöküklük vardı; sanki Runalar adına kaydedilen her ilerleme kendi ruhunda yeni bir oyuk açmış, her başarı ve yetkinlik kendi türünün mutlak yersizliğini görmesini sağlamıştı. Bir seferinde, "Artık bize ihtiyaçları yok," demişti. Bir tür ruhani sevinçle konuşuyordu. "Belki de hiç olmamıştı."

O yüzden Supaari öleceğini ilan ettiğinde, Sofia sadece dizlerinin üzerinde yükselip kollarını ona uzattı. Supaari öne uzanmış, alnını Sofia'nın bedenine yaslamıştı. "Beni öldürecek," demişti tekrar. Öyle alçak sesle konuşuyordu ki Sofia sesi kendi küçük göğsünde hissedebiliyordu. "Ama halka itibar kazandıracam."

Artık yalnız kalmış, Supaari'nin uzaktaki deşilmiş bedenine bakan Sofia, "İyi savaştın," dedi. Durgun yüzünü iri bulutlara kaldırarak fırtınanın ilk damlalarından gelen şapırtı ve sıçrama seslerini duydu, sonrasındaysa onları yalnızca hissetti: İçlerindeki hüsrancı, can sıkıntısını ve kederi; Runa otoritesi, gücü ve adaletine karşı gelmeye hâlâ cüret eden, onları oyalayan bu inatçı *djanada*'lara duydukları öfkeyi dile getiren Runa askerlerin tiz çığlıkları, yağmurun sakın şarkısını bastırıyordu.

Zırhlı piyadeler nehrin bir kayanın etrafından akmasına benzer şekilde Sofia'nın iki yanından ayrılarak bir çağlayan gibi yamaçtan gümbür gümbür indi, Jana'ata arazisine dolarak ana kapıyı kırıp içeri girdi. *Et diye yedikleriniz meydan okuyor; et diye yedikleriniz başkaldırıyor; et diye yedikleriniz savaşıyor*, diye düşündü Sofia. *Et diye yediklerinizin nefesi ensenizde*.

Uzun bir süre izleyerek dikildi, ama sonra ezilmiş, eğimli arazinin öbür ucuna doğru ilerlemeye başladı. Taarruzla dağılıp çiğnenmiş bitkilerin keskin kokusunun farkındaydı; kesintili patlamalarla korku ve zafer çığlıklarının farkındaydı; yağmurla sönmeyecek ka-

dar şiddetlenmiş bir yangının etkisiyle iyice artan rüzgâr uğultusunun farkındaydı.

Düello iki tarafın da görüş alanı içinde, arazinin ortasında gerçekleştiğinden Supaari ve Hükümdar'ın cesetleri ona en yakında olanlardı. İki ceset de kapıya hücum edildiği sırada eşit derecede ezilip yuvarlanmıştı: Ölümde bir araya gelmişlerdi.

Sofia, Supaari'nin uzuvlarını düzeltmek için fazla ufak tefekti ve karnından dökülenleri toplamayı da içi götürmedi, o yüzden tüm bunları görmezden geldi. Başının yanına oturarak elini tekrar tekrar Supaari'nin yanağındaki parlak, yumuşak tüylerde gezdirdi. Supaari'nin bedeni soğurken Sofia da sevginin korkunç borcunu ödedi.

“Bırak öleyim,” dedi Suukmel duygusuz bir ısrarla, Taksayu onu çekiştirirken. “Bırak da öleyim.”

Runa arkadaşı, sıklıkla söylediği gibi, “Hayır,” dedi ona. “Düşünmemiz gereken çocuklar var.”

“Ölmek daha iyi,” dedi Suukmel.

Fakat Taksayu ve diğer Runa ona eziyet etmeyi sürdürdü. İkisi de kucığında bir Jana'ata bebek taşıyor, bir çocuğu sürüklüyor ya da birkaç kişiyi güvenli bir yere ulaştırma arzusuyla acımasızlaşmış halde bir kadını iterek yürütüyordu. O yüzden Suukmel yürümeye devam etti; durmak bilmeyen kalp atışları gibi, bir adımı diğerini izliyordu. Ta ki ışık ve yeterince güçlü olmayan vücudu kesilmeye başlayıp yere devrilene kadar. Mola kısa süreli oldu. Bir çocuğun, kayalık bölgeleri gittikçe yoğunlaşan arazide saatler boyu yürümek zorunda kalmasının ardından parçalanmış ve kanlar içinde kalmış yumuşak terlikleri gözlerinin önüne doğru bir adım attı. Yorgunluktan sersemlemiş durumdaki Suukmel kafasını kaldırıp baktı ve evlatlık oğlu Rukuei'nin taş kesilmiş yüzünü gördü. Hükümdar'ın ilk doğan çocuğu, daha saatler önce on iki yaşında bir oğlan olan Rukuei...

Sert bakışlı menekşe rengi gözleri, İnbrokar'ın kırk sekizinci Hükümdarının bir grup tarafından parçalandığını gören, zihninde her daim yanan bir şehir ve kandan simsiyah olmuş yığın yığın Jana'ata ölülerinin sırlıklam ettiği bir savaş alanı görüntüsünü taşıyacak

olan Rukuei. Öğretmenler, şairler ve hikâye anlatıcıları; mühendisler, coğrafyacılar, doğabilimciler; yalnızca yürüyüşleri bile sanatsal olan denge ve güzellik timsali atletler. Filozoflar ve arşiv görevlileri; finans ve hukuk uzmanları. Devlet adamları, müzisyenler; genç, olgun ve yaşlılık döneminde adamlar. Hepsi de yağmurun altında çürümeye terk edilmişti.

Rukuei üvey annesine, “Babam seni onurlandırdı,” dedi acımasızca. “Ona layık ol, kadın. Ayağa kalk ve yaşa.”

Suukmel böylece ayağa kalktı ve taşların üzerine, on iki yaşında bir adamın kilerin yanına kan kırmızı ayak izleri bırakarak kuzeye doğru yürümeye devam etti.

Uzun günlerden sonra, ilk günbatımı vakti çoktan geçmişti ki canavarı gördüler. Kemikli iki bacağının üzerine tünemiş yaratık çıplaktı ve sakal, yele, bir de şurada burada görünen esrarengiz kürk parçaları dışında tüysüzdü. Yıpranmış mavi kumaştan bir şemsiyeyi kaldırmış, başının üstünde tutuyordu. Böyle tuhaf bir manzara karşısında bile şaşırarak noktayı geçen sığınmacılardan hiçbiri konuşmadı. Canavar da aynı şekilde sustu. Sadece önlerinde durdu.

Ansızın bir Jana’ata karşılarında belirdi. Bunun üzerine Runaların pek çoğu bu felç halinden kurtuldu ve korumakla görevli oldukları Jana’atalarla bu yabancı adamın arasına girip onlara bedenleriyle siper oldu. Jana’ata’nın zırhsız olduğunu, sırtında küçük bir çocuk taşıdığını fark ettiklerinde ise artık kimin tehlikeli, kimin güvenilir olduğunu bilemediklerinden kafaları karışarak birbirlerine baktılar.

“Ben Shetri Laaks,” diye seslendi adam. “Hepiniz buradasınız, çünkü Runalar Jana’ataların hayatını korumayı seçti. Bu yüzden sizler bir sonraki kararlarınızı verecek kadar gücünüzü toplayana dek eşim Ha’anala ve ben size yiyecek ve barınak sağlıyoruz. Bu benim kayınbiraderim Isaac. Gördüğünüz gibi o bir yabancı, ama size hiçbir şekilde tehdit teşkil etmiyor. Eşim yerleşim alanımızın kuralları’nı size açıklayacak. Eğer bu kurallara uymaya özen gösterirseniz, Runalar da Jana’atalar da dahil olmak üzere hepiniz, tıpkı diğerleri gibi, bizimle kalabilirsiniz.”

Bitap düşmüş, şaşkına dönmüş kadınların ufak topluluğunda bir yerlerden bir ses sinirle itiraz ederek, “Kayınbiraderin mi?! O zaman sen bir yabancıyla mı evlisin..?” diye haykırdı.

Fakat Shetri cevap veremeden, Rukuei öne çıktı. “Ben savaşçılar çürürken hayatına devam eden bir korkağın yüzünü görüyorum,” diye bağırdı. “Yalnızca dışkı yemeye layık birinin leş gibi kokusunu alıyorum!”

“Ah, ama ölülerin çok az iştahı oluyor, dışkı için bile,” diye cevapladı Shetri. Kibar sayılmazdı, ama yorgun düşmüş bir gençle düellonun içine çekilmeye hiç niyeti yoktu. Bu saldırgan korkuyu bir sürü oğlanda görmüştü: hâlâ babalarının, amcalarının, kardeşlerinin ölümüyle yaşadıkları sarsıntıdan kurtulamamış, hayatta oldukları için utanan oğlanlar... “Beyefendi, korkarım savaşçı olsam inancım vasat, yeteneğim ise daha da az olurdu. Ben de onun yerine kimsenin hayatına mal olmadan yaşamının bir yolunu buldum – kendi hayatıma bile,” derken Taksayu ve diğer Runalara şöyle bir baktı. Sonra gözlerini tekrar oğlanınkilere çevirip ekledi: “Eğer arazimde karnınızı doyurup dinlendikten sonra benimle bir arada olmak hoşunuza gitmezse, buradan ayrılarak kendinizi bu rahatsızlıktan kurtarabilirsiniz.”

Bu sakın cevap karşısında afallayan oğlanın dili tutuldu. Shetri onun aynı zamanda yorgunluktan sallanıp durduğunu ve ayaklarının lime lime olduğunu fark etti. Fakat ona herhangi bir şekilde yardım teklif etmek hakaret olurdu, o yüzden sadece, “İzninizle yolu göstereyim,” dedi.

Bunun üzerine orta yaşlı bir kadın ona doğru geldi ve elini kısa bir an için Shetri’nin koluna koydu. “Ne tatlı bir çocuk,” dedi. Kafasını kaldırıp Shetri’nin sırtındaki bebeğe bakarken sesinin titremesine engel olmaya çalışıyordu. “Ne güzel gözler.”

Shetri nesnel bir tavırla, “Evet,” diyerek ona katıldı. Kadının katımsal ihtimallere kafa yorduğunu biliyordu.

Kadın da aynı şekilde kaçınılmaz sonuca vardığında kesik bir nefes aldı. İncelikle örülmüş ama artık yırtılmış ve tek kenarı sökülmüş bir tülün gerisinden, “Annesinin soyundan gelen bir aile özelliği olabilir mi acaba?” diye sordu.

Shetri tekrar, “Evet,” dedi. Kendini yara almaya olmasa bile saldınyaya uğramaya hazırladı.

Fakat kadın yalnızca Shetri’ye meydan okuyan oğlana seslendi. “Rukuei,” dedi kendi içinde bir asalet kaynağı bularak, “görünüşe göre tanrıların kararıyla... ailenin yanına ulaşmışsın. Bu adamın eşi, sanırım, baba tarafından yakın bir kuzenin olmalı.” Tekrar Shetri Laaks’a döndü ve dikleşti. “Ben Suukmel Chirot u Vaadai ve bu da evlatlık oğlum Rukuei Kitheri.” Shetri’nin gözle görülen hayreti kadına üstünlük hissini bir anlığına geri verdi, ama Suukmel gerçekçi bi-riydi. “Davetiniz büyük bir nezaket. Size borçlandık. Evlatlık oğlum ve ben... Hayır,” diyerek kendi kendini düzeltirken diğer elini de Tak-sayu’ya uzatıyordu, “hepimiz, önümüze koyacağınız şartlar ne olursa olsun, misafirperverliğinizi kabul etmekten minnet duyarız.”

“Hiçbir borç, hatta şart bile olmayacak, leydim,” dedi Shetri. Artık eşinin genç ve erkek haline benzettiği oğlandan gözlerini ayırdı. “Daha çok bir anlaşma olacak diyelim. Tabii bizimle kalmak sizi memnun ederse.”

Bunun üzerine Isaac, şarkı söyleyişindeki müthiş saflıkla tuhaf bir zıtlık içindeki düz, monoton konuşma sesiyle, “Şarkı söylüyorlar mı?” diye sordu.

Tedirgin olan Suukmel, Shetri’ye baktı. Shetri ise kadının daha fazlasını anlayamayacak kadar yorgun olduğunu bildiğinden kısaca, “Kayınbiraderim müziğe bayılır,” diyerek açıkladı.

Fakat Suukmel, Isaac’e cevap verdi. “Rukuei bir sürü şarkı biliyor. Onda bir şair olmak için gereken bütün özellikler var,” dedi. Oğlanın gururu için, “Savaşçı olmak için de aynı şekilde,” diye ekledi.

Isaac kimseye bakmadı. Tek söylediği, “O kalacak,” oldu.

N'Jarr Vadisi

Dünya Tarihiyle 2072

RUKUEİ'NİN GÜNEYE DÖNÜP savaşa devam etme yönündeki coşkulu, hararetli azmini baltalayan, korkaklık ya da zayıflık değildi. Ölen babasının ironiyle ahenk kazanan sesinden duyduğu, cevap verilmesi imkânsız soruydu: “Peki kime meydan okuyacaksınız? Bir Runa sürüsüne mi?”

Annesi mevki olarak birinci, hatta ikinci sırada bile olsa Rukuei şu anda muhtemel hükümdar olabilirdi; fakat annesi yalnızca bir üçüncüydü. Bir cariyeye çocuğunun halkı adına savaşmaya hakkı var mıydı? Kendi çabasıyla mirası sahiplenecek yüksek mevkili bir üvey kardeşi ya da yasaların hükümdarlığı ona vermesi durumunda o eğitilirken naiplik yapacak amcası yoktu. Rukuei kendi kendine, *O zaman Hükümdar kim?* diye sordu. Shetri Laaks'ı koyaklardan oluşan bir labirentte takip ettikleri sırada, artık etrafındaki yorgun kadın ve çocukları, bebekli adamı ya da ucube yabancıyı, karşılarına çıkan aşınmış tepe ve geçitleri görmüyordu.

Kararmış taşlar, ağarmış kemikler: Renk dünyadan yok olup gitti, diye düşündü Rukuei. İkinci günbatımının son ışıklarında kil, yeşim taşı ve kobalt renginde görünen eğik, çatlak yer katmanlarının farkında değildi. *Dans da gitti, güzellik de; hukuk ve müzik de gitti,* diye düşündü. *Geriye dumanlar kaldı, bir de açlık.*

Durumu yorgunluğun da ötesine geçen Rukuei tutunacağı, kesin olan tek bir şey buldu. Artık sülalesinin en yaşlı erkek üyesiydi ve

karar verme sorumluluğu ona aitti. Suukmel, diğer kadınlar ve çocuklar daha fazla ilerleyemeyecekti. Küçük grup yabancıların kamp alanına doğru son *cha'ar*'ı ağır ağır aşarken, *Leydi Suukmel yeniden yolculuk yapmaya hazır olana kadar buradakilerin yanında kalacagız*, diye düşündü.

Sonra nereye gidecekleri ise düşünme kapasitesini aşıyordu – tıpkı şu anda götürüldükleri yerin, görebileceği mesafenin ötesinde olması gibi... Şimdiden görme yetisini kaybetmişken güçlü, nazik ellerin onu bilinmedik bedenlerin kokusunu taşıyan bir yere götürmesine izin verdi. Yemek için fazla yorgun olduğundan öyle derin bir uykuya daldı ki neredeyse bilincini kaybetti ve uzun saatler boyunca uyanmadı.

Uyandığında ise kendine gelmesi ağır bir sırayla gerçekleşti, en son gözleri açıldı. Ayaklarını zonklatan ağrıya, onlara sürülüp temiz sargılarla sarılmış merhemin kokusuna, farklı dillerde gevezelik edenlerin uğultusuna, hırpani bir çadırın pis kumaşından içeri sızan parlak günışığına uyandı.

Hareketsizce yatarak hemen dışarıdan gelen konuşmaları dinledi: içinde ticari Malanja dilinden rasgele unsurlar ve saray Palkim'al'inden parçalar barındıran, K'San ve Ruanja'nın iğrenç bir karışımı. Korkunç gramer ve baştan savma diksiyon onu anında nahoş bir ruh haline soktu. Yetişkin olma yolunda yeni yeni boyu uzayıp kasları güçlenmeye başlayan genç bir erkeğin çılgın sabah açlığı da durumu kötüleştiriyordu.

Zaten gerginken, sol tarafında hissettiği belli belirsiz bir hareketle irkildi ve savaşılmaya hazır şekilde doğrulup oturdu. Kiminle savaşacağı hakkında hiçbir fikri yoktu, sebebi hakkında ise ancak tahmin yürütebilirdi. Dünya düşmanlarla doluydu ve iyi olan her şey yok olmuştu. Fakat hissettiği hareket yalnızca kabaca oyulmuş bir kabı ona doğru iten bir kadının eliydi. Rukuei içindeki jöleye benzer kitleden iğrenerek kaba baktı; sonra bakışlarıyla eli takip ederek önce kola, sonra yüze ulaştı ve babasının gözlerini canlı, neşeli bir halde karşısında gördüğünde gözlerini kırptırdı.

Kadın genç, gözle görülür şekilde hamile, çıplak ve tûlsüzdü. “Kızıma benziyorsun,” dedi ve rahat bir şekilde arkasına yaslanarak oturdu. Yerde keyfi yerindeydi ve çadırda Rukuei’yle yalnız olmak-tan dolayı hiç endişe duymuyordu. Kabı bir kez daha hafifçe itti.

Rukuei ağzı tiksintiyle kasılarak kafasını başka tarafa çevirdi, ama kadının sesini tekrar duydu. “Bildiğin hayat sona erdi. Yeni bir şekilde yaşamalısın. Eskiden her şeyin kararı çoktan verilmiş olurdu. Şimdi ise seçim yapmak zorundasın.” K’San dilinde konuşuyordu, ama dilin netliği Ruanja’nın ağızda gevelenen sesli harfleriyle –taş-ralı bir hizmetçinin kulak tırmalayan aksanıyla– kirleniyordu. “Se-çim yapma gerekliliğinden nefret etmeyi ya da bunun kıymetini bil-meyi seçebilirsin. Her seçimin bir sonucu vardır, o yüzden akıllı se-çimler yapmalısın.”

Rukuei gözlerini kadına dikti, kadın ise onu çileden çıkartacak şekilde gülümsedi. “Tabii şu an için yalnızca bu berbat görünen şeyi yemekle çok ama çok aç kalmak arasında bir seçim yapman gereki-yor.”

Kadının ondan beklediği şekilde dikleşerek oturdu ve kaba uzan-dı. Sonuçta en iyi şartlarda bile sürekli aç hisseden ve şu anda da aç-lıktan ölen, normal bir çocuktü. Kabı ağzına doğru kaldırdı, ama kendisine hiç tanıdık gelmeyen kokudan geri çekildi; sonra gözü dönmüşçesine, neredeyse hıçkırığa dönüşen yudumlarla lapayı bo-ğazından aşağı akıttı.

Kadın onu izlerken memnuniyetle, “Güzel,” dedi.

Rukuei ise elinin tersiyle ağzını silerek, “Düşündüğüm kadar kö-tü değilmiş,” dedi.

“Az önce söylediğini iyi düşün,” diye öğütledi kadın. “Benim tecrübelerime göre çoğu şey düşündüğüm kadar kötü değil.” Öfke-nin kokusu çadırı doldurdu, ama kadın onun huzurunda baskın zamir kullanmaktan vazgeçmedi. “Burada her birimiz seçim yapıyoruz, o yüzden her birimiz egemen bir ruh olmayı öğrenmeliyiz: Ben düşü-nüyorum, ben karar veriyorum. Bu sana ya da herhangi birine haka-ret değil.” Boşalan kabı tekrar işaret etti. Alelade bir tavırla, “Tuzla daha iyi oluyor,” diyerek onu bilgilendirdi, “ama şu anda hiç tuzu-muz yok.”

“Neydi bu?”

“Öğrenmeyi seçtiğinden emin misin?” diye sordu kadın. Kulakları kocaman açılmış, babasının gözlerinde keyifli bir ifade belirmişti. Rukuei duraksadı, ama çenesini kaldırdı. Kadın, “*Kha’ani* embriyoları,” dedi ona.

Dehşete kapılan Rukuei’nin kulakları yassılaştı, neredeyse kusu-yordu. Fakat sonra o gözlere tekrar baktı ve sertçe yutkundu.

“Güzel,” dedi kadın tekrar. “Anlıyor musun? Her şey bir seçim-dir, yediğin şey bile. Özellikle de yediğin şey!” Ayağa kalktı ve ba-şını eğerek ona baktı. Yüzü Rukuei’nin kendi yüzünün daha ince bir benzeriydi – Kitheri soyu bir öncekine olduğu gibi bu nesle de göz-le görülür şekilde hükmediyordu. “Burada Jana’atalar Runaları ye-mez. Bu yerleşim alanında hayatın karşılığını ölümle vermeyiz. O yüzden, seçimini yap. Başkalarının hayatına mal olarak mı yaşaya-caksın yoksa başka bir şekilde yaşamak için yapman gerekeni mi ya-pacaksın?” Ona düşünüp kendi kararını verme fırsatı sunarak döndü ve çadırdan ayrıldı.

Rukuei genç ve sağlıklıydı, ayakları kadınlarınkilerden daha hızlı iyileşti. Bir-iki gün içinde çadırdan ayrılp topallayarak en yakında-ki bayırın biraz yukarısına, bir medeniyetin kalıntılarını görebilece-ği bir noktaya çıkabilecek duruma geldi. Birkaç günlüğüne bu yük-sek, serin vadideki halkı yalnız başına ve sessizlik içinde izledi. Utançtan yanıp tutuşarak ve kendilerini böyle alçaltmaları karşısın-da kıvrınarak üvey annesini arayıp buldu; verip verişti. Üvey an-nesi o sözlerini bitirene kadar hiçbir yorumda bulunmadan dinledi, sonra yanına oturmasını işaret etti.

“En çok neyi özlüyorum, biliyor musun?” diye sordu Suukmel Chiro t u Vaadai sakince. “Sofra adabını.” Rukuei kadının onu saran kollarından uzaklaşıp ağzı açık bir halde üvey annesine baktı. Suuk-mel gülümsedi ve onu tekrar kendine çekti. “Kimse şu yemeği düz-gün şekilde yemeyi bilmiyor. Üzerime şimdiden üç kez *kha’ani* yu-murtası döktüm. Kürkünün her yerinde yumurta akı varken itibarını nasıl korursun? Ha’anala’nın çıplak gezmesine şaşmamak gerek!”

Suukmel bunu Rukuei'yi eğlendirmek için söylemiş ve sözlerinin abesliği işe yaramıştı, ama Taksayu taviz vermiyordu. Runao bir uyku köşesinden, "O şahıs çıplak geziyor çünkü yol yordam bilmiyor," diyerek burun kıvrırdı. "Onu vahşi doğada yabancılar ve vahşi Runalar büyütmüş!"

Rukuei bu sıradışı açıklama hakkında ne düşüneceğini pek bilemiyordu, ama bu onu kendi fikrini yürütmekten alıkoymadı. "Yetiştirilme tarzı ne kadar yozlaşmış olsun," diye belirtti, "bir Jana'ata kadının tümüyle çıplak dolaşması katlanılır şey değil."

"Ha'anala biz Jana'ataların kendi başımıza yaşamayı öğrenmemiz gerektiğini söylüyor. Bunun yaşanmayacağını umut etse ve engel olmak için elinden geleni yapsa da, Runalardan tamamen bağımsız olmamız gerekebilirmiş," dedi Suukmel. Rukuei de Taksayu da gözlerini dikip ona baktı. "Ayakla idare edilen bir tezgâhta dokuma yapmayı öğrenmeye çalışıyormuş, ama henüz başaramamış, o zamana kadar da doğduğu gibi çıplak gezecekmiş..."

"Aklınız hayaliniz alıyor mu?" diye bağırdı Taksayu. "Dokuma yapan Jana'atalar!"

"Ayrıca kıyafetleri hiç sevmediğini söylüyor," diye devam etti Suukmel. "Fakat bunun geri kalanımızı rahatsız ettiğini biliyor ve *fierno* yapmak istemiyor."

"*Fierno* ne?" diye sordu Rukuei sinirli bir şekilde. Ruanja kelime onu aniden öfkeli yapmıştı. Bu yabancılar arasında katlanmak zorunda kaldığı bütün farklılıklar içinde, dilin yozlaştırılması en sinir bozucu olanıydı. *Düşüncelerini oluşturan kelimeler düzensiz ve belirsizse herhangi bir şey nasıl bir anlam ifade edebilir?* diye haykırdı içten içe.

"Bunu ona sordum," dedi Suukmel rahatça. "*Fierno* 'kara bulut' demekmiş, ama deyim olarak büyük bir fırtınaya yol açmayı ifade ediyormuş. Mesele çıkarmak yani." Rukuei homurdandı. Suukmel onu iyi tanıdığından, "Bu hoş bir imge," diye öne sürdü. "Bu tabiri seviyorum. Bana lord eşimin sıkıcı bir toplantıdan sonra avluda dolaşıp durmasını hatırlatıyor. Kendi kendini gittikçe *fierno*'ya..."

Kalbinde bir sağanak başlarken aniden durdu. Çadır bir anda sıkışık ve kısıtlayıcı, yanında sadece Taksayu ve Rukuei olmasına rağmen

men fazla kalabalık gelmeye başlamıştı.

“Belki de,” dedi, “yürümek bana iyi gelir.” Taksayı’nun kulakları aşağı indi, Rukuei ise kuşkuyla baktı. “Evet,” dedi Suukmel bunun üzerine, onun hem bilgeliğinden hem de edebinden şüphe ettikleri için kararından emin. “Evet, biraz yürümeyi denesem iyi olur.”

“Şu Ha’anala nasıl kuzenim olabilir?” Rukuei, Suukmel’e bu soruyu birkaç sabah sonra, Laaks hane halkının onlara sunduğu tuhaf ama tatsız sayılmayacak bir etli börekle kahvaltı yaptıkları sırada sordu. “Babamın erkek ya da kız kardeşi yoktu. Hem şu yabancı da nasıl Shetri’nin kayınbiraderi olabilir ki?”

Anlık bir gerginlik oldu. “İsaac kesinlikle sıradışı, ama çok güzel şarkı söylüyor, sence de öyle değil mi?”

Konu değişikliği gözden kaçmadı. “Sorduğum şey bu kadar garip mi?”

“Garip mi?” diye tekrar etti Suukmel.

Bu günün geleceğini biliyordu, ama böyle şartlar altında olacağını hiç tahmin etmemişti. Hlavin’in hareminden çıkan mevkisiz çocuklar arasında gurur ve soy ölçülüydü. Fakat Rukuei, Hlavin’in hükümdarlığa ulaşmak için ne yaptığını olmasa da babasının kim olduğunu biliyordu. Suukmel kendi kendine, *Önce kimin rezilliğini açıklamak lazım?* diye sordu. *Babanı kim mi amcanı kim mi? Bu işte ölü adamların çocukları –Ha’anala ve Rukuei– dışında masum kimse yok.*

Suukmel neşeyle, “Bu sabah beni yamaçtaki yerine götürür müsün acaba?” diye sordu. O sırada kötü yapılmış, yine de dağ yosunu sayesinde güzel kokan bir minderden kalkıyordu. Çadırın açıklığına ilerledi, gözlerinin ışığa alışmasına fırsat vererek kafasını kaldırdı ve başlarda vadiyi çevreleyen, alışılmışın dışında bir tasarıma sahip şehir surları sandığı renkli şekillere baktı.

Rukuei başını kaldırarak ona baktı. “Garipten de mi kötü?” diye sorarken kendisi de ayağa kalktı.

Suukmel, “Sanırım biraz alıştırma yaparak uzaktaki şeyleri yalnızca hayal etmek yerine görmeyi de öğrenebilirim,” diyerek Ru-

kuei'nin kuşkularını doğruladı. "Shetri bana şunların sur değil dağ olduğunu söylüyor! Dediğine göre zirvelerine ulaşmak için altı gün boyunca sürekli tırmanmak gerekirmiş. Senin gittiğin yer ne kadar uzakta?"

"Mahremiyet için yeterince uzakta," dedi Rukuei.

Çadırdan ayrılıp tırmanışı zorlu bir mücadeleye dönüştüren gevşek kayalara dikkat ederek çıkmaya başladılar. Suukmel yön duygusunu yitirme sorunuyla bakışlarını yerden ayırmayarak başa çıktı; bunu itaatten değil, yakınındaki nispeten sağlam zemine odaklanmak için yapıyordu. Birkaç saniyede bir kafasını kaldırıp bakarak gördüğü şeylerin büyüklüğünü tahmin etmeye çalıştı; ama bir "ağacın" sadece düşündüğünden daha yakındaki bir çalı olduğunu fark ettiğinde ya da uzaklardaki birinin pelerini sandığı parlak bir renk aniden havalanıp hızla gökyüzüne yükselerek kaybolduğunda sürekli şaşırıyordu.

Rukuei ona devrilmiş bir *tupa*'nın gövdesine nasıl oturulacağını gösterirken Suukmel, "Her şey her zaman görüldüğü gibi değildir," dedi yüksek sesle. Soluklandığı sırada vadiye bakıp, gözlerinin ona söyledikleriyle orada olduğunu bildiklerini bağdaştırmaya çalıştı. "Çadırlar bu ışıktaki çok hoş görünüyor, öyle değil mi? Güneşte parlayan mücevherler gibi. Hangisi gerçek merak ediyorum. Çadırların uzaktan görünen güzelliği mi yoksa..."

"Gizledikleri sefalet mi..." Rukuei cümleyi onun yerine tamamladı ve kendisi de yerleşti. "Bana burada duyulmayı gerektirecek kadar korkunç olan şeyin ne olduğunu anlatın, leydim."

Anlattıkları başta kahramanlar ve canavarlar, hapishaneler ve kaçışlar, zafer ve trajedi hakkında bir epik şiir gibiydi. Suukmel değişmez gelenegın tekdüzeliğinden, sayısız nesiller önce verilmiş kararlar dışında hiçbir şeyin önemli olmadığı bir dünyadan bahsetti. Ve hiçbir şeyin değişmeyeceğini bilmenin çaresizliğini, bir şeyin değişeceği korkusunu –pek çok kalpte bilinmezliğin yarattığı korku ve ona duyulan gizli arzuyu– açıklamaya çalıştı.

Kendini bu masala kaptıran Rukuei'nin, isimsizin Supaari Va-Gayjur olduğunu, Jholaa Kitheri'den bir kızı olan bu hainin kendi eniştesi olduğunu, kızının da artık büyümüş, Shetri Laaks'tan ikinci

çocuğuna hamile olduğunu, dedeleri ortak olduğu için Ha'anala'nın gözlerinin kendininkilere benzediğini fark etmesi uzun sürdü. Suukmel'in ona Hlavin Kitheri'nin hükümdarlığı nasıl ele geçirdiği hakkında anlattıklarını hazmetmesi ise daha da uzun zaman aldı.

"Babamın onları öldürdüğünü mü söylüyorsun?" diye haykırdı Rukuei. "Hepsini öldürdü mü? Kendi ailesini?" Ayağa kalktı ve uzun adımlarla uzaklaştı. Yapılı değil, sırık gibiydi. *Çok genç*, diye düşündü Suukmel. *Çok genç*... Rukuei, "Sana inanmıyorum!" diye ısrar ederken savunmaya geçerek bir daire çizdi. "Bu imkânsız. O asla..."

"Yaptı. Yaptı, canım benim! Anlamaya çalış!" diye bağırان Suukmel de onun kadar çaresizdi. "Baban gece çakan bir şimşek gibiydi: güzel, tehlikeli ve ani. Onu bunu yapmaya zorladılar! *Onlar* babanı öldürüyordu! Onu şu dağlardan daha büyük duvarların arkasına kapatmışlardı," derken kolunu ancak kısmen anladığı kayalıklara doğru sallıyordu. "Onu susturmuşlardı ve o ölüyordu, Rukuei! Sessizlikten ölüyordu! Seninle diğer çocuklar için bestelediği şarkıları düşün! Kalbinde duy! Şunu bil ki eğer bunu yapmasaydı o şarkılar babanın içinde ölecekti..."

Rukuei tam da kendisine uygun şekilde, çocuk gibi yere çöktü. Vadide hızla yayılan kesintisiz rüzgâr kulaklarında gürültüyle uğulduyor ve çadırlardan oluşan köyde birbirini kovalayan küçük çocukların çığlık çığlığa kahkahalarını, kadınların bağırışlarını, erkeklerin şarkılarını, günlük işlerini halleden bir köyün sıradan koşturmasının seslerini taşıyordu. Bu neşeli gürültüyü hiç duymayan Rukuei, uzakta Suukmel'in hiç görmediklerini gördü: mahrumiyet, minimum yiyecek, çıplak sefalet – Rakhat'ta böyle şartlar daha önce hiç görülmediğinden henüz herhangi bir Rakhati dilinde karşılığı olmayan durumlar...

"Nasıl?" diye haykırdı. "İş nasıl *buraya* gelebildi?" Suukmel ona doğru ilerledi ve yanına çömeldi. Rukuei utanç ve öfke içinde kendini sertçe geri çekip hâlâ şiş ve yaralı durumdaki ayaklarının üzerine basarak tekrar kalktı. Bir kez bile bakmadan üvey annesini bırakıp gitti, çünkü o babasının oğluydu; taarruzun içinde yükseldiğini hissediyor ve şimdi sadece saldıracak birini arıyordu. Düşüp durma-

ya ve hırpalanmış genç bedenine eklediği kesiklere aldırmadan yamacın paramparça kayalığından hızla aşağı inerken, kuzeninin sesini takip ederek Runa ve Jana'atalardan oluşan ufak bir kalabalığa ulaştı. Vadiyi merkezinden ikiye ayıran küçük, hızlı bir nehir boyunca –kim bilir neden– bir set kurulmasına yardım etmekte olan kadının tuhaf aksanı konuşma uğultuları arasında fark ediliyordu.

Rukuei onun, eşi Shettri'ye neşeyle, “Hayır, onları kaldırmaya çalışma! Sadece taşları tekmeleyerek ilerlet!” diye seslendiğini duydu. Shettri ise kollarında küçük bir kaya parçasıyla beceriksizce sendeliyordu. “Sofi'ala'ya bak! Onları yuvarla!” İlk doğan kızları küçük bir taşla tam da bunu yapıyordu. Çocuk komik bir şekilde iki büklüm olmuş, kısa kuyruğu havaya kalkmış, minicik suratı konsantrasyonla kaskatı kesilmişti. Ha'anala çıplak halde ve tersane işçisi gibi homurdanarak, “Baksana benim canım nasıl çalışıyor!” diye bağırdı. “Aferin kızıma, başkalarına yardım ediyor!”

Öfkelenen Rukuei, Ha'anala'nın arkasından hızla gelip onu ayak bileğinden yakaladı, döndürerek dengesini bozdu. “Sen Kithe-ri'sin!” diye feryat etti. Ona, babasına, kendisine bağıırıyordu. “Kendini nasıl bu şekilde küçük düşürürsün? Kendi çocuğunu alçaltıyorsun! Nasıl cüret edersin...”

Normalde vasat bir asker olan Shettri göz açıp kapayıncaya kadar oğlanın tepesine bindi; Ha'anala bağıırarak onu durdurmasa çocuğun boğazını parçalayacaktı. Ha'anala eşini omuzlarından yakaladı, kenara çekti ve yere çömelip hiç hakkı olmayan gözlerle –ölmüş olması gereken gözlerle– Rukuei'ye sorgular gibi baktı.

“Biz yakın akrabayız,” diye hırladı Rukuei. Shettri'nin ağırlığı altında sendeleyerek devrildiği taşlı zeminden ona sertçe bakıyordu. “Senin annen babamın kız kardeşiydi!” Ha'anala'nın yüzü aydınlandı; kafası karışmıştı ama mutluydu. Rukuei'nin bu dünyada o mutluluğu ezip geçmekten daha fazla istediği hiçbir şey yoktu. Duygusuz bir gaddarlıkla ona, “Babam yirmi dört gün önce senin babanı öldürdü,” dedi.

Sözlerinin yarattığı sessizlikle keyiflenen Rukuei bir başkasının kayıp duygusuyla nefesini tutmasına sebep olduğu için sevindi, Ha'anala'nın yüzünün acıyla donuklaştığını görünce neşelendi. “Ba-

ban yalnız ölmedi. İnbrokar ovasında ölümler yığın yığın ve en son gördüğümde babam da seninkinin yanında yatıyordu. Bunlar gibiler onu öldürdü!” diye haykırırken kollarını suçlar gibi kocaman açmış, etraflarını saran tüm Runaları işaret ediyordu. “Seçim yapmaktan bahsedip duruyorsun. O zaman seçimini yap, kadın! Ölenlere onurunu geri vermek için kim ölecek?”

Kendi nefesleri, rüzgâr, o ânın hiç farkında olmayan bir dağ hayvanının uzaktan gelen cansız, boru gibi sesi ve kalabalığın kenarında dönüp duran Isaac’ın acı çığlıkları dışında çıt çıkmıyordu.

Ha’anala elini karnına koydu ve ayağa kalktı. Rukuei burada, tümüyle günışığında, onun hamileliğin etkisiyle gösterişli değil, sıska ve yorgun olduğunu gördü. Kadın bezgince etrafına, N’Jarr Vadisi’nde kalmayı seçen Jana’atalara baktı.

“Benim seçimlerim de sizinkilerle aynı,” dedi onlara. “Hayatta kalmak ya da intikam almak. Ben yaşamayı seçiyorum.” Başını eğip Rukuei’ye baktı ve iki dağın arasından geçerek doğuya giden taşlık bir yolu işaret etti. “Senin gibi ölümü seçen başkaları da var. O tarafa doğru üç günlük yürüyüş mesafesindeler. Eşimin yeğeni Athaansi Erat’ı ara. Onun kampında iyi besleniyorlar,” derken herkesin onu duyabilmesi için sesini yükseltti. “Daha doğrusu çok yiyorlar demeliyim. Seçtikleri her şey ölümden ibaret. Kayıplarının öcünü alıyor ve ölüme ölümlerle karşılık veriyorlar. Kendileri de kanlar içinde ama dolu mideleriyle ölecekler. Orada hoş karşılanırsın, kuzen. Ben ölenleri, yaşayarak ve dinlemek isteyenlere bu seçimde mertlik olduğunu öğreterek onurlandıracağım.”

Isaac’ın çığlıkları hafifleyerek bir iniltiye dönüştü ve ona matemli bir Jana’ata oğlanın ağıtı eşlik etti. Ha’anala, Rukuei’nin yanına oturarak başını onunkine dayadı, zayıf kollarından birini oğlanın omuzlarına dolayıp onu kendine yaklaştırdı. Oğlan ağlarken Ha’anala, “Babalarımız öldü,” diye fısıldadı. “Biz ölmedik. Benimle birlikte yaşa, kuzen. Yaşa...”

Bu duygusal sahne karşısında büyülenen köylüler, Shetri onları uzaklaştıran kadar sallanarak ya da gözlerini ayırmadan izleyerek dikildi. En sonunda iki kuzen ve kendi etrafında dönüşü gittikçe yavaşlayan Isaac dışında kimse kalmadı.

Artık yaşça daha büyük ve daha sağlam olan, çabucak kontrol altına alınması durumunda kargaşadan daha az etkilenen Isaac, kız kardeşi ve kuzenini etkisi altına alan duyguları anlamadı, hatta fark etmedi bile. Fakat duruma netlik kazandırmak için elinden geleni yaptı.

Yüksek ve monoton bir sesle, “Söyleyeceğim bir şey var,” diye ilan etti. Rukuei’ye bakmıyordu ve ne yapacağı böylesine belirsiz olan birine kesinlikle yaklaşılmazdı, ama ona, “Senin için şarkı öğrenmek,” dedi. Bir an bekledikten sonra da, “Ve onları öğretmek,” diye ekledi.

Sessizlik devam etti, böylece Isaac konuşmasını tamamlayabildi. “Bir gün sana bir tanesini öğreteceğim,” dedi oğlana. “Henüz hazır değil. Bir süreliğine gidebilirsin, ama geri gel.”

Giordano Bruno

Dünya Tarihiyle 2084

“Ha’anala ve üvey annem Suukmel’le on dört yaşına gelene kadar kaldım.” Rukuei Kitheri yıllar sonra Emilio Sandoz’a böyle anlatacaktı. “Isaac’le birlikte şarkı söylemeyi öğrendim, o bazen olağanüstü şeyler söylerdi. Zamanla onun... yargılarına güvenmeye başladım. Çok tuhaftı ama haklıydı: Ben şarkı söylemek ve onları öğretmek için doğmuştum. Garnu Dağları’nda dolaşarak neredeyse beş yıl geçirdim; o son günleri sağ atlatan her bir Jana’ata’nın hikâyesini duymam ve hatırlamam gerekiyordu. Ninniler ve edebiyata karşı açlık içindeydim. Gözlerimin önünde ölüp gitmiş bir dünyanın zihniyeti ve sanatına dair küçük bir parçayı yaşatmak için yasaları, siyaseti ve şiirleri anlamak istiyordum.”

“Fakat sonunda vadiye geri döndün,” dedi Sandoz. “Ha’anala ve Isaac’in yanına, değil mi?”

“Evet.”

“O zaman Isaac de bulduğu müziği sana dinletmeye hazırды.”

“Evet.”

Isaac, Rukuei'yle geçidin ağzında buluşmuştu. Her zaman olduğu gibi çıplak halde, eski püskü şemsiyesini tepesinde tutarken Rukuei'ye bakmadı, onu selamlamadı ya da ona seyahatlerini sormadı. Öylece yolda durdu.

“Neden burada olduğunu biliyorum,” dedi Isaac en sonunda. “Şarkıyı öğrenmeye geldin.” Bir duraklama oldu. “Müziği buldum.” Bir duraklama daha. “Henüz sözleri yok.”

Sesinde hiç duygu yoktu, ama çözüme ulaştırılmamış karışıklıklar karşısında içten içe hissettiği dehşetle harekete geçerek kendi etrafında dönmeye, mırıldanmaya ve ellerini sallamaya başladı.

“Sorun ne, Isaac?” diye sordu Rukuei. O zamana kadar başkalarının acısı hakkında bir şeyler öğrenmişti.

Dönüş aniden sona erdi ve Isaac başı dönerek sallandı. “Sözleri olmadığı sürece müzik okunamaz,” dedi sonunda. “Şarkıların sözleri olur.”

Kendi yolculuğuna çıkmadan önce kuzeninin garip kardeşiyle ilgilenmeyi öğrenmiş olan Rukuei onu teselli etmesi gerektiğini hissetti. “Sözleri ben bulurum, Isaac,” diye söz verdi.

Bu, gençlik ve cahillik zamanında verilmiş, olgunluk çağında tümüyle anlayarak yerine getirilecek bir sözdü. Rukuei Kitheri bundan asla pişman olmayacaktı.

“NELER YAPTIKLARINA BAK,” dedi Joseba Urizarbarrena tek nefeste. Görüntüler akmaya başlarken önce huşu sonra keder içinde konuşmuştu. “Neler yaptıklarına bak!”

“Tanrım,” diye fısıldadı John Candotti, “çok güzel...”

“Güzel mi?!” diye bağırdı Joseba. “Bunu gerçekleştirmek için ne kadar şey öldü?” diye sorarken öfkeyle ekranı işaret ediyordu. Sandoz’un duymuş olmasından ve bu suçlamayı üzerine alınmasından korkup üzülerken durdu, ama dilbilimci köprünün en uzak ucunda işine dalmış, artık doğrudan dinleyebildikleri radyo yayınlarını takip ediyordu.

John tükürükler saçarak, “Joseba, sen neden bahsediyorsun?” dedi. “Bu göz kamaştırıcı! Bu... bu...”

“Bu bir felaket!” diye fısıldadı Joseba sertçe. Çaresiz bir öfkeden titriyordu. “Görmüyor musunuz? Ekolojiyi tamamen bozmuşlar. Her şey değişikliğe uğratılmış!” Ayağa kalktı ve umutsuzluk içinde ekranlardan uzağa döndü. “Tarım!” diye inlerken yüzünü ellerinin arasına aldı. “Bir gezegen daha cehennem dibini boylamış...”

Nico, aynı şekilde köprü bölmesine dayanmış, sistem güncellenip tarama yapıldıkça çoklu ekranlarda yeni görüntüler belirmesini izleyen Sean Fein’e, “Bence hoş,” diye belirtti kibarca.

“Öyle, Nico,” dedi Sean. “Öyle.”

Önce bulanık görünen, sonra atmosferin sisinden ve bulutların kesintili örtüsünden kurtulup su yüzüne çıkan, netleşen ve renklerle

canlanan kompozit Rakhat görüntüleri, *Giordano Bruno*'nun yörüngeye girip alçalması üzerine dönüşüm geçirmiş bir dünyayı gözler önüne sermişti: muntazam bir bahçe haline getirilmiş ham Cennet. Değişimin en geniş çaplı olduğu bölge, kuzey yarımkürenin orta enlemleriydi. Burada gezegenin en büyük kıtasının ilk olarak kırk yıl önce Jimmy Quinn, George Edwards ve Marc Robichaux tarafından tespit edilen güney şehirleri sahil ve nehri kuşatıyordu. Eski ve yeni görüntüleri üst üste koyunca, şehir merkezlerinin ana hatlarını seçmek hâlâ mümkündü. Fakat şimdi, bir zamanlar el değmemiş çayır-
ların, cangılların, bataklıkların ya da dağ ormanlarının bulunduğu alanlarda onların yerine incelikle dantel gibi işlenmiş tarlalar, Kelt mücevherleri gibi birbirine geçen çetrefilli desenler oluşturacak şekilde planlanmış devasa çiçek tarhları vardı: büyük ölçekli bir ziraat, geometri ve sanatkârlık.

“Ona dikkatle bak,” dedi Sean Fein alçak sesle, on ikinci yüzyıldan bir âlimin Kells Kitabı'na ilişkin tarifini hatırlayarak, “sanatın gerçek mabedine ulaşacaksın. Öyle narin ve incelikli, ilmek ve halkalarla öyle dolu, öyle ıslıl ıslıl ve canlı renklerle bezeli ayrıntılar seçeceksin ki, tüm bunların insanoğlunun değil meleklerin işi olduğunu söyleyebilirsin.”

“Yerleşimi planlamak için uydu görüntüleri kullanıyor olmalı-
lar,” dedi Frans Vanderhelst vurgusuz bir sesle. “Bunun her şeyi kuş-
bakışı görmeden yapılabileceğini sanmıyorum.”

“Belki,” dedi Carlo. “Fakat halat ve kazıklarla çok şey yapılabilir. Basit ölçüm araçları...” Frans'ın devasa omzu üzerinden öne eğildi ve verimli taraçalandırma için bir şablon oluşturan kıvrımlı bir dağ hattını takip etti. “Tasarımın bir kısmı doğrudan jeolojiden geliyor.” Köprünün bir köşesine yerleşmiş, görsellerin farkında olmadan radyo cızırtısına odaklanmış durumdaki Sandoz'a döndü. Dikkatini çekmek için elini salladı. Beriki kulaklıklarını çıkarınca Carlo ona, “Şu yeni yer ölçümüne bir baksana, Sandoz. Ne düşünüyorsun?” diye sordu.

Sandoz, çoklu ekranların hepsini görebilecekleri duvara dayanmış olan Danny, Sean ve Nico'ya katılmadan önce bir iniltiyle geri-
nerek kalktı. “Tanrım...” dedi afallamış halde. “Jana’atalar her şeye

rağmen bahçe işlerinin Runalar için iyi bir fikir olduğuna karar vermiş olmalı.” Bir süre, art arda gelen görüntülerin kompozit karelere çözünürlük kazandırıp daha ince ayrıntıları ortaya çıkarmasını izledi. “Kızılötesi nasıl görünüyor?”

Joseba bir yapay renk göstergesine doğru gitti. “Daha da kötü! Şu şehirlerdeki termal görüntüye bak.” Üzerinde *Stella Maris* kütüphanesinden kıyas verilerinin de olduğu bir ek grafik açtı. “Tanrım. Bu ne eder? İki nesilde yüzde otuz beş nüfus artışı!”

Kafasında hesap yapan Danny, “Abartma,” dedi. “Ben o ısı artışının toplamda yüzde yirmi dokuza yakın olduğu sonucuna vardım. Üstelik bunun nüfus artışından kaynaklandığından emin olamazsın. Sanayi temelindeki değişikliklerden de olabilir...”

“Ama şuraya bakın,” dedi Carlo. “Nehir boylarında yeni yerleşim yerleri var. Yollar da eskiye göre daha fazla.” Yolların araziye takip ettiğini fark etti. Romalıların yolları gibi A noktasından dosdoğru B noktasına geçmiyordu, ama yine de yol sayılırdı. *İş için uygun*, diye düşündü. Sandoz’a, “Radyo verilerinden yeni bir şey çıktı mı?” diye sordu.

Emilio başını iki yana salladı. “Ticaretle ilgili alıntılar, pazar analizi. Hava raporları, tarımsal üretim, sevkiyat programları. Bitmek bilmeyen toplantı duyuruları! Hepsi de Ruanja,” derken ürpererek esnedi. “Mola vermem lazım. Bu iş uykumu getiriyor.”

Danny Demir At, “Hâlâ müzik yok mu?” diye sordu.

Sandoz köprüden ayrılırken, “Tek bir nota bile yok,” diyerek doğruladı.

Artık neredeyse bütün tercüme işlerini o yapıyordu, ama daha zorlu görev Danny’deydi. Rakhat’tan *Magellan*’a, oradan da Dünya’ya iletilmiş, örnekleri ise tekrar *Bruno*’ya aktarılmış onlarca yıllık yayın vardı. Bunların *Bruno*’nun seyir halindeyken *Magellan*’dan yakaladıkları ve şu anda doğrudan dinleyebildikleriyle bağdaştırılması gerekiyordu. Kronolojilerin kargaşası içinde Emilio’nun zihni donup kalıyordu, ama Danny bununla başa çıkabiliyor gibi görünüyordu. İçerikte Emilio’nun hiç duymadığı, ancak üzerinde tahmin yürütebildiği kelimelerin işaret ettiği büyük değişimler vardı – üstelik yayınların yalnızca kısa parçalarını ve belirli bölümlerini alabili-

yorlardı. Yine de örnekler bir süreliğine şarkılarda da haberlerde de cesaret verici bir dil karışımını ön plana çıkarmıştı ve Emilio bir şeylerin gerçekten iyiye gitmiş olabileceğini düşünmeye başlamıştı.

Şu anda K'San dilinin eksikliğinden ne anlam çıkarması gerektiğini bilmiyordu, tarımın kabul görmesinin altında yatanları anladığı da yoktu. O yüzden Joseba ve Danny'nin sınai kalkınma hakkında gittikçe büyüyen tartışmasını arkasında bırakıp kahve almak için mutfağa doğru ilerledi. Kahveyi koyduğu sırada arkasından yaklaşan John onu uyarmak için boğazını temizledi.

Emilio, "Sağol," derken omzunun üzerinden şöyle bir baktı. "Eskisi kadar kötü değil, John."

"Evet. Onu fark ettim. Fakat seni elimden geldiğince korkutmayı tercih ediyorum." John sıkışık odaya girmedi, kapı aralığında durdu. "Çağrılara cevap gelmedi herhalde. Öyle bir şey olsa bahse derdin, değil mi?"

"Tabii ki." Emilio kupayı iki eliyle birden tutarak arkasını döndü. Tekrar konuştuğunda Sean'ın sesini taklit ediyordu. "En kötüyü beklemenin güzel yanı şu ki, gerçekleştiği zaman haklı çıkmanın tatminini yaşıyorsun."

"Dinlemiyor olabilir, biliyorsun," dedi John. "Demek istediğim, ziyaretçi beklemiyor, değil mi? Hâlâ hayatta olabilir."

"Mümkün." Belki tableti bozulmuştu. Kaybolmuş veya çalınmış da olabilirdi. Ya da sadece kullanmaktan vazgeçmiş olabilirdi. Emilio kendi kendine, *Kabul et*, dedi. *O öldü*. Yüksek sesle, "Sofia'nın hayatta kalmış olma ihtimali epey düşüktü," derken kahvesini masaya taşıdı ve kendini bir sandalyeye bıraktı.

John onu takip edip karşısına oturdu. "Bu zamana kadar yetmiş yaşına gelmiş olurdu sanırım."

Emilio başını salladı. "Bu da benim hissettiğimden otuz yaş genç." Tekrar esnedi ve omuzlarıyla gözlerini ovdu. "Tanrım... yorgunum. Sırf hasat raporlarını dinlemek için uzun yoldan geldik."

"Garip, değil mi?" dedi John. "Müzik yerine bu şeyleri duymuş olsak ilk seferinde gelmeyebilirdik."

Emilio başı sandalyenin arkasına, çenesi de göğsüne dayanana kadar aşağı kayd. "Yok be, geldik," derken, John'un farkında ol-

madan Cizvitleri kastederek “biz” demesine gülümsüyordu. “Ben kendimi sevkiyat programlarının azizlerin bir ayini olduğuna ikna ederdim muhtemelen.” Emilio gözbebeklerini yuvalarında döndürdü. “Din – konuşan bir maymunun hüsnükuruntusu! Ne düşünüyorum, biliyor musun?” diye sordu cevap beklemeden. Dikkatini başka bir ölümden daha uzaklaştırmaya çalışıyordu. “Gelişigüzel saçmalıklar yaşanıyor ve biz bunları hikâyelere dönüştürüp adına da kutsal kitap diyoruz...”

John oldukça hareketsizdi. Emilio kafasını kaldırıp baktı ve yüzünü gördü. “Ah, Tanrım. Üzgünüm,” diyerek bezgince doğruldu. “Emilio Sandoz, insan formunda toksin! Sen bana bakma, John. Sa-dece yorgunum, huysuzluğum üstümde ve...”

“Biliyorum,” diyen John derin bir nefes aldı. “Ayrıca acı ve çile çekme konusunda ustalığın sende olduğunu kabullenmeye de razıyım, tamam mı? Fakat yorgun olan tek kişi sen değilsin, huysuzluğu üstünde olan tek kişi sen değilsin ve Sofia’nın hayatta olmasını isteyen tek kişi de sen değilsin! Bunu hatırlamaya çalış.”

Candotti odadan çıkarken Emilio, “John, dinle! Üzgünüm, tamam mı?” diye seslendi. Ortak odada yalnız kalınca ise keyifsizce, “Hey yarabbim,” diye fısıldadı. Dirsekleri masada, destek takılmış elleri kupasının iki yanında dururken kupanın içine baktı. Konuyla alakasız şekilde, *Hangi yıldayız?* diye merak etti. *Şu anda kaç yaşındayım? Kırk sekiz mi acaba? Yoksa kırk dokuz mu? İki yüz mü?* Bir süre sonra kahvenin siyah, durgun yüzeyinde kendi yansımasını görebildiğini fark etti: kötü geçen yıllarla yıpranmış, yılların acısını gözler önüne seren ince bir yüz. Söyleyebileceği hiçbir şey John’un inancını sarsmazdı – bunu biliyordu, ama yine de utanarak sandalyenin arkasına doğru yığıldı. “İyi işti, ahbap,” derken iç geçirdi.

Kendinden, John’dan, Sofia’dan ve düşünemediği herkesten nefret ederek, her şeyden kaçmak için zihinsel olarak işe geri döndü. Belki de izlenen radyo sinyallerini doğrudan dinlemeyi bırakıp, kayıtları daha yüksek hızda ilerleterek sadece dildeki değişimler için tarama yapması gerektiği aklına geldi. *Bunu neden daha önce düşünemedim?* diye merak etti. *Tam olarak maksimum verimle çalışıyor sayılmam...*

Bir an sonra başının düşüşü onu uyandırdı ve gözlerini açıp önünde, masanın üstünde duran kahve kupasını görerek kendine geldi. Kolları ona kurşundanmış gibi geliyordu, kupaya uzanamayacak kadar ağırdı. *Kafein aşamasını geçmişim zaten*, diye düşünerek oturduğu yerde biraz doğruldu. *Carlo'nun sihirli haplarından biraz alma zamanı.*

Kendini bu şekilde yaşamaya ilk defa zorlamıyordu; gecede üç-dört saatlik uykuyla gayet iyi iş görebildiğini uzun zaman önce keşfetmişti. Sürekli berbat hissediyordu, ama bu yeni bir şey değildi. *Görmezden gel*, dedi kendi kendine. *Gözlerinin yanmasına, sürekli devam eden hafif baş ağrısına alışıyorsun. Yorgunluğu, korkuyu, kederi ya da öfkeyi unuttuğundan değil, ya da herhangi bir şey iyiye gittiğinden veya kolaylaştığından değil. Fakat durum şu ki, buna rağmen çalışabilirsin. Sen sadece ayaklarının üzerinde dur; ilerlemeye devam et...*

Çünkü bir an için oturursan, diye düşünürken yeniden uyandı, kendine dinlenme fırsatı verirken... *Eh, verme. Çalışmaya devam et çünkü alternatifi ölümler şehrine, kafanın içindeki nekropolise girmek. Onca ölü...*

...onları düzene sokmaya, cesetleri gömülmek üzere hazırlamaya çalışıyordu. Gece vaktiydi, ama her yönden ayışığı geliyordu ve cesetler neredeyse güzeldi. Anne'in ayışığı parıltısında gümüş rengi görünen saçları. Dodoth kabilesinden bir oğlanın narin ve kırılgan minik kız kardeşine ait kapkara uzuvlar. Kızın kusursuz küçük iskeleti ortaya çıkmıştı ve hoş görünüyordu, ama çok üzgündü, öyle üzgündü ki... Tabii aslında çilesi sona ermişti ve Tanrı'yla birlikteydi.

En kötüsü de buydu; Emilio rüyasında bunu biliyordu. *Tanrı düşmansa, o zaman ölümler bile tehlikede demektir. Sevdiğin herkes şimdi O'nunla olabilir ve O'na güven olmaz, O'nu sevmeye gelmez.* “Yaşayan her şey ölür,” diyordu Supaari ona. “Onları yememek israf olur.” Fakat şehir yeniden yanıyordu, yanık et kokusu her yerdeydi ve ortalığı aydınlatan ayışığı değil yangındı. Her yerde Jana'atalar vardı ve hepsi ölmüştü, hepsi ölmüştü, çok fazla ölü...

Biri onu sarsıyordu. Pis kokuyu hâlâ burun deliklerinde hisse derken nefesi kesilerek uyandı. “Ne? Ne var?” Zihni karışmış halde

doğrulup oturdu; hâlâ dehşet içindeydi. “Ne?! Kahretsin! Rüya görmüyordum!” diye yalan söyledi. Niye öyle yaptığını bile bilmiyordu. “Bir şey mi...”

“Emilio! Uyan!” John Candotti sırtarak tepesinde dikiliyordu, yüzü Cadılar Bayramında oyulup ışıklandırılan balkabakları gibi aydınlanmıştı. “Bana son gelişmeleri sor!”

Emilio, “Hey yarabbim, John,” diye inleyerek sandalyenin arkasına doğru kendini bıraktı. “Tanrım..! Benimle kafa bulma...”

“O hayatta,” dedi John. Emilio ona bakakaldı. “Sofia. On dakika kadar önce Frans nihayet onunla telsizden temas kurdu...”

Sandoz kalkmış, John’u ittirip geçerek köprüye ilerliyordu. “Bekle, bekle, bekle!” diye bağırdı John. Geçtiği sırada Emilio’yu kolundan yakaladı. “Sakin ol! Sofia bağlantıyı kesti. Sorun yok!” dedi. Yüzü parlıyordu, aralarındaki kısa süreli soğukluk unutulmuştu. “Ona senin uyuduğunu söyledik. O da güldü ve, ‘Tipik Sandoz işte!’ dedi. Senden haber almak için neredeyse kırk yıldır beklediğini ve birkaç saat daha bekleyebileceğini, o yüzden seni uyandırmamamızı söyledi. Fakat uyandırmazsam beni öldüreceğini biliyordum, ben de uyandırdım.”

“O iyi mi o zaman?” diye sordu Emilio.

“Belli ki öyle. Sesi iyi geliyor.”

Emilio bir an için gözlerini kapatarak sırtını bölmeye verdi. Sonra da John Candotti’yi arkasından keyifle gülümserken bırakıp telsizle doğru ilerledi.

Sandoz köprüye ulaştığında, Frans bağlantıyı ikinci kez kurarken herkes girişin etrafında toplanmıştı.

“Hangi dili konuşuyor?” diye sordu Emilio.

“Çoğunlukla İngilizce,” diye bilgi verdi Frans ve konsolu Sandoz’a devrederek yoldan ağır ağır çekildi. “Biraz da Ruanja.”

Emilio otururken, “Sandoz?” dendiğini duydu. Sofia’nın sesi onu sarsıp geçti: Hatırladığından daha kısık ve pürüzlü, ama güzeldi.

“Mendes!” diye bağırdı.

“Sandoz!” dedi Sofia tekrar. Adını söylerken sesi çatlıyordu.

“Sanmıştım ki... Ben hiç...”

Bastırılmış duygular, ikisinin de o âna kadar aşılamayacağına inandığı setleri ezip geçti; ama hıçkırıklar kısa süre sonra kahkaha ve mahcup özürlerin, en sonunda da açıkça neşenin hâkimiyeti altına girdi ve hiç zaman geçmemiş gibi, ağlama faslını kimin başlattığı hakkında tartışmaya başladılar. “Her neyse,” dedi Emilio onun kazanmasına müsaade etmeye karar vererek, “sen ne halt etmeye hâlâ yaşıyorsun? Senin için Kadiş okudum ben!”

“Eh, çok üzgünüm, ama korkarım bir matem duasını boşa harcamışsın...”

“Zaten sayılmazdı,” dedi Emilio baştan savar gibi. “Minyan yoktu.”

“Minyan mı... Artık Aramice de konuştuğunu söyleme sakın! Kaç oldu?”

“On yediye kadar geldim sanırım. Biraz Euskara kaptım, bir de Afrikanerlere nasıl kabalık edeceğimi öğrendim.” Biraz parazit vardı ama fazla değildi – bir şekilde, delice olsa da, telefonda konuşan iki eski dosttan ibaretmişler gibi hissetmesine engel olacak kadar çok değildi. “Ama korkarım içlerinde Aramice yok. Sadece duayı ezberledim.”

Sofia artık gözyaşlarından kurtulan her zamanki boğuk kahkahasıyla, “Düzenbaz!” dedi. Emilio gözlerini kapattı ve gülüşü değişmediği için Tanrı’ya şükretmemeye çalıştı. Bu arada Sofia, “Ee, Kişot,” diyordu, “beni kurtarmaya mı geldin?”

Emilio öfkelenerek, “Tabii ki hayır,” dedi. Sofia’nın sesi bu kadar iyi, bu kadar coşkulu geldiği için hayret içindeydi. “Sadece kahve içmek için uğradım. Niye sordun? Kurtarılmaya mı ihtiyacın var?”

“Hayır, kesinlikle yok. Fakat biraz kahve gerçekten hoşuma giderdi,” diye itiraf etti. “İki kahve keyfi arası epey uzadı.”

“Eh, biz bir sürü getirdik, ama korkarım hepsi kafeinsiz.” Dehşet dolu bir sessizlik oldu. “Üzgünüm,” dedi Emilio mutsuzluk içinde. “Kimse mal manifestosu için benim onayımı almadı.” Derken sessizlik, karşı tarafın umutsuzluğunu yansıtan hafif iniltilerle bozuldu. “Kayıtlarda yazım hatası olmuş,” derken Emilio’nun sesinde içten bir üzüntü vardı. “Gerçekten üzgünüm. Bu işte payı olan herkesi

idam ettireceğim. Kafalarını da sivri kazıklara oturturuz...”

Sofia gülmeye başladı. “Ah, Sandoz, sanırım seni hep sevdim.”

“Hayır, sevmedin,” dedi Emilio gücenmiş gibi. “Daha görür görmez benden nefret ettin.”

“Öyle mi oldu? Eh, aptalın tekiymişim herhalde. Kafeinsiz kahveyle ilgili söylediklerin şakaydı, değil mi?” Sofia bu soruyu temkinli bir şekilde sormuştu.

“Böyle bir konuda şaka yapar mıyım?”

“Ancak kanacağımı düşünürsen.” Ufak bir boşluk oldu ve Sofia tekrar konuştuğunda, sesinde Emilio’nun onda hep takdir ettiği sakin vakar hissediliyordu. “Seninle tekrar konuşacak kadar yaşadığım için sevindim. Her şey değişti. Runalar artık özgür. Haklıydın, Sandoz. Başından beri haklıydın. Tanrı buraya gelmemizi istemiş.”

Emilio’nun arkasından, diğerlerinin Sofia’nın söylediklerine verdiği tepkinin sesleri yükseldi ve Emilio, John’un omuzlarını sıkıp haretle, “Bunu duydun mu, seni kalın kafalı? Bunu *duydun* mu?” diye fısıldadığını hissetti. Fakat gözleri odaklanma becerisini kaybediyor gibiydi, düzgün nefes alamadığını fark etti ve tekrar kendi adını duyana dek Sofia’nın söylediklerini kaçırdı. “Peki ya Isaac?” diye sordu.

Sessizlik öyle aniydi ve öyle uzun sürdü ki Emilio, Frans’a bakmak için oturduğu yerde döndü. Vanderhelst sessizce, “Bağlantı hâlâ açık,” dedi ona.

“Sofia?” dedi Emilio. “Son duyduğumuzda Isaac çok küçüktü. Niyetim seni...”

“O beni uzun zaman önce terk etti. Isaac... yıllar önce kendi başına çekip gitti. Ha’anala da onun peşine düştü, biz de ummuştuk ki... Fakat ikisi de bir daha dönmedi. Onları bulmak için uğraşıp durduk, ama savaş öyle uzun sürdü ki...”

Danny, “Savaş mı?” diye sordu, ama Sandoz, “Sorun yok. Sorun yok, Sofia,” diyordu. “Her ne yaşandıysa...”

“Kimse bu kadar uzun sürmesini beklemiyordu! Ha’anala... Ah, Sandoz, bu çok karmaşık. Ne zaman inebilirsiniz? Her şeyi açıklayacağım, sen bir Galatna’ya gel de...”

Mideye yumruk yemek gibiydi bu. Emilio neredeyse duyulma-

yacak bir sesle, “Galatna mı?” diye sordu.

“Sandoz, orada mısın? Aman Tanrım,” dedi Sofia. Durumun farkına varıyordu. “Ben... burada başına ne geldiğini biliyorum. Fakat her şey değişti! Hlavin Kitheri öldü. İkisi de... Kitheri öleli... yıllar oluyor,” derken sesi gittikçe kısılıyordu. Fakat sonra kararlılıkla konuştu. “Saray artık müze oldu. Ben de burada yaşıyorum – tarihi bir parça daha işte!”

Sofia durdu ve Emilio da düşünmeye çalıştı, ama aklına hiçbir şey gelmiyordu. Sofia’nın, “Sandoz?” dediğini duydu. “Korkma. Garnu Dağları’nın güneyinde tek bir *djanada* yok. Biz-ve-de-sen burada güvendeyiz. Gerçekten. Sandoz, orada mısın?”

“Evet,” dedi Emilio sakinleşerek. “Buradayım.”

“Ne kadar çabuk inebilirsiniz? Kaç kişisiniz?”

Emilio kaşlarını kaldırarak Carlo’ya döndü ve, “Bir hafta kadar mı?” diye sordu. Carlo başını salladı. “Bir hafta, Sofia.” Boğazını temizledi, konuşurken sesine daha fazla güç kazandırmaya çalıştı. “Burada sekiz kişiyiz, ama geminin pilotu gemide kalacak. Dört Cizvit ve iki... işadamı gelecek. Bir de ben varım.”

Sofia bu sözlerdeki imayı kaçırdı. “Bahçelerin ötesine geçmek için İnbrokar Şehri’nin güneydoğusuna inmeniz gerekecek. Bahçeleri gördün mü? Onlara *robichaux* diyoruz! En güzel ve verimli tasarımlar için yarışmalar var ama ödül yok, böylece kimse *porai* olmuyor. Ben sizin için bir eskort yollarım. Burası güvenli, ama ben artık etrafta pek dolaşamıyorum ve Runao olmadığın sürece bahçe labirentlerinde yolunu bulman imkânsız... Nasıl konuştuğuma bak! Runalarla fazla uzun süre yaşadım! *Sipaj*, Meelo! Biri hep böyle gevezelik eder miydi?” diye sordu gülerek. Durakladı, bir nefes aldı ve yavaşladı. “Emilio, eski halimi bulmayı bekleme. Artık yaşlı bir kadıyım. Enkaz gibiyim...”

Emilio, “Hepimiz öyle değil miyiz?” dedi kendini toparlayarak. “Üstelik sen bir enkazsan bile,” dedi usulca, “müthiş bir enkaz olacaksın – Mendes, sen Parthenon olacaksın! Şu an önemli olan tek şey hayatta, güvende ve iyi durumda olman.”

Emilio bunu gerçekten hissederek söylediğini fark etti. O anda önemli olan tek şey gerçekten buydu.

Rakhat

Dünya Tarihiyle 2078

DAHA FAZLASI VARDI: yumuşacık, İtalyan aksanlı bir sesle ticari mallar üzerine konuşma, pilotla koordinatları ve uçuş yollarını tartışma. Pon Nehri yakınlarına inmek üzere taslak planlar yapıldı; her gün akıldaki soruları sorup doğrulamak, yeniden değerlendiren gerekli düzenlemeleri yapmak için haberleşme kararı alındı. Ardından Sofia, Sandoz'a beceriksizce veda etti ve kendini yeniden Rakhat'ta buldu; yine kendi başına sessiz bir odada, anılarıyla birlikte bir köşeye saklanmış, faaliyet ve konuşmalardan uzaktaydı.

Artık Galatna Sarayı'nda hiç ayna yoktu. Sandoz'un göreceği gerçeği hatırlatacak hiçbir şey yokken, Sofia Mendes bir süreliğine otuz beş yaşında olduğuna inanabilirdi: sırtı dik, iradesi kuvvetli, keskin görüşlü ve zeki, umut dolu. En azından umudu duruyordu... Hayır, umudu gerçekleşmişti. *Mücadeleye değen savaşlar vardır*, diye düşündü. *Bedeli ödenen ölümler. Hepsinin bir sebebi vardı... Ah, Sandoz*, diye düşündü. *Geri döndün. Geri döneceğini başından beri biliyordum...*

(Beri biliyordum.)

Isaac, diye düşünürken kıpırdayamaz oldu. *Ha'anala*.

Ruhunda ne var ne yoksa toparlayarak uzunca bir süre oturdu. Kalbini buz gibi bir soğuğa maruz bırakmasını ve umut bir kez daha solup gidene dek sessiz günler boyunca beklemesini sağlayanın ne olduğunu merak etti: Cesaret miydi yoksa aptallık mı?

Kendi kendine, *Nasıl denemem?* diye sordu. Ve böylece denedi.

“Şunu oku,” dedi Isaac.

Yıllar içinde diğer yakarışların beklediği gibi, bu da onu bekliyordu. Her sabah ilk iş annesinin dosyasını kontrol ederdi, çünkü kontrol etmek onun işiydi, ama asla cevap vermezdi. Söyleyeceği hiçbir şey yoktu.

Buna benzer şartlarda başka bir adam olsa, kız kardeşini, sevgili çocuklarına eve dönmeleri ya da en azından ikisinin de hayatta olduğuna dair annelerine güvence vermeleri için yalvaran bu mesajların yaratabileceği yürek sızısından korurdu. Ama Isaac yürek sızısından anlamazdı. Pişmanlık, özlem ya da bölünmüş sadakatten de. Öfke, yok olan güven ya da ihanetten de. Böyle şeylerde hiç netlik yoktu. Hepsinde de işin içine bir başkasının davranışlarına dair beklentiler giriyordu ve Isaac’ın böyle beklentileri yoktu.

Ormanı terk etmelerinin üzerinden geçen uzun yıllarda yaşanmış her şeye rağmen, Sofia’nın mesajları hep ikisine hitaben yazılıyordu. Ha’anala sonuncuyu okuduktan sonra tableti dikkatlice kapattı. “Isaac? Geri dönmek ister misin?”

“Hayır.” *Nereye?* diye sormadı Isaac. Bunun önemi yoktu.

“Annemiz bunu istiyor.” Bir duraklama oldu. “Yaşlandı, Isaac. Yakınlarda bir gün ölecek.”

Bu Isaac’ın ilgisini hiç çekmiyordu. Ellerini gözlerine yaklaştırdı ve parmaklarıyla desenler oluşturmaya başladı. Fakat parmaklarının arasından bile Ha’anala’nın ona baktığını görebiliyordu. “Geri dönmeyeceğim,” diyerek ellerini indirdi. “Onlar şarkı söylemiyor.”

“Isaac, beni dinle. Annemiz şarkı söylüyor. Senin halkın şarkı söylüyor.” Durakladı, sonra devam etti. “Senin türünden başkaları da varmış, Isaac. Tekrar buraya gelmişler...”

İşte bu ilgisini çekmişti. “Bulduğum müzik doğru,” dedi. Bunu zafer ya da merak duygusuyla değil, tekdüze bir ses tonuyla söylemişti: Bulutlar yağmur olur, gündüzden sonra gece gelir, müzik doğru.

“Kalmayabilirler, Isaac. Annemiz onlarla birlikte geri dönebilir.”

Duraklama. “Senin türünün geldiği yere yani.” Bunu iyice anlaması için daha uzun bir duraklama. “Isaac, eğer annemiz Dh’ünya’ya dönmeye karar verirse onu bir daha göremeyiz.”

Isaac parmaklarıyla yanaklarına, tüylerin çıkmadığı yumuşak yere vurdu ve mırıldanmaya başladı.

“Ona en azından veda etmelisin,” diye üsteledi Ha’anala.

“Yapmalısın/etmelisin” laflarında hiç netlik yoktu. Isaac bunların anlamına bakmış, ama sadece başkalarına karşı sorumluluk, mecburiyet gibi konulara dair gevezeliklerle karşılaşmıştı. İki ya da daha fazla kişiyi gerektiren duyguları anlamıyordu. Onun duyguları kendi durumunu dikkate alıyordu. Hayal kırıklığına uğrayabilir, ama uğratılamazdı. Öfkeyi hisseder ama herhangi birine öfkelenmezdi. Keyfi tecrübe eder ama herhangi bir şey onu keyiflendirmezdi. Onun duygularına başkalarının etkisi olmazdı. Şarkı söylemek ise bu kalıbı bozuyordu. Isaac uyumu, birlikte şarkı söylemeyi anlıyordu. Ha’anala da Shetri’yle evliliğini ona bu şekilde açıklamıştı: “Biz uyum içindeyiz.”

Isaac çadırın kumaşına bakmak için başını geriye verdi, iplik ve dokumalar arasındaki her minik gözeneği parlatan güneş ışığını inceledi. Taştan yeni bir evde yaşamayı reddetmişti çünkü çadır tanıdıktı ve rengi seviyordu. Kumaş hareket etse de yapraklar gibi değildi. Bakışlarını indirdi ve Ha’anala’nın gitmediğini gördü, o yüzden elini uzatıp tabletin ağırlığının avucuna yerleşmesini bekledi. Çadır kimsenin aradan çekmediği bir örtüydü. Çadır, büyük bir fırtına olmadığı takdirde, tozu ve yaprakları dışarıda tutuyordu. Yine de dikdörtgeni kontrol etmek, hâlâ doğru oranlara sahip olduğundan emin olmak için dal parçalarını aldı.

Sonra başparmağına değen kilit, mekanizmanın hafifçe açılışı, kılıfın değişmez geometrisi. Tablet açılırken yükselen uğultu, ekranın aydınlanması, sıkışık sıralarıyla klavyenin belirmesi. Birkaç tuş darbesi, birkaç kelime ve işte... aynen bıraktığı gibi, her nota kusursuz ve kesin. *Ben bunu bulmak için doğmuşum*, diye düşündü.

Kendince keyifliydi.

Dul Suukmel Chirot u Vaadai'nin artık hayatına hangi tanrının hükmettiğine dair net bir fikri yoktu.

Gençliğinde daha geleneksel tanrılara inanmaya meyilliydi: güneşleri kendi yollarında, nehirleri yataklarında, günlük hayatı da güvenilir ritminde tutmaya çabalayan yaşlı, müşkülpesent tanrıçalar. Evliliğinden sonra, kaderi yöneten Ingwy'ye düşkünlüğü başlamıştı, çünkü Suukmel şanssızlığın musibetlerini bilirdi ve kendisine ona değer veren bir eş lütfedildiği için minnettardı. Dertsiz tasasız hanesine pek çok ikincil tanrı yerleşmişti: Güvenlik, Lüks, Amaç, Denge. Tatmin edici bir hayattı onunki. Suukmel, kızlarının soya bağlı konum ve günün siyasi koşullarına göre belirlenen taleplerin yanı sıra, onun kendine has beklentilerini de karşılayan eşlerle evlendirildiğini görmüştü. Kendisinin de sessiz başarılarla ve hakiki bir gönül rahatlığına erişme imkânı olmuştu.

Sonra, orta yaşlarında, Kaos ona hükmetmişti. Dans eden Kaos. Şarkı söyleyen Kaos. Bir tanrıça değil, ona hazineler gönderen bir adam: onu çoğu zaman korkutacak yoğunlukta yaşanan, ama geri çevirmediği, çeviremediği bir hayat. Güç ona gelmişti. Nüfuz. Yasak olandan, öngörülemez olandan gelen sarhoşluğun tadına varmıştı. Kaos onun hayatında Erdemin ölmesini değil Tutkunun doğmasını istemişti. Neşe. Yaratım. Dönüşüm.

Peki ya şimdi? Bana şimdi kim hükmediyor? Ha'anala'nın aniden tuhaf kardeşinin çadırından çıkmasını izlerken, Suukmel tembel tembel bunu düşünüyordu. Hafif bir esinti, gözlemine doğrulayan bilgiyi taşıdı: Ha'anala öfkeliydi. Gözü hiçbir şey görmeden Suukmel'in yanından geçip gitti. Yalnızca kısa, kanca gibi bir pençeyle devasa bir sepetin kayışlarını çabucak yakalayıp sepeti omzuna asmak için duraklayarak, kimseye tek kelime etmeden uzun adımlarla yerleşim alanının sınırları dışına yürüdü.

Suukmel bir süre genç kadını yamaçtaki buzlu taş yığınının tırmanırken izlemekle yetindi ve dördüncü hamileliğinden dolayı dengesi bozulmuş, gücü azalmış Ha'anala'nın düşmemesini umarak ne-

fesini tuttu. İç geçirerek peşinden gitmek için kalktı, kendi sepetiyle birlikte mum boyası, toprak ve yakın zamanda yağan yağmurdan ağırlaşmış sert, eski bir muşambayı da yanına aldı. Ha'anala bu ruh hali içindeyken *kha'ani*'lerin saldırılarını hoş karşılıyor gibi görünürdü; Suukmel ise kendi yağmalama işlerini bir muşambanın koruması altında yapmayı tercih ediyordu.

N'Jarr Vadisi'ni çevreleyen dağlarda çok sayıda kaya çıkıntısı vardı ve bu sarp kayalıklar, yerleşim yerinde müsaade edilen yiyecek kaynaklarından en bol bulunanın gözde yuvalanma alanıydı. Yağmur gücünün azaldığı Partan'ın sonunda, *kha'ani*'ler erkenden ve çoğunlukla şaşırtıcı sayılarda ürerdi. Hızla fırlayıp kurtulabilen yetişkin *kha'ani*'ler nadiren yakalanabiliyordu, ama kurak mevsimde yumurta keseleri kolay av olurdu: bol yağlı, dokusu deriye benzer, oval protein keseleri. *Kha'ani* embriyolarını besleyen şeyler, bol miktarda yendiğinde Jana'ataların da hayatını sürdürmesini sağlayabilirdi. Tekdüze ve oldukça tatsız, yine de yeterli ve güvenilir bir beslenme düzeniydi. Üstelik zaman zaman adına daha layık ama çok daha tehlikeli avlarla çeşitleniyordu.

"Uyarayım," diye seslendi Ha'anala, Suukmel'in yaklaştığını sezince. "Arkadaşlık etmeye uygun değilim."

Suukmel yakına gelerek, "Senden ne zaman neşeli olmanı istedim ki?" diye sordu. "Hem ben *kha'ani*'leri rahatsız etmeye geldim, seni değil." Suukmel pençelerini muşambaya geçirdi ve kumaşı sertçe savurarak bazı yetişkin *kha'ani*'leri korkutup kaçırdı. Sonra da kendisi muşambanın altına geçti, çalışırken bir yandan da mırıldanarak, kumaşın filtrelediği sarımtırak ışıktaki keseleri peş peşe, hızlıca sepetine doldurdu.

"Ne yapacağım ben?" diye sordu Ha'anala. Sesi *kha'ani* çığlıklarına karışıyor, koruyucu örtüsünün altındaki Suukmel'e boğuk geliyordu. "Ne bekliyor? Isaac'le birlikte Gayjur'a mı gideceğim? Ne dediğini biliyor musun? Her şey affedilecekmiş. *O beni affediyor! Onlar affediyor! Ne cüretle...*"

"Haklısın. Arkadaşlık etmeye uygun değilmişsin," diyen Suukmel bir yuva dolusu keseyi daha sepetin içine doğru sürüdü. "Öğrenmem mümkünse, kimi kötülüyorsun?"

“Annemi!”

“Ah.”

Ha’anala burnundan soluyarak, “Üç kez müzakereleri açtık ve üç kez temsilcilerimiz Gayjur’un en aşağı altı yüz *cha’ari* dışında görülür görülmez öldürüldü,” dedi. Bir yandan da etrafına üşüşen *kha’ani*’lerin çığlıkları ve ısırlıklarını görmezden gelerek bir keseyi daha sepetine fırlatıyordu. “Bir de güvenden bahsediyor! Affetmekten bahsediyor!”

Suukmel muşambasının altından çıkıp, “O sepeti daha fazla doldurursan dipteki keseleri patlatacaksın,” diye belirtti. Öfkeli bir *kha’ani* uçararak karşı saldırıya geçti; ancak Suukmel önce ona hızla vurdu, sonra da sepetini omzuna atıp aceleyle birkaç adım uzağa, çimenlik bir alana koştu. Bu küçük hayvanlar bölgelerini ihtiyatlı bir şekilde sahipleniyor, ama pek iyi göremiyordu. *Hepimizin zayıf yönleri var*, diye düşündü Suukmel. Avının anne-babasının acısını paylaşıyordu.

Yüzünü ender gösteren güneş ışığında kendini ısıtarak oturdu ve birkaç yumurta kesesi çıkardı. Ha’anala’ya, “Gel de benimle birlikte ye, çocuğum,” diye seslendi.

Ha’anala bir süre *kha’ani*’lere kolay hedef olarak ayakta dikildi, ama en sonunda sepetini sürükledi ve bir keseyi içindikiler iyice karışana kadar sakince yoğurmakta olan Suukmel’in yanına bıraktı. Bunu yapmak Suukmel’in biraz vaktini almıştı, ama bu işleri düzgünce halletmenin bir yolunu bulmuştu. Marifetli olmak gerekiyordu. Kesenin gergin hale gelmesi için bir elle sert, lifli kabuğa baskı uygulanır ve diğer elin bir pençesiyle de kesenin bir ucu zorlanırdı. Sonra keseyi çok fazla sıkılamaya özen göstererek içindikiler hızlıca dışarı çekilirdi. Çok sert sıkılırsa yemek isteyen kişinin bütün su ratı yumurta akı içinde kalırdı.

Suukmel bu sefer daha sert bir tavırla, “Otur da ye!” diye buyurdu ve kendi kahvaltısına başlamadan önce Ha’anala’ya bir kese uzattı.

Ha’anala, yaşça kendisinden büyük arkadaşı ona itiraz etmiş gibi, “Suukmel, onu anlamaya çalıştım,” diye üsteledi. “Bize neler olduğunu bilmediğine inanmaya çalıştım...”

“Sofia İnbrokar’daydı,” dedi Suukmel.

“Yani o katliamı kendi gözleriyle gördü.” Ha’anala tadını hiç fark etmeden yumurta kesesinin içindekileri mideye indirdi. “Bunu en baştan kendisi planlamadıysa bile artık biliyor. Sayımızın ne kadar az olduğunu biliyor!”

“Şüphesiz,” diyerek ona katıldı Suukmel.

Ha’anala bacakları ve kuyruğuyla kendine üçlü bir destek sağlayarak, şişkin karnıyla yere çömeldi. “Yine de tüm bunları unutup halkımı bırakmamı ve ona gitmemi bekliyor!” diye bağırdı. “Karşılıklı mutabakata varmak ya da bir şekilde anlaşma sağlamak için her girişimimizin karşılığını hayatlarımızla ödedik!” Suukmel bir elini uzattı ve Ha’anala’yı başını onun kucağına koyup kuyruğunu da çocuk gibi kendine dolayarak yere uzanana kadar nazikçe çekti. “Belki de Shetri’nin yeğeni Athaansi haklıdır. Umudumuzu sürdürmekle aptallık ediyoruzdur...”

“Belki de,” diye kabullendi Suukmel.

“Ama onların korkusunu besleyen de Athaansi’nin akınları! Adamları ne zaman onun yerleşim alanı için bir Runao yakalayıp getirirse birkaç saat boyunca tıkabasa yiyorlar ve Athaansi kahraman oluyor...”

“Ve öldürülen her Runao’nun ardından bir köyün daha tamamı güvenli bir şekilde yaşamak için tek yolun tekrar savaşa başlamak olduğuna yeni baştan ikna oluyor,” dedi Suukmel.

“Aynen öyle! Görüntüleme uyduları bizi görmek için ufkun fazla güneyinde kalıyor ve Runalar izimizi bulamıyor, ama aptal değiller! Bir gün Athaansi ya da onun gibi biri onları peşine takıp vadiye kadar getirecek! Bundan eminim, Suukmel. Eğer bizi bulurlarsa sonumuzu getirecekler! Athaansi’nin düşmanlarımızı bizim çocuk yapabileceğimizden daha hızlı çoğalttığını anlaması için defalarca uğraştım...”

“Athaansi kendi politikalarında kaybolmuş, çocuğum. VaPalkim grubu olmadan yönetimi ele geçiremez ve onlar da ne pahasına olursa olsun gelenekleri savunacaktır.” Suukmel’in bacaklarına kramp giriyordu. Ha’anala’yı omuzlarından sıkıca tutarak kaldırıp oturttu. O sırada hamileliğin bu kadar ileri aşamasında olmasına rağmen kalçalarının ne kadar dar, kuyruğunun ne kadar ince, kürkünün ne kadar

mat olduğunu fark etti. “Athaansi’nin vadisindeki annelerin iyi beslendiğini ve düzenli olarak sağlıklı çocuklar doğurduğunu kabul etmek gerek,” dedi nazikçe.

Ha’anala kızgın bakışlarını aşağıda kalan N’Jarr’a çevirdi. Vadinin kadınları kiminle çiftleşirse çiftleşsin her sene daha az çocuk doğuruyordu. “Gitmek isteyen varsa gidebilir!” dedi umursamazca. “Nüfus artışı Athaansi’nin hoşuna gider.”

Suukmel, “Ona ne şüphe,” derken Ha’anala’nın cesaretinin solup gitmesini izliyordu. Geçen yıl hiç doğum olmamış, önceki sene ise yalnızca birkaç çocuk doğmuştu. Sofi’ala çocukluk dönemini sağ salim atlatması mümkün görünen gürbüz bir çocuktu, ama Ha’anala yürümeyi yeni öğrenen cılız oğlunu Shetri’nin otlarıyla bertaraf edemediği akciğer küfü yüzünden kaybetmiş, başka bir oğlanı da ölü doğurmuştu.

Ha’anala neredeyse duyulmayacak bir sesle, “Belki de Athaansi haklıdır,” dedi.

“Olabilir. Ama yine de,” dedi Suukmel hayretle, “biz seninle kalıyoruz ve bizimle kalan Runalar da var.”

“Neden?” diye haykırdı Ha’anala. “Ya haksızsam? Ya tüm bunlar bir hataysa?”

“Şunu ye,” dedi Suukmel, Ha’anala’ya bir yumurta kesesi daha uzatarak. “Bolluk ve güneş ışığını bulduğunda mutlu ol.” Fakat Ha’anala elini kayıtsızca bırakmakla yetindi. Yoğun kuzey bulutlarının ayrılarak ince, gümüşü bir ışığa müsaade ettiği bir günün etkisiyle keyiflenmek için fazlasıyla dikkati dağılmış, cesareti kırılmış durumdaydı. “Uzun zaman önce, bir seferinde,” dedi Suukmel ona, “lord eşim, Hlavin Kitheri’ye hiç yaptıklarının bir hata olmasından endişelenip endişelenmediğini sordu. Hükümdar şöyle cevap verdi: ‘Belki, ama muhteşem bir hataydı.’”

Ha’anala ayağa kalktı ve esinti kürkünü dalgalandırırken kavalıkların ucuna yürüdü. Sonra Suukmel de kalktı ve Ha’anala’nın yanına gitti. “Pek çok tanrının şarkılarını duydum, çocuğum. Budala tanrılar, güçlü tanrılar, kaprisli tanrılar, uysal ve sıkıcı tanrılar. Uzun zaman önce, sen bizi hanene ilk kabul ettiğinde, bize yiyecek ve barınak sağladığında, hepimizin –Jana’ata, Runa ve İnsanların– tek bir

tanrının çocukları olduğumuzu söylemeni dinledim. Bu öyle yüce bir Tanrı ki onun baktığı yerden bizim mevkilerimiz ve farklılıklarımız hiçbir şey ifade etmiyor.”

Suukmel artık yer yer küçük taş evlerin bulunduğu, tiz ve alçak seslerle dolu, Runalara, Jana’atalara ve Ha’anala’nın “kardeşim” dediği acayip varlığa ev sahipliği yapan vadinin geniş alanına baktı. “O zamanlar bunun yalnızca bir yabancıнын, saçmalıklara inanan aptal bir kıza söylediği bir şarkı olduğunu düşünüyordum. Fakat Taksayu nasıl benim için değerliyse, Isaac de senin için değerliydi. Bu şarkıyı dinlemeye hazırdım, çünkü ben de bir zamanlar hayatların soyla, şehvetle, ömrünü tamamlamış yasalarla değil, sevgi ve sadakatle yönetildiği bir dünya özlemi duymuştum. Bu vadide öyle hayatlar yaşamak mümkün,” dedi. “Eğer böyle bir hayatı umut etmek hataysa, bu muhteşem bir hatadır.”

Ha’anala dizlerinin üzerine çöktü ve kendini dik tutmak için ellerini kayanın üzerine koydu. İnilti başlarda hafifti ama bu yamaçta yalnızdılar, bir liderin metanetini kaybetmesi karşısında inancı zayıflayabileceklerden uzaktaydılar. Her şeye boyun eğmek için en uygun zamandı: yorgunluk ve endişeye; açlık ve sorumluluğa; kaybedilmiş ebeveynlere duyulan özleme ve kaybedilmiş çocuklar için tutulan yasa; olabilecek ama olmamış her şeye...

Ha’anala en sonunda zayıf bir sesle, “Rukuei eve döndü,” dedi. Artık yüzünü Suukmel’in karnına bastırmıştı. “Bu da bir şeydir. Her şeyi gördü, her yere gitti. Sonra buraya döndü. Hem de kaldı...”

Suukmel sakince, “Dağın eteklerine geri dön, canım,” diye tavsiye etti. “Isaac’ın müziğini tekrar dinle. İlk duyduğunda neler düşündüğünü hatırla. Bil ki eğer tek bir Tanrı’nın çocuklarıysak, zamanla tek bir aile olabiliriz.”

“Peki ya Tanrı sadece bir şarkıysa?” diye sordu Ha’anala. Yalnız hissediyor ve korkuyordu.

Suukmel bir süre cevap vermedi. En sonunda şöyle söyledi: “Görevimiz aynı.”

“Şunları dinlesene!” diye fısıldadı Tiyat Va’Agardi. Hayret içindeydi. “*Djanada*’ların böyle tartışabileceğini tahmin eder miydin?”

“Tıpkı eski günlerdeki gibi,” diyerek ona katıldı Kajpin VaMasna, “ama tabii artık bunu bizim yerimize onlar yapıyor.” Kavgayı bir süre dinledi, sonra bulutların vadinin üzerinden geçişini izlemek için tekrar uzandı. Kajpin’in en son bir karar vermeden önce anlaşılmaya varmak istemesinin üzerinden çok zaman geçmişti: Bu, onu artık utandırmayan bir kişilik kusuruydu. Tiyat’a baktı. “Onlara ikinci gündeğumuna kadar süre verip sonra gidelim derim.”

Tiyat arkadaşına sevgiyle baktı. Öldürmekten bıkip usanmış eski bir asker olan Kajpin VaMasna kuzeye kendi başına gelmişti ve o zamandan beri Runaların ticari kervanlarını yağmalayarak iki farklı türe mensup VaN’Jarrilerin de hayatını kolaylaştırmaya yardımcı olmuştu. Tiyat eski günlerde yalnızca bir ev hizmetçisiydi. O zamanlar bile güven duyulan, sorumluluk verilen bir konuma sahipti, ama hâlâ bazen sürünün ortasına saklanıyor ve hiç tevazu göstermeyen ama yine de herkesle iyi geçinen Kajpin’e hayranlık duyuyordu.

Yeni gelen yabancılarla ilgili haber topluluğa yayıldığında, Tiyat’la birlikte güneye gidip N’Jarr’a bir insan getirmeyi önererek hâlâ tüm şiddetiyle devam eden *fierno*’ya sebep olan kişi Kajpin’di. Runaların çoğu sıkılmış, yiyecek bir şeyler bulmaya gitmişti; ama Jana’atalarda fikir birliğine varacaklarına dair bir belirti yoktu.

“Ha’anala,” diyordu Rukuei, “ben tüm kayıtları inceledim! Evet, anlamadığım çok şey var. Kendi içimde açıklığa kavuşturamadığım çok fazla sözcük ve fikir var,” diye itiraf etti. “Fakat yabancılar buraya ilk olarak müziğimizden dolayı geldi ve şimdi de geri döndüler. Onları tanımamız lazım...”

“Peki Tanrı’nın müziğiyle ilgili bu konuşmalar saçmalıktan ibaretse?” diye sordu Ha’anala. Isaac’in an itibariyle sesi gittikçe yükselen ve daha ısrarcı bir hal alan mırıltılarını duymazdan gelmeye çalışıyordu. “Eğer yanılıyorsak...”

Tiyat ilk defa görüş belirtti: “Saçmalık değil! Biri şöyle düşünüyor...” Cümlenin ortasında durdu; çekingendi ama özellikle de şu noktada kendini gizlemekten utanmıştı. Isaac’in bulduğu müziği seviyordu Tiyat; dinleyebildiği tek müzik buydu ve bu müzik onu de-

ğıştırmıştı. “Bence diğer yabancılara da dinletmeliyiz. Onlar da bunun bir parçası!”

“Üstelik bize bir şekilde fayda sağlayabilirler – tarafsız arabulucular olarak mesela,” dedi Suukmel. Bir zamanlar iki hükümetin işine yaramış gerçekçiliğiyle konuşuyordu. “Güneye dönüp bizim adımıza müzakereleri açabilirler...”

(“Uuuunnhh”)

“Bize yardım etmek şöyle dursun, en başta buraya gelmeyi niye kabul etsinler ki?” diye karşı çıktı Ha’anala. “Sofia onların zihnini bize karşı zehirlemiş! Bizim katil ve hırsız olduğumuzdan başka bir şeye inanmazlar...”

“Kabul etmeleri gerekmez,” dedi Shetri stoğundaki uyuşturuculara bakarak.

Kulakları düşen Ha’anala, “Adam kaçırma müttelik kazanmak için uygun bir yol sayılmaz!” diye bağırdı.

(“Uuuuuuuunnhh”)

“Güney hariç her yere gittim,” dedi Rukuei, Isaac’in gürültüsünü bastırarak. “Diğerlerini kendi yerinde görmem gerek. Eğer anlayacaksam, sözlerini özgürce konuşulurken duymalıyım...”

“Ayrıca,” dedi Shetri, hafif sert bir sesle, “Rukuei başkalarını yanıltma konusunda epey deneyim kazandı. Kim açlık ve ölümden şarkılar çıkaran bir şairden daha ikna edici şekilde yalan söyleyebilir ki?”

Ha’anala hızla kafasını kaldırıp baktı, ama onu konudan uzaklaştırmalarına müsaade etmedi. “Bu delilik, Shetri,” dedi açıkça. “Seninle Rukuei için hiçbir işe yaramayacak bir tehlike. Bırakın da bunu Tiyat ve Kajpin yapsın...”

(“Uuuuuuuuuunnhh...”)

“Sorunları çözmek için iki farklı türde zihin tek bir taneden iyidir,” dedi Tiyat. Yumuşak bakışlı gözlerini toplanmış gruptaki herkese sırayla çevirdi. “Eğer iki tür iyiye,” dedi tekrar, “o zaman üç tür çok daha iyidir, o yüzden gidip bir yabancı bulmalıyız.”

(“Uuuuuuuuuunnnnnnhh...”)

Artık güneydoğudan sarı ışık parlıyordu, ama Rakhat’ın güneşlerinden ikincisi yükselirken bile soğuk neredeyse hiç azalmamıştı.

Kajpin ayaklandı ve esnedi, bacaklarını esnetip can sıkıntısını üzerinden attı. Shetri ve Rukuei'ye, "Sadece ağızlarınızı kapalı tutun ve botlarınızı ayaklarınızdan, ellerinizi de ceplerinizden çıkarmayın," diye tavsiye etti. "Eğer ifşa olursanız, o zaman Tiyat ve ben iki Va-Haptaa'yı yetkililere götüreren polis memurlarıyız."

Tiyat ciddiyetle, "Kajpin de bir şair kadar iyi yalan söyleyebilir," dedi ve bu yaptığı üzerine arkadaşının kuyruğundan bir tokat yedi.

"Kötü giden işler avantaja çevrilebilir," dedi Suukmel. Kucağında kıpırdanıp duran Runa bebeğe baktı – Tiyat'ın aynı annesine benzeyen oğlu: iyi huylu, ama kendisine engel olduğunda dirençli. Bu çocuk karşılaştığı herhangi biriyle konuşurken "ben" deme hakkını asla sorgulamayacaktı. Her daim herkesle denk olduğunu hissedecekti: Bütün VaN'Jarrilerin çocukları için dilediği bir şeydi bu. "Bırak gitsinler, Ha'anala. Sonu iyi olacak. Bırak gitsinler."

Sofi'ala'ya sımsıkı sarılan Ha'anala hiçbir şey söylemedi. *Bir müsabaka*, diye düşünüyordu. *Ingwy ile Adonay arasında. Kader, Takdiri İlahiye karşı – Kaderin bunca zamandır hüküm sürdüğü bir yerde...*

Sonra Isaac'in mırıldanmayı kestiğini fark etti. Her zaman olduğu gibi çıplaktı, ama hiçbir zaman soğuğu hissediyormuş gibi görünmezdi. Ya da belki hissediyordu da bununla hiç ilgilenmiyordu. Bir anlığına Rukuei'nin gözlerinin içine baktı.

Tek söylediği, "Şarkı söyleyen birini getir," oldu.

N'Jarr Vadisi

Dünya Tarihiyle 2085

"Sanırım Shetri kimliğini gizli tutmayı başarmış olabilir, ama üvey oğlumun Jana'ata olduğunu şüphe götürmez şekilde ele veren bir şeyler vardı," dedi Suukmel uzun yıllar sonra Sean Fein'e, Rukuei'nin o yolculuğu nasıl anlattığını hatırlayarak. "O yüzden son çare olarak Kajpin'in uydurduğu hikâyeyi kullanmışlar. Rukuei'nin At-

haansi Erat'ın destekçilerinden biri olduğunu, bir köyde avlanmaya teşebbüs ettiği sırada yakalandığını söylemişler. Shetri'nin ise bir ödül avcısı olduğunu iddia etmişler – yani idam edilen Runa suçluların eti karşılığında takip becerilerini polisin hizmetine sunan bir adam. Rukuei'yi kuzeyli yağmacıların bulunduğu yer konusunda sorgulamak üzere Gayjur'a götürüyormuş gibi yapmışlar.”

Grubun karşılaştığı bazı Runalar, kesin olarak bozguna uğratılmış bir düşmana taş atma ya da bağırarak hakaretler savurma fırsatını değerlendiriyordu. Daha başkaları, Tiyat ve Kajpin'in etkili bir şekilde ama hileyi ele verecek bir duygusallığa kapılmadan, sıradan bir durummuşçasına beceriyle savuşturduğu gelişigüzel tekmeler fırlatıyordu. Pon Nehri'nin en kuzeydeki seyahate elverişli koluna ulaşmış özel bir sürat teknesini kısa bir süre için kiralamalarından önce, Rukuei bir dişinin kırılması üzerine kendi kanının tuzlu tadını almıştı. Fakat dördünü uzunca bir süredir takip eden yaşlı bir adam –bir Runao– vardı. Meraklanarak, bir sabah onu beklemeye karar verdiler.

“Adam onlara bu kadar yaşlanabileceğini hiç düşünmediğini söylemiş,” dedi Suukmel hatırladıklarını aktararak. “Rukuei bundan çok duygulanmıştı.”

“Birinin kemikleri ağrıyor,” demişti yaşlı adam. “Birinin çocukları şehirlere gitti. Bırakın da *djanada* birinin canını alsın!” diye yalvarmıştı Tiyat'a. “Biri yalnızlıktan ve acı çekmekten bıktı usandı.”

Tiyat, Kajpin'e bakmış ve ikisi birden yıllardır Runa yememiş olan Rukuei'ye dönmüştü. Kajpin'in eli öne fırlamış, Rukuei'yi abartılı bir tavırla yol boyunca öne itirmişti. Tiyat da yüksek sesle, “Doğru,” diyerek ona katılmış ve yaşlı adamı kendi yoluna göndermişti. “Bırakalım da *djanada* açlıktan ölsün.” Fakat Rukuei yaşlı adama, “Sağol. Teklifin için teşekkür ederim...” diye seslenmesinin hiçbir yalanı açığa çıkarmayacağını düşünmüştü. Sonra Shetri ona bir tokat atınca tekrar sendelemişti.

Suukmel, “Bazı yerlerde gerçek müttefikler varmış,” dedi Sean'a. “Zaman zaman onlara bir geceliğine kalabilecekleri bir barınak sağlayan ya da onları bir kulübede saklayıp Rukuei ve Shetri'ye çok uzun zaman önce ölmüş, onlara nazik davranmış Jana'atalardan bahsedener oluyormuş. Fakat böyleleri azmış, çok azmış. Çoğunlukla kayıt-

sızlıkla karşılaşmışlar. Arada bir belli belirsiz merak, ama yaygın olarak ruhsuz bir ilgisizlik hâkimmiş. Üvey oğlum bundan çok etkilenmişti: Runalar hayatlarını biz hiç varolmamışız gibi sürdürüyordu.”

“İsa’nın bahsettiği o yumuşak huylu halk* yeryüzünü gerçekten de miras aldı, leydim. Hazır başlamışken kendilerine dair ihtişamlı, soylu bir imge de edindiler. Siz Jana’atalar onların hayalini bozuyorsunuz,” dedi Sean ona. “O yüzden siz onlar için hiçbir zaman önemli olmamışsınız gibi davranıyorlar.”

Jana’atalar yalnız, diye düşündü Sean sonra. Tıpkı inananları ateist olmuş ikincil tanrılar gibi. Tanrı’nın kalbini kıran şeyin isyan, şüphe ya da hatta günah bile olmadığını kendi ruhunda ani bir netlikle hissetti; O’nun kalbini kıran kayıtsızlıktı.

“Minnet beklemeyin,” diyerek Suukmel’i uyardı. “Varlığınızın kabul edilmesini bile beklemeyin! Size bir daha eskisi gibi ihtiyaç duymayacaklar. Bundan yüz yıl sonra bir anıdan ibaret olabilirsiniz. Sizi düşünmek bile çoğunun içini utanç ve nefretle dolduracak.”

“O zaman biz gerçekten yok olup gitmiş olacağız,” diye fısıldadı Suukmel.

“Belki,” dedi sert mizaçlı adam. “Belki.”

“Bizim için hiç umudun yoksa neden kaldın?” diye sordu Suukmel. “Ölümümüzü izlemek için mi?”

Belki, diyecekti Sean neredeyse. Fakat sonra babasını hatırladı: Gözleri Maura Fein’in sevdiği ve paylaştığı katıksız neşeyle parlar, insanoğlunun mankafalara yakışır şekilde kendi başına felaketler musallat etme becerisinin küçük düşürücü bir örneği karşısında başını iki yana sallardı. David Fein, “Ah, Sean, evlat,” derdi oğluna, “böyle büyük bir fiyaskoyu ancak İrlandalı bir Yahudi takdir edebilir!”

Sean Fein bir süre kuzeyin soluk gökyüzüne baktı ve kendi atalarının yaşadığı yeri düşündü. O bir Cizvit’ti, cinsel perhizi benimsemişti ve tek çocuktü: kendi soyunun sonuncusu. Suukmel’in yorgun, gri yüzüne bakarken, bir sonrakinin değil de bu dünyanın adaletli ve

* Matta 5:5’e gönderme. “Ne mutlu yumuşak huylu olanlara! Çünkü onlar yeryüzünü miras alacaklar.” –y.n.

anlamalı olmasını bekleyen ahmaklara nihayet merhamet duydu.

“Babam kadim rahiplerin oğlu, annem de çoktan ölüp gitmiş önemsiz kralların kızıydı,” dedi Suukmel’e. “Halkları binlerce kez yok olmanın eşiğine geldi. Binlerce kez siyasi çekişmeler ve katı ah-laki kanaatler yüzünden, uzlaşmaya duydukları ölümcül nefret yüzünden neredeyse kendi kendilerinin kökünü kazıyacaktı. Binlerce kez Tanrı’nın zihninde bir anıdan ibaret olacak duruma geldiler.”

“Yine de yaşıyorlar mı?” diye sordu Suukmel.

“Son baktığımda öyleydi,” dedi Sean. “Daha fazlası için güven-ce veremem.”

“O zaman biz de yaşayabiliriz,” diye karşılık verdi Suukmel, za-yıf bir inançla.

“Kahretsin, evet, o bile olabilir,” diye homurdandı Sean İngiliz-ce, Disraeli’nin kısacık beytini hatırlayarak: *Ne tuhaf bir iş yapmış Tanrı / Yahudileri seçmekle*. Garip bir aksanla konuştuğu K’San di-linde, “Kıymetli leydim Suukmel,” dedi sonra, “kesin olarak söyle-yebileceğim tek bir şey var: Tanrı’nın kimden hoşlanacağını tahmin etmek mümkün değil.”

Rakhat: İniş

Dünya Tarihiyle Ekim 2078

SEAN FEIN, RAKHAT'TA her şeyin anlam kazanacağına dair yanılsamalara kapılmış olsaydı bile, *Giordano Bruno* ekibinin iniş yapmasından önceki saatlerde mutlak unutuşa yaklaştığında hepsi uçup giderdi.

Kimyanın yasalarını ve işleyişini ne kadar güzel bulsa da, uçuş fiziği onu aşıyordu ve Sean hep doğuştan gelen kötümserliğinin, bindiği herhangi bir hava aracının alev alarak çakılmasıyla ödüllendirileceği beklentisi içinde olmuştı. O yüzden son Jameson şişesini bu önemli güne saklamıştı; *Bruno*'daki son saatlerini, son nefesindeki viski kokusu için bir özürle birlikte kendini Tanrısı ve Kurtarıcısıyla buluşmaya ruhen hazırlayarak geçirdi.

Uzay boşluğundan inişin ilk aşaması sıfır yerçekimi ve buz gibi havanın hâkimiyetinde geçti. Düşük yerçekimi ve gittikçe artan sıcaklığın kendini gösterdiği kısa süreli, kutlu bir zaman aralığı oldu, ama bunu hissedilir bir hızlanma takip etti. Atmosfere girdikleri sırada iniş aracı titremeye, sonra da pis bir denizdeki küçük bir kayık gibi sarsılmaya başladı.

Alkol onu yüzüstü bıraktı. Midesi bulanık ve ağzı kupkuru olan Sean, uçuşun geri kalanını dönüşümlü olarak günahlarının bağışlanmasına aracılık etmesi için Meryem Ana'ya yalvarıp yakarmak ve gözleri kapalı, avuçları terden pis pis kokarak, bir duayı tekrar edencesine İrlanda aksanıyla, "Siktir, siktir, siktir," diye mırıldanmakla geçirdi. Tam işler daha kötüye gidemezmiş gibi görünürken, bölgeden geçen son tropikal fırtınadan kalma kötü hava kütleline çarptı-

lar ve giriş sıcaklığının şiddeti artarken Sean'ın bedeni kendi otonom sinir sistemiyle çılgınca savaşılmaya koyuldu: Dehşetten buz kesmişti ve ateşi üzerinden atmak için terliyordu.

İşte bu yüzden *Giordano Bruno*'dan Rakhat'a ayak basan ilk adam, misyonun başrahibi Daniel Demir At ya da bu yeni dünyayı ilk kez görmek için can atan ekoloji uzmanı Joseba Urizarbarrena değildi. Burayı tanıyan ve tehlikelere karşı en hızlı tepki verebilecek kişi olan Emilio Sandoz ya da başına yeniden bir felaket gelmesi ihtimaline karşı onun yanında kalmakta kararlı olan John Candotti; fatih olmayı hedefleyen Carlo Giuliani veya koruması Niccolo d'Angeli de değildi. Herkesi ittirip geçerek sıranın önüne doğru kendine yol açan ve kapı açıldığı anda iniş aracından çıkan; sendeleyerek birkaç adım ilerleyip zarafetten yoksun bir şekilde dizlerinin üzerine çöken, sonra da olduğu yerde dolu dolu iki dakika boyunca kusan kişi İsa Cemiyeti'nden Peder Sean Fein'di.

Ziyaretleri için daha hayırlı bir başlangıç umut etmiş olabilirlerdi. Ama Sean en azından misyonlarından bir adamın söylediği ilk sözlerin bir tür dua olmasını sağladı. Durum yatıştığında, "Yüce Tanrım," dedi tek nefeste, "kaliteli bir içki fena harcadı."

İnbrokar Şehri'nin güneyindeki, Sofia'nın onlara iniş alanı olarak tavsiye ettiği platoya ancak, Sean doğrularak dizlerinin üzerinde oturduktan, öksürüp tükürdükten ve soluklandıktan sonra bakabildiler.

"Unutmuşum," diye fısıldadı Emilio Sandoz. Şu anda hepsinin yaptığı gibi, iniş aracının aşırı ısınma yüzünden tıkırdayan gövdesinden, yanık yakıt ve kusmuğun leş gibi kokusundan uzaklaşarak güzel kokulu rüzgâra doğru ilerliyordu. "Unutmuşum."

Daha erken gelmeyi düşünmüş, Rakhat'ın güneşlerinden ilki doğduktan hemen sonra, gün ortasının kızgın sıcağından önce ulaşmayı planlamışlardı; ama yılın bu zamanında hava çoğu zaman değişken di ve fırtınalar inişi iki kez geciktirmişti. En sonunda Frans yağmurlarda bir kesinti tespit etmiş ve Carlo da iniş zamanları ikinci günbatımına yakın bir vakte denk gelecek olsa bile inmeye karar vermişti.

Böylece Rakhat'a şans eseri günün en güzel zamanında, vahşi

yaşamın akşamüstü korusu kendi bereketi karşısında mest olmuş umursamaz bir dünyaya varlığını ilan ettiğinde ulaşmışlardı. Doğuya doğru uzanan arazi bardaktan boşanırcasına yağan gri bir yağmurla örtülmüştü; ama arkalarında, Pon Nehri'nin zapt edilmesine katkıda bulunan beyaz kireçtaşından dik kayalığın hemen üzerinde, batmakta olan iki güneş vardı ve bu güneşler yakınlardaki kırsal alanı ıslıl ıslıl aydınlatıyor, itidalsiz bir dünyanın bir korsanın mücevher sandığı gibi parıldamasına neden oluyordu: dört bir yanda elmastan yağmur damlaları ve altın bulutlar; ametist, akuamarin ve zümrüitten vahşi bitki örtüsü; sitrin, yakut, safir ve topazdan şatafatlı çiçekler. Gökyüzünün kendisi opal gibi ışık saçıyordu: sarı, pembe, leylak rengi ve Meryem Ana'nın giysileri gibi gök mavisi.

John yanında durduğu Emilio'ya, "Bu koku ne?" diye sordu.

"Hangisi?" diye bağırdı Joseba. Eflatun rengi çayırın huzur verici manzarası karşısında tarımın sebep olduğu bozulma unutulmuştu. Durduğu yerin çevresindeki birkaç adımlık alanda bir ömürlük iş vardı. Toprak minicik, omurgalı bölge hayvanlarıyla capcanlıydı, hava ise güneş ışığında daireler çizdikleri sırada zar gibi kanatları parlayarak uçuşan şeylerle dolup taşıyordu. Bütün bu veri sağanağıyla şaşkına dönen Joseba, bir metrekarelik bir alan belirleyip araştırmaya hemen o anda başlamamak için kendini zor tutuyordu; onu bir şekilde zapt etmeliydi – bölümlere ayırmalı, ehlileştirmeli, tanımalıydı.

"Parfüm dükkânı gibi!" dedi Nico.

"Ama özellikle bir koku var," dedi John, uygun kelimeleri arıyordu. "Tarçın gibi ama... daha çiçeksî."

"Evet, enfes," diye katıldı Carlo. "Bu kokuyu tanıyorum. Temas Birliği'nin Sandoz'u geri gönderirken *Stella Maris*'e yüklediği mallar arasında böyle kokan kurdeleler vardı."

Emilio etrafa bakındı, sonra birkaç adım uzaktaki bodur çalılara doğru yürüdü. Taç yaprakları gelinciklerin o hayal gibi parlak kırmızı renginde olan borazan biçimli bir çiçek koparıp John'a uzattı, o da kokusunu içine çekmek için öne eğildi. "Evet, aldığım koku bu. Adı ne?" diye sordu John, çiçeği Sean'a uzatarak, ama hâlâ sersem gibi hisseden Sean geri çekildi.

"*Yasapa*," dedi Emilio. "Peki *yasapa* ne demek?"

John kelimeyi parçalara ayırdı. *Ya s a p a...* “Bununla çay yapılabilir!” diye tercüme etti, muzaffer bir edayla.

Öğrencisinden hoşnut olan dilbilimci başını sallarken Carlo da uzanıp çiçeği iki eliyle tutarak yüzüne doğru kaldırdı ve derin bir nefesle kokusunu içine çekti. “Runalar cam bir kavanozu bu çiçeklerle doldurup üzerini suyla kaplıyor ve güneşe bırakıyor – benim zevkime göre fazla şekerli,” dedi Emilio, “ama çaya şeker otu yaprağı da katıyorlar. Yeterince uzun süre bekletilirse fermente oluyor. Bu da bir tür konyak elde etmek için damıtılabilir.”

Carlo zafer kazanmışçasına, “Tam tahmin ettiğim gibi!” diye böbürlendi. “Buraya geleli daha yarım saat olmadı ama şimdiden bütün bu yolculuğun masrafını çıkardın,” dedi Sandoz’a. Bir yandan da çiçeğe bakıyordu. “Rengi güzelmiş...” Durakladı, sonra şiddetle hapşırdı.

Nico tekdüze bir sesle, “*Crisce sant*’,” dedi.

Carlo başını salladı ve tekrar denedi. “Peki konyak...” Ağzı açık halde durdu, gözleri kapandı ve bu sefer, her ufak haykırışın ardından Nico’dan gelen iyi dileklerle, peş peşe defalarca hapşırdı. “Sağol, Nico, sanırım ömrüm yeterince uzadı,” dedi Carlo. Yeniden hapşırmadan önce nihayet, “Peki konyak da bu renk mi?” diye sormayı başardı. “Tanrım,” diye bağırды, “nezleye yakalanıyor olamam!”

Sean boğucu koku karşısında dudaklarını bükerek, “Şu lanet olasıca çiçektendir,” dedi.

“Ya da iniş aracının dumanlarından,” diye öne sürdü Danny.

Carlo hayretle başını iki yana salladı ve düşüncesini sürdürmeyi başardı. “Konyak da bu renk mi? Talep müthiş olur...”

Carlo kendini hapşıırıkların hücumuna bırakırken Danny, “Aman Cizvitleri anlaştırmaya dahil etme,” diye uyardı. “Bir şarap imalathanesi işletmeye çalıştığımız tek seferde para kaybettik. Öte yandan Benediktinlere biraz sağlıksız rekabet sağlamak eğlenceli olabilir...”

Carlo artık geriye doğru jet gibi yalpalıyordu. Tuhaf şekilde uyuşmuş görünen elleriyle ağzını kapatarak tek nefeste, “Yeter ama!” dedi. Gözleri kaşınmaya ve sulanmaya başlıyordu. Sean’ın, “Çiçeği bı-

* İt. “Çok yaşa” –y.n.

rak,” dediğini duydu. Sandoz ise, “Onu suratından çek!” diye talimat verdi. Carlo da öyle yaptı, ama hapsirıklar tüm şiddetiyle devam etti. Gözleri de şişerek kapanıyordu...

“Bu sizinle çıktığım son grup seyahati,” diye sızlanıyordu John. “Biri kusar, birinin çiçek alerjisi tutar...”

“Patron, bir sorun mu var?” diye sordu Nico. Cevap gelmeyince Emilio’ya döndü ve tekrar, “Bir sorun mu var?” dedi.

Her şey aynı anda olmaya başladı: Emilio’nun, “Anafilaksi kiti-ni getirin! *Koşun*, hadisenize! Adam gidiyor!” diye bağırması. Her bir nefesi hızla sıkışan yutaktan hava geçirmek için ayrı bir mücadeleye dönüşen Carlo’nun yere yığılması. Danny’nin kiti almak için hızla koşarak iniş aracına dönmesi. Emilio’nun John’a, “Onu sırtüstü çevir! Kalp masajına başla!” diye haykırması. Sonra Carlo mosmor oldu ve Nico’nun korkusu hıçkırıklara dönüştü. Sean onu sakinleştirmeye çalıştı, ama Emilio kollarını göğsünde kavuşturarak bu keder manzarasına arkasını döndü. Birkaç saniye yürüdükten sonra geriye dönüp, John yorulmaya başlayınca Carlo’nun kalbini yeniden çalıştırmaya yönelik ritmik egzersizi Joseba’nın devralışına baktı. Demir At kayarak durup Carlo’nun cansız bedeninin yanına çömelirken Emilio, “Danny – *hadi ama!*” diye bağırdı. Demir At’ın kiti altüst etmesini izlediği sırada, “Kırmızı şırınga,” dedi. Sesi kısık ve gergindi. “Evet. İşte o. Tam kalbine. Onu kaybediyoruz...”

Fakat daha o konuşurken bile Carlo’nun rengi pembeleşti ve kesik nefesler Joseba’nın yardımını olmadan gelmeye başladı. Hepsi de zamanın içinde donup kalmış gibi, epinefrin etkisini gösterirken sesizce izledi. “Tanrım,” diye fısıldadı John. “Ölmüştü.”

“Pekâlâ,” dedi Emilio, kendisi de hayata dönerek, “onu iniş aracına götürüp kilitleyin – burada hâlâ alerjenlere maruz kalıyor.”

“Nico,” dedi sakince Sean, “bize yardımcı olup araçta Don Carlo için yer aç lütfen.”

Gözleri sulanıp kızarmış ve korkmuş olsa da doğrudan bir emre itaat etmeye her daim hazır olan Nico kargo bölümünün kapısını açmak için önden koştu. O sırada John, Sean ve Joseba da Carlo’yu sığınağa taşıyordu. Diğerlerinin arkasından yavaşça koştukları sırada Emilio, Danny’ye, “Stabilize olursa tek ihtiyacı bu olabilir,” diye

anlatıyordu. “Fakat tekrar kendinden geçerse aminofilini dene, tamam mı?”

İniş aracının sistemlerini yeniden faaliyete soktuklarında ve filtreler araç içindeki havayı temizlemeye başladığında Carlo kendine geliyordu. Joseba’nın, “... atmosfer polenler, deri döküntüleri ve Tanrı bilir başka nelerle dolu olmalı,” dediğini duyabiliyordu. Fakat Sandoz, “Hayır, *yasapa*’dan olmalı. Anafilaksi için alerjene en az iki kez maruz kalmak gerekir ve kokuyu da tanıdı,” dedi. Boğazı hâlâ bir miktar tıkalı, gözleri de şişlikten kapanmış durumdaki Carlo doğrulup oturmak için çabaladı; biri onu kollarının altından yakalayıp ayağa kaldırdıktan sonra bir uçuş koltuğuna oturtmak için ilerletti. Carlo ise bitkin ve sersemlemiş halde, “Bu kesinlikle heyecan vericiydi,” diye fısıldadı.

Sandoz’un, “Evet, gerçekten öyleydi,” diyerek ona katıldığını duydu. Adamı göremiyordu, ama başını hayretle iki yana salladığını, gümüş rengi saçların kara gözlerin üzerine düştüğünü gözünde canlandırabiliyordu. “İki gezegende kurtarmayı seçebileceğim onca hayat içinden,” dedi Sandoz, “seninki, Don Carlo, listemin en sonunda olurdu. Nasıl hissediyorsun?”

“Utanç içinde ama daha iyi, sağol.” Carlo gülümsemeye çalıştı ve şişmiş yüzünün ne kadar tuhaf hissettirdiğini fark etmenin şaşkınlığını yaşadı. Görüşü netleşip nefes alıp veriş kolaylaşırken, *Frans’a benziyor olmalıym*, diye düşündü. Sonra kafasına dank etti: “Senin rüyan, Sandoz! Ölüler şehrinde olmadığımı söylemiştin...”

“Evet, korkarım Gayjur şehrinde de olmayacaksın,” dedi Sandoz ciddiyetle. “Seni *Bruno*’ya geri gönderiyorum. Danny yeniden krize girme ihtimaline karşı doktor olarak yanında gidecek. John da pilotluk yapar—”

“Sandoz, ben bunca yolu—”

“Anafilaksiden ölmek için gelmedin,” diyerek cümleyi onun yerine tamamladı Sandoz. “Kısa bir süre önce yaşadığın şey tam olarak buydu. *Yasapa*’lar yıl boyunca çiçek açar. Daha sonra yeniden kara ya çıkmayı deneyebilirsin istersen... belki John senin için bir basınç tulumunu yeniden yapılandırabilir. Şimdilik ana gemiye dönmeni tavsiye ederim. Karar senin tabii.”

“Peki,” dedi Carlo. Gerçekler karşısında uzun süre itiraz eden biri değildi. “Plandaki değişikliği telsizle Signora Mendes’e haber verin ve Frans’ı da yedek pilot olarak uzaktan kontrole geçirin. Sence *yasapa* konyağı da insanları çiçeğin beni etkilediği gibi etkiler mi?” diye sordu. “İhraç ettiğimiz her şeyin üzerine uyarı etiketi koymak zorunda kalacağız: İçmeniz durumunda sorumluluk size aittir. Bu muhtemelen albenisini artıracaktır! Tehlike unsuru...”

“Seni yine de dava ederler, ahbap,” dedi Danny. “Seni kokpite alacağım. Kargo kapısını yeniden açmamız lazım, ama ön tarafta kilit altında olursan zarar görmezsin herhalde. Biz tertibatı boşaltır boşaltmaz *Bruno*’ya geri dönüyorsun.”

Kuzeybatıya doğru fazla uzak olmayan bir mesafede, kireçtaşından bir kayalığın gölgesinde, şaşkınlık içindeki gezginlerden oluşan ufak ve karma bir grup karanlığa gömülmekte olan düzlüklerden onlara ulaşan tiz uğultuyu ikinci kez dinledi. Bu sefer takoz şeklindeki mekanik obje alev saçarak onların görüş hattına yavaşça yükseldi. Kararmış dış kaplaması ikinci güneşin gittikçe sönükleşen ışığını emiyordu. İniş aracı doğrudan itiş gücünü sağlayacak irtifaya ulaşır motor başlıklarının yönünü yeniden ayarlarken hiç ses çıkarmadan izlediler. Araç öne ve yukarı fırladı, ardından yan yattı ve tırmanışa geçti. Onlar hızla küçülüp gözden kaybolan aracı seyrederken, kısa süre içinde, bindikleri teknenin gövdesine çarpan su dışında hiç ses kalmadı.

“Sti’nin dans eden ayakları,” diye sövdü Shetri Laaks alacakaranlıkta. Yanık yakıt kokusu bir anda tüm şiddetiyle onlara ulaşmıştı. “Ne *pis* koku! O adamların burnu düşmüş olmalı.”

“Niye bu kadar çabuk geri döndüler ki?” diye merak etti Kajpin. “Planlarının Gayjur’dan gelecek eskort için burada beklemek olduğunu sanmıştım.”

“Şimdi ne yapacağız?” diye sordu Tiyat. “Geri dönüp...”

“Sessiz olun!” diye fısıldadı Rukuei. Kulaklarını iniş alanına doğru kaldırmıştı. “Dinleyin!” Başta yalnızca yabancı makinenin leş

gibi kokusu ve gürültüsü artık ortadan kalktığı için ortama yeniden hâkim olan çayırın olağan kargaşası duyuluyordu: bir kez daha kendi haline bırakılan çimlik arazinin cırıltı ve vızıltıları... “İşte! Duydunuz mu?” diye sordu Rukuei. “Hepsi gitmemiş!”

“Şarkı söylüyorlar!” diye fısıldadı Tiyat. “İsaac memnun olacak.”

“*Sipaj*, Kajpin, sabırlı ol,” dedi Shetri telaşla. “Rüzgâra karşı duruyoruz! Rukuei, kokuları hiç mi ayırt edemiyorlar?”

“Bizim kadar iyi değil, ama tamamen kayıtsız da değiller. Belki de etraflarından dolaşıp onları rüzgârın karşısına almalıyız.” Artık tek bir şey bile göremiyordu. “Ya da sabaha kadar bekleyelim.”

Kajpin başka birinin fikrini beklemeden alçak su teknesini eğimli doğu kıyısına doğru çekmeye başladığında sular sıçradı ve sarsıntıyla birlikte bir ürperti oluştu. Tiyat, Kajpin’in tekneyi hızlandırmak için bir *marhlar* kütüğüne yeterince yaklaştırmasına yardım etmek üzere teknenin dışına atladığında, “Su burada ılıkmış!” diye bağırdı.

Kajpin ise Rukuei ve Shetri’ye, “Siz ikiniz telsizi takip edin,” dedi. “Biz çıkıp neler öğrenebileceğimize bir bakacağız.”

Tırmanışla geçen birkaç saniyenin ardından Tiyat’ın sessizce, “Üç kişiler!” diye seslendiğini duydular.

“Git teknede otur!” dedi Kajpin tatlı bir alayla, Tiyat’ın yanına yüzüstü uzanarak. “Dört kişiler! Gördün mü? Şu barınağın dibinde oturan bir çocuk var.”

Yüzünü onların sesine doğru çevirmiş olan Shetri, “Bir tercüman mı?” diye tahminde bulundu.

“Hayır, onlar tercümanlığı öğrenmesi için çocuk getirmiyor,” dedi Rukuei, onları bilgilendirerek. “En azından geçen sefer getirmediler. Bazı yetişkinleri ufak tefek oluyor.” Dikkatini telsiz denetleyiciye çevirdi, ama birkaç şarkı notası ona ulaştığında dikkati dağıldı. “İşte bu İsaac için götüreceğimiz adam. Kimin şarkı söylediğini görebiliyor musunuz?”

Ufak bir tartışma daha patlak verdi. “*Sipaj*, Kajpin, ninen *djanada*’larla mı kırıştırdı? Kör olan sensin!” diye takıldı Tiyat. “Yemek yapan söylüyor. Ağızlarını izle! Diğerleri sadece çene çalışıyor. Aşçı – görüyor musun? Şarkı çıkarken ağzı daha uzun süre açık kalıyor.” Hâlâ tartışan Runalar kıyıdan aşağı kayarak inerken toprakta çı-

kardıkları ses duyuldu. Telsizi dinleyen Rukuei sessiz olmalarını işaret etti.

Telsiz yayını sona erdiğinde, “Gruplarından biri hastalanmış, o yüzden onu geri götürmüşler,” diye bildirdi. “Diğerleri hâlâ Gayjur’a gitmek için eskort bekliyor.”

“Pekâlâ. Üç yetişkin ve bir çocuk var – ya da o küçük olan her neyse işte,” dedi Kajpin, dizlerindeki çerçöpü silkeleyip tekrar tekneye binerken. “Buranın doğusunda kara yağmur var, ama hava açtığında VaGayjuriler her an gelebilir. Ben derim ki, bu gece yabancıların uykuya dalmasını bekleyelim ve Isaac için şarkıcıyı alıp eve gidelim.”

“Diğerleri uyanır!” diyerek karşı çıktı Tiyat. “Isaac geceleri görüyor, biliyorsun. Onlar *djanada* gibi değil.”

“O zaman dördünü birden alırız! Pek de mücadele edecek gibi görünmüyorlar...”

“Hayır,” dedi Rukuei kararlılıkla. “Ha’anala haklıydı – sinsice yaklaşıp adam kaçıarak müttefik kazanılmaz.”

“Onları kahvaltıya çağır işte!” diye üsteledi Shetri. “*Sipaj*, yabancılar, ne kadar uzun yoldan geldiniz!” diye fısıldadı, tiz sesli bir Runao taklidi yapıp Tiyat’ı kahkahasını yutmak zorunda bırakarak. “Bize katılmaz mısınız?” En başından beri Shetri’nin planı buydu ve işe yarayacağından emindi. Vadideyken, “Biraz *betrin* kökü kızartın – Isaac *betrin*’i sever,” diye ileri sürmüştü. “Sosuna birkaç *othrat* tanesi kattık mı ta N’Jarr’a kadar uyurlar!”

“Şu şarkıyı dinleyin,” dedi Rukuei tek nefeste. En küçük güneş ufuk çizgisinin aşağısına doğru alçalırken rüzgâr yön değiştiriyordu ve “Che gelida manina” esintisiyle onlara doğru süzüldü. “*Sipaj*, Tiyat, sen ne düşünüyorsun?” diye sordu Rukuei. “Bir fikrin var mı?”

“Ben sizin de onları görebilmeniz için sabaha kadar bekleyelim derim,” dedi Tiyat. “Plan yapmak için iki farklı zihin tek bir taneden iyidir.”

Bu doğruydu, ama hiçbir şey planlandığı gibi gitmedi.

“Signora,” diye üsteliyordu Carlo üç gün sonra, “sizi temin ederim, buluşmak üzere bize verdiğiniz koordinatlardalar...”

“*Orada* değiller,” diye tekrarladı Sofia, Carlo’nun sözünü kese-
rek. Yayınında ses patlamaları ve cızırtılara sebep olan Gayjur’daki
devasa fırtına sistemine rağmen sesi net ve sertti. “Eskorttan alanı bul-
duklarına ilişkin rapor geldi. Signor Giuliani, adamlarım kampta yo-
ğun bir kan kokusu olduğunu ama hiç ceset bulunmadığını söylüyor.”

“Aman Tanrım,” diye fısıldadı John Candotti, kollarını kendi
gövdesine dolamış vaziyette köprü bölmesi boyunca volta atarken.
“Tekrar inmemiz gerektiğini biliyordum!”

“Panik yapmayalım, ahbab,” dedi Danny. Fakat diğer herkes gi-
bi o da bilgileri yeniden gözden geçiriyordu. Korkunç hava koşulla-
rıyla geçen, karadaki mürettebattan yalnızca kısa raporlar aldıkları
üç gün: “İyiyiz.” Ancak hiç ayrıntı yoktu...

“Signora, bütün ekibimizde deri altına yerleştirilmiş GPS verici-
leri var,” dedi Carlo. Temas Birliği’nin kayıp ekibinin kaderinden sa-
kınmak için bu adımı atmıştı. Frans Vanderhelst’in evrensel konum-
landırma sisteminden verileri çıkarmasını izledi. “Şu anda konumla-
rına ilişkin verileri kontrol ediyoruz, ama kötü bir şey olduğunu dü-
şünmek için hiç...”

“Bu ne be..?” dedi Frans.

Carlo bir küfür koyuverdi. “Signora, buluşma yerimizin koordi-
natlarında üç GPS vericisi görüyoruz. Fakat vericiler altmış sekiz sa-
attir yerinden oynamamış... Bu çok anlamsız. Karadaki ekipten da-
ha dün gece haber aldık. Bir dakika. İniş alanının aşağı yukarı iki
yüz kırk kilometre kuzeydoğusunda konumlanmış dördüncü bir ve-
rici var.”

Sofia gergin bir şekilde, “Kimin vericisi hâlâ aktif?” diye sordu.

“Bu Sandoz,” diye bildirdi Frans.

John’dan bir inilti, Sofia Mendes’ten ise hırıltıya yakın bir ses
çıktı. Hâlâ GPS verilerini inceleyen Carlo araya girdi. “Evet. Kesin-
likle. Sandoz yaklaşık üç gün önce kuzeye ilerlemeye başlamış.”

“Rehin alınmış. Diğerleri de ölmüştür – ya da daha kötüsü!”

“Signora! Lütfen! Onlar...”

“Neden GPS konumuyla telsiz yayınlarının geldiği yeri karşılaştı-

tırmadınız?” diye sordu Sofia. “Bir terslik olduğunu günler önce fark etmiş olmalıydınız!”

Frans savunmaya geçerek, “Hiç aklıma gelmedi,” dedi. Kaçırıldığı bir şey ya da bir ipucu olup olmadığına bakmak için görüşme dokümlerini açmaya başlamıştı bile. “Herkesin sesi iyi geliyordu!”

“Signora, lütfen! Varsayımlarınızdan sonuç çıkarıyorsunuz,” diye bağırdı Carlo. Kendisi de tereddütlü biri sayılmazdı, ama Mendes söylenen her şeyin bir adım ötesine atlıyor gibiydi. “Karadaki ekip-ten dün gece haber aldık!”

“Dördüyle de konuştunuz mu?”

“Evet, ya bu sefer ya da öncekilerde.”

“O halde belli ki baskı altında bilgi veriyorlardı,” diye kestirip attı Sofia. Adamların yavaşlığı karşısında öfkeyle karışık bir sabırsızlık içindeydi. “GPS vericileri sökül müştür...”

“Signora, nereden bileceklerdi ki...”

“...işte bu yüzden üç gündür hareket yok. Biri Sandoz’unkini yanlarına almayı başarmış ve...”

“Adamlarımdan biri hâlâ aşağıda,” diyen Carlo kadını yavaşlatmaya çalışıyordu. “Nico özellikle Sandoz’u korumak üzere emir aldı. Sandoz tehlikede olsa Nico bana söylerdi.”

“Kamp alanında kan vardı,” diye hatırlattı Sofia. “Signor Giuliani, onlar rehin alınmış. Kuzey dağlarında kaçaklar var. Onların kökünü bir türlü kazıyamadık, ama şimdi... Bu *sona erecek*,” derken neredeyse kendi kendine konuşuyordu. Öfkesi, telsizden gelen sesi cızırdatıp çatlatan Gayjur göklerindeki kara bulutlar gibiydi. “Bu sona erecek. Yağmalar, hırsızlık, yalanlar. Adam kaçırmalar, cinayetler – hepsi şimdi sona erecek. Adamlarımızı geri alacağım ve Tanrı’nın yardımıyla bu işe bir son vereceğim. Signor Giuliani, onların yolunu kesmek için askeri birliklerle kuzeye gidiyorum. GPS vericilerinizin ve karadaki ekiple tüm telsiz bağlantılarınızın sürekli izlenmesini isteyeceğim, anlaşıldı mı? O *djanada* piç kurularını inlerine kadar takip edip bu işi kesin olarak *bitireceğiz*.”

Pon Nehri Havzası

Dünya Tarihiyle Ekim 2078

BATIDAN YÜRÜYEREK kamp alanına yaklaşan gezginleri ilk fark eden Emilio Sandoz'du. Dört VaRakhati de şehirli Runa tüccarlara özgü giysi ve botlar giymişti ve Emilio'nun onların kimliğinden şüphe etmek için hiçbir sebebi yoktu. "Ziyaretçilerimiz var," diye duyurdu ve yanında Nico, arkasında da Sean ve Joseba'yla birlikte yeni gelenleri karşılamak için öne çıktı. Korkmuyordu. Sofia, Garnu Dağları'nın güneyinde hiç *djanada* olmadığı konusunda ona defalarca güvence vermişti ve Nico da silahlıydı.

İki elini de avuç içleri yukarı bakacak şekilde Runa tarzında öne uzattı ve bir zamanlar onun için tanıdık olan, kendininkilerin üzerine yerleşecek uzun Runa parmaklarının sıcaklığı için kendini hazırladı; sonra destekleri hatırlayıp kollarını indirdi. "Birinin elleri dokunmaya uygun değil, ama biri sizi iyi niyetle selamlıyor," diye açıkladı. Nico'ya bir bakış atarak, "Selam ver," dedi ve Nico'nun ağırbaşlı, yanılsız selamlaması –"*Challalla khaeri*"– öne çıkan iki Runa'dan kabul ve karşılık görürken memnuniyetle izledi.

Sean ve Joseba'ya dönerek onların dili tutulmuş halde hareketsiz kalmasına gülümsedi. "Öndeki ikisi kadın," dedi Emilio onlara. "Arkada duranlar erkek olabilir. Bazen ev sahipliği yapma işini hanımlara bırakmayı tercih ederler. Selam verin." Selamlaşma faslı bittikten sonra Emilio buradan hiç ayrılmamış gibi kaldığı yerden

devam etti. “Ne kadar uzun yoldan geldiniz! Yemeğimizi sizinle paylaşmaktan memnuniyet duyarız.”

Arkadaki iki kişinin bakıştığını gördü ve bunun üzerine nefes almayı bırakıp ikisinden daha ufak tefek olana gözlerini dikti. O bir Runao değil, Emilio Sandoz’un pek çok kez kâbuslarında gördüğü biriydi: eşsiz güzellikte menekşe rengi gözleriyle orta boylu bir adam. O gözler Emilio’nunkilere öyle dosdoğru ve meraklı bir bakışla karşılık veriyor, onu kendine öyle bağlıyordu ki, Emilio da ona aynı şekilde bakıp hiç geri çekilmemek için tüm gücünü kullanmak zorunda kaldı.

Olamaz, diye düşündü. Bu aynı adam olamaz.

Adamın, “Siz – siz Emilio Sandoz’un oğlu olmalısınız, değil mi?” diye sorduğunu duydu. Sesi farklıydı. Yankılı ve güzel, ama farklı. “Babanızın resmini görmüştüm. Kayıtlarda...”

K’San dilini duyup, Rukuei konuşurken ortaya çıkan kesici Jana’ata dişlerini gören Sean geri çekildi. Nico silahını çıkardı, ama Joseba hızla öne çıktı ve, “Bana ver,” dedi. Silahın emniyetini kapattı, Basklı avcılara özgü hızlı tepkilerle dönüp yakınlardaki çalılıkta domuz gibi hırıldayan bir şeye ateş etti.

Silah sesiyle hayvanın ölüm anında cıyaklaması vahşi hayattan yükselen tepkiyi tetikledi ve gözleri kocaman açılıp kulakları da katlanarak kapanan VaRakhatiler geriye doğru sendeledi. Joseba silahı Nico’ya geri verdi, o da konuşan Jana’ata’ya doğrulttu ama gözünü hiçbirinden ayırmadı – hepsi de şu anda donakalmış ve gözle görülür şekilde korkmuş durumdaydı. Bunu izleyen sessizlikte hayvanın ölüsüne doğru yürüyen Joseba eğilip cesedi tek bacağından kaldırarak ders verir gibi kanını akıttı. “Size karşı hiçbir kötü niyetimiz yok,” dedi kararlılıkla. “Fakat bize zarar vermenize de müsaade edecek değiliz.”

“Güzel açıkladın,” dedi Emilio. Kesik kesik nefes alıyordu, ama Carlo haklıydı: Mermiler işe yarıyordu. Rukuei’ye bakarak, “Ben kimsenin babası değilim,” dedi. “Aksine, ismini verdiğiniz kişiyim: Emilio Sandoz. Adı Nico olan bu adam tek lafımla bizi tehdit eden herkesi öldürür. Anlaşıldı mı?”

Dört VaRakhati’den de onayladıklarına dair işaret geldi. Serse-

me dönmüş Rukuei belli belirsiz şekilde, “Babam sizi tanıyordu...” dedi.

“Öyle de denebilir,” dedi Sandoz soğuk bir tavırla. “Sana nasıl hitap edebiliriz?” diye sorarken Üst K’San diline geçmiş, üst düzey bir aristokratın saldırgan konuşma tarzını benimsemişti. “İlk çocuk musun yoksa ikinci mi?”

Jana’ata’nın kulakları hafifçe geriye katlandı ve diğerlerinin arasında utanç dolu kırıntılar başlarken, “Ben özgür doğdum. Annem mevki sahibi bir kadın değildi. Rukuei Kitheri deyin lütfen,” dedi.

“Yüce Tanrım,” dedi Sean Fein tek nefeste. “Kitheri mi?”

“Sen Hlavin Kitheri’nin oğlu musun?” diye sordu Sandoz, ama aklında hiç şüphe yoktu. Babasına olan benzerliği ortadaydı, oğlan çenesini kaldırarak onayladı. “Yalan söylüyorsun ya da bir piçsin,” diye tersledi Sandoz. Bilerek meydan okuyordu; Nico’nun yanında olduğunu bildiğinden, nasıl karşılık vereceğini görmek için oğlanı deniyor, onu harekete geçirecek noktayı arıyordu. “O Kitheri Reshtar’dı ve çocuk sahibi olmaya hakkı yoktu.”

Bu karşılaşmanın gerçekliği karşısında başka zaman olsa verebileceği tepkiyi veremeyecek kadar sersemlemiş olan Rukuei kuyruğunu yere indirmekle yetindi, ama dördüncü kişi öne çıktı ve kendisinin de Jana’ata olduğunu gözler önüne serdi.

“Ben Shetri Laaks.” *Froyil* hâlâ ibretlik bir şekilde yabancının elinde kan dökerken Shetri sesinin sakinliğini korudu; ama yine de, yabancıların düello teklif etmeye meyilli olması ihtimaline karşı, çekişmeye ortam hazırlamak için baskın zamiri kullanmıştı. “Rukuei eşimin kuzenidir ve ben de hısmıma hakaret edilmesini hoş göremem. Kendisi yalan da söylemedi, piç de değil; fakat onun doğumunun şarkısını söylemek uzun sürer. Bana kalırsa, hiç kimsenin daha fazla hakaret etmemesi hepimizin amaçları açısından daha faydalı olacaktır.”

İki taraf da Sandoz’un cevap vermesini beklerken huzursuz bir sessizlik oluştu. Sandoz en sonunda, “Benzer görüşteyim,” dedi ve gerginlik kısmen çözüldü. “Amaçlardan bahsediyordunuz,” derken Shetri’ye hitap ediyordu.

Fakat onu cevaplayan Rukuei oldu. “Buraya neden geldiğinizi

biliyorum,” dedi ve karşısındakinin tepkisine dikkat etti: nefeste bir hızlanma, dikkat kesilme. “Şarkılarımızı öğrenmeye geldiniz.”

Ufak tefek yabancı, “Bu doğru,” diyerek kabul etti. “Daha doğrusu, bir zamanlar öyleydi.” Durdu ve hepsine uzaktan sert bakışlar fırlatmak için başını arkaya atarak dikleşti. Gözleri küçük, siyah ve tuhaftı; Isaac’ın küçük olsa da –normal gözlerin olması gerektiği gibi– mavi ve asla bu şekilde doğrudan bakmayan gözleri gibi değildi. “Sizin hakikat ve hakikatin ardındaki Zihin hakkında şarkı söylediğinize inandığımız için geldik. Bu Hakiki Zihnin size ne tür güzellikler gösterdiğini öğrenmek istiyorduk. Fakat siz hiç güzel bir şey hakkında şarkı söylemiyordunuz,” derken küçümseyici bir yumuşaklıkla konuşuyordu. “Şarkılarınız merhametsiz bir gücün verdiği zevk, aykırıları ezip geçmenin yarattığı tatmin ve karşı konulmaz bir güce sahip olmanın keyfiyle ilgiliydi.”

“O günlerle ilgili her şey değişti,” dedi Runaolardan biri. “Biri-nin adı Kajpin,” derken iki elini de alnına doğru kaldırdı. “Artık o tür gücün tadını çıkaranlar güneyli Runalar. Biz VaN’Jarriler farklıyız.”

“Aramızda sizin aradığınız müziği öğrenmiş olan biri var...” diye başladı Rukuei.

Tiyat çabucak, “Duymak istiyorsanız bizimle gelmeniz gerekecek,” diye ekledi. “Isaac’ın isteği...”

İnsanlar arasında ufak çaplı bir karışıklık yaşandı. “Isaac,” diye tekrarladı Sandoz. “Isaac bir yabancı ismi. Bahsettiğiniz kişi bizden biri mi?”

“Evet,” dedi Shetri. “Sizin türünüzden, ama annesi gibi de değil, kız kardeşi gibi de...”

“Kız kardeşi mi?!” diye haykırdı Sandoz.

Shetri sebep olduğu kargaşaya rağmen, “Kız kardeşinin, yani benim eşimin adı Ha’anala ve üvey annesi de Sofia Mendes u Ku’in’ di,” diye devam etti.

Bunun üzerine Rukuei, “Kuzenimin babasını tanıyordunuz,” dedi. Sandoz’u ve bariz şekilde sinirleri bozulmuş olan diğer yabancıları yatıştırmayı umuyordu. “Ha’anala babamın kız kardeşi ve memleketinden gelen soyadı VaGayjur olan Supaari’nin kızı...”

“Bütün bu olayda leş gibi bir koku var,” diye homurdandı Sean.

K'San dilinde konuşarak, "O zaman Isaac neden sizinle gelmedi?" diye sordu. "Neden annesiyle iletişim kurmadı? Hâlâ hayatta mı yoksa yalnızca adını mı kullanıyorsunuz?"

Joseba cevabı beklemeden İngilizce konuştu: "Ya onu esir tutuyorlarsa? Sandoz, ya onu kullanıyorlarsa..."

Kajpin, "Esir mi?!" diye bağırarak İngilizce bilgisiyle onları şaşkına çevirdi. "O Athaansi'nin oyunudur!"

"Biz kimseyi esir tutmayız," dedi Rukuei.

"Nico," dedi Sandoz sessizce, "o adamı indir."

Daha kimse kımıldayamadan, Rukuei Kitheri yere serilmişti ve Nico'nun profesyonel bir beceriyle ağzına sıkıştırdığı silah yüzünden gözleri kocaman olmuş, boğuluyordu.

"Dinle beni, Kitheri, eğer hayattan bıktıysan şu anda bana yalan söylemen yeterli," dedi Sandoz, tehdidini fısıldamak için dizlerinin üzerine çökerek. "Bugün buraya kaç kişi geldiniz? Nico, bırak konuşsun."

"Dört," dedi Rukuei. Ağzında çelik tadı vardı. "Gerçekten. Yalnızca gördükleriniz."

"Eğer daha fazlası varsa seni de onları da öldürtürüm – seni en son hem de. Bana inanıyor musun?" Muhteşem gözleri insanı tatmin eden bir korkuyla kocaman olan Rukuei çenesini kaldırdı. "Bana kalırsa yabancı Isaac'i rızası dışında tutuyorsunuz. Bana kalırsa onu babanın beni kullandığı gibi kullanıyorsunuz."

Tiyat onun tepesinden, "Bu adamlar delirmiş!" diye haykırdı.

Sandoz gözlerini Rukuei'den ayırmadan bağırdı. "*Bu* adamın sözlerini duyacağım! Konuş, Kitheri, yabancı Isaac hayatta mı?"

Rukuei, "Evet! Isaac, VaN'Jarriler arasında saygı gören biridir," derken yutkunmaya çalışıyordu, ama nafile; ağzı kurumuş, kafası karışmıştı. "Güneyli Runaları yıllar önce kendi isteğiyle terk etti. Gitmekte ya da kalmakta özgür. Bizimle kalmayı kendisi tercih ediyor. Şarkılarımızı seviyor..."

"*Sipaj*, Sandoz, dün gece uyuduğunuz sırada sizi esir alabilir-dik!" dedi Kajpin. Herhangi bir açıklaması olmayan bu düşmanlık karşısında iki yana sallanamayacak kadar çileden çıkmıştı. "Size karşı dürüst olmak Rukuei'nin fikriydi. Gayjur'dan gelen eskort ya-

kında burada olur...”

“Onu nereden biliyorsunuz?” diye sordu Sean, ama Kajpin konuşmaya devam etti. “Tehlikede olan biz-ama-siz-değil! Biz size karşı bir tehdit değiliz. Size ihtiyacımız var ve karşılığında sunabileceğimiz bir şey de var, ama yakalanırsak infaz edileceğiz!”

Minik yabancınn durgunluğundan cesaret alan Shetri, Sandoz’un yanına diz çöktü ve sakın bir ısrarla konuştu. “VaN’ Jarrilerin Gayjur’daki hükümetle iletişim kurmaya çalıştığı son üç seferde delegelerimiz görülür görülmez öldürüldü. Lütfen. Beni dinleyin. Biz güneylilerle anlaşmak istiyoruz, ama VaGayjuriler bizimle müzakere etmiyor çünkü yeğenim Athaansi Runa köylerini yağmalayıp duruyor ve bundan *hepimiz* sorumlu tutuluyoruz!” Durdu ve kendi kendini sakinleştirdi. “Dinle beni, Sandoz. Ben kefil olacağım. Eğer yalan söylüyorsak, sizi herhangi bir şekilde kandırırsak, o zaman beni şu *froyil* gibi öldürt. Ben sizin tutsağınız olacağım.”

Tiyat’la birlikte ayaklanan Kajpin, “Biz de öyle,” dedi.

Rukuei Kitheri de yerden, “Ben de size aynı şekilde boynumu sunuyorum,” dedi. “Fakat Isaac’e gitmek zorundasınız çünkü o size gelmez. Sizi ona götürebiliriz, ama bize güvenmeniz gerekiyor. Bazılarımız Isaac’in sizin de aradığınız Hakiki Zihnın müziğini öğrendiğine inanıyor, ancak öğretmek için size gelmeyecektir.”

“Yalan,” dedi Sandoz en sonunda. “Duymak istediğimiz şeyleri söylüyorsunuz...”

“Sizin ne duymak istediğinizi *biz* nereden bilebiliriz ki?” diye haykırdı Tiyat.

Sandoz ani, kesik bir nefesle yalpalayarak ayağa kalktı ve herkeşe sırtını dönerek birkaç adım yürüdü. “Kalkmasına yardım et, Nico,” diye kestirip attı, ama takındığı tavrı daha fazla sürdüremediğinden geri dönmedi. Kendini hasta hissediyordu ve düşünmek için zamana ihtiyacı vardı. Omzunun üzerinden, “Gözünü onlardan ayırma,” dedi ve yürüyerek uzaklaştı.

Sandoz'un gidişiyile hangi tarafın daha fazla rahatladığını söylemek zordu, ama herkesin gözünü korkutan varlığı aralarından ayrılmışken, gerilim dört bir yanda belirgin şekilde azalmıştı.

Sandoz duyamayacak kadar uzaklaştığında Shetri, Joseba Urizarbarrena'ya hitaben, "O *froyil*'i ziyan ederseniz yazık olur," diyerek görüşünü belirtti ve Joseba'nın içindeki avcı da ona hak verdi. Böylece ateş yakıldı, *froyil* içi temizlendikten sonra bir şişe takıldı ve gözetim altındaki Tiyat tekneden diğer erzakları getirdi. Et ve sebzeler kızarıırken Sean, Joseba, hatta Nico bile ayrıntılı sorular yöneltip pürdikkat dinledi ve kendilerine anlatılanlar üzerinde uzun uzadıya düşündü: Duydukları doğru muydu ve tüm bunlar ne anlama geliyor olabilir? Sonunda Sandoz'a gittiler.

Birkaç yüz metre ötede kamburunu çıkarmış, bezgin bir şekilde yerde oturuyordu. "Nico, neden sana söylendiği gibi onları takip etmiyorsun?" diye sordu, becerebildiğince haşın bir tavrın arkasına saklanarak.

"Kaçmak istemiyorlar. Onlarla gitmemiz için bizi bekliyorlar," dedi Nico kibarca. "Don Emilio, aklıma bir şey geldi. Isaac'in nerede yaşadığını öğrenirsek Signora Sofia buna memnun olacaktır." Tabanca hâlâ elindeydi ve ne olur ne olmaz diye sorumluluğundakilerden gözünü ayırmıyordu. "Don Carlo nerede olduğumuzu bilecek," derken kolunda GPS verici kapsülünün yerleştirildiği küçük yumruya bakıyordu. "Hem bizim silahlarımız var, onların yok."

Sandoz oturduğu yerden kıpırdamadan, "Onlarla hiçbir yere gitmiyoruz. Burada Sofia'nın gönderdiği eskortu bekliyoruz," dedi.

Joseba, Sean'a baktı ve sonra, "Nico, Don Emilio'ya biraz su getirir misin lütfen? Belki birazcık da yemesi için hafif bir şey, ne dersin?" dedi. Nico başını salladı ve Joseba Emilio'nun karşısına otururken kamp alanına doğru yürüdü. "Sandoz, sen daha önce buradayken Jana'ata nüfusunun ne kadar olduğu hakkında bir fikrin var mı?" diye sordu Joseba.

Sandoz donuk bakan gözlerle omuz silkti, yağmurun yeniden başlamasını pek de umursamıyordu. "Hayır. Bilmiyorum. Yalnızca av nüfusunun yüzde üç ya da dördü kadar olması gerektiğini düşünüyorum. Altı yüz bin kadar olabilir belki. Bu sadece bir tahmin ta-

bii.” Joseba’ya baktı. “Neden sordun?”

Sean ve Joseba bakıştı, sonra Sean da oturdu. “Dinle, Sandoz, pislik herifler yalan söylüyor olabilir ama şu Rukuei’nin dediğine göre artık yalnızca bin beş yüz kadar Jana’ata kalmış.” Sandoz kafasını hızla kaldırıp baktı ve Sean devam etti. “Runalar isyan çıkarıp hepsini topraklarından atmış. Dağılmışlar ama birkaç yüz kişilik iki ana grup, bir de hayatta kalmış ama herhangi birine yaklaştırmaya korkan küçük gruplar varmış. VaN’Jarriler kendi başlarına bir vadide yaşıyormuş. Aralarında en fazla üç yüz Jana’ata ve aynı yerleşim alanında yaşayan altı yüz Runa varmış.”

Joseba öne eğildi. “Karnivorların genellikle sırf nüfusun genetik olarak sağlıklı kalmasını sağlamak için bile çiftleşmeye uygun iki yüz elli çiftle birlikte en az iki bin bireye ihtiyacı vardır. Rukuei’nin toplam sayıyla ilgili tahmini gerçek sayıdan azsa bile Jana’atalar nesillerinin tükenmesine çok yaklaştırmış demektir,” diye fısıldadı. San-ki bu tahmini yüksek sesle dile getirmesi gerçekleşmesine neden olacaktı. “Eğer sayıyı olduğundan daha fazla tahmin ediyorsa, muhtemelen hapı yutmuşlardır.” Bir süre konuya kafa yorarak oturdu. “Bu mantıklı, Sandoz. Gördüklerimize ve Shetri’nin anlattıklarına bakılırsa Jana’atalar ekolojik alanlarının son sınırlarında yaşıyor olmalı. Medeniyetin çöküşü yaşanmasa bile bu türün nesli tükenmek üzere olurdu.”

“Dahası var,” dedi Sean. Artık yağmur iyice bastırıldığından biraz daha yüksek sesle konuşuyordu. “Kuzeyde olup biten bir şeyler var. Duyduklarımdan emin olmak için iki kere sormak zorunda kaldım, ama onlara o *froyil*’i yeme konusunu sorduğumuzda içlerinden biri –şu Shetri– bize VaN’Jarri Jana’atalarının açıklıktan ölmenin eşiğinde olduğunu söyledi. Runa yemiyorlarmış.” Sandoz gözlerini kısarak ona baktı. “Kendini hazırla. Kurduğu cümle şuydu: O et koşer değil.” Sandoz birden geriye doğru kaydıldı ve Sean tek elini kaldırdı. “Yemin ederim ki dediği buydu. Görünüşe göre bu Shetri denen adamın eşini, Hanala ya da adı her neyse işte onu, Sofia Mendes güneyde, Runalar arasında büyütmüş.”

Joseba ise şöyle anlattı: “Belli bir miktar kültür alışverişi olduğu aşikâr. Shetri eşinin öğretmen olduğunu söylüyor, ama Sandoz –

adamın kullandığı unvan ‘haham’dı. Bu adamların Runa yemedikleri konusunda düpedüz yalan söylüyor olmaları ihtimali var, ama şunlara bir *baksana!* Zayıflar, kürkleri mat, eksik dişleri var...”

“Üstelik sağlıklı, şişman, birinin kahvaltısı olma kaygısını hiç de yaşıyor gibi görünmeyen iki Runa’yla birlikte yolculuk yapıyorlar.” Sean devam etmeden önce tereddüt etti. “Bir de, Sandoz,” dedi, “şu Kitheri’yi dinledikçe ne düşündüm, biliyor musun? Eh, bana öyle geliyor ki Hanala bir tür şey olabilir... Bilmiyorum, ama kendi kendime şunu soruyorum: Ya Musa İbraniler arasında yetişmiş bir Mısırlı olsaydı?”

Bunu kavramaya çalışan Sandoz ağzı açık kalmış halde oturdu. “Sen ciddi misin?” diye sordu ve Sean başını salladığında, “Ah, Tanrı aşkına!” diye bağırdı.

Joseba, “Aynen öyle,” diyerek ona katıldı ve sıırıslıklam olmuş Sandoz ayağa kalkarken kıpırdamadan izledi.

“Ne duymak istiyorsanız onu duyuyorsunuz!” dedi Sandoz, onları suçlayarak. “Kendi folklorunuzu bu kültüre dayatıyorsunuz!”

Joseba çamur içinde oturduğu yerden, “Belki de öyledir,” diyerek ona hak verdi, “ama ben buraya hem bir ekoloji uzmanı hem de rahip olarak geldim. Bu konuyu öğrenmek istiyorum. Onlarla birlikte kuzeye gidiyorum, Sandoz. Sean da gitmek istiyor. Sen Nico’yla burada kalıp Sofia’nın adamları gelene kadar bekleyebilirsin. Tek istediğimiz onları ele vermemen. Onlarla şansımızı deneyeceğiz...”

Nico’nun yaklaşmasıyla susup Sandoz’un mataradan su içmesini ve bu saçmalığı daha fazla tartışmayı reddederek biraz yemek yemesini izlediler.

Fakat normalde içlerindeki en sessiz sakın adam olan Nico’nun aklında bir şey vardı. “Don Emilio, şu Jana adamlardan biri de senin gibi kötü bir rüya görmüş,” derken ıslak saçlarını gözlerinden çekip geriye atıyordu. Sandoz gözlerini ona dikti ve Nico devam etti. “Rüyasında yanan bir şehir görüyormuş. Bana anlattı. Dedğine göre bu rüya çocukluğunda başlamış, ama seni orada görmüş. Şehirde. Rüyasında. Bence bunu ona sormalısın.”

İşte bu yüzden, fazladan bir hayli sorgu sual ve tartışmanın ardından, üç farklı türden sekiz kişi hep birlikte gizlilik içinde ve berbat hava koşulları altında nihayet kuzeye doğru yola çıktı. Telsizlerin Gayjur hükümetince takip edildiğinden endişe ettikleri için Carlo Giuliani'ye bu kararlarından bahsetmediler. Artık VaN'Jarrilerin içinde bulunduğu tehlikenin bilincinde olduğundan, derialtı GPS vericilerini çıkarmayı Joseba önermişti – her birine ufak bir kesik, endişe edecek bir şey değil.

Ellerinden geldiğince hızlı ve fark edilmeden yol alma niyetindeydiler, ama herhangi biri onları sorgularsa anlatacakları hikâye basit olacaktı. Yabancılar Fia'nın arkadaşlarıydı. Shetri ve Rukuei ise bu Runaları ve yabancıları, zamanın başlangıcından beri Runaları avlayıp yiyen avcılarının son kalesine götüren VaHaptaa paralı askerlerdi. Yer öğrenildiğinde ordu gelip kalan son *djanada*'ları temizleyebilecek ve böylece hepsi sonsuza dek ortadan kalkmış olacaktı.

VaN'Jarriler tüm bunların ikna edici bir yalandan ibaret olduğuna inanıyordu. Oysa bu hikâye neredeyse gerçeğin ta kendisiydi.

Nico d'Angeli, Joseba'nın minimum üreme yoğunluğu ve türlerin yok oluşuyla ilgili söylediklerinden pek bir şey anlamamış, devrim ve dinle ilgili konuşmaların çoğunu takip etmeyi de başaramamıştı. Fakat Nico, Frans'ın inişten önce ona söylediklerini çok iyi anlamıştı. “GPS vericisini çıkarırsan seni bulamam, Nico. *Magellan*'daki adamların hepsi kayboldu – kimse onlara ne olduğunu bilmiyor, *capisci*?* Bunu asla çıkarma, Nico. Verici yanında olduğu sürece seni bulabilirim.”

O yüzden diğerleri eşyaları tekneye yükleyip gitmeye hazırlanırken, Nico yavaş yavaş Don Carlo ve Frans'ın onların nereye gittiğini bilmelerinin en iyisi olduğu sonucuna vardı – diğerleri öyle düşünmese bile. İşte bu yüzden bir kenara atılmış derialtı vericilerinden birini geri alıp cebine koydu.

Kimseye zarar vermek gibi bir niyeti yoktu.

* *İt.* “Anladın mı?” –y.n.

Merkez İnbrokar

Dünya Tarihiyle 2078

ÖNCE NEHİRDEN GİTTİLER: Jana'ata ve insanlar yük ambarına sıkışmıştı, Runa işbirlikçileri ise güvertede, yolları kesiş-tikçe mavna yolcuları ve mürettebatına bağırarak selam veriyordu. Sürat teknesinin aküsü yelkenli kadar sessizdi; yolcularından da on-ları duyacak kimse olmadığında bile neredeyse aynı şekilde çıt çık-mıyordu. Arada insanlardan biri ya da diğeri kendisine söylenen bir şeyde itiraz edilecek bir nokta bulup aklındakini dile getiriyor ve şüpheleri gideriliyordu. VaN'Jarriler de zaman zaman soru sormaya cesaret ediyordu, ama yabancılar hakkında bir şeyler öğrenme arzu-suyla en çok içi içini kemiren kişi, aynı zamanda, onlarla ancak İn-brokar Şehri'ne kadar gitmeyi kabul ettiğinden beri neredeyse hiç konuşmamış olan Sandoz'dan en fazla korkan kişiydi. O yüzden Ru-kuei de sessiz kaldı.

Güneye giderken izledikleri güzergâhı aynen takip ederek kal-dıkları güvenli evleri tehlikeye atmak istemediklerinden, ikinci gün-lerinde nehri arkalarında bıraktılar. Tiyat ve Kajpin diğerlerini Tolal köprübaşının birkaç *cha'ari* gerisindeki bir mağaranın yakınlarında bıraktı, sonra ikisi yalnız devam etti. Sürat teknesini kiraladıkları ye-re iade ederlerken, Tiyat tekneyi karaya oturttukları sırada gövdenin aldığı hasara itiraz etme numarası yaptı. En sonunda Kajpin ek ücre-ti baştan savar gibi kabullendi ve samimi bir tavırla, "Alt tarafı para işte! Kadına ücreti öde – şu *rakar* satışıyla telafi ederiz," dedi. Bu da

yeni *rakar* plantasyonları üzerine rahat bir sohbeta, ardından da Tiyat ve Kajpin kasabaya doğru yola çıkarken şiddetle yağın yağmurun sesini bastırmak için bağırarak duyurdukları dostça vedalara zemin hazırladı.

Total çarşı bölgesinde durup son birkaç *bahli*'lerini tuza harcadıkları sırada Tiyat sınırlı bir şekilde, "Alt tarafı para," diye tekrarladı.

"Endişelenme," dedi Kajpin, duyulamayacakları kadar uzaklaştıklarında – kuzeydoğuya giden bir yoldan kasaba dışına çıkıyorlardı. "Gelecek mevsim bir kervana saldırabiliriz!" Arkalarında kimse olmadığından emin olduklarında yön değiştirip hızlı adımlarla aynı yoldan güneşe döndüler.

Daha fazla olay yaşanmadan mağarada buluşan grup, yolları ve nehirleri arkasında bırakıp onun yerine uçsuz bucaksız, inişli çıkışlı arazilerden geçerek ilerledi. Sesleri dinleyip etrafı izlemek ve bunlarını rüzgâra uzatarak koklamak için ara sıra duran VaN' Jarriler, kimse tarafından fark edilmediklerine gittikçe daha da emin oluyordu. Gerçekten de, bu korkunç, güzel, nüfusu seyrelmiş topraklarda, ölümlü zihin ya da ellerin izlerini taşıyan çok az şey kalmıştı. Saatler boyunca acele etmeden ama dinlenmeden yürürken, sıırım gibi sapların tepesinde kafa sallayan çan şeklinde çiçekli, eflatun yapraklı, kan kadar sıcak yağmurda hırpalanmış, az büyüyen bitki kümelerinden başka bir şey görmediler; yağmurun gürültüsü, ayak seslerinin şapırtısı ve şarkı söyleyen Nico'nun kıvrak sesi dışında bir şey duymadılar.

Sandoz yürüdükleri sırada Runalara, "Sizin için sakıncası yok mu?" diye sordu. "Biri Nico'dan şarkı söylemeyi kesmesini isteyebilir."

"Benim için sakıncası yok," dedi Kajpin.

"Isaac'in müziği kadar güzel değil," dedi Tiyat, "ama hoş."

Yabancılar iletişim teçhizatı taşıyordu ve durumlarını bildirmeleeri için *Giordano Bruno*'dan belirli aralıklarla gelen aramalara, can sıkıntısından muzdarip oldukları izlenimini yaratan kısa ve öz raporlarla cevap verdiler.

"Burada cehennemin üçüncü katı gibi yağmur yağıyor," dedi

Sean bir seferinde. “Yarın için hava durumu nasıl görünüyor?”

“Açacak,” dedi Frans.

“Tanrı’ya şükürler olsun,” cevabı verildi içtenlikle. Sonra Sean bağlantıyı kapattı.

Uykuları gök gürültüsüyle değil, telsiz vericisinin tertemiz sabah havasında net ve ahenkli bir şekilde duyulan ısılgıyla erkenden bölündü. Arayan Frans Vanderhelst’ti, çağrısıyla *Giordano Bruno*’dan herhangi birine sesini duyurmaya çalışıyordu. Sean esneyerek cevap verdi ve Frans’ın, “Orada her şey yolunda mı?” dediğini duydu.

“Kahretsin, evet,” diye cevapladı Sean huysuz huysuz. Uyku mahmuru olduğu gözlerinden belli olan Joseba herkesin konuşmanın iki tarafını da dinleyebilmesi için yayını konferansa almak üzere öne eğilirken Sean da onayladığını belirtmek için başını salladı.

“Dört derialtı GPS vericisinden üçünün izini kaybettik. Neler oluyor?”

Bu onların uykusunu tamamen açtı. Eninde sonunda vericilerle ilgili soru geleceğini tahmin etmişlerdi, ama bunu beklemiyorlardı. “Dört taneden üçü mü?” Sean arkadaşlarına baktı ve Nico’nun bulutsuz gökyüzünde şafak sökerken al al görünen yüzünde hikâyeyi okudu. Joseba inledi ve başını ellerinin arasına aldı. VaN’Jarriler de kalıp sorular sormaya başladı, ama Sean sessiz olmaları için tek elini kaldırırken Sandoz da dişlerinin arasından konuşarak onları uyardı.

“Buluşma noktasından üç gündür hareket göstermeyen üç GPS sinyali alıyoruz,” diyordu Carlo. “Alanın iki yüz kırk kilometre kuzeydoğusunda bir tane daha var. İyi misiniz?”

“Evet! Lanet olsun, bizi uyandırmanız haricinde iyiyiz! Daha sonra konuşabilir miyiz? Çok güzel bir rüya görüyordum...”

“Derialtı vericilerinde ne sorun var peki?” diyerek araya girdi John. “Sofia’nın eskortu sizi neden bulamıyor? Kamp alanında kan kokusu olduğunu söylediler. Bir an sizi öldürüp yediklerini sandık! Daha az önce Sofia’yla konuştuk, Emilio’nun kaçak Jana’atalar tarafından kaçırıldığından emindi – bir orduyla peşinize düşmeye hazır durumda! Neler oluyor?”

“Ordu” lafı üzerine Kajpin’in kulakları geriye katlandı ve diğer VaN’Jarriler de stres emareleri göstermeye başladı. Sean abartılı bir tavırla esneyip kocaman, çaresiz gözlerle etrafa bakınırken tükürükler saçarak konuştu: “Hey yarabbim! Şimdi sen de mi başladın, Candomotti? Soruları teker teker sorun! İyiyiz, diyorum ya! Kan da...” Des-teklerden birini eline geçirmek için çabalayıp duran Sandoz onu sert bir bakışla uyardı. “Bekle bir dakika. Sandoz seninle konuşmak istiyor,” dedi Sean ve telsizi bir nebze rahatlatarak ona uzattı.

“John, ben Emilio. Sofia’ya benimle birlikte çok fazla Western izlediğini söyle,” diyen Sandoz, eğleniyormuş gibi yapmak konusunda oldukça başarılı bir performans sergiliyordu. “ABD Süvarilerinin bizi kurtarmaya gelmesine ihtiyacımız yok! Bekle – Frans beni bağlasın, olur mu? Onunla doğrudan konuşacağım.”

Sandoz biraz uzaklaşıp sırtı onlara dönük şekilde dikilirken hepsi gerginlik ve sessizlik içinde bekledi. Bu durumda bile sakin sabah havasında Sandoz’un söylediklerini net olarak duyabiliyorlardı. “Mendes? Hayır, beni dinle! Biz gayet iyiyiz... Ah, Tanrım. Ağlama, Sofia! Ben iyiyim. Gerçekten... Evet. Her şey yolunda... Sakin ol, tamam mı?” Diğerlerine bakıp yüzünü buruşturdu: *Bir kadına asla sakin olmasını söylemeyin.* “Hayır, Sofia, dinle! O sadece Joseba’nın vurduğu bir *froyil*’di! Evet – onu kızarttık! Kan kokusu eskorta rahatsızlık vermesin diye kampı başka tarafa taşımaya karar verdim. Uzakta değiliz.”

“Dünya’dan bakıldığında,” diye homurdandı Joseba.

“Buluşma noktasının kuzeyindeki şu sinyalle ilgili sana ne söyleyeceğimi bilmiyorum,” dedi Emilio sonra.

Sean etkilenmiş halde, “Şu âna kadar tek bir yalan söylemedi,” diye fısıldadı.

Sandoz, “Belki de vericiler arızalıdır, olamaz mı?” diye öne sürerken artık volta atmaya başlamıştı. “Ya da yazılım sisteminde sorun vardır.” Durakladı. “Eh, fark etmez çünkü biz iyiyiz, tamam mı? Dinle, Mendes, dün gece biraz geç yattık ve herkes epey yorgun, o yüzden biraz daha dinlenmek istiyoruz. Sonra da... Tabii! Evet, onlar tam orada bizi beklesin! Mükemmel!” diye bağırdı. Kımıldamadan duruyordu, gözleri hissettiği rahatlamayla kocaman olmuştu.

“Sen de. Yatağına geri dön... Sonra da kahvaltı yap!” derken artık gülümsüyordu. “İyi misin? Emin misin? Bizim için endişelenme! Yine haberleşiriz.”

Sandoz diğerlerinin toplanarak oluşturduğu daireye geri dönüp yere çökerken, Sean, “Tanrım,” dedi tek nefeste. “Bana hatırlat da bir daha seninle poker oynamayayım.”

Gemide Danny omuz silkti. “D.W. Yarbrough hep Sofia Mendes’in kendine zararı dokunacak kadar hızlı düşündüğünü söylerdi.”

Fakat Frans Vanderhelst, Carlo’ya bakıyordu. “O derialtı vericilerinde hiçbir sorun yok.”

“Öyle mi?” dedi John. “Ekрана bakın.”

Dördüncü sinyal az önce kesilmişti.

Joseba GPS vericisini iki taşın arasında parçalara ayırırken Nico, “Üzgünüm, Don Emilio,” diye tekrarladı. “Frans dedi ki...”

“Sorun değil, Nico, anlıyorum. Niyetin iyiydi,” diye homurdandı Emilio. “Sonucu pek değiştirmese de.”

“Ordu geliyor,” dedi Kajpin. “Sizi esir aldığımızı sanıyorlar...”

“Üstelik şu an nerede olduğumuzu biliyorlar,” dedi Joseba.

“Fakat Sandoz bize biraz zaman kazandırdı,” dedi Sean. “Güven-de olduğumuzu, buluşma alanının yakınlarında bir yerlerde kamp kurduğumuzu düşünüyorlar...” Sonra suratı normalden daha da fazla düştü ve GPS vericisinin kalıntılarına kötü kötü baktı. “Siktir.”

Taşı hâlâ elinde tutan Joseba hareketsiz kaldı, sonra yalanın az önce ortaya çıktığını fark ederek gözlerini kapattı. Sonraki birkaç saniye içinde yalnızca Sandoz ne dediğinin farkındaydı, ama konuşmasındaki sıkıntı VaN’Jarriler için bile açıktı. “Özür dilerim,” dedi en sonunda. Yüzü utançtan kızarmıştı. “Aceleyle hareket ettim.”

Sean bunun üzerine, “Bizsiz devam edin,” dedi VaN’Jarrilere. “Biz geri dönüp eskortla buluşuruz. Sonuçta bizim için endişeleniyorlar. Bizim iyi olduğumuzu öğrenir öğrenmez rahatlayacaklardır. Daha sonra N’Jarr’a nasıl geleceğimizi bulabiliriz...”

Sandoz, Rukuei’ye sessizce, “İnbrokar’a daha ne kadar yolumuz

var?” diye sordu.

“Hızlı hareket edersek bugün ikinci gündeğumuna kadar oraya ulaşabiliriz.”

“Birlikleri harekete geçirmek zaman alır,” dedi Sandoz. “Buluşma alanından üç günlük mesafedeyiz ve onlartümüyle karayolu üzerinden gelmek zorunda kalacaklarından mesafe onlar için daha da uzak olacak, değil mi?”

“Hayır, birlik mavnalarını kullanabilirler, ama o da yavaş,” dedi Kajpin.

Tiyat sallanmaya başladı. “Birliğe ihtiyaçları yok, ülkenin dört bir tarafında alarına geçirilmiş milis kuvvetleri olacak. Biz bittik.”

“Üzgünüm,” dedi Nico tekrar. “Ama – peki Signora Sofia’ya oğlunu geri getireceğimizi söylesek? Ona deriz ki, *Bizi takip etmeyin. Yoksa anlaşma bozulur. İşbirliği yaparsan oğlun hiç zarar görmeden sana döner.*” Hatasını telafi ettiğini umarak etrafa bakındı.

“İşe yarayabilir,” dedi Sandoz bir süre sonra. Gülmeye başladı, ama sonra ciddileşti ve düşünceli bir şekilde çenesini kaldırdı. Her nasılsa herkesin gözü önünde ağırlaşp yaşlandı ve konuştuğu zaman sesinde Marlon Brando’nun Rakhati güneş ışığında hayata dönen boğuk sesinin tınları vardı: “Ona reddedemeyeceği bir teklif yapalım.”

Joseba omuz silken Sean’a baktı, sonra Bruno’ya bağlandı. Emilio telsizi alıp John’un o dördüncü vericiye neler olduğuyula ilgili sorularını kestirip attı. “Sorma, tamam mı? Sorma işte. Burada o fazladan kilometreyi yürüyorum, John. Sana daha fazlasını söyleyemem. Frans beni Sofia’ya bağlasın.”

Sandoz hâlâ sırtarak Sofia’yla bağlantı kurulmasını beklerken diğerleri de izledi, ama eğlence hissi neredeyse anında yok oldu. Tehdit etmek konusunda gönülsüz olduğundan, arkadaşlık ve güven duygularına başvurarak başladı; ancak karşılaştığı itiraz buzdan bir duvar gibiydi.

“Haklısın, Sofia,” dedi. “Kesinlikle. Fakat baskı altında değiliz... Beni dinle!”

Onun yerine kendisi dinledi: Sofia’nın onu uyarmasına, sıkboğaz etmesine, tehdit etmesine ve kararlarını kınamasına izin verdi. En

sonunda, “Sofia,” diyerek araya girdi, “bunu yapmak zorundayım. Kendi gözlerimle görmem gereken bir şey var. Tek istediğim bana bu işi çözmem için biraz süre tanıman – belki bir-iki hafta. Lütfen. Daha önce senden hiçbir şey istemedim, Sofia. Bir tek bu, tamam mı? Kendi gözlerimle görmem için bana bir şans ver...”

Onu ikna etmek mümkün değildi; hiç olmamıştı. Sandoz, yüzleri kaygıdan gerilip ağızdan çıkmış VaN’Jarrilere bakmak için döndü ve uzun zaman önce tanıdığı bir kadının tavizsiz sözlerini dinledi.

“Sofia, bana başka seçenek bırakmıyorsun,” dedi sonunda, kendinden nefret ederek. “Isaac’ın yerini bulup onu sana getirebileceğime inanıyorum, ama ancak takip edilmememiz şartıyla. Anlaşma bu, Mendes. Sen geri çekil, ben de oğlunu sana ulaştırmak için elimden geleni yapayım.”

Sandoz gözlerini kapattı ve Sofia’nın onun neye dönüştüğüne inandığını anlatmasını dinledi. Karşı çıkmadı. Sofia büyük ölçüde haklıydı.

Gün ortasında alçak bir zirveye ulaştılar; zirve yabani otların ağır kokusunu taşıyan bir çayıra açılıyordu ve bulundukları noktadan İn-brokar’ın enkazı bozkır sıcağının beyaz pusu içinde görülebiliyordu. Emilio kararmış enkazı bir süre sessizce seyretti. Rüyalarındaki şehir bu değildi, ama yanıp kömürleşmiş kapılar tanıdık görünüyordu ve gözlerini kapatırsa, bir zamanlar emniyet yanılısaması yaratan keskin hatlı taş duvarları neredeyse kafasında canlandırabiliyordu.

“Kokuyu alabiliyor musun?” diye sordu Rukuei.

“Hayır,” dedi Emilio. “Henüz değil.” Sonra belli belirsiz, tatlı bir koku ona ulaştı: çürümenin hayaleti. “Evet. Şimdi kokuyu alıyorum,” dedi ve Kitheri’yle göz göze gelmek üzere döndü. Oğlanın gözleri güzel, tekinsiz ve Emilio’nunkiler kadar bezgindi. Sandoz diğerlerine, “Burada bekleyin,” dedi ve Rukuei’yle birlikte eğimli tepeden aşağı, savaş meydanına indi.

“On iki yaşındaydım,” dedi Rukuei. Kendi uzun adımlarını yanındaki ufak tefek adamın hızına göre ayarlıyordu. “Savaş da benim hayatım kadar sürmüştü. Burada tek bir günde otuz bin adam ve son-

ra da bir şehir dolusu sığınmacı öldü. Sonraki bir ya da iki yıl içinde de bütün bir medeniyet...”

Hava ve leşçiller kemiklerin en yoğun kısımları dışında her şeyi toz, toprak ve gübreye çevirmişti, ama o kemiklerden de çok vardı. “‘Kanlarını su gibi akıttılar Yeruslaim’in çevresine, onları gömecek kimse yok,’”^{*} diye mırıldandı Sandoz. Yürüdükleri sırada paslanmış narin metal pırıltıları orada burada gözlerine çarpıyordu. Bir miğferi incelemek için eğilen Sandoz, tepesi düz ve geniş tek bir diş gördü. “Runa,” derken biraz şaşkındı. “Zırh giymeye ne zaman başladılar?”

“Savaşın sonuna doğru,” dedi Rukuei.

“Şöyle söylendiğini duymuştum: Düşmanlarını seçerken akıllıca davran çünkü sen de onlara dönüşeceksin,” dedi Sandoz ve ilk tanıştıklarında genç adamı o kadar korkuttuğu için özür dileyecek kadar duygulandı; fakat Rukuei’nin kaskatı kesildiğini görünce sessiz kaldı.

“Babamın giydiği zırh gümüş ve altındandı,” dedi Jana’ata sessizce, parıldayan bir metal parçasına doğru yürürken. Kopup zırhtan ayrılmış, çamurun içinde çiğnenmiş, döküntüleri toplayanlardan yıllarca gizlenmiş, son yağmurlu mevsimde bir ara tekrar yüzeye çıkmış, incelikle işlenmiş bir zırh tokası. Rukuei onu almak için eğildi, ama yakınlardaki beyaz bir şeyi fark ettiğinde elini olduğu yerde tuttu. Bu bükülebilen bir parmağın sert kemiğiymiş belki de. Şurada da bir kafatasının dibinden çıkan ağır boyun arkası kemiğinin küçük bir parçası vardı. Rukuei dikleşerek, “Biz... biz ölülerimizi yakarız,” dedi. Artık yerde duran bölük pörçük kalıntıları görmekten kaçınmak için enkaza bakıyordu. “O yüzden, bazı açılardan, bunca kişinin savaşta sonra yangında ölmesi kabul edilebilir bir şey gibi görünmüştü.”

Ama bu, diye düşündü. Bu...

Yabancıнын ellerinden gelen mekanik vızıltı onu içinde bulunduğu âna geri getirdi ve Rukuei bir zamanlar yalnızca bir rüya olan sahneyi kanlı canlı gördü: Emilio Sandoz, İnbrokar savaş meydanında.

^{*} Mezmurlar 79:3 –y.n.

Adam eğilmiş, kemik ve diş parçalarına uzanıyordu. Her bir küçük parçayı dikkatlice alıp kalıntıları düzenli bir şekilde toparlıyordu: ölümde birbirine karışmış Runa ve Jana'atlar.

Rukuei hiç konuşmadan bu görevde ona eşlik etti, sonra diğerleri de yardıma geldi. Kajpin ve Tiyat, Sean Fein ve Joseba Urizarbarrena, Shetri Laaks... Hepsi de isimsiz ölüleri sessizce bir araya getiriyordu. Nico gömleğini çıkarıp kalıntıları toplamak için serdi ve kısa süre sonra sessizlik “Una furtiva lagrima”nın hüznüyle bozuldu. Ne kadar bölük pörçük olsa da, çok büyük miktarda kalıntı hepsi için gerekeni yapamayacakları kadar geniş bir alana saçılmıştı; o yüzden derme çatma kefen dolduğunda işlerini tamamlanmış kabul ettiler ve topladıklarını enkazın içinde, bozulmuş kömür kokusunun daha yoğun olduğu bir yere taşıdılar. Bir zamanlar Mala Njer Büyükelçiliği yakınlarında bir depo olan binadan buldukları yarısı yanmış odunlarla dumanı tüten bir yığın oluşturarak kuya ilave yaptılar.

Rukuei onlara, “En net hatırladığım şey küçük kız kardeşimin sesi,” diye anlatırken ateş çıkırdıyordu. “Hükümdar’ın özgür doğan bütün çocukları büyükelçilikteydi – işin nasıl sona ereceğini tahmin etmiş ama diplomatlara bir nebze saygı duyulabileceğini ummuş olmalı.” Rukuei babasının saflığına kısa, sert bir sesle güldü. “Kız kardeşim yangının içinde bir yerlerdeydi. Biz şehirden kaçarken onun bana seslendiğini duyabiliyordum. Sırma gibi bir sestti: Ru-ku-eiiii...”

O akşam, aydınlık yok olurken, onlara şarkı söyledi: yaralar, kayıp, pişmanlık ve özlemi; ruhun aldığı her yeni yarayla birlikte böyle acıların bir noktada toplanıp yoğunlaşmasını; hayat dansını ve çocukların karşısında acıyla üzüntünün hız kesip azalmasını anlatan bir şiirdi bu. Shetri Laaks şarkının ortasında ayağa kalktı ve şarkıdaki acıdan kaçmayı umarak, gözünün önündekileri görmeden tökezleye tökezleye uzaklaştı; ama odun yığınının iyice uzaklaşıp durduğunda arkasından bir yabancıya ayak seslerini duydu ve gelenin Sandoz olduğunu kokusundan anladı.

“Anlat bana,” dedi Sandoz. Adamın sessizliği Shetri’nin doldurmak zorunda hissettiği bir boşluktu.

“Niyeti beni incitmek değil,” diye fısıldadı Shetri. “Nasıl bilebi-

lir ki? Rukuei çocukların umut olduğunu sanıyor, ama değiller! Onlar dehşetin ta kendisi. Çocuk senden koparılabilecek bir uzuv...” Durdu ve nefesini yavaşlatmaya, düzenli bir ritme sokmaya çalıştı.

“Anlat bana,” diye tekrarladı Sandoz.

Shetri yabancıнын sesine doğru döndü. “Eşim hamile ve onun için korkuyorum. Kitheriler ufak tefektir. Ha’anala da son doğumda neredeyse ölecekti – bebeğin sağrısı tıpkı bir Laaks gibi genişti. Ha’anala epey fazla şey saklıyor. Bu hamilelik çok zor geçti. Onun için ve bebek için korkuyorum. Bir de kendim için,” diye itiraf etti. “Sandoz, kızım Sofi’ala annesinin yeniden hamile kaldığını öğrenince bana ne sordu, söyleyeyim mi? *Bu bebek de ölecek mi?* dedi. İki küçük erkek kardeşini kaybetti. Bebeklerin öleceğini zannediyor. Ben de öyle.”

Çamur ve küllere aldırmadan ayakta dikildiği yere oturdu. “Bir zamanlar bir Sti üstadıydım,” dedi Shetri. “Ailemin üçüncü çocuğuydum ve halimden memnundum. Bazen hayatımın durgun su ve ilahilerden ibaret olduğu zamanları özlüyorum. Fakat altı kişinin birlikte şarkı söylemesi gerekir ve diğerlerinin hepsi ölmüştür herhalde. Ritüeli öğrenmek üzere işlerden muaf tutulabilecek kimse de yok. Bir zamanlar baba olduğum için kendimi şanslı sayardım ama şimdi... Bu kadar sevmek berbat bir şey. İlk oğlum öldüğünde...”

“Kayıpların için üzüldüm,” dedi Sandoz, Shetri’nin yanına oturarak. “Yeni bebek ne zaman doğacak?”

“Birkaç gün içinde olabilir. Söz konusu kadınlar olunca kim bilebilir ki? Belki çoktan doğmuştur. Belki olup bitmiştir.” Tereddüt etti. “İlk oğlum bir akciğer hastalığından öldü.” Yabancıнын anlaması için göğsüne hafifçe vurdu. “Fakat ikincisi...” Sustu.

“Anlat bana,” dedi yabancı usulca.

“Sti rahipleri olarak ilaçlarımızla, gerektiğinde yaraları nasıl iyileştirip vücudun hastalığı üzerinden atmasına nasıl yardımcı olacağımızla ilgili bilgilerimizle tanınırsınız – tanınırdık. Ha’anala’nın ölümünü izlemeye dayanamazdım, o yüzden ona yardım etmeye çalıştım. Acıyı dindirecek ilaçlar vardır...” Adam bitirebilecek duruma gelene dek uzun bir süre geçti. “Çocuğun ölü doğması benim hatamdı,” dedi sonunda. “Ben yalnızca Ha’anala’ya yardım etmek istemiştim.”

Sandoz ona, “Ben de çok değer verdiğim bir çocuğun ölümünü izledim. Onu ben öldürdüm,” dedi açıkça. “Bu bir kazaydı sanırım, ama sorumlusu bendim.”

Doğuda şimşek çakıyordu; Shetri bir an için yabancıнын yüzünü görebildi. “O halde,” dediği sırada sesinde hafif bir teselli homurtusu vardı, “aynı durumdayız.”

Gök gürültüsünün kısık gümbürtüsünün onlara ulaşmasını bekleyerek bir süre dinlediler. Yabancı tekrar konuştuğunda sesi yumuşak ama karanlıkta netti. “Shetri, güneye gelerek çok büyük bir riske girdin. Ne yapmamızı bekliyordun? Yalnızca dört adamız, üstelik de yabancıyız! Bizden ne istiyorsun?”

“Yardım. Bilmiyorum. Sadece – yeni bir fikir, onların dinlemesini sağlayacak bir yol! Düşünebildiğimiz her şeyi denedik, ama... Sandoz, biz artık hiç kimse için bir tehlike değiliz,” diye bağırdı Shetri, utanamayacak kadar çaresiz durumdaydı. “Bunu görmenizi, onlara bunu anlatmanızı istiyorduk! Onlardan hiçbir şey istemiyoruz. Sadece bizi rahat bıraksınlar! Bıraksınlar da yaşayalım. Bir de – birazcık daha güneye, *cranil* ve *piyanot*’ların olduğu tarafa ilerleyebilseniz, sanırım daha düzgün beslenebiliriz. Vahşi hayvanları avlamak için yöntemler öğrendik – hiçbir Runao’ya zarar vermeden yaşamımızı sürdürebiliyoruz. Athaansi’nin halkına bile öğretebiliriz, böylece yağmacılığa bir son verirler! Sadece daha sıcak bir yere gidebilsek – kadınları daha iyi besleyebilsek! Dağlar bizi öldürüyor!”

Nico şimdi “Un bel di”yi söylüyor, notalar gece esintisinde yükseliyordu.

“Shetri, beni dinle. Runalar çocuklarını sever, tıpkı sizin gibi,” dedi Sandoz. “Bu savaş Runa bebeklerin Jana’ata milisleri tarafından katledilmesiyle başladı. Buna nasıl cevap veriyorsun?”

“Şöyle cevap veriyorum: Öyle bile olsa, çocuklarımız masum.”

Uzun bir sessizlik oldu. Sandoz, “Pekâlâ,” dedi sonunda. “Elimden geleni yapacağım. Muhtemelen yeterli olmayacak, Shetri, ama deneyeceğim.”

“Günaydın, Frans,” dedi Emilio ertesi gün. Sanki son görüşmelerinden bu yana pek bir şey olmamıştı. “Sakıncası yoksa John ve Danny’yle konuşmak istiyorum.”

John’un sesi duyulmadan önce belli belirsiz bir gecikme oldu. “Emilio! Güvende misiniz? Hangi cehenneme kayboldunuz..?”

“Dinle, John, yürümeye hazır olduğum şu fazladan kilometre vardı ya,” dedi Emilio kaygısızca. “Danny’yle inip bizi bırakmak size zahmet olmazsa, sanırım uçmayı tercih ederim.”

“Bize bir açıklama yapmadan olmaz, ahbap,” dedi Danny Demir At.

“Günaydın, Danny. Birazdan açıklayacağım...”

Carlo araya girdi. “Sandoz, bu iş artık canıma yetti. Mendes bize neredeyse hiçbir bilgi vermiyor ve verdiği de yalan söylediğinden eminim!”

“Ah, Don Carlo! Umarım dün gece benden daha iyi uyumuştundur,” diyen Sandoz sinirli sesleri yok sayıyordu. “İniş araçlarından birini ödünç almayı istemek durumundayım. Korkarım bu girişimde hiç para yok, ama istersen çok iyi bir şaire senin hakkında bir destan yazdırabilirim. İnsansız hava aracını istemiyorum. Danny ve John’la birlikte diğer aracı istiyorum; bir kutu mermi ve Joseba’nın av tüfeği dışında boş olsun.”

“Cephane ne için?” diye sordu Danny şüpheyle.

“Öncelikli ilkeler, Danny: Açları doyurmak istiyoruz. Karadaki durum beklediğimiz gibi değil. Aldığımız bilgi doğruysa, Jana’atalara ait yalnızca birkaç küçük yerleşim bölgesi kalmış ve bazıları şu anda açlıktan kırılıyor. Joseba türün tamamının yok olmanın eşiğinde olabileceğine inanıyor.” *Giordano Bruno*’daki yaygaranın yatışmasını bekledi. “Sean’la ikisi aynı benim gibi gerçeği öğrenmek konusunda kararlı. Danny ve John’un tarafsız şahitler olarak buraya inmesini istiyorum. Korkarım Sean, Joseba ve ben artık tarafsızlık konusunda pek başarılı değiliz.”

“Sandoz,” dedi Frans, “telsiz yayını yaptığınız alanı hesapladım. Görünüşe göre yakınınızda—”

“Koordinatlardan bahsetmemelisin, Frans. Birileri kulak misafiri olabilir,” diye uyardı Frans. “Bir cevap istiyorum, beyler. Harca-

yacak fazla zaman yok.”

“Destan mı diyorsun?” diye sordu Carlo, açıkça kendi kendisiyle alay ederek. “Eh, belki sonradan daha kazançlı bir şey ayarlayabilirim. İniş aracını göndereceğim, Sandoz. Eve döndüğümüzde bana borcunu ödeyebilirsin.”

Emilio ufak bir gülüşle, “Beni kışkırtma,” diyerek onu uyardı ve inişle ilgili ayarlamaları yaptılar.

N'Jarr Vadisi

Dünya Tarihiyle Ekim 2078

HA'ANALA O GECE İKİ RÜYA GÖRDÜ. Üçüncü çocuğu –ölü doğan isimsiz bebek– kapı aralığında belirliyordu: Küçük ve cenin halinde ama neşeliydi, yüzü haylazlık doluydu. Ha'anala onu görünce, "Nerede kaldın?" diye bağııyordu. "Neredeyse kırmızı ışık vakti geldi! Dışarıda bu kadar uzun süre kalmamalısın!" diyerek onu sevgiyle azarlıyordu. Bebek de, "Benim için endişelenmene gerek yok!" diye cevaplıyordu.

Karnında bir gerginlik hissiyle kısa bir süreliğine kalktı, ama rüyadaki oğlunun ziyareti güven vericiydi ve bu hamileliğin ayırt edici özelliği olan ağır uykuya tekrar daldı. İkinci rüyasında da ölmüş bir çocuğu gördü; ancak bu sefer Urkinal'in hayatının son birkaç dakikasını yeniden yaşayıp, kulaklarında oğlanın minik ciğerlerinden gelen tıslama ve hırıltıyla birlikte sıçrayarak uyandı.

Shetri yokken yanına yerleşmiş olan Suukmel de bir anda uyanı. Şafağın zayıf ışığında, "Zamanı geldi mi?" diye sordu sessizce.

"Hayır," diye fısıldadı Ha'anala. "Rüya gördüm." Yanındaki uyku köşesinde uyumakta olan Sofi'ala'yı uyandırmak istemediği için, zarafetten uzak ama elinden geldiğince dikkatli bir şekilde doğrulup oturdu. Duvardaki çatlakların arasından dışarı bakarak, *Gri bir gün daha*, diye gözlemledi. Henüz diğer evlerden hiç ses yoktu. "Çocuklar dün gece yine ziyarete geldi."

"Birinin senin kollarına kurdele bağlaması lazım," dedi Suukmel, bu batıl inanç karşısında gülümseyerek.

Fakat Ha'anala, hırıldayan minik bir göğsün anısıyla olduğu kadar güneşsiz sabahın serinliğiyle de ürperdi. "Keşke Shetri gitmeydi. Kızların doğduğunda Ma yanında mıydı?"

"Ah, hayır," diyen Suukmel ayağa kalkıp sabah işlerine başladı "Ma bir doğumun yanından bile geçmezdi – çok yakışksız bir durum. Benim sınıfımdan kadınlar her daim yalnızdı – şey, aslında yalnız değildik. Runalarımız vardı. Genel olarak erkeklerin olaya ivme sağlamak haricinde kadınlar ve doğumla hiçbir işi yoktu. Ben de seyircim olmasını hoş karşılayacağımı söyleyemem."

"Ben seyirci istemiyorum ki, birinin yanımda olmasını istiyorum." Ha'anala oturuşunu değiştirdi ve sırtını eşinin kıvrılıp toparlanmış uyku köşesine dayadı. *Bruno* üzerinden, doğrudan Shetri'nin ta kendisinden güzel haberler almış olmalarına rağmen belli belirsiz bir huzursuzluk hissediyordu. Shetri ve diğerleri iyiydi, bugün yabancılarla birlikte onları hızla ve kimseye görünmeden eve getirebilecek olağanüstü bir araçla geleceklerdi. "Shetri bebek doğduğunda burada olmaya dayanamasa bile ben memnun–"

Hareketsiz bir yüzle durdu. *Sonunda!* diye düşünürken yukarıdan aşağıya kayan kramp dalgasını sevinçle karşıladı. Bakışlarını kaldırdığında Suukmel anlayışla izliyordu. Ha'anala, "Henüz kimseye söyleme," dedi. Kıpırdanmaya başlayan Sofi'ala'ya anlamlı bir bakış attı. "Birinin yanımda olmasını istiyorum, *fierno* değil."

Gözleri hâlâ kapalı duran Sofi'ala, "Acıktım!" diye sızlandı. Yılın bu zamanında kaçınılmaz sabah selamı buydu.

Suukmel çocuğa neşeyle, "Baban yiyecek harika şeyler getiriyor," dedi ve çocuğun eflatun rengi muhteşem gözleri bu haberin üzerine aniden açılınca biraz üzüntülü bir şekilde gülümsedi. Yakınlardaki diğer evlerdekilerin uyandığını duyabiliyorlardı, Runaların gübreyle yaktıkları ateşlerin ilk kokuları onlara ulaşmaya başlıyordu. "Yakında burada olur, ama sen Biao-Tol'un ocağına gidip orada ne piştiğine bir baksana!"

Sofi'ala, sabahlarını köyde koşturup mevcut yemekler içinden en bol ve en lezzetli olanı arayarak yemek kaplarına göz atan diğer çocuklara katılmak için koşarken Ha'anala, "Bekle..." diye seslendi. "*Sipaj*, Sofi'ala! Kimseye rahatsızlık verme!" Suukmel bunu duyun-

ca kıkırdadı, ama Ha'anala üsteledi. "Öyle yapıyor! Herkese rahatsızlık veriyor! Üstelik diğer çocuklara emirler yağdırıp durmasına da sinir oluyorum."

"Onda kendini görüyorsun," dedi Suukmel. "Kıza sert davranma. Onlar üzerinde hâkimiyet kurmaya çalışması doğal bir durum."

"Her nerede ve ne zaman ihtiyaç hissedilirse tuvalete çıkmak da doğal bir durum," dedi Ha'anala, cevabı yapıştirarak. "Öyle olması bunu kabul edilebilir bir davranış haline getirmiyor."

"Ama Runa çocuklar bile ona karşı koyuyor! Bu iyi bir idman," diye geçiştirdi Suukmel. "Hepsi de güç kazanıyor."

Sabahı bu şekilde atışıp zihinsel savaşın tadını çıkararak geçirdiler, ama kasılmaların hızı ve gücü sürekli akıllarının bir köşesindeydi. En parlağı yukarıdaki bulut örtüsünü yakıp geçen düz, beyaz bir disk şeklindeki üç güneş de tepeye yükseldiğinde Ha'anala, "Artık daha hızlı ve daha kuvvetli olması lazım," dedi.

"Yakındır," dedi Suukmel; fakat uyku köşesinde tortop olup sesizleşen Ha'anala'yı bir nebze ümitsizlikle izlerken o da endişeliydi.

O zamana kadar Ha'anala'nın kızı neler olduğunu çözmüştü. Suukmel dikkatini çocuğa güvence vermeye ve Sofi'ala'nın kaygılı iniltisiyle ayaklanıp toplanmaya başlayan konukları selamlamaya yöneltti. Jana'atlar iyi dileklerini ilettikten sonra düşünceli bir şekilde ayrıldıysa da, ev kısa süre içinde Runalarla dolup taşı. Vücutlarıyla sevgilerinden yayılan sıcaklıkla birlikte coşku, teşvik ve toplanan grup için yiyecek de getirdiler. Tıpkı Runalar gibi Ha'anala da doğumun şenlik yapmak için vesile olduğuna inanırdı ve dikkatinin dağıtılmasından mutlu görünüyordu; o yüzden Suukmel ziyaretçileri evden göndermedi.

Kasılmalar hızlanmadıysa da en azından şiddetini artırdı ve Ha'anala acıya rağmen bundan memnun oldu. Doğumu neyin hızlandırabileceğine dair sonu gelmez bir tartışmanın ortasında bir oğlan iniş aracının geldiğı haberiyle koştu ve kısa süre içinde aracın herkesi dehşete düşüren sesini duydular. Bunun üzerine kalabalığın bu hayret verici varışa tanıklık etmek üzere hareketlenmesiyle oda ansızın boşaldı.

"Hadi – git de nasıl olduğuna bir bak!" dedi Ha'anala Suukmel'e.

“Döndüğünde bana da anlatırsın! Bana bir şey olmaz, ama Shetri’yi gönder!”

“Emirler, emirler, emirler,” diye takıldı Suukmel, vadinin kıyısındaki iniş alanına doğru ilerlerken. “Aynı Sofi’ala gibi konuşuyorsun!”

Sonunda yalnız kalan Ha’anala, doğumun daha bu kadar başında nasıl yorgun olduğuna hayret ederek elinden geldiğince iyi dinlendi. Motorların gümbürtüsü aniden dururken dinledi, uzaktan tam olarak anlaşılmayan sohbet uğultusunu duydu. Shetri yanına gelene kadar ona günler geçmiş gibi geldi; Ha’anala’nın ona sormak istediği çok şey vardı, ama yüksek sesle söylediği tek söz, “Biri üşüdü,” oldu.

Shetri kapıya gidip yardım istemek için bağırdı. Kısa süre sonra Ha’anala ayağa kaldırılmıştı ve arada bir yeni kasılmalarla sarsılınca durup çömelse de, mucizevi miktardaki av etinin şişlere geçirilmiş halde dumanlı ateşlerin üzerinde piştiği yere doğru yavaşça yürüyebildi. Kendiliğinden patlak veren karnaval havasına gülümserken gözleri kalabalığın içinde yabancıları aradı. Biri boy olarak Sofia’ya yakın, diğerleri ise Isaac kadar uzundu; ama hiçbirinde onun sırık gibi inceliği yoktu. Esmer ve sarışınlar; sakallılar, tüysüzler ve yeleliler... Bir de dilleri! Üst K’San, köylü Ruanjası ve H’İngilizce; yemek pişirme, selamlaşma ve anlatılan hikâyelerin kargaşasında, Shetri’yle ilk tanıştığında Ha’anala’nın kendi konuşmasında olduğu kadar komik şekilde karışmıştı.

“Çok farklılar!” diye haykırdı, özel olarak kimseye hitap etmeden. “Bu harika. Harika!”

Sıcaklık ve güneyle uzlaşma olasılığı sayesinde neşelenen Ha’anala ağır hareketlerle diz çöktü; irade gücünü kullanarak çabalarken, bu yeni çocuğun o an bu ışık ve kahkahalar arasında doğması gerektiğine emindi. Ama onun yerine bir çığlık koyuvermesine neden olup, yalnızca ateşin tıslaması ve bir *p’rkra*’nın uzaktan gelen şakımasının duyulabileceği şekilde diğer herkesi susturan şiddetli bir acı hissetti. Yeniden nefes alabildiğinde biraz güldü ve, “*Bunu* bir daha denemeyeceğim!” diyerek alaycı bir şekilde herkesi yatıştırdı.

Cümbüş ve sohbet yavaş yavaş devam etti. Fakat Ha’anala, Shetri’nin kaygısından gelen kokuyu alabiliyordu ve bu onu endişelen-

dirdi. Sevgi dolu bir tavırla, “Bana yolculuğundan bahset!” diye buyurdu, ama Shetri korkuyordu. Yabancıların eti dağıtmasına yardım etme bahanesiyle Rukuei’yi Runa kocalar gibi Ha’anala’nın arkasına oturmaya gönderdi. Suukmel ve sırtında en küçük çocuğunu taşıyan Tiyat da geldi. Kuzenin kollarının omuzlarına dolanmasından hoşnut olan Ha’anala oğlanın karnına doğru yaslandı ve onun bacakları kendi bacaklarının yanında toplanmış halde, yanağını onunkine dayayarak oturup, Rukuei’nin o anda kurguladığı, düzenli bir yürüyüşün sallantılı ritmiyle ilerleyen bir şiirle, yaşadığı maceranın şarkısını söylemesini dinledi. Hikâye Ha’anala’nın gerçekten ilgisini çekmişti; olaylara kendini kaptırıp keyiflendi ve Rukuei minik yabancı Sandoz’un ona yaşattığı korkuyu komediye dönüştürdüğünde güldü.

“Ufak tefek kişiler şaşırtıcı derecede güçlü olabilir,” dedi Ha’anala nefes nefese; can taşıyan karnını göğsüyle bacaklarının arasına bastırmak için öne eğilirken, şu anda bile espri yapacak gücü bir nebze toplayabildiği için seviniyordu.

Adını duyan Sandoz, elini uzatmak yerine reverans yaparak onlara katılmıştı. Tanışma faslı bittiğinde kendisinin de topluluğu izleyebileceği bir yere oturdu: Sessizdi, kamburunu çıkarmış hafifçe sallanıyordu, kollarını da göğsünde kavuşturmuştu. Duruşu Ha’anala’nın kasılmalar sırasındaki haline fazlasıyla benziyordu ve kadının ona söylediği ilk söz, “Çok komik, hiç de hamile gibi bir halin yok,” oldu.

Sandoz bakakaldı, sonra da kahkahalarla güldü; bu yorum karşısında şaşkına dönmüş, ama belli ki bunu komik bulmuştu. “Öyleysem kesinlikle yeni bir din başlatmamız gerekecek,” diye cevapladı. Ha’anala onun tüm söylediklerini anlamasa da adamın gülümsemesinden hoşlanmıştı. Gözleri Sofia’nınkiler gibiydi –kahverengi ve küçük– ama sert bakışlı değil, sıcaktı. “Leydim, en çok hangi dil hoşunuza gidiyor?” diye sordu.

“Sevgi için Ruanja. Bilim için İngilizce–”

“Bir de şakalar için,” dedi Emilio.

“Siyaset ve şiir için K’San,” diye devam etti Ha’anala; ardından bir kramp dalgası doruğa ulaşip hemen sonra azalırken durakladı. “Dua için de İbranice.”

Beşı bir süre Runaların artık Jana'atalar karınlarını tıkabasa doyurabildiği için ateşlerin başında durup şişlere takılmış kök sebzele-ri kızartmasını izledi. "Bunun hayalini kurmuştuk," dedi Suukmel, Tiyat'a gülümseyerek; sonra ilk olarak Rukuei'nin, ardından da Ha'anala'nın ayak bileğini yakalamak için uzandı.

"Neyin hayalini kurmuştunuz?" diye sordu Sandoz. "İyi beslenmenin mi?"

Suukmel onun sözleri üzerine bir süre düşündü ve adamın ironi yaptığına karar verdi. "Evet," dedi uysalca. Sonra tek kolunu manzaraya doğru boydan boya salladı. "Ama bir de bunun: Hepimiz bir aradayız."

"Bunu görmek birinin gözlerini mutlu etti," dedi Tiyat. Uyuyan oğluna, sonra da Ha'anala'nın etrafını saran kişilere baktı. "Üç farklı tür, tek bir türden iyidir!"

Ha'anala siyaset dilini benimseyerek, "Sandoz, bana yol arkadaşlarının her birinden söz etsene," dedi.

Sandoz önce kafatası tüysüz olanı işaret etti ve ona sevgi dilinde cevap verdi. "Djon'un tıpkı bir Runao gibi becerikli elleri ve cömert bir kalbi vardır. Şu anda yüzüne bakarsanız bir insanın bir şeyden keyif alırken nasıl görüldüğünü öğrenirsiniz. Biri şöyle düşünüyor: Başkalarına yardım etmek Djon'un en büyük zevkidir. Kendisi dostluk konusunda da yeteneklidir." Durakladı ve K'San diline geçti. "Ben onun yalan söyleme becerisine sahip olmadığına inanıyorum."

Ha'anala, kendisi gibi dikkatle dinleyen Suukmel'e bir bakış atarak, "Onun yanındaki?" diye sordu.

Cevap İbranice geldi. "Onun adı Shaan. O her şeyi duygulardan arınmış olarak, net bir şekilde görür." Sandoz diğerlerine bakarak durakladı ve yalnızca Ha'anala'nın İbranice bildiğini fark etti. K'San diline dönerek, "Bazen acı gerçekleri duymak gerekir. Shaan bir Jana'ata gibi haşin ve acımasızdır. Fakat söylediği şeyler önemlidir." Joseba'yı işaret etti ve ismini basitleştirdi. "Hozei de her şeyi net bir şekilde görür, ama o üstü kapalı konuşur. Hozei konuştuğunda dikkatle dinlerim."

Ha'anala yeni bir kasılmayla suskunlaştığında Suukmel, "Peki ya siyah saçlı olan?" diye sordu.

Sandoz göğsünü havayla doldurdu ve nefesini yavaşça bıraktı. “Dani,” dedi. Hepsi de hangi dili seçeceğini duymak için bekledi. “Size faydası olabilir,” derken K’San’a geçti Sandoz. “Jana’ataların neyle karşı karşıya olduğunu kendi halkının tecrübelerinden biliyor ve size yardımının dokunmasını çok istiyor. Fakat o idealleri olan bir adamdır ve zaman zaman ahlaki değerler yerine ideallerini seçmiştir.”

“Bu da onu tehlikeli biri haline getiriyor,” dedi Suukmel.

“Evet,” diye onayladı Sandoz

“Ya şarkı söyleyen?” diye sordu Ha’anala. “O da Jana’ata gibi bence. Şair mi?”

Sandoz gülümsedi ve Ruanja’yla devam etti. “Hayır, şair değil, ama Nico şairlerin çalışmalarına kıymet verir ve sesi de onlara incelik katar.” Tiyat’a şöyle bir bakıp sözcüklerini dikkatle seçti. “Nico daha çok köylü bir Runao gibidir, güç kullanan herhangi biri tarafından kolaylıkla yönlendirilebilir.” Üç Jana’ata kendi aralarında bakışırken Sandoz durakladı. “Nico bir tehdit olabilir, ama şu anda ona güveniyorum. Zaten sizinle kalmayacak,” dedi onlara. “Kendisi yalnızca güneyde ticaret yapmalarına yetecek kadar bir süre için burada kalacak olan bir tüccar grubunun üyesidir. Diğerleri, eğer izniniz olursa, size yardımcı olmak ve sizden bir şeyler öğrenmek üzere burada kalmak istiyor.”

“Peki ya sen, Sandoz?” diye sordu Rukuei. “Kalacak mısın gidecek misin?”

Sandoz buna cevap vermedi çünkü Ha’anala karnının üzerine eğilerek gözlerini kapattı ve bu sefer Shetri’yi yanına getiren boğuk bir çılgılık attı. Nefesi normale döndüğünde ise, “İyi olacak. Ben korkmuyorum,” dedi.

Günüşığı solarken artık belli bir mesafeden geliyormuş gibi hissedilen ağırlar da dindi. Ha’anala’nın dikkati, onu ısıtıp geceyi aydınlatan ateş gibi yanıp sönüyordu, ama etrafındaki sessiz sohbeti dinlemeye devam etti. Sandoz’un sesi onu hayrete düşürüyordu: Isaac’inkinden öyle farklıydı ki... Yüksek perdeden ve kesik kesik değil,

yükselip alçalan tonları ve hem değişken hem de akıcı ritmiyle yumuşak ve ahenkliydi. Ha'anala insanların bu şekilde konuşabildiğini unutmuştu. Sofia'nın sesini son kez duymasının üzerinden geçen seneler yüzünden üzüldü.

Kendini matem havasına kaptırarak geçmişin ve aynı zamanda göremeyeceği geleceğin yasını tuttu, çünkü öleceğini anladığı özel bir an gelmişti – ölümlü olduğuna dair muğlak bir kuramsal anlayış değil, ölümün onun için beklediğinden daha erken geleceğine dair fiziksel bir kesinlikti bu. Kendine hayret ederek uyudu; kasların sıkışmasıyla gelen her dalgada kısa bir süre için uyanıyordu ve yaşayanlara yeniden katıldığı her seferinde gittikçe tükenen bir güç rezervine bel bağladığının farkındaydı. Bir kez karanlıkta tamamen ayıldığında diğerlerine, “Öldüğümde çocukları anneme götürün,” dedi. Şok içindeki sessizliği onu yatıştırmaya çalışan mırıltılar izledi, ama Ha'anala, “İstediğimi yapın. Ona İbrahim'i hatırlatın. On kişinin hatırına...” dedi. Bunu söyledikten sonra tekrar kendinden geçti.

Şafak vaktinde eşinin hırlaması onu dünyaya geri döndürdü. Artık evin içindeydi, ama benzerlerini hiç görmediği battaniyelerle üstü örtülmüş, ısınmıştı. Hiç hareket etmeden kapının dışına, sisin yumuşattığı, akla hayaletleri getiren manzaraya bakabiliyordu. “Hayır! Buna izin vermeyeceğim!” diye üsteliyordu Shetri. “Böyle bir şeyi nasıl *düşünebilirsiniz?*”

Bir yabancının, “Pes mi ediyorsun yani?” diye sorduğunu duydu. Adamın sert, suçlayıcı fısıltısı şafağın durgun havasında kolaylıkla taşınyordu. “İkisini birden kaybetmene gerek yok, dostum...”

Shetri, “Kes şunu!” diye haykırırken kulaklarını katlayıp kapatmış, Shaan'a arkasını dönüyordu. “Bunu dinlemeyeceğim!”

Ha'anala gözlerini kapatarak Rukuei'nin onun neden ölmesi gerektiğini açıklayışını dinledi. Sözleri ona bölük pörçük ulaşıyordu. “Bu konuda elden gelen bir şey yok... zorunlu... gelecekte nesiller boyu acı çekilmesine engel olmak... çoğunluğun iyiliği...”

Ha'anala hemen sonra duyduğu sesi tanımadı ama, “Burada söz konusu olan durum anormallik değil, açlığın yol açtığı zayıflık!” di-

* Bkz. s. 322'deki dipnot –y.n.

yen Hozei olabilirdi.

“Shetri, bence sen haklısın ve Ha’anala yakında ölecek,” dedi Sandoz sebatla. “Bence Shaan yanılıyor. Denemek istediği prosedür Ha’anala’yı öldürecek. Hiçbirimiz uzman değiliz – bunu annenin hayatını kurtaracak şekilde nasıl yapacağımızı bilmiyoruz ve bence Ha’anala şu anda bunu sağ atlatmak için fazla zayıf düşmüş durumda. Üzgünüm. Çok üzgünüm. Fakat – bizlerde, böyle bir durum yaşandığında, çocuk bazen anne öldükten sonra çok kısa bir süre için yaşayabilir. Lütfen – lütfen, eğer izin verirsen, en azından çocuğu kurtarabiliriz belki.”

“Nasıl?” diye seslendi Ha’anala. Sesi kararlıydı. “Çocuğu nasıl kurtarabilirsiniz?”

Minik yabancınn grilere karşı simsiyah duran karartısını kapı aralığında gördü, ardından adam yanında bitti. Tuhaf makineler içindeki ellerini bacaklarının üzerine koyarak diz çöktü. “*Sipaj*, Ha’anala, biri sen öldükten sonra çocuğun birkaç dakikalığına yaşamaya devam edeceğini düşünüyor. O durumda bedenini kesip açarak çocuğu çıkarmak gerekir.”

“Ölüye saygısızlık,” diyerek tekrar hırladı Shetri. Uzun boyu ve kaskatı kesilmiş sırtıyla ikisinin de tepesinde dikiliyordu. “Hayır, hayır, hayır! Eğer... Çocuğu istemiyorum! Şimdi olmaz, bu şekilde olmaz! Ha’anala, lütfen...”

“Kurtarabildiğini kurtar,” dedi Ha’anala. “Dinle beni, Shetri. Kurtarabildiğini kurtar!”

Fakat adam kabul etmiyordu, artık Suukmel de tartışmaya dahil olmuştu, Sofi’ala iniliyordu, yabancılar ise...

Ha’anala birdenbire Isaac olmanın, içindeki müziğin gürültüyle bastırılmasının ne demek olduğunu anladı. Bezgince, “Çık dışarı, Shetri,” dediğinde *fierno*’ya bir saniye daha tahammül edemeyecek kadar kötü durumdaydı, kibar ya da ince düşünceli olamayacak kadar tükenmişti. “Hepiniz beni yalnız bırakın!”

Fakat uzandı ve pençeleriyle Sandoz’un koluna asılıp onu hızlıca yakaladı. “Sen değil,” dedi. “Sen kal.” İkisi dışında herkes odayı boşalttığında, Ha’anala onunla yavaşça, dua dilinde konuştu. “Kurtarabildiğini kurtar.”

Sandoz sonraki dokuz saat boyunca Ha'anala ondan ne isterse yapmaya, onu elinden gelen her şekilde rahatlatmak için uğraşmaya devam etti. Çocuğu için umut olduğu konusunda güvence alan Ha'anala biraz toparlandı ve Emilio da onun kendi kendine idare edebileceği inancına bir şans tanıdı. Paniklediği için utanan adamın bir süreliğine en büyük endişesi, daha önceki iki çocuğunu kaybetmiş korku dolu bir baba için bu doğumu çok daha korkutucu hale getirdiğinden dolayı Shetri'den nasıl özür dileyebileceği oldu.

Fakat doğum uzadıkça uzadı. Sona doğru susuzluk Ha'anala'nın temel şikâyetiydi ve Emilio onun içmesine yardım etmeye çalıştı, ama kadın hiçbir şeyi midesinde tutamıyordu. Emilio buz olup olmadığını sormak için eğilerek işlenmemiş taştan kulübenin dışına çıktı, ama vadi yakınındaki iki tepe arasında oluşmuş ufak buzul herhangi bir işe yaramayacak kadar uzaktaydı. John iniş aracına koşup eşyaları arasından en eski, en yumuşak gömleğini çıkardı; bir kısmını suya batırıp emziren bir annenin göğüs ucu gibi büzerek Emilio'ya uzattı, o da Ha'anala'ya verdi. Kadın suyu bu şekilde yudumladı ve kusmadı, böylece Emilio bir süreliğine, Ha'anala'nın ihtiyacı dinene dek, yalnızca kumaşı defalarca suya daldırıp durmakla yetindi.

Ha'anala ona, "Sesin birinin hoşuna gidiyor," derken gözleri kapalıydı. "Konuş benimle."

"Ne hakkında?"

"Ne olursa. Beni bir yere götür. Bana evinden söz et. Geride bıraktığın insanlardan."

Böylece Emilio ona Gina ve Celestina'yı anlattı; önce haşarı küçük kızlara güldükleri, sonra da başka bir kasılmanın daha geçmesini bekledikleri sırada bir süre sessiz kaldılar. Kasılma geçtiğinde, "Celestina. Güzel bir isim," dedi Ha'anala. "Müzik gibi."

"Bu isim cennet kelimesinden geliyor, ama aynı zamanda sesi gümüş çanların tiz ve ahenkli korosuna benzeyen bir müzik aletinin adı olarak da kullanılabilir," dedi Emilio. "*Sipaj*, Ha'anala, bu bebeğin adı ne olsun?"

“Onu Shetri söyleyecek. Bana Sofia’dan, onun gençliğinden bahsetsene.” Emilio tereddüt edince Ha’anala gözlerini açtı ve, “Boşver o zaman. Şu anda zor konulara hiç girmeyelim! Yalnızca kolay olanlar. Ta ki esas zor işe sıra gelene dek... Çocukken neleri severdin?” dedi.

Emilio onu, ve de Sofia’yı, yüzüstü bırakmış olmaktan utanıyordu; ancak kendini La Perla’yı ve çocukluk arkadaşlarını anlatırken, eski tutkularla basit güzellikler –bir topun yıpranmış bir eldivene sertçe çarpınca çıkardığı ses, ikinci kaleye doğru hızla çizilen kavis, çifte oyun için topu birinci oyuncuya fırl fırl dönerek gönderen atış– içinde kaybolurken buldu. Ha’anala bunların çok azını anlıyor ama hareketten gelen neşeyi iyi biliyordu ve Emilio’ya bunu kısa, so-luksuz cümlelerle anlattı.

Sandoz onun biraz daha su içmesine yardım etti. Ha’anala ise ko-nuşabilecek duruma geldiğinde, “Müzik o zaman,” dedi. “Belki si-zin Nico şarkı söyler.”

Böylece Nico bir demet halindeki ışığın altında oturarak söyle-neni yaptı: aryalar, Napoliten aşk şarkıları, yetimhanede öğrendiği ilahiler. Sakinleşen, susuzluğu yatışan Ha’anala bir kez daha, “Ço-cukları anneme götürün,” dedi. O uyudu; Nico şarkı söylemeyi sür-dürdü. Kendisi de aynı şekilde yorgun düşen Emilio bir süre uyukla-dı ve kesin olarak hayatında duyduğu en güzel şarkıya uyandı. *Al-manca*, diye düşündü, ama geçen kelimelerden yalnızca birkaçını bi-liyordu. Derken bunun önemli olmadığını fark etti; büyülenmiş ve huzura kavuşmuş durumdaydı. Melodide her şey vardı: yumuşaklık ve huzur, gizli bir yasaya boyun eğerek uçuşa geçen bir ruhunkini andıran yükseliş...

Dört bir yanlarında VaN’Jarriler de dinliyordu; çocuklar anne ba-balarına yapışmış, herkes vaktin çok yaklaştığının farkına varmıştı. Gözlerini açan Emilio Sandoz göğsün son inişini gördü, battaniyeyi çekip açtı ve karnı inceledi. Belli belirsiz bir hareket görüp, *Hâlâ ha-yatta, hâlâ hayatta*, diye düşündü. Gözleri kocaman açılan Nico ona bıçağı uzattı.

Sandoz kendi hissiz ellerinin hızla ve kararlılıkla kesişini sanki uzaklardan seyrediyordu. Saatler boyunca bu ânın gelmesinden, fazla derin ya da fazla tereddütlü kesmekten korkmuştu. O an geldiğin-

de ise yaptığı işte kelimelerle ifade edilemeyecek bir zarafet vardı. Bu beden gözleri önünde katman katman, yaprakları şafak vakti çiy-le bezenmiş kırmızı bir gül gibi parlayarak açılırken, kendisi de saf-laştığını, diğer tüm amaçlardan arındığını hissetti.

“İşte,” dedi usulca ve karın zarında bir yarık açtı. “Nico, bebeği dışarı doğru kaldır.”

Koca adam kendisine söyleneni yaptı; çocuğu dışarı çıkardığı sırada duyduğu berbat ses –ıslak bir şeyin çıkardığı vantuz sesi– üzerine esmer yüzü karanlık kulübenin içinde sararıp soldu. Sonra da kalın parmaklı elleriyle bebeğin narin bedenini camdanmış gibi destekleyerek doğruldu.

John bebeği temizleyip babasına götürmeye hazır şekilde kapı-nın hemen dışında dikiliyordu, ama Nico’nun kucağında taşıdığı şey-i, güzel ve nemli kürkünden zayıf bir şekilde yükselen buğuyu gö-rünce başını geriye atıp, “Ölü doğmuş!” diye bağırırdı. Nico gözyaş-larına boğuldu ve Sandoz’un kapı aralığından çıldırmış gibi yalpala-yarak geçmesi üzerine diğerlerinden yükselen müthiş uğultu dindi. Adam inkâr ve isyan dolu bir sesle, doğrudan hedefindeki kişiye hi-tap ederek, “Tanrım, hayır. *Bu* sefer olmaz,” diye fısıldadı.

Çocuğu birdenbire Nico’dan aldı ve ağırlığını dizleriyle ön kol-larına vererek onunla birlikte yere çöktü. Minicik beden kendisine o kadar yakındı ki, Sandoz annenin cesedinden kalma sıcaklığı hisse-debiliyordu. Ağzıyla çocuğun burun deliklerinden yapışkan zar ka-lıntıları ve sıvıyı emip tükürdü. Öfkeli ve kararlıydı. Sakat ellerinden biriyle ıslak kafayı geriye yatırıp diğeriyle de küçücük küt ağzı ka-palı tutarak ağzını tekrar buruna dayadı: Nazikçe üfledi ve bekledi; tekrar tekrar nazikçe üfledi ve bekledi. En sonunda omuzlarında onu geri çeken eller hissetti, ama vücudunu onlardan kurtarıp işine geri döndü. Ta ki John onu, bu sefer daha sert bir şekilde çekerek küçük bedenden uzaklaştıran ve ağlamaktan kısılmış bir sesle ona talimat verene dek... “Dur, Emilio! Artık durabilirsin!”

Yenik düşen Emilio kendini geriye vererek dizleri üzerine oturdu ve çaresiz tek bir feryat koyuverdi. Ancak o zaman, ses boğazından kopup gelerek yeni doğmuş bir bebeğin tiz, cılız iniltisine katılırken neler olduğunu anladı.

Bebeğin feryadı ortamda patlak veren hayret ve neşe arasında kaybolup gitti. Becerikli Runa elleri bebeği topladı; bebek yıkanırken, evde dokunmuş bir kumaşla tekrar tekrar sarılıp sarmalanırken ve kucaktan kucağa dolaşırken Emilio'nun gözleri onu takip etti. Adam uzunca bir süre olduğu yere yığılmış, kana bulanmış ve yorgunluktan tükenmiş halde kaldı. Sonra kendini ayağa kalkmaya zorlayıp doğruldu, hafifçe sallanarak Shetri Laaks'ı aradı.

Babanın eşinin yasını tutup çocuğa lanet okumasından korkuyordu. Fakat kederli gözlerini öne eğmiş olan Shetri çoktan ufaklığı kucaklayıp göğsüne bastırmıştı; ağlamasını dindirmek için kollarında nazikçe salladığı oğlu dışında hiçbir şeyin farkında değildi.

Emilio Sandoz dönüp gitti ve eğilerek taştan kulübeye tekrar girdi. Orada onu yaşanan sevinç sırasında en az kendisi kadar unutulmuş durumdaki bir kadının enkazı karşıladı. Rukuei, *Biz ölülerimizi yakarız*, demişti. Ne zamandı bu? İki gün önce mi? Üç mü? Emilio hissiz bir şekilde, *Demek ki Papa haklıymış*, diye düşündü. *Kazılacak mezar yokmuş...* Duygulardan arınmış olarak, bir zamanlar Ha'anala olan enkazın yanına ağır hareketlerle oturdu. *Ruhun varlığını kanıtlayabilecek herhangi bir şey varsa*, diye düşündü, *o da bir cesedin mutlak boşluğudur*.

Durup dururken, hiç beklenmedik bir anda üzerine dinginlik çöktü: Müzik ve ölümün, yalnızca bir doğumda hissedilebilen temiz sevginin etkisiyle uyanmıştı. Bir kez daha gelgitin çekimini hissetti, ama bu sefer ona karşı yüzdü, denize atılan bir adamın akıntıya karşı koyması gibi... Başını ellerinin arasına alarak kafatası ağırlığının desteklerin donanımı üzerine bastırmasına izin verdi; hayatında ilk defa kontrolü dışındakileri hükümsüz kılacak, zihninden uzaklaştıracak bir fiziksel acı ihtiyacı içindeydi.

Bu bir hataydı. Vücudunda hissettiği acıdan gelen gözyaşları şimdi ruhunun yaralarından kan gibi akmaya başlamıştı. Uzun bir süre boyunca, kaybolmuş, yeni baştan sakat bırakılmış halde öylece durdu. Saldırıya uğrayan kendi bedeni, dökülen kendi kanı, paramparça olan kendi sevgisi değildi; ama ölüler için, geri dönüşü olmayan hatalar ve korkunç kederler için ağladı. Ha'anala için. Shetri'nin kayıpları ve kendininkiler için – Gina'yla Celestina ve birlikte sahip

olabilecekleri hayat için. Sofia için, Jimmy için. Marc, D.W., Anne ve George için. Annesiyle babası ve ağabeyi için. Kendisi için.

Hıçkırıklarının sesi azaldığında, onun cesedi kadar boş olduğunu hissederek Ha'anala'nın yanına uzandı. "Tanrım," diye fısıldadı. Tekrar tekrar, yorgunluk onu ele geçirene dek... "Tanrım."

"Sandoz? Üzgünüm." Danny tereddüt etti, sonra onu bir kez daha sarstı. Emilio doğrulup oturunca, "Üzgünüm," diye tekrar etti. "Bekleyebileceğimiz kadar bekledik, ama bu önemli."

Sandoz kendi şiş gözkapaklarının yarattığı hisle şaşırarak etrafına baktı. Kafa karışıklığı çabuk dağıldı. Ha'anala'nın cesedi gece bir ara yerinden kaldırılmıştı; oda rahiplerle dolup taşıyordu.

"İyi misin?" diye sordu John, Emilio muğlak bir şekilde omuz silktiğindeyse sorunun ne kadar aptalca olduğunu düşünerek yüzünü buruşturdu. "Bak, görmem gereken bir şey var," dedi ve kendi tabletini ona uzattı. Frans Vanderhelst kendi kök dizinine bir grup veri dosyası göndermiş, onları John'un keşfetmesi için orada bırakmıştı. John gittikçe artan bir korkuyla görüntülere bakıp ne anlama geldiklerini çözerken, bunun bölünmüş sadakat vakası olduğu sonucuna varmıştı. Frans belli ki bir süredir gösteriyi izliyor, bu konuda—eğer yapılacak herhangi bir şey varsa— ne yapmak gerektiğine karar vermeye çalışıyordu. İyi bir paralı askerin sınırlı bir özgürlüğü vardı ve patron olan Carlo'ydu, ama en nihayetinde şişman adam elinden geleni yapmıştı...

"Aman Tanrım," dedi Emilio tek nefeste. Bir yandan da görüntüleri kaydırarak ilerliyordu. "Bu birliğin büyüklüğü konusunda bir tahmininiz var mı?"

"Ana bölükte otuz bini aşkın asker olduğunu sanıyorum," dedi Joseba. Joseba'nın zihninde Runaların vakur, ihtiyatlı yaşamına dair oluşan tüm imgeler, görüntülerdeki saat-tarih damgalarıyla silinip gitmişti; Rakhat'ın bilinen dünyasını Büyük İskender kadar hızlı ve ondan daha etraflıca fetheden bir ordu gerçeğiyle yüzleşiyordu.

"Şunlar öncü birlikteki hafif piyadelere benziyor," dedi Danny, ekranı göstermek için Sandoz'un omzu üzerinden uzanarak. "Geri-

de de zırlı birlikler var, belki iki günlük yürüyüş mesafesi kadar arkalarında. Şu da dört gün öncenin bir görüntüsü. Önceye göre ne kadar parlak göründüğünü görebiliyor musun? Metalin parıltısını yakalıyoruz.”

“Arkalarındaki başka bir büyük grubu gösteren kıvılcıkli görüntüler var,” dedi Joseba. “Bir sonrakine bak.”

Sandoz görüntüye baktı, sonra da kafasını kaldırıp endişeli yüzlerle karşılaştı.

“Ağır silahlar,” diye doğruladı Sean, “ve tam olarak üzerimize geliyorlar.”

“Ama biz bulut örtüsünün üzerinden geçerek geldik ve John da ses duvarının altında kaldı!” dedi Emilio. “Bizi nasıl takip etmiş olabilirler?”

Cevap veren Danny oldu: “Kesin konuşamam, ahbab, ama bir tahminde bulunabilirim.”

Emilio düşündü, sonra bir anlığına gözlerini kapattı. “Carlo bizi sattı. Onlara koordinatları verdi.”

“Öyle görünüyor.”

Nico kapının hemen dışında dikiliyordu. “Yani signora ona Isaac’i götürmemizi beklemek zorunda değil,” dedi. “Onu almaya kendisi geliyor.”

Sean yüzünü ekşiterek, “Bunu yapmak için orduya ihtiyacı yok,” deyip Joseba’nın yanına çömeldi.

“Sandoz, bilmen gereken başka bir şey var,” dedi Danny Demir At. “Siz üçünüz ilk kaybolduğunuzda, Sofia Mendes ‘o *djanada* piç kurularını inlerine kadar takip edip bu işi kesin olarak bitireceğine’ yemin etti.”

“Evet. İşin cazibesi ortada,” dedi Sandoz. Kalıcı bir barış, güvenli sınırlar ve Runalar için temiz bir gelecek... Emilio yüzünü kollarına bastırarak ovdu ve hepsi birden ayağa kalktı. Bir anlığına –taştan küçük bir odada, etrafı devasa bedenlerle çevriliyken– gerçekliğin yön değiştirdiğini hissetti, ama kendini tekrar içinde bulunduğu zamana çekti: O da yeterince kötüydü. “VaN’Jarrileri uyarmamız gerek,” dedi. “Muhtemelen burayı boşaltmalılar. Şu Athaansi’nin yerleşim bölgesine çekilmeliler, değil mi? Tek bir vadide toplanıp bir

savunma hattı oluşturmazlar mı?”

Danny başını iki yana salladı. “Ağır silahlar buraya ulaştığı anda kolay av olacaklar.”

“Küçük, dağınık grupların yerlerini gizleme şansı daha fazla olabilir,” dedi Joseba, “ama aynı zamanda açlıktan ya da donarak ölebilirler.”

“Al birini vur ötekine,” dedi John. “İki şekilde de oldukça kötü bir durumdalar.”

“Hem bu bizim verebileceğimiz bir karar değil, yanılıyor muyum?” dedi Sean. “Biz onlara doğruları söyleyelim ve hamle yapmayı VaN’Jarrilere bırakalım.” Diğerleri ona katıldıklarını göstermek için omuz silktiğinde ise başıyla Joseba’ya işaret ederek kapı aralığına doğru ilerledi. “Hadi, dostum. Gidip güzel haberi verelim.”

Sean ve Joseba, Nico’yu geçip uzun adımlarla uzaklaşırken John, “Acaba Carlo bize karşılık ne elde etti?” diyerek düşüncelere daldı.

“Başarısız olmadan önce çekip gitmek için bir bahane,” dedi Emilio, Frans’ın gönderdiği görüntüler üzerinde çalışırken. “Şuna bakın. Yük alıyorlar. Carlo bir şeyler yükleyip eve dönecek. İnsansız hava aracı Agardi’ye gitmiş – hem de üç kez.” Durdu ve sonra, “Aman Tanrım,” dedi.

“Ne?” diye sordu John. Artık korkuyordu. “Agardi’de ne var? Mühimmat fabrikaları mı? Yoksa...”

“Hayır. Öyle bir şey değil. Damıtma tesisleri,” dedi usulca, kafasını kaldırıp Danny ve John’a bakarak.

“Damıtma tesisleri mi?” diye tekrarladı John, şaşkın. “O zaman yüklediği şey...”

“Yasapa konyağı,” dedi Danny. Sandoz kafa salladı, Danny de başını iki yana sallayarak iç geçirdi.

“Ne yani, bu mudur?” diye haykırdı John, ellerini havaya kaldırarak. “Carlo bizi satıyor, Rakhati konyağını yüklenip eve Gates’ten daha zengin halde dönüyor!” Öfkelenerek kapının karşısındaki duvarın dibine çöktü ve bacaklarını dümdüz uzatıp sırtını taş duvara dayayarak oturdu.

“Yine de,” dedi Emilio sakince, “her şeye rağmen evrende bir tür adalet varmış gibi görünüyor.” Kapı aralığında dikiliyordu ve arka-

sından gelen ışık saçlarını aydınlatıp yüz ifadesini gizliyordu. “Diyeceğim, Carlo’ya söyleme fırsatım olmadı ama *yasapa* konyağı...”

Danny’nin gözleri kocaman oldu. Ağzı açık kalmış halde öylece dururken nefesini tutmuştu. Umut içinde, “Berbat mı?” diye öne sürdü.

“Evet de,” diye onu teşvik eden John aceleyle ayağa kalktı ve Danny’nin yanına geçti. “Lütfen, Emilio, berbat olduğunu söyle! Gerekirse yalan at, ama bana bunun hayatın boyunca içtiğin en kötü içki olduğunu söyle.”

Yüzü bitkin, gözleri melek gibi görünen Sandoz konuştu. “Tadı,” dedi, “aynı... aynı... sabun gibi.”

Herhangi biri sormuş olsa, Emilio keder, korku ve çaresizliğin üstesinden gelebilen o yarı histerik kahkahayı açıklayabilirdi, ama kimse Ha’anala’nın kulübesindeki Cizvitleri dinlemiyordu. Emilio dışarı çıktığında N’ Jarr Vadisi’nin boşaltılma çalışmaları sürüyordu – ane babalar çocuklarını toparlıyor, eşyalarını sarıp hazırlıyor, tartışıp bağırıyor, ani kararlar veriyor, tereddüt ediyor, paniğe kapılmamaya çalışıyordu. Tüm bunların ortasında bir sakinlik merkezi vardı ve Emilio kalabalığı yarararak oraya doğru ilerledi; Suukmel Chirot u Vaada’i’nin ortada, Ha’anala’nın yakıldığı odun yığınının hâlâ dumanlar çıkardığı yerde olacağını bir şekilde biliyordu.

Emilio kadının yanında dizleri üzerine çöktü. “Başınıza iş açtık,” dedi. “Bunun için üzgünüm.”

“Niyetiniz iyiydi,” dedi kadın. “Üstelik sayenizde bir can doğdu.”

“Toparlanmıyorsunuz,” diye gözlemledi Emilio.

“Gördüğünüz gibi,” dedi Suukmel sakince, etraflarındaki kargaşayı görmezden gelerek.

“Leydim Suukmel, beni dinleyin: Artık burada güvende değilsiniz.”

“Güvenlik, bana kalırsa, göreceli bir kavram.” Tülünü başından aşağı indirecekmiş gibi elini kaldırdı, ama hareketi yarım bırakarak durdu. “Ben kalıyorum,” dediği sırada ses tonu hiçbir itiraza yer bır-

rakmıyordu. “Şu yabancı Sofia, N’Jarr’a gelirse onunla konuşmaya karar verdim. Onunla bazı ortak yönlerimiz var.” Dudakları belli belirsiz kıvrıldı ve gözlerindeki ifade Emilio’ya eğleniyormuş gibi bir izlenim verdi. “Peki sizin planlarınız nedir?” diye sordu kadın.

“Sizinkiyle çok benzer,” dedi Emilio. “Sofia’yla konuşmak için güneye gidiyorum.”

İnbrokar Yolunda

Dünya Tarihiyle Kasım 2078

EMILIO GERİYE KALAN YAKITI acil durumlar için saklamayı tercih ettiğinden iniş aracını kullanmaya cesaret edemedi, böylece Nico'yla ikisi güneye yürüyerek gitti. Rahipler ellerinden gelen her şekilde yardımcı olabilmek için N'Jarr'da kaldı, ama Nico onunla ayrı düşmek konusunda tek kelime bile duymak istemiyordu ve Emilio da karşı çıkmadı. On iki günlük bir süre içinde karşılaşacakları şeyin bir tabancaya ve kararlı bir tavra boyun eğme ihtimali oldukça düşüktü; ancak Nico değerini defalarca kanıtlamıştı ve Emilio onun yanında olmasından memnundu. Tiyat ve Kajpin de dağ geçitleri, kıvrımlı hendekler ve bayırlar arasından yolu göstermek için onlarla birlikte geldi. Planları yürüyerek İnbrokar enkazına dönmek, sonra da güneye doğru biraz daha devam ederek yolda Sofia ve Runa ordusunun onlara rastlamasını beklemektir.

İkinci günbatımı vakti geldiğinde Emilio da Nico da dizlerinden itibaren kan içinde kalmıştı ve Emilio “acil durum” tanımını tekrar gözden geçirmeye başlıyordu. Garnu dağ katmanları ince ve narindi, neredeyse dikey olacak kadar dik bir eğimi vardı: Yürüyerek geçmek için korkunç bir yüzeydi, ayaklarının altında yorucu ve tehlikeli bir zemin uzanıyordu. Runaların destek alabilecekleri üzer uzuvları vardı, ama tırmanış onlar için bile zordu. “İyi misin, Nico?” diye sordu Emilio, Tiyat ve Kajpin koca adamın çıkmasına beşinci kez yardım

ederken. “Belki yine de geri dönüp iniş aracını alsak iyi olur...”

Arkasından gelen sesi, kayıp giden kayaların çıtırtılı sesini duyunca durdu; Nico’yla birlikte dönüp uzun boylu, çıplak bir insanın pis, leylek gibi bacaklarla ve tepesinde yıpranmış mavi bir şemsiyeyle bayırdan aşağı inişini izledi.

Nico en yeni yaraları ovduğu sırada, derisi kalkmış avuçlarındaki tozu toprağı silkeleyerek, “Isaac mı?” diye sordu.

“Evet,” diye tahmin etti Emilio usulca. “Başka kim olabilir ki?”

Çocuklarının yüzünde Jimmy ve Sofia’nın bir karışımını görmeyi beklemişti. Belki de onda en büyük şaşkınlığı yaratan, Isaac’in çocuk olmamasıydı. *Kırkına yaklaşmış olmalı*, diye düşündü Emilio. *Jimmy’nin öldüğü yaştan büyük...* Oğlan babasının kıvrırcık saçlarını almıştı, ama Isaac’in saçı, artık aralara griler serpiştirilmiş, daha koyu bir kızıldı ve sertleşmiş, pis bir rasta görüntüsü alacak kadar doluşmuştu. Kuşlarınkini andıran uzun kemiklerinde Sofia’nın zarafetinden esintiler ve ağız yapısının da Emilio’ya tanıdık gelen bir havası vardı; ancak bakışlarını sürekli kaçırın mavi gözleriyle bu pasaklı sıska tipte annesinden bir şeyler bulmak zordu.

Adam bayırın birkaç adım yukarısında kımıldamadan durduğunda Tiyat, “Isaac’in kuralları vardır,” dedi onlara hemen. “Sözünü kesmeyin.”

Isaac yeni gelenlere bakmadı bile; daha çok Emilio’nun hemen solundaki bir şeyi inceliyormuş gibi görünüyordu. Emilio tereddütle, “Isaac,” diyerek konuşmaya başladı, “anneni görmeye gidiyoruz...”

“Geri dönmeyeceğim,” dedi Isaac. Sesi yüksek perdeden ve ruhsuzdu. “Hiç şarkı biliyor musunuz?”

Afallayan Emilio buna nasıl cevap vereceğini bilemiyordu, ama Nico, “Ben bir sürü şarkı biliyorum,” diye cevapladı doğrudan.

“Birini söyle.”

Buna Nico bile biraz şaşırmış göründü, ama yumuşak bir falsetto içinde akıp giden yüksek notalarla Puccini’nin “O mio bambino caro”sunu beğeniye sunarak kendisinden isteneni yaptı. Isaac ona söyleyince de şarkıyı tekrarladi. Bir süreliğine dünyada o ikisinin bir araya gelen sesleri dışında tüm sesler yok oldu: Birbirine eş, eğitimsiz tenorların birlikte söylerken yakaladıkları uyumda saf bir güzel-

lik vardı. Yüzü sevinçle parlayan Nico bunun ardından “Questa o quella”yı da söyleyebilirdi, ama Isaac, “Hepsi bu kadar,” dedi ve gitmek için döndü.

Emilio, Isaac’ın sesinde hiç prozodi olmadığını fark ederek, uzun zaman önce bir gelişimsel dilbilim dersinde üzerinde çalıştığı belirtileri hatırladı. VaN’Jarriler Isaac’ın tuhafliklarından bahsetmişti; fakat Emilio onların tarif ettiği şeylere Isaac’ın insanlardan ayrı kalması dışında başka bir etkenin sebep olabileceğini şu âna kadar fark etmemişti.

“Isaac,” diye seslendi Emilio, beriki dizlerini bir su kuşu gibi yukarı kaldırıp sivri uçlu kayalar arasından yürüyerek uzaklaşmadan önce. “Annene bir mesajın var mı?”

Isaac durdu, ama yüzünü ona dönmedi. “Geri dönmeyeceğim,” diye tekrar etti. “O buraya gelebilir.” Bir duraklama oldu. “Hepsi bu kadar,” dedi ve bir kaya çıkıntısının etrafından dolaşıp gözden kayboldu.

Kajpin, “O çoktan yola çıktı zaten,” diye homurdandı.

Tiyat ise, “O iniş aracı fazlasıyla gürültülü ve fena halde kokuyor,” diyerek Isaac ortaya çıktığında yarım bırakılan konuya geri döndü. “Yarın üçüncü günbatımına kadar bu kötü zeminin en zorlu kısmını atlatmış olacağız,” diye söz verdi.

Garnu Dağları’nın etki alanını geçtiklerinde arazinin keskin hatları yumuşadı; iniş çıkışlar bir Runao’nun boyunu çok az geçiyordu. Safir renkli tepeler mesafenin etkisiyle çivit rengine dönüşene dek koyulaştı, yakınlarındaki kırlar güneş ışığında ıslıl ıslıl parlayan kızzılgün çiçeklerle sanki yanıyordu ve Emilio her şeye rağmen yola yürüyerek devam ettikleri için sevinmeye başlamıştı. Sürekli tekrarlanan hareketler, ilgisini kaslarındaki yanma hissine, ayağına çarpan zeminin etkisine odaklayarak onu hep sakinleştirirdi. Sofia’nın savlarını ya da kendininkileri tahmin etmeye çalışmadı. *İyi olacak*, diye düşünüp, Kudüs’e yürüyen bir hacı gibi saatlerce bir ayağını diğerinin önüne attı. Tekrar tekrar: *İyi olacak*. Buna inanmıyordu; Ha’ana-la’nın sözleri adımlarının ritmine uyuyordu sadece.

Yürüdükleri sırada sık sık yiyecek topladılar; yerlerinin tespit edilip edilmediğine dikkat etmeksizin açık alanlarda kamp yaptılar. “Tutuklanırsak bizi zaten orduya götürecekler,” dedi Kajpin, tasasız bir gerçekçilik içinde. “Ne fark eder ki?”

Emilio gündüzleri bu kaderciliğe neredeyse uyum sağlayabiliyordu, ama yanıp kül olmuş, bomboş rüya şehirlerinde dolaşarak ya da şafağı beklerken gürültülü karanlığın içinde volta atarak geçen geceler zorluydu. En sonunda diğerleri kalkardı ve önceki gecenin yemeğinden kalanlarla kahvaltılarını yaparlardı. Nico bir veya iki sefer ufak tefek av hayvanları düşürdü, ancak etin çoğu boşa gitti. Emilio çok az yiyordu – gerginlik karşısındaki olağan tepkisiydi bu. Yolculukları devam edene dek yerinde duramadan volta atıp, monoton bir şekilde içinden tekrarladığı cümlede kendini kaybediyordu: *İyi olacak.*

Dağların güneyine doğru sekiz günlük yolculuğun ardından, teçhizatın güneş ışığı altında yanıp sönen pırıltısını gördüler; ısıltıları zaman zaman ufukta beliriyordu. Akşama doğru, dalgalı arazi orduyu onların görüş alanına soktuğunda, bir toz bulutunun altındaki karrartılardan oluşan topluluğu seçebilmeye başladılar.

“Yarın orada olacağız,” dedi Tiyat, ama batıya bakıp ekledi: “tabii yağmur daha erken başlamazsa.”

O gece hepsi de kötü uyudu ve puslu, sıcak bir havaya uyandılar. Diğerlerini kahvaltılarını yaptıkları sırada bırakan Emilio ufak bir tepeye çıkıp ordugâhı izledi. İlk güneş yükselmeye daha yeni başlamıştı, ama kızgın sıcak yüzünden toprak şimdiden dans edip parılıyordu ve Emilio çoktan terlemeye başlamıştı. *Başlarım böyle işe*, diye düşündü ve arkasını dönüp yol arkadaşlarına seslendi: “Burada bekleyeceğiz.”

“İyi fikir,” diyen Kajpin onun yanına geldi. “Bırakalım da onlar bize gelsin!”

Sabahı küçük tepede oturarak geçirdiler; Nico ve Runalar geçit törenini bekleyen piknikçiler gibi yemek yiyip laflıyordu. Fakat ordu yaklaştıkça ve sayılarını görünce, kulaklarını ilk sesleri duymak için zorlayarak Sandoz kadar sessizliğe gömüldüler. Patırtılı ayak seslerini, metal tangırtısını, saflardan yükselen komut ve yorumların

ahengini yalnızca hayal etmeyip gerçekten duyduklarından emin olmak zordu. Fırtına bulutları artık batı tarafında sıra sıra karanlık yağmur manzaralarıyla ufku gizliyordu ve esinti de en yakındakiler dışında tüm sesleri alıp götürüyordu.

Sertleşen rüzgâra karşı kuyruğundan destek alan Tiyat huzursuzca, “Bu seferki şiddetli geçecek,” diye tahmin etti. Batıdaki şimşekler neredeyse sürekli devam ediyor, kümülüslerin alt tarafını aydınlatıyordu.

Kajpin de ayaklandı. Hiç endişelenmeden, “Yağmur herkesin üzerine yağar,” dedi ama sonra daha uğursuz bir cümle ekledi: “Yıldırım ise bazılarının üzerine düşer.” Küçük tümseği ayakları altında ezerek küçük bir çukura dönüştürdü ve tekrar oturdu. Diğerlerinin yandan gördüğü yüzünü eğip askerlerin oluşturduğu safları sakince seyretti, sonra da neşeyle, “*Ben zırh giymediğim için memnunum,*” diye belirtti.

“Sizce fırtınaya ne kadar vardır?” diye sordu Nico.

Emilio batıya bakıp omuz silkti. “Bir saat. Belki daha da az.”

“Onların yanına gidip Signora Sofia’yı çağırmamı ister misin?”

“Hayır, Nico. Sağol. Burada bekle lütfen,” dedi Sandoz. Ardından Tiyat ve Kajpin’in yanına gidip, “Burada bekleyin,” diye tekrar etti. Sonra, arkasına bakmadan, acele etmeden aşağı inmeye koyuldu ve mesafeyi yarılayıp tek başına kaldı: ufak tefek, sırtı dimdik, gümüş ve siyah renkli saçları esintiyle havalanıp uçuşan biri.

Bu vakte kadar öncü birlik de durmuştu ve bu saflar çok geçmeden, dört Runa’nın ordugâhtan itibaren taşıdığı perdeli bir tahtirevana yol açmak için ayrıldı.

Emilio kendini onu görmeye, sesini duymaya hazırlamak için uğraştı, ama sonra pes edip taşıyıcıların tahtirevanı nazikçe yere indirişini öylece izledi. Runalar hızla tahtirevanın etrafına verandaya benzer geçici bir siperlik açtı. Siperliğin su geçirmez kumaşı kadife çiçeği rengindeydi; yaklaşan fırtınanın doğusunda, güneş ışığı altında parlıyordu. Uсталıkla tasarlanmış bir katlanan sandalye, teçhizatın taşındığı yük arabasından çıkarılıp getirilirken kısa bir gecikme oldu. Sonra sandalye açıldı ve arabanın önüne yerleştirildi. En sonunda da tahtirevan kapısının en dibine oturtulmuş açılır-kapanır merdiven di-

şa doğru çekildi ve Emilio, perdeleri aralayıp inerken destek alması için kendisine sunulan kola tutunduğu sırada minicik bir el gördü.

Emilio onun değişmiş ama hâlâ güzel olmasını bekliyordu; hayal kırıklığına uğramadı. Eğri büğrü yara izleri ve boş kalmış göz çukuru onda bir şok yarattı, ama Rakhat'ın sert güneşleri Sofia'nın yüzünü öyle güzel bir şekilde kırıştırmıştı ki incecik tül den yapılmış gibi görünüyordu; yara izlerinin yarattığı çatlaklar artık yalnızca pek çok çizgiden üçüydü; sağlam kalan gözü ise canlı ve dikkatliydi, görüş alanının yarıya düşmüş olmasını her an telafi etmek ister gibi çevresindekileri izleyip duruyor gibi görünüyordu. Omurgasının eğimi bile Emilio'ya zarif geliyordu: Portatif sandalyesine doğru gittiği sırada yerde dikkatini çeken bir nesneyi incelemek için eğilmiş gibi meraklı bir kıvrımdı. Oturdu ve kafasını kaldırdı, Emilio'yu beklediği sırada başını neredeyse mahcup bir tavırla yana eğdi. Kucağına koyduğu boşdaki küçük elleriyle bir çitkuşu kadar narındı, hareketsiz halinde iskeletleri andıran bir saflık vardı: Zarif, bir deri bir kemik ve durgun. Emilio, "Çok güzelsin," diye düşündü, "Yeruşalim kadar çekici, sancak açmış bir ordu kadar korkunç...*"

"Sofia," dedi ve ellerini ona uzattı.

Sofia'nın kiler hareketsiz kaldı. Emilio ona yaklaştığında Sofia, "Uzun zaman oldu," dedi soğukça. "Önce sen *bana* gelebilirdin." Emilio bakışlarını indirene dek tek gözünü onunkilere dikti. Emilio ona tekrar bakabildiğinde ise, "Isaac'i gördün mü?" diye sordu.

"Evet," dedi Emilio. Sofia biraz dikleşip bir nefes aldı ve Emilio o anda Sofia'nın, oğlunun çoktan öldüğüne, adının da *djanada* kalesine daha fazla tutsak çekmek için acımasızca kullanıldığına inandığını anladı. "Isaac iyi," diye lafa başladı.

"İyiymiş!" Sofia hafifçe güldü. "Normal değil, ama iyi en azından. Seninle birlikte mi?"

"Hayır..."

"Onu hâlâ esir tutuyorlar."

"Hayır, Sofia, öyle bir şey yok! Isaac onlar arasında saygın biri..."

* Neşideler Neşidesi 6:4 -y.n.

“O zaman neden burada, senin yanında değil?”

Emilio onu yaralamak istemediğinden tereddüt etti. “O... Isaac olduğu yerde kalmayı tercih ediyor. Seni onun yanına gelmeye davet etti.” Sofia’yı bırakıp onun arkasında kalan, altın rengi çadırların ötesinde görülebilen birliklere bakarak durdu. “Seni ona götürebiliriz, ama yalnız gelmelisin.”

“Bu bir oyun mu?” diye sordu Sofia, soğukkanlılıkla gülümseyerek. “İsaac’i yem olarak kullanıp beni ele geçirecekler.”

“Sofia, lütfen!” diye yalvardı Emilio. “Jana’atalar öyle değil... Sofia, her şeyi yanlış anlamışsın!”

“Yanlış anlamışım,” diye tekrarladı Sofia usulca. “*Ben* yanlış anlamışım. Sandoz, sen buraya geleli daha ne kadar oldu? Birkaç hafta mı?” diye sordu eğlenerek. Biri yara izleri yüzünden eğrilmiş kaşlarını havaya kaldırmıştı. “Şimdi de bana her şeyi yanlış anladığımı söylüyorsun. Bir dakika! İngilizcede bu durumu anlatan bir kelime var – bir düşüneyim...” Gözünü kırpmadan Emilio’ya baktı. “Kibir. Evet. Kelime bu. Neredeyse unutmuştum. Kırk yıl sonra geri döndün, durumu anlamak hemen hemen üç koca haftanı aldı ve şimdi de Rakhat’ı bana açıklamayı teklif ediyorsun.”

Emilio, Sofia’nın onun gözünü korkutmasını kabullenmedi. “Rakhat’ı değil. Sadece açlıktan ölmemeye çalışan ufak bir Jana’ata yerleşimini. Sofia, Jana’ataların neredeyse soylarının tükendiğinin farkında mısın? Eminim böyle olmasını istememişsindir...”

“Sana böyle mi anlattılar?” diye sordu Sofia. Alay eder gibi, burundan gelen bir sesle güldü. “Sen de onlara inandın demek.”

“Kahretsin, Sofia, bana patronluk taslama! Açlıktan ölmenin ne demek olduğunu görür görmez anlarım...”

“Açlıktan ölüyorlarsa ne olmuş?” diye kestirip attı Sofia. “Bir yamyamın açlıktan ölmesine mi üzüleceğim?”

“Ah, Tanrı aşkına, Sofia, onlar yamyam değil!”

“Peki, sen onlara ne ad veriyorsun?” diye sordu Sofia. “Runaları yiyorlar...”

“Sofia, beni dinle...”

“Hayır, *sen* beni dinle, Sandoz,” dedi Sofia hırlacasına. “Biz-ama-sen-değil neredeyse otuz yıl boyunca, tüm medeniyeti kötülü-

ğün en tipik şeklinin en saf ifadesinden ibaret olan bir düşmanla savaştık: Onlarda başkalarının insanlığını yok etme ve onları alınıp satılan bir eşyaya dönüştürme isteği vardı. Runalar hayatları boyunca *djanada*’ların çıkarına hizmet etti – köle, yardımcı, seks oyuncağı olarak. Öldüklerinde ise hammadde oldular – et, deri, kemik. Önce işçi, en sonunda da besi hayvanı! Fakat Runalar etten daha fazlası, Sandoz. Onlar özgürlüklerini kazanmış, nesiller boyunca onları esaret altında tutanlardan özgürlüklerini geri almış bir halk. Tanrı onların özgürlüğünü istedi. Bunu elde etmelerine yardımcı oldum ve hiçbir şeyden pişmanlık duymuyorum. Jana’atalar için adaleti sağladık. Tam olarak ektiklerini biçtiler.”

“Yani Tanrı onların soylarının tükenmesini mi istiyor?” diye haykırdı Emilio. “Runaların gezegeni manava çevirmesini mi istiyor? Tanrı kimsenin şarkı söylemediği, herkesin birbirine benzediği, tek tip kişilerin bulunduğu bir yer mi istiyor? Sofia, bu iş göze göz aşmasını çoktan geçmiş...”

Ses silah atışı gibi keskin ve yankısızdı; Emilio, Sofia’nın elinin tüm hatlarıyla sızılı ve şiddetli bir şekilde yüzünde belirmediğini hissedebiliyordu.

“Ne cüretle?” diye fısıldadı Sofia. “Ne cüretle beni arkanda bırakır ve şimdi –*bunca zaman* sonra– geri dönüp beni yargılamaya kalkışırın?!”

Emilio kımıldamadan durdu; gözyaşlarının akmasına engel olmak için gözlerini kocaman açmış, yüzü yana çevrilmiş halde o hissin dinmesini bekliyordu. John ya da Gina, Vince Giuliani, Edward Behr veya ona yardım eden diğerlerinden hiçbiri olmadan, yapayalnız ve hiç kimseden destek almaksızın geçen kırk yılı hayal etmeye çalıştı.

“Üzgünüm,” dedi en sonunda. “Üzgünüm! Burada neler olduğunu bilmiyorum ve senin neler yaşadığını anlıyormuşum gibi de yapmayacağım...”

“Sağol. Bunu duyduğuma sevindim...”

“Ama, Sofia, alınıp satılan bir eşya olmanın nasıl olduğunu bilirim,” diyerek onun sözünü kesti Emilio. “Silinmenin nasıl olduğunu bilirim. Ayrıca haksız yere suçlanmanın nasıl olduğunu da bilirim.

Tanrı yardımcım olsun! Suçlu olmanın ne demek olduğunu bilirim...” Durdu ve bakışlarını kaçırdı, ama sonra Sofia’yla göz göze geldi ve devam etti. “Sofia, ben de Runa yedim. Üstelik *djanada*’larla aynı sebepten: Karnım açtı ve yaşamak istiyordum. Öldürdüm de – Askama’yı öldürdüm, Sofia. Öldürdüğüm kişinin o olmasını istemiştim, ama şu ya da bu şekilde *özgür* olabilmem için birinin ölmesini istedim. Yani görüyorsun ya,” dedi, kasavetli bir neşeyle, “herhangi birini yargılayacak son kişi benim! Üstelik savaştığınız Jana’ataların layığını bulduğu konusunda sana hak veriyorum! Fakat, Sofia... Runaların onların hepsini öldürmesine izin veremezsin! Onlar günahlarının bedelini ödedi...”

“Günahlarının bedelini ödemişler!” Sofia kuşku içinde ayağa kalktı, sandalyesini bırakıp eğri omurgası yüzünden beli bükülüp topallayarak bir-iki adım attı. “Sana günah çıkardılar mı, Peder? Sırf istediler diye onları affettin mi?” diye sorarken yüzü küçümseyici bir ifadeyle çarpılmıştı. “Eh, bazı suçlar aklanamaz! Bazı şeyler affedilemez...”

“Sence ben bunu bilmiyor muyum?” diye bağırdı Emilio. Kendi öfkesi Sofia’nınkiyle yarışır derecede yükseliyordu. “Artık bana kimse günah çıkarmıyor! Rahipliği bıraktım, Sofia. Buraya seni yargılamaya gelmedim. Seni kurtarmaya bile gelmedim! Carlo Giuliani beni baygınlık geçirene kadar dövdürüp kaçırdığı için geldim. Dünya’dan buraya yaptığımız yolculuğun hatırı sayılır bölümünü uyuşturucu ilaçların etkisinde geçirdim ve şu anda yapmak istediğim tek şey eve dönüp on yedi yıl önce neredeyse evlendiğim kadının hâlâ hayatta olup olmadığını öğrenmek...”

Sofia gözünü ona dikti, ama bu kez Emilio’nun bakışları yere inmedi. “Galatna’da başıma neler geldiğinden haberin olduğunu söylemiştin, Sofia, ama en kötüsünü bilmiyorsun: Rahipliği bıraktım çünkü orada bana yapılanları affedemiyorum. Bana bunu yapan Suppaari’yi affedemiyorum,” derken ellerini havaya kaldırdı. “Hlavin Kitheri’yi de affedemiyorum ve günün birinde bunu başarabileceğimden şüpheliyim. Bana nefret etmeyi öğrettiler, Sofia. İronik bir durum, değil mi? Kitheri’nin şarkılarını duyduk ve buraya gelmek için her şeyi riske attık, kiminle karşılaşırsak karşılaşalım onları se-

vip onlardan bir şeyler öğrenmeye hazırlandık! Fakat Hlavin Kitheri bizden biriyle karşılaşınca... Bana baktı ve tek düşündüğü...”

Emilio durdu, zar zor nefes alabilirken Sofia’ya arkasını döndü; ama sonra titreyerek geri döndü ve onun huzursuz bakışına karşılık vererek öfke dolu, yumuşak bir sesle, “Bana baktı ve şöyle düşündü: Ne *güzel*. Becerecek yeni bir şey,” dedi.

“Bitti,” diye kestirip attı Sofia. Fakat Emilio öyle olmadığını biliyordu. Sofia için bile, bunca yıldan sonra bile bitmemişti. “Çalışırsın,” dedi Sofia. “Elindeki işe odaklanırsın...”

“Evet,” dedi Emilio, ona hemen ve memnuniyetle katılarak. “Yalnızlığı da bir erdeme çevirirsin. Sen buna insanın kendi kendine yetmesi diyorsun, değil mi? Kendi kendine hiçbir şeye ihtiyacın olmadığını, bundan sonra bir daha hayatında kimseyi istemediğini söylüyorsun...”

“Tüm bunlarla arana duvar ör!”

“Sence bunu denemedim mi?” diye haykırdı Emilio. “Sofia, taşları üst üste yığıp duruyorum, ama artık hiçbir şey duvarları bir arada tutmuyor! Öfke bile. Nefret bile. Nefret etmekten yorgun düştüm, Sofia. Bundan bıktım. Bundan *sıkıldım!*” Fırtınaya artık yalnızca dakikalar kalmıştı ve yıldırım korkutucu derecede yaklaşmıştı, ama Emilio umursamadı. “Supaari VaGayjur’dan, Hlavin Kitheri ve arkadaşlarının on altısından nefret ettim, ama... O halkın tamamından nefret edemiyorum işte,” diye fısıldadığı sırada bomboş elleri aşağı iniyordu. “Bende o tek bir küçük doğruluk parçası hâlâ duruyor, Sofia. Babalardan ne kadar nefret ettiysem de, çocuklarından nefret edemiyorum. Sen de etmemelisin, Sofia. Adaleti sağlayacağım derken masumları öldüremezsin.”

“Hayır,” dedi Sofia. Kendi kalbine doğru eğilip bükülmüştü. “Hiç masum yok.”

“Sana on tane bulursam, onların hatırına diğerlerini bağışlar mısın?”

“Benimle oyun oynama,” dedi Sofia ve kendisini taşıyanlara işaret verdi.

Emilio tek bir adımla Sofia ile sandalyenin arasına girdi. Sıradan bir sohbeti sürdürür gibi, “Birkaç gün önce bir Jana’ata bebeğin do-

ğumuna yardım etti,” derken Sofia’nın yolunu kesti. “Sezaryen. Elimden geleni yaptım. Yetmedi. Anne öldü. Bebeğinin yaşamasını istiyorum, Sofia. Bugünlerde emin olduğum çok az şey var, ama şu tek şeyden eminim: O çocuğun yaşamasını istiyorum.”

“Yolumdan çekil,” diye fısıldadı Sofia, “yoksa muhafızlarımı çağıracağım.”

Emilio kımıldamadı. Kaygısızca, “Sana bebeğin ablasının adını söyleyeyim mi?” diye sordu. “Sofi’ala. Güzel isim, değil mi?” Sofia’nın tepkisini izledi; kadın bir darbe karşısında geriye çekilir gibi başını aniden geri çekti ve Emilio da acımasızca bastırdı. “Çocuğun annesinin adı Ha’anala’ydı. Son sözleri seninle ilgiliydi. ‘Çocukları anneme götürün,’ dedi. Bizden onları Gayjur’a yürütmemizi istedi. Çocuklardan oluşan bir tür haçlı seferi de denebilir. Bunu yapmadım. Onun son arzusunu reddettim çünkü daha fazla çocuğun hayatından sorumlu olmak beni korkutuyor, Sofia. Fakat o haklıydı – o çocuklar kimseyi öldürmedi, kimseyi köle olarak kullanmadı. Her biri en az katledildiğini gördüğümüz VaKashani çocuklar kadar masum.”

Yağmur gözyaşları kadar sıcak, büyük damlalarla başlıyor, rüzgâr siperliğin kumaşına gürültüyle çarparak neredeyse Emilio’nun sözlerini bastırıyordu. “Ben o çocuklara ve anne babalarına kefil olurum, Sofia. *Lütfen*. Bırak yaşasınlar da yaptıkları tüm iyi şeyler için –tüm o müzik, şiirler, ellerinden gelen her düzgün şey– için övgüyü sen al,” dedi ona. Artık çaresizdi, Sofia’nın durgunluğundan söylediklerini reddettiği sonucunu çıkarıyordu. “Eğer yine birini öldürürlerse, günah keçisi ben olacağım. Onların günahları bana yazılacak, tamam mı? Burada kalacağım, eğer onlar yine birilerini öldürürse beni infaz edip onlara bir şans daha ver.”

“Ha’anala öldü mü?”

Emilio, yas tutması gereken Sofia’yken ağlıyor olmaktan utanarak başını salladı. “Onu iyi eğitmişsin, Sofia,” derken sesi çatallanıyordu. “Herkesin dediğine göre olağanüstü bir kadınmış. Dağlarda bir tür ütöpik topluluk oluşturmuş. Muhtemelen başarısız olacağı başından belliydi – tüm ütopya gibi. Fakat o denemiş! Orada üç tür bir arada yaşıyor, Sofia – Runa, Jana’ata, hatta Isaac bile. Ha’anala onlara her ruhun Tanrı’nın küçük bir yansıması olduğunu ve birini öldü-

rerek büyük kötülük yapıldığını, çünkü bir hayata kısıldığında Tanrı'nın doğasına dair o benzersiz yansımayı kaybettiğimizi öğretmiş.”

Tekrar durdu, kelimeleri zar zor sarf edebiliyordu. “Sofia, birlikte geldiğim rahiplerden biri – senin üvey kızının kendi halkı için Musa gibi olduğunu düşünüyor! Köleliği İsraililerden silip atmak kırk yıl sürdü. Eh, belki Jana’ataların da köle sahipliğini üzerlerinden silip atmak için kırk yıla ihtiyacı vardır!”

Emilio, Sofia’nın yaralı, sert bakışları karşısında çaresizce omuz silkti. “Bilmiyorum, Sofia. Sean muhtemelen saçmalayıp duruyordur. Belki de İbrahim psikoza girmişti ve şizofreni ailesinden geliyordu. Belki İsa da yalnızca gaipten sesler duyan başka bir deli Yahudi’ydi. Ya da belki Tanrı gerçektir, ama hem kötü niyetli hem de aptaldır ve işte bu yüzden bu kadar çok şey bize delice ve adaletsiz geliyordur! *Fark etmez!*” diye bağırırken yağmurun uğultusu arasında kendi sesini duyurmaya çalışıyordu. “Gerçekten fark etmez. Artık Tanrı umurumda bile değil, Sofia. Kesin olarak bildiğim tek şey, Ha’anala’nın bebeğinin yaşamasını istediğim...”

Sofia siperliğin altından ayrılıp, amansız gürültüsü diğer tüm sesleri bastıran yağmura çıktı. Uzunca bir süre şiddetli yağmurun altında öylece dikildi. Gürültüyle çarpan damlaların ıslığını dinliyor; yağmurun eğilip bükülmüş omuzlarına yağdığını, saçlarının arasından ilerlediğini, yüzünün enkazından aşağı indiğini hissediyordu.

Sofia anılar arasında dalıp gittiği yerden geri döndüğünde Emilio onu bekliyordu. Sırılsıklam olmuş, soğuktan donan kadın yavaşça sandalyesine doğru yürüdü, sandalyeye çıktığı sırada dengesini sağlaması için kendisine uzatılan kolu kabul etti. Platforma ulaştığında ise minicik bir kadının başarabileceği ağırlıkla oturdu.

Fırtınanın ilk şiddeti geçiyordu, yağmur artık sürüp giden bir gürültüydü ve bir süre sular altında kalıp boğulan manzarayı öylece izlemekle yetindiler. Sofia, Emilio’nun omzuna dokundu ve Emilio da ona döndü. Sofia uzanıp elini dakikalar önce kendi yarattığı izin üzerine nazikçe koydu, sonra da adamın bir tutam saçını kaldırdı. “Saçların grileşmiş, ihtiyar,” dedi. “Benden bile kötü görünüyorsun. Üstelik ben berbat haldeyim.”

Emilio’nun kızarmış gözlerinde eğleniyormuş gibi bir ifade olsa

da, cevabı soğuktu. “Kusurlarım arasında kibir yoktur, hanımefendi, ama burada böylece durup hakaretlerinizi dinleyecek değilim.” Gitmek için hiç hareketlenmedi.

“Bir zamanlar seni sevmiştim,” dedi Sofia.

“Biliyorum. Ben de seni sevdim. Konuyu değiştirme.”

“Evlenecek miydin?”

“Evet. Rahipliği bıraktım, Sofia. Tanrı’yla işim bitmişti.”

“Ama O’nun seninle işi bitmemiş.”

“Görünüşe göre öyle,” dedi Emilio bezgince. “Ya öyle ya da tarihi ölçülerde bir dizi talihsizlik yaşandı.” Yağmura bakmak için tentenin kenarına yürüdü. “Şimdi bile belki de tüm bunların kötü bir şaka olduğunu düşünüyorum, biliyor musun? Hayatı için bu kadar endişelendiğim şu çocuk var ya? Öyle kötü bir piç kurusuna dönüşebilir ki, herkes annesinin rahminde ölmüş olmasını dileyebilir ve ben de onun hayatını kurtaran Budala Sandoz olarak Rakhati tarihine geçerim!” Destek takılı elleri iki yanında gevşek bir şekilde dururken kendi absürd ihtişamına burundan gelen bir sesle güldü. “Muhtemelen elinden gelenin en iyisini yapan, çoğu zaman işleri yoluna koymaya çalışan başka bir zavallı köylü olacak.”

Sonra, birdenbire, adamın duruşu değişti. Nasıl olduysa daha uzun boylu, daha ince birine dönüştü ve Sofia Mendes uzun zaman önce ölmüş, ikisine de çok şey öğretmiş olan rahip D.W. Yarbrough’nun sevilen, genizden gelen Texas aksanını bir kez daha duydu. “Bayan Mendes,” diyerek kelimeleri yaya yaya konuşmaya başladı Emilio, yenik düşmüş ama espri anlayışını yitirmemiş bir adam edasıyla. “Bu lanet olasıca mesele benim anamı ağlattı.”

Konuşmaktan yorgun düşen Emilio, Sofia’nın yanında yere oturdu ve birlikte yağmurun toprağı çamura dönüştürmesini izlediler. Sofia çok geçmeden Emilio’nun uyuyakaldığını fark etti: Sofia’nın sandalyesinin desteklerine dayanmış, sakat ellerini de kucağında serbest bırakmıştı. Zihnini boşaltarak Emilio’nun hafif horultusunu dinledi. Elinde sıkıca tuttuğu bir kasketle tentenin altına bakmak için eğilen

iriyarı, sırlıslıkla olmuş genç adam onu rahatsız etmese kendisi de uyuyabilirdi.

“Signora? Artık her şey yoluna girecek mi?” diye sordu genç adam kaygıyla.

“Peki sen kimsin?” diye sordu Sofia çok kısık sesle, onu da sessiz olması için uyarırcasına Emilio’ya bakarak.

“Benim adım Niccolo d’Angeli. ‘D’Angeli’ meleklerden gelen demektir,” diye fısıldadı genç dev. “Memleketimden önce oradan geldim. Beni memleketime melekler bıraktı.” Sofia gülümsedi ve Nico da bunu iyiye işaret olarak algıladı. “Peki, her şey yoluna girecek mi?” diye tekrarlarlarken tentenin altına girip yağmurdan kurtuldu. “Jana’ata halkı kimseyi rahatsız etmediği sürece orada yaşayabilir, değil mi?” Sofia cevap vermedi, o yüzden Nico, “Bu adil olur, bana kalırsa. Don Emilio iyi mi? Neden orada öyle oturuyor?” dedi.

“Uyuyor. Çok yorgun olmalı.”

“Kâbus görüyor. Uyumaktan korkuyor.”

“Sen onun arkadaşı mısın?”

“Korumasıym. Galiba bütün arkadaşları ölmüş.” Nico bunun üzerine biraz düşündü, ama mutsuz görünüyordu. Sonra, bir düşünce gözle görülür şekilde aklına gelince canlandı. “Siz onun arkadaşsınız ve ölmemişsiniz.”

“Henüz değil,” diyerek doğruladı Sofia.

Nico siperliğin kenarına doğru bir adım attı ve bir süre şimşegin oyunlarını izledi. “Buradaki fırtınalar hoşuma gidiyor,” dedi. “Bana *Rigoletto*’nun son perdesini hatırlatıyor.” *Bu çocukta zekâ geriliği var*, diye düşünüyordu Sofia, fakat bu son söz onu duraksattı. “Oğlunuzu bulduk, signora,” dedi Nico, yeniden ona dönerek. “Onu ziyaret etmenizi istiyor, ama bence ilk olarak üzerine bir şeyler giymeli. Yanlış bir şey mi söyledim?”

Sofia tek gözünü sildi. “Hayır.” Gülümsedi, sonra da ona bir sır verir gibi, “Isaac kıyafetleri hiç sevmeydi,” dedi.

“Şarkıları seviyor,” dedi Nico.

“Evet. Evet, aynen öyle. Isaac müziği hep sevdi.” Oturduğu yerde eğrilmiş bedeninin elverdiği kadar dikleşti. “Signor d’Angeli, oğlum iyi görünüyor muydu?”

“Sıska, ama oradakilerin hepsi öyle,” dedi Nico. Konuya ısınıyordu. “Biz oradan ayrılmadan önce doğum yaparken ölen bir kadın vardı. Joseba onun fazla zayıf olduğunu ve bu yüzden öldüğünü düşünüyor – çünkü yeterince güçlü değilmiş. Biz yiyecek götürdük, ama orada yaşayanların çoğu öyle açtı ki çok hızlı yemekten kustular.” Signora’nın sıkıntısını gördü, ama bunu nasıl yorumlayacağını bilemedi. Şapkasının kenarını tekrar tekrar döndürerek kayda değer ağırlığını bir ayağından öbürüne aktardı ve gözlerini biraz kıstı. Kısa bir süre sonra, “Şimdi ne yapmamız gerekiyor?” diye sordu.

Sofia hemen cevap vermedi. “Emin değilim,” dedi dürüstçe. “Düşünmek için biraz zamana ihtiyacım var.”

Emilio Sandoz saatler sonra, alışılmadık rahatlıkta bir yatakta yatarken, bilincinin açıldığı ilk saniyelerde yeniden Napoli’de olduğunu sandı. “Sorun değil, Ed,” demek üzereydi. “Başımı beklemek zorunda değilsin.” Sonra tümüyle kendine geldi ve geceyi o uyurken yüzünü izleyerek geçiren kişinin Peder Edward Behr değil, Sofia Mendes olduğunu gördü.

“N’Jarr Vadisi’ndeki meslektaşlarımla konuştum,” dedi Sofia duygusuzca, “bir de Suukmel diye bir kadınla.” Durakladı, yüzü ifade-sizdi. “Ben buraya hükmetmiyorum, Emilio. *Djanada* arkadaşların sana her ne söylemiş olursa olsun, durum bu. Fakat biraz nüfuzum var. VaN’Jarri delegasyonunun, Yaşlılar Meclisi’yle görüşmek üzere güvenli bir yolculuk yapmasını sağlamak için elimden geleni yapacağım. Size sadece konuşma fırsatı verilecek bir toplantı ayarlanması bile zaman alacak ve kolay olmayacak. Yaşlılar eskiden hayatın nasıl olduğunu hatırlıyor. Djala VaKashan adında, ikna edilmesi çok zor olacak bir kadın var. Fakat onlara senin ve rahiplerin iyi kalpli iyi adamlar olduğunuzu söyleyeceğim. Daha fazlasına söz veremem.”

Emilio her tarafı tutulduğu için inleyerek doğrulup oturdu ama, “Sağol,” dedi. Yağmur dinmişti ve tentenin altına güneş ışığı doluyordu. “Peki ya sen, Sofia? Sen ne yapacaksın?”

“Ne mi yapacağım?” diye sordu Sofia ve cevap vermeden önce düşünmek için bakışlarını kaçırdı: İyi yönetilen şehirleri, canlı siya-

seti ve hızla gelişen ticareti; festivalleri ve kutlamaları; özgün ve denenmemiş şeylere gösterilen sevinç dolu takdiri düşündü. Tiyatronun gelişimini ve teknoloji patlamasını, *djanada*’ların ölü elleri Runaların hayatından çekilince ortaya çıkan sanatın coşkusunu düşündü. Artık ham deneyime gerçek bilgelik katmaya yetecek kadar uzun hayatlar süren Runa Yaşlılarını ve yaşamalarına izin verilen, halklarına beklenmedik hediyeler sunan kusurlu çocukları düşündü.

Elbette bir bedel ödenmesi gerekmişti. Yeni dünyada her anlamda özgürleşerek başarılı olanlar ve uyum sağlayamayıp başıboş kalarlar olmuştu. Hastalık, zafiyet, başarısızlık, çekişme; sefalet, yer değişimi, şaşkınlık – artık tüm bunlar Runa hayatının bir parçasıydı. Fakat şimdiden başardıkları takdire şayandı ve daha neler başarabileceklerini kim bilirdi ki? Bunu ancak zaman gösterecekti.

Bir de, terazide tüm bunların karşısındaki kefedeki minicik, kıvrık pençeler ve güneş ışığında kırpışan ametist rengi gözler...

Sofia, Jimmy’ye ait bellekten Yeats’i okumuştı ve şimdi aklına Emekli geldi: Yüzüne tüküreyim / şeklimi değiştiren zamanın...

“Ne mi yapacağım?” diye sordu tekrar. “Yaşlandım, Sandoz. Tüm hayatımı Runalar arasında geçirdim ve şimdi de onların yanında kalacağım.” Işığa karşı profili görünüyordu, kör tarafı Emilio’ya dönüktü. Uzunca bir süre sessiz kaldı. “Hiçbir şeyden pişmanlık duymuyorum,” dedi en sonunda, “ama üzerime düşeni yaptım.”

N'Jarr Vadisi

Dünya Tarihiyle Aralık 2078

GIORDANO BRUNO'da kapalı kaldığı aylardan sonra, N'Jarr Vadisi'ni çevreleyen dağlar Daniel Demir At'a kesinlik kadar karşı konulmaz gelmişti. Bir şekilde görüş alanını artırmayı umarak, gözünü yerleşim alanının doğusundaki yüksek bir çıkıntıya dikti. Hiçbir teçhizatı yoktu, ayakkabıları uygun değildi ve bu arazide bir düşüşün muhtemelen janjanlı bir ölümle sonuçlanabileceği de aklından geçti. Fakat Danny'nin yalnız kalmaya ihtiyacı vardı, nerede olduğunu yalnızca Tanrı'nın bildiği hissini yaşamak için yanıp tutuşuyordu. Böylece şafak vakti, kimseye planlarından söz etmeden gitti.

Mendes'le buluşmak üzere vadiden ayrıldığı andan itibaren Emilio Sandoz'un yokluğu Danny'de kilo vermeye benzer bir his yaratmıştı. Şimdi, ana kayalığa tırmanışına başladığı sırada, bir yıldır olmadığı kadar mutluydu. Dikkatini incelikli bir iş olan sağlam zemin arayışına odaklanmışken sakinlik onu ele geçirmişti. Parmaklarını taştaki çatlaklara geçirirken Lundberg Dede'nin, çit direği kadar kalın ve güçlü bilek kemiğini gördü; göğsünde ise Büyükanne Beauvais'nin doksanlı yaşlarında bile kuvvetli ve sapasağlam olan kalbini hissetti. *Komik*, diye düşündü. Büyükanne ve dedeleri her daim onu parçalara ayırmak için nasıl da uğraşırdı. Onun DNA'sını bölme dürtülerine sinir olurdu, özellikle de babasının ailesi –trajik gerekçelerle– onu “şu Lakota karaciğerinin” ona da geçtiği konusunda uyardığında... Şimdi, nihayet, bunlardan hiçbirinin fark yaratmadığı,

yalnızca bir Dünyalı olduğu bir yerdeydi. Kendisinin büyükanneleri ve dedeleri tarafından parçalara ayrılıp fethedilecek bir savaş alanı değil de, varoluşuna katkıda bulunmuş her insanın kendinden bir şeylerin kök salıp geliştiğini görmeyi beklediği bir bahçe olduğunu ancak burada anlamıştı.

Bir süreliğine kendini güç ve çeviklikten gelen safi keyfe bıraktı, ama yükseklik onu etkiliyordu. Nefesi kesilince, hedeflediği çıkıntıdan birkaç yüz metre geride pes etti ve onun yerine topraktan bir minder oluşturacak kadar birikinti toplamış, taş yığınlarıyla dolu bir girinti buldu. Kendini oraya atıp bir süre boşaltılan köyün planını –toplumsal yapıyla ilgili ipuçlarına karşı açtığı gözleriyle– inceleyerek sessizce oturdu ve oradan iki hafta önce ayrılan sığınmacıların iyi durumda olması için dua etti. Bunun üzerine bir siyasetbilimci ya da rahip gibi hissetmeyeli uzun zaman olduğunu fark etti.

Nefesinin normale dönmesi için gereken zamana hayıflanırken, yüksekliğin onu yavaşlatan tek şey olmadığını kendi kendine itiraf etti. Vincenzo Giuliani'nin sözleri aklına geldi: “Gençsin, Peder Demir At.” Danny ciğerlerini düşük basınçlı dağ havasıyla doldurup Napoli'deki bahçede geçen o geceyi hatırlarken, *O kadar da genç değilim*, diye düşündü. “Gençsin ve genç adamlara özgü kusurların var. Miyopluk. Pragmatizme karşı küçümseme duygusu...”

Vadiden yükseklerle çıkınca duyulan tek ses, bir çağlayandan döken suyun uğultusuydu. Çağlayan öyle yakındaydı ki, esinti yön değiştirdiğinde Danny suyun buğusunu hissedebiliyordu. Artık yalnız kalmış ve düşünebilir durumdayken, kendini sakın kalmaya, satranç tahtasını kafasında canlandırmaya, taşları değerlendirmeye, oyunun ilerleyen aşamalarındaki hamleleri tahmin etmeye zorladı. Farkında olmaksızın, kendine tam da Vincenzo Giuliani'nin kariyerine zemin oluşturmuş olan soruyu sordu: Pekâlâ, burada birlikte çalışacağım kim var?

Aklında hiçbir şey netleşmedi. İlk misyonun sonuçlarına bakılırsa, facia en ufak hatanın arkasında pusuda bekliyordu; kördüğüm umut edebilecekleri en iyi şey gibi görünüyordu. *Bunlar Sandoz'un lafları*, diye düşündü Danny ani bir içgörüyü. *Fakat burada söz konusu olan şey siyaset. Yalnızca tüm tarafların ihtiyaçlarının en azın-*

dan bir kısmını elde etmesi için bir yol bulmamız gerek.

Hareket ettiğini hayal meyal fark ederek ayağa kalktı ve tekrar hedeflediği çıkıntıya doğru tırmanmaya başladı. Oraya ulaştığında, çözüm Cardoner'daki aydınlanma* gibi zihninde belirmişti ve öyle aşikâr görünüyordu ki Vincenzo Giuliani'nin bu durumu öngörmüş olup olamayacağını merak etti. Bu imkânsızdı, ama yine de...

Sen kazandın, seni ihtiyar tilki, diye düşündü Danny. Kendini çıkıntıya doğru çekip vadiye tepeden bakan bir heykel misali dikildiği sırada, bir ruhun kahkahasını duyar gibiydi. *Önce Suukmel,* diye düşündü. *Sonra Sofia Mendes. Eğer o kabul ederse, ondan sonra da Carlo. Ardından diğerleri.*

Yapacağı teklifteki ironi ortadaydı ve sonucunu görecektik kadar uzun yaşamayacağını biliyordu. *Fakat en azından,* diye düşündü, *zaman kazandırabilir.* Önemli olan tek şey de zamandı.

Danny o gün akşama doğru neşeyle köyün merkezine geldiğinde, etrafı tamir etmeye çalıştığı kırık bir pompanın parçalarıyla çevrili olan John Candotti bir ağaç kütüğünde oturuyordu. “Hangi cehen-nemdeydin?” diye bağırdı John. “Sean ve Joseba seni aramaya gitti... Dizlerine ne oldu?”

“Hiçbir şey. Kaydım,” dedi Danny. “*Bruno*’da saat kaç?”

John bu soruya ve Danny’de gördüğü girişimcilik havasına şaşırarak çenesini büzdü. “Bilmiyorum. Günlerdir saate bakmadım.” Kafasını kaldırıp güneşlere baktı ve aklından bir hesap yaptı. “Tah-minimce akşam sekiz civarı olmalı.”

“Yani gemi saatine göre akşam yemeğinden hemen sonra, değil mi? Güzel. Elimde senin için bir iş var,” dedi Danny, başını iniş aracına doğru çevirerek. “Telsizle Frans’a bağlanmanı istiyorum. Ona *yasapa* konyağını denemesini söyle.” John kıınıldamadı, gönülsüzlüğü yüzünden apaçık okunuyordu. “Senden bana güvenmeni isteyebilirim,” dedi Danny, küçük gözleri fıldır fıldır dönerek, “ya da sa-

* Loyolalı Ignatius’un (1491-1556) Cordoner Nehri kenarında yaşadığı aydınlanmaya gönderme yapılıyor. -y.n.

na sadece söyleneni yapmanı *söyleyebilirim*.”

John nefesini bıraktı ve yapmakta olduğu contayı yere koydu. “Bizim işimiz nedenini sormak değil,” diye homurdandı ve vadinin kenarında iniş aracının yerleştiği yere doğru Demir At’ı takip etti. Araca çıktıkları sırada, “Açıklama yapmak istemezsin herhalde?” diye sordu.

“Bak,” dedi Danny, “bunu kendi başıma yapabilirim, ama söz veriyorum, sen de yardım edersen daha eğlenceli olacak. Yalnızca Frans’a şu anda yemek sonrası bir içki içmek için çok uygun bir zaman olduğunu söyle, tamam mı?”

John kaşlarını çatı. “Ama o zaman Carlo’ya söyler...”

Danny sırtı.

Dudaklarını birbirine bastıran John başını iki yana salladı, ama konsolun başına oturup *Giordano Bruno*’yla bağlantı kurdu.

Frans saniyeler sonra, “Johnny!” diye bağırdı. Sesi biraz fazla candandı. “İşler nasıl?”

“Biz, şey, mesajını aldık, Frans,” dedi John. Carlo’nun konuşmayı takip edip etmediğinden emin değildi. “Sandoz o işi hallediyor.” Öksürdü ve kafasını kaldırıp yukarı baktı. Danny ona devam etmesi için işaret verip duruyordu. “Dinle, Frans, hiç şu *yasapa* konyasını denedin mi?”

Frans temkinli bir şekilde, “Onu nereden öğrendiniz?” diye sordu.

“Attım tuttu. Hiç tadına baktın mı?”

“Hayır.”

“Eh, Danny Demir At şu ânın denemek için çok iyi bir zaman olduğunu düşünüyor, tamam mı?” dedi John. “Patronuna da fikrini söylemekten çekinme.”

John bağlantıyı kesince Danny, “Güzel,” dedi. “Şimdi on dakika bekle.”

Beş dakika yetti.

“Sesini duymak ne güzel, Gianni,” dedi Carlo, konuşmaya dostane bir tavırla başlayarak. “Sakıncası yoksa Demir At’la konuşmak istiyorum.” John ayağa kalktı ve Danny’ye konsolun başındaki sandalyeye geçmesi için eliyle işaret etti. Yüzünde, *Bu işte tek başına-*

sın, der gibi bir bakış vardı.

“İyi akşamlar, Carlo,” dedi Danny nazik bir şekilde ve bekledi.

“İş iştir,” dedi Carlo, kısa bir açıklama niyetine. “Darılmak yok, değil mi?”

“Hiç olur mu. Her şey yoluna girecek,” dedi Danny kendinden emin bir tavırla. “Esas soru şu: Şimdi benimle şartları konuşmak ister misin? Yoksa Sofia Mendes’le tekrar şansını denemeyi mi tercih edersin? Gerçi söylemem lazım, kendisiyle kısa bir konuşma yaptım ve onunla son anlaşmanızda birkaç gerçeği saptırdığını düşünüyor-muş gibi bir hali var. Sesi biraz kızgın geliyordu.” Bunu izleyen saniyeler içinde, durumu yavaş yavaş anlayan John Candotti’nin yüzü aydınlandı. Carlo cevap veremeyince Danny yardımsever bir tavırla, “Ya da tekrar Rakhat’a inip doğrudan Runalarla iş yapabilirsin,” diye önerdi. “Sen yalnızca şu anafilaksi kitini elinin altında bulundur. Tabii Runao’nun birine onu nasıl kullanılacağını da açıklayabilmen gerekecek, çünkü biz sana yardım etmek için orada olmayacağız. Senin kararın, ahbap.”

Bruno’daki sessizlik uzun sürmedi. “Peki şartların nedir?” diye sordu Carlo. Muhtemelen John’dan gelen kısık, keyifli sesleri duyabildiği düşünülünce, Carlo’nun soru sorduğu sıradaki ağırbaşlılığı takdire şayandı.

“Tüm ticari mallarını buraya, N’Jarr Vadisi’ne indireceksin,” diye başladı Danny, “ve beni saçmalıklarınla kandırmaya çalışma, çünkü bütün mal manifestolarını okudum. İnsanlı iniş aracı ve tüm yakıtı bizde kalacak...”

“O araç bir servete mal oldu!” diye itiraz etti Carlo.

“Evet, ama sen Dünya’ya döndüğünde o uçak pek çok ikinci eşten daha yaşlı olacak,” dedi Danny; o arada John da İtalyanlara özgü hareketlerle küçük bir zafer dansı yapıyor, hareketleriyle gökyüzünde, 32. enlem üzerinde bir yeri hedef alıyordu. “O halde,” diye devam etti Danny, “bizim payımız kahve ticaretinin yüzde biri olacak, ama gerisine de senin için biz aracılık edeceğiz...”

“Ben son sevkıyatı yaptıktan sonra insansız araca da el koymayacağınızı nereden bileceğim?” diye sordu Carlo şüpheyle. “Beni yarısı boşalmış bir hangarla baş başa bırakabilirsiniz.”

John gözündeki yaşları silerek, “Bu da tam olarak hak ettiğin şey, seni sefil OÇ,” sözlerini bir şarkı gibi söyledi.

“Sanırım bana güvenmek zorundasın, ahbab,” dedi Danny, uzun bacaklarını keyifle esnetip gayet tatmin edici olacaktı gibi görünen bir iş için yerine yerleşerek. “Fakat başka birinden daha iyi bir teklif alabileceğini düşünüyorsan...”

Carlo öyle düşünmüyordu ve pazarlıklar ciddi olarak başladı.

“Sen ciddi misin?” diye bağırdı Emilio günler sonra. O sırada Tiyat ve Kajpin yiyecek bir şeyler bulmak için Nico’yla birlikte oradan ayrılıyordu. “Danny, rezervasyon bölgeleri Kızılderililer için tam bir faciaydı...”

“Sandoz, burası Amerika Birleşik Devletleri değil,” dedi Kanadalı adam kararlılıkla, “ve biz de Kızılderili İşleri Bürosu değiliz. Ayrıca şu anda bilgi ve tecrübe avantajımız var...”

Joseba insanın kanını donduran bir kesinlikle, “Üstelik rezervasyon bölgesi nesillerinin tükenmesinden iyidir,” dedi. “Tahminimce şu anki oranlara kıyasla yılda fazladan on kişinin ölmesi bile Jana’ ataları bir-iki nesilde tamamen yok eder. Irkçılıkla soykırım arasında bir tercih yapman gerekse...”

“Hem Danny rezervasyon sistemini berbat edecek tüm koşulları biliyor,” diye lafa başladı John, “bu sayede...”

“Denize düşen yılanı sarılır,” diyordu Sean öbür taraftan. “Ayrıca halkın bölünmesi fikrinden ne kadar nefret etsem de, ölümleri durdurmanın bir yolu bu. Halka kinlerinden kurtulmaları için zaman sağlar ya da en azından yeni kinler yaratmalarına engel olur...”

“Durun, durun, durun!” diye yalvardı Emilio. Yorgunluktan zihni öyle bulanmıştı ki kendini herkesin İspanyolca konuşmasını dilerken buldu – bitkinliğin net bir belirtisi. Koşu bandında geçirdiği sayısız saatler onu henüz tamamladığı bir aylık yolculuğa bir nebze hazırlamıştı, ama Sofia’yı tekrar görmek onu sarsmıştı ve bir grup adamın o daha görüş alanlarına girdiği anda bitmek bilmeyen haberler ve onayını alma kaygılarıyla başına üşüşeceğini hesaba katmamıştı. “Pekâlâ,” dedi en sonunda. Buna birkaç dakika daha dayana-

bileceğine karar vermişti. “Ne diyordunuz..?”

“Ben bunu siyasi açıdan bağımsız bölge olarak görüyorum,” dedi Danny. “Jana’atılar zaten burada diğerlerinden ayrılmış bir grup olarak yaşıyor – mesele yalnızca güneydeki hükümetin durumu resmileştirmesini sağlamak! Hem Suukmel de bunun uygulanabilir bir çözüm olduğunu düşünüyor. Shetri’yi ikna etti ve ikisi Athaansi’nin grubunu da arkalarına almayı denemek için gitti.”

Emilio kendi kendine, *Athaansi de kim?* diye düşündü. Muhtemelen berbat görünüyordu, ama zaten her zaman öyle görünürdü, o yüzden kimse bu duruma pek anlam yüklemiyordu. “Sofia’yla bu konuyu konuştunuz mu?”

“Elbette!” dedi John. Mutluluğunu hâlâ zar zor gizleyebiliyordu. “Onunla birkaç gün önce konuştuk. Sen yokken burada boş boş oturup bekleyecek halimiz yoktu herhalde...”

“Bu fikri önereceğini söyledi,” dedi Danny, “ama karar Gayjur’daki Runa Parlamentosu’na bağlıymış. Zaman alacak, ama...”

“Şu anki sorun,” dedi Joseba, “VaN’Jarrilere ordunun geri döndüğünü, güven içinde evlerine dönebileceklerini haber vermek. Bunun için bir tür sinyal kararlaştırmış olmalıydık, ama kimsenin aklına gelmedi.”

Nico iniş aracından getirdiği iki tabldot tabağı dolusu yemekle yanlarına geldi. “Don Emilio,” diye araya girdi sessizce, “bence oturmalısınız. Aç mısınız?” Sandoz bu soruya cevap olarak başını iki yana salladı, ama bir tabureye oturdu.

O sırada Joseba, “... nüfuslarını yeniden artıracaklarsa yiyeceğe ihtiyaçları olacak,” diyordu. “Hem de bol miktarda. Fakat şu merkezdeki ova bölgesi et fabrikası gibi ve belki Runalar da kahve ya da başka bir şey karşılığında av eti sağlamayı kabul edebilir. Eninde sonunda evcilleştirecek yeni bir şey buluruz.” Artık “biz” diye düşünmeye başladığını fark etmedi bile. “Jana’atılar *kha’ani*’lerin tüm yıl boyunca yumurtlayacak şekilde yetiştirilebileceğini düşünüyor...”

“Bu arada,” dedi John, “biz de ara sıra gidip büyük bir şey vururuz...”

“Av konusunda size yardım edebilirim,” diye önerdi Nico. Neyin tartışıldığını tam olarak anlamamıştı, ama artık Carlo onları terk

edecekken Don Emilio ve rahiplere yardımcı olmak onu memnun ediyordu.

“Ah, yapabileceğinden eminim,” dedi Sean, “ama Sandoz’la ikiniz eve dönüyor olacaksınız.”

Nico’nun ağzı açık kaldı ve ortama beklenti dolu bir sessizlik çöktü. Sandoz hızla Sean’a baktı, sonra ayağa kalktı ve birkaç adım uzaklaştı. Döndüğünde yüz ifadesini anlamak mümkün değildi. “Napoli’ye yürümek uzun sürer, Sean.”

“Eh, öyle olurdu, ahbap, ama biz Carlo’yla birlikte eve yapacağın yolculuğu çoktan ayarladık,” dedi Danny. “Geri dönmeden önce biraz beklemesi için onu ikna ettik. Rakhat’tan gönderilecek son ticari mallarla birlikte insansız araçta olacaksın.”

John sırtıyordu. “Frans’ın birazcık *yasapa* şampuanı denemesini sağladık. Carlo bir anda iş anlaşmalarını yeniden gözden geçirmeye karar verdi. Harikaydı, Emilio. Danny, VaN’Jarriler için güzel bir anlaşma ayarladı..”

Artık direnci tümüyle yok olan Sandoz başını iki yana salladı. “Hayır,” dedi kesin bir şekilde. “Nico geri dönebilir, ama ben söz verdim. Sofia’ya Jana’atalara kefil olacağımı söyledim...”

“Tanrım... bize söyledi,” dedi Sean. “Belfast’ta kendini evinde hissedecek bir kadın! Küçük, sert bir cadı, ama istediğini elde ettiği sürece onunla anlaşma yapılabilir. Günah keçisi ben olacağım, Sandoz. Sen eve git ve o tatlı Gina’yla onun Celestina’sını bulmaya bak.”

Sessizliği bozan Danny oldu. “Burada işin bitti, ahbap,” dedi usulca. “Biz bu işi hallediyoruz.”

“Ama daha fazlası da var,” diye ekledi John heyecanla. “Rukuei seninle birlikte Dünya’ya gitmek istiyor...”

“Onu vazgeçirmeye çalıştım,” dedi Joseba. “Çocuk sahibi olacak ne kadar çift bulabilirlerse hepsine ihtiyaçları var, ama meğerse o kısırlaştırılmış, o yüzden...”

Sandoz kaşlarını çattı, artık hepten kafası karışmıştı. “Ama bunu neden istiyor..?”

“Neden olmasın?” diyen Sean omuz silkti. Asi ve duygusal bir inatçılık örneğinin daha karşısına çıkması onu şaşırtmamıştı. “Dün-

ya'yı kendi gözleriyle görmesi gerektiğini söylüyor.”

Tüm bunlar çok fazlaydı. “*No puedo pensar,*”* diye homurdandı Emilio. Gözlerini kocaman açarak başını iki yana salladı. “Gidip biraz uyumam *lazım.*”

Yabancıların kulübesinde Sandoz'u bekleyen Rukuei dolanıp duruyordu. Tıpkı içinde ne taşıdığını bilemeyen hamile bir kadın gibi hayal gücü karşısında âcizdi ve olasılıkların yükü altında eziliyordu.

“Onlarla dön,” demişti Isaac ona. Rukuei de o sözlerde kendi arzusunun yansımasını duymuştu.

Sandoz'un onun bu isteğine razı olmamasından korkuyordu. Tüm yabancılar buna karşı çıkmıştı ve Sandoz'un Jana'atalardan nefret etmek için herkesten daha çok sebebi vardı. Fakat artık her şey farklıydı ve Rukuei çok az tanıdığı, anlamayı da pek umut etmediği bir adama derdini nasıl anlatacağını günler boyunca planlamıştı.

Yabancıya şöyle diyecekti: *Şiirin belli bir boşluk gerektirdiğini öğrendim, tıpkı bir çanın çınlaması için içindeki boş alanın gerekli olması gibi. Babamın gençlik yıllarındaki boşluk, şarkılarındaki tınıyı sağladı. Kalbimde onun huzursuzluğunu ve pusuda bekleyen hırsını hissettim. Bir şeyler yaratmanın şiddetli coşkusu ve neredeyse cinsel heyecanını kendi bedenimde yaşadım.*

Yabancıya şöyle diyecekti: *Bir ruhun boşluğu, Hakikatin hayat bulacağı bir yere dönüşebilir – Hakikat hoş karşılanmadığında, Hakikate hakaret edilip onunla savaşıldığında, ondan şüphe edildiğinde, yanlış anlaşıldığında ve ona karşı konulduğunda bile...*

Yabancıya şöyle diyecekti: *Kendi içi boş kalbim başkalarının acılarına yer açtı, ama bundan fazlası olduğuna inanıyorum – hepimize miras kalan ve içimi doldurmasını istediğim daha büyük bir Hakikat!*

Sonra ayak seslerini duydu; Sandoz'un, peşinde kendi aralarında konuşan diğerleriyle birlikte kulübeye doğru köşeyi döndüğünü gördü. Yabancı'nın kulübeye girmemesi için yolunu kesip hızla dönen

* *İsp.* Düşünemiyorum. –y.n.

Rukuei, dairesel bir çakıllı toprak parçasını kuyruğuyla süpürdü. “Beni dinle, Sandoz,” diyerek konuşmaya başlarken, savaşahazır olduğunu gösterir gibi başını geriye attı. “Seninle birlikte Dh’ünya’ya dönmek istiyorum. Sizin şiirlerinizi öğrenmek ve belki size de bizimkini öğretmek...”

Sandoz’un yüzündeki rengin tamamen çekildiğini görünce durdu.

“Don Emilio’nun dinlenmesi gerek,” dedi Nico kesin bir dille. “Yarın konuşabilirsiniz.”

“Ben iyiyim,” dedi Sandoz. Gerçi ona soran da yoktu. “İyiyim,” dedi tekrar. Sonra dizleri çözüldü.

Tam Sandoz yere devrilirken elinde bir kap dolusu ince dalla oralarda dolanan Kajpin, “Bu normal mi?” diye sordu. Yabancılar öylece dikilmiş aval aval bakıyordu, o yüzden Kajpin de yemek için oturdu. Bir süre sonra onlara, “Biz genelde uykuya dalmadan önce yatarız,” dedi. Bu da görünüşe göre Sandoz hariç herkesi kendine getirdi.

Emilio yolda geçen haftaların, kendini zorladığı ayların, hayret ve acı dolu yılların bedelini ödemeye başlarken, baygınlık, komaya çok yakın bir uykuya kolayca geçiş yaptı. Gün ve gece boyunca uyudu, gözlerini yıldızların aydınlattığı karanlıkta açtı.

İlk düşüncesi, *Ne tuhaf – önceden rüyalarımda hiç müzik olmazdı*, oldu. Sonra, dinlerken, duyduğu şeyin rüya değil gerçek olduğunu ve bir benzerini –ne Rakhat’ta ne de Dünya’da– hiç duymadığını fark etti.

Ses çıkarmadan kalkıp, uyuyan Nico’yla rahiplerin üzerinden ve etrafından dolandı. Kulübeden dingin gece havasına çıkarak, ayışığı ve Samanyolu’nun pırıltısıyla aydınlanan taş duvarların arasından dikkatle yürüdü. Bir iple çekiliyormuş gibi, esrarengiz sesi köyün en ucuna kadar takip etti; orada hırpani bir çadır buldu.

Isaac içerideydi, antika bir tabletin üzerine neredeyse iki büküm olacak kadar eğilmişti, yandan görünen yüzünde mest olmuş gibi bir ifade vardı: Kar taneleri kadar narin ve matematiksel açıdan en az onlar kadar kesin, ama baş döndürücü bir güce sahip, aynı anda hem

sarsıcı hem de yüce bir uyum karşısında yüzü şekil değiştirmişti. Emilio Sandoz bunun “sabah yıldızlarının koro halinde çınlaması” gibi olduğunu düşündü ve müzik sona erdiğinde dünyada bunu tekrar duymaktan daha çok istediği hiçbir şey yoktu...

“Araya girme. Kural böyle,” dedi Isaac aniden. Müzik ne kadar yumuşak bir incelikte ve sade bir melodiye sahipse, Isaac’ın sesi de sessiz gecede bir o kadar yüksek, monoton ve ayarsızdı. “Runalar beni deli ediyor.”

“Evet,” dedi Emilio, Isaac susunca. “Bazen beni de deli ediyorlar.”

Isaac umursamadı. Anlamsız ve gürültülü sesiyle, “Her otistik bir deneydir,” dedi. “Hiçbir yerde benim gibi biri yok.” Bir süre parmaklarının şekiller yaratmasını izledi, ama sonra kısa bir süreliğine göz ucuyla Sandoz’a baktı.

Başka ne söyleyeceğini bilemeyen Emilio, “Yalnız mısın, Isaac?” diye sordu.

“Hayır. Ben neysem oyum.” Cevap duygusuzsa da kesindi. “Kuyruğum olması ne kadar mümkünse yalnız olmam da ancak o kadar mümkün.” Isaac parmaklarıyla sakalının üzerindeki pürüzsüz bölgeye hafifçe vurmaya başladı. “İnsanların buraya neden geldiğini biliyorum,” dedi. “Müzikten dolayı geldiniz.”

Parmakların hareketi yavaşladı, sonra durdu. “Evet, öyle,” diye onayladı Emilio, Isaac’ın düzenine uyarak: belki üç saniye uzunluğunda bir konuşma, ardından da bir sonraki konuşma öncesi otuz saniyelik bir sessizlik. Daha uzun bir duraklama, *Sıra sende*, demekti. “Hlavin Kitheri’nin şarkılarından dolayı geldik.”

“O şarkılar değil.” Parmaklar yeniden vurmaya başladı. “Ben bütün bir DNA dizilimini müzik olarak hatırlayabiliyorum. Anlıyor musun?”

Hayır, diye düşündü Emilio, aptal gibi hissederek. Konuyu takip etmeye çalışarak, “Sen bir dâhisin o halde,” dedi.

Isaac başına uzandı ve saçından bir bukleyi dümdüz oluncaya dek tekrar tekrar çekti, karmakarışık olmuş tutamı parmaklarının arasından geçirdi. “Müzik benim düşünme şeklim,” dedi en sonunda.

“O zaman bu müzik senin bestelerinden biri mi? Bu...” Emilio

tereddüt etti. “Bu muhteşem, Isaac.”

“Bunu ben besteledim. Keşfettim.” Isaac döndü ve bakışlarını kaçırmadan önce, gözle görülür şekilde zorlanarak, tam bir saniye boyunca Emilio’nun gözlerinin içine baktı. “Adenin, sitozin, guanin, timin: dört baz.” Bir duraklama oldu. “Dört bazın her birine üçer nota verdim, her tür için bir tane. On iki ton.”

Daha uzun bir sessizlik oldu ve Emilio bir sonuç çıkarması gerektiğini fark etti. Kendi bilgi ve kapasitesini aşan bu konuda, “Yani müzik senin DNA hakkında düşünme şeklin mi?” diye tahminde bulundu.

Sözcükler alelacele sıralandı: “Bunlar insan, Jana’ata ve Runa DNA’ları. Beraber çalışıyorlar.” Isaac kendini toplayarak durdu. “Büyük çoğunluğu uyumsuz.” Durakladı. “Birbirine uyan bölümleri hatırladım.” Durakladı. “Anlamıyor musun?” Afallamış olmaktan gelen sessizliği aptallığa yormuştu. “Bu, Tanrı’nın müziği. Ben bunu bulayım diye buraya geldiniz.” Bu sözleri utanç, gurur ya da hayret duyguları olmadan söylemişti. Isaac’in görüşüne göre bu basit bir gerçektir. “Tanrı’nın yalnızca Ha’anala’nın hoşuna giden bir hikâye olduğunu sanıyordum,” dedi. “Fakat bu müzik beni bekliyordu.”

O bukle tekrar tekrar uzadı ve kıvrıldı. “Üç dizilim birden olmazsa hiçbir işe yaramaz.” Bir kez daha göz ucuyla baktı. Mavi gözleri Jimmy’ninkilere çok benziyordu. “Başka kimse bunu bulamazdı. Sadece ben,” dedi Isaac, monoton bir sesle ve ısrarla. “Şimdi anlıyor musun?”

Sersemlemiş durumdaki Emilio, *Tanrı buradaydı ve ben – ben bunu bilemedim*, diye düşündü. “Evet,” dedi bir süre sonra. “Galiba artık anlıyorum. Teşekkür ederim.”

Bir tür hissizlik hâkimdi. Coşku değil, bir zamanlar –uzun yıllar önce– hissettiği sonsuz dinginlik değil... Sadece hissizlik. Tekrar konuşabildiğinde, “Bu müziği diğerleriyle paylaşabilir miyim, Isaac?” diye sordu.

“Tabii ki. Amaç bu zaten.” Isaac esnedi ve tableti Emilio’ya uzattı. “Dikkatli ol,” dedi.

Isaac'ın çadırından çıkıp gözlerini gökyüzüne dikerek bir süre yalnız başına durdu. Rakhat havası değişkenliğiyle meşhurdur ve Samanyolu, gecenin hâkimiyetini hızla bulutlara kaptırıyordu; ama Emilio hava açık olduğunda yukarı bakıp hiç çaba harcamadan tanıdık desenleri bulacağını biliyordu. Avcı, Büyük Ayı ve Küçük Ayı Takım-yıldızları, Ülker Yıldız Kümesi: gelişigüzel ışık noktalarının yarattığı rastlantısal şekiller.

Yıllar önce, “Yıldızlar aynı görünüyor!” diye haykırmıştı. O sırada Isaac'ın babasıyla birlikte durmuş, Rakhat'ın gece göğünü ilk defa görüyordu. “Tüm takım yıldızlar nasıl aynı olabilir?”

Genç astronom ona, “Büyük bir evrende büyük bir galaksi bu,” derken dilbilimcinin bilgisizliği karşısında gülümsüyordu. “Dört nokta üç ışık yılı, Dünya'da ve burada yıldızları görüş şeklimizi değiştirmek için yeterli değil. Görüş açını değiştirmek için bundan çok daha uzağa gitmen gerekir.”

Sandoz şimdi yukarıya bakarak, *Hayır, Jimmy*, diye düşündü. Burası yeterince uzaktı.

Sonra, Jimmy Quinn'in de tıpkı kendi olağanüstü çocuğu gibi insanın görüş açısını değiştiren esrarengiz bir müzik keşfettiğinin farkına vararak, *Babasının oğlu*, diye düşündü. Bu durumdan memnun ve onlara minnettardı.

Emilio ilk olarak John'u uyandırdı ve onu yerleşim yerinden biraz uzağa, müziği yalnız başlarına dinleyebilecekleri bir yere götürdü – baş başa konuşabilecekleri, arkadaşı dinlediği sırada Emilio'nun onun yüzünü inceleyip orada kendi hissettiği şaşkınlık ve hayranlığın yansımalarını görebileceği bir yere...

Son notalar yavaş yavaş alçalırken John, “Tanrım,” dedi tek nefeste. “Demek bu yüzden...”

“Belki de,” dedi Emilio. “Bilmiyorum. Evet. Sanırım.” *Ex corde volo*, diye düşündü: *Bunu kalpten diliyorum...*

Müziği tekrar dinlediler, sonra da bir süreliğine gecenin seslerine kulak verdiler. Kendi dünyalarınınkine öyle çok benziyordu ki: fundahlıklardan geçen rüzgâr, ufak tefek cıvıltılar ve yakınlardaki otların eşelenmesi, uzaktan gelen kuş uğultuları, tepelerinde çırpılan kanatların boğuk sesi.

“Bulduğum bir şiir vardı – yıllar önce, Jimmy Quinn’in Rakhat’tan gelen o ilk müzik sinyalinin yakalamasından hemen sonraydı,” dedi Emilio. “‘Bütün gizli göklerin hiçbir yerinde / Yok canlılara ait tek bir fısıltı bile / Yalnızca ölçü olarak duyabildiğim / O kayıp, görkemli müzik haricinde.’”

“Evet,” dedi John sessizce. “Mükemmel. Bunu kim yazmış?”

“Edward Arlington Robinson,” dedi Emilio ve, “‘Credo,’” diye ekledi.

“Credo: İnanıyorum,” diyerek tekrarlayan John gülümsüyordu. Zekâ dolu gözleri ve berrak ruhuyla, ellerini tek dizine kenetleyerek kaykıldı. “Söylesenize, Dr. Sandoz,” diye sordu, “bu, şiirin adı mı yoksa bir inanç beyanı mı?”

Emilio bakışlarını yere indirdi. Biraz gülüp başını iki yana salladığı sırada gümüşü saçları gözlerinin üzerine dökülüyordu. “Tanrı yardımcım olsun,” dedi en sonunda. “Korkarım... Sanırım... ikisi de olabilir.”

“Güzel,” dedi John. “Bunu duyduğuma sevindim.”

Bir süre kendi duygularıyla baş başa, sessiz kaldılar; fakat sonra John bir anda aklına gelen bir düşünceyle oturduğu yerde doğruldu. “Mısır’dan Çıkış’ta bir pasaj var – Tanrı, Musa’ya şöyle diyor: ‘Yüzümü görmene izin veremem, çünkü yüzümü gören yaşayamaz. Ama yanından geçip gidinceye dek seni elimle koruyacağım. Sonra elimi çekeceğim ve Beni arkadan göreceksin.’ Hatırlıyor musun?”

Emilio dinlediği yerde başını salladı.

“Eh, ben hep bunun fiziksel bir metafor olduğunu düşünürdüm,” dedi John, “ama şimdi şunu merak ediyorum: Ya aslında zamanla ilgiliyse? Bu belki de Tanrı’nın bize O’nun niyetlerini asla bilemeyeceğimizi, ama zaman geçtikçe... anlayacağımızı söyleme şeklidir. O’nun nerede olduğunu göreceğiz: O’nu arkadan göreceğiz.”

Emilio durgun bir yüzle onu izledi. “Manevi kardeşim,” dedi en

sonunda. “Sen olmasan şimdi nerede olurdum?”

John gülümsedi, sevgisi yüzünden açıkça okunuyordu. “Barın birinde körkütük sarhoş mu?” dedi.

“Ya da düpedüz mezarda.” Emilio gözlerini kırpıştırarak bakışlarını kaçırdı. Yeniden konuşabildiğinde sesi titremiyordu. “Sırf senin dostluğun bile Tanrı’nın varlığına dair yeterli bir kanıt olmalıydı. Teşekkür ederim, John. Her şey için.”

John önce bir kez, sonra da bir şeyi doğrularmış gibi ikinci bir kez başını salladı. “Ben gidip diğer çocukları uyandırayım,” dedi.

Final

Dünya, 2096

RADYODALGALARI bir kez daha Rakhat'tan Dünya'ya müzik taşıdı ve Emilio Sandoz'un hayatını değiştirecek haberler bir kez daha kendisinden önce ulaştı.

Emilio'nun Dünya'ya ulaşmasından çok önce, DNA müziğinin aldığı tepkiler iyice belirginleşmişti. İnançlılar bunun Tanrı'nın varlığı ve İlâhi Takdire ilişkin mucizevi bir kanıt olduğu kanısına varmıştı. Şüpheciler ise ortada bir sahtekârlık olduğunu ilan etmişti – Cizvitlerin, dikkatleri önceki başarısızlıklarından başka yere çekmek için çevirdiği zekice bir dümendi bu. Ateistler müziğin gerçekliğine karşı çıkmamış, ama bunu hiçbir şeyi kanıtlamayan rastlantılardan bir diğeri olarak görmüştü – tıpkı evrenin kendisi gibi. Agnostikler de müziğin muhteşem olduğunu kabul etmiş ama, kim bilir neyi beklediklerinden, kararlarını askıya almışlardı.

Bu ezgi Sina'da ve Buda'nın ağacı altında; Calvary Tepesi ve Mekke'de; kutsal mağaralarda, yaşam pınarlarında ve taş çemberler arasında kabul görmüştü. İşaretlere ve harikalara her zaman şüpheyle yaklaşılr ve belki de olması gereken budur. Kesinliğin olmadığı yerde inanç salt fikirden çok daha fazlasıdır; umuttur.

Emilio da bir zamanlar, Afrika'daki tüm şehirlerin her bir cadde-sini ezberlemiş olan Lesotholu bir dâhiyle ilgili bir şeyler okumuştı. Böyle bir kişi isimlere notalar verse, adresler arasında uyum yakalar mıydı? Belki de – yeterince imkânla zaman tanınsa ve yapacak daha iyi bir işi olmasa... Emilio gezegenine doğru yaptığı uzun yolculuk

sırasında kendi kendine, *Peki böyle bir şey olsa*, diye sordu, *müzik daha az güzel olur muydu?*

Sonuçta o bir dilbilimciydi; din, edebiyat, resim ve müziğin, gü-rültüden dil, kaostan anlam yaratmaya hazır şekilde dünyaya gelen bir beyin yapısının yan etkilerinden ibaret olması ona tümüyle muh-temel görünüyordu. *Bir şeylere anlam yükleme becerimiz*, diye dü-şündü, *tıpkı uçmaya hazır olarak kozasından kaçan bir kelebeğin ka-natları gibi açılmak üzere programlanmış. Biyolojik olarak anlam yaratmaya odaklıyız. Peki bu böyleyse*, diye kendi kendine sordu, *mucize azalmış mı oluyor?*

İşte bunun üzerine dua etmeye çok yaklaştı. *Hakikat her neyse*, diye düşündü, *hakikate şükürler olsun.*

Nico Don Emilio'nun kâbuslarının sona erdiğini fark ettiğinde, *Giordano Bruno* yolu neredeyse yarılanmıştı.

Dünya'ya ulaşmalarına yalnızca altı aylık göreceli zaman kalmışken, Emilio Sandoz elindeki işe odaklandı: Rukuei'ye İngilizce öğretip, şairi kendisini bekleyen olası şeylere karşı hazırlamaya çalıştı. Baş-ka biri için endişelenmek, kendi deneyimlerini Rukuei için kullan-mak ona iyi geldi. Zamanı geçici olarak durdurmuşken, Frans'ın Rakhat'tan aldığı yayınları dinlemeyi reddetti, Dünya'dan gelen ce-vapları yok saydı. Kendi kendine, *İyi olacak*, dedi ve yetenekli, is-tekli bir öğrenciyle ilgilendiği sırada evreni kendi haline bıraktı. Böylece, Frans Vanderhelst nihayet *Bruno*'yu Pasifik'in üzerindeki Shimatsu Yörüngenin Oteline indirdiğinde, Emilio Sandoz pek çok açıdan huzurlu bir adamdı. İşte tam da bu sebepten, neredeyse kırk yıldır onu bekleyen bir mektubun kendisinde uyandıracak tepkiye tümüyle hazırlıksız yakalandı.

Emilio'nun Dünya'dan uzakta geçirmesi beklenen süre boyunca ufalanmaması için seçilmiş kaliteli parşömen kâğıdı üzerine el yazı-sıyla yazılmış not şöyleydi: “Çok ama çok üzgünüm, Emilio. Alçak-ların savunmasına sığınıp başka seçeneğim olmadığını söylemeye-ceğim. Ben yalnızca, izin istemektense af dilemenin daha kolay ol-duğu prensibiyle hareket ediyordum; çünkü Tanrı'ya da, senin bu

yolculuğunda değerli bir şeyler öğrenmiş olacağına da güveniyorum. *Pax Christi*.^{*} Vince Giuliani.”

Notu Sandoz’a veren orta yaşlı Cizvit’in notun içeriği hakkında bilgisi yoktu, ama kimin yazdığını ve hangi şartlarda yazıldığını biliyordu; o yüzden uzun zaman önce vefat eden Başpeder’in ne demiş olabileceği hakkında iyi bir tahminde bulunabiliyordu.

“Son bir kez benimle kafa buldun, lanet olasıca orospu çocuğu!” diye bağırarak Sandoz, rahibin varsayımını doğruladı. Yorumların geri kalanı canıgönüldendi ve muazzam bir dil çeşitliliğiyle geldi. Sandoz yorumlarına bir son verdiğinde –ki hiç de çabuk bitirmemişti– destek takılı ellerinden biriyle mektubu tutmuş, hiddetin etkisiyle çözülen kollarını iki yanına bırakmış halde eğimli hava hücrelerinde ayağa kalktı. “Sen de kimsin?” diye sordu İngilizce.

“Patras Yalamber Tamang,” diye cevapladı rahip ve mükemmel bir İspanyolcayla devam etti: “Nepal bölgesindenim, ama yakın zamana kadar Kolombiya’da, El Instituto San Pedro Arrupe’de öğretmenlik yapıyordum. Son beş yıldır Rakhat misyonunun irtibat görevlisiyim; Bay Kitheri’nin karşılanmasını koordine etmek üzere hükümetler, uluslararası kurumlar ve birtakım sponsor kuruluşlarla çalışıyorum. Ayrıca elbette, Cemiyet yardımımızı kabul etmeye razı olacağınız tüm konularda size de seve seve destek olmayı teklif ediyorum.”

Hâlâ burnundan soluyan Sandoz yine de Tamang’ın, Rukuei’yi rahat ettirmek ve Sandoz’la birlikte *Giordano Bruno* mürettebatının dönüşünü kolaylaştırmak için atılan adımları özetlemesini dinledi. Otel personeli dikkatle seçilmiş ve üst düzey eğitimden geçmiş gönüllülerden oluşuyordu: Bu gönüllüler Cizvit misyonlarının tarihi üzerine çalışmıştı ve hepsi de K’San dilini en azından biraz konuşabiliyordu. Bir sağlık ekibi hazır bekliyordu; yolcular birkaç aylığına karantinaya alınacaktı, ama bütün otel onlara ayrılmıştı. Üstelik tesisler gayet güzel ve oldukça kapsamlıydı. Otelin tam ortasında, zorluk çekmeden nefes alabileceği mikrogravite stadyumunun yakınında, Frans Vanderhelst için ayrılmış özel bir süit vardı. Endokrin uzmanları onu muayene etmeyi bekliyordu; metabolizmasının denge-

^{*} Lat. İsa’nın huzuru (seninle olsun) –y.n.

sini bozan genetik hasarı tersine çevireceklerine dair bir nebze umutları vardı. Carlo Giuliani'nin ticari mallarına tabii ki el konulmuştu, gümrüğe ilişkin kararlar askıya alınmış durumdaydı. Giuliani'nin kendisi de gözaltına alınmıştı – sonuca ulaştırılması gereken karmaşık yasal konular vardı ve kaçırılması hususunda Sandoz'un şikâyetçi olup olmayacağı da bunlardan biriydi. Signor Giuliani'nin yaşlı ablasına onun dönüşü hakkında bilgi verilmişti, ama kadın kardeşini yasal olarak temsil edecek birini ayarlamak için hiç de acele ediyor gibi görünmüyordu.

Birikmiş Rakhat haberleri karışıklı. Athaansi Laaks liderlikten indirilmişti, ama onu izleyen grup rezervasyon çözümüne razı olmayı hâlâ reddediyordu; Danny Demir At onları çok iyi anlasa da müzakereler için baskı yapmayı sürdürüyordu. 2084'te bir tür hastalık N'Jarr'da hızla yayılmıştı; ancak Jana'atalar o zamana dek daha iyi beslenmeye başlamıştı ve ölüm oranı herkesin başta korktuğu kadar olmamıştı. John Candotti, Sofia'nın öldüğünü haber vermek için yazmıştı. Shetri Laaks iyiydi ve tekrar evlenmişti. Emilio'nun doğumunda bulunduğu bebeğe –artık kendi çocuğu olan genç adama– iki oğlan daha katılmıştı. Shetri'nin ikinci eşi yeniden hamile kalmıştı; üçüncü bir kızları olmasını umut ediyorlardı. Sean'ın gerçekleştirdiği son sayım, neredeyse yirmi altı bin Jana'ata'dan oluşan bir nüfusu ortaya koyuyordu. Joseba'nın eklediği analize göre ise, doğum ve ölüm oranlarıyla diğer koşullar sabit tutulduğu takdirde, şu anki durum istikrar sağlamak için yeterliydi. Sayımın yapıldığı sene kırk kadar Runa, VaN'Jarrilere katılmıştı. Bu sayı ölmüş olan yaşlı VaN'Jarri Runaların sayısına tam olarak denk değildi, ama bölgeye yerleşenlerde önceki yıllara göre hafif bir artış olmuştu.

Emilio, Rukuei'nin ilk sorusunun bu olacağını bildiğinden, “Sukmel de hâlâ hayatta mı?” diye sordu.

“Evet,” dedi Patras, “en azından dört yıl öncesine kadar öyleydi.”

“Peki ya müzik? Rakhat'taki yani.”

“Müziğe söz ekleme konusunda tartışmalar var,” dedi Patras. “Sanırım bunun olması kaçınılmazdı.”

“Kimse Isaac'e bu konuda ne düşündüğünü sordu mu?”

“Evet. ‘Bu Rukuei'nin sorunu,’ dedi. Isaac şu anda Güney Ame-

rika nematodlarıyla ilgili kütüphane dosyaları üzerinde çalışıyor,” diye belirten Patras’ın sesi ilgisizdi. “Nedeni hakkında kimsenin en ufak fikri yok.”

Sandoz daha fazla soru sordu, ayrıntılı cevaplar aldı ve duyduklarına bakılırsa her şeyin kontrol altında görüldüğü konusunda mutabık kaldı.

“Teşekkür ederim,” diyen Patras takdir gördüğü için memnundu. Doğrusu işleri yoluna koymak için kendini yorgunluktan öldürecek kadar çalışmıştı. “İzninizle size Bay Kitheri için hazırladığımız odaları göstereyim,” diye teklif etti ve Emilio’nun önüne düşüp halka şeklinde bir giriş yolunda ilerlemeye başladı. “Siz biraz dinlenir dinlenmez Başrahibe sizinle konuşmak istiyor...”

“Anlamadım?” dedi Sandoz durarak. “Başrahibe mi?” Burnundan gelen bir sesle güldü. “Şaka yapıyorsunuz!”

Çoktan koridorda birkaç adım ilerlemiş olan Patras, kaşlarını merakla kaldırarak geriye döndü: *Bir sorun mu var?* Sandoz şaşkına dönmüş halde ona baktı.

“Eh, evet, aslına bakarsanız şaka yapıyorum,” dedi Patras bunun üzerine ve Sandoz kahkahalara boğulunca keyiflendi.

Yürümeye devam ettikleri sırada Emilio, “Biliyorsun ki yaşlı insanlarla dalga geçmek hoş bir davranış değildir,” dedi ona. “O espriyi kullanmak için ne zamandır bekliyorsun?”

“On beş yıl. Ganesh Man Singh Üniversitesi’nde doktora yaptım – misyon tarihi, ağırlıklı olarak da Rakhat misyonu. Tez konum sizediniz.”

Sonraki birkaç saat boyunca Rukuei’yi kendisiyle bir arada olacak yeni kişiler ve yeni ortamıyla tanıştırma sürecine odaklandılar. Yapılması gerekenlerin yoğunluğu içinde şahsi kaygılar bir kenara bırakılmıştı; ancak Emilio Sandoz o uzun ilk gün sona ermeden önce Patras Yalamber Tamang’a şöyle dedi: “Bir kadın vardı...”

Bunu araştırmalar izledi; veri tabanlarında aramalar yapıldı. Görünüşe göre yeniden evlenmiş, soyadını değiştirmiş, aleniyetten kaçınmış ve yaşadığı suçluluk duygusuyla paranın satın alabileceği en gizli saklı hayatı yaşamıştı. Hakkında en ufak bir aktüeryal bilgi bulmak bile epey zordu.

Patras haftalar sonra, “Çok üzgünüm,” dedi ona. “Geçen sene vefat etmiş.”

Ariana Fiore, Ölülerini Anma Günü’nden oldum olası keyif almıştı. Yüksek duvarlı mezar nişlerinin uzayıp giden sıraları arasından geçen yeni süpürülmüş taş yollarıyla, düzenli ve düz hatlı mezarlık hoşuna gidiyordu – Napoli’nin gürültüsü içinde zarafet dolu bir köşeydi burası. Üst üste altışar altışar yükselen mezar odacıkları 1 Kasım’da hep temizlenip tozlardan arınmış olur, sonbaharın günışığında altın gibi parlar ya da gümüşü yağmurda ışıldardı. Ariana ölülerin varlığına alışkın bir arkeologdu ve bu düzenden oldukça zevk alıyor, dökülen yaprakların daha ağır kokusuna karışan keskin krizantem aroması ona haz veriyordu.

Odacıkların bazıları basitti: üzerinde isim ve tarih yazan cilalı pirinç bir levha ile ölümden sonra bir süre yanmaya devam eden minicik mezar ışıkları. Mağrur ve zengin olanlar çoğu zaman küçük, dokunmatik bir ekran da eklerdi; Ariana bir odacıktan öbürüne geçerek dolaşıp orada kalanlarla tanışmayı, hayatlarını dinlemeyi çok isterdi, ama bu dürtüye karşı koydu.

Dört bir yanında alçak sesli konuşmalar ve çakıltaşlı yollardan geçen ayak seslerinin çıtırtısı duyuluyordu. Zaman zaman, bir iç çeğişle odacıklardaki küçük vazolara çiçekler yerleştirilirken, “*Poverretto*,”* dendiğini duyuyordu. Eskide kalmış sevgiler, hınçlar, bağlılıklar ve borçlar sessizlik içinde anılıyor, sonra da bir yıllığına daha bir kenara bırakılıyordu. Yetişkinler dedikodu yapıyor, çocuklar yerinde duramıyordu. Ariana’ya hoş gelen önemli bir gün duygusu ve resmiyet havası vardı, ama mezarlık aktif kederin hüküm sürdüğü bir sahne değildi.

İşte bu yüzden Gina’nın mezar odacığı önündeki bankta oturan, eldivenli ellerini öylece kucağına bırakmış adamı fark etti. Bu serin ve güneşli günde yas tutanlar arasında yalnız kalmış ağlıyordu; gözleri açık duruyor, sessiz gözyaşları durgun yüzüne dökülüyordu.

* İt. “Zavalılık” –y.n.

Ariana'nın hiç bu yabancıya musallat olmak gibi bir niyeti yoktu, bugün geleceğinden bile emin olamamıştı. Adamın karantinadan çıkışını izleyen ilk aylar tam bir kargaşaydı; kamuoyunun kasıp kavuran ilgisi ve özel davetler – her ânı planlanmıştı. Ariana uzun bir süre beklemişti, ama doğuştan sabırlı biriydi. Şimdi de adam buradaydı işte.

“Padre?”* diyen Ariana'nın sesi yumuşak ve kendinden emindi.

Üzüntüsüyle baş başa kalmış durumdaki adam ona doğru dürüst bakmadı. “Ben rahip değilim, hanımefendi,” dediği sırada, ağlayan bir adam ne kadar duygusuz konuşabilirse öyle konuşuyordu, “kim-senin babası da değilim.”

“Bir daha bak,” dedi Ariana.

Adam baktı ve bir bebek arabasının arkasında duran, koyu renk saçlı bir kadın gördü; oğlu öyle küçüktü ki hâlâ anne rahmini hatırladığından kıvrılarak uyuyordu. Emilio nemli gözleri yüzünden kadının bulanıklaşan ve gözünün önünden kayan yüzünü incelediği sırada uzun bir sessizlik oldu: Yüzü Eski Dünyayla Yeni Dünyanın, yaşayanlarla ölülerin kompleks bir karışımıydı. Emilio bir kez güldü, bir kez hıçkırdı, sonra hayret içinde tekrar güldü. “Gülümsemi-ni annenden almışsın,” dedi en sonunda. Bunun üzerine kadının sırtışı iyice genişledi. “Korkarım burnunu da benden. Kusura bakma.”

“Ben burnumu seviyorum!” diye bağırdı Ariana kızgınlıkla. “Gözlerimi de senden almışım. Sinirlendiğimde annem bana hep şöyle derdi: *Gözlerin tıpkı babanın gözleri!*”

Emilio bu konuda ne hissedeceğini bilemeden tekrar güldü. “Çok mu sinirlenirdin?”

“Hayır. Sanmıyorum. Eh, benim de huysuzluklarım var galiba.” Resmi bir havayla dikleşti ve, “Ben Ariana Fiore. Tahminimce sen de *gerçekten* Emilio Sandoz’sun, değil mi?” dedi.

Emilio artık göz yaşlarını unutmuş, hakikaten gülüyordu. “İnanamıyorum,” dedi. Bir yandan da başını iki yana sallıyordu. “*İnanamıyorum!*” Şaşkınca etrafa bakındı, sonra bankta yana kayıp şöyle dedi: “Lütfen, otur. Buraya sık sık gelir misin? Şu ettiğim lafa bak! Du-

* *İt.* “Baba” ve aynı zamanda “Peder” –y.n.

yan da barda seni tavlamaaya çalıştığımı zannedecek! Hâlâ barlar var mı?”

Konuştukça konuştular; öğleden sonra güneşi yüzlerini altın rengine boyarken Ariana, Emilio’ya onun yokluğunda geçen yıllar boyunca yaşananların en basit özetini sundu. “Celestina, Teatro San Carlo’nun baş dekoratörü,” dedi ona. “Şimdiye kadar dört kez evlendi...”

“Dört mü? Tanrım!” dedi Emilio, gözlerini kocaman açarak. “Satın almak yerine kiralamayı akıl edememiş mi?”

“Ben de ona aynen böyle dedim!” diye bağırdı Ariana. Bu adamı kendini bildi bileli tanıyormuş gibi hissediyordu. “Dürüst olmak gerekirse,” dedi, “bence belki de...”

“Onlar onu terk edemeden o onları terk ediyor,” dedi Emilio.

Ariana yüzünü buruşturdu, ama sonra gerçek hislerini açıkladı. “Aslında tam bir ilgi arsız! Yemin ederim, düğünleri sevdiği için evleniyor. Verdiği partileri görmem lazım! Muhtemelen çok geçmeden görürsün – şu anda opera kumpanyasıyla birlikte turnede ve bu da genellikle halihazırdaki kocası için hayra alamet değildir. Biz Giam-paolo’yla evlendiğimizde yanımızda beş arkadaşımız ve nikâh memuru vardı – ama geçen sene onuncu yıldönümümüz için verdiğimiz partiyi gerçekten hak etmiştik!”

Konuşma ve gülüşmelerin uyandırdığı bebek gerinip mızırdandı. İkisi de sessizlik ve merak içinde izledi. Çocuk büyük ihtimalle uyanmayacakmış gibi görününce Ariana tekrar konuştu. Sesi artık oldukça alçaktı. “Tam annemin ölümünden sonra nihayet hamile kaldım. Yılbaşında ne söylediğimizi bilir misin?”

“*Buon fine, buon principio,*” dedi Emilio. “Güzel bir son, güzel bir başlangıç.”

“Evet. Bebeğin kız olmasını umuyordum. Bir şekilde annem geri gelmiş gibi olacağını düşünmüştüm.” Gülümsedi, omuz silkti ve uzanıp bebeğin tombul, yumuşacık yanağına dokundu. “Oğlumun adı Tommaso.”

“Annen nasıl öldü?” diye sordu Emilio en sonunda.

“Eh, hemşire olduğunu biliyorsun. Ben okula başladıktan sonra o da işine döndü. Bize bıraktıklarıyla durumumuz gayet iyiydi, ama o işe yaramak istiyordu.” Emilio başını salladı, yüzü ifadesizdi. “Her

neyse, bir salgın hastalık vardı – hâlâ daha patojeni izole edemediler, artık tüm dünyaya yayılmış durumda. Bir sebepten, en çok yaşlı kadınları etkiliyordu. Pek çok büyükannenin ölümüne sebep olduğu için burada, Napoli’de buna Nine Hastalığı diyorlardı. Annemin söylediği son anlamlı cümle, ‘Tanrı’nın açıklaması gereken çok şey var,’ oldu.”

Emilio gözlerini paltosunun koluna sildi ve güldü. “Tam da Gina’nın söyleyeceği bir şeye benziyor.”

Uzunca bir süre konuşmayıp yalnızca kuş cıvıltılarını ve etraflarındaki konuşmaları dinlediler. Ariana aradan hiç vakit geçmemiş gibi, “Tabii,” dedi, “Tanrı asla açıklama yapmaz. Hayat kalbini kırdığında sadece parçaları toparlayıp baştan başlaman gerekiyor sanırım.”

Ariana arabasında uyuyan Tommaso’ya şöyle bir baktı. Onun sıcağı, minik bedeninin verdiği huzurun ihtiyacı içinde öne uzandı ve bir eliyle şeftali tüyü gibi saçlarla kaplı kafasını, diğeriyle de minik poposunu destekleyerek onu dikkatlice kucakladı. Bir süre sonra babasına gülümsedi ve, “Torununu kucağına almak ister misin?” diye sordu.

Çocuklar ve bebekler, diye düşündü Emilio. *Bunu bana bir daha yapma.*

Fakat karşı koymanın yolu yoktu. Hayalini bile kurmadığı kızıyla onun –rüyasız uykusu sırasında çatık kaşlı ve uysal görünen– minicik çocuğuna baktı ve kalbinin kalabalık nekropolisinde biraz yer buldu.

“Evet,” dedi en sonunda. Hayrete düşmüş, boyun eğmiş ve her nasılsa hoşnut olmuş durumdaydı. “Evet. Bunu çok isterim.”

—

TEŞEKKÜR

BİR KEZ DAHA kaynaklarımdan birkaçını belirtmek istiyorum. John Candotti'nin Mısır'dan Çıkış 33:17-23'e ilişkin bilgileri, Lawrens Kushner'ın *Sparks Beneath the Surface* kitabında alıntılanan Chatam Sofer'dan geliyor. Genetikbilimci Susumu Ohno gerçek hayatta cıvık mantar ve farelerin genetik kodlarını nota sistemine dönüştürdü; dizilimlerde henüz bir uyum keşfedilmemiş olsa da, raporlara göre sonuç Bach'tan bir parçaya benziyor. Temple Grandin ve Donna Williams'ın olağanüstü otobiyografileri bana otizmin gerçek yüzünü gösterdi. Aynı şekilde Clara Claiborne Park'ın insanın içini sızlatacak kadar samimi ve güzel kitabı *The Siege* de öyle. Nakarat bölümü "Et diye yedikleriniz meydan okuyor..." diye devam eden şiir, Adina Blady Szwajger'in *I Remember Nothing More* kitabında alıntılanan, Wladyslaw Szlengel'den "Counterattack." Sean Fein'le ikimiz tüm kimya bilgilerimizi Bettye Kaplan'dan ve yazım stili, üzerinde çalıştığı Antarktika gölleri kadar şeffaf bir güzelliğe sahip olan Bill Green'in *Water, Ice and Stone* kitabından edindik. Yazdığım sırada iki şarkı sıklıkla aklımdaydı: Robbie Robertson'dan "Testimony" ve Richard Strauss'tan "Beim Schlafengehn."

Maura Kirby bu kitabın yaratım sürecinde yanımdaydı. Kate Sweeney ve Jennifer Tucker da fikir aşamasında bana her gün yardım etti ve kitabı ortaya çıkarmaya çalıştığım, doğuma benzer uzun süreçte bana destek oldu; ikisi de bana sanatçıların yırtıcılığı hakkında çok şey öğretti. Mary Dewing bana yazmayı öğretmekle kalmadı, aynı zamanda bana (ve Nico'ya) operadan zevk almayı da öğretti. David Kennedy, Aitor Esteban ve Roberto Marino sırasıyla Belfast İngilizcesi, Euskara ve Napoli İtalyancasının ayrıntıları konusunda yardımcı oldular. Eleştiri karşısında ilk tepkim her daim fırtınanın arkasına saklanıp başparmağımı emmek olmuştur; bununla bir-

likte, isimlerini sayacağım kişiler bana kitabın ilk taslakları hakkında bilmem gerekenleri söyledi ve her biri kitabı geliştirmem için farklı yollar gösterdi: Ray Bucko, S.J.; Miriam Goderich; Tomasz ve Maria Rybak; Vivian Singer; Marty Connell, S.J.; Ellie D'Addio; Richard Doria, Sr.; Louise Dewing Doria; Rod Tulonen; Ken Foster; Kathie Colonese; Paula Sanch; Judith Roth; Leslie Turek; Delia Sherman ve Kevin Ballard, S.J. *Serçe*'yi yazmış olmanın en müthiş ve kalıcı yararlarından biri, pek çok İsa Cemiyeti üyesinin bana sunduğu dostluk oldu; umarım bu kitaptaki adam kaçırma olayı için beni affederler. Vince Giuliani ve ben bu yaptığımızın berbat bir şey olduğunu biliyorduk, ama Emilio'yu Rakhat'a geri dönmeye ikna etmenin başka bir yolunu bulamadık işte!

Kimse Jane Dystel'dan daha becerikli ve anlayışlı bir temsilci diyemezdi; ortağı Miriam Goderich en sonunda onu *Serçe*'yi incelemeye ikna ettiği için çok mutluyum. Leona Nevler ve David Rosenthal gözünü karartıp, bu kitabı ve *Serçe*'yi mümkün kılan ilk adımları attı, onlara her daim minnettar kalacağım. Villard ve Ballantine çalışanlarının hepsi de aynı şekilde harikaydı, ama özel olarak teşekkür etmek istediğim kişiler de var: Yayıncılık becerileri mizah anlayışı ve sağduyusuna denk olan Brian McLendon, editörlüğe kusursuz bir geçiş yapan Marysue Rucci ve son dakika değişikliklerime neşeli bir sabır gösteren Dennis Ambrose. Ayrıca Random House'ta ve kitabevlerinde çalışan, *Serçe*'yi ilk elden satan satış görevlilerine ve antropolojiyi bırakıp kurgu eserlerde şansımı denediğim için sevindiklerini söyleme nezaketini gösteren pek çok okuruma da teşekkür ederim. Size ne kadar çok şey borçlu olduğumu biliyorum, umarım *Tanrının Çocukları* beklentilerinizi karşılamıştır.

Son olarak destekleri, sevgileri, sabırları ve kahkahalarıyla ruhumu besleyen biricik eşim Don ve biricik oğlum Daniel'a sonsuz sevgi ve şükranlarımı sunuyorum. Teşekkürler, çocuklar.

M.D.R.

METİS EDEBİYAT

Mary Doria Russel

SERÇE

Roman

Çeviren: Emil Keyder

Serçe, bol ödüllü bir yapıt: İlk yayımlandığı 1996'da *Entertainment Weekly* dergisi tarafından yılın en iyi on kitabından biri seçildi. 1997'de İngiliz Bilimkurgu Yazarları Kurumu tarafından En İyi Roman ödülüne layık görüldü. Sırasıyla James Tiptree Jr., Arthur Clarke ve John W. Campbell edebiyat ödüllerini de topladı. İyi bilimkurgunun iyi edebiyat olduğunun ve bilimkurgunun yalnızca özel tutkunları tarafından değil, bütün edebiyat okurlarınca sevak okunabileceğinin en yakın tarihli kanıtı...

“Herşey uzaydan gelen düzensiz sinyalleri tarayan Arechi-bo radyo vericisindeki görevlinin şarkıyı fark etmesiyle başladı. Şarkı Rakhat adı verilen bir gezegenden geliyordu ve tek kelimeyle olağanüstüydü. Aralarında üç cizvitin bulunduğu sekiz kişilik mürettebattan oluşan Rakhat misyonunun yola koyulması fazla zaman almadı.

Cizvit bilim adamları dinlerini yaymaya değil, öğrenmeye gidiyorlardı. Tanrının başka çocuklarını tanımak ve sevmek için gidiyorlardı. Cizvitleri keşfedilen yerlerin en uzak sınırlarına götüren hep o aynı nedenle hareket etmişlerdi: Ad majorem Dei gloriam, Tanrının şanını yüceltmek için...

Zarar vermek gibi bir niyetleri yoktu, ta ki...”

metis edebiyat'ta

- Çizgiyi Aşmak** D. H. Lawrence
Küçükburun Fatih Özgüven
Karanlık Dükkân Georges Perec
Ara Tonlar Ayşegül Devocioğlu
Harita Metod Defteri Murathan Mungan
Tokyo Uçuşu İptal Rana Dasgupta
Barbarın Kahkahası Sema Kaygusuz
Düş Parası Marguerite Yourcenar
Uzun Yürüyüş Ayhan Geçgin
Ruhun Kuytusunda Aharon Appelfeld
Şeytanın Sözlüğü Ambrose Bierce
Muhteşem Vahşi Dünya Andrey Platonov
Artemisia Anna Banti
Denizadamı Carl-Johan Vallgren
Düşlenen Ülke Eduardo Berti
Reddediyorum Per Petterson
Malafrena Ursula K. Le Guin
Dolambaç Gerbrand Bakker
Çevre Yolu Henry Bauchau
Beyaz Tuval Benjamin Stein
Sessizliğin Gürültüsü Juli Zeh
Yarınki Yüzün Javier Marias
Ninoçka Svetlana Boym
Mesela Saat Onda Engin Geçtan
Aya Tırmanmak Ursula K. Le Guin

MARY DORIA RUSSELL

TANRININ ÇOCUKLARI

roman

Mary Doria Russell'ın ilgiyle okunan romanı *Serçe*'den sonra *Tanrının çocukları* da Türkçede: Beklenmedik dönemeçlerle dolu ince-likli olay örgüsü ve edebi ustalığıyla en az ilki kadar güçlü bir eser.

Roman, Jana'ata ve Runa adlı iki akıllı türün bulunduğu Rakhat gezegenine yapılan ilk seferde yaşanan felaketin ardından, yeni bir sefer için kolların sıvanmasıyla başlıyor. Dünya'da hazırlıklar sürerken, paralel bir anlatımla, Rakhat'ta insanların ister istemez başlatıldığı değişim rzgrına da tanık oluyoruz. Zorlu bir yolculuğun ardından Dünyalı ekip hedefe vardığında, iki gezegenin halklarının kaderi bir kez daha keşişiyor.

Bir bilimkurgu romanı olarak *Tanrının çocukları*'nın ayırt edici özel-liği antropolojik derinliği: karakterlerin karmaşık i dünyasını ikna edici bir şekilde resmetmesi; onların zaaflarını, kendi kendini kandırma ve anlam olmayan yerde bile sürekli anlam arama eğilimleri-ni, hırs ve yanılığlarını, iyi niyetle de olsa başkalarına zarar verme kapasitelerini gözler önüne sermesi. Dahası, yazarın önemli toplumsal meselelere –farklı türlerin/kültürlerin bir arada yaşaması, anlayış ve hořėrnn kendinden farklı olanı tanımayla başlaması, katı geleneklerin zulmü, değişimin kaçınılmazlığı vb– yaklaşımı da kayda değer.

Bütün bunlara yaratıcı bir hayal gücü ve kitabın her sayfasında his-sedilen ince bir mizah da eklenince, ortaya keyif ve heyecanla oku-nan doyurucu bir roman çıkıyor. Tüm bilimkurgu hayranlarına ve edebiyatseverlere tavsiye ediyoruz.